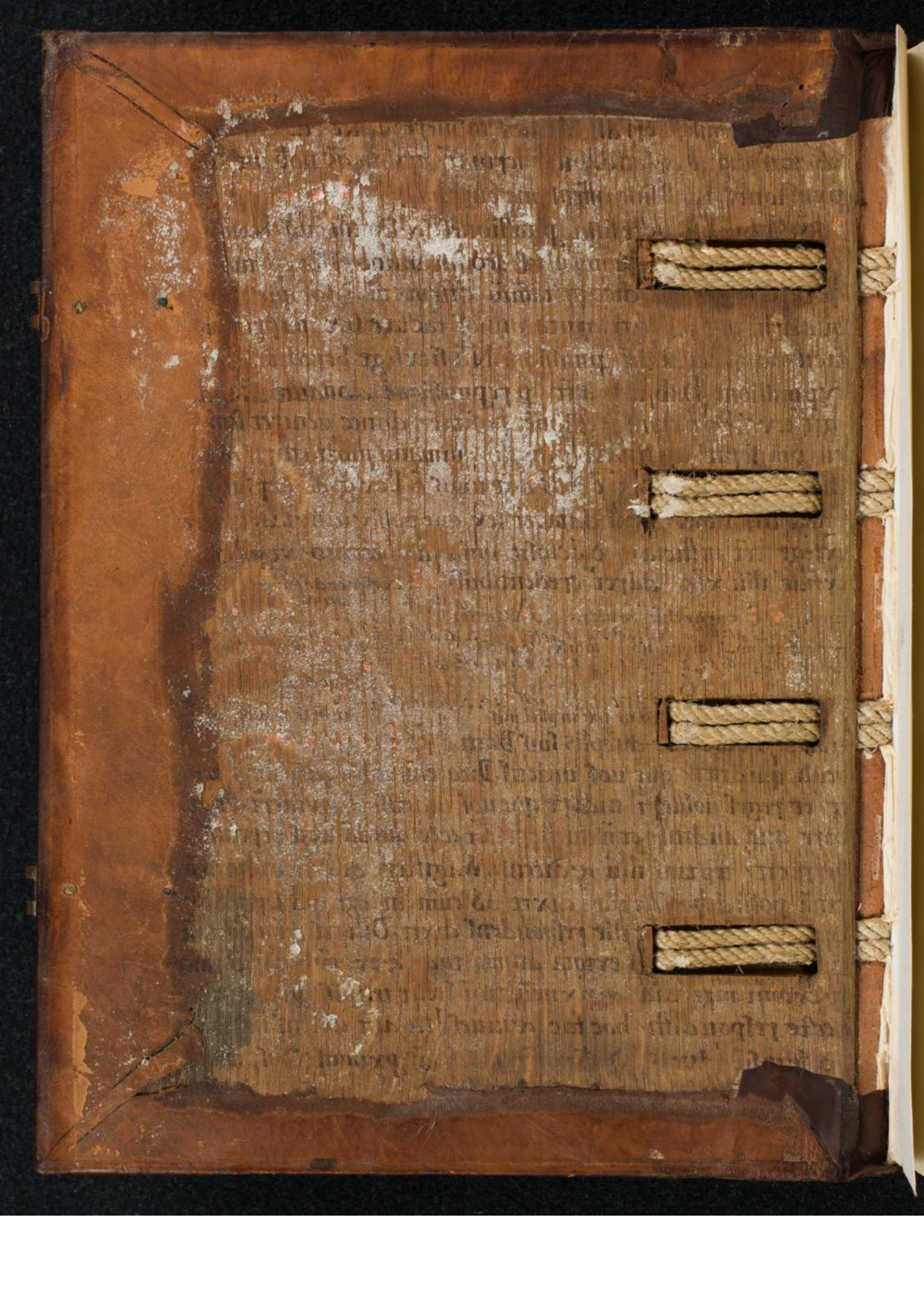

Lib iste pñet sñbz sce cruc i duyss

¶ Seō sī cuā matth 2 marc
¶ Lib hebraicar gonū seō i libros regū. et paralip.
¶ Seō i esdrā sten.
¶ Ancdtm Lu- de hō.
¶ De sacrō custae.

B 90

Prologus bti Jheronimi in quatuor euāgelia.

Omnes fuisse qui euāgelia scripserūt i lucas euāgelista testatur dicens. Quoniam quidē multa conati sūt ordinare narrationē rerū que i nobis cōpletę sūt sicut tradiderūt nobis qui ab initio ipi viderūt sermonē. et ministrauerūt ea et pseuerātia usq; ad pnīs tps declaratāt. Que a diuersis auctoribz edita diuersarū hereseū fuere prīcipia. vt ē illud uīr egyptius et thomā et matthiā et bartholomāi duodeni ac apli. et basilidis atq; apellis ac reliquoz qs enumare longissm est. ai hoc tm ipre sētiaz nāe sit dicere. extitisse quosdā q sme spiritu et gratia dei conati sūt magis ordinare narratioz q̄ hīstorię texere veritatē. Quibz ure pūt illud pphetici conuenire. Ve q̄ pphetāt de corde suo q̄ ambulāt post spiritū suum. qui dicit ther dicat dns. et dns nō misit eos. De quibz saluator in euāgelio iohānis loquitur. Omnes q̄ ante me venerūt fures fuerūt et latrones. Q̄ venerūt. nō q̄ missi sūt. Ipse enī ait. Venieb̄at et ego nō mittebā eos. In venientibus p̄sumptio temeritatis: in missis obsequium seruitutis est. Ecclā autē que supra petrā dnī voce fūdata est quā introduxit rex in cubiculum suū. et ad quā p foramen descensionis oculte misit manū suā. similis damule hynnuloz cernuoz. quatuor flumina paradysi istar erunt tuas quatuor āgulos et ānulos habet. p quos quasi archa testamēti et custos legis dnī mobilibz vectibz. Primus oīm Matthaeus est publicanus cognomēto leui. qui euāgeliū in iudea hebreo sermone edidit ob eoz vel maxīe causā. q̄ in illum credideratāt ex iudeis. et nec q̄ legis umbrā succedente euāgelij veritate seruabāt. Deōs Marcus mīpres apli petri et Alexandrine ecclie primus epūs. q̄ dnm quidem saluatorē ipse nō vidit. sed ea que magistrū audieāt p̄dicante iuxta fidē magistrorū narrauit q̄ ordiez. Terabus Lucas medicus natione syrus antiochensis. cuius laus in euāgelio. qui et ipse discipulus apli pauli in achaie bti

Vigilius

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

nuęq; partib; volumē cō
didit. quędā altius repe
tens vt et ipse m phēmio
ofitetur auditū magis q̄
visa describēs. Vltim⁹ Johā
nes aplūs et euāgelista q̄
ihū amauit plurimū. qui
sup pectus dñi recūbēs pu
rissima doctrinarū fluenta
potauit. et qui solus de cae
te meruit audire. ecce ma
ter tua. Is aū ess̄ m asia
tūr hēreor semīa pullula
rēt cherīthi hebionis et cęte
rorū q̄ negant xp̄m ī car
ne venisse quos et ipe m
epla sua antachristos vo
cat. et aplūs paulus freq;
ter queritur coactus ē ab oī
bz pene tūr asię epīs. et
multarū ecclarū legatio
nib; de duūitate saluato
ris altius scribere. et ad ip
sū vt ita dicā. rei verbum
hō tam audaq̄ q̄ felici te
mentate. prūpe. Vt ergo
ecclastica narrat hystoria
aū a frūb; rogarētur vt scri
beret. ita se facturū respon
dit. si indicto ieunio in
cōmūe omēs dm̄ precarē
tur. Quo expleto reuelati
one saturatus m illud p
hemiū celo veniēs ructu
aut. In principio erat ver
bū. et verbū erat ap̄d dm̄
et deus erat verbū. hoc e
rat in principio apud dm̄.

Hęc igitur q̄tuor euāgelia
multo ante pdicta ezechi
elis q̄; volumē pbat ī quo
prima visio ita cōtexitur. Et
in medio sicut similitudo q̄tu
or aīaliū. et vultus eorū
facies homīs et facies leo
nis et facies vituli et fa
es aquile. Prima hominis
facies Matheum sigīficat.
qui quasi de homine exor
sus est scribere. liber generacionis
ihū xp̄i filij dd filij abrahā.
Secunda in quo vox ī he
remo rugientis auditur.
Vox clamātis ī deserto. pare
viā domini. rectas facite
semitas eius. Tercia vitu
li que euāgelista lucā a
zacharia sacdote sūpsisse
vitulū prefigurat. Quar
ta Johānem euāgelistam.
qui assūptis pēnis aquile
et ad altiora festinās de
verbo dei disputat. Cetera q̄
sequūtur in eundē sensum
pficiūt. Crura eorū recta.
et pēnati pedes. et quocūq;
spiritus ibat ibant. et nō
reuertebātur. et dorsa eo
plena oculis et scintille
ac lāpades ī medio discur
rētes et rota in rotam. et ī
singulis quatuor facies.
vnde et apocalipsis Johā
nis post expositionē vigī
ti quatuor seniorū. qui te
nentes cythāras et phiala⁹

mazau
leonis

adorant agnū dū. mitto
ducit fulgura et tonitrua
et septem spiritus discurrē
tes et mare vitreū et qua
tuor aīalia plena oculis
dicens. Animal primū sile
leoni. et secundū simile
vitulo et tertiū simile hoī
et quartū simile aquile
volanti. Et p̄ paululum
plena mḡt erāt oculis. et
requiē nō habebāt die ac
nocte dicentia. Sanctus
sc̄s sanct⁹ dns deus omīpo
tēs qui erat et qui ē et qui
vēturus est. Quibꝰ cūctis
pspicue ostēditur quatuor
debere tātū euāgelia susci
pi. et omnes apocrifoꝝ
nenias mortuis magis
hereticis q̄ ecclasticis vi
uis canendas. ~ :-

Explicit ploḡus bt̄i
Hieronimi quatuor
euāgeliorꝝ.

Explanatio bt̄i hiero
nimi sup matt̄i. lib⁹ i⁹

Liber gna
tionis ihu
xpi. In
Esaia le
gimus.
Genera
tioꝝ eius
quis enarrabit. Nō ergo
putem⁹ euāgelistā pphete
esse otrariū. vt qđ ille im
possibile dixit effatu. hic
narrare inpiat. quia ibi
de generatione diuinitatis
hic de incarnatioē ē dictū.
A carnalibꝰ cepit vt per hoīnē dei discere inpi
am? Filij dauid filij ab
hā. Ordo pposterus sed ne
cessario immutatus. Si enī
primo posuisset abraham.
et postea dauid. tursus ei
repetend⁹ fuerat abrahā.
vt generationis series texere
tur. Ideo autē ceteris pter
missis. horū filiū nūcupa
uit. quia ad hos est facta
de xpō repromissio. Ad ab
hā: in semine iquit tuo
benedicētur omēs gentes.
Ad dauid: de fructu ven
tris tui ponā sup sedē tuā.
Judas autē genuit pha
res et zaram de thamar.
Notandū in genealogia
saluatoris nullā sanctarū
assumi mulierꝝ. sed eas

quas scriptura p̄ꝛechedit.
vt qui ꝓpter p̄cores veneꝛit
de p̄cantrabꝫ nascēs oīm
p̄cta deleret Vnde et ī scāꝫ
tabꝫ ruth moabitis ponit
et bethsabee vxoꝛ vrię. Na
asson autē genuit salmon.
Iste est salmō p̄ceps tribꝫ
iude sicut ī numeris legi.
Ioram autē genuit ozian.
Ozias autē genuit ioathā
In quarto regū volumine
legim⁹ de ioram ochoziam
fuisse genetatū. quo moꝛ
tuo iosabeth filia regis io
rā soꝛoꝛ ochozie tulit ioas
filiū fratris siu. et eū inter
nectonū quę exercebatur
ab athalia subtraxit. cui
successit m regnū filius ei⁹
amasias. post quē ꝛegnauit
filius eius azarias qui ap
pellatur et ozias cui succes
sit ioathā filius eius. Cer
nis ergo ꝙ ꝑm fidem hysto
rie tres reges in medio fue
runt quos hic euāgelista
p̄termisit. Ioram quippe nō
genuit oziam. ꝛ ochoziam
et reliquos qs enūciauim⁹
Verū quia euāgeliste ꝓpo
situ erat tres tesserescedecā
des m diuerso tpm statu
ponere. et ioram generi se
musciebat ipiissię iezabel. id
circo vsq; ad tertiā genem
tiōꝛ eius memoria tollitur
ne m sancte natiuitatis
ordine poneretur. Et post
trāsmigrationē babiloīs. ie
chonias genuit salathiel.
Si volueris iechonią ī fine p̄cedentis
Vsse tesserederndes ponere. m scāꝫ
ti nō erit q̄tuorderi ꝛ trede
cim. Sciam⁹ ergo iechonią
p̄orē ipm esse quē et ioachi
secūdū autē filiū nō patrē.
quoꝝ p̄ior p k et m. sequēs
p X et ꝙ scribitur. qđ scripto
rū vicio et lōgitudie tēpoꝛ
apud grecos latinosq; ꝛsiusū
est. Iacob autē genuit ioseph
Hoc loco obiciat nobis iuli
anus augustus dissonātią
euāgelistarū aut euāgelista
matheus ioseph filiū dixerit
iacob. et lucas filiū appella
uit eū heli. nō ītelligēs ꝛsue
tudinē scripturarū. ꝙ alter
sedm naturā alter secūdū
legem ei pater sit. Sciamus
eū hoc ꝙ moysen deo iuben
te p̄ceptū. vt si frater aut
ꝑiquis absq; liberis moꝛ
tuus fuerit aluus eius acci
piat vxoꝛem. nō suscitādi
semen fratris vel ꝑiqui sui
Dup hoc et affricanꝰ tēpoꝛ
scriptoꝛ et eusebius cesarien
sis ī libris dyaphonias euā
geliоꝝ plenius disputauerūt.
Genuit ioseph virū marie
Cū virū audieris suspicio
tibi nō subeat nuptiarum
sed recordare ꝛsuetudiē scrip
turarū ꝙ sponsi virū ꝙ spō

se vocentur vxores. Et a tra[n]s
migratione babilonis vsq; ad
xpm generationes q̄tuordecī.
Numera a iechonia vsq; ad
ioseph. et īuenies gēerationes
tredecim. Verū q̄ta decīa ge
neratio in ipm xpm repu
tabitur. Xpi aut̄ generatio
sic erat. Querat diligēs lec
tor et dicat. Cū ioseph non
sit pater dnī saluatoris. qđ
ptinet ad dnm gēratiois or
do deductus ad ioseph. Cui
respōdebim primū nō ee con
suetudīs scripturaꝝ. vt mu
lierū in generationibz ordo
texatur. Deinde ex vna tribu
fuisse ioseph et mariā. vnde
et ex lege eam accipere coge
batur vt ꝓpinquā. Et q̄ sil
censentur in bethleem. vt de
vna videlicet stirpe generati.
Cū esset despōsata mater ei⁹
maria. Queritur quare nō
de simplici vgine. ꝙ despōsa
ta scribitur. Primū vt p gene
ratiōz ioseph origo māie
mōstraretur. Secūdo ne lapi
daretur a iudeis vt adultē
ra. Tertio vt in egyptū fu
gies haberet solatiū mari
ti. Martir ignatius etiam
q̄rtū addidit causā. cur a
spōsata assumptus sit: vt par
tus mr̄is eius celaretur a
dyabolo. dū ei putat non
de virgie. ꝙ de vxore geneātū
Antеq̄ conuenirēt inuēta ē in
utero habens de spiritu scō
Nō ab alio inuēta ē nisi ab
ioseph qui pene lucēta ma
ritali futurē vxoris oīa no
uerat. Qđ aut̄ dicat ante q̄
conuenirēt nō sequit̄ vt post
ea conuenerint. ꝙ scriptura qđ
factū nō sit ondit. Joseph
aut̄ vir eius cū esset iust⁹
et nollet eam tradūcē vo
luit occulte dimittē. Qui qđ
formidare cogitur: vnū ex
pus effiatur: Et in lege p̄cep
tū est nō solū reos sed et con
scios criminis obnoxios esse
pcti. Quō ioseph cū crimē
celet vxoris iustus esse dicat?
Qz hoc testimoniū marie est.
q̄ ioseph castos illius castita
tem. et admirās qđ euene
rat: celat silentio cui⁹ myste
riū nesciebat: Joseph fili
dauid noli timere accipere
mariā vxorē tuā. Jam vt
supdictum spōsas vxores
appellari. qđ plenius liber
aduersus heluidiū docet. et
blādientis affectu et p som
nium angelus loquit̄ vt iusti
tiā silentij ꝓbaret. Similr
q̄ notādū q̄ ioseph filius eē
dauid dicatur vt maria
qđ de dauid stirpe mōstret.
Et vocabis nomē ei⁹ ihm.
ipse enī saluū faciet ꝓplm
suū. Jhs hebreo sermōe sal
uator dicitur. Ethimologi
am ergo nominis eius euāge

listā significauit dicēs. Voca
bis nomē eius saluatorē
qā ipse saluū faciet plm
suū a pcīs eorū. Hoc autē
totū factū est. vt adiplere
tur qđ dām est a dño per
pphetā dicētē. Ecce vgo m
utero habebit et pariet. p
eo qđ euāgelista matheus
dicat. m pphetā scptū est
In utero accipiet et pariet
filiū. pphetā quia futura p
dicat figit quid futurū sit.
et scribit accipiet. Euāge
lista autē qā nō de futu
ro ꝫ de pterito narrat his
toriā mutauit accipiet et
posuit habebit. Quia eni
habet nequaq̄ acceptus
est. Tale qđ in psalmis le
gim⁹. Ascendēs in excelsū
captiuā duxit captiuitatē.
accepit dona i homib⁹. Ip
testionū aplō ponēs non
dixit accepit. sed dedit. qā
ibi de futuro significatū est
qđ acceptuus essē. Hic de eo
narratur q iam dederat
qđ acceperat. Accepit cōuu
gē suam et nō cognouit
eā donec peperit filiū suū
pmogenitū. Ex hoc loco qđ
dā puersissime suspicant
et alios filios habuisse ma
riā dicētes pmogenitum nō
dici nisi qui habeat fratres
cū hic mos sit diuinaꝝ scp
turarū vt pmogenitū non
eū vocent quē fratres sequā
tur. sed eū qui pmus natus
sit. Lege supdictū libꝝ ad
uersus heluidiū. Capꝫ 2ⁿ

Cū ergo natus esset ihs in bethleē iude regis. ecce magi ab oriente uenerunt hierosolymā dicētes. Ubi est qui natus est rex iudeorum. Uidimus enī stellā eius in oriente. Ad ostensionē uidelicet tui vt natiuitatē xpi a gētibꝰ discerēt oriri in oriente stellā. quā futurā balaam ante multos successores erāt vaticinio nouerāt. Lege nūorū libꝝ. Deferūtur autē magi stellę indicio in iudeā. vt sacerdotes a magis nitiuitas vbi xps nasceretur: inexcusabiles fierēt de aduētu eius. At illi dixerūt iudee. librariorū error est. Putauim⁹ enī ab euāgelista pmū editū. sicut i ipso hebraico legim⁹ iude nō iudę. Quę est enī aliarū gentium bethleē. vt ad distinctionē eius huc iudee poneret. Iude autē id circo scribitur. qā est et alia bethleem. in galilea. Lege libꝝ iesu filij naue. Denicq̄ et in ipso testimonio qđ de michea pphetā scriptū ē. ita habetur. Et tu bethleem terra iuda. ¶ Et aptis thesauris suis obtulerūt ei munera. auri thus et myrrā. pulcherrime munerū sacramenta uuētus presbit⁹ uno versiculo cōprehendit. Auri thus myrrā regi qꝫ hominiqꝫ deo qꝫ dona ferūt. ¶ Et respon

so accepto in somnis ne rediret
ad herodem p aliā viam re
uersi sūt in regionē suā. Qui
munera obtulerāt dnō cōse
quēter responsū accepūt. res
ponsū autē qđ grece dicitur
ΑΠΟΚΡΙΜΑΤΙΣΘΕΝΤΕΣ et nō p āge
lū fit sed p ipsū dnm. vt me
ritorū ioseph priuilegū mōs
tretur. Reuertūtur autē per
aliā viā. qua infidelitatis
nusqđi nō erāt iudeorū.
Ecce angelus dnī apparuit
in somnis ioseph dicēs. Surge
et accipe puerū et matrē ei⁹
et fuge in egyptū. Quando
tollit puerū et matrē eius vt
in egyptū trāseat. nocte tol
lit et tenebris. quādo vero
reuertitur i iudeā. ner nor
ner tenebre ponūtur i euā
gelio. ¶ Vt adimpleret quod
dictū est p ppheta dicēte. Ex
egypto vocaui filiū meum.
Respōdeant qui hebreorum
voluminū denegāt veritatē
vbi hoc in septuagīta legāt
interpretibz. Qđ eā nō inue
rint nos eis dicam⁹ i osee
ppheta scriptū. sicut et exem
plaria ppbare possūt que nu
p edidim⁹. Possum⁹ autē et
locū istū et aliter cōsolari pp
ter cōtentiosos quorū cōsue
tudinē paulus aplus habē
se denegat. Dz et ecclesie xpi.
et testimoniū pferim⁹ ex nu
meris dicēte balaam. Deus
ex egypto vocauit eū. gloria
eius sicut vnicornis. Tūc ad
impletū est qđ dictū est per
ieremiā ppheta dicēte. Vox
in rama audita ē ploratus
et vlulatus multus. rachel plo
rans filios suos et noluit cō
solari quia nō sūt. De rachel
natus ē beniamī in cui⁹ tri
bu nō est bethleem. Querit
ergo quō rachel filios iude id
ē bethleem quasi suos ploret.
Respondebim⁹ breuit. quia
sepultra sit iuxta bethleem i
effrata. et materna corpuscu
la hospicio matris nomē ac
ceperit. Siue qm iuda et be
niamī due tribus iuncte erāt.
et herodes preoccupat nō solū
in bethleem infra pueros
sed in omnibz certis finibz eius
p occasionē bethleem intelli
gim⁹ multos etiā de beniamī
fuisse cesos. Ploret autem
filios suos et nō recipit cōso
lationē; sedm duplicē intelli
gentiā. siue qr eos in eternū
mortuos estimaret. siue qr cō
solari se nollet de his qs sciret
esse victuros. Qđ autē dicit
in rama. nō putem⁹ nomē
loci esse qui est gabaa sed
rama excelsū interpretatur vt
sit sensus. Vox in excelso au
dita est. id est longe late
dispersa. ¶ Defuncti sūt enī qui
quērebant animā pueri.
Ex hoc loco intelligim⁹ non

solū herodem. ꝫ et sacdotes ⁊ scribas co tpe necem domi fuisse meditatos. ¶ Qui cō surgens accepit pueꝝ ⁊ matrē eius. Non dixit accepit filiū suū et uxorem suā. sed pueꝝ et matrē eius. quasi nutricius nō maritus.

Audiēs aute ꝙ archedaus regnaret in iudea ꝙ herode patre suo. Multi ꝑpt ignoratiam historię labunt er rore. putantes eūdem ee herodem. a quo ni passione sua dns irrideret. et q̄ nuc mortuus esse referuntur. Ergo herodes ille qui cū pylato postea amicitias fecit huiꝰ herodis filius ꝙ frater archelai. quē et ipse tyberiꝰ cesar lugdunū que gallia tū est ciuitas regnauit. fratrē ꝙ eius herodem successorem regni fecit. Lege iosephi hystoriam. ¶ Et veniēs habitauit in ciuitate que vocat nazareth. vt ꝑpleret qđ dictū est ꝑ ꝓphās qm nazareus vocabitur. Di fixū de scripturis posuisse exemplū. nūq̄ diceret qđ dictū ꝑ prophetas ꝫ simpliciter qđ dictū est ꝑ ꝓphāz. Aliū aute plura liter ꝓphetas vocās. ostēdit se nō verba de scripturis supsisse sed sensū. Nazareus sacꝝ interpretat. Sactū aute dnī futurū. oīs scptura memo rat. possumꝰ aliter dicere ꝙ eadē hysdem verbis iuxta hebraicā veritatē in esaya scriptū sit. Exiet virga de radice iesse. et nazareus de radice eius ascendet. Ca. iiij.

In diebz illis venit iohannes baptista prediās in deserto iudee et dicens. Penitentiā agite. appiquabit enim regnū celorū. Primꝰ baptista iohānes regnū celorū ꝑdicauit. vt ꝑcursor dominum hoc honoretur ꝓuilegio. Hic est enī qui dictus ꝙ esaiam ꝓphetā dicente. Vox clamātis in deserto. parate viam domini. rectas facite semitas eius. Animas creditū ꝓpabat in quibz ābulaturus erat dns. vt purus in vnis purissimus ābularet dicens. Habitabo in eis et iam bulabo et ero ipoꝝ ds et ipi erūt mihi populus. Porphirius hūc locum. marci euāgeliste principio apat in quo scptū est. Principiū euāgelii ihu xpi filij dei sicut scptū est in esaia ꝓpheta. Ecce ego mitto angelū meum ante faciē tuā. qui ꝑparabit viam tuā. Vox clamātis in deserto. parate viam domini. rectas facite semitas eius. Cui enī testimoniū de malachia esaiaq̄ cōmixtū sit. queritur quō velut abuno

esaia exemplū putem⁹ assūp
tū. nu ecclāstia viri plenissīe
responderūt. Nos autem aut
nomē esaie putam⁹ additū
scriptor⁹ uiao. qđ et m alijs
locis pbare possum⁹ aut cer
te de diuersis testimonijs sēptu
mrū vnū corp⁹ effectū. Lege
terniū decimū psalmū et
hoc idem reperies. Ipse autē
iohānes habebat vestimen
tū de pilis camelor⁹. et zonā
pellicēā circa lūbos eius de
pilis mquit habebat non
de lana. Aliud haustere ves
tis mdicaū est: aliud luxurio
se molliciē. Zona autem
pellicea qua accīctus fuit
et helias: mortificatiōis mu
gnitū est. Porro qđ sequitur
Esca eius erant locuste et
mel siluestre. habitatorē so
litudīs ogruū est. vt non de
licias arborū. sz necessitatem
humane curius explorēt.
Potens est deus de lapidi
bus istis suscitare filios a
brahe. Lapides ethnicos vo
cat ꝓpter cordis duriciam.
Lege ezechielem. Auferā igit
a vobis cor lapideū. et da
bo vobis cor carneū. In la
pide duricia. m carne mol
litudo mōstratur. Huc sim
pliciter dei mdicat potenta
am q̄ qui de nihilo cuncta
fecerit. possit et de saxis du
rissimis ꝑfin creare. Ecce

securis ad radicē arborīs po
sita est: predicatio: sermo
nis euāgelīi. qui ex vtraq;
pte acutus est gladius secu
ris appellatur. iuxta ieremi
am qui verbū dnī securi
compat cedenti petrā. Cui⁹
nō sum dignus calciamē
ta portare. In alio euāge
lio ait. Cuius nō sū dign⁹
soluere corrigiā calciamēti.
Hic humilitas: ibi myste
riū demōstrat. q̄ xp̄s spon
sus sit. et iohānes nō mere
atur sponsi corrigiā soluē.
re vocetur dom⁹ eius iuxta
legē moysi et exēplū ruth
domus discalciati. Ille
vos baptizabit m spiritu sc̄o
et igne. siue qua ignis est
sp̄s sc̄tus vt actu apl̄or
docent: quo descēdēte. sedit
quasi ignis sup̄ singulos
eorū. et mpletus est sermo
dnī dicētis. Ignē veni mit
tere m terrā. et qđ volo nisi
vt ardeat. Nunc qđ i pūcto
spiritu baptizam⁹ et m fu
turo igne. apostolo q̄z hunc
sensum ogruēte. vnusquisq;
opus quale sit ignis ꝓbabit.
Tūc venit ih̄s a galilea m
iordanē ad iohānē vt bap
tizaretur ab eo. Triplicem
ob causā saluator⁹ a iohā
ne accepit baptismū. p̄mū
vt qua homo natus fuerat
omēz iustitiā et humilitatē

legis mplét. Secūdo vt bap
tismate suo iohānis bap
tisma xp̄s baret. Tertio vt
iordanis aquas sāctificās
p descēsionē colūbe spiritus
sācti m lauacro redemtū
mōstraret aduētū. Nome mō
pulchre dixit modo. vt os
tenderet xp̄m m aqua a io
hāne. iohānē a xp̄o i spū
baptizādū. Sine aliter di
ne modo. vt q̄ formā serui
assūpsi: expleā et hūilitatē
eius. Alioquī scito te m iu
dicio meo esse baptismate
baptizādū. Nome mō dic
dñs. habeo et aliud bapti
ma quo baptizādus sum.
Tu me baptiza m aq̄: vt
et ego te baptizē p me m
sāguine tuo. Dic enī de
cet nos mplē omēz iusti
tiā. Non addidit iustica
am legis siue nature: vt
vtrāq̄ mtelligam? Etsi dñs
ab homīe suscepit bapti
ma: nullus a seruo susci
pere dedignetur. Aperti
st' ei cēli: et vidit spūm
dei descēdentē sicut colūbā
et venientē sup se xc̄. Mys
terū trinitatis m bapti
smate demōstrat. Dñs bap
tizatur? spūs descēdit i spē
colūbe: patris vox testimo
nū filio prebētis auditur.
Aperūtur autē cēli nō rese
ratione clemētioz: ꝫ spiri
tu alibz oculis quibz et eze
chiel m prīapio voluīmus
siu aptos eos esse meorat.
Sedit q̄ colūba sup capt
ihu: ne quis putaret vocē
patris ad iohānē factā nō
ad dominū. Ca'' q̄rtū
Tunc ihs ductus est m
desertū a spiritu haut dubiū
qui a sō spiritu. Sequitur
enī. vt tēptaretur a diabolo.
Ducat autē nō iuuenis aut
captus ꝫ volūtate pugnā
di. Et nī ieunasset q̄dragi
ta diebz et xl noctibz postea
esurijt. In isto nūo quadra
sime nob ostendit sacmētū.
m quo et moyses ieunauit
m mōte syna. et helyas ux
ta mōtē oreb. Permittit autē
esurire corp̄: vt diabolo
tēptandi tribuat occasio. Dic
vt lapides isti panes fiāt.
Esurietī cōgrue dicitur. dic
vt lapides isti panes fiāt:
ꝫ duobz cōtrarijs teneris o
diabole. Si ad mpuī eius
possūt lapides panes fieri:
ego frustra tēmis eī qui
tantę potētię est. Si autē
nō potest facere: frustra di
filiū suspicaris. Si filius
dei es: dic vt lapides isti pa
nes fiant. Cui respōdens
ait. Scriptū est. Nō m solo
pane viuit homo: ꝫ m oī
verbo qđ p̄cedit de ore dei.
Testimonū hoc de deutro

nomio ſuptū eſt. Ideo autē
ſic reſpōdit dnīs. quia ꝓpoſi
tū ei erat humilitate diabo
lū vincere. nō potētia. ſimil
q; aiāduertēdū. q; nuſi ieu
nare cepit dnīs. tētādi occa
ſio nō fuiſſ diabolo ſecūdū
illud. Fili accedens ad ſeru
tutē dei ꝑpara aiam tuā
ad tētationem. Et ipſa
reſpōſio ſaluatoris hominē
fuiſſe mdicat qui tētatus ē.
Non in ſolo pane vuit hō.
ſ in oī verbo qd̄ procedit
de ore dei. Si quis ergo nō
vſatur verbo dei: iſte non
vuit. Cui aſſupſit eū dia
bolus in ſanctā ciuitatem.
Aſſumptio iſta q; dicat. nō
ex imbecillitate dnī venit
ſ de mimica ſupbia. q; vo
lūtate ſaluatoris neceſſita
te putat. Ex hoc autē loco
mtelligit qd̄ ſit illud. qd̄ in
alio loco ſcribitur. Abierūt
in ſanctā ciuitatē. et multis
apparuerūt. Statuit eum
ſupra pīnaculū templi.
vt quē fame tētauerat. ten
taret et vana gloria. Si
filius dei es mitte te deorſū.
In oīb; tētationib; hoc ait
diabolus vt mtelligat ſi fi
lius dei ſit. Et dnīs ſic reſpō
ſione temperat. vt eū tem
quat ambiguū. Mitte te
deorſū inquit. Pſuadē pōt.
ꝓcipitare nō pt. Angelis ſu
is mādauit de te. et in manib;
tollēt te. ne forte offendas ad
lapidē pedem tuū. Hoc in
nonagesimo pſalmo legim'
Verū ibi nō de xpō. ſ de vi
ro ſancto ꝓphetia eſt. Male
ergo intꝛptatur ſcīpturas
diabolus. Certe ſi vere de
ſaluatore ſcīptū nouerat.
debuerat et illud dicē qd̄ in
eodem pſalmo ſequit. cōtra
te ſequitur. Super aſpidem
et baſiliſcū ābulabis: et con
culcabis leonē et draconē.
De angelorū auxilio qua
ſi ad mſirmū loquit: de
ſua cōculcatione quaſi tra
nſgreſſatoris tacet. Aut illi
ihs. Rurſū ſcriptū eſt. Non
tentabis dnm dm tuū. Fal
ſas de ſcīpturis diaboli ſa
gittas veris ſcīpturarum
frāgit clipeis. Et notādū
q; neceſſaria teſtimonia de
deuteronomio tantū ꝓtule
rat: vt ſecūdē legis facīnē
tia mōſtraret. Iterū aſ
ſumpſit eū diabolus in mō
tem excelſū valde. et oſtēdit
ei omnia regna mūdi et
gloriā eorū. Gloria mūdi
quē cū mūdo putura eſt.
in mōte et in ſupcilio demō
ſtratur. Dnīs autē ad hu
milia deſcendit et cāpestria:
vt diabolū humilitate ſupa
ret. Porro diabolus eum
duc feſtinat ad mōtes. vt

p quos ipse corruent etiã
eteri corruãt. iuxta illud
apli. Ne inflatus inciat
in iudiciũ diaboli. Hec õ
nia tibi dabo: si cadens
adorauer̃s me. Arrogãs
et superbus etiã hoc de iac
tantia loquit: nõ qõ i toto
mũdo habeat pñtẽ vt
possit oĩa regna dare di
abolus: cũ suam⁹ plerosq;
vivos sactos a deo reges
factos. Hi cadẽs mãt ado
rauer̃s me. Ergo qui ado
raturus est diabolũ ante
corruit. Tũc dixit ei ihs.
Vade sathanas. scptũ est
enĩ. Dñm deũ tuũ adora
bis et illi soli seruies. Non
vt plerisq; putãt cadẽ qua
sathanas et apls petrus
sñia ꝺemnatur. Petro ei
dicitur Vade retro me sa
thanas. id ẽ. sequere me q̃
cõtrarius es voluñti meę.
Hic vero audit. Vade sa
thanas. et nõ ei dicitur
retro. vt subaudiat̃ Vade
in ignẽ ẽternũ. qui ꝓpara
tus est tibi. et angelis tuis
Dñm deũ tuũ adorabis.
Dicẽs diabolus saluatori.
Hi cadẽs adorauer̃s me.
cõtrario audit. qõ ipẽ ma
gis adorare eũ debeat dñm
et deũ suũ. Tũc reliqt eũ
diabolus: et ecce angeli
accesserũt et ministrabãt ei.
ꝓcordit tẽtatio: vt sequat̃
victoria. Angeli ministrant:
vt victoris dignitas ꝓbe
tur. Terra zabulõ et terra
neptalim et reliqua. Hũ
pmũ audierũt dñm pce
dentem. vt vbi israhelis
fuerat ab assyrijs pma cap
tiuitas. ibi redẽptoris pce
ptorũ nascẽtur. ¶ Exinde
cepit ihs prędicare et dicẽ.
Penitẽtiã agite appiquabit
enĩ regnũ celoꝝ. Johãne
tradito recte ipse incipit
prędicare. Desinẽte lege cõ
sequẽter oritur euãgeliũ.
Hi autẽ saluator eadẽ prę
dicat quę iohãnes baptis
ta ante pdixerat. ostẽdit
se eusdem dei esse filiũ au⁹
ille ꝓpheta sit. ¶ Venite post
me et faciã vos fieri piscã
tores hoĩm. Ista pmi vota
fi⁹ vt dñm sequerẽtur.
Piscatores et illitterati mit
tunt̃ ad pdicãdũ: ne fides
credentiũ nõ virtute dei. ꝫ
eloquẽtia atq; doctrina fieri
putaretur. Et lunaticos
et palyticos: et cruciat eos.
nõ vere lunaticos ꝫ qui pu
tabãtur lunatica ob demo
nũ fallaciã. qui obseruan
tes lunaria tpa creaturã
infamiare cupiebãt. vt in
saluatorẽ blasphemię re
dũdarent. quitũ
Videns aute ihs turbas

ascendit in mōtē. et cū sedisset accesserūt ad eū discipuli ei⁹
Dns ad mōtana ascendit
vt turbas ad altiora secum
trahat. Sed turbe ascendere
nō valentes sequūtur discipu
li. Claudz et ipe nō stans sed
sedens et cōtractus loquitur
Nō enī intelligē poterāt in
sua maiestate fulgentē. Sām
litterā nō nulli simplicioū
fratrū putāt eū beatitudines
et cetera que sequūtur i oliue
ti mōte docuisse qđ nequaq̄
ita est. Ex precedentibz enī
et sequētibz in galilea mōstra
tur locus quē putam⁹ ee vt
thabor vel quelibz alū mōtē
excelsū. Deniq̄ postq̄ finī
uit sermones suos statī seq̄
tur. Cū autē introisset ca
pharnaū. Beati paupes
spū. hoc est qđ alibi legim⁹
Et humiles spū saluabit. Ne
quis autē putet paupta
tē que nōnūq̄ necessitate
portatur a dnō pdicari ad
uīrit spiritu. vt humilitatē
intelligeres nō penuriā. Bti
paupes spū q. ppt spm sām
volūtate sūt paupes. Vndez
sup huiusmodi paupibz
saluatoz p esaiā loqtur. Do
min⁹ adunxit me. ppt qđ
euāgelizare paupibz misit
me. Beati mites qm ipsi
possidebūt terrā. Nō terrā
uidez. nec terrā istius mū
di. nō terrā maledictā spi
nas et tribulos afferentem
quā crudelissim⁹ quisq̄ et
bellator magis possidet. sz
terrā quā psal⁹ desiderat.
Credo videre bona domum
in terra viuentiū. Humiliste
modi et post victoriā tūm
phatoz etiā q̄dragesiō qrto
pō scribitur. Et intēde et ppe
ra et prede et regna. ppt ve
ritatē et māsuetudinē et
iusticiā. Nemo enī terrā
istā p māsuetudinē. sz per
superbiā tirā istā possidet.
Beati qui lugent. qm ipi cō
solabūtur. Luctus hic non
mortuoz ponitur cōi lege
nature. sz peccatis et vicijs
mortuoz. Sic fleuit et samu
el saulē. quia penituerat
deū q̄ vnxisset eū regē super
isral. Sic et paulus aplūs fle
re ac lugere se dicit eos qui
post fornicationē. et īmūdi
tiā nō egerūt pēitentiam.
Beati qui esuriūt et sitiunt
iusticiā. Nō nobis sufficit
velle iusticiā: nisi iusticie pa
tiam⁹ famē. vt sub hoc exē
plo nūq̄ nos satis iustos.
sz semp esurire iusticie opa
intelligam⁹. Beati miseri
cordes. Misericordia nō so
lū in elemosinis intelligi
tur: sz in oī pcto fratris.
si alter alterius onera por
tem⁹. Beati mūdo corde

possessor

qm̃ ipsi dm̃ viderũt. Quos
nõ arguit ꝺs̃ctia vlla peti.
¶ Mũdus mũdo corde ꝺspicat.
Templũ dei nõ ꝑt esse pollu
tũ. ¶ Beati pacifici. q̃ ꝑmũ
in corde suo deinꝺe mt̃ fires
dissidẽtes pacẽ facerũt. Quid
enĩ ꝓdest alios ꝑ te pacari:
cũ in tuo animo sint bella
viciorũ. ¶ Beati qui ꝑsecutiõz
patiũtur ꝓpt̃ iustitiã. Dignã
ter addidit ꝓpter iustitiã. Mlt̃
a enĩ ꝑsecutiõz patiũt ꝓpter
sua peccã et nõ st̃ iusti. Similr
ꝫ ꝺsidera. q̃ octaua vere ar
cãnasiois bãtitudo martyrio
timinatur. ¶ Beati estis cum
maledixerĩt vob̃ hoiẽs. et ꝑ
secuti vos fuerĩt. et dixerint
omẽ malũ aduersũ vos mẽti
entes. Illud maledicũ cõtem
nẽdũ est et bãtitudinẽ creat.
qđ a falso maledicẽtis ore pro
fertur. Vnde et ꝑsalmꝰ ꝺfi
nuit que sit beata maledicõ:
omẽ dicẽs malum aduersũ
vos mẽtiẽtes. ꝓpter me. Vbi
ergo xp̃s in causa ẽ ibi op
tanda est maledicõ. Gaudẽ
te et exultate. Nesao qs hoc
rum possit implẽ. vt lacere
tur obprobrijs fama nr̃a. et
nos exultem⁹ in dn̄o. Hoc
qui vanã sectatur gloriam
implẽ nõ ꝑt. Gaudere igit̃
et exultare debem⁹ vt mer
ces nobis in celestibꝫ ꝓparẽ
tur. Elegãter in quodã scr̃ip
tũ volumẽ legim⁹. Ne que
ras gloriã. et nõ dolebis cũ
migloriosus fueris. ¶ Vos es
tis sal terre. Sal appellant
apli quia ꝑ illos vniuersũ
hom̃ cõditur gen⁹. Cr̃ si sal
euanuerit: in quo saliet̃ur.
Ad nihilũ valet vltra: nisi
vt mittat̃ foras et cõcul
cetur ab hominibꝫ. Si doctor
errauerit: quo alio doctore
emẽdabitur: Exemplũ de
agricultura sumptũ est. Sal eĩ
vt in aborũ cõdimẽtũ ꝙ ad
siccãdas carnes ncãrũ ẽ.
ita aluũ vsũ nõ hz. Certe le
gim⁹ in septuris vrbes q̃sdã
sale sem ira victorũ sale se
miatas. vt nullũ in eis
germẽ oriretur. Caueant
ergo doctores et epi et vide
ant potẽtes potenter sustinẽ
tormẽta. nihilq̃ esse teme
dũ. ꝫ maiorũ ruinas ad
tartarũ ducere. Vos estis
lux mũdi. Nõ ꝑt ciuitas
abscõdi supra mõtẽ posita.
neq̃ accendũt lucernã ꝙ po
nũt eam sb̃ modio. et reli
qua. Docet̃ fiduciã ꝑdi
candi. ne apli abscõdantur
ob metũ. et sint sales lucer
ne sb̃ modio. ꝫ tota liber
tate se prodeant. vt q̃ audi
erũt in aurib⁹ ꝑdicẽt in
tectis. ¶ Nolite putare q̃m
venĩ soluere legẽ a ꝓphetis.
Nõ venĩ soluẽ: ꝫ adimplẽ.

Huc q̄ de se p̄ alios ꝓphetam
cōpleuerit. siue q̄ ea que ānte
ꝓter infirmitatē audientiū
tuda et imꝑfecta fuerit sua
p̄dicatioē ꝛpleuerit. irā tol
lens et vicē talionis exclu
dens. et oculū ī mēte ꝛcipis
tētiā dānāb. Donec transe
at cēlū et terra. ꝑmittāt
nobis cēli nouū et tra nouā
que fictur est dns deus. Si
ergo nouā creanda st̄ conse
quēter vetera trāsitura. Qd
autē sequit iota vnū aut
vn⁹ apex nō pibit ex lege do
nec oīa fiāt. ex figura trē
ostenditur. q̄ etiā que mini
ma putant ī lege sacramen
tis spiritalib; plena st̄. et ō
nia trapitulētur in euāge
lio. Cuius ergo eruditionis
est cuiusq; doctīe et iā dui
sa sacrificia et que supstitia
osa vident in victimis coti
die demōstrare ꝛpleri. Qui
solueri vnū de mādatis ist
mīmis et docuerit sic hoīes
mīm⁹ vocabit in regno cēloz
Qui autē fecerit et docuerit.
magn⁹ vocabitur in regno
cēlorū. Hoc capitulū cū su
prior haeret testimonio ī quo
dixerat. iota vnū aut vn⁹
apex nō pibit ex lege donec
oīa fiant. Subgillat ergo
phariseos qui contēptis mā
datis dei statuebāt ꝓprias
traditiones. q̄ nō eis p̄osit
doctīa in ꝓphīs si vel parū
qd̄ in lege p̄ceptū ē destru
ant. Possum⁹ autē et aliter
intelligere q̄ mgr̄ eruditio
etiā si quo p̄cō obnoxius sit
deducat eū de gradu maxīo
nec ꝑsit doctē iustiaā quam
mūma culpa destruit. britu
doz ꝑfā sit quę sermoe do
ctoris ope cōplere. Oīs qui
irascatur frī suo. In q̄busdā
codicib; additur sine causa.
Cęterū in veris definita sen
tētia est. et ira penit⁹ tollit
scīptura dicēte. qui irascatur
frī suo. Si eū iubem⁹ verberā
ti aliā p̄ebere maxillā. et
īmicos nrōs amare et oraē
p̄ ꝑsequētib; oīs ire occasio
tollitur. Radendū est ergo
fme causa. quia ira viri
iusticiā dī non operat. Qui
autē dixerit frī suo racha.
hoc puerbiū p̄pe hebreorū
est. Racha ē dicat Kēpos.
id ē manus aut vacuis. q̄
nō possum⁹ vulgata īuria
absq; cerebro nūcupare. Si
de otioso sermone reddituri
sumus rationē. q̄ toma
gis de mendacio. Hz assig
nāter addit qui dixit fratri
suo racha. Frater enī nost
nullus est. nisi qui eundē
nobiscū hz vnū hz patrē.
Cū ergo similit credat in
deū et xp̄m deū nouit sa
pientiā. qua ratioē stultus

elogio denotari pt. Q' aut fatue: reus erit gehenę
ex superioribz subau
ditur. Qui dixerit fratri su
o fatue. reus erit gehene. Q'
ca eque m dm credit dixerit
fatue: mpi' é m religione.
Si ergo offers mun' tuu ad
altare et ibi recordatus fue
ris qa fr tuus hz aliqd adu
su te. Nō dixit si tu habes
aliqd adusu frem tuu. & si
frater tuus hz aliqd aduersu
te. vt durior' tribulationib tibi
ponat necessitas Qua du
ergo illu placare nō possum'
nesao an oscept munera
nra offeram' deo. Esto ose
tibs adusario tuo cito dum
es m via cu eo. ne forte tra
dat te aduersari' iudici. et
iudex tradat te ministro. et in
carcere mittaris. Amē dico
tibi. nō exies inde donec
reddas nouissimu quadrantē.
P eo qd nos m latinis codi
cibz hem' osentiēs m grecis
sptu est. qd iterp
tatur benuolus aut benig
n'. Ex pcedentibz aut et ose
quentibz manifestus est sesus.
q nos dns alz saluator nr
du m istius seculi via curri
m' ad pacem et ad concordia
cohortetur iuxta aplm dice
te. Si fieri pt q tu ex vobis
est. cu oibz hominibz pacem
habentes. Nā et i pcedēti ca
pitulo dixerat. Si offers mu
nus tuu ad altare. et ibi re
cordatus fueris. qua frater
tuus hz aliqd aduersu te.
et hoc simul' sanari infert. Esto
benuolus a benigna' adu
sario tuo. et reliq. Et i ose
quentibz iubet. Diligite mi
micos vros. benefacite his
qui oderut vos. et orate p
calumniantibz vobis Cu hec
manifesta sit et osequens intel
ligentia plerisq arbitrantur
de carne dicu et aīa. vl de
spu. qd' penit' nō sint. Quo
cu aut caro mitteda erit
in carcere. si aīa nō osense
rit. cu et aīa et caro pariter
recludenda sint. nec qquz pos
sit caro fuge. nisi qd' animus
imperet. aut spūs scs hitās
in nob vel carne vel aīam
iudicii tradere. cu ipe sit iu
dex. Aly iuxta eplam petri
dicētis. aduersarius nr dia
bolus qi leo rugies circuit
aduersariu diabolu mtpīt.
et volut a saluatore papi
vt du m ptate nra ē. simus
benuoli ergo diabolu. qui
est inimic' et vltor. nec fra
am' cu penas sustinē pro
nob. Cu cu ipe vicioz mā
tua subpedire. nobis etiam
voluntate petrātibz. si ōsen
serim' ea vicia suggerenti.
pro nobis ps esse torquēdu.
et dicit benuolu esse inu

pugnātes

quiq; factor aduersario suo. si eū pro se nō faciat sustinē tormēta. Quidā coactus edisserit m baptismate singulos pactū mire cū diabolo. et dicē renūcio tibi diabole et pompe tue et vicijs tuis et mundo q̄ m maligno potī est. Si ergo seruauerim⁹ pactū benuoli. et ꝺsentes sum⁹ aduisario nrō. et neq; i carcere reludēdi. Sin vero q̄ trāsgressi fuerim⁹ eorū q̄ diabolo spondemus⁹ trademur iudicia ac mīstro et mittemur m carcerē. et nō exibim⁹ ex eo donec reddam⁹ nouissim q̄drātē. Quadrās gen⁹ nūm⁹ est. q̄ hz duo minuta. Vnde m alio euāgelio mulier illa paup et vidua dicitur misisse quadrātē m corbonā. m alio duo minuta. Nō ꝙ dissonēt euāgelia. ſ ꝙ vn⁹ q̄drās duos minutos mūmos habeat. Hoc est ergo q̄d aut. nō egredieris de carcere donec etiā mīma pcta ꝓsoluas. Q̄ viderit mulierē ad cōcupiscēdū eā. iā mechat⁹ ē eam m corde suo.

Id ē mē passio. et p passionē hoc mterest. ꝙ passio reputat m vicū. ꝓpassio licet multa culpā hēat. tū nō tenetur m crimē. Ergo qui viderit mulierē. et aliā eius fuerit titillata. hic ꝓpassione pnissus ē. Si vero consenserit et de cogitatōe assertū fererit. sicut scptū ē m dauid. trāsierūt m affectū cord. de ꝓpassione trāsimus ad passionē. et hinc nō voluimus pcti dēst. ſ occasio. Quicūq; igitur viderit mulierē ad cōcupiscēdū. id ē si sic aspexerit vt concupiscat. vt facere disponat iste certe mechat⁹ eam dicitur m corde suo. Cōd si oculus tuus dexter scandalizat te et reliq̄. Quia supꝝ de concupiscētia mulieris dixerat. certe nūc cogitatiōe et sensu m diuersa volutāte oculū nūncupauit. p dextrā autē et ceteras corporis ptes volutātis ad effectū mīa demōstrāt. vt q̄d mēte cōcupim⁹ ope cōpleamus. Cauendū ē igit ne q̄d i nob⁹ optimū ē. cito labat m vitium Si enī dext⁹ oculus et dextra man⁹ scandalizāt. ꝙ toma gis ea que m nobis sinistra sūt. Si aīa labitur. ꝙ to plus corp⁹ q̄d ad pcta pctinuos est. Aut m dextro oculo et m dextera manu fratrū et proximi et liberorū aut affinū et ꝓpinquorū mōstratur affectus. q̄s si ad cōtēplādā veritatē nob⁹ impedimēto cognum⁹ dēm⁹ tri carnis istiusmodi portiones. ne

volūtatis

dū volum⁹ luctū rētatos fact
ipsi metuū peam⁹ vnde di
citur et de sacerdote magno
cui⁹ aīa dei cultui dedicata
est. Cuꝑ patrem et matrē
et filios nō polluetur. id est
nullū affectū sanct nisi eius
cui⁹ cultui dedicat⁹ ē. Dām
est quicūq; dmiserit vxorē
suā det illi libellū repudij
Ego autē dico vob q̄a oīs
q̄ dmiserit vxorē suā et re
liqua. In posteriori pte istū
locū saluator plenius expo
nit. q̄ moyses libellū repu
dij dari iusserit ꝓpt̄ duritiā
cordis maritorū. nō dis
cidiū cōtendēs ſ auferēs homi
cidiū. Multo enī melius ē
licet lugubrē euenire diuor
tiā: q̄ꝑ odiū sanguinē fun
di. Ego autē dico vobis nō
iurare oīo neq; p celū et r
liq. Hanc ꝑ elemēta iurā
di pessimā cōsuetudiē sēp
habuere iudei. sicut ꝑphetā
lis eos frequēs arguit sermo
Quū iurat aliquis aut ve
neratur aut
diligit eū p quē iurat. In
lege ꝓceptū ē vt nō iure
mus nisi p dnm deū nostrū
Judei p angelos et vrbē ihe
rusalem et templū iurantes
creaturas rebus carnales ve
nerabāntur honore et obse
quio dei. Denuq; cōsidera
q̄ hic saluator nō p deū iu
rare phibuerit ſ p celū et

terrā et p hierosolymā et p
caput tuū. Et hoc quasi p
multis fuerat legē cessū. vt
quō victimas īmolabāt
deo. ne eas idolis īmolarēt
sic et iurare ꝑmitteret in de
um. nō q̄ recte hoc fuerit.
ſ q̄ melius essē deo id exhi
bere q̄ dēmonijs Euāgeli
ca autē veritas nō rupit
iuramētū: cui oīs sermo fi
delis p iureiurādo sit. Au
distis q̄a dictū ē. Oculū p
oculo dentē p dentē. Ego
autē dico vobis nō resistere
malo. Qui dicit oculū pro
oculo dentē p dentē. non ei
alterū vult auferre ſ vtrū
q̄ seruare. Dns nr̄ vitiosi
tudinē tollens: truncat in
tia pctorū. Et m lege retri
butio est: m euāgelio grā.
Ibi culpa emēdatur: hic p
catoꝝ auferūtur exordia.
Si quis te percusserit in dex
tram maxillam tuā: ꝓbe
a et alterā. Et illi q̄ vult
tecū iudicio cōtendē et tuni
cā tuā tollere: remitte ei et
pallū. Ecclāsticus vir de
scribit mutatoꝝ eius qui
dicit. Discite a me q̄a mi
tis sū et humilis corde. et
pollicitatioꝝ suā prudēs a
lapa cōpbat. Si male lo
cutus sum argue de malo.
sin autē bene q̄d me cedis.
Tale quid et dauid loque

V et clemeta

batur in psalmo. Si reddidi retribuentibus mihi mala. Et ieremias in lamentationibus Bonum est homini cui sederit solus ab adolescentia sua. Dabit percutienti se maxillam. saturabitur opprobriis. Hoc adiecit eos qui putant alterum dei legis alterum euangelii. qui et ibi et hic mansuetudo docetur. Oportuit mysticos intellectus percussa dextera nra. no habemus sinistram prebere et alteram. hoc est alteram dextram. Justus ei sinistram non est. Si nos hereticis in disputatione percusserint et dextram dogma voluerint vulnerare opponamus ei aliud de scripturis testimonium. et tam diu verbum in sacredotes sibi dextrum prebeam? donec inimica tela tescat. Qui petit a te da ei. et volenti a te mutuari ne auertaris. Si de elemosinis tm dicm intelligim?: in plerisq; pauperibus hoc fieri non pot. Si et diuites si semp de derint semp dare no potuerint. Post boni ergo elemosine aplis. id est doctoribus precepta tribuuntur vt q gratis acceperunt gratis tribuant. Instituti pecunia nullus deferat. Si aptoplus data fuerit. tato aplius multiplicat. Et cu sibi cetera sibi arma tuget: unda nullo fontis siccatur. Ego autem dico vobis diligite inimicos vros. bñ facite his qui oderunt vos. Nulla precepta dei imbecillitate sua. no factor viribus estimates putat esse impossibilia que precepta sit et dicit sufficere vtutibus non odisse mundi cos. Ceteru dilegere plus precepit q humana natura patiatur. Credendum est ergo xpm non impossibilia precepisse: q pferta que fecerunt in saul et absalon. Stephanus q martyr. p inimicis lapidantibus deprecatus est. et paulus aplus anathema optauit esse. p pseudoprophetis suis hec autem et docuit et fecit dicens. pater ignoscite eis. quia nesciunt. Vt sitis filii patris vri qui in celis est. Si dei precepta custodies filius eius effectus dei. ergo no est natura filius. sed arbitrio suo. Cum ergo facis elemosinam noli tuba canere. ante te sicut hypocrite facitis in synagogis. et in vicis vt honorificentur ab hominibus. Qui tuba canit elemosinam facies hypocrita est. Qui in synagogis et in angulis platearum orat vt videatur ab hominibus hypocrita est. Qui ieunias demolitur faciem suam vt veteris mestitie monstret in vultu. et hic hypocrita est. Ex quibus omnibus colligitur hypocritas esse qui quibus facit. vt ab hominibus

honorificetur. Mihi videtur et ille qui dicat fratri suo: Di mitte vt tollã festucã de oculo tuo. ꝓpter gloriã hoc facẽ vt ipse iustus cẽ videat. Vnde dicitur ei a dño. hypocrita ejice pmũ trabem de oculo tuo. Non itaq; virtus ꝛ causa virtutis apud deũ meretrem habet. Et si a recta semita paululũ declinaueris. nõ mẽ est vtiq; ad dextrã vadas an ad sinistrã cũ verũ iter amiseris. Te autẽ faciente elemosinã nesciat sinistra tua qd faciat dextera tua. Nõ solũ eleosinã. ꝛ qdãiq; facientis bonũ opis debet sinistra nescire. Si eã illa sciret statim dextra opa cõmaculãt. Aẽ dico vobis. receperũt mercedem suam. Non dei mercedem ꝛ suam. Laudati sunt enĩ ab hominibz quorũ causa exercuere virtutes

Tu autẽ cũ orab mitra in cubiculũ tuũ. et clauso ostio tuo. ora patrẽ tuũ ĩ absondito. Et simplicit mẽ tũ erudit auditorẽ. vt vanã orandi gloriã fugiat. Sz mihi videtur hoc magis esse preceptũ. vt inclusa pectoris cogitatioẽ labyscq; compressis oremꝰ deũ. Cõ et anã in regũ volumiẽ fecisse legimꝰ. labia mgt tãtũ eiꝰ monebant. et vox illius nõ audiebat. Socrãtes autẽ nolite mihi loqui sicut ethnici. si ethnicus in oraõe multũ loquit. ergo qui xpianꝰ est debet parũ loqui. Dñs ei nõ verborũ ꝛ cordis auditor ẽ. Scit nanq; pater vr quid opus sit vobis ãteq; petatis eũ. Consurgit in hoc loco quedã hereſis philosophorũ ꝛ dogma dicentiũ. Si nouit deus qd oremꝰ et anteq; petamꝰ sat quibz indigeamꝰ frustra scienti loqmur. Quibz breuit respõdẽdũ est nos nõ narratores ꝛ rogatores esse. Aliud est enĩ narrare ignoranti: aliud sciẽtẽ petere. In illo indicium est: hic obsequiũ. Ibi fidelit referimꝰ: hic miserabilit obsecrãmꝰ. Pat noster qui in celis es. Patrẽ dicẽdo se filios ostitent. Sanctificetur nomẽ tuũ. Nõ in te: ꝛ in nobis. Si enĩ ꝓpt peccatores nomẽ dei blasphematur in gentibz: econtrario ꝓpter iustos sanctificat. Veniat regnũ tuũ. Vel generalit pro totius mundi petit regno. vt diabolus in mũdo regnare desistat: vel vt in vnoquoq; rgnet deus. et nõ regnet peccatũ in mortali hoĩ corpe. Sil ꝛ et hoc attendẽdũm. q grandis audacie sit et pu

rę ꝺsaentę postulaꝛe regnū
ꝺei iudiciū nō timē. Fiat vo
lūtas tua sicut in cęlo et in
terra. Ut quō tibi angeli in
culpate seruiūt in cęlis: ita
et in tris seruiāt homines. Ꝛ
rubescant ex hac sniā qui
cotidie in cęlo ruinas fieri
mētiūtur. Pnā quid pdest
nobis cęlorū similitudo: si
et in cęlo petin est. Panē
nrm supsbstātialē da no
bis hodie. Qđ nos supsub
stātialē expressim in grco
habetur. qđ vbū
lxx itpres fideꝝ
tissime trāstulerūt. Cōsideraui
mus in hebręo et vbicūqꝫ illud
expresserāt nos i
ueenim sogolla qđ symachꝰ
id ē pręcipuū vel
egregiū trāstulit. licet i quo
dā loco peculiarē itpretat
sit. Quōdo ergo petimꝰ ut
peculiarē vel pręcipuū nob
deus tribuat panē: illū pe
timꝰ qui dicit. Ego sū pāis
viuus qui de cęlo descendi.
In euāgelio qđ appellatur
sēdm hebręos pro supsbsta
tiali pane mahar reperi.
qđ dicitur crastinū. vt sit sē
sus. panē nrm crastinū. id
est futurū da nob hodie.
possimꝰ supsbstātialē pa
nē et aliter intelligē. q sup
omēs sbnas sit et vniuer
sas superet creaturas. Alij
simplicat putāt sēdm apli ꝙ
monē dicentis. Habētes vic
tū et vestitū his contenti sim
de pręsēti tm cibo sanctos cu
rā gerē. vnde et in posteris
ris sit pceptū. Nolite cogi
tare de crastino. Amē signa
culū oīs doctę qđ aquila
mtpretatur fideliter nos vere
possimꝰ dicere. Si eī dimise
ris hominibꝫ peccā eorū. si hoc
qđ scptū est. Ego dixi dij estis
et filij excelsi omēs. vos vero
vt homines moriemī et tanꝙ
vnus de principibꝫ cadetis.
ad eos dicitur q ppt peccata
homines ex deis esse meruerūt.
Recte ergo et his quibꝫ pcā
dimittit homines appellati
sūt. Exterminat eī facies suas
vt pareāt hominibꝫ ieunan
tes. Verbū exterminat qđ in
ecclesiasticis scpturis vicio mt
pretū tritū est. aliud multo
significat ꝙ vulgo intelligit.
Exterminat quippe exul qui
mittitur extra finios. pro
hoc ergo sermone demoliūt
semp accipē debem. Demo
litur autē hypocrita faciē suā
vt tristiaā simulet. et animo
forte lętante luctū gestet in
vultu. Tu autē cū ieunas
vnge caput tuū. et faciem
tuā lauā. Iuxta ritū puin
cię palestine loquitur. vbi
diebꝫ festis solent vngē capi
ta. Pręcipit igitur. vt quā

do ieunam⁹ lętos nos ꝛ festi
uos esse mōstrem⁹. Multi le
gentes illud psalmiste. oleū
peccatoꝛis nō ipinguet capt meū
ecōtrario volūt bonū eē oleū
de quo alibi dicit. Unxit te
deus dś tuus oleo exultati
onis pre ptcipibz. et id pā
pi. vt exercētes virtutes spi
tuali oleo prīapale cord nrī
ungere debeam⁹. Ubi ē the
saurus tuus: ibi est et coꝛ tu
um. Hoc nō solū de pecūia:
ꝫ et de auctis passioibz senti
endū est. Sicut deus vēter
est: ibi ergo hz coꝛ vbi ꝛ the
saurū. Luxuriosi thesaurus
epule ſt: lasciui ludicra. a
matoꝛis libido. Hinc secun
vnusquisqz: a vnde. Si ocu
lus tuus simplex est: totum
corpus tuū lucidū erit. Im
pientes solent lucernas videre
nō sas. Simplex oculus et
purus ſplicia intuetur. et
pura. Hoc totū trāsfert ad
sensū. Quō ei coꝛp⁹ si oculꝰ
nō fuerit simplex totū in te
nebris est: ita si aīa prīapa
le suū fulgoꝛē pdiderit: vni
uersus sensus in caligiē com
mozabitur. Si ergo lumen
qđ in te est tenebre ſt. ipse
tenebre quāte erūt. Si sensꝰ
qui lumē est aīe vicio caligi
tur: ipsa putas caligo quibz
tenebris obuoluitur. Non
potestis deo seruire ꝛ mām
nę. Mām̄ona sermoē syria
co diuicie nūcupāt⁹. Nō
potestis deo seruire et mā
monę. Audiat hoc auarus
audiat qui cōfidit vo
bulo xpiano: nō posse siml'
diuicijs christoꝛ seruire. Et
tamē non dixit. qui habet
diuicias ꝫ qui seruit diuici
is. Cum enī diuitiarū seruus
est: diuicias custodit vt seruꝰ
Cui autē seruitutis exaussit
iugū: distribuit eas vt dns.
Ne sollicit sitis aīe vre quid
mādūcet⁹. neq; coꝛpi vestro
quid induamini. In nōnul
lis codicibz additū est. neq;
quid bibatis. Ergo qđ omibz
natura tribuit: et iumētis.
ac bestiis. hominibz ꝫ cōe esse
tm⁹ cura penitus liberum.
Hz ꝓcipitur nobis ne sollici
ti simus. quid comedamus
qua in sudore vultus ꝑ
tem⁹ nobis pānē. labor exer
cendus est sollicitudo tollen
da. Hoc qđ dicitur. ne solli
cit sitis aīe vre qđ come
datis. neq; coꝛpi vestro quid
induami. de carnali cibo
et vestimēto accipiam⁹. Cete
rū de spiritualibz cibis et ves
timētis sp debem⁹ esse solici
ti. Nōne aīa plus ē q̄ esca
et coꝛpus plus est q̄ vestimē
tū. Qđ dicat istius noī est.
Cui maiora prestitit: vti
q; et minora prestabit. Res

piate volatilia celi. qm̃ nō seruit
nec metuit nec congregauit
in horrea. et pater vr̃ celestis
pascit eā. Nōne vos plurīs
estis illis. Apls̄ precipit ne
plus sapiam? q̄ oportet sapere
Istud testimoniū et in psenti
capitulo obseruādū est. Et enī
quidā qui dū volūt timinos
patrū excedere et ad alta vo
litare in ima mergūtur. vo
latilia celi dicētes angelos ee
eterasq̄ in dei mīsterio fortī
tudiēs. que absq̄ cura sui. di
uinitur prudētia. Si hoc ita
est vt intelligi volūt. quō se
quit dictū ad homiēs. nōne
vos magis pluris estis illis.
Implicat ergo accipiendū.
q̄ si volatilia absq̄ cura et
erūnis. dei aluntur prudētia.
que hodie sūt et cras nō erūt.
quoq̄ aīa mōlis est. et cui ee
cessauerit. sp nō erit. q̄nto
magis homiēs quibz eternā
ꝓmittit dei regnū arbi
trio. Quis vēn pt adijcere
ad statura suā cubitū vnū
et de vestimēto quid solliciti
estis. Sicut aīmā plus ee q̄
cibū. ꝯpatione aurī demōs
trauit. sic corp plus ee q̄ ves
tē ex sequētibz rebus ostēdit
dicens Considerate lilia ag̃
quō crescūt et reliq̄. Et reue
ra qd̄ seriā que regū pur
pura que pictura textrici
pt floribz ꝯparī. Quid ita
rubet vt rosa. quid ita can
det vt lilium. Violę vero pur
purā nullo supari murice
oculorū magis q̄ sermonis
medicaī est. Nolite sollicīti ee
de crastino. De presēnb; er
go necessit debere esse solli
tos. qui futura phibet cogi
tare. Vnde et apls̄. nocte mēt
et die manib; nris̄ operantes.
ne quē vēm gūarem? Cras
i scripturis futurū tēp9 itel
ligitur. dicēte iacob. Et respon
det me cras iustitia mea.
Et in somnijs phantasma
te phitonissa loquit ad saul
lem. Cras eris mecū. Suf
ficit diei malicia sua. Hic
malicīā nō cōtrariā vītiis
posuit. sz laborē et affluētiaz
et angustias seculi. Quō ergo sa
ta afflixit agnr. qd̄ sīgificā
tius grece dicitur. οκλκωτηαγτεν

Sufficiat ergo nobis
prīns tpis cogitatio. futuro
tū curam que incerta est.
relīquamus. Capt̄ 1.

Nolite iudicare. vt non
iudicemī. Si iudicare phi
bet. quia sancta paulus ad
corīthios iudicat fornicantē.
et petrus ananiā et saphy
ram mēdacij arguit. Et
ex sequētibz qd̄ phibuerit.
ostendit dicēs. Quō eī iudi
cauerītis sic iudicabit de vo
bis. Ita vt nō phibuit iudi
care sz docuit. Quod autem

Alr. exegesia

vides festucā in oculo frīs tui:
et trabē in oculo tuo nō vides.
ꝛc. De his loquit qui sē ipsi
mortali crīne detineāt obnox
ij. minora pcā frīb; nō cōte
dunt: culicē liquātes et came
lū glutientes. Recte ergo et
ista simulatione iustitie vr sup
ꝓa dicim? appellātur ypo
crite. qui ꝑ trabe oculi sui
festucā in oculo frīs sui aspi
ciūt. Nolite dare sanctū canib;
Sanctū panis ē filioꝝ. nō
debem? ergo tollē panē filio
rū et dare canib;. Neq; mit
tatis margaritas vrās ante
porcos. Porcus nō rempᵗ or
natū. qui versatur i volu
tabro luti. et iuxta ꝓuerbia
salomonis. si circulū habue
rit aureū fedior ꝛueītur. Qui
dā aute canes ītelligi voluit
qui post fidē xpi. reuertūt
ad vomitū pristini sui. por
cos aute eos q̄ nerdū euāge
lio credidērūt. et in luto mū
dialis vite versantur.
Non cōuenit igitur istiusmo
di homib; cato euāgelicā re
dere margaritā. ne cōculcēt
illud et conuersi nos maniāt
dissipāe. Petite et dabitur
vobis. querite et ꝛueniet;.
pulsate et apietur vobis. Q̄
carnalia supra venerat pos
tulari: quid quere debeam?
ostendit. Si petenti datur et
querēs ꝛueniet et pulsanti a
perietur. ergo cui nō datur et
qui nō ꝛueniet et cui nō apie
tur. apparet q̄ nō bene petie
rit quesierit pulsauit. pulse
mus itaq; ianuā xpi. de qua
dictū est. Hec porta dni. ius
ti intrabūt ꝑ eam. vt cum
intraueim? apiant nob thē
sauri absconditi. et tenebrosi
in xpō ihū. in quo ē oīs sīa.
Si ergo vos cū sitis mali nos
tis bona data dare filiis vīs
Notandū q̄ aplōs malos dix
erit. nisi forte sub aplōrū ꝑ
sona oīe hoīm damnatur
genus. cui? ad cōpationē di
uine clemētie ab mīātia cor
ad malū appositū est: lege
genesim. nec mirū homiēs
huius seculi dia malos: cū et
aplus paulus meōret. redi
mētes temp? q̄m dies mali
sūt. Intrate p angustā por
tā. q̄m lata ꝓta et spaciosa
via que ducit ad pditionē
et multi sūt qui intrant p eā
Q̄ angusta porta et arta via
que ducit ad vitā. et pauci
sūt qui ꝛueniūt eam. Lata
via est seculi voluptates q̄s
appetūt homiēs. Angusta
que ꝑ labores et ieunia pā
ditur. qua et aplus īgressus
est. et vt thymotheus ꝑ eam
nigrediatur hortatur. Sunt
q̄ cōsidera q̄ signāt de vt
q̄ via locutus sit. Platum
multi ambulāt: angustā

pauci ĩuenuĩt. Iatĩ nõ que
rim⁹ ner ĩuentiõẽ opus est
sponte se offert et errantiũ
via est. Angustã vero ner
omẽs ĩuenuĩt. ner qui ĩue
nerit statim ingrediũtur p
eam. Di qdẽ multi ĩuentã
veritatis via capta seculi vo
luptatibz de medio itinere
reuertũtur. Attendite a fal
sis pphetis q̃ venuĩt ad vos
in vestimẽtis ouiũ. int⁹ au
tem sũt lupi rapaces Et de
omibz quidẽ itelligi pt qui
aliud habitu ac sermoe pro
mittũt. aliud ope demõstrãt.
Dz specialit de hẽticis intelli
gendũ. qui videntur cõtinẽ
tia castitate ieunio qĩ qdã
pietatis se veste circũdare. in
trinseus vero habẽtes aĩmũ
venenatũ simplicioz fratrũ
corda decipiũt Ex fructibz
ergo aĩme quibz ĩnotescam
ad truncã trahũt lupis rapa
cibz ostantur. Non pt arbor
bona fructus malos facere.
neq̃ arbor mala fructus bo
nos facẽ. Quemm⁹ ab here
ticis qui duas int se cõtra
rias dicũt esse naturas. si ur
ta itelligentiã eorũ arbor
bona malos fructus nunq̃
facẽ pt. quõ moyses arbor
bona permault ad aqs cõtra
dictionis. et dauid vna in
terfecto cũ bethsabee coubu
erit: petrus q̃ in passione
dñm negauit dicens. nescio ho
minẽ. Aut qua conseptia
ietro socer moysi arbor ma
la qui vtiq; in deũ isrl nõ ire
debat dederit moysi cõsiliũ bo
nũ. et achior holoferni ali
quid vtile sit locutus. et co
munis dixerit qd̃ bene dam
paulus apls approbauit. Cor
rũpũt mores bonos osuetudines
male pessime. Et cũ nõ intue
nerint qd̃ irridebant. nos ise
rem⁹ et iudã arborẽ quõdã
bonã fecisse fructus malos
postq̃ vidderit saluatorem.
et paulũ arborẽ malã eo
tpe quo psequebat ecclam
xpi. fecisse postea fructus bo
nos. qñ in vas electiois de
pfectore trãslatus ẽ. Tam
diu ergo bona arbor fruct⁹
nõ facit malos q̃diu in bo
nitatis studio pseuerat. Et
mala arbor tamdiu manet
in fructibz peccatorũ q̃diu ad
penitentiã nõ conuertitur. Ne
mo enĩ pmanẽs in eo qd̃
fuit mansit esse qd̃ nõdũ ce
perat. Non omis qui dicit
mihi dñe dñe intrabit in rg
nũ celorũ: sz qui facit volũ
tatem patris mei qui in celis
est. Dicut supra dixerat eos q̃
haberẽt vestem vite bone
nõ recipiẽdos ppt dogmatũ
malignitatẽ ita nunc econtrario
asserit ne his quidẽ actomo
dandã fidem qui cũ polleãt

integritate fidei turpit' vitiat
et doctrine integritatē malis
opibz destruāt. Utriūz enī dei
seruo necessariū est: vt et op'
sermone et sermo opibz cōp
betur. Hinc fit ꝑ illud vi
deri cōtrariū. Nemo ꝑt dicē
dñs ihs nisi in spū scō. ſ mo
dus est sc̄ptuarū dicta pro
factis accipe. vt statim in cō
sequētibz approbat. refutari
eos qui iactant se sine opibz
scām dñi. et audiāt a salua
tore. Recedite a me opary in
iquitatis nescio vos. Et aplūs
in hūc sensū loquit. Confitē
tur se nosse deū: factis autem
negant. Multi dicēt mihi
in illa die. dñe dñe nōne i
nomīe tuo ꝓphauim? et in
noīe tuo demonia eiecimus
et in noīe tuo virtutes mul
tas fecim? Et tūc ꝯfitebor
illis quia nūq̄z noui vos.
discedite a me qui operamini
iq̄tatē. Phetare et virtutes
facere et demonia eicere mdū
nō eius est merita qui opat'
ſ vel īuocatio nois xpi hoc
agit. vel ob cōdēnatiōz eoz
qui īuocāt. vel vtilitatē eoz
qui vident. et audiūt cōcē
ditur. vt licet homīes despi
ciant signa faciētes. deum
tamē honorēt ad cui' īuoca
tionē fiant tanta miracula.
Nam et saul et balaā et ca
yphas ꝓphetauerūt nesien
tes quid dicerēt. et pharao
et nabugodonosor somnia fu
tura cognouit. et m actibz
aplōrū filij sceue videbāt
eiciē demonia. et iudas aplūs
tū aūo ꝓdituris multa sig
na mirabilia aplōs fecisse narratur Tūc cōfitebor
illis signāter dixit cōfite
bor quia multa ante ꝓpa
dicere dissimulabat. Nō no
ui vos. sic nouit dñs eos
qui pereūt. Obserua autē
quare addiderit nūq̄z noui
vos: si iuxta quosdā omēs
homīes mē rationabiles
semp versari creaturas. Re
cedite a me qui operamini mi
quitatē. Non dixit: q' opati
estis miq̄tatem. ne videret
tollere penitētiam. ſ q' opa
mi. hoc est qui m pnīte die
tū iudicij temp' aduenerit
licet non habeatis facultā
tem petendi. tamē adhuc
habetis affectū. Et descendit
pluuia. et venerūt flumia
et flauerūt venti. Pluuia
ista que domū sibi certe ui
tiatur diabolus est. fluuia
omēs antixpi. qui contra
xpm sapuūt. venti spūales nequitie in celestibz. Et
nō cecidit. Fundata enī erat
sup petrā. Sup hāc petrā
dns fundauit ecclām. Ab hac
petra petrus aplūs sortit'
est nomē. Sup hanc confessiōi

petrū non īuenīūtur serpentis vestigia. De hac et ꝓphēta loquit ꝯfidenter. Statuit sup̄ petrā pedes meos. Et ī alio loco petra refugiū lepozib; siue ermacīs. Timidū eī animū petre cauernas se recipit. et cuius aspa et tota armata iaculis talis se ꝓtectione tuetur. Unde et moysi dicitur eo tpe quo de egypto fugerat et lepusculū dñi erat. Sta ī foramine petre et posteriora mea videb. Cum edificauit domū suā supra harenā. Fundamētū ad aplōs attributus posuit unū est dñs nr ihs xps sup hoc fundamētū stabile et firmū. et p se robusta mole fundatū edificatur xpi ecclesia. Sup harenā vero que fluidi est. et cōaugmētari nō pt. ner ī unā copulā redigi. omnis hereticoz sermo ad hoc edificat vt cōtruat. cap̄

Erat enī docens octauū eos vt ptātē habēs nō vt scribe. Illi enī ea docebant pplos. que scripta st in moyse et ꝓphētis. Ihesus vero quasi deus et dñs moysi. pro libertate voluntatis suę vel ea q minus videbātur addebat ī lege vel cōmutās pdicabat ī pplis vt supra q̄ legim? Dictū est antiquis: Ego aut̄ dico vobis. Cū aut̄ descendisset ihs de mōte secutę st eum turbę multę. Et ecce leprosus veniēs adorabat eum. De mōte dñō descēdente occurrerūt turbę quia ad altiora ascendē nō valuerāt. Et p̄mus ei occurrit leprosus. nerdū enī cum lepra poterat cū multitudē in mōte saluatoris audire sermonē. Et notandū q̄ hic p̄mus specialit' cumtus sit. secūdo puer centurionis. tercio socrus petri febrēs in capharnaū. quarto loco qui oblati st ei demonia verā quoz spīritus verbo eyciebat. quādo et omēs male habentes curauit. Et ecce leprosus veniēs adorabat eum dicēs. Recte post predicatioz atq doctrinā signū offertur occasio. vt p virtutem miracli. preteritus a pud audientes sermo firmetur. Onē si vis potes me mūdare. Cum voluntatē togat de virtute nō dubitat. Et extendens manū ihesus tetigit eū dicens. Volo. Mūdare. Extendente manum dnō: statim lepra fugit. Di mlq̄ cōsidera q̄ humilis et sine iactantia respōsia. Ille dixerat si vis. dns respondet volo. Ille p̄miserat. potes me mūdare. dns iungit et dicit. mūdare. Non ergo vt plen

q̄ latmoꝝ putāt uīgendū
est et legendū. volo mūdare
ꝫ sepatm. vt p̄mū dimt vo
lo. deīde mūdare. Et aut
illi ih̄s. Vide nemī dixeris
Et reuera quid erat necesse
vt sermone iactaret quod
corpe p̄ferebat. Ite vade oñ
de te sacerdoti. et offer mun'
qd̄ p̄cepit moyses in testimo
niū illis. Quinas ob causas
mittit eū ad sacerdotes. p'
mū. ppter humilitatē vt sacer
dotib; deferre videatur. Erat
enī in lege p̄ceptū. vt qui
mūdati fuerāt lepra offerret
munera sacēdotib;. Deīde
vt mūdatū videntes lepro
sū aut credēret aut nō cred
erent saluatori. Si crederēt
saluarētur. si nō crederent
merito insanabiles forent. et simil'
ne qd̄ in eo sensisse criminabātur
legem videtur infringere. Accessit ad eū centurio
rogans et dicens. Dñe puer
meus iacet in domo pa
lyticus et male torquetur.
Et ait illi ih̄s. Ego veniā
et sanabo eum ꝛc. Non
debem? iactātie arguere do
minū. quia statī se iturū
et sanaturū esse p̄mittit:
videns centurionis fidē hu
militatē et prudētiā. Fidē in
eo q̄ ex gentib; credidit pa
lyticū a saluatore posse sa
nari. Humilitatē q̄ se in
dignum iudicauit dignū. cui? tectū
dñs intraret. Prudētiā q̄
vltra corpis tegimē diuīta
tem latentē viderit. sciens
nō id sibi profuturū qd̄ eti
am ab incredulis videba
tur. ꝫ id qd̄ latebat intran
sens. De qua prudētia etiā
hoc ait. Ego enī cū sim hō
dicto huic vade et vadit ꝛc.
volens ostendere dñm q̄
nō p̄ aduentū tm̄ corpis ꝫ
p̄ angeloꝝ mīsteria posse
implere qd̄ vellet. Audiēs
autē ih̄s mirat⁹ est. Mi
ratus est q̄ vidit centurio
nē suam intelligē maiesta
tem. Pellendę enī erant
vel infirmitates corporū.
vel fortitudines tēptatiē
quib; homo ad debilitatē
sepe ducitur. et verbo dñi
et mīsteriis angeloꝝ. Ā
men dico vobis. nō inueni
tantā fidem in isrl. De p̄
tib; loquit. nō de oīb; re
tro patriarchis et p̄phetis.
nisi forte in centurione fides
gentiū p̄ponitur israel.
Multi ab oriente et occidē
te venient. et recūbēt cum
abraham ysaac et iacob. in
regno celoꝝ. Quia deus a
braha celi conditor pater xp̄i
est. Idcirco in regno celoꝝ
est et abraham cū quo acu
bituri sūt nationes que cre
diderint in xp̄m filiū eius

tozis Et ille piter sensus mi
plctur de quo sup̄ diximus
m centurionis fide gētiū fie
ri p̄rogatiuā. dū ad illius
credulitatē de orīēte et occi
dente credituri ppli cōmeō
rantur. Filij aut̄ regni. fi
lios regni uidos significat.
m quos ante regnauit ds.
Eiuciuntur m tēbras exteri
ores. Tenebre sp̄ mteriores
sūt nō exteriores. Iz q̄m q̄
a dnō foras expellitur lu
mē reliquit: idcirco exterio
res tenebre noīāte sūt. Ibi e
rit fletus et stridor dentiū.
Ossa demōstrat. vera ē er
go corpū et eozūdē mēbroz
que ceciderāt resurrīo. Cū
venisset ihs m domū pe-
vidit socrū eius iacētē et
febricitātē: et tetigit manū
eius et dimisit eā febris.
et surrexit et mīstrabat eis.
Tangitur manꝰ mulieris:
et sanatis opib; eius: petōz
mfirmitas fugit. Naturā
hoīm istiusmodi est: vt p̄
febrē magis lacerāt corpa:
et mpiente sanitate egro
tantis mala sentiāt. Verū
sanitas que a dnō ofertur
totū simul reddit. Ner sufficiat esse tantū sanatū: ſ
vt auratę fortitudo mdica
tur: additū est. et surrexit
et mīstrabat eis. Illa manꝰ
mīstrabat que et tacta fue
rat et sanata. Vespe aut̄
facto obtulerūt ei multos
demōia habētes: et eiciebāt
spīritus verbo et omēs ma
le habentes curauit. Omēs
nō mane nō meridie: ſ ad
vesperā curātur. q̄ndo sol
occubiturus ē. q̄ndo granū
tritici m terra moritur: vt
multos fructus afferat.
Et accedēs vnꝰ scriba ait il
li. Magister: sequar te quo
cūq; ieris. Et dicit ei ihesus.
Vulpes foueas habēt et vo
lucres celi nidos: filius ho
mīs nō hz vbi caput reclīet.
Scriba iste legis qui tantū
litterā nouerat occidētē. si
dixiss dnē sequar te quocūq;
ieris: nō fuiss repulsus a do
mō. Iz quia mgīm vnū
de pluribz estimabat. et lit
teratoz erat q̄d significātiꝰ
grece dicitur et
nō spīritual auditoz: ideo nō
hz locū: m quo possit dns ihs
reclinare caput suū. Ostendi
tur aut̄ nobis et ob hoc
scriba repudiatū q̄ signo
rū videns magnitudiez seq̄
voluerit saluatorē. vt lucra
ex opīo miraculi queret. hoc
idem desideras q̄d et symon
magus a petro a petro e
mē voluerat. Talis ergo si
des iuste sinā dni cōdemnat
et dicitur ei. quid me ꝑpter
diuitias et seculi lucra cu

Fletus oculoꝝ ē i stridor dentiū

pis sapiu⁹ cū tante ſim pau
ptatis vt ne hoſpitolū qui
dē habeā. et nō meo vtar
tecto? Alius aut̄ de diſcipu
lis eius ait illi. Dñe p̄mit
te me p̄mū ire et sepelire pa
trē meū. Quid silē mi⁹ ſcri
bā et diſcipulū? Ille ma
gistrū vocat: hic dñm cō
fitet̄r: Ille ꝓpter pietatis
occasionē ad sepeliēdū pa
trē ire deſiderat: iſte ſecutu
rū ſe quolibz esse p̄mittit:
nō mḡrm̄ querēs ſz lucrū
ex magiſtro. Ait illi ihesus.
Sequē me: et dmitte mor
tuos sepelire mortuos ſuos.
Mortuus est: quicūq; non
credit. Qui aut̄ mortuū se
pelit mortuus? nō debem⁹
curā habē mortuorū ſz vi
uentū: ne dū ſolliciti ſum⁹
de mortuis nos ab̄ mortu
appellemur. Et aſcendente
eo in nauicula: ſecuti ſt̄
eū diſcipuli eius et reliq̄.
Quātū signū fecit q̄ aſ
cendēs ad naue de caphar
naum ventis mīpauit et ma
ri. Dextrū q̄ in regiōe gera
senorū: dedit ptāte demoī
bz in porcos. Deptim aut̄
q̄ ingrediēs ciuitatē ſuā:
palyticū ſedm curauit in
lectulo. p̄m⁹ eni palyticus
est puer cēturioīs. Ipe veo
dormiebat. Et accesserūt:
et ſuſcitauerūt eū dicentes.
Dñe ſalua nos: p̄m⁹ hui⁹
signi typū in roma legim⁹
quādo ceteris pcliātibus
ipe securus e et dormit et
ſuſcitatur et impio ac ſac
mēto passionis ſue libe
rat ſuſcitātes. Tuc surgēs
imperauit ventis et mari.
Et ex hoc loco intelligimus
q̄ omēs creature ſentiant
creatorē: quibz eni miscepa
tur et iperat ſentiūt iperā
tem: nō errore hēticorū q̄
omīa putāt animātia inſe
ſibilia eē: ſz maieſtate cōdi
toris. que apud nos inſen
ſibilia. illi ſenſibilia ſt̄. Por
ro homies murati ſt̄ dicen
tes. Qualis est hic quia ve
ti et mare obediūt ei: Nō
diſcipuli ſz nautę et ceteri
qui in naui erāt mirabāt.
Dm aut̄ cōtēnoſe quis vo
luerit eos affirmare q̄ mi
rabātur fuiſſe diſcipulos:
reſpōdebim⁹ certe homies
appellatos: qui nondū potē
tiam nouerāt ſaluatoris.
Quid nobis et tibi fili dei:
veniſti huc ante tempus
torqre nos. Non volūtatis
iſta cōfeſſio ē quā p̄mīū ſe
quitur cōfitendi: ſz neceſſita
tis extorſio: que cogit inui
tos. velut ſi ſeruū fugitiuū
poſt multū tp̄is dñm ſuū
viderant. nihil aliud nīſi de
verberibz deprecātur: ſic et

demones ternētes dnm ī ter
tijs repente versari: ad iudi
cādos se venisse credebant.
Presentia saluatoris torme
ta fūt demonū. Ridiculoz
putāt quidam demonia sci
re filiū dei: et diabolū igno
rare: eo q̄ mīoris malicie sit
ista q̄ ille aut satellites sui:
Cum ois scientia discipulorū
ad magistrū referēda sit et tā
demones q̄ diabolus suspica
ri magis filiū dei q̄ nosse m
telligendi sūt. Nemo ei pa
tre nouit nisi filius neq; fi
liū quis nouit nisi pater:
et cui voluerit filius reuela
re. Si ergo nos: mitte nos
in gregē porcorū. Et ait il
lis ihc. Nō q̄ cōcedēt salua
tor demonibz q̄d petebant.
dixit ite: sed vt p mīfectioz
porcorū: hoibz salutis occa
sio p̄bētur. Pastores eni ut
ta ternētes: statī nūciāt ci
uitati. Erubescūt manichei
si de eadē sbīa et ex eodē au
tore: hoīm bestiarūq; sit aīe:
quō ob vnius hois salute
duo milia porcoz suffocan
tur: Et ecce ois ciuitas exi
it obuiā ihū: et viso eo ro
gabant vt trāsiret a finibz
eorū. Qui rogant vt trāse
at fines eorū. nō de superbia
hoc faciūt vt nōnulli arbi
trātur: sed de humilitate qua
se p̄sentia dni īdignos iudi
cabant. sicut et petrus i cap
tura piscū. cadens ad genu
a saluatoris ait. Exi a me
dnē. quia vir peccōr sum. tā
Et venit in ciuitatē nona
suā. Et ecce offerebāt ei pa
lyticū iacentē in lecto. Vi
dens autē ihs fidem illoruū:
dixit palytico. Confide fili:
remittūtur tibi peccā tua.
et reliqua. Ciuitatē ei nō
aliā intelligam⁹ q̄ naza
reth. Vnde et nazareus ap
pellatus est. Obtulerūt au
tē ei vt supī dixim⁹ secūdū
palyticū iacentē in lectulo:
quia ipē ingredi nō vale
bat. Videns autē ihs nō ei⁹
fidem qui offerebatur: sed
eorū qui offerebāt dixit pa
lytico. Confide fili: remittū
tur tibi peccāta tua. O mi
ra humilitas. desperatū et de
bilem. totiusq; membroū op
pagmbz dissolutū filiū vocat:
quē sacerdotes nō dignabāt
attigere. Aut certe ideo filiū
vocat. quia dimittūt ei
peccā sua. Iuxta tropologi
am intēdū alia iacēs in cor
pore suo. totus membroū vir
tutibz dissolutus a pfecto
doctore offertur curanda
dnō. Cuiq; si misericordia
eius sanatu fuerit: tātum
roboris accipit: vt portet
stratum lectū suū. Et ecce
quidā de scribis dixerunt

mitta se. Hic blasphemat legum⁹ m ꝓpheta dicente dñō. Ego sum qui deleo miq̃tates tuas. Cosequēt ergo scribe quia hominem putabāt et vba dei itelligebant: arguuīt eū blasphemie. Ihc dñs videns cogitatiōes eorū oñdit se deū. qui pūt cordis occulta cognoscē: et ꝑdāmō tacēs loquitur. Quē maiestate et potēcia. qua cogitatiōs vīas mitiscor: possū et hoīb; delicta dimittē. Ut vob mtelligite: quid palytico sequatur. Quid est facilius dicere? dimittūtur tibi pcā. an dicere surge et ābula. Int dicē et facē mlta distantia est. Utrū sint palytico pcā dmissa: solus nouerat qui dimittebat. Surge et ambula: Cū ille qui cōsurgebat. q̄ hīj qui cōsurgētē videbāt: appbāe poterant. Fit igitur carnale sign̄ū: vt ꝓbetur spiritale. quāq̄ eusdē virtutis sit et corpis et aīe vīa dimittē. et datur nob itelligentia ꝓpt pcā plerasq̄ euenire cōpm̄ ifirmitēs: et ideirco forsitā pius dimittitur pcā: vt causis debilitatis ablatis sanitas restituatur. Tolle lectū tuū: et vade m domū tuā. Et nrā palytica si surrexerit si robur pristinū rēparet: portat lectū suū m quo iacebat antea dissolutā: et portet illū m domū virtutū suarū. Et cū trānsiret mdē ihesus. vidit hominē sedentē m theloneo matheum nomīe: et ait illi. Sequere me. Et surgēs secutus est eū. Ceteri euāgeliste ꝓpter verecundiā et honorem matthei noluerūt eū nomīe appellare vulgato sed dixerunt leui. Duplici quippe vocabulo fuit Ipē autē matheus sēm illud qđ a salomōe ꝓpositur Justus accusator sui ē i pmcipio sermōis. et m alio loco. dicito pcā tua vt iusta sīs. matheū se et publicanū notāt: vt ostēdat legentib; nullū debere salutem desperare. si ad meliora cōuersus sit: cū ipē de publicano m aplm sit ꝑsēcute multus. Arguit m hoc porphirius ⁊ iulian⁹ augustus. vel mpitā hystoria mētientis. vel stultitiā eorū q̄ statim sensit sē saluatorē: quasi irrationabiliter quēlibet vocātē hominē sīt secuti: cū tante virtutes tātaq̄ signa ꝓcesserint. quę aplōs aīāq̄ credentē vidisse non dubiū est. Certe fulgor ipē

et maiestas diuitatis occul
ta que etiã in humana frae
relucebat. ex primo ad se vi
dentes trahẽ poterat aspãi.
ut enĩ in magnete lapide
sicanis her esse vis dicatur
vt ãnulos et stipulã et fes
tucas sibi copulet: quitoma
gis dns oĩa naturaru ad
se trahẽ poterat quos vo
lebat. Et factũ est discũbẽ
te eo in domo: ecce multi
publicani et pctores veẽn
tes discũbebãt cũ ihu et re
liqua. Qui viderãt publi
cani a pctis cõuersi ad
meliora. locũ inuenisse pe
tentie: et ob id etiã ipi nõ
desperãt salutẽ. Neq; vero
in pristinis vitiis pmanẽ
tes venerũt ad ihm vt pha
risei et scribe murmurãt: q
pẽitentiã agẽtes vt sequẽs
sermo dni sigt dicens. mi
sericordiã volo et nõ sacrificiũ
nõ veni iustos vocare. sed
pctores. Erat autẽ ihs ad
cõuiuia pctorũ. vt occasio
habẽt docendi. et spiritua
les mutationibus suis pberet
ibos. Denicq; cũ cepit p
gere ad cõuiuia deferbat
nihil refertur aliud nisi q̃d
ibi fecerit quid docuerit:
vt et humilitas dni eiusdem ad
pctores et potẽtia doctrine
eius in conuersione pẽitẽtiũ
demõstretur. Quod autẽ
sequit. misericordiã volo et
nõ sacrificiũ. et nõ veni vo
care iustos q̃ pctores de pphe
ta. pferes testimoniũ: singillat
scribas et phariseos q̃ iustos
se estimãtes. peccatorũ q̃ pub
licanorũ osdetra detrahãbãt.
Tũc accesserũt ad eũ disci
puli iohannis dicẽtes. Qua
re nos et pharisei ieiunam
frequẽter: discipuli aut tui
nõ ieiunãt: Dupba mino
gatio et plena de supbia
phariseorũ. Certe vt aliud
nõ dicam: reprhẽdenda ieiu
nij tractatio. Nec poterant
discipuli iohannis nõ ee sub
dito. q̃ talĩ mutabãt eũ que
faciebãt mgri vocibus pdica
tis. et mugebant phariseis
qs a iohane nouerãt cõde
natos. cũ ait. generatio vi
perarũ quis ostendit vobis
fugere ab ira ventura: Aut
illis ihs. Numq̃d possunt filij
sponsi lugere dm cũ illis
est sponsus: Venient autem
dies cũ auferetur ab eis spon
sus: et tũc ieiunabũt. Spõ
sus xps: sponsa ecclã e. De
hoc sancto spiritualiq; cõmu
nio. apli st creati: q̃ lugere
nõ possũt q̃diu sponsam
in thalamo vident: et sicut
spõsũ esse cũ sponsa. Cum
do vero trãsierit nupcie et
passionis ac resurrois tempꝰ
aduenerit: tũc spõsi filij re

iunabiũ. Nonnulli putãt
idcirco post dies q̃dragĩta
passionis ieunia debẽ com
mutari. Licet statũ dies pẽte
costes et spũs sc̃s aduenies
docebit nobis ueritatẽ. Et
ex hui⁹ occasione testimo
nium⁹ prisca et maxime
la etiã post pẽtecostẽ seruãt
q̃dragesimã: q⁹ ablato spõso
filii sponsi debeãt ieunare
Christ⁹ autẽ ad passiõ dñi
et resurrectiõ; p humilitatẽ ue
nit: ut spirituali sa
gine ieunio corpis ꝓpriã
iuxta legis autẽ tropologi
am: sciẽdũ q⁹ q̃dui sponsus
nobiscũ est. et m letitia su
m⁹ nec ieunare possum⁹ nec
lugere. Cũ autẽ ille ꝓpt̃ peccã
a nob̃ recessert et auolauit:
tũc mdicẽdũ ẽ: tũc luctus
rripiendi. Nemo mittit
cõmissurã pãni rudis in
uestimẽto ueteri: tollit ei
pleritudinẽ eius de uestimẽ
to: et peior scissura fit. Ne
q; mittit uinũ nouũ in
utres ueteres: alioquĩ rũ
pent utres: et uinũ effũde
tur et utres pibũt. Sz uinũ
nouũ in utres nouos mit
tit: et ambo seruãt. Ad
dicit hoc est. Donec teneat⁹
quis fuerit et ueteri hoĩe
deposito p passionẽ meam
nouũ hominẽ induerit: nõ
pt̃ seueriora ieunij et cõti
nẽtie sustinẽ ꝓcepta: ne p
austeritatẽ nimiã etiã ca
ritatẽ qua mũ diligitur
habẽ amittat. Duo autẽ
exempla posuit uestimẽti
et uini ueterũ. et nouorũ.
Utres ueteres intelligẽ de
bem⁹ scribas et phariseos:
plagula uestimẽti noui et
uini nouũ ꝓcepta euãge
lica sentiẽda: que nõ pos
sunt sustinẽ indei. ne maior
scissura fiat. Tale q̃d et gẽ
tiles facere uidebãt: ut ui
euãgelio legis ꝓcepta mis
cerẽt: et in utribz ueteribz
mitterẽt uinũ nouũ. Sed
aplus ad eos loquit. O in
sensati galate: quis uos
fascinauit ueritati nõ obedi
re. Sermo igitur euãgeli
cus: aplis potius q⁹ iudeis
est infundẽdus: qui maioz
traditionibz depuati: sine
ritatẽ ꝓceptorũ xpi non
poterant custodire. Alia ẽ
cũ puritas vgnalis aie
et nulla ꝓrus uicij cõtagi
one pollutę: et alie sordes
eius que multorũ libidi
subiacuit. Ecce ꝓceps unus
accessit ad eũ: et adorabat eũ
dicens. Filia mea mõ defũ
cta est: sz ueni pone manũ
sup eã et uiuet. Et surgẽs
ihs: sequebatur eũ et discipu
li eius. Octauũ signũ est.
m quo ꝓceps sustinet pos

tulat filiã suã: nolẽs de myſ
terio vere curiãsioms exclu
di. ℣ ſubmittit mulier ſagu
ne fluẽs: et octauo ſanatur
loco: vt priapis filia de hoc
exclusa nũo veniat ad nomẽ
iuxta illud qđ in pſalmo di
citur. Ethyopia pueiet ma
nus eius deo. Et cũ mittaue
rit plenitudo gentiũ tuũ ō
nis iſrl ſaluus fiet. Et ecce
mulier que ſãguis fluxũ pa
tiebat duodecim ãnis: accẽſ
sit retro et tetigit fimbriã
veſtimẽti eius. In euãgelio
ſedm iuã ſcribitur q; pria filia
pis duodeã ãnos habẽt ẽm
tis. Nota ergo q; eo tpe hȳ
mulier idẽ gentiũ ppls crepe
rit egrotare: quo gẽs credi
derit iudeorũ. Niſi cũ er ꝯ
patione virtutũ: vicia nõ
oſtenditur. Hec autẽ mu
lier ſãguinẽ fluẽs nõ in do
mo non in vrbe accedit ad
dnm: quia iuxta legẽ vrbi
bꝫ excludebatur: ſz in itinẽ
ambulãte dnõ: vt dũ pgit
ad aliã: alia curetur. Vnde
dicit apli. Vobis quidẽ o
portebat pdicari verbũ: ſz
qm idignos vos iudicaſtis
ſalute: ecce cõuertim ad gẽ
tes. Credebat ei mitra ſe. Si
tetigero tantũ veſtimẽti eius
ſalua ero. Iuxta legẽ q; mu
lierẽ mẽſtruatã aut fluẽtẽ
ſãguine tetigerit: inmũdꝰ ẽ.

Iſta ideo tangit dnm: vt ſãg
uis vitio etiã ipã curet. Con
fide filia: fides tua te ſaluã fe
cit. In eo enim q; credidiſti: iã
ſalua facta es. Et cũ venisz
ihs in domũ priapis et vi
diſſet tibicines et turbã tu
multuãtẽ. Diſc hodie puel
la iacet in domo priapis
mortua. et qui videbãtur ma
giſtri. tibicines ſt: carmẽ lu
gubre canẽtes. Turba cz iu
deorũ nõ eſt turba credentiũ:
ſz turba tumultuãtiũ. Nõ ẽ
mortua puella ſz dormit: qz
deo oiã viuũt. Et cũ eiecta
eſſz turba: intrauit et tenu
it manũ eius. Nõ ei erãt
digni vt viderẽt myſteriũ re
ſurgẽtis: qui irriſatiõe idig
nis cõtumelijs deridebant.
Et tenuit manũ ei⁹: et ſur
rexit puella. Niſi pius mã
dauit fuerit manꝰ iudeorũ.
que ſãguine plene ſt: ſynago
ga eorũ mortua nõ reſurget.
Et trãſeũte inde ihũ: ſequũ
ſt ei duo cęci clamãtes. Mi
ſerẽ nri fili dauid. Cũ autẽ
venisz domũ: acceſſerũt ad
eũ cęci. Trãſeũte p domũ pri
apis dnõ ihu. et pgẽte in do
mũ ſuã ſicut ſupra legimꝰ:
aſcẽdẽs ihs in nauiculã trãſſre
tauit et venit in ciuitatem
ſuã: clamabãt duo cęci dicẽ
tes. Miſerẽ nri fili dauid.
Et tm nõ curabãtur in itinẽ

Ideo filia. qz fides tua te ſaluã
fecit Nec dixit fides tua te
ſaluã factũa eſt: ſz ſaluã fec.

nō trānsitorie vt putabāt.
ꝫ postq̄ venit ī domū suā
accedunt ad eū et introeūt.
Et pīnū eorū disceptat fides:
vt sic vere fidei lumē acci
piāt. Quorū signo qđ expo
suim⁹ de pncipis filia et de
emorroissa muliere. cōseqū
ter hoc nigtur vt qđ ibi
mors et debilitas hic ceatus
demōstraret. Vterq; ei ꝑpl̄s
ceus erat. dnō p hoc seculū
trāseūte: et aspiēs reuerti
ad domū suā. Cum nisi cō
fessi fuerīt et dixerint. mise
rere nr̄ fili dauid. et introe
unte ihū credibus qa possit
hoc fieri. respōderit ei. vbiq;
dnē. lumē pristinū nō reci
pient. In alio euāgelista
vn⁹ ceus scribitur fuisse ves
tibz et in hiericho sedēs. q̄ ab
aplis phibetur clamare. sed
p mipēdēnā recepit sanita
tem. Cum locus ꝑce ad gē
tū ꝑtīnet. et m suo
exponēdus ē volumīe. Fili
dauid miserē nobis. Audi
ant marcion et manichē
us. et reteri hēretici q̄ vetus
laudat testamētū. et discāt
saluatorē appellari filium
dauid. Hi enī nō est ī mar
ne: quō vocatur filius da
uid. Et cōmōtus ē ille ihs.
videte ne quis sciat. Illi au
tē exeūtes: diffamauerūt
illū m tota terra illa. Et
dnō ꝑpt hūilitatē fugiens
laudantē gloriā hoc ꝑcepe
rat: et illi ꝑpt mēoriā gtie
nō possūt tacē bīficū. No
tm ergo aliquid mter se nos
tū esse cōtrariū. Cēn ista in
demonio tenētur loco. Egres
sis autē illis. ecce obtulerūt
a hoīne mutū demoniū
habentē: et eiecto demoē
locutus ē mutus. Vnde ri
mus mutus līguā recepit
ad loquēdū. Quod autē
grece dicatur kophos ma
gis tribū est sermoē cōi vt
surdus q̄ mutus mtelligā
tur. Hz moris est scīpturaꝝ
kophon mdifferēt surdū
vel mutū dicē. Spitualit
autē sicut cēn lumē tenebr̄:
sic et muti ad loquēdū lin
gua laxatur: vt cōfiteatur
eī quē ante denegabat.
Et mirate ste turbe dicētes.
Nunq̄ sic apparuit m isrl.
Pharisei autē dicebāt. In
pncipe demoniorū: ejicit de
moīa. Turba deū opa con
fitetur: et dicit. nūq̄ sic ap
paruit m isrl. In turba cō
fessio nationū est. Phari
sei autē quia virtute ne
gare nō poterāt: opa calū
niant et dicūt: In pncipe
demoniorū: ejicit demoīa
ꝑ suā calūniā vsq; hodie
iudeorū infidelitatē demōs
trātes. Et circuibat ihs a

uitates omes et castella do
ces in synagogis eorū. et p̄
dicans euāgeliū regni: et
curās omē lāguorē et oēm
infirmitatē. Ierus q̄ ēgliē
et villis et urbibz et castell.
id ē et magnus et puis euā
geliū p̄dicauit: vt nō tōsi
deraret nobiliū potētiā. ꝙ
salutē credentiū. Curabat
autē omnes hoc habēs opis
qđ mādauerat pater: et
hāc ēsurē vt doctrina sua
saluos faceret infideles. Doce
bat autē in synagogis eo
rū et villis euāgeliū regni:
et post-p̄dicationē atq; doc
trinā. curabat omēz lāguo
rē et oēm infirmitatē: vt
quibz sermo nō suaserat.
opa psuaderēt. De domio
p̄ce dicatur: curās omnē
lāguorē et omēz infirmita
tem. Nihil quippe ei ipos
sibile est. Videns autē ihs
turbas misertus ē eis: qua
erāt vexati et iacētes: sicut
oues nō habētes pastorem
Vexatio gregis et ouiū alz
turbarū: pastorū culpa et
vitiū magistrorū est. Vnde
sequitur. Messis quidē mul
ta: operarij autē pauci. Mes
sis multa ppl̄z sigt multi
tudinē. operarij pauci ma
gistrorū penuriā. Et ipat
vt rogent dnm messis. vt
ejciat operarios in messem
suā. Ista st̄ operarij de quib;
psalmista loquitur. Qui
seminat in lachrymis: in
gaudio metent. Ibāt
bant et flebāt. mittētes se
mina sua. venientes autē
venient cū exultatiōe portā
tes manipulos suos. Et
vt̄ partus loquar: messis
multa omīs turba credē
tiū est: operarij pauci et in
tatores eorū qui mittitur
ad messem. Cap̄ decimū.
Et conuocatis duodecim
discipulis suis: dedit illis po
testatē spiritib; immūdoꝝ vt
ejcerēt eos et curarēt omēz
lāguorē et omēz infirmita
tem. Benigni et clemēs dns
ac mgr nō iudex seruis at
q; discipulis virtutes suas
et sicut ipse curauerat oēz
lāguorē et omēz infirmita
tē. aplis q̄z suis tribuit ptā
tē vt curent omēz lāguorē
et omēz infirmitatē. Ex ml
ta distantia ē mī habere
et tribuere. donare et acci
pere. Iste qđcūq; agit. ptā
te dnī agit: illi si qđ faciāt
imbecillitate suā et virtu
tē dnī cōfitētur dicētes. In
nomīe ihu surge et ambula.
Notādū autē qđ in duode
nō loco. ptis signoꝝ aplis
concedatur. Duodeni autē
aplorū nomīa hēr st̄. Ca
thalogus aplorū ponitur.

vt extra hos qui pseudo a
postoli fuisse ꝛ excludat.
P'mus symon qui dicitur
petrus et andreas frater ei⁹
ordine aplorū et meritum
vnusquisq; illius fuit dis
tribue qui cordis archana
rimatur. P'mus scribitur
symō agnomēto petrus ad
distinctionē alterius symois
qui appellatur chananeus:
de vico galilee thana. vbi
aquas dns vertit in vinū.
Iacobū q; appellat zebedei:
qua et alius sequit iacob⁹
alphei: et aplorū pana in
gra quoq; sonat. Jūgit pe
trū et andreā frēs nō tam
carne q; spiritu: iacobū et
iohānē. qui prem reliquē
tes corpis veri patre secuti
sūt. Philippū et bartholo
meū. thomā q; et matheū
publicanū. Cetera euāge
liste in cōuictione nom p
mū posuit matheū et pos
tea thomā: nec publicanu
nomē assumpsit: ne ātique
cōuersationis vocabulū sug
gillare euāgelistā videretur.
Iste vero vt supdixim⁹ et p⁹
thomā se posuit et publica
nū se appellat: vt vbi abū
dauit petim supabūdet et
gratia. Symō chananeus
ipē est: qui in alio euāgelis
ta scribitur zelotes. Chana
quippe zelus interpretat. Tha
dei aplm ecclāstica tradit
historia missū edissā ad ab
dagarū regem osrocne: qui
ab euāgelista luca iudas
iacobi dicitur et alibi appel
latur lebeus qd interpretatur
corculus. Credendūq; ē eū
fuisse trinomiū: sicut symō
petrus et filij zebedei ioā
nerges ex fmitate et magi
tudine fidei nominati sūt. V nomia
Judas aute schariothes vl
a vico in quo ortus ē vel
ex tribu ysachar vocabulū
sūpsit: vt quodā vaticinio
in cōceptionē sui nat⁹ sit.
ysachar ei interpretatur mer
ces: vt significetur pcūi pro
ditoris. In viā gentiū ne a
bieritis: et in ciuitates sa
maritanorū ne intraueritis:
ꝛ potius ite ad oues pditas
domus isrl. Nō est cōtrar⁹
locus iste ei pcepto qd pos
tea dicitur. Euntes docete oēs
gētes baptizātes eos in nōie
patris et filij et spūs sancti:
qua hoc ante resurrationē
eis pceptū ē. et optebat
p'mū. aduentū nūciare xpi
udeis ne ullā haberent
excusationē. dicentes ideo
se dnm reiecisse. qua ad
gentes et samaritanos a
postolos misit. Juxta tro
pologiā vero pōpitur pa
ritur nobis qui xpi censē
mur nomine. ne in viam

illd' post resurrōem eis

gentiū et hereticorū ambu
lem⁹ errorē: vt quorū reli
gio sepata est sepetur et vi
ta. Euntes aut̄ p̄dicate
dicētes quia appiquab⁹ reg
nū celorū. Infirmos curate
te. mortuos suscitate. lepro
sos mūdate: demones eyate.
Gratis accepistis: gratis
date. Ne hom̄ibz rusticis
et absq; eloquij venustate
mdoctis et illitteratis nemo
credret pollicit̄ibz regna
celorū. dat ptāte. infirmos
curate lepr̄osos mūdate demo
nia eyate. vt magnitudinē
pmissorū pbet magnitudo
signorū. Et quia sp dona
spūalia si merces media
sit viliora fiūt: aduūgitur
auaricie dānatio. gratis
accepistis. gratis date. Ego
mgr et dns absq; pāo hoc
vobis tribuā: ergo et vos
sine pāo date: ne euāgelij
gratia corrūpatur. Nolite
possidere aurū neq; argētū
neq; pecuniā in zonis ves
tris: nō perā in via neq;
duas tunicas. nō calciamē
ta. neq; virgā in manu:
dignus est enī operarius cibo
— suo. Quātū hēt papie
euāgelizātibz veritatis:
quibz dixerat gratis accepis
tis. gratis date. Si enī sic
p̄dicant vt pāu nō accipi
ant superflua est ergo aur
argenti nūmorūq; possessio.
Nam si habuissent aurū et
argentū: videbāt nō cau
sa salutis hominū sz causa
lucri p̄dicare. Neq; es in sac
culis Qui diuicias detrun
cant: ppemodū et necessaria
vite amputat. vt apli doc
tores vere religionis q̄ instā
tuebāt omia. prudētia gu
bernai. seipsos ostenderet nu
chil cogitare de crastino.
Non peram in via. Ex hoc
p̄cepto arguit phos q̄ vul
go appellant bactroperite
qd receptores scelu et oiā p
nichilo ducētes cellarū seni
vehant. Neq; duas tunicas.
In duabz tunicis videt mi
hi duplex ostendē vestimē
tū. nō quo m locis frigidis
et glaciali nunc rigētibz. v
na quis tunica debeat esse
cōtentus. sz quo m tunicā
vestimētū intelligam⁹ ne
alio vestitu aliud nob futu
rorū timore reseruem⁹ Ne
sz calciamēta. Et plato p
cipit duas corpis sūmitates
nō esse velādas. nec assue
fieri debē mollicie capitis
et pedū. Cū enī hec habu
erint firmitatē: cetera co
busiora st. Neq; virgam.
Cui dñi habem⁹ auxiliū?
baculi p̄sidiū cur quetam⁹?
Et quia q̄dāmō mudos et
expeditos ad p̄dicādū aplos

miserat: et dura videbatur
esse conditio mgrōrū: seuer
tatē p̄cepti sequenti sērīa
tēpauit dicens: dignus est
operarius cibo suo. Tātū m
quit accipite: q̄tū m victu
et vestitu vobis necessariū
est. Vnde et aplūs replicat
dicens. Habētes victū ⁊ ves
titū: his cōtenti simꝰ Et
m alio loco. Cōmūicet au
tē is qui catheczatur ei
qui se catheczat. m oīb; bo
nis: vt quorū discipuli me
mīt spūalia cōsortes eos
faciant carnaliū suoꝝ: nō
m auaricia ⁊ m necessita
te. Hec hystorice dixerim?
Cēterū. seruīū anagogē
non licet mgrīs aurū ⁊ ar
gentū et pecuniā que i zo
nis est possidere. Aurū sepe
legim? p sensu: argētū p
sermōc: es p voce. Hec no
bis nō licet ab alijs accipe:
⁊ data a dnō possidē: neq;
hetrorū et phōrū puersaq;
doctrine accipē disciplinas:
nō seculi pondē pīmi. neq;
duplicia esse aio: neq; pedes
nostros mortiferis vīculis
alligare ⁊ sanctū trīn mgre
dientes esse nudos neq; ha
bē virgā que vītatur i co
lubrū. neq; m aliquo p̄si
dio carnis īnitī? quia ist?
modi virga et baculus ha
tūdineus est: quē si paulu
lū p̄sseris frāgitur. et ma
nū trāsforat mentīs. In
quācūq; ciuitatē aut castel
lū introieritis: inquirite q̄s
in ea dignus sit: et ibi ma
nete donec exeatis. Sup or
dinatione epī et diaconi pau
lus loquit: Oportet autē et
testimoniū eos habē bonū ab
his qui foris sūt Apostoli no
uā introeūtes vrbē scire nō
poterant quis qualis essꝫ.
Ergo hospes fama eligen
dus est ppli. et iudicio vi
norū: ne p̄dicationis dig
nitas susceptīs infamia
deturpetur. Cū vniuersis
debeant p̄dicare hospes v
nus eligitur: nō tribuēs bñ
ficiū ei qui apud se mānsu
rus est: sed accipies. Hoc ei
dicitur: quis in ea dignus
est. vt magis se nouerit ac
cipē gratiā q̄ dare. Intrā
tes autē in domū salutate
eam: et si quidē fuerit dom?
digna. veniet pax vra su
p eam: si autē nō fuīt dig
na pax vra reuertet ad vos.
Occulte salutatiōz hebrei
ac syri sermois expressit.
Qd' eni grece dicit Χερε
et latine aue. hoc hebrai
co syroq; sermone appellat
salomlache siue samalahe
id ē pax terni. Qd' autē p
apīt tale est: Introeūtes
domū pace impetrāmī hoc

pitu. et quātū in vobis sit
discordie bella sedate. Cum
autē orta fuerit cōtradictio:
vos meritē habebitis de
oblata pace: illi bellū qđ
habē voluerūt possidebūt.
Et quicūq; nō receperit vos
neq; audierit sermones vros:
exeūtes foras de domo vel
de ciuitate excutite pulue
rem de pedibz vris. pulvis
excutitur de pedibz in testi
moniū laboris sui: q; ingres
si sint ciuitatē et pdicatio
aplica ad illos vsq; puene
rit. Quue excutitur pulvis
vt nihil ab eis accipiant.
ne ad victū quidē necessa
riū: qui euāgeliū spreue
rint. Amē dico vobis. tole
rabilius erit terre sodomo
rū et gomorreoz in die iu
dicij: q illi ciuitati. Si
tolerabilius erit tre sodo
morū et gomorreoz q illi
ciuitati. que nō receperit
euāgeliū: et idcirco tolera
bilius q sodomis et gomor
ris nō fiet pdicatiō. tuus
autē pdicatiō sit. et trī nō
nō recepit euāgeliū: ergo
et int pōres diuersa sup
plicia sūt. Ecce ego mitto
vos sicut oues i medio lu
porū. Lupos scribas et pha
riseos vocat: qui sēdentes
iudicabāt. Estote ergo pru
dentes sicut serpētes. et sim
plices sicut colūbe. Vt p pru
dentiā deuitēt insidias: p
simplicitatē nō faciāt ma
lū. Serpēs astutia pollu
tur in exēplū: quia toto
corpe occultat caput. vel
lud in quo vita ē pcipit.
Sim et nos toto paulo corpi
is: caput nrm q est xps
custodiam. Simplicitas
colūbarū ex spō sācti spem
e demōstratur: vnde dicit
et aplūs. Malicia paruli est
tote. Cū autē tradēt vos:
nolite cogitare quō aut qđ
loquamī. Sup dixerat.
Tradent enī vos in cōsilijs:
et in synagogis suis flagel
labūt vos: et ad pōsides et
reges ducemī. pter me. Cū
ergo pter xpm ducimur
ad iudices: voluntatē nrāz
p xpō debem offerre. Cete
rū ipē xps qui in nobis
habitat. loquet p se: et spūs
sācti grā in respondēdo ministrabit. Tradet autē fr
frater in mortē. et pater
filiū: et insurgēt filij in pa
rētes. Hoc in pscutionib; si
eri crebro videm: ner vll
est int eos fidus affectus:
quorū diuersa fides ē. Qui
pseuerauit vsq; in finē: hic
saluus erit. Nō enī cepisse: s
pseuerasse virtutis est. Cū au
tē psequēt vos in ciuita
te ista: fugite in aliam.

¶ Amē dico vobis. nō cōsūma
bitis ciuitates ist̄l: donec
veniat filius hom̄is. ¶ Hoc
ad illud tēpus referēdum ē:
cū ad p̄dicatiōz apl̄i mitte
bāt̄ur. ¶ Nubz et ꝑē dictū
est: in gentiū viam ne abi
eritis. et in ciuitates samā
ritanoꝝ ne intraueritis:
q̄ psecutionē timē nō debe
ant et detrimē. ¶ Q̄d quidē
videm⁹ in p̄incipio fuisse ue
rentes: q̄n orta hierosolimis
psecutione. dispsi sūt in om
nē regionē iudeam: vt tribulati
onis occasio fieret euāgeli
cis semināt̄ibus. ¶ Opūalit aut
possum⁹ dicere. cū psecuti
ones fuerint in vna ciuita
te. hoc est in vno septimo
lib⁹. vel testimonio. nos fugi
am⁹ ad alias ciuitates id
est ad alia volumiā. ¶ Ne
us contētiosus fuerit psecu
tor: ante p̄sidū adueniet
saluatoris: q̄ aduersarijs
victoria cōcedat̄ur. ¶ Si patrē
familias beelzebub vocauē
runt: q̄ tōmagis domesti
cos eius: ¶ Beelzebub idolū
est accaron. q̄d vocat̄ur i
regū volumiē idolū mus
ce. vel ipē est bel siue baal.
zebub aut̄ musca dicat̄ur
¶ Ermapē ergo demoniorū
ex spurcissimo idolo appel
labant vocabulo q̄ mus
ca dicat̄ur ꝓpt̄ īmūditiam
que exīmunat suauitatē
olei. ¶ Nihil enī opūi ē q̄d
nō reuelabit̄ur: et occultū
q̄d nō sciet̄ur. ¶ Et quō ī pre
senti seculo multoꝝ mēsu
nuntur. ¶ Hoc de futuro tpe scri
bit̄ur q̄n iudicabit deus
absc̄ōdita hom̄m. et illumi
nabit latebras tenebraꝝ
et manifestā faciet cōsilia
cordiū. ¶ Et est sensus. ¶ No
lite timere psecutoꝝ seue
riam et blasphemātiū vā
bie: qua veniet dies iudi
cij: in quo et vrā virtus et
eoꝝ nequicia demōstrabit.
¶ Q̄d dico vobis in tenebris
dicite in lumīe: et q̄d i au
re auditis p̄dicate sup tecta.
¶ Q̄d auditis in mysterio a
ptius p̄dicate: q̄d discipu
lis absconse publice loqui
mī: q̄d vos eruditi i p
ulo iudee loco. vniuersis
verbis et in toto mūdo au
dacter dicite. ¶ Nolite timē
eos qui occidūt corp⁹: aī
am autē nō possūt occidē.
¶ Si qui corp⁹ occidūt aiām
autē nō p̄nt occidē: ergo
aīa īuisibilis et incorpa
bilis est. sēm crassiorem
dico nrī corpis sb̄az: vel eo
certe tpe p̄uenit et supplī
cia sentiet: q̄n p̄stinū cor
p⁹ recepit: vt aī quo pecca
uit cum ipō et puniat̄ur.
¶ Deum timete qui pt̄ aiāz

et corpus pdere in gehēnā. ¶Nomē gehenne in veteri
bz libris nō inuenitur: ꝫ p
mū a saluatore ponitur.
Cruciami? ergo que sit ser
monis hui? omissio. ¶Idolum
baal fuisse iuxta hierusa
lem ad radicē montis mona
in quibz syloa fluuius semel
legim? ¶Hec vallis et pua
campi planicies irrigua
fuit et nemorosa plenaq; de
liciis: et lucus in ea idolo cō
secratus. ¶In tantā autē po
pulus istū demētiā venerat
vt desertis templi victimis ibi
hostias īmolaret et rigore
religionis delicie vincerent
filiosq; suos mactaret. demo
nisue īmarent: et appella
batur locus ipe gehēnō. id
est vallis filioz ennō. hoc
regū volumē et paralipome
nō et hieremias scribūt ple
nissime. et cōminatur de? se
deus impleturū loaī ipsum
mdaueribz mortuoz. vt ne
quaq; vocetur tophet et ba
al. ꝫ vocatur poliandrū id
est tumulus mortuorū. Fu
tura ergo supplicia et pene
petue quibz patores crucī
andi st: hui? loa vocabu
lo denotātur. Dupliceq; aut
esse gehēnā numq ignis
frigoris: in iob plenissime le
gim? ¶Nōne duo passeres
asse veneūt: et vn? ex illis
nō cadet sup terrā sine pre
uō. ¶Vester autē et capilli
capitis: omēs numati st. ¶No
lite ergo timere: multis passe
ribz pluris estis vos. ¶Heret
sibi sermo diuinꝰ et scīptura
pēdet ex superioribz. Prudēs
lectoꝛ caute sp subtilioꝛ sam
telligentiā: vt nō tuo sen
sui attēperes scīpturas: ꝫ scīp
turis nūgas sensū tuū: et in
telligas qđ sequatur. ¶Sup
dixerat. nolite timere eos qui
occidūt corp?: aiāz autē nō
possūt occidere. ¶Nūc loquitur
cōsequēter. nōne duo passe
res asse veneūt: et vn? ex illis
nō cadet sup terrā sine pre
uō. Et ē sensus. Si pua nūa
lia et vilia absq; deo aūtore
nō deuoūt. et in oibz ē pu
dentia: et que in his pitura
st sine dei voluntate nōn pe
reūt: vos qui eterni estis
nō debetis timere q absq; dei
vultus puidentia. ¶Iste sen
sus et supradictus est: Res
picite volatilia q̄ nō se
mīt neq; cōgregāt in horrea
et pr vester celestis pascit ea.
Nōne vos pluris estis illis?
Ar demtep. Cōsiderate lili
a agri quō crescūt. et relīq
Si autē sensū agri qđ hodie
est et cras in clibanū mittī
tur deus sic vestit: quāto ma
gis vos numē fidei. Quidā
codice duos passeres aiam

mtiptãtur et corp⁹. Quiqz
qꝫ passeres qui duobz semidu
lucã assibz veneũt: ad sensus
referũt. ꝓz quo illa ītelligen
tia toto euãgelio sermonis
corpoꝛi coaptetur nõ paruę
difficultatis ẽ. vestri autẽ et
capilli capitis oẽs numati sũt.
nolite ergo timẽ. multis pas
seribz meliores estis vos. Ma
nifestus siquidꝫ nrę expositi
onis sensus expressus ẽ: cur
timẽ nõ debeãt eos q̃ possũt
corp⁹ occidẽ aiãz autẽ non
possũt. Cũ si sme dei sacra
tia pua qꝫ aialia nõ deuorãt:
q̃tomagis hõ qui aplim fil
tus est dignitate. Qd autẽ
ait vestri autẽ et capilli ca
pitis oẽs numati sũt ĩmẽsam
dei erga homiẽs ostendit pro
uidẽtiã. et ineffabilẽ signat
affectũ. qd nihil nroꝝ deũ
lateat. et mã parua et ono
se dictu eius sentẽtiã nõ fugi
ant. Deridẽt mtelligentiã
euãgelicã hoc loco qui carnis
resurrectionẽ negant. qua
si nos et capillos qui nuã
ti sũt et a tonsore deiecti oẽs
dicamꝰ resurgẽ: cũ saluator
nõ dixerit vestri autẽ et ca
pilli omẽs saluãdi sũt ꝫ nu
meãti sũt. Vbi nuꝰ ẽ. sacra
numei demõstrat: nõ eius
dem numeꝛi obseruatio. Nolite putare q̃m veni pacẽ
mittere in terrã: nõ veni pa
cẽ mittere ꝫ gladiũ. Supra
dixerat. qd dico vobis in te
nebris dicite in lumine: et
qd in aure auditis pdica
te sup tecta. Nuꝰ infert qd
post pdicatiõz sequat. ad
fidem xpi totius orbis cõma
se diuisus est vnaqꝫq dom⁹
et infideles habuit credẽtes:
et ꝓpterea bellũ missũ ẽ bo
nis. vt auferatur pax ma
la. Tale quid et in genesi
aduersus rebelles homines
qui non fuerãt de oriente
et turrẽ extruere festinãbãt.
p quã celi alta penetrent
fecisse scribitur deus: vt di
uideret liguas eorũ. Vnde
et in psalmo
V
[illegible]. Veni enim separare hoiez
aduersus patrẽ suũ. et filiã
aduersus matrẽ suã. et nurũ
aduersus socrũ suã: et in
imica homis domestici eius.
Hic locus ꝑpe tisdẽ verbis
in mychea scribit. Et notã
dũ vbiqꝫq de veteri ĩstru
mẽto ponitur. vtriusq sesus
tãtũ et an et sermo cõsen
tiat. Qui amat patrem
aut matrẽ plusq̃ me: nõ
est me dignus. et reliqua.
Qui ante pmiserat non
veni mittere pacẽ ꝫ gla
diũ. diuidẽ homiẽs aduer
sus patrẽ et matrẽ q̃ socrũ:
ne quis pietatẽ religionu

testimoniũ

A Dauid pacẽ Dissipa dne
gẽtes q̃ bella volũt

anteferet: subiecit dicēs Qui amat patrē aut matrem plus ꝙ me: nō est me dignus. Et m̄ aliꝰ legim⁹ mātiuorū. Ordinate ī me thaitatē. Hic ordo m oī affectu necessarius ē. Ama p⁹ deū patrē: ama matrē: ama filios. Si autē necessitas venerit vt amor parentū ac filiorū dei amori ꝓponatur. et nō possit vtriꝙ seruari: odiū in suos pietas in deū seruāda ē. Nō ergo phibuit amari patrē aut matrē: ꝑ signāter addidit: qui amat patrē aut matrē plꝰ ꝙ me. Et qui nō accepit crucē suā et sequitur me: nō est me dignꝰ. In alio euāgelio scribitur. qui non accepit crucē suā cōtidie: ne semel putem⁹ ardorē fidei posse sufficere. Ꝓp crux portāda est: vt semp nos xpm amare doceamus. Qui recipit vos me recipit: et qui me recipit recipit eū ꝙ me misit. Ordo pulchꝝ. Ad ꝓdicationē mittit: donat periculā nō timēda: affectū subiungit religionū: auri et argenti supellectilem: es de zona exasperat. Dura euāgelistarū odio. Vnde ergo suptus: vnde victus necessaria. Austeritatē mādatoꝝ spe ꝓpat ꝓmissoꝝ. Qui vos recipit me recipit. et qui me recipit recipit eū ꝙ me misit. vt m suscipiēdis aplis vnusquisq; credētiū xpm se suscepisse arbitrāet. Qui recipit ꝓphetā in noīe ꝓphete: mercedē ꝓphete accipiet. et reliqua. Qui ꝓphetā recipit vt ꝓphetā: et intelligit eū de futuris loquentē: hic mercedē ꝓphete accipiet. Igitur vidi carnalit intelligētes ꝓphetas: mercedē non accepisse ꝓphetarū. Aliter. In omni ꝑfessione zizania mixtū est tritico. ꝑmiserat. Qui recipit vos me recipit: et qui me recipit recipit eū ꝙ me misit. Ad susceptionē mgrorū discipulos ꝓuocauerat. Poterat occulta cē credentiū respōsio. Ergo ꝛ psalmo. ꝓphetas et iudicē ꝓdicatorē debem⁹ recipe. et illis alimoniā mīstrare. Hoc dns ante ꝓcepta dicat nō psonas suscipiēdas esse ꝛ nomina. et mercedē nō ꝑdere suspicientes: licet indignus sit qui suscipitur sit. Et quicūq; potū dederit vni ex minimis istis amicē aque frigidē tātū ī noīe discipuli: amē dico vobis. nō ꝑdet mercedem suā. Legim⁹ in dauid ꝓphetā ad excusandas excusationes in ꝑtis. q̄ multi patrū suorū quasi iustas ꝓtendāt occasiones. ut ꝓ

vt qđ voluntate delinquit vi
deantur necessitate petere:
dñs scrutator cordis et renũ
futuras cogitationes m sin
gulis contuetur Dixerat q̃ re
apit vos: me rapit. Ds hoc
pcepti multi pseudo pphete
et falsi pdicatores poterant
mpedire: medicamus ẽ hinc
q̃ scandalo. dicens qui rapit
ustũ in noĩe ustĩ mer
cedem ustĩ accipiet. Ne sũ
poterat aliis musari et di
tere. pauptate phibeor tem
itus me retinet: vt hospita
lis esse nõ possim. Et hanc
excusatiõz leuissiõ pcepto
diluit. vt calidũ aque frigi
dę nõ calidę toto aio poti
gam. Frigidę mġt nõ ca
lidę ne q̃n calida paup
tatis et penurię ignoriã
omissio querẽtur. Tale qđ
et paulus vt ante iã dix
m. ad galatas pcepit. Cõ
muicat ig qui catheizatur
ei q̃ se catheizat. m omĩbz
bonis. Et discipulos ad
migrãdi refrigeria cohorta
tur: quia poterat quilibz
obtendẽ pauptatẽ: et pcep
tũ excludẽ. pmissq̃ ille pio
nat m mẽte: ille solut
questionẽ dicens. Nolite
errare: deus nõ irridetur
Quę enĩ seminauerit homo
hec et metet. Et est sensus.
Frustra causaris de mopi
a. eũ aliud habeat ꝺsq̃ta.
Me potes fallere tolꝺotãt.
ꝑ sato q̃ ptũq̃ semnaue
ris: tantũ et messurus sis

Explicit liber primus

Incipit lib' secundus.

Iohannes autẽ cũ au
disset m vi
culis opera
xpi: mittẽs
duos de dis
cipulis suis
ait illi. Tu es qui venturus
es. an aliũ expectam? Nõ
quasi ignorãs mtrogat: ip
se enĩ ceteris ignorãtibz: de
mõstrat dicens. Ecce agnus
dei: ecce qui tollit pcã mũ
di. Et patris vocem mtonã
tis audierat: hic est filius me
us dilectus: m quo ꝺplacui
michi. Ds quõ saluator ĩter
rogat vbi sit positus laza
rus vt qui locũ sepulchri
mdicauerãt saltẽ sic parẽt
ad fidem et viderẽt mortuũ
resurgẽtem sic et iohãnes
mtfinẽdus ab herode disci
pulos suos mittit ad xpm

vt p hanc omissionē videres
signa atq; virtutes crederēt
m eum et nigro mtrogāte
sibi discerent. Qđ autē sup
birent discipuli iohānis ad
uersus dnm. et haberēt aliq
quid mordacitatis ex luoe
et iudea: supior q; mtroga
tio demōstrauit euāgelista
referente. Tuc accesserūt ad
eum discipuli iohānis dicē
tes. Quare nos et phariseī
ieunam⁹ frequēt⁹: discipuli
autē tui non ieunāt. Et
alibi. Magister. cui tu pbu
isti testimoniū ad iordanē: ec
ce discipuli eius baptizāt
et plures veniūt ad eum.
Quasi dicerēt. Nos deseri
mur: hic turbas ē: ad il
lū turba cōcurrit. Tu es q
venturus es. an aliū expec
tamus? Non aut. tu es qui
venisti: ꝫ tu es qui vēturus
es. Et est sensus. Māda mi
chi quia ad mferna descen
surus sū. vtrū te et mferis
debeā āmūciare qui nūcia
re supis: an nō cōueniat
filio dei vt gustet mortē et
aliū ad hec sacramēta missu
rus es. Respondēs ihs ait
illis. Euntes renūciate io
hāni: que audistis et vidis
tis. Cēci vident. claudi am
bulāt: leprosi mūdātur.
surdi audiūt: mortui rsur
gūt. Johānes mterrogatue
rat p discipulos Tu es q̄ ve
turus es. an aliū expectam⁹?
Ipē signa demōstrat: nō ad
ea respōdens que mtrogat⁹
fuerat: ꝫ ad scandalū mūti
orū. Ite mquit et dicite io
hāni signa que cernitis: ce
cos videntes claudos ambu
lātes et reliqua. Et qđ hīs
nō mun⁹ē. paupes euāge
lizantur: Vel paupes spū
vel certe opib; paupes: vt
nulla mt nobiles et ignobi
biles mter diuites et egenos
m pditatione distātia sit.
Hec nigrī rigorē hec pcep
torū pbāt vitatē. qm
omīs apud eū qui saluat ē
pt equalis est. Qđ autē
ait. et beatus est qui nō
fuerit scandalizatus in me:
minimos ponit sicut ī se
quētib; demōstrabit. Illis
autē abeūtib; cepit ihūs
ad turbas dicere de iohan
ne. Quid existis in deser
tū videre? Arundinē vento
agitatā? Ꝺz quid existis
videre? Homine mollib;
vestitū? et reliq. Di supior
serēna cōtra plana fuerat
vt plenaq; arbitrātur ī eo
qđ ait. beatus ē q̄ nō fuerit
in me scandalizatus? quo
nūc laudib; pditur?
Ꝺz quia turba curiosians
mtrogationis mysterium
nescebat. et putabat iohā

iohem

nem dubitaē de xpō quē ipē
mōstrauerat. vt intelligeret
iohānē nō sibi introgasse ſ
discipulis. quid existis mat
ti desertum: Quid ob hoc
vt homine videns calamo
simile qui oī vento curuif
tur. et leuitate mētis de eo
ambigēt quē ante pdica
rat: an forsitan simulis cō
tra me iudice cogitur et p
dicatio eius vanā sectatur
gloriā vt ex ea quęrat lu
cra. Cur diuicias capiat
vt affluat dapib; Horridis
vestatur ac melle siluestri:
An vt mollib; vestiatur.
pili camelorū tegumē eius
sūt. Huiusmodi cibus et
vestis carentis hospitio cū
piunt: et pdicatio veritatis
tale habet habitaculū. Q;
autē adulatores st et sectā
tur lucra et quęrūt diuici
as et delicijs affluūt et mol
libus vestiūtur: ish ī domu
bus regū sūt. Ex quo os
tenditur rigidā vitā et
austerā predicationē. vita
te debē aulas regū et mol
lia hoīm palatia declinare
Q; quid existis videre: pro
phetā. Etiā dico vob. et
plus q; pheta. In eo io
hānes ceteris pphetis ma
ior est: q illu quē pdicaue
rat esse venturū. hic veisse
digito mostrauit dicēs. Ec
ce agnus dei: ecce qui tollit
pcā mūdi. Et quia ad pri
mulegiū pphetale etiā bap
tiste accessit pmuū vt sui
dnm baptizaret. inde infert
meritorū augmentū sūgens
de malachia testimoniū ī quo
etiā angelus pdicatur. An
gelū autē hic dicit iohānē
nō putem? natura sanctita
te: sed officij dignitate id ē
nūciū. q venturū dnm mu
nauit. Amē dico vob non
surrexit inter natos mulier
maior iohāne baptista.
Inter mulierū qui natos.
his ergo pferūtur homib;. q
de mulieribz nati st et de
coniubio viri: et nō ei qui
est natus ex virgine q spū
sancto. q; q; in eo qd dixit.
nō surrexit inter natos mu
lierū maior iohāne baptista
nō ceteris pphetis et patri
archis cūctis homib; iohā
nē pretulit: ſ iohānē cete
ris exequauit. Nō enī sta
tim sequit. vt si alij maio
res eo nō sint. ille maior a
liorū sit: verū vt equalita
tē habeat cū ceteris sanctis.
Qui autē minor est ī regno celorū maior est illo.
Multi de saluatore hoc in
telligi voluūt: q qui minor
est tempe. maior est digni
tate. Nos autē simplicat
intelligim? q omnis sanctus

qui iã aĩ deo estmaior sit
illo qui adhuc cõsistit ĩ pre
lio. Aliud est enĩ coronam
victorie possidere: aliud ad
hur m acie dimicare. Qui
dã nouissimũ ãgelũ m celis
dnõ mistrãtẽ melioré voluit
atqe quolibz homiẽ pimo
qui versetur m terris. Ai di
cbz autẽ iohãnis baptistẽ
vsqz nuc regnũ celoꝝ vim
patitur. Si pimus iohãnes
vt supdixim⁹ penitẽtiã po
pulis nũciauit dicẽs. peni
tẽtiã agite appiquabit enĩ
regnũ celoꝝ: cõsequẽt̃ a di
cbz illuis regnũ celoꝝ vi
patitur et violẽti diripiũt
illud. Grandis ẽ enĩ vio
lẽtia m terra nos esse gene
ratos et celoꝝ sedẽ queré:
et possidere p virtutẽ. qd
nõ tenuim⁹ p natura. Oẽs
enĩ hoiẽs pphetę et lex vsqz
ad iohãnem pphetauerũt
Nõ q̃ p⁹ iohãnẽ excludat
pphetas. Legim⁹ eĩ m actibz
aplõꝝ et agabũ pphetas
se. et quatuor vgines filia
as philippi. Si q̃ lex et pro
phetę quos scptos legimus
q̃nq̃ pphetauerũt de dnõ
vacinati sũt. Qñ ergo dici
tur oẽs pphete et lex vsqz
ad iohãnẽ pphetauerũt xpi
temp⁹ ostendit: vt quem
illi dixerũt esse vẽturũ io
hãnes venisse oẽderit. Et
si vultis recipe. ipẽ est helias
qui vẽturus est. Qui habz
aures audiẽdi audiat. Hoc
qd dictũ est. si vultis recipe.
ipse est helias mystica esse et
egere intelligẽtia sequẽs dñi
sermo demõstrat dicens. Qui
habet aures audiẽdi audi
at. Si autem planus est
sensus et manifesta sua
quid neresse sint nos ad illi⁹
intelligẽtiã ppari. Helias
ergo iohãnes dicitur nõ secũ
dũ stultos phos et quosdã
hereticos qui μετεμψυχω
sip introduxit: sz q̃ iuxta
aliud testimoniũ euãgelij ve
nerit m spũ et virtute he
lie: et eandẽ sacti spũs gra
tiã habuerit vel mẽsurã.
Sz et vite austeritas rigor
q̃ mẽtis helie et iohãnis
pares sũt. Ille m heremo:
et iste m heremo. Ille zona
pellicea cingebatur: et iste
simile habuit cingulũ. Ille
qm̃ regẽ achab et iezabel
impietatis arguit fugere co
pulsus est: iste qua herodis
et herodiadis illicitas ar
guit nuptias capite trun
catur. Diũ qui ppẽa iohã
nẽ heliã vocari putẽt qd
quo m secũdo saluatoris
aduẽtu iuxta malachiam
pẽssurus helias est et ven
turũ iudicẽ nũciaturus. sic
iohãnes m pimo aduẽtu fe

cent. et vtroq; sit mianus pm
aduētus vel senū. Cui autē
assimulabo gnationē istam.
Simulis est pueris sedentib;
in foro: qui clamātes eequa
lib; suis dicit. Cecinim⁹ vo
bis et nō saltastis: lamēta
ti sum⁹ et nō plansistis. Ve
nit enī iohānes neq; man
ducās neq; bibens: et dicit
demoniū habet. Venit filius
homīs māducās et bibēs:
et dicit ecce homo vorax
et vini potator. publicano
rū et pctorū amic⁹. et iusti
ficata est sapia a filiis suis
Pueris in foro sedentibus
et clamātib; alter dicētib;
ad eequales suos cecinim⁹
vob et nō saltastis. lamen
tati sum⁹ et nō plāxistis
Quatur generatio istorū
scriptura dicente. Cui silē
existimabo gnationē istā.
Simulis est pueris sedētib;
in foro et clamātib;
Nō ergo nobis libera tribu
itur itelligētia et allegoria
mīpōtatio passiua. Si qđ
dictum sum⁹ de pueris ad
gnationis referēdū est si
militudinē. Pueri isti qui
sedent in foro hui⁹ de qui
b; ysaias loquitur. Ecce
ego et pueri mei qs dedit
michi deꝰ. Et in octauo
decimo psalmo. Testimoniū
dni fidele. sapiās prestans

Alit' lamētauimus

paruulis. Et alibi. Ex ore infā
tiū et lactētiū deus psecti
tasti. Isti ergo pueri sedent
in foro siue in agro. qđ figu
ratiue gnte dicitur vbi mi
ma venalia sūt. Et qua puls
uidelicet audire nolebant nō
ea tantū lenia sūt. sed plans
suauib; inclamauerūt. Ce
cinim⁹ vobis et nō saltas
tis. pnoscimus⁹ vt ad nrm
cātū bona opa facētis. et
saltretis ad nrās tibias. sic
saltauit et dauid ante ar
chā dni et noluistis. Lamē
tati sum⁹ et vos ad penite
tiā pnoscimus⁹. et ne hoc
quidē fecē voluistis spnen
tes vtrāq; pdicatiōē tam ex
hortationis ad vitutes qm
penitentie post petā. Per
mirū si dupliciē viam con
tēpseritis salutis. cū ieiunii
um et saturitatē pte spre
neritis. In ieiuniū vobis
placet: aut iohānes disci
puit. In saturitatē aut filius
homīs. Quoꝝ alterū de
monū habētem: alterū
voratorem et ebriū nūcu
pastis. Ergo quia vos no
luistis retrpe vtrāq; disci
plinā iustificata est sapientia
a filiis suis. id ē dei dispēsa
tio atq; doctrina et ego qui
sū dei sapiētia et dei vtus
iuste fecisse ab apostolis me
is filiis approbatus sū. quib;

reuelauit pater que a sa
pientib; abscõdit et pru
dentib; apud semetipsum.
In quibusdã euãgelijs le
gitur. Justificata est sapi
entia ab opib; suis. Sapi
entia quippe nõ querit vons
tõnũ ꝫ operũ. Cũ cepit
ihus exprobare ciuitatib; in
quib; facte sũt plurime vir
tutes. quia nõ egissẽt penite
tiam. Exprobatio ciuitatũ
corozaym et bethsaide et ca
pharnaũ capitulũ huius ti
tulo panditur. q ideo exp
brauerit eis. quia post fac
tas virtutes et signa q̃z plu
rima nõ egerũt penitentiã
Ve tibi corozaym et ve tibi
bethsaida. quia si et in ty
ro et sydone facte essẽt vir
tutes que facte sũt in vobis.
olim in cilicio et cinere peni
tentiã egissent. Veruũ di
co vob tyro et sydoni remissius
erit in die iudicij q̃ vobis.
Corozaym et bethsaida ur
bes galilee. a saluatore plã
gũtur. q post signa atq; vir
tutes non egerint penitẽ
tiã et pferũtur eis tyrus et
sydon. urbes idolatrie et
vicijs dedite. Preferũtur au
tẽ ideo quia tyrus et sydon
naturalẽ tantũ legẽ cilicia
uerũt. iste vero post trans
gressionẽ naturalis legis et
scripte. etiam signa que apd
eas facta sũt paruipenderunt.
Querim⁹ vbi sptũ sit q in
corozaym et bethsaida dns
signa fecerit. Supra legim⁹
Et circuibat ciuitates omes
et vicos: curans omẽ infirmi
tatẽ et reliqua. Inter ceteras
ergo urbes et vitulos estimã
dũ est in corozaym q̃z et beth
saida dnm signa fecisse. Et
tu capharnaũ nũq̃ vsq; in
celum exaltaberis. vsq; ad
infernũ descendes. In altero
exemplari reperimus. Et tu
capharnaũ quę vsq; ad celũ
exaltata es. vsq; ad infernũ
descendes. Est duplex in
telligentia. Vel ideo ad in
fernia descendes. quia cõtu
pdicationẽ meã superbissime
restitisti. vel ideo quia exal
tata vsq; in celũ meo hos
pitio et meis signis atq; vir
tutib; tãtũ habens priuilegi
um maiorib; plectenis sup
plicijs q̃ his credere noluisti.
Quia si in sodomijs facte
fuissent virtutes. que facte
sunt in te. forte mãsissent
vsq; in hũc diem. Quęrat
prudens lector et dicat. Si
tyrus et sydon et sodoma
potuerũt agere penitentiã
ad predicationẽ saluatoris
signorũq; miracula. nõ st
in culpa q̃ nõ crediderunt
ꝫ vicium silentij in eo est
q̃ actutis penitentiã nolu

ut prędicare. Ad quod facil
et aperta responsio est. igno
tare nos iudicia dei. et singu
larũ dispẽsationũ eius sac̃
menta nescire. ¶Positũ fuerat
dnõ iudeę fines nõ credere.
ne iustam phariseis et sacer
dotibz occasionẽ psecutionis
daret. Vnde et aplis ante
passionẽ pręcepit. in viã gen
tiũ ne abieritis. et in ciuita
tes samaritanorũ ne itroi
eritis. Corozaym igitur et
bethsayda dãnãtur qa pre
senti dnõ credere noluerũt:
tyrus et sydon iustificãtur
quia aplis illius crediderũt.
Non quęras tpa: ni credẽ
tiũ miracula saluẽ. In ca
pharnaũ autẽ quę mirę
tatur villa pulcherrima con
dẽnatur incredula hierusa
lem. aut diatur pezebelẽ.
Justificata est sodoma ex te.
In illo tpe respondens ihesus
dixit. Cõfitror tibi pater
domine celi et terre. et reliq.
Confessio nõ semp penitẽ
tiam sz grãrũ actiõz signifiet.
vt in psalmis sepissime legi
mꝰ Audiat qui saluatorẽ
nõ natũ sz creatũ cognoscat:
q patrẽ suũ vocet celi et
terre dnm. In cui et ipe cre
atura est: et creatura suũ
conditorẽ patrẽ appellare
potest. stultũ sunt nõ et sui
et celi ac terre dnm vl prez
sumulũ appellãt. Quia ab
stõdisti hec a sapiẽtibz et
prudentibz et prudẽtibus:
et revelasti ea paruulis. Gra
tias agit et exultat in prẽ
q aplis adnẽtis sui apue
rit sacramẽta. que ignorauc
rit scribe et pharisei. q sibi
sapientes videntur et in con
spectu suo prudẽtes. Justifi
catu ẽ sapiẽtia a filiis suis.
Im pater: qm sic fuit plan
tũ ante te. Blandiẽtis affũ
loquitur ad patrẽ: vt cplũ
m aplis bñficiũ compleat.
Oia mihi tradita sũt a pre
meo. Et tradente patre et
accipiente filiũ mystice in
telligę. Alioquin si iuxta nos
tra fragilitatẽ sentiẽ volu
mus: cum cepit habẽ qui
accepit: incipiet nõ habere
qui dederit. Traditu autẽ
sibi oia nõ celũ et tra et cle
menta intelligẽda sũt et ce
tera que ipse fecit et condi
dit: sz hi qui p filiũ accessum habent ad patrẽ et
ante rebelles dei postea se
cure aperiũt. Et nemo no
uit filiũ nisi pater: nec
patrẽ quis nouit nisi filiu
us. et cui voluerit filius re
uelare. Erubescat enomiu
us tantũ sibi notiam pris
et filij qntũ alterutru inter
se habent vendicãs. Nõ si
mꝰ contẽdit. et suã cõsola

tur nisi aīa quā sequitur
et cū voluerit filius rem
lare. aliud ē naturę equa
liter nosse qđ nouerīs alī
ud reuelantis dignatione
Venite ad me oēs qui la
boratis et onerati estis et
ego reficiam vos. Grauia
onera esse petri et zachari
as pphetā testatur: multi
tem dicens sedere sup tale
tū plūbi. Et psalmista cō
pbat. Iniquitates meę ag
gratiate sūt sup me. Vel
tertę qui ugo legis ḡiussiō
\eos pmebātur: ad euāgelij gra
tiā īuitat. Iugū eni meū
suaue est: et onus meum
leue. Quō leuius legi euā
gelium? ni in lege homicidi
um. in euāgelio ira dāne
tur? Qua ratione euāge
liū gratia facilior? ni in le
ge adulteriū. in euāgelio
cōcupiscentia punitur? In
lege multa pcepta sūt: quę
aplūs nō posse cōplere pię
nissime docet. In lege opa
requirūtur: quę qui fecerit
viuet in eis. In euāgelio
voluntas quęritur: quę si ea
ni effectū nō habuerit. in
primis nō amittit. Euāge
lium ea precipit quę possu
mus ne sz cōcupiscamus? hō
nis arbitrio nrō est. Lex enim
voluntatē nō punit. punit
effectū: ne adulteriū fiunas

fingę in pcessione aliquā
virginē prostitutā: hęc ap
euāgelium quia voluntate nō
peccat virgo suscepit. in lege
quasi corrupta repudiatur
In illo tpe abiit c. duodecim
ihūs sabbato p sata. discipu
li autē eius esurientes cepe
runt vellere spicas et mandu
care. vt in alio quoq; euāge
lista legim? propter nimiā im
portunitatē ne vestendi qđē
habebant locū. et ideo qua
si homines esuriebant. Ad
autē spicas segetū manib;
confricant. et inedią cōsolāt
vitę austeriorus indicū est.
nō pparatas epulas sz cibos
simplices quęrēdo. Pharisei autē videntes dixerūt.
Ecce discipuli tui faciūt: qđ
nō licet eis facere sabbatis.
Nota q primi apostoli salua
toris litteram sabbati destruūt
aduersū hebionitas qui tm
ueteres recipiāt aplōs. pau
lū quasi transgressorē le
gis repudiant. Et ille dicit
eis. Non legistis quid fecit
dauid qn esurijt. et qui cū
eo erant. quō intrauit i do
mū dei et panes propositio
nis manducauit: quos non lice
bat ei edere. neq; his qui
cū eo erant nisi solis sacer
dotibz: Ad confutāda calū
nia pharisęorū. veteris re
cordatur hystorię. qn dauid

fugiens saulē venit in no
bam. et ab abimelech sus
ceptus sacerdote. postulau
rabos. Cui cū panes lay
cos nō haberet dedit ei cōse
cratos quib⁹ nō licebat vesci
nisi solis sacerdotib⁹ et leui
tis. Et hoc tantū mirroga
uit. si mūdi essent pueri a
mulieribz. et illo respondē
te ab heri et nudiustertius
nō dubitauit panes dare
melius arbitratus ꝓpheta
dicente. misericordiā volo
et nō sacrificiū. de famis
piculo homines liberare
ꝙ deo offerre sacrificiū. Hos
tia enī placabilis deo: hoī
nū salus est. Opponit ergo
dnūs et dicit. si et dauid sē
est et abimelech pontifex a vob
nō reprehēditur. ꝙ legis vt
ꝙ mādatū ꝓbabili excusa
tione trāsgressi sūt. et fames
in causa est. aut eandem fa
mē non probatis in aplis
meis quā ꝓbatis in ceteris
qmq⁹ et in hac multa dis
tantia sit. Isti spicas i sab
bato manu cōfricāt illi pa
nes comederūt leuiticos. et
ad sabbati solēnitatē ante
debāt neomeniarū dies.
quibz in cōmuno requisit⁹
fugit ex aula regia. Obser
ua ꝙ panes ꝓpositionis
nec dauid nec pueri eius ac
ceperunt. antequ se a mulie
ribz mūdos esse responderūt.
Aut non legistis in lege. ꝙ
sabbatis sacerdotes in templo
sabbatū violant et sine cri
mine sunt. Calūniamini
inquit discipulos meos. cur
ꝙ segetes transeūtes spicas
truerint. et hoc fecerunt fa
mis necessitate cogente. cui
ipsi sabbatū violetis in tē
plo. īmolātes victimas.
cedentes hyreos et tauros
holocaustū supp lignoꝝ stru
em incendio cōcremātes.
et iuxta alterius elāgely
fidem. circūcidētes puulos
sabbatis et dū aliam legē
seruare cupitis fr—
sabbatū destruatis. Nunq⁹
aute leges dni sibi contra
rie sūt. Et prudent⁹ vbi trās
gressionis discipuli sui ar
gui potuit. dauid et achi
melech dicit exempla sequi
tos. Veram autē et absq⁹
necessitatis obtentu sabbati
pūaricatiōz. in ipōs refert
qui calūniā fecerūt Dico
autē vobis quia templo ma
ior est hic. Non pnomen
sed aduerbiū loci legendū
ꝙ maior templo sit locus
qui dmi templi teneat.
Si autē scissetis misericordi
am volo et nō sacrificiū.
nunq⁹ cōdēnassetis innocētes.
Cuius est misericordiā volo
et nō sacrificiū. supi dictum

Quod autē sequitur: nūq̄d
odēnasse⁹ īnocētis īnocē
tes de aplis intelligendū.
Et est sensus. Si misericor
diā comprobastis achime
leth eo q̄ fame pcliantē
dauid refocillauit et pueros
eius: quare meos discipu
los odemnatis qui nihil
tale fecerūt. Et cū inde trās
isset venit in synagogā
eorū: et ecce homo manū
habens aridā. Et erat
autē iste est: qui curatus ī
synagoga. Et notādū q̄
non in itinere et foris sed
in conclabulo iudeorum
manus arida fuerit restitu
ta. Et inrogabāt eū dicen
tes. Si licet sabbatis curare
vt accusarent eū. Quia de
structiōe sabbati quā phari
sei arguebant: pbabili ex
emplo excusauerat: ipē
alumnari voluit: et inro
gant vtrū liceat sabbatis
curare: vt si non curauerit
rebellionis: si curauerit trās
gressionis accusent. Ipse
autē dixit illis. Quis erit
ex vobis homo qui habet
ouē vnā. et si ceciderit hec
sabbatis in foueā nōne te
nebit et leuabit eam. Quā
tomagis melior est homo
oue. Itaq; licet sabbatis be
nefice. Sic soluit ppositā
questionē: vt inrogantes
animas condēnaret. Si vos
inquit in sabbato ouem et
aliud q̄libz animal in foue
am decidens quātocius eā
pe festinatis nō animāli sed
vestre animae consulētes:
q̄tomagis ego hominē q̄
multo melior est oue de
beo liberare. Tunc ait hoī:
extende manū tuā. Et ex
tendit: et restituta ē sani
tati sicut et altera. In euā
gelio quo vtūtur nazare
ni et hebionite. qd̄ nup in
greci de hebreo sermōe trās
tulimus. et qd̄ vocatur a
plerisq̄ mathei autētica.
homo iste qui aridā habz
manū. cementarius scribit:
istiusmoi precibz auxiliū
petens. Cementarius eram
manibz victū quēritans.
precor te ihū vt mihi res
tituas sanitatē: ne turpiter
mendicē cibos. Usq; ad ad
uentū saluatoris arida ma
nus in synagoga iudeorū
fuit: et dei opa nō fiebāt
in ea. Postq̄ ille venit in
terras: reddita est ī aplis
credentibz dextera et oper
primo restituta. Exeūtes
autē pharisei: consiliū fa
ciebāt aduersus eū quō eū
perderent. Quod dnō moli
unt insidias: luor ī causa
est. Quid eū faceret: vt
pharisēos ad misericordiam

sui ꝓuocaret: ℣empe qđ
homo extenderat manum:
quis phariseorũ in die sab
bati non extendit manũ
portans cibos. caluꝝ ponẽ
gens. et cetera que victui
necessaria sũt. ℣i ergo ma
nũ extendere. et victualia
subleuare vel ponẽ in sab
bato nõ est crimen: cur hoc
in alio arguãt. qđ ipsi fa
cere coarguũtur: ꝑsertim
cũ iste cemẽtarius nihil ta
le portauerit: ꝙ ad preceꝑ
tũ dñi solã extenderit ma
nũ. ℣Ihs autẽ sciens cogitat
mdx. ℣ciens insidias eorũ
q̃ vellent ꝑdere saluatorẽ
suũ retulit mdx vt phari
seis occasionẽ cõtra se impi
etatis auferret. ℣ece puer
meus quem elegi dilectus
meus. ℣ esayam ꝓphetam
ex ꝑsona ꝑis hoc dicitur
ponã spm̃ meũ sup eum.
℣piritus ponitur nõ sup
dei verbũ et vngẽtũ. qui
de sinu patris ꝓcessit: ꝙ sup
eum de quo dictũ est. ecce
puer meus. Nec ꝙ audiet
quis in plateis vocẽ eius.
℣ata enim et spaciosa via e.
que ducat ad ꝑditoꝝ: et
multi ingrediũtur ꝑ eam.
℣ cum multi vocẽ nõ audiũt
saluatoris: quia nõ sũt in
arta via. sed in spaciosa.
℣ariter quassatã nõ cõ
fringet: et linũ fumigans
nõ extinguet. ℣ cum peccatori
nõ porrigit manũ. nec por
tat onus fratris sui: iste
quassatũ calamũ cõfrigit:
et qui modicã scintillã fidei
cõtinuit in paruulis: hic linũ
extinguit fumigãs. ℣uorũ
xps vtrũq; non fecit. Ad hoc
enim venerat: vt saluũ faceret
qđ ꝑierat. ℣ tũc oblatus est
ei demonium habens cecus et
mutus: et curauit eum. ita
vt loqueretur et videret. Tria
signa simul in vno hoc
ꝑpetrata sũt. ℣cecus videt:
mutus loquitur: possessus
a demone liberatur. ℣d et
tũc quidẽ carnaliter factũ e:
sed cotidie cõpletur in cuer
sione credentiũ: vt expulso
demone ꝑmũ fidei lumẽ as
pirãt. deinde in laudes de
tacentia ꝑius ora laxent.
℣hs autẽ sciens cogitatio
nes eorũ: dixit eis. ℣mne
regnũ diuisũ cõtra se deso
labitur. Turbe stupebant
et confitebãtur eũ qui tãta
signa faciebat esse filiũ da
uid: pharisei vero opa da
nato principi demoniũ deputabãt.
℣ubi; dñs nõ ad dicta sed
ad cogitata respondit: vt
vel sic cõpellerent credere
potentie eius: qui cordis
videbat occulta. ℣i sathanas
sathanã ejicit: aduer

sus se diuisus ē. Quō ergo stabit regnū eius: Nō pt regnū et ciuitas cōtra se diuisa stare pstare: ꝛ quō concordia puę res cessāt. sic discordia maxime dilabūt. Si ergo sathanas pugnat contra se. et demō munitus est demonis. debēt nā mū di venire cōsūmatio. nec haberent in eo locū aduersarię potestates. quarū inter se bellū pax hoīm est. Si autē putatis o scribe et pharisei. ꝙ recessio demoniū obedientia sit in principē suū. vt hoiēs ignorātes fraudulenta simulatoē deludāt: quid potestis dicere de corpum sanitatibz quas dns petrauit: Aliud est si membroꝝ ꝛ debilitates. et spūalium vitiū mīsignia demoībz assignetis. Si ego ī beelsebub ejcio demonia: filij vestri in quo ejciūt: Ideo ipsi iudices erūt vestri. Si hos iudeoꝝ vel exorcistas gentis illius ex more significat: vel aplos ex eoꝝ stirpe generatos. Si exorcistas qui ad īuocatiōē ejciebāt demones: coartat mīrognatione prudenti vt confiteāt spūs sācti opus esse. Q si expulsio demoniū mēt in filijs vestris deo nō demoīb; deputatur: quare in me idem opus non eandē habeat et musam. Ergo ipsi iudices vestri erūt: nō ptā te ꝛ opatione. Dū illi expulsionē demoniū deo assignāt: vos beelzebub pīncipi demoniorū. Dm autē de aplis dictum est. qd ꝛ magis intelligere debem⁹: ipi erūt iudices eoꝝ: quia se debūt in duodecī solijs: iudicantes duodecī tribz isrl. Si autē ego in spiritu dei ejcio demones: igitur puenit in vos regnū dei. In luca istū locū ita legimus scriptū. Si autē ego ī digito dei ejcio demones. Iste est digitus quē et cōfitētur magi qui cōtra moysen et aaron signa faciebant: dicentes. Digitus dei ē iste. Quo tabule lapidee scripte sunt in mōte syna. Digit⁹ manu⁹ et brachiū dei filius est. et digitus eius spūs scī: patris et filij et spūs scī vna substā est. Non te scandalizet mēbroꝝ mequalitas: nā edificat corpis vnitas. Puenit in vos regnū dei. vel sapīm significat: de quo in alio loco scriptū est. Regnū dei intra vos ē. et medius stat int⁹ vos quē nescitis. vel certe illud regnū qd et iohānes et ipē dns prędicauerant. penitētiam

agite. appiquabit eni tgnū
gloz. Est et ternū regnum
stipitur sacte qđ auferetur a
iudeis: et tradetur genti fa
cienti fructus eius. Aut quo
pt qsqm intrare in domū
fortis et vasa eius direpe:
nisi prius alligauit fortē. et
tūc domū eius diripiat.
Non debem esse securi: ad
uersarius noster fortis vic
torus q vobis cōprobatur.
Domus illius mūdus qui
in maligno positus est: nō
creatoris dignitate q mag
nitudine delinquētis. Va
sa eius nos quōdā fuimus.
Alligatus est fortis. et reli
gatus in tartarū. et domi
natus pedr: et direptis e
dibus tyrānī captiua duc
ta captiuitas. Qui nō est
mecū cōtra me est. et q nō
colligit mecū spargit. No
putet quisq hoc de hereti
cis dictū et scismaticis q q
et ita ex superfluo possit in tel
ligi. q ex sequētibz tertia
q sermonis ad diabolū refer
tur: eo q nō possint opa
saluatoris beelzebub opib
compari. Ille rapit aiās
homī tenere captiuas: dns
liberare. Ille predicat idola:
hic vnius dei notitiā. Ille
trahit ad vitia: hic ad vir
tutes reuocat. Quō ergo
possūt habere concordiam:
quorū opa diuisa sūt. Qui
cūq dixerit verbū cōtra fili
um hois: remittetur ei. Q
autē dixerit contra spīritū
sanctū: nō remittetur ei. neq
in hoc seculo neq in futuro.
Et quō quidā nrōrū episco
pos et presbiteros post blas
phemiā spīritus sancti in sui
gradū recipiūt. cū saluator
dicat oēm blasphemiā etoē
peccm dimitti hominib. qui
autē in spīm scm blasphe
mauit. nō dimitti ei neq
in pnti tpe neq in futuro.
nisi forte illud de marco aiā
gelistā sumam exēplū. qui
causas tātę rei manifestius
expressit dicens. quia dice
bāt spīm īmūdū habz. Er
go quicūq opa saluatoris
beelzebub principi demoniū
deputarit. et dixerit filium
dei habere spīm īmūdū: hu
ic nullo tpe blasphemia re
mittetur. Vel ita locus iste
intelligendus ē. Qui verbū
dixerit contra filiū hominis
scandalizatus carne mea et
hac hominē tantū arbitrās
q filius sim fabri. et fratres
habeā iacobū et ioseph et
iudā. homo vorator et vi
ni potator sim: talis opinio
atq blasphemia q q culpa
nō careat erroris. hī habz
venia. propter corporis vilitate
Qui autē manifeste intel

lugens opa dei cũ de virtute
negare nõ possit eadem si
mulatus iudia caluniat
et xpm dei verbũ et opa
spiritus sancti dicat esse bel
zebub: isti nõ remittetur
neq; in pnti seculo neq; in
futuro. Aut facite arborem
bonã et fructũ eius bonũ:
aut facite arborem malã
et fructũ eius malũ. Ex
fructibz enĩ arbor cognoscã
tur. Constrigit eos syllogis
mo quem greci vocãt
nos meutubilẽ pos
sumus appellare: qui mi
rantes hmoi de cõcludit
et vtroq; cornu pmut. Si
mquit diabolus ẽ: bona
opa facẽ nõ pt. Si autem
bona sũt quę facta terre
nis: sequitur vt nõ sit dia
bolus qui ea faciat. Neq; ei
fieri pt: vt ex malo bonũ.
aut ex bono oriatur malũ.
Qd autẽ sequitur. pgenies
viperarũ quõ potestis bo
na loqui cũ sitis mali: os
tendit illos arborẽ malã.
et tales affere fructus blas
phemię redundãtis. quali
a habeant semina diabo
li. Bonus homo de bono
thesauro pfert bona: et ma
lus homo de malo thesau
ro pfert mala. Vel ipos
iudeos dnm blasphemãtes
ostendit de quali thesauro
blasphemias pferant: vel
tũ supiori questione heret
sententia: q; modo nõ pos
sit bonus homo pferre ma
la nec malus bona: sic nõ
possit xps mala nec diabo
lus bona opa facẽ. Dico
autẽ vobis qm oẽ verbum
ociosũ qd' locuti fuerit homines:
reddent rationẽ p eo in die
iudicii. Hoc q; heret cũ su
piorubz: et est sensus. Si oci
osũ verbũ qd' nequaq; edi
ficat audiẽtes non ẽ absq;
piculo eius qui loquitur:
et in die iudicii reddituros
est vnusquisq; rationẽ ser
monũ suorũ. Quomagis
vos qui opa spiritus sancti
caluniamini. et dicitis me
in beelzebub prĩcipe demo
niorũ eicere demonia. red
dituri estis rationẽ calum
nię vrę. Ociosũ verbũ ẽ:
qd' sine vtilitate et loquẽ
tis dicitur et audiẽtis: si o
missis seriis. de rebus frivo
lis loquamur: et fabulas nar
remus antiquas. Ceterũ
qui scurrilia replicat et ca
chinnos ora dissoluit: et ali
quid pfert turpitudis: hic
vbi nõ ociosi q; ĩmundi tenebit
reus. Tunc responderũt ei
quidã de scribis et phariseis dicentes. Volumus a te
signũ videre. Hic signum
postulãt: quasi que vide

rant signa nō fuerunt. Iz
m alio euāgelista quid pe
tant plenius explentur.
Volumꝰ a te signū vidē de
cēlo. Vel in more heliç ig
nem de sublimi venīe cu
piebant. Vel in simulatu
dīnē samuelis tempoe es
tuo contra naturā lon
mugire tonitrua. chorus
care fulgura. hymbres ru
ere: quasi nō posset illa
luminari. et dicere ex oīb
tis et variis aeris passio
nib; admisse. Nā qui ta
lūnaris ea que oculis vi
des manu tenes vtilitate
sentis? quid fictumꝰ es
de his que de cēlo venerūt.
Vtiq; respōdebis et magos
in egypto multa signa fe
isse de cēlo. Ait illis. Gene
ratio mala et adultera.
Egregie dixit adultera:
quia dmiserat virū: et
iuxta ezechielē multis se
amatoribꝫ copulauerat. Sig
nū quērit: et signū non
dabitur ei nisi ionę pphe
tę. Finit ei fuit ionas in
ventre cēti tribꝫ diebꝫ et
tribꝫ noctibꝫ: sic erit filius
hominis in corde terre tribꝫ
diebꝫ et tribꝫ noctibꝫ. De
hoc loco plenius in cōme
tariis ionę pphetę disputa
uimꝰ. Ad illū ergo locum
lectoris diligentiā mittimꝰ
hoc breuiter nūc dixisse cō
tentiꝰ. Sp synodochice totū
intelligatur ex pte nō q
omēs tres dies et tres noc
tes in inferno dns fuerit:
sz in pte pasceues et dnīc
e et tota die sabbati tres
dies et totidem noctes in
telligantur. Viri niniuī
tę surgēt in iudicio cum
gnātioe ista: et cōdēnabūt
eam. Non sententię pnāte:
sz exemplo. Et eme
hic plus qz iona. Hic ad
uerbiū loci: nō pnomen
intelligas. Ionas secūdū
lxx intpres triduo pdica
uit: ego tanto tempe. Ille
assyrius gentis maredulę:
ego iudeis pplō dei. Ille pe
grinus: ego ciuibꝫ. Ille vo
ce locutus est sipla. nihil
signoꝝ faciēs: ego tanta
signa faciēs. beelzebub in
luminā suscipio. Plus ergo
est iona hic: id est impie
sentiarū inter vos. Regi
na austri surget in iudicio
cū generatioe ista et con
dēnabit eā: quia venit a
finibꝫ terre audire sapien
tiā salomonis. Quōd mō
condēnabit regina austri
pplm iudęoꝝ: quo cōdē
nabūt nūciante ihesu in
credulū. Ista est autem
regina saba de qua i re
gū volumie et in palipo

menō legim⁹ quę p trāsas
difficultates gente sua et
impio derelictis venit m
udęā sapiētiā audire sa
lomonis. et ei multa mu
nera detulit. ¶ In nouissi
autē et m regina saba
occultæ fidei nationū prę
fertur israheli. ¶ Cū autem
immūdus spūs egressus ab
homīe: ābulat p loca arida
querens requiem et nō inue
nit. et reliqua. ¶ Quidā ishī
loitā de heresibus dictū pu
tant: qp immūdus spūs qui
m eis ante habitauerāt qñ
gentiles erant: ad ossessionē
veræ fidei reuocatur. postea
vero cū se ad heresim trās
tulerint et simulatis vir
tutibz ornauerīt domū suā
tūc alijs septē neqȝ spūbz
adductis reuertitur ad eos
diabolus et habitet m eis:
fiāt qȝ nouissia eorū peio
ra prioribz. ¶ Multo quippe
peiore cōditione sūt hereticā
qȝ gentiles: quia m illis
spes fidei est: m istis pug
na discordię. ¶ Cū hęc intel
ligentia plausū quēdā et
colorē doctrinę præferat: nec
tio an habeat veritatem.
¶ Ex eo cū qp fmita vel pa
bola vel exemplo sequitur:
sic erit generationi huic pes
simę: cōpellim⁹ nō ad here
ticos et quoslibz homines
sed ad udęoꝝ pplm referre
pabolā. vt cōtentus non
passimus et vagus i diuer
sū fluctuet atqȝ misipien
tiū more turbetur: sed he
rens sibi vel ad priora vl
ad posteriora respondeat
¶ Immūdus spūs exuit a u
deis qñ acceperūt legem:
et ambulauit p loca arida
querens sibi requiē: expul
sus videlicet a udęis ābu
lauit p gentiū solitudines:
que cum dnō postea credi
dissent ille nō inuēto loco i
nationibz dixit. ¶ Reuertar
in domū pristinā vnde exi
ui: habeo udęos qs ante
dominū. ¶ Et veniēs inuēit
vacantē. scopis mūdatā.
¶ Vacabat ei templū udęo
rū: et xpm hospitē nō ha
bebat dicentem. surgite et
abeam⁹ hinc. ¶ Et in alio
loco. Dimittet vobis dom⁹
vrā deserta. ¶ Quia igitur
et dei et angeloꝝ presidi
a non habebāt et ornati
erant supflus obseruati
onibz legis. et traditionibz
phariseorū: trucidantur ad
eos diabolus ad sedē pris
tinā: et septenario sibi nu
mero demoniū addito. ha
bitat pristinā domū: et fi
unt illius ppli nouissia pe
iora prioribz. ¶ Multo enī
nuc maiore demoniū nūd

V loci

possidentur blasphemātes
m synagogis suis xpistū
ihm. qs m egypto possessi
fuerāt antē legis notitiā.
Nūa aliud est venturū
nō credere: aliud eū nō sus
cepisse qui venerit. Septe
narīū autē numerū adiuū
tū diabolo vel ꝓpter sabba
tū mīligr. vel ꝓpt' nūm
spūs sancti? vt quō m
esaya sup virgā de radice
isse. et florē qui de radice
eius cōscendit. septē spūs
virtutū descendisse narra
tur: ita econtrario vitio
nūs m diabolo cōsenuis
sit. Adhuc eo loquēte ad
turbas: ecce mater eius et
fratres stabāt foris quere
tes loqui ei. Dixit autē ei
quidā. Ecce mater tua et
fratres tui foris stāt: quere
tes te. Occupatus erat do
mīn̄ m ope sermois m
doctrina pplōrū m officio
pdicādi mater et frēs ve
nerāt et foris stābāt. et ei de
siderant loqui. Cui quidā
nūciauit saluatori. ecce mr
tua et fratres foris stant
quērentes eum. Videtur
mihi iste qui nūciat nō
fortuitu et simplicit nūcia
are. s insidias tendē vtuī
spirituali operi carnē et
sāguinē preferat. Vnde
et dns nō quo matrē ne
garet: et fratres. ecce con
tepsit: s quo responderet i
sidianti extendens manū
m discipulos ait. Ecce mr
mea et fratres mei. Iste fr
mater mea: q me cotidie i
credentiū animis generat
Iste fr fratres mei: qui fa
cerit opa patris mei. Nō er
go uxta marcionē et ma
nicheū matrē negauit:
vt natus de phantasmate
putaretur: sed aplos ogna
tionē pretulit: vt et nos
m cōpatione dilectiōis ma
m spiritū preferam? Ecce
mater tua et frēs tui foris
stāt quērētes te. Quidā
fratres dnī de alia vxore
ioseph filios suspicātur:
sequētes deliramēta apo
cryforū: et quādā mecha
mulierculā cōfingētes. Nos
autē. sicut m libro quem
cōtra heluidiū scripsimus
continetur. fratres domi
nō filios ioseph. s cōsobri
nos saluatori. sororis ma
ris liberos intelligim? ma
tertery dnī: que esse dicit
mater iacobi minoris et
ioseph et iudę. quos i alio
euāgelio loco fratres dnī
legim? appellatos. Fratres
autē cōsobrinos dicī: ois
scriptura demōstrat. Dica
m? et aliter. Saluator lo
quitur ad turbas mīrise

tus: erudit nationes. Mater eni et fratres hoc ē synago ga et ppli uidere foris stant: et mtrare desiderāt: et sermone eius indigni sūt. Quēq; rogauerit et que fierit: et nūcui nuserit: ref ponsū a deo accipiet liber eos esse arbitrij: et mtrare posse si uelint et ipi credere: qui tm mtrare non poterunt nisi sactos rogauerit. alios

In illo die. cap^m 13^m

Exiens ihs de domo sedebat secus mare: et congregate sūt ad eum turbe multe. populus domū ihu non po terat intrare: nec esse ibi ubi apli audiebāt myste ria. Idcirco miserato i mi seriors dns egreditur de do mo sua. et sedet iuxta sēli huius mare: ut turbe ingre gentur ad eum. et i litore audiāt. que intus non me rebāt̄ audire. Ita ut na uicula ascendēs sederet: et omis turba stabat i litore. Ihis m medijs fluctibz ē. hinc inde maris tūdit: et i sua maiestate securus ap ppiquare sinit terre nau icule suē: et ppls nequaq; periculū sustinens nec tēpe statibz turbidatus quas fer re non poterat: stabat i lito re fixo gradu: ut audiat que dicūtur. Et locutus e

eis multa m parabolis dicēs. Turba nō unus sentētie ē ss diuersarū m singulis vo lūtatū: unde loquit ad eā m multis parabolis: ut iux ta varias voluntates diuer sas reaptet disciplinas. Et notādū q; nō oīa locutus sit eis m parabolis ss multa ibi eni dixisset cuīm m para bolis: absq; emolumēto ppli teretissent: pscripta muset obscuris: ut p ea que intelli guit puocētur ad ea que nō intelliguit. Ecce exit qui sē minat seminare. Intus erat domi uersabatur: loq̄bat discipulis sacīmēta. Exiit ergo de domo sua q; semi nat uerbū dei: ut seminaret in turbis. Significatur autē salua iste qui seminat ee filius dei et patris m ppls se minare sermonē. Et simul obseruia hat esse pīmā pa bolā: que ei mitigatione sua posita sit. Et cauēdū est ubiq; dns expoit ser mones suos. et rogatus a discipulis intrisecus disse rit: ne uel ~~aliud uel minus~~ uel minus uelim intelligē q; ab eo expositū est. Que dā tenderūt secus uiam: et uenerūt uolucres et come derūt ea. Alia ceciderūt i petrosis: ubi nō habebāt terram multā et reliqua. Hanc

aliud nec plus q̄d

notiā

pabolā ad cōprobādā hanc
sim suā. valentiā assumit:
tres introducēs ee naturas.
spiritualē animalē atq; ter
renā: cum hic quatuor sit
vna iuxta viam alia pe
trosa. tertia plena spinis.
quarta terre bone. Differē
ni? patrū mīpretatioz eius
cū discipuli volētes audire
secreto qđ dicitur qui habz
aures audiendi audiat:
prouocamur ad dictoz in
telligentiā quotiēs his ser
moibz cōmonem. Et accē
dentes discipuli dixerūt ei.
Querendū quo accedant
ad eum discipuli: cū ihs
in naui sedeat: nisi forte
intelligi datur ad diuinum
cui ipō naui naue ostēn
dernit: et ibi stātes sup in
terpretationē pabole satisfa
ciant. Qui habet dabit
ei et abūdabit: qui autē
nō habet. et quod habz au
feretur ab eo. Nō in equa
litate iudicij habētibz ad
ditur. et non habentibz
id qđ qđ habere videntur
auferetur. Hz qđ aplis in
xpo habentibz fidem etiā
si quid minus virtutis ha
beant conceditur. Iudeis
autē qui nō crediderūt in
filiū dei etiā si quid p na
turę bonū possident tollē
tur. Neq; eiū possūt aliqđ
sapienter intelligē q̄ caput
nō habūt sapientię. Ideo in
pabolis loquor quia vide
tes: quia videntes nō vi
dent. et audiētes nō audi
unt. Hec de loquitur q̄ stāt
in litore et diuiditur ab
ihesu. et sonitu fluctuū p
strepēte nō audiūt ad liqu
dū quę dicūtur a dnō.
Impletur in eis pphetia esa
ie. auditu audietis et nō
intelligetis. et videntes vide
bitis. et non videbitis. Hec
de turbis pphetata sūt q̄
stant in litore. et dei non
merentur audire sermonē.
Accedam? ergo et nos cum
discipulis ad ihm et rogē
mus eum disertionē pa
bolę: ne cū turba frustra
aures et oculos habere vi
deamur. Incrassatū ē cor
populi huius et auribz grauī
ter audierūt: et oculos su
os clauserūt et reliq. Red
dit causas quare videntes
nō viderent et audientes
nō audiant: quia incras
satū est inquit cor populi
huius et auribz suis grauī
audierūt. Ne ne forte audiant
incrassitudine cordis et
auriū grauitatē naturę ei
nō voluntatis subiugit cui
pā arbitrij et dicit oculos
suos clauserūt. neq; oculis
videant et auribz audiāt

et corde intelligãt et cõuer
tãtur: et sanem eos. ¶ In pa
bolis ergo audiũt et ĩ ęnig
mate: qui clausis oculis no
lũt cernere veritatẽ. Vestri
autẽ beati oculi qui vidẽt:
et aures vestrę quę audiũt.
¶ Nisi supra legissem? audi
tores ad intelligẽtiã, puoca
tos saluatore dicente. qui
habet aures audiẽdi audi
at: putarem? nũc oculos
et aures quę beatitudinẽ
acceperũt carnis intelligi.
¶ Quid mihi vident illi beati o
culi qui possũt xpi cognos
cere sacrãmẽta. et quos leua
tẽ ihũs in sublime precepit
vt tanquãm segetes aspi
ciant. et illę aures beatę de
quibus esaias loquitur: dns
apposuit mihi auriculam.
¶ Amẽ quippe dico vobis: qa
multi pphetę et iusti cupi
erũt videre quę videtis et
nõ viderũt: et audire quę
auditis et nõ audierunt.
Videtur huic loco illud cẽ
contrariũ qđ alibi dicitur
Abrahã cupiuit diẽ meã
videre: et vidit et lętatus ẽ.
Nõ autẽ dicit omnes pphętę
et iusti cupierũt vidẽ quę
videtis: ꝑ multi. ¶ Int̃ mul
tos potest fieri: vt alij vide
rint alij nõ viderint: licet
et in hoc periculosa sit int̃
pretatio: vt inter sanctorum
merita discretionẽ quãlibꝫ
fatere videamur. ¶ Ergo a
brahã vidit in ęnigmate:
nõ vidit in specie. Vos au
tẽ inspectantes tenetis et
habetis dnm veñ: et ad
voluntatẽ introgatis et cõ
uersami ea. ¶ Omnis q̃ au
dit verbũ regni. et nõ ĩtel
ligit. ¶ Hoc pmittẽs hortat
nos: vt que dicũtur diligẽ
tius audiam? ¶ Venit ma
lus et rapit qđ seminatũ ẽ
in corde eius. ¶ Malus bo
nũ semẽ rapit: et simul ĩ
telligę qđ in corde fuerit
seminatũ. et diuersitas
tręs animę sint credentium.
¶ Facta autẽ tribulatioẽ et
psecutione ꝓpter verbũ: cõ
tinuo scãdalizat. ¶ Attende
quid dictũ sit: continuo
scãdalizatur. ¶ Est ergo ali
qua distãtia int̃ eũ q̃ int̃
tribulationibꝫ pęnisꝫ cõ
pellitur xpm negare: et eũ
qui ad pimã pssecutionem
statim scandalizatur et cor
ruit. ¶ Qui autẽ seminat
in spinis: hic est qui vbũ
audit: et sollicitudo seculi
istius et fallatia diuitiarũ
suffocant verbũ: et sine fruc
tu efficitur. ¶ Mihi videtur
et illud qđ iuxta litteram
ad adã dicitur. inter spi
nas et tribulos panẽ tuũ
mãducabis. hoc significare

mystice. q̄ quoniã se seculi
dederit voluptatibꝫ curisq̄
istius mũdi. panẽ celestem
et ubũ veñ mitt spmabo
medat. Et elegant adiũxit:
fallacia diuitiarũ suffocat
verbũ. Blande enĩ st̄ diuine
aliud agentes aliud pollu
centes. Lubrum est carũ pos
sessio dũ huc illucq̄ rapiũt
tur: et mstabili gradu
vel habẽtes deserũt: vel nõ
habẽtes refutãt. Vnde et do
minꝰ diuites asserit difficul
ter mitare in regnũ celorũ:
suffocãtibꝫ diuitijs verbũ
dei. et rigorẽ virtutũ emol
lientibꝫ. Qui vero in terra
bona seminatus est: hic est
qui audit verbũ dei. et in
telligit: et fructũ affert. Ali
qui in terra mala tres fu
erẽ diuersitates. seculi vi.
et petrosa et spinosa lo
sit in tra bona triplex diuer
sitas est: centesimi sexage
simi fructus et tricesimi.
Et in illa autẽ et in ista no
mutatur substãtia sed vo
lũtas: et tam incredulor
q̄ credentiũ corda st̄ que se
mẽ incipiũt. Ideo inq̄t ma
lus et rapit qđ seminatũ ẽ
in corde eius. et secundo ac
tertio hic est inquit q̄ vbũ
audit. In expositioe q̄ terre
bone: iste est qui vbũ au
dit. Vnũ ergo debem⁹ au
dire: deinde intelligẽ: et post
intelligentiã fructus reddi
doctrinarũ et facẽ vel cẽtesi
mũ fructũ. vel sexagesimũ
alijs tricesimũ. De quibus
plenius in libro cõtra ioui
nianũ diximꝰ: et nũc breui
ter pstringemꝰ. Centesimũ
fructũ vgnibꝫ: sexagesimũ
viduis et cõtinẽtibꝫ: tricesi
mũ facto matrimonio deputã
tes honorabiles enĩ nuptie: et cubile inmaculatũ.
Quoda nrõrũ centesimũ
fructũ ad martyres referũt.
Qđ si ita est: facta cõsor
tia nuptiarũ excludũtur
a fructu bono. Aliã pa
bolã apponit illis dicens.
Simile factũ ẽ regnũ cẽ
lorũ homi qui seminat bo
nũ semẽ in agro suo. Cũ
autẽ dormirent homines:
venit inimicus eius et sup
seminauit zizania in medio
tritici et reliqua. Hec sẽda
pabola est cui mitthanoe
sua nõ statim posita: sed mi
nectis alijs pabolis edisser
ta. Hic enĩ ponitur: q̄ post
ea dimissis turbis venit
ad domũ: et accedũt ad eũ
discipuli eius rogãtes. edis
sere nobis pabolã zizanio
rũ agri et reliqua. Non
ergo debemꝰ prono intelli
gendi desiderio ante eius
notitiã quere: q̄ a domiõ

disseratur Aliã pabolam
ꝓposuit eis dicens. Sedẽt
dns m naucula: et turba
stabat m litore. Illi paul.
discipuli vicinius audie
bant. Ꝓponit eis et aliam
pabolam: quasi dues pr̃
familias imitatos diuersis
vsibus: et vnusquis
q̃ sedm naturã stomachi
sui varia alimenta susapet
Vnde et m priori pabola
nõ dixit alteram q̃ aliã. Di
cũ pmisisset alterũ: expet
tare tuã nõ poterant: pre
misit aliã vt plures sequã
tur. Simile est regnũ glor
grano synapis: qd̃ accipi
ens homo seminauit i agro
suo. Qd̃ minimũ quidẽ est
oibz seminibz: cũ autẽ creue
rit maius est oibz holeribz:
et fit arbor. ita vt volucres
cli veniãt et habitẽt i ra
mis eius. Nõ sit molestũ
lectori: si totas pabolas ꝓpo
nam. Quę cũ obscura sint
plenius disserẽda sũt: ne bre
uitate nimia ĩuoluãtur
magis sensus q̃ exponãt.
Regnu gloriũ predicatio
euangelij est: et notissima
scripturarũ quę ducat ad vi
tam. et de qua dicatur ad
uersos. Auferetur a vobis
regnũ dei: et dabitur gẽti
faciẽti fructus eius. Simi
le ergo est huiusmodi reg
nũ grano synapis: qd̃ acci
piens homo seminauit m
agro ~~sua~~ suo homo q̃ seminat
m agro suo: a plerisq̃ sal
uatore intelligitur: qui m
animus credentiũ seminet:
Ab aliis ipse homo semi
nãs m agro suo: hoc est m
seculo et m orbe suo.
Quis est iste qui seminat:
nisi sensus nr̃ et animus:
qui susapiẽs granũ pdi
cationis. et fouẽs semẽtẽ
humore fidei: facit i agro
sui pectoris pullulare.
Predicatio euãgelij mi
ma est oibz disciplinis.
Ad pmã quippe doctrinã
fidem nõ habet veritatis
hominẽ deũ mortuũ a suis
dariũ crucis predicãs Cõ
fer huiusmodi doctrinam
dogmatibz philosophorũ et libris
eorũ et splendori eloquen
tię. cõpositionũq̃ sermonis
et videbis quanto minus sit
ceteris seminibz semẽtis cuã
gelij Dz illa cũ creuerit:
nihil mordax nihil vim
dũ nihil vitale demõstrat.
Totũ flaccidũ marcidũq̃
ebullit m holera et i her
bas: quę ato arescit a ma
nuit. Iher autẽ predica
tio quę prius videbatur
m principio cũ vel m alia
credentis vel m toto mũ
do sata fuerit: nõ exurgit

m holera ꝛ creſcit in arbo
rem: ita vt volucres cęli
quas vel aīas credentiū. l'
fortitudines dei ſeruitio
mācipatas ſentire debem⁹
veniant et habitēt i ramis
eius. Ramos puto euāge
lice arboris que de grano
ſynapis creuerit: dogma
tū eſſe diuſitates. in quib⁹
ſupdictarū voluciū vna
quęq; requieſcit. Aſſume
mus et nos pēnas columbe:
vt ad altiora volutātes
poſſim⁹ habitare i ramis
huiꝰ arboris. et nidulos
nobis facē doctrinarū: tre
mq; fugientes ad cęleſtia
feſtinare. Multi legētes ꝑ
nū ſynapis nūmū oīb⁹ ſe
ſemib⁹ et illud qđ in euā
gelio dicitur a diſcipulis.
dñe auge nobis fidē. ꝛ reſ
pōdetur eis a ſaluatore.
amē dico vob⁹ ſi habueri
tis fidem quaſi granū ſy
napis dixeritis mōti huic
migra de loco iſto. et mi
graret: putāt aplōs vl' ꝑ
nā fidem petere vl' dnm
de pua fide dubitare: cum
aplūs paulus fidē grano
ſynapis ꝓpatā maximā
indicet. Quid enī dicat:
Si habuero totā fidē ita vt
mōtes trāſferā charitatē
autē nō habeā: nihil mi
hi ꝓdeſt. Ergo qđ dns
dixit fide fieri que grano ſy
napis ꝓpetur. hoc aplūs
dicit totā fidē poſſe fieri.
Aliā pabolā locutus ē eis.
Simile eſt regnū cęlorū fer
mēto qđ acceptū mulier
abſcōdit in farine ſatis tri
bus donec fermētatū ē to
tū. Diuerſus ē hoīm ſto
machus: alij amaris a
lij dulcib⁹: hi auſterioib⁹
illi lenib⁹ delectant cibis.
Ꝓponit itaq; dns. vt iam
ſupdictarum diuerſas pa
bolas: vt iuxta vulnerū
varietates. mędicā diuer
ſa ſit. Mulier iſta q̄ fermē
tū accepit. et abſcōdit illd
in farine ſatis tribꝰ. donec
fermētet totū. vel pōdia
ho mihi videtur aplica:
vel eccla que de diuerſis
gētib⁹ cōgregata eſt. Per
tollit fermētū notitiam. ſ.
et intelligentiā ſcripturā
rū. et abſcōdit illud in fa
rine ſatis tribꝰ: vt ſpiritꝰ
aīa et corpꝰ in vnū tedac
ta nō diſcrepēt inter ſe. ſed
cū duobꝰ et tribꝰ cōuenerit
impetret a pre qđcūq; poſ
tulauerit. Diſſeritur locus
iſte et aliter. Legimꝰ i pla
tone. et phōnē dogma vul
gatū eſt. tres eſſe in hu
na aīa paſſiones.
qđ nos poſſumus
mitigari rationabile.

qđ dicam⁹ plenū ire vl'ireas
cibile. qđ appella
mus cōtrapiscibile. Et pu
tat ille phūs rationabile
nostrū in cerebro. iram in
felle dsiderū in iecore cō
morari. Et nos ergo si ac
ceperim⁹ fermētū euāgeliū
sācte scripturarū. de quo
sup̄ dictū est: tres humane
aīe passiones in vnū re
digentur: vt in ratioē pos
sideam⁹ prudentiā: in ira
odū cōtra vitia: in dside
rio cupiditatem virtutū.
Et hoc totū fiet p doctrinam
euāgelicā: quā nobis ma
ter ecclā prestitit. Dicam et
tertiā quoꝝūdā intelligen
tiā: vt curiosus lector e plu
ribus qđ placuerit eligat.
Mulierē istā et ipsi ecclāz
intuantur: que fidē hoīs
farine satis tribus cōmixti
ait. credulitatē p̄is et filij
et spūs sancti. Cumq; in
vnū fuerit fermētatum nō
nos ad triplicē deū ꝛ ad
vnus duumitatis pducit
noticiā. Farine aūt sata tā
dū nō est in singulis diuer
sa natura: ad vnitatē tri
nitatis sōnē. pius quidē sen
sus/ pabola et dubia
enigmatū intelligē: pt ad
auctoritatē dogmatū pfi
cere. Datū aūt genus est
mensurę iuxta morem pa

lestine pinticę. vnū et dimi
diū modū capiens. Dicit
et alia de hac pabola ꝛ nō
est p̄ius materię totū de
oībus dicere. Per oīa loqui
tur est ihesus in pabolis
ad turbas: et sine pabolis
non loquebatur eis. Non
discipulis ꝛ turbis p pam
bolas loquitur: et vsq; ho
die turbe in pabolis audi
unt: discipuli domi mīro
gant saluatorē: vt impleā
qđ dictū est per ꝓphetam di
centē. Aperiā in pabolis
os meū: eructabo abscōdi
ta a constitutione mundi
Hoc testimoniū de septua
gesimo septimo psalmo sup̄
tum est. Legi in nōnullis
codicibz. et studiosus lector
id ipm forte reperiet in eo
loco vbi nos posuim⁹? et
vulgata habet editio. vt
impletur qđ dictū est per
ꝓphetā dicentē: ibi scriptū
p esaiā ꝓphetā dicentē. Qđ
quia mīme inueniebatur
in esaia ꝓpheta: arbitror
postea a prudētibz viris
esse sublatū. ꝛ; mihi vide
tur in principio ita editū.
qđ postea scriptū est: p asaph
ꝓphetā dicentē. Septuage
simus aūt septim⁹ psalm⁹
de quo hoc scriptū est testi
monū. asaph. ꝓphete titulo in
scribitur. et primū scriptore

nō mtelleuisse asaph. et pu
tasse scriptoris vitiū atq;
enēdasse nomē esaie cui⁹
vocabulū manifestius erat
Dicendū est igitur q; m
psalmis et hymnis et can
ticis dn̄i. nō solū dauid sed
et cēteri quorū prescripta
st' noīa pphetē sūt appella
di: asaph videlicet et idithū
et eman esraites et ethan
et filij chorē. et reliqui q̄s
scriptura cōmēorat. Qđ q;
ex pſona dn̄i dicitur: ape
riā m pabolis os meū. eruc
tabo abscondita a cōstitu
tione mūdi: cōsideradū at
tentius et iucundū desti
bi egressū israelis ex egypt
to: et oīa signa narrati
que m exodi cōtinētur his
toria. Ex quo mtelligim⁹
vniuersa illa que scripta st'
pabolice sentenda? Ner
manifesta tm sonāē ītām:
s; absc̄dita sacrāenta hor
eū saluator se dicturū esse
pmittit: apiēs os suū m
pabolis et eructabo absc̄on
dita a cōstitutiōe mūdi
Tūc dmissis turbis veīt
in domū: et accesserūt dis
cipuli eius dicentes. Edis
sere nobis pabolā zizani
orū agri. Dmittit turbas
ihs et domū reuertitur:
vt accedāt ad eum disci
puli. et secreto ītrogent
eum. que pplis ner mereba
tur audire ner poterat. Et
dixit nobis pabolā zizani
orū agri. Qui videns ait
Qui seminat bonū semē
est filius homis. Pspicue
exposuit q; ager mūd⁹ sit:
sator filius homis. bonum
semen filij regni: zizania
filij pessimi. sator zizanioz
diabolus: messis cōsūmatio
seculi. messores angeli. Qđ
scandala referūtur ad zi
zania: iusti reputātur m
filios regni. Ergo vt supra
dixi que exposita st a dn̄o:
his debemus accomodare
fidem. Que autē tacuit et
nēē mtelligentię dereliqt
pstruēda st breuiter ho
mines qui dormiūt migōs
euigilauit mtellige: seruos pa
triarchas ner alios accipi
as q; angelos qui cotidie
vident faciem pris. Diabo
lus ppterea inimicus homo
appellatur: quia deus ee de
siuit. Et m nono psalmo
scriptū est de eo. Exurge d
mine ne cōfortetur homo
Qđ obrem nō dormiat qui
erdē ppositus est: ne pilla
negligēcia nimic⁹ homo
supseminet zizania. hoc est
hereticoru dogmata. Qđ
autē dicitur ne forte colli
gentes zizania eradicetis
simul et frumētū datur

locus penitentie: et mone
mur ne cito amputemur
fratrē: qua fieri pt vt ille
qui hodie nocio depūatus
est dogmate: cras resipiscat
et defendere incipiat veritā
tem. Illud aūt qd sequitur
similē vtriusq; coniectare vsq; ad
messē videtur illi prepto esse
contrariū. auferte malū de
medio vrm. et nequaq; so
cietatē habendā cū his q̄
frēs nominātur et st adulte
ri ac fornicatores. Hi enī
phibetur euadicatio et vsq;
ad messē tenēda ē patien
tia: quo quidā eradicandi
sūt de medio nrm. Inter
tritici et zizania qd nos
appellamus loliū aūdiu
herba est et nerdū calamo
venit ad spicam. grandis
similitudo est: et in discre
nēdo aut nulla aut pdif
ficilis distantia. Premonet
ergo dns ne vbi quid am
biguū est ato sententiā pfe
ramus: q̄ deo iudicia termi
nū reseruemus: vt cū dies
iudicij venerit ille nō sus
pitionē arguis. q̄ manifes
tū reatum de sanctoru cetu
regnat. Qd autē dicit zi
zanioru filiolos ignibz
tradi et tritici cōgregari i
horrea: manifestū est hēti
bus quoq; et hypocritas
fidei gehēne igne cōmādat:
sanctos vero qui appellātur
tritici horreis et mansionib;
celestib; suscipi. Tunc iusti
fulgebūt sicut sol in regno
patris sui. In pmti seculo
fulget lux sanctoru coram
hominib: post cōsummationē
autē mundi ipi iusti fulge
bunt sicut sol in regno pa
tris sui. Similis est regnū
celorū thesauro abscondi
to in agro: quē qui inuenit
homo abscondit: et p gau
dio illius vadit et vendit
vniuersa que habet: et e
mit agrū illū. Crebris pa
rabolaru obscuritatibus
retardata cōmatica inter
pretatione extrudim⁹: vt
ppe de alio mipmationis ge
nere ad aliud transisse vi
deam. Thesaurus iste in
quo st omnes thesauri sapie
et sciaie abscōditi aut de
us verbū est qui in carne
xpi videtur abscōdisse: a
sanctis scripturis in quibus
reposita est nostra salua
tio. Quē cū quis inuenit debet omia istius
seculi emolumēta cōtēne:
vt illū possit habere quem
reperit. Quod autē sayt
quē cū inuenit homo ab
scondit: ideirco dicitur nō
q̄ de mundia faciat: q̄ q̄
more fruāris et nolentis
pdere abscondit in corde

suo. quem prestinis p̃tulit
fanulentibz. Iterū simile ē
regnū celorū homini ne
gociatori quereti bonas
margaritas Inuēta autē
una p̃ciosa margarita: a
bijt et vendidit oīa quę
habuit. et emit eam. Aliis
verbis idipsū qđ sup̃ diat.
bone margarite quas que
rit mūditor lex et pphete sc̃.
Audi marcion audi ma
nichee. Bone margarite
sc̃ lex et pphete: et notitia
veteris mēti. Vnū
est pciosissimū margari
tū sciencia saluatoris et sa
cramēti passionis eius et
resurrectionis archanū. qđ
qui inuenerit homo negoci
ator similis pauli aposto
li. oīa legis pphetarūq; mys
teria et obseruationes prisi
nas in quibz meulpabi
vixerat. quasi purgamē
ta contēnit et quisquilias
vt xpm lucrifaciat. Non
quo inuēto nonę margā
ritę cōdēnatio sit veterum
margaritarū: sed quo cōpa
tione eius oīa alia gēma
sit vilior. Iterū simile est
regnū celorū sagenę mis
se in mare: et ex oī genę
pisciū congregāti. Quā
qui impleta esset educen
tes et litus sedentes:
elegerūt bonos in vasa sua
malos autē foras miserūt.
Sic erit in cōsūmatione sēc̃i.
et reliqua. impleto iheremię
vaticinio dicentis. Ecce ego
mitto ad vos piscatores mul
tos. Postq; audierūt petrus
et andreas iacobus et iohā
nes filij zebedei seqmini me.
et faciā vos piscatores ho
minū. cōtexuerūt sibi ex ve
teri et nouo testamēto sage
nā euāgelicorū dogmatū.
et miserūt eā in mare hu
ius seculi. quę usq; hodie
in medijs fluctibz tendit
capiens de salsis et amaris
gurgitibz qđq; inuenerit
id ē et bonos homies et ma
los. optimos pisces et pes
simos. Cū autē cōsūma vēit
tio et finis mūdi. vt ipse
mihi manifestius dissera
tur sagena extrahetur ad
litus. tunc verū discipulos
pisciū mundi demōstrabi
t et quasi in quoda quie
tissimo portu bonū mittē
tur in vasa celestiū mansio
nū. malos autē torrendos
et excruciandos gehenę flam
ma suscipiet. Intellexistis
hec oīa. dicit ei. Etiā. Ad
aplos. pprie sermo est. et illi
dicitur. intellexistis hec.
quos nō vult audire im
vt pplin. sed intelligē vt
imgros futuros. Ideo omis
scriba doctus in regno celo

rū ſimilis eſt homī patri familias qui pfert de the
ſauro ſuo noua et vetera.
Inſtructi erant apli ſtrue
et notarij ſaluatoris qui
verba illius et p̄cepta ſig
nabāt in tabulis cordis
carnalibz regnoꝝ celeſtiū
ſacmētis. et pollebāt opib;
p̄ſſamilię eyuentes de
theſauro dōminarū ſuarū
noua et vetera. et q̄d in
euāgelio p̄edicabāt legis
et pphetarū vocib; cōpba
rent. Vnde et ſponſa dic
it canticoꝝ canticorū. Noua
ti veteribz feci tuis meis
ſeruaui tibi. Et factū eſt
ut cōſummaſſ ihs pabolas
iſtas trāſiit inde. et venēs
in tra ſuā docebat eos in
ſynagogis eoꝝ. Poſt pa
bolas quas locutus e ad
plm et quas ſoli apli in
telligūt. trāſit in patriā
ſuā. vt ibi apt̄us docear.
Vnde huic ſapiētia hec
et virtutes. Mira ſtultitia
nazarenoꝝ. Miratur vn
de habeat ſapiētiā ſapīa.
et virtutes virtus. Hz er
ror in pmptu eſt. q̄ fa
bri filiū ſuſpicabantur.
Nōne hic eſt fabri filius.
nōne mater eius dicitur
maria. et frater eius ia
cobus et ioſeph ſymon et
iudas. et ſorores eius ap̄d
nos ſunt. Error iudeoꝝ ſa
luis nrā eſt et hereticoꝝ
cōdēnatio. In tantū eī
cernebant hominē ihm
xp̄m: vt fabu putaret fi
liū. Nōne hic eſt fabri fili
us? mutus ſi eret i ſin
tribz cū eret in patre. Io
tus iſte plenus in ſupra
dicto cōmi heluidii libel
lo expoſitus eſt. Ihs aut̄
dixit eis. Nō eſt pphet̄a ſi
ne honore. niſi in patria ſua
et in domo ſua. Ppter
dū naturale eſt cives ſēp
tuibz inuidē. Nō eī cō
ſiderant p̄ſentia viri
opa. ſ fragilis recordāt
infantię. quaſi nō et ipſi
p eoſdē etatū gradū ad
maturā ętatem venerūt.
Et ideo ibi nō fecit vir
tutes multas ppt̄ mira
dulitatē illoꝝ. nō quo e
ā illis miredulis nō po
tuerit facere virtutes ml
tas ſ quo ne multas fa
ciens virtutes ciues mire
dulos cōdēnaret. Pot aut̄
et alit̄ intelligi. q̄ ihesus
deſpicatur in domo et
in patria ſua. hoc eſt in
pplo iudeoꝝ. et ideo ibi pau
ca ſigna fecerit ne pe
tus mirabiles fierent.
Maiora aut̄ cotidie i ge
tibz p aplos fiebat. nō tam
in ſanatioē corpū q̄ in

anumarū salute. cl 147.

In illo tpe audiuit herodes tetrarcha fama ihesu: et ait pueris suis Hic ē iohānes baptista ipe surrexit a mortuis et ideo virtutes opantur in eo. Quidā ecclesiastico⁹ mt pretiū musas quent qre herodes ita sit suspicatus vt putet a mortuis iohannē rsurrexisse. et ideo virtutes in eo opari. quasi ex tpis alicui nob reddenda sit ratio aut μετεμψυχω σις secta ex his verbis habeat herodes occasionē. cui vtiq; eo tpe quo iohānes decollatus est dns triginta essꝫ ānorū. μετεμψυχωσις autē post multos ānos aīa corpa diuersa corpa dicat aias msinuari. Herodes autē tenuit iohānē et alligauit eum. et posuit in carcere ꝓpter herodiadem vxorē fratris sui. Dicebat enī illi iohānes. non licet tibi habē eam. Declarant hystoria philippū herodis maioris filiū sub quo dns fugit in egyptū fratrē huius herodis. sub quo passus est xps duxisse vxorē herodiadē filiā aretthe regis. postea vero soceri eius exortis quibusdā cōtra generū simultatibus tulisse filiā suā. et in dolorem prioris mariti. herodis mimici eius nuptias celebrasse. Cuius sit autē hic philippus euāgelista luminis plenus dubium. ānō quidē tiberii cesaris primi te pontio pylato iudeam. tetrarcha autē herode philippo autē fratre eius tetrarcha ituree et trachonitidis regionis. Ergo iohānes baptista qui venerat in spiritu et virtute helye eadē auctoritate qua ille achab corripuerat et iezabel. arguit herodē et herodem et herodiadē q̄ illicitas nuptias fecerat. et nō licebat fratē viuente germano vxorē illius ducere. malens placitari apud regē ꝙ ꝓpter adulationē cē ime mor p̄ceptoꝝ dei. Et volens illum occidere timuit ꝓplm quia sicut ꝓphetam eum habebat. Ꝺemonē quidē ꝓpli verebatur ꝓpter iohānem. a quo sciebat turbas in iordane plurimas baptizatas. ꝙ amore vincebatur vxoris ob nuptiarū ardorē etiam p̄cepta dei contēpserat. Die autem natalis herodis saltauit filia herodiadis et placuit herodi. Nullū inuenim⁹ aliū obseruasse diem nata

lus sm. nisi herodem et phi
monē. vt quorū erat vna
impietas esset vna solēni
tas. Cū uiramēto pollu
tus est ei dare: q̄dcūq; pos
tulasset ab eo. Ego non ex
truso herodem q̄ iustus et
nolens ꝓpter uiramētū ho
minū ferret: qui ad hoc
forte uenant vt futurę oc
casioni machinas ꝓpara
ret. Alioquī si ob iusiura
dū fecisse se dicit: si patris
vel matris postulasset in
teritū: facturus fuerat an
non. Cū m se ergo repu
diaturus sit: rōtamē de
buit et m ꝓpheta. Da mi
hi hic inquit m disco ca
put iohānis baptistę. He
rodiadis nimīs ne herodes
aliqn̄ resipiscat vel phi
lippo fratri amicus fieret
atq; illicitę nuptię repu
dio solucrentur. monet fi
liam vt in ipso statī cōmi
nio caput iohānis postu
let dignū operi saltatio
nis. dignū sagīnis prędū.
Et contristatus est rex. Co
nclusio scripturarū est vt
opinione multorū sic nar
ret hystoricus quō eo tpe
ab omībz credebatur. Fuit
ioseph ⁊ ab ipsa ꝑ mari
a appellabatur pater ihu:
ita et nūc herodes dicitur
contristatus. quia hoc dis-

bentes putabāt. Dissimu
lator enī mētis suę et ar
tifex homicidij: tristitiā
p̄ferebat in facie cū le
titiā habēt in mēte. ꝓp
uiramētū autē et eos qui
pariter discūbebant: iussit
dari. Scelus excusat um
bra: vt sub occasioe pie
tatis impius fieret. Cōdi
scubentes autē subiecit. et ꝓp eos
qui simul discūbebant:
vult ōnes sceleris sui esse
consortes: vt in luxurio
so impuroq; conuiuio cru
dę epule deferrētur. Et al
latum est caput eius in
disco: et datū est puelle:
et tulit matri suę. Legimus
in romana hystoria fla
minū ducē romanū q̄
accūbenti uxtri mētricu
lā quę nūq̄ diuit vidisse
se diceret hominē decolla
tū assensus sit: vt reus
quida capitalis cōuictus
in cōuiuio trucidaretur. a
censoribz pulsū curia q̄
epulas sagīnum mutare
rit. et morte quāuis nox
ię homīs in alterius dē
cias p̄cipiterit: vt libidō
et homicidiū pariter mise
retur. Quāto sceleratior
herodes et herodiades ac
puella. quę saltauit in
p̄cium sagīnis caput pos
tulat ꝓphetę. vt habeat

m potestate lingua que illa
citas nuptias arguebat.
Hoc iuxta litteram factum
sit. Nos autē vsq; hodie
certum? In capite iohan
nis: iudeos xpm qui ca
put pphetaru ē pdidisse.
Et accedētes discipuli ei?:
tulerūt corp? eius et sepe
lierūt illud. Et venietes
nūciauerūt ihu. Refert
iosephus in quoda am
bie oppido iohānē capite
truncatū. Et qd sequitur
accedentes discipuli eius
tulerūt corpus eius: I ip
sius iohānis et saluato
ris discipulos possumus
intelligere. Et venientes
nūciauerūt ihu. Qd ai
audisset ihus: secessit hoc
in nauicula in locū de
sertū seorsum. Nece bap
tiste nūciant saluatori:
qua audita secessit in lo
cū desertū: nō vt quida
arbitrant timore mor
tis. sz patiens ūminis su
is: ne hominidiū homini
do nūgeret. vel in diem
paschē suū miterū dif
ferens: in quo pter sac
mētū īmolādus ē agn?
et postes accentui sangu
ine respergendi. Huc ideo
recessit: vt nobis prebet
exemplū vitandę vitro
tradentiū se temeritatis:
/ apherte

quia nō omēs eadem con
stantia pseuerāt in tor
mētis quia se torquēdos
offerūt. Ob hanc causā
et in alio loco precepit.
Cū vos psecuti fuerint i
ciuitate ista: fugite in
aliā. Elegant' quoq; euā
gelista aut. fugit in locū
desertum: sz secessit vt ps
cutores vitmuerit magis
qz timuerit. Aliter: post
qz a iudeis et rege iudeoꝝ
pphetę trūcatū est caput:
et lingua et vocem apud
eos pdidit pphetia: ihūs
transijt ad desertū cuiusq;
loci. quę viris antea no
habuerat. Et cū audisset
turbę secutę se eū pedestres
de ciuitatibz. Potest et a
lia ob causā audito io
hānis miterū secessisse
in desertū loci. vt credē
tiū pbaret fidem. Denuq;
turbę secutę se eum pedes
tres. nō in iumētis nō in
vehiculis sz pprio labore
pediū. vt ardorē mentis
ostenderēt. Si volum? sin
gulorū verboꝝ apire ra
tiones: pposita operis bre
uitatē excedim? Attamē
dicendū est transitorie qz
postqz dūs venerit in de
sertū secutę se eum turbę
pluriumę. Nam antequ
veniret in solutudiēs gen

tuū. ab vno tantū ꝑplō tole
batur ¶ Et ꝙens vidit tur
bā multā. ℣n euāgelius
sermoībz semp littere nūc
tus est spiritus. et quicqd
p'mo frigere videtur aspū
si tetigeris tulet. ℣n loco de
serto erat dns. secutę sunt
eum turbę relinquētes ci
uitates suas. hoc ē prisci
nas conuersationes et vari
etates dogmatū. ¶ Egressꝰ
autē significat ꝙ turbę
habuerunt quidem eundi
uoluntatē. ꝫ vires pcurē
di nō habuerūt. ℣deo sal
uator egreditur de loco suo
et ꝑgit obuiā sicut et in
alia pabola filio pcurēti.
Visaq; turba miſetur et
curat lāguores eorū. vt
fides plena sltm pūnū
cōsequatur. Vespe autē
facto accesserūt ad eum
discipuli eius dicētes. et
reliqua. Diā plēna myſ
teriis fuit ¶ Recedit a nūcia
uenit in desertū locū. se
quūtur eū turbę relictis
ciuitatibz suis. ¶ Egredit
ad eos ihs miſeretur tur
bę curat lāguidos eorū.
Et hoc facit nō mane. nō
accrescente die. nō meridie.
ꝫ vespe qū sol ꝛuſtine or
tubuit. ℣hs autē dixit eis.
Non habent necesse ire.
date illis vos māducare.
Non habēt necesse ire dimi
ſos cibos quęrē. et emē si
bi ignotos panes. qui semi
habeant cęlestē panē. Da
te eis vos māducare. ꝑ
uocat aplos ad fiducię
panis vt illis se nō habē
testantibz magnitudo sig
ni notior fiat. ¶ Respondē
runt ei. ¶ Non habem⁹ hic
nisi quīq; panes. et duos
pisces. ℣n alio euāgelista
legim⁹ ¶ Est hic quidam
puer qui habet quīq;
panes. qui mihi videt
significare quīq; libros
moysi. Duos autē pisces
vel vtrūq; intelligimus
testamentū. vel quia par
uus refertur ad legē. Igi
tur aplī ante passionē
saluatoris. et chorus sanctō
nē euāgelij fulgurantis
nō habebat nisi quīq; pa
nes et duos piscaulos q̄
m salsis aquis et in ma
ris fluctibz versabantur.
¶ Qui ait eis. Afferte hūc
mihi illos. Audi marcio
audi manichęe. quīq; pa
nes et duos piscaulos af
ferri ad se iubet ihs vt
eos sanctificet atq; mul
tiplicet. ¶ Et cū iussisset tur
bā discūbē sup fenū. Iux
ta litteram manifestus est
sensus. Spiritualis mi
ſtationis sacramēta pāda

mus. Discūbere iubentur
supra fenū. et secūdū alū
euāgelistā supra terrā. per
quīquagenos aut centenos.
vt postq̄ calcauerāt car
nē suam. et omēs flores
illius et seculi voluptates
quasi arens fenū sibi sub
iecerint. tūc p quīq̄gena
riū nūm penitentiā ad per
fectū centesimi nūm cul
men ascendant. Accepīs
quīq̄ panibz et duobus
piscibz aspiciens in celū
benedixit et fregit et dedit
discipulis panes. Aspicat
ad celū vt illuc dirigēdos
oculos doceat. Quīq̄ pa
nes et duos piscaulos sup
sit in manus et fregit eos
tradiditq̄ discipulis. Fra
gente dñō seminariū fit
uborū. Si enī fuisset integ
ri et nō in frusta discerp
ti. nec duusi in multiplī
cem segetē turbas et pue
ros et fēminas et tantam
multitudinē alere nō po
terant. Frangitur ergo lex
nī. pphetis et in frusta cō
cipitur. et cuius in medū
mysteria proferūtur vt
qđ integrū et pmanēs in
statu pristino nō alebat
duusū in ptes alat gētū
multitudinē. Et dedit dis
cipulis panes. Discipuli
autē turbis. Turbe a dnō
p aplōs alimēta susceptūt
Et tulerūt reliquias duo
decim cophinos fragmētorū
plenos. Unusquisq̄ aplōz
de reliquijs salvatoris iplet
cophinū vt ꝯ habeat vnde
postea gentibz cibos pbeat
vel ex reliquijs doceat ve
tos fuisse panes. q̄ postea
multiplicati sūt. Et simul
quęr quō in heremo et i
vasta solitudine panes nō
inueniātur nisi quīq̄ tan
tū. et duo piscicli: et tā
tacile duodecī cophini re
pleātur. Manducātiū au
tē fuit nūs quīq̄ milia
virorū: exceptis mulieb
et puerīs. Juxta numerū
quīq̄ panū: et comedētiū
virorū quīq̄ milium mīti
tudo est. Merito enī sēdin
alterius loci narratione
ad septenariū numerū ve
nerat. quē qui comedūt
quatuor milia sūt viciā
euāgeliorū nūō. Comedūt
autē quīq̄ milia virorū
qui in pfectū viri credi
derant et sequebātur eū
de quo dicit zacharias.
Ecce vir. oriens nome ei.
Mulieres autē et pueri
seruis fragilis et ętas mi
nor. nūō mdignū sūt. Un
de et in nūorū libro. quoti
ens sacerdotes atq̄ leuite
vel exercitus et turbe pue

nantiũ describũtur: seruꝰ ꝙ
mulieres et pueri et vulgꝰ
ignobile absq; nuõ pũnit
tũtur Et cõpulit discipu
los suos ascendẽ nauiculã
et precedẽ eũ trans fretũ:
donec dimittẽt turbas.
Discipulis precepit trãsire
tare: et cõpellit vt ascẽdãt
nauiculã Quo sermone
ostenditur eos iunctos a do
mino recessisse: dũ amore
preceptoris ne puncto quidẽ
tpis ab eo voluũt separari.
Et dimissa turba ascendit
in montẽ solus orare. Di
fuissent cũ eo discipuli pe
trus iacobus et iohãnes.
qui viderant gloriã trãs
formatiõ. forsitã ascẽdissẽt
in montẽ cũ eo. Dꝫ turba
ad sublimia sequi nõ pt.
nisi docuerit eam iuxta
mare in humore. et alueret
in deserto. Qꝫ autẽ ascen
dit solus orare. nõ ad eũ
referas qui de quibꝫ pa
nibus quibꝫ miliã satu
rauit hoim exceptis par
vulis et mulieribꝫ. ꝙ ad
eum qui audita morte
iohãnis secessit in solitudi
nem. nõ quo psonã dñi
separem⁊. ꝙ quo opa ca
piter deum hoiẽmꝫ diui
sa sũt Nauicula autem
in medio mari iactabat
fluctibꝫ. Recte quasi ũu
ti et retractantes apli a
dnõ recesserant: ne illo ab
sente naufragia sustine
rent. Denuꝫ dnõ in mõtis
montibus cõmorãte: statim
vẽtus cõtrarius oritur et
turbat mare et pericli
tantur apli: et tam diu im
mensa naufragiũ pssecerat
qm diu ihs veniat. Qrta
vigilia noctis venit ad
eos: ambulãs sup mare.
Stationes et vigiliæ mili
tares. in trina horarũ spa
tia diuidũtur. Quãdo er
go dicit quarta vigilia
noctis venisse ad eos dñm:
ostendit tota nocte periti
tos. et in extrema noctis ati
m cõsummatiõe mũdi eis
auxiliũ prebiturũ Et vi
dentes eum sup mare am
bulãtem: turbati sũt dicen
tes quia fantasma ẽ. Di
uxta marmor et manichæ
um. dns nr nõ est natus
a virgine. ꝙ visus in fan
tasmate: quo nũc apli ti
met ne fantasma videãt:
Et pre timore clamauc
runt. Confusus clamor et
mestus vox: magni timo
ris est indicium. Statimꝫ
ihs locutus est eis dicens.
Habete fiduciã. Ego sum.
Ad primũ versabatur in
causa omnium et timentibꝫ
precipit dicẽs. habete fidu

Ni excludit

nam: nolite timē. Et qđ
sequitur. ego sum. ne sub
uīgit quis sit. vel ex uoce
sibi nota poterāt eū intel
ligere qui p obscuras noc
tis tenebras loquebatur.
vel ipm esse reputabant
quē locutū ad moysē no
uerant. her dicens filys isrl
qui est misit me ad vos.
Respondēs autē petrus dix
it. Dnē si tu es iube me
venire ad te sup aqās. In
oībus ionis ardentissiē fidei
īuenitur petrus. Interroga
tus discipulis quē homiēs
dicēt ihm dei filiū cōfite
tur. Volentē ad passionē
pgere. licet erret in re. tñ
non errat in affectu no
lens eum mori quē filiū
dei pauloante fuerat cōfes
sus. In mōte cū saluatore
inter primos primus ascēd.
et in passione solus sequit
peractū negationis qđ ex
repentino timōre descende
rat amaris statim ablu
it lachrymis. Post passi
onē cū essent in lacu ge
nezareth et piscarētur. et
dns staret in litore. alys
paulatī nauigātibz ille
nō patitur moras. Et ac
tūtus dependit suo stati
precipitatur in fluctus.
Eodem igitur fidei ardore
quo semp. nūc ēt ceteris tu
entibz credit se posse siē
p voluntatē migri qđ ille
potuit p naturā. Iube me
venire ad te sup aqās. Tu
precipe et illico solidabūt
unde leue fiat corpus qđ
p se graue est. Et descen
dens petrus de nauicula
ambulabat sup aquam.
Nec putāt domī corpi
nō idcō esse verū qua sup
molles aquas molle et
ętherū meruerit: respon
deant quo petrus ambu
lauerit quem uiaz veri
homiēz nō negabūt. Vi
dens vero ventū validū
timuit. Et cū cepisset mer
gi: clamauit dicens Dnē
salua me fac. Ardebat a
nimi fides: et humana fra
gilitas in profundū trahe
bat. Paululū ergo relin
quitur tēptationi vt auge
atur fides et intellignt
intelligat se nō facilitate
postulationis. Et potentia do
mini conseruatū. Et cōti
nuo ihs extendēs manū
apphendit eū. et ait illi.
Modice fidei quare dubi
tasti. Di aplō petro de
cui fide et ardore mentis
supradiximus qui confidē
ter rogauerat saluatorē
dicens. dnē si tu es iube
me venire ad te sup aqās.
quia paululū timuit di

atur. modicę fidei quare
dubitasti? quid nobis di
cendū est quia huiꝰmodi
ę fidei ne minimā quidē
habemꝰ portiūcula. Et
cū in nauicula erāt ve
nerūt et adorauerūt eum
dicentes. Vere filius dei es.
Ad vnū signū trāquillita
te maris reddita quę pꝰ
nimias procellas interdū
et casu fieri solet naute
atq; rectores vere dei filiū
confitētur. et arrius i ecclā
prędicat creaturā. Et cū
trasfretassent venerūt in
terrā genezareth. Di scire
mus quid in nrā lūgua
resonaret genezareth itel
ligēmus quō ihūs p typū
aplōrū et nauis ecclesiā
de pscriptois naufragio li
beratā trāsducat ad litus
et in trāquillissiō portu
fieriat requiescē. Et cum
cognouissent eū viri loci
illius: miserūt in vniuer
sam regionē illā. Cogno
uerūt eum rumore non
fidei vel certe pro signo
rū magnitudine que pa
trabat in pplis. et iā vul
tu plurimis notus erat.
Et vide quāta fides sit
hoīm terrę genezareth.
vt nō presentiū tantum
sua salute contēti sit. sꝫ
mittāt ad alias p circu
tum ciuitates. quo omnes
currant ad medicū. Et ob
tulerūt ei omēs male ha
bentes. et rogabāt eū vt
vel fimbriā vestimēti eius
tangerent. et quicūq; tetī
gerūt salui facti sūt. Qui
male habent nō tangūt
corpꝰ ihu neq; totū vestimē
tū eius. sꝫ extremā fimbriā.
et quicūq; tetigerit sanabū
tur. Fimbriā vestimēti eiꝰ:
mūnū mādatū intelligę
Qđ qui trāsgressus fuerit
minimus vocabitur in reg
no ꝯloꝝ. vel assumptionē
corpis p quā venimꝰ ad
verbū dei et illius fruim
postea maiestate. cap. 17.

Quare discipuli tui trā
grediūtur traditiones se
niorū. Mira phariseoꝝ
scribarūq; stultitia. Dei fi
lium arguūt quare disci
puli sui hoīm traditiōes
et p̄cepta nō seruet. Non
enī lauāt manꝰ suas cū
panē mādūcāt. Manus
id est opa non aīe corpis
sꝫ aīe lauādę sūt. vt fiat
in illis verū verbū dei. Ipe
se autē respondēs: ait illis
Quare et vos trāsgredi
mi mādatū dei ppt tra
ditionē vestrā. Falsa in
luminā vera responsioē nō
fiunt. Cum inquit vos
ppt traditionē hoīm p̄cep

ta dñi negligatis. quare
discipulos meos arguēdos
creditis q̄ sanoꝝ missa p
impēdit vt dei scita custo
diant. Nam deus dixit
honora patrē et matrem.
et qui maledixerit patri
vel matri morte moriat.
Vos aut̄ dicitis. Munus
q̄ dixerit patri vel matri
munꝰ qd̄cūq; est ex me ti
bi pderit. et nō honorifi
cauit patrē suū aut ma
trē. Honor in scripturis
nō tantū in salutationibꝫ
et offijs deferendus. q̄ntū
in elemosinis ac munerū
oblatione sentitur. Hono
ra mquit aplus viduas
que vere vidue sūt. Hic ho
nor donū intelligitur. Et
in alio loco presbiteri du
plici honore honorandi
maxime qui laborāt i ver
bo et doctrina dei. Et per
hoc mādatū intelligim⁹ iubem⁹
vt bonū tuituūti os non
claudam⁹ et dignus sit
operarius mercēde sua. Pre
ceperat dñs vel imbecilli
tates vel etates vel penu
rias parentū cōsiderans
vt filij honorarēt etiā in
vite necessarijs ministrādis
parētes suos. Hāc pudē
tissimā dei legem volen
tes scribe phariseiq; sub
uertē. vt impietatē sb̄ no
mie pietatis inducerent
docuerūt pessimos filios.
vt si quis ea que parētib⁹
offerenda sūt deo vouerit vo
luerit qui verus est pater
oblatio dñi preponatur
parentū muneribꝫ. vel cer
te ipi parētes que deo cō
secrata cernebāt ne sacri
legij crimē incurrerēt dele
nantes egestate cōficbā
tur. atq; ita fiebat vt ob
latio liberoꝝ sub occasioē
templi dei in sacerdotū iura
cederet. Hec pessima phari
seoꝝ traditio. de alia oc
casione veniebat. Multi ha
bentes obligatos ere alie
no. et nolentes sibi creditū
reddere delegabāt sacerdo
tibꝫ vt exacta pecunia i
ministerijs templi et eoꝝ usi
bꝫ deseruirēt. pōt autē et
huic breuiter habē sensū.
munꝰ qd̄ ex me est tibi p
dest. Compellitis mat filii
os vt dicāt parētibꝫ suis
Munus q̄ domui oblaturus
eram deo in tuos cōsumo a
bos tibi q̄ pdest. o pater
et mater vt illi timētes
accipe qd̄ deo videāt ma
nipatui mope magis ve
lint vitā diuē q̄ comede
de consecratis. Hō qd̄ ni
trat in os coinquinat hoiē
sed qd̄ pcedit de ore hoc co
inquinat hominē. Verbum

communicat ꝓpue ſcꝑturaꝝ
eſt: et publico ſermone nō
tenuit. Populus iudeorū
patrē dei ſe eſſe iactitans
cōēs ribos vocat quibꝫ oēs
vtiſtur homiēs. verbi grā
ſuillā mirnē oſtreas lepo
res et huiuſmodi aiālia
que vngulā nō findūt ner
ruminānt. ner ſquamoſa
m piſcibꝫ ſt. Vnde et in
actibꝫ aplōrū ſcꝑtū ē. Nd
deus ſācti ficauit. tu ne cōe
dixeris. Cōmune ergo qđ
ceteris homībꝫ patet et qđ
nō eſt de ꝑte dei ꝑ īmūdo
appellatur. Nō qđ mtrat
m os cōmaīnat homiē. ſꝫ
qđ ꝓcedit ex ore cōmaīnat
hoiez. Opponat ꝓuidens
lector et dicat. Si qđ ītrat
m os nō cōmaīnat hoiez:
quare idolothis nō veſti
mur. Et aplūs ſcribit. nō
poteſtis calicē dnī bibere
et demoniorū. Credū igi
tur qꝫ ipſi quidē ribi et
dei quidem creatura ꝑ ſe
oīs mūda ſit. ſꝫ idolorum
ac demoniū īuocatio ea
faciat īmūda. Tūc ante
dentes diſcipuli eius dix
erūt ei. Scis quia phari
ſei audito hoc verbo ſcā
dalizati ſūt. Ex vno ſer
mone omis ſuꝑſtitio ri
torū obſeruationū fugat
eliſa. qui m ribis ſumen
dis abhominādiſꝫ religi
onē ſuā ſitī arbitrātur.
Et quia crebro tenitur m
ecclaſticis ſcꝑturis ſcāndalū.
breuiter dicendū qđ ſigni
ficet. Scolon et ſcandalū
nos offendiculū et ruinā
vel mipactionē pedū poſ
ſumꝰ dicere. Cūi ergo le
gimꝰ quiciꝫ de mūnis
iſtis ſcandalizauit quēpi
am. hoc mtelligimꝰ: qui
dicto facto ve occaſionem
ruine cuiꝫ dederit. At ille
reſpondens ait. Oīs plan
tatio quā nō plātauit pr̄
meus celeſtis. eradicabit.
Etiā que plana vidēt
m ſcꝑturis: plena ſt quaeſ
tionibꝫ Omīs mgr plāta
tio quā non plātauit pr̄
meus celeſtis: eradicabit.
Ergo et eradicabitur illa
plantatio de qua aplūs
ait. Ego plātaui. apollo
rigauit. Sꝫ ſoluit quaeſtio ex
eo qđ ſequitur. deus aute
mcremētū dedit. Dicit et
ipſe. Dei agricultura eſtis
dei edificatio eſtis. Et m
alio loco. Dei cooperatores
ſumꝰ. Si aute cooperatores
igitur plantāte paulo. et
rigante apollo: deus cū
cooperatorib⁹ ſuis plātet
et rigat. Abutūtur hoc
loco qui duaſas naturas
introducūt. dicētes Si plā

tatio quã nõ plãtauit
pater eradicabitur. ergo
quã ille plãtauit nõ pt
eradicari. Hz audiãt illd
ieremie. Ego vos plãta
ui vineã veram: quõ ver
si estis in amaritudinẽ
vitis alienę. plãtauit
quidẽ deus et nemo pt
eradicare plãtationẽ eius.
Hz qm plãtatio in volũ
tate ppria arbitrij est nul
lus eam alius eradicare
potent nisi ipsa tribueãt
assensũ. Dmitte illos. Ce
ci sũt: duces ceterũ. Hoc ẽ
qđ aplus pręperat. here
ticũ hoiẽ post vnã et al
terã correptionẽ deuita.
scięns q puersus sit hui
modi. et a semetipõ dam
natus. In hoc sensu et sal
uator pręcipit doctores
pessimos dmittẽdos arbi
trio suo. scięs eos difficul
ter ad veritatẽ posse tra
hi. cecos esse et ceũ pplm
in errorẽ trahere. Respon
dens autẽ petrus dixit ei.
Edissere nobis pabolam
istã. At ille dixit. Adhuc
et vos sine intellectu estis.
Hđ apte dictũ fuerat et
patebãt auditui. aplis pe
trus p pabolã dictũ putat
et in re manifesta mysticũ
quęrit intelligentiã. Cor
ripituręq a dño. quare p
abolite dictũ putet qđ per
spicue lotuus est. Ex quo
aiãduertim? vinosũ esse
auditorẽ. qui ea obscura
manifeste. ea manifesta
obscure dicta velut intelli
gere. Nõ intelligitis q
omẽ qđ in os intrat in ven
trẽ vadit et in secessum
emittitur. Dia euãgelioq
lorũ apud hęticos et mfi
dos puersos plęna st scan
dalis. Et ex hac sua qui
dã calũniãtur q dns phi
sicę disputatiois ignarus
putet oes cibos in vẽtrem
ire et in secessũ digeri. ea
statim infusę esse p artus
et venas medullas ner
uosq fundãtur. Vnde
et multos qui vitio sto
machi ppetem sustinẽãt
vomitũ p? cenã et pran
dia stati euomẽ qđ ingę
serint. et tm corpulẽtos ee
quia ad primũ tactũ liqui
dior cibus et potus p mẽ
bra fudãtur. Hz istiusmo
di homines dñi volũt alte
rius impitatẽ reprehendere
ostendũt suã. Quanus te
nuis humor et liquẽs cũ
ea eũ venis et artubz con
tortis fuerit et digesta p
occultos meatus corpis.
quos grecꝰ vocãt
ad inferiora dilabitur et
in secessũ vadit. De corde

cū exeūt cogitationes ma
le homicidia adulteria fōr
nicationes et reliq. De cor
de mālt exeūt cogitationes
male. Ergo aīe principa
le nō sedm platonē in ce
rebro: ſ iuxta xpm in corde
est et arguendi ex hac sua
qu cogitatioēs a diabolo
īmitti putāt. et nō ex pro
pria nāsci volūtate. Dia
bolus aditor esse ī inven
tor malarū cogitationū
pt: auctor non pt. Di au
tē semp in mīdijs posit?
laue cogitationū nrārum
similla sius fomitibz īflā
marit. nō debem? opinari
eū q̄ cordis occulta rima
ti ſ ex corpis habitu et
gestibz estimare q̄d verse
mus mīſerim. Verbi grā
Si pulchra mulier nos ce
bro viderit respice medli
git cor amoris iaculo vul
nerarū. Et egressus inde
ihus. secessit in ptes tyri ī
sydonis. Scribis et phari
seis calūniatoribz derelic
tis trāsgreditur in partes
tyri et sydonis vt tyrios
sydonios ſ curaret. Mulier
et aut chananea egredi
tur de finibz prīstinis. vt
clamās filie impetret sa
nitatē. Obserua q̄ in q̄n
todecimo loco filia chana
nee sanetur. Miserere mei
dnē fili dauid: filia mea
male a demonio vexatur.
inde nouit vocare filiū da
uid qua egressa fuerat iā
de finibz suis et errorē tyri
orū ac sydoniorū loci ac fi
dei cōmutatione dmiserat.
Filia mea male a dēmonio
vexatur. Ergo filiā chana
nee puto aliās esse credē
tium: que male a demonio
vexabātur ignorātes crea
torē et adorātes lapidē. Q̄
nō rndit ei verbū. Nō de
superbia phariſaica nec de
scribarū supcilio. ſ ne ipē
sibi sue videretur cōtrari
us. p quā ierat. in vi
am gentiū ne abieritis. ī
in ciuitates samaritanoz
ne introieritis. Nolebat
eī occasioz calūniatoribz
dare. ſ pfectū salutē gen
tiū passionis et resurrois
tpi reseruabat. Et accedē
tes discipuli eius rogabāt
eū dicentes. Dimitte eam.
quia clamat post nos.
Discipuli illo adhuc tēpore
mysteria dni nescientes et
misericordia cōmoti roga
bāt pro chananea mulie
re. quā alter euāgelista sy
rophenissā appellat impor
tunitate eius care cupien
tes. quia nō vt clementē.
ſ vt durū medicū crebrius
inclamaret. Non sū mis

sus nisi ad oues pditas do
mus ysrael. nō q̄ et ad gē
tes nō mssus sit. ꝫ ad pri
mū ad ysrael mssus sit vt
illis nō recipientibꝫ euāge
liū. ista fieret ad gentes
trāsmigratio. Et significā
ter dixit ad oues pditas
domꝰ ysrael vt et hāc ex hō
loco vnā erroneā quem
de alia pabola intelligā
mus. Ac illa venit et ado
rauit eū dicens. Mulier sb
psona mulieris chananā
idis in ecclē fides patien
tia humilitas prędicatur.
Fides qua credidit posse sa
nari filiā suā. patientia
qua totiens contępta i prę
cibꝫ pseuerat. humilitas qua
se nō erubꝫ ꝫ catulis com
parat. Canes autē ethnici
ppter idolatriā dicūtur qui
esu sāguis dēoti et cada
neribꝫ mortuorū ferūtur
in rabiem. Nota q̄ ista
chananitis pseuerāter
pīm filiū dauid deinde do
minū vocet dicens et ad
extremū adoret vt deum.
At illa dixit. Etiā domi
nē et catelli edūt de micis
que cadūt de mēsa dnōꝝ
suorū. Dño me inquit pa
nē filiorū nō merui nec
mundos cibos capē posse
nō sedere ad mensā cum
patre. ꝫ cōtenta sū reliquis
catulorū. vt p humilitatem
micarū ad panis integri
venia magnitudinē. O
mira rerū cōuersio. Israel
quōdā filius nos canes. p
diuersitate fidei ordo nomi
nū cōmutatur. De illꝰ pos
tea dicitur. Circūdederūt
me canes multi. Et vide
te canes videte malos op
arios videte cōcisionē. Et
nos audiuimꝰ cū syrophe
nissa et muliere que sāg
uine fluxerat. magna ē
fides tua. fiat tibi sicut vis
Et filia fides tua te salua
fecit. Cumq̄ trāsisset inde
ihus. venit secus mare
galileę. et ascendēs i mōtē
sedebat ibi. Et accesserūt
ad eū turbe multe habē
tes secū mutos claudos ce
cos debiles et alios multos
et proiecerūt eos ad pedes ei
In eo loco vbi latinus in
terpres trāstulit debiles.
in greco scriptū ē
qđ nō generale debilitatis
ꝫ vnus infirmitatis est
nomē. vt quō claudꝰ dici
tur qui vno claudicat pe
de. sic [illegible] appellatur.
q̄ vnā manū habz debi
lem. nos huiꝰ verbi nō ha
bemus. Vnde et in conse
quētibꝫ euāgelista ceteros
tū debiles posuit sanatos
horū tacuit. Qđ eū

sequitur. et curauit eos ita
vt turbe mirarẽtur videntes
mutos loquẽtes claudos ã
bulãtes. cecos videntes: z mg
nificabãt deũ ysrl. ℟
mirauit. qz qd ecõtrario
dicẽt nõ hẽbat hoc ℟ vno
verbo. Intueam aũtẽ qz
sanatã chananee filia re
uertatur ad iudeam. z ad
mare galilee. et ascẽdat m
mõtẽ. et qi aliis tenetos
fetus puoret ad volandũ
ibiq; sedeat et turbe cõcur
rãt ad eum deducẽtes siue
portãtes varijs oppssos m
firmitatibz. quos postq;
curauit dedit eis cibos. et
hoc ope cõpleto ascẽdit m
nauicũlã et venit in fines
magedã. et ascẽdens i mõ
tem sedebat ibi. et accesse
runt ad eum turbe. Obser
ua qz multi claudi et cẽa
ducũtur ad mõtẽ vt ibi
curẽtur a dnõ. Ihs autem
cõuocatis discipulis suis a
it. Misereor turbe quia tri
duo iã pseuerãt mecũ. et
nõ habent qd mãducent.
et dimittẽ eos ieiunos no
lo. Ne deficiãt in via vult
pascere quos curauit. Dius
aufert debilitates: postea
sanus offert cibos. Conuo
cat qz discipulos suos. et
qd facturus est loquit~
vt vel migris exemplu tri
buat~ minoribz atq; disci
pulis cõmenda consilia. vl
ex confabulatione intelli
gant signi magnitudinẽ.
respondentes se panes i he
remo nõ habere. Misereor
maiestatis turbe. quia triduo
iam pseuerãt mecũ. Misere
retur turbe quia in trib
dieb~ spacio patri filio spi
tuiq; sancto crediderũt. Et
nõ habẽt qd mãducẽt. Tur
ba semp esurit et cibis idi
get nisi saturetur a dnõ.
Et dimittẽ eos ieiunos no
lo: vt nõ deficiãt in via.
Esuriebãt p magnas de
bilitates: et p patriciã si
turos expectabant cibos. Nõ
vult eos ihus dimittẽ ie
iunos ne deficiãt in via.
Luctatur ergo qui sine
celesti pane. ad optatã mã
sionẽ puenire festinat. Un
de et angelus loquit~ ad
heliã. Surge et mãduca:
quia grandẽ viã ãbulasti
tuis es. Et dicit~ a discipu
lis. Unde ergo nobis in deser
to panes tãtos vt saturẽ
mus turbã tãtã. Et ait illis
ihus. Qt panes habetis.
Et illi dixerũt. Septẽ. et
paucos pisciculos et reliq;
De hoc signo iã sup dixim9
et eadem repetẽ otiosi est.
tantũ in his que distrepãt
immorenur. Supra legim9

vespe autē facto accesserūt
ad eum discipuli dicentes
Deserti⁹ ē locus.et reliqua.
Hic discipulis cōuocatis
ipē dn̄s loquitur. Miseret
turbe quia triduo iā pse
uerāt mecū Ibi quīq; pa
nes et duo pisces: hic sep
tē panes et pauci pisciu
li. Ibi sup fenū discūbūt:
hic sup terrā. Ibi q̄ co
medūt quīq; milia sunt.
uxtā panū numꝰ quos
comedērūt: hic quatuor
milia. Ibi duodecī cophi
ni replētur de reliquijs
fragmētorū: hic septē spor
tē. In supiori ergo signo
milia ꝑpmqui erāt et vi
rum quīq; sensuū. nō ipē
dn̄s eos recordatur sed
discipuli recordātur ves
pe vltima nocte et mdi
nāte iam sole. Hic autē
ipē dn̄s recordatur et mi
seretur se dicit. et causā mi
serationis exponit quia tri
duo iā pseuerāt cū eo. et
dimittere eos ieiunos nō
vult. ne deficiāt in via.
Iste qui de septē panibus
hoc ē sacrato alūtur nūo.
atq; ꝓferto nō st' quīq; mi
lia sz quatuor milia.qui
nūs semp in laude pone
tur et quadrāgiꝰ nō fluc
tuat nō ē īstabilis et ob
hāc causam etiā eiusdē

lapis

lia in eo nuō cōsecrata st'

At ille resp̄ 16
pōdens ait illis.
facto vespe dicitis serenū
erit rubicundū enī est cēlū.
et mane. hodie tēpestas.
tristat enī triste cēlū. Fa
cem ergo cēli diiudicare
nostis: signa autē tēporū
nō potestis scire. Hoc capi
tulū in plerisq; codicib;
nō habetur. Sensusq; ma
nifestus ē qp ex elemētoꝝ
ordine atq; cōstantia pos
sint et serenū et pluuiū di
es pnosci. Scribe autē et
pharisei qui videbātur
legis esse doctores ex ꝓphe
tarū vaticinio nō potu
erūt intelligē salvatoris
aduētū. Et relictis illis.
abyt. Et cū cōuenissent
discipuli eius trās fretū
obliti st' panes accipere
Relictis scribis et phari
seis quibꝫ dixerat gene
ratio mala et adultera
signū quērit. et signum
nō dabitur ei nisi signū
ionē: recte abyt trās fre
tū et genitū secutus est
ꝓphām. Id autē sibi ve
lit signū ionę. iam sup̄
dictū est. Cauete a fermē
to pharisęorū et saduceoꝝ.
Cui cauet a fermēto pha
risęorū et saduceorū. legis
ad litterā pcepta nō seruat

traditiones hoīm negligit
vt faciat mādatū dei. Qđ
cogitatis intra vos modi
ce fidei quia panes nō ha
betis. Nondū intelligitis
neq; recordamini quinq; pa
nū et quinq; milia hoīm
et q̄t cophinos sūpsistis:
et reliqua. P occasionem
precepti quo saluator us
sent dicens cauete a fer
mēto phariseorū et sadu
ceorū docet eos qđ significēt
quinq; panes et septem. quinq;
milia hoim et quatuor mi
lia. que pasta sūt in hȳemo
q̄ licet signorū magnitu
do pspicua sit. tñ et aliud
in spirituali itelligētia de
mōstratur. Di enī fermen
tū phariseorū et saduceorū
nō corpalē panē ſ traditi
ones puersas et hereticā
significat dogmata. qua
re et tibi quibz nutritus
est pplius dei nō verā doc
trinā integrāq; significēt.
Queratur aliq̄s et dicat. Q̄
modo panes nō habebāt.
qui stati impletis septem
sportis. ascēderūt nauicu
lā et venerūt in fines
magedā. ibiq; audiant
naugrātes. q̄ cauē debe
ant a fermēto phariseoz
et saduceorū. Dz scīptura
testatur q̄ obliti sint eos
cū tollē. Hoc est fermē
tū de quo et aplūs loqui
tur. Modicū fermētū totā
massā corrūpit. Itaq; mo
di fermētū qđ omni ratī
one vitandū est habuit
marcion et valētin⁹ et ō
nes hereticī. Fermētū hab
vim hz. vt si farinę mix
tū fuerit qđ puū videba
tur cessat in manib. et
ad saporē suū vniuersā
cōspersionē trahat. Ita et
doctrina hereticā si vel
modicum stillā i tuū
pectus intulerit. in breui
ingens flāma succrescet.
et totā hoīs possessionē
trahet. Deinde sequitur.
Tūc intellexerūt. quia nō
dixiss cauēdū a fermento
panū. ſ a doctrina phari
seorū et saduceorū. :

Explicit lib' 2m. Incipit
liber 3m.

Uenit autē
ihs in ptes
cesaree phi
lippi. philippus
philippus iste
est frat he
rodis. de quo supra diximus
tetrarchya ituree. et tracoui
tidis regionū qui in honore
tyberij cesaris. cesareā philip
pi. que nūc paneas dicitur
appellauit. Et est in finibus
phenicis. imitatus herodem
patrē. qui in honore augusti
ti cesaris appellauit cesareā.
que prius turris stratonis
vocabatur. et ex nomē filij ei⁹
libiadem trans iordanē ex
truxit. Iste locus est cesaree
philippi. vbi iordanis ad
radicem oritur libani. et ha
bet duos fontes vnū nomē
ioz. et alterū dan. qui simul
mixti iordanis nomē effici
unt. Et interrogabat discī
pulos suos dicens. Quē di
cunt homines esse filiū hois.
Non dixit quē me esse dicūt
homines. sed filiū hominis: ne
iactanter de se quere videre
tur. Et nota q; vbicūq; scrip
tū est in veteri testamento
filius hominis: in hebreo po
situ est filius adam. Illud
q; qd in psalmo legim⁹? filij
hom vsqueq; graui corde. i
hebreo dicitur. filij adam.
Pulchre autē interrogat q;
dicūt homines esse filiū hois:
quia qui de filio hominis loqui
tur homines sunt. qui vero di
uinitatē illius intelligūt. nō
homines. s; dij appellātur. At
illi dixerūt. Alij iohānem
baptistā. alij helyā. alij ve
ro ieremiā. aut vnū ex pro
phetis. Cui sic errare potu
erunt in helia et ieremia.
quo herodes errauit in io
hāne dicens. Quē ego de
collaui iohānē ipe surrexit
a mortuis. et ideo virtutes
operantur in eo. Vos autē
quē me esse dicitis. Illis q;
homines sūt humana opinati
bus. vos qui dij estis quē
me esse dicitis existimatis
Respondens symō petrus dix
it. Tu es xp̄us filius dei viui
Prudēs lector attende qd
ex cōsequētibus textus q; ser
monis apli nequaq; hoēs
sed dij appellāt. Cū enim
dixisset. quē dicūt hoēs esse
filiū hois: subiecit. Vos
autē quē me esse dicitis.
Illis q; hoēs sunt humana
opinātibus? vos q; dij estis
quē me esse existimatis.
Petrus ex psona oīm aplo⁹
pfitet. Tu es xp̄s filius dei
viui. Deū viuū appellat
ad cōparationē eorū deorū:
q; putāt dij sed mortui
sunt. Saturnū. iouē. venerē.
liberū. cerulē. et cetera idolo⁹

portēta signīs Respondēs
ihs dixit ei Beatus es sy
mon bariona: qr caro et
sanguis nō r'uelauit tibi:
sed pr̄ meus q̄ ī celis est
Testīonio de se apli r'ddit
vicem. Petrus dixerat: tu
es xp̄s filius dei viui.
Merctē recepit vera con
fessio Beatus es symon
bariona. Quare. Quia
nō r'uelauit tibi caro et
sanguis: sed reuelauit
pr̄ Qd caro et sanguis
reuelare nō potuit: spūs
sancti gr̄ā reuelatū est.
Ergo ex cōfessioē sortit²
vocabulū qd' r'uelatioēz
ex spū scō habeat: cy et
filius appellādo sit. Diqde
bariona ī nr̄ā ligua sonat
colūba filius. Ally sīplicit
accipiūt qd' symon x petrg
filius sit iohānis iuxta
alterius loī ītervogatioēz
symon iohis diligis me.
Qui r'ndit dn̄e tu scis.
et volūt scriptorū vicio
depr̄auatū ut p bar. iohāna
hoc ē filio iohis bariona
scriptū sit vna detractu
sillaba. Johāna ā. it. ptat²
dn̄i tm̄ū Utrunq; nomē
mīstice ītelligi pt qd et
colūba spūs sancti et gr̄ā
dei donū sigt spiritale.
Illud tm̄ qd ait. qr caro
et sanguis et sanguis
nō reuelauit tibi apl'ice
narratioī cōpa ī qua ait.
Cōtinuo non acq̄siui carnē
et sanguī Carnē ibi et
sanguinē iudeos signīs.
ut hīc quoq; sub alio sensu
demōstretur qd ei non p
doctrinā pharisēor. sed
p dei gr̄am xp̄s filius dei
r'uelāt sit Et ergo dico
tibi Quid ē hoc qd ait. et
ego dico tibi. Quia tu
mihi dixisti. tu es xp̄s
filius dei viui. et ego dico
tibi nō Symone russo et
nullū habēte opus sed
ego dico tibi. qr meum
dixisse fecisse est Quia
tu es petrus et sup hāc
petrā edificabo ecclesiā
meā Dicit ipē lumen
aplis donauit ut lumen
mūdi appellēt² et cetera
q̄ ex dnō sortiti vocabula
sunt. ita et symoni qui
credebat ī petrā xp̄m. petri
largitus est nomē Ac
sēm methaphorā petre
recte dicit² ei. edificabo
ecclesiā meā sup te. Et
portę īferi non p̄ualebūt
aduersus eam. Ergo portas
īferi vitia reor atq; petrū ut
certe hereticorū doctrinas
p quas illecti hoēs ducūt²
ad tartarū Nemo itaq; pu
tet de morte dici qd apli
cōditioī mortis subiecti

nō fuerīt: quorū martyra
ndeat chorus cantare. Et tibi
dabo claues regni celorū.
et q̄dcūq; ligaueris super
terrā erit ligatū et i celis.
et q̄dcūq; solueris sup tiā
erit solutū et i celis. Istū
locū epī et pb̄i nō itelli
gētes. aliq̄d sibi de phariseo-
assumūt superbia. ut vel
dapnent inocētes. ul' soluē
se noxios arbitrent. cū
apud deū nō sententia
sacerdotū sed reorū vita
q̄rat. Legimus i leuitico de
leprosis. ubi iubēt ut se
ondāt sacerdotib; et si lepra
habuerīt tūc a sacerdote
imūdi fiāt. Nō q̄d sacerdotes
lepsos faciant et imūdos.
sed q̄d habeāt noticiā lepsi
et nō lepsi et pnt discerne
q̄ mūdus q̄ ve imūdus sit
Cuō ergo ibi leprosū sacer
dos imūndū facit. sic et
hic alligat ul' soluit epūs
et pb̄r non eos q̄ īsontes
sunt ul' noxy sed p officio
suo cū p̄ceptū audierit
varietates. scit q̄ ligandq
sit q̄ ve soluendq. Tunc p̄cepit
discipulis suis vt nemini
dicerent q̄ ipē ē xp̄s ihesus
Dum mittens discipulos ad
p̄dicandū iusserat eis ut
anūciarēt aduentū suū. hic
p̄cepit ne se dicāt esse xp̄m
ihm Cuctp videt aliud ee
xp̄m p̄dicare: aliud ihm
xp̄m Xp̄s coē dignitatis
ē nomē: ihs p̄pū vocabulū
saluatoris Potest ātfieri
ut idcirco añ passionē et
resurrectionē se noluerit
p̄dicari. ut cōpleto postea
sanguīs sacramēto opor
tunius aplis diceret Euntes
docete oēs gētes et reliqua
Cuō ne q̄s putet nrē itelligē
tiē et nō sensus euāgelii
que sequūt causę phibitę
tūc p̄dicatois exponunt
Exinde cepit ihs ostendere
discipulis suis q̄ oportet
eū ire ihierosolimā et multa
pati a seniorib; et scribis
et principib; sacerdotū et
occidi et tertia die resurge
Est autē sensus. tūc me
p̄dicate cū iste passus fuero.
q̄ nō p̄dest xp̄m publice
p̄dicari et eis vulgari in
ppls maiestatē. quē post
paululū flagellatū visuri
sunt et crucifixū. multa
pati a senioribz et scribis
et p̄cipibz sacerdotū. Et
nūc ihs patit multa ab
hys q̄ sibi crucē crucifigūt
filiū dei. et cū seniores
putēt i cruce et p̄cipes
sacerdotū simplicē sequē
tiam q̄rūt filiū dei q̄
totus sentit i spū. Et
assumēs eū petrus cepit
increpare illū dicēs. Absit

a te dnē nō erit tibi hoc.
Qui cōuersus dixit petro
Vade pō me sathana scan
dalū es mihi qz nō sapis
ea q̄ dei sūt sed ea q̄ hoim
Depe diximꝰ nimiꝝ ardois
amoris qz q̄ maxime fuisse
petrū i dnm saluatorem
Qua ergo pō cōfessionem
suā qua dixerat: tu es xps
filius dei viui et pmium
saluatoris qd audierat:
beatus es symon bariona
qz caro et sanguis nō re
uelauit tibi. sed pr̄ meus
q̄ i cēlis ē repete audit a
dnō oportere ire hierosolimā
ibiq; multa pati a senio
ribꝰ et scribis et principib;
sacerdotū et occidi et tertia
die resurgē: nō vult destru
cōfessionem suā nec putat
fieri posse ut dei filius oc
cidatur. Assumitqz eū in
affectū suū ut sepatī ducat
ne pūtibꝰ ceteris cōdiscipul'
magistrū videat⁹ arripere
Et cepit increpare illū aman
tis affectū et optātis dicere
Absit a te dnē. ul'ut melig
habet⁹ i greco.

hoc ē pricus tibi sis dnē
nō erit hoc Nō pt fieri nec
recipiūt aures meę ut dei
filius occidendus sit. Ad
quē dns cōuersus ait Vade
retro me sathana scandalū
es mihi Sathanas īterp̄tat⁹
aduersarius siue cōtrarius
Quia cōtraria inq̄t loqris
volūtati meę debes aduer
sarius appellari Multi
putāt qz nō petrus correp
tus sit sed aduersarius ips
q̄ hęc dicere apl̄o suggerebat
Sed mihi error apl̄icus
de pietatis affectū venies
nunq̄z īcentiuū videbit
diaboli. vade retro me sa
thana. diabolo dicit vade.
petrus audit vade retro
me. hoc ē segre sentētiam
meā qz nō sapis ea q̄ dei
sunt sed q̄ hoim Meę
volūtatis est et pr̄is cō
uenit facere voluntatē ut
p hoim salute moriar. tu
tuā tm cōsideras volūtatē
Non vis tyranū tritici i
terrā cadere vt multos
fructꝰ afferat. Prudens
lector īquirat quō post
tantā beatitudinē. beato
es symon bariona et tu
es petrus et sup hāc petrā
edificabo ecclesiam meā.
et portę īferi nō p̄ualebūt
aduersus eā. et tibi dabo
claues regni cęlorū. et
qd̄ ligaueris uel solueris
sup terrā erit ligatum
ul' solutū in cęlo: nūc
audiat vade retro me sa
thana scandalū es mihi.
Aut quę sit tam repētina

ὕπαγε σατ τοῦ κυρίε μου τοῦ κυρίου

cōuersio ut po tanta ꝓmia
sathanas appellet. Sed
cōsideret qui hoc q̄rit pet
illā bñdictioēz et btitudiēz
ac ptātē et edificationem
sup eū. ecclē ifuturo ꝓmi
ssam nō i ꝑnti datā. Ed
ificabo iq̄t sup te ecclesia
meā. et porte inferi non
ꝓualebūt adūersus eam.
et dabo tibi claues regnu
celorū oīa de futuro. que
si statim dedisset ei nunq̄
in eo prauę cōfessioēs erro
ꝛ inuenisset locū. Cui ihesꝰ
dixit discipul' suus. Si q̄s
vult post me venire abneg
semetipm et tollat crucem
suā et seq̄t me. Et rursꝰ
Quia deposit veterē hoem
cū operibz eius denegat se
metipm dicens Viuo aut
iā nō ego. viuit vero i me
xp̄s. tollit q̄ crucē suā et
mūdo crucifigit. Cui aut
mūdus crucifixus ē: seq̄t
dnm crucifixū. Aut quia
dabit homo cōmutacioēz
p aiā suā. Proinde datur
cōmutacio egipty et ethio
pie: et sane p aiā humana
illa sola ē retribucio qua
psalmista canit. Quid
retribuā dnō p oibz que
retribuit mihi. Calicē
salutaris accipiā et no
dnī inuocabo. Filius eni
hois venturus est i gla p̄ris
sui. cū angelis suis et tūc
reddet vnicuiq; scdm opa
sua. Cui Petrus ad ꝓdica
cioēz mortis dnice scandali
zatus. sentēa dni fuerat
increpatus. puoratu dissu
ut abnegaret se et tollent
crucē suam et morienū
alio nigrū seqrent. Grad'
terrore audiencū q̄ posset
p̄cipe aplōrū pterrito.
et iā alijs metum inte
ducto tristia letis suscēdit
et dicit. Filius hois ve
nturus ē i gla p̄ris
sui cū angelis suis. Times morte audi
gloriā triumphātis. Vereis
crucē auscultat angelorū
mīsteria. Et tūc inquit
reddet vnicuiq; scdm opa
eius. Nō ē distinctio iudei
ethnici. viri et mulieris.
pauperū et diuitū. vbi nō
psone sed opa considerāt.
Amen dico vobis sunt
q̄dā de hic stantibz q̄ nō
gustabūt morte donec
videāt filiū hois venie
nte i regno suo. Terrore aplōr
spe meditari voluerat
ꝓmissorū dicēs. Filius
hois venturus ē i gla p̄ris
cū angelis suis: insup
auctoritate iudicis addita
et rēdet vnicuiq; scdm
opa sua. Poterāt aplōr
tanta cogitato ī huiusmodi
scandalum sustinere.

Qmissionē et morte nr̄ dicis esse ventura qd̄ ait
pmittis affuturu te in
gl'a p̄is cū angelor̄ mi
nisteriis et iudicis ptate
hoc i dies erit et i tpa
longa differt. Preuidēs
ergo occultor̄ cogitor̄
q̄ possent obicere p̄nitem
timorem. p̄niti cōpensat
pmio. Quid enī dicat
Duī qda de hac stātib; qui
no gustabut mortem do
videāt filiū hoīs venientē
i regno suo ut q̄lis futur
sit postea ob incredulitatē
vram p̄niti tpe demōstret.
Et post dies sex assūpsit
petrū et iacobū et iohēm
frem eius. Quare petrus
et iacob; et iohēs i qbusda
euāgeliorū locis sepant
a ceteris ad qd̄ puleget
habeat extra alios āplos
crebro dicimus. Huic q̄rit
quō post dies sex assūpserit
eos et duxerit i montem
excelsū seorsum cū locus
euāgelista octonarium
numerū ponat. Dz facile
rūsio e q̄ hic medij ponit
dies: ibi p̄mus addit et
extremū. Non enī dicat
post dies octo assumit ihs
petrū et iacobū et iohēm
sed die octaua. Et ducit
illos i mōtē excelsū seorsū
Ducere ad montē discipulos
p̄s regni e. ducūt seorsum
q̄ multi nomi pauca ela
Et trāsfiguratus e añ eos. q̄l'
futurus est tpe iudicādi, nl'
aplis apparuit. Qd̄ aūt dicit
trāsfiguratus e añ eos nemo
putet p̄stinā eī formā et
fuisse p̄didisse nl' amisisse
corpis veritatē et assūpsisse
corpus spūale nl' aereū. sed
quō trāsformatus sit euāgelista
demōstrat dicēs. Et resplenduit
facies eius sicut sol. vesti
mēta aūt eius facta sūt alba
sicut nix. Ubi splendor
faciei ondit et candor de
scribit vestiū nō substātia
tollit sed q̄lā cōmutatur
Resplenduit facies eius
sicut sol. Certe trāsformatus
e dns i ea q̄lām qua ven
turus e postea in regno
suo. Trāsformatio splendorē
addidit. faciē nō subtraxit
Esto corpus spūale fuerit:
nīl et vestimēta mutata
sunt. Que itaq̄ fuere
candida. ut alius euāge
lista dixerat. q̄lia fullo
sup terrā nō pt facere. Qd̄
aūtē fullo sup terrā pt
facere corpale est et tactu
subiacet. nō spūale et aerium
qd̄ illudat oculis et tm̄ i
fantasmate cōspiciat. Et
ecce apparuit illis moyses
et helyas cū eo loquentes
Scribis et phariseis tēptā

se et de celo signa poscentibz
dare noluit sed prauam
postulationē cōfutauit re
spōsioē prudēti Hic vero ut
aplōrū augeat fidē dat
signū de celo. helya inde
dñente quo consc̄ederat et
moyse ab iferis resurgēte.
Nā et achaz p ysaiā precepi
ut petat sibi signū de er
celso aut de iferno Hrā qđ
dictū ē apparuit ill' moyses
et helyas cū eo loquēt̄s et
i alio refert euāgelio nū
ciasse ei q̄ iherosolimis
passurus esset lex oñdit
et pphē q et passionē dnī
et resurrectionē crebris
vocibz nūciauerūt Rñdēs
petrus dixit ad ihm Dñe
bonū ē nos hic esse Qui
ad montana cōscenderat nō
vult ad terrena descēdere
sed sp i sublimibz pseuerare
Si vis faciamꝰ hic tria
tabernacula tibi vnum
moysi vnū et helye vnū
Erras petre sicut et alius
euāgelista testat nescias q̄z
qđ dicas Voluit tria taber
nacula q̄rere cū vnum
sit tabernaculū euāgely
i qđ lex et pphē c̄tinent̄ Nā
sunt Si aut̄ q̄ris tria
tabnacula nequaq̄z suos
cū dnō cōferas sed fac tri
tabnacula ymo vnum
pri et filio et spiritui sāto
ut quorū ē diuinitas vna
vnū sit et i pectore tuo ta
bernaculū Adhuc eo loq̄nte
ecce nubes lucida obūbrat
eos et vox de nube dicens
Hic ē filius meus dilectꝰ
in quo mihi cōplacui ipm
audite Quia stulte iterꝝ
gauerat ppterea rñsione
dnī nō meretur sed pater
rñdit p filio ut vbū dni
cōpleretur Ego testimoniū
nō dico p me sed pr̄i q̄ me
misit. ipe testimoniū p
me dicat Nubes aūt videt
lucida et vmbrat eos vt
q̄ carnale de frondibz aut
tentoryis q̄rebat tabnaculū.
nubis lucide operiētur
vmbraculo Vox q̄ppe de
celo pr̄is loquentis audit
q̄ testimoniū phibebat
filio. et petrū errore sub
lato docrat veritatē. ymo
p petrū cēteros aplos. Hic
est aut filius meus dilectꝰ
huic fiendū ē tabnaculū
huic obtēperādū hic est
filius illi serui sunt moy
ses et helyas debent et ipi
nobiscū in penetralibz
cordis siu dnō pparare
tabnaculū Et audientes
discipuli ceciderūt i facie
suam et timuerūt valde
Tripliciē ob causā pauore
terrent̄ uel q: se errasse
cognouerāt. ul'q: nubes

lucida operuerat eos aut
q: dei p̄is voc̄ loquentis
audierāt humāna fragili
tas cōspectū maiorus gl̄e
ferre nō sustinet ac toto
aō et corpe cōtremiscens
ad terrā cādit: Quāto q̄s
apliora q̄sierit tanto ad
feriora collabit̄ Sugno
rauerit mensurā eius
suā Et accessit ih̄s et te
tigit eos. Quia illi iacebāt
et surgere nō poterāt. ipē
demēter accedit et tangit
eos ut tactu timorē fuget
et debilitata mēbra soli
det Dixitq; eis surgite
et nolite timere. Quos
manu sanauerat: surgē
facit ī perio Nolite timē
Primū timor expellitur
ut postea doctrina t̄buat
leuātes aut oculos suos
neminē viderūt nisi solū
ih̄m Racōbiliter postq̄
surrexerūt nō videt nisi
solū ih̄m. ne si moyses et
helias pseuerasset cū
dnō. p̄is vox videretur
ī certa cui potissimū daet
testiō. Videt ergo ih̄m
stantē ablata nube. et
moysen et heliā euanuisse
q: pōq; legis et pphārū
vmbra discesserit q̄ vela
mēto suo aplōs tegerat
vtrūq; ī euāgelio repitur
et dīdetibz illis de mōte
p̄cepit ih̄s dicēs Nemini
dixeritis visionē donec
filius hoīs a mortuis re
surgat Futuru regnu p̄
meditatio et q̄la trīuphā
tis demōstratu fuerat in
monte Non ergo nō vult
hoc in pplō p̄dicari ne et
incredibile esset et p̄o rei
magnitudiē. et post tanta
q̄lāni apud rudes aiōs
scēps crux scandalū faceret
Et īterrogauerūt eū dis
dicētes Quid ergo scribe
dicūt q̄d heliā oportet
primū venire. Nisi causas
nouerimꝰ q̄re īterrogaue
runt discipuli sup̄ helie
noīe. stulta videtur et
extra ordinaria eorum
īterrogatio Quid enim
pt̄inet ad ea q̄ sup̄ scpta
sūt de helie aduentu q̄e.
Traditio phariseorū est
iuxta malachiā pphetā
qui e nouissimꝰ ī duodecī
q̄d helias veniet añ aductū
saluatoris et reducat cor
p̄rū ad filios et filiorū
ad p̄es et restituat oīa
in antiquū statū Estimāt
ergo discipuli tūsfōtioēz
gl̄orię hanc esse quā in
monte viderāt et dicūt
si ia venisti ī q̄la quō
p̄cursor tuus nō appareat
maxīe q; q: heliā viderāt
recessisse Cui aut[illegible]

scribę dicūt q̄ heliā opor
teat p̄mū venire. p̄mū
dicēdo oñdūt qđ nisi helias
venerit nō sit sēdm scripturas
saluatoris aduentus. At
ille rñdēs ait eis. Helias
qdē venturus ē et restituet
oīa. Dico aūt vob̄ q̄ helias
iā venit. et nō cognouerūt
eum. fecerūtq̄ in eo quęcūq̄
voluerūt. hoc est p̄euerterūt
et decollauerūt eū. Dicet
filius hoīs passurus ē ab
eis. Mouerunt aūt cū herodes
et herodiades iohēm interfe
cerūt quō ipi ihm̄ quoq̄
crucifixisse dicāt cū legant
eū a scribis et phariseis
interfectū. Et breuit rñdēdū
qđ et in vobis nexę phari
seorū factio cōsenserit et
i occisioē dni herodes nux
erit voluntatē suā q̄ illusu
atq̄ despectū remiserit ad
pilatū ut crucifigeret eū.
Dne miserere filio meo q̄
lunaticus ē et male patit
Nam sepe cadit i ignem
et crebro i aquā. et obtuli
eū discip̄l tuis et nō potue
runt curare eū. Quā ob
causam dem̄ obseruans
lunę cursū corripiat hoēs
et p̄ creaturas ifirmare

iohem

studeat creatorē supra
dixim9. Mihi videt9 iuxta
tropologiam lunaticus ē
q̄ p̄ horarū momēta mu
tatur. ad vitia n̄c̄ psistit
in cepto sed crescit atq̄
decrescit. et nūc i ignē
fertur quo adulteranda
corda succēsa sūt. nūc in
aq̄s que nō valet extīguē
charitatē. Qđ aūt dicit
obtuli eū discip̄l tuis et nō
potuerūt curare eū. latet
arguisat aplōs cū ipossibi
litus curādi ītendū non
ad ibecillitatē curāciū sed
ad eorū q̄ curādi sūt fidē
efficiat. Dīte dnō. fiat tibi
sēdm fidē tuā. Rñdēs ihs
ait. O gnā̄o incredula et
puersa quousq̄ ero vobiscū
vsq̄quo patiar vos. Nō
qđ tedio sup̄atus sit et mā
suetus et mutis q̄ non
apperuit sicut agnus tota
tondēte se os suū in vba
furoris eruperit sed qđ i
silitudinē medici si egrotū
videat cōtra p̄cepta sua
gerere dicat. Vsq̄quo ar
tedā ad domū tuā. quisq̄
artis p̄dā idustriā. me
aliud iubēte et te aliud
ppetrāte. Intantū aūt
nō ē iratus hoī sed vitio.
et p̄ vnū hoēm iudeos
arguit ifidelitatis ut
statim ītulerit. Afferte

huc illū ad me. et ītrā
pauit eū ihō. et exijt ab
eo dēonū. Non ille qui
placebatur. ſ demon
debuerat ītrepari. ſiue
ītrepauit puerū. et exi
ut ab eo demonium.
qꝑ ꝓpter ꝑcta ſua a de
mone fuerat obſeſſus
Et dixerūt. Quare nos nō
potuimus eicere illū?
Q dixit ill. propt incre
dulitatē vrāz. hoc eſt
qđ in alio loco dicit.
Quecūq; ī noīe meo
petieritis. credentes ac
ꝑpietis. Ergo quocūq;
non accepimus. nō ꝑſ
tantis ē īpoſſibilitas.
ſed culpa deprecantiū
Si habueritis fidem
ſicut granū ſinapis.
dicetis monti huic. trā
ſi huc. et trāſibit. ꝑu
tant aliqui. q fidem
grano ſinapis ꝙtatī
quam dicā. eū regnū
celoz grano ſinapis
conferatur. eū aplus
dicat. Et ſi totam fidē
habuero. ita ut montes
trāſferam. Ergo magꝝ
eſt fides. que grano ſi
napis cōparat. Montis
tranſlatio. non ei ſig
ficatur quē oculis car
nis aſpiamus. ſ illius
qui a dño tranſlatus
fuerat ex lunatico. Nā
eī aut: Dicetis monti
huic. trāſi huc et trāſi
bit Ex quo ſtultitie ar
guendi ſūt. qui cōten
dūt aplos ōnesq; credē
tes ne puā quidem ha
buiſſe fidem. qꝝ nullus
eoz montes trāſtuleīt
Neq; eī tm prodeſt mō
tis de alio ī aliū locū
trāſlatio. et vana ſiqz
querenda oſtentatio.
quantū in vtilitatem
oīm iſte mons trāſſe
rendus eſt. qui ꝑpetuz
corrūpere dicatur oēm
terrā. Hoc ait genus nī
catur. ni per orōez et ie
iunīū. Dū docet quō
nequiſſimus demon
poſſit expelli. oēs īſtitu
it ad vitam. Conſili
tibus autem eis ī gali
lea dixit ill ihū. filius
hoīm tradendus eſt in
manus hoīs. et occi
dent eū. et tertia die

F 1

resurget. et contristati sūt
vehemēter. Semp prospis
muscet tristia. ut cū repē
te venerūt. nō terrēat a
postoloō. ꝛ pmeditatiō
ferantur animuō Di ei
contristat eos qđ occidē
dus est. debet letificare
quod die tria surrectu
rus est. Porro ip tristant
et contristant uehemēter.
non de infidelitate venit
Alioquī et petrū scierūt
esse correptū. quāe non
saperet ea q dei sūt. sed
que hoīm verū qz pro
dilectione magri. nihil
de eo sinistrū et humile
patiūt audire. Et cum
venissent capharnaū
accesserūt qui didragma
accipiebant ad petrū ⁊
dixerūt Magr vester
non soluit didragma.
Aut eis etiam et iherusa
Post augustū cesarem.
iudea facta tributaria
et oīs censu capite fe
rebantur. unde et ioseph
cū maria cognata sua
pfessꝰ est i bethleem.
Rursū qm nutritus erat
i nazareth. qđ est oppi
dū galilee capharnaū
urbi sibi aptus reposatur
tributa. et pro signoz
magnitudine hy qui
exigebant non audent
ipm repetere. ꝛ disciplin
ōueniūt. sue malitio
se interrogāt utrū reddat
tributa an cōtradicat
cesaris voluntati. Juxta
qđ et i alio loco legimꝰ
licet tributū cesari solue
an nō. Et cū intrassent
domū. anticipat petrus sug
gerit. dnō interrogat.
Ne scandalizetur disciplī.
ad postulationē tributi. cū
videant eū nosse. que
absente eo gesta sunt.
Quid tibi videtur symon
reges terre. a quibus ac
cipiūt tributū vel censū
a filiis suis an ab alie
nis. Et ille dixit. Ab
alienis. Dixit illi jhūs
Ergo liberi sunt filij.
Dnō nr et sdm anime
et sdm spm filius regis
erat. vel ex dauid stirpe
generatus. vel ōipotentia
tis ubi prus. Ergo tri
tu assi regis filius nō de
bebat Ds q humilitatem

Et cū intrassi domū prevenit eū ihs
dicēs. Q didragma exigebāt filiū
sueriant petr. cū ingi intrasset domū

carnis assumpserat. debuit
adimplere oēm iustitiam
Noé ⁊ ifelices qui xpi ē
sentur noīe. et nihil dig
nium facimus tanta
maiestate Ille p nobis
et cautem sustinuit. et
tributa reddidit Noé pro
illius honore tributum nō
reddimus. et quasi filij
regis a vectigalibus
immunes sum⁹. Vade
ad mare et mitte hamū
et eū piscē q primus as
cenderit tolle et apto o
re eius inuenies statere
illū sumens da eis. p
me et te. Qd primū mi
rari i hoc loco. nescio utr
psalmis. an magistriez
saluatoris presumis qd
nouerit hīc piscem in
ore staterem. et qd prim⁹
ipse capiendus esset.
Magistriem utiq; vtu
tem si ad vbū cuius sta
tim stater i ore pisces
reperius est. et qd futu
rū erat loquendo fecerit
Videt autem mihi sp⁹
mysticos intellectus.
Iste est piscis q primus
captus est. qui in pro
fundo maris erat. et in
salsis amaritiq; gurgi
tibus mersabatur.
ut p sp⁹m adam liberetur
primus adam⁹. et id qd
i ore eius. hoc ē qd in cō
fessione fuerunt discipuli
pro petro et dño reddēt
Et pulchre idipm quod
datur precium⁹ dixit
est: qz pro petro qui pro
peccatore pecū reddeba
tur.⁹ dño at nr peccm
non fecerat: nec dolus
inuentus ē i ore eius.
Stater dicitur qui duo
didragma habz: ut ostē
deret filiationis nr⁹.
dū eode et dño et sup
plicio liberant. Doz et sim
plicat intellectū edificat
auditorem.⁹ dū tante
fuerunt dño paupertatis:
ut vñ tributū pro se et
apl̄o reddēt non habu
erit. Qd si quis obiice
voluerit. quō nudus
et locul̄ portabat pecu
niam: Respondebim⁹
rē pauperē in usus su
os diuitie nephas pu
tauit: nobisq; idem
tributū exemplum In illa

Necesse ē ut veniant
scandala; verūptm ve
hoī p quem scandalū
venit Non quo nōn
sit vēre scandala. ⁊ alio
quin absq; culpa esset
q̄ scāndalū facit: sed
cū necesse sit ī isto mo
do fieī scandala. vnq;
quisq; suo vicio scan
dalū ptz. Humiliq; p
gn̄alem smāz paulat
udab; qui prodicōi
ūm ꝓparerat Si ait
manus tua vl̄ pes tua
scandalizat te: absca
de eā et pice abstc et
reliqua Necesse est q̄d
venīe scandala. ⁊ ve
tī ei est hoī: q̄ q̄d nō
esse est. ut ī mūdo fi
at vicio suo fiat ut
p se fiat Igitur ōnib
trūant affectus. ⁊ et vni
usq; ꝓpīquitas āputa
tur: nc p occasionē
pietatis vnusquisq; re
denēt scāndalis pate
at Si iquit ita ē quis
t̄ duct⁹ ut manus
pes. oculus. et ē utilis
atq; solliatus ⁊ cautus
ad ꝓsmaedū. scāndalū
autem ē fiat: et p dis
sonantiam morum
te ptrahit ī gehēnam
Melius est et ut ꝓpīq;
quitate cuius. et emolu
mentis cuius carcas:
q̄ dū vis lucrifacē cog
natos et necessarios.
causā habeas ruinaz
Itaq; nō frater. non
uxor. nō filij. nō amica.
non ōnis affectus qui
nos excludē pt a rēgno
celoz: amoz dñi ꝓpo
natur Nouit unusquisq;
credentiū quid sibi mo
reat: vel ī quo solliate
tur aīa. ac sepe tēptet
Melius ē vitā solita
riā ducē: q̄ ob vite
pīntis necessitatē etiā
vitium pdē Videte ne
contēnatis unū ex pu
sill' istis Dico ei vobis;
quia āgli eoz sp vidēt
faciē patris mei qui
cel' est Hui dixerat p
manū. et pedē. ⁊ oculū
occis ꝓpīquitates et ne
cessitudines q̄ scāndalū
facē poterunt. āputan
das Austeritatē itaq;
sue subiecto ꝓcepto tem

sic et vos in talem hūerī
tis inocentiam et an
mu puritatem regnū celo
rum nō poteritis intrare.
Quic alit Qui hūili
auerit se sicut parulꝰ
iste: hic maior est in reg
no celoꝝ Qui imutatꝰ
me fuerit, et se in exēplū
mei hūiliauerit ut tātū
se deiiat, istū ego dic
o me formam hui ac
apienis: hic intrabit in
regnū celoꝝ Et si fuste
pent vnū puerū talē
in noīe meo: me suscipit
Qui tal' fuerit ut xpi
imitetur hūilitatem
et inocentiam: in eo xpō
suscipit Et prudenter.
ne ei aliquid delatū
fuerit apl'is: se putent
hōratos idicat non
illos sui mēto: si ma
gīi hōre suscipiendos
Qui alt scandalizauerit
vnū de pusill' istis.
Nota qui scandaliza
tur puerulꝰ maiorē
ei scandala nō reapūt
Expedit ei ut suspēdat
mola asinaria in collo
eius: et demergat in
pfundū maris Quāuis
hec gnal' possit esse hūa
aduersus oēs qui alios
scādalizant: tamen
iuxta iequentiam ser
monis, etiā ista apl'os
dictū intelligi pt. Qui
interrogando iso maior
esset in regno celoꝝ: vide
bant inter se de digni
tate contendē Et si in
hoc viso pmūssissent,
poterāt eos quos ad fi
dem vocabant p suū
scandalū pdē: dū apl'os
vident iter se de honoē
pugnare Nō autem
dixit, expedit ei ut sus
pendatur mola asina
ria in collo eius. sed'm
rtū prouīe loquit:
quo maiorē emunū,
ista apud veteres inde
os pena fuerit, ut in pro
fūdū ligato saxo dim
gerentur Expedit alt
ei Quia multo melius
est pro culpa breuem
reapere penam: isti
eternis fruari cruci
tibus Non ei videbit
dīs bis iudipm Ve
mūdo ab scandalis

nudico: ꝑ hi q̄ male
hñt Ista pabola in
euangl'io sc̄m luā
cā alio duab9 pabol'
dc̄e dnāgmarum. et
duoz filioz sc̄pta est
Dic nō est volūtas ām
pr̄ez vr̄m qui i celiō ē:
ut peat vnus de pusil
lis istis Refert ad supe
rius ꝓpositū de quo di
xerat Videte ne cōtēpna
tis vnū de pusill' istis:
et docet ideo pabolā
positam ut pusilli nō
contēpnantur In eo
autem qd' dicit. non
est volūtas ām pr̄ez vr̄m
ut peat vnus de pusil
lis istis: quotiens ali
quis pierit de pusill'
ōnditur qd' nō uolūta
te pr̄is pierit Si autē
pc̄cauerit i te fr̄ tuus.
vade et corripe eū int'
te et ipm solū: et si'liq.
Si pc̄cauerit iter nos
frater nr̄. et i qualibz
cā nos leserit dimittē
di habem9 ptātem:
immo nc̄tate q̄ pcipi
tur ut debitoribus nr̄is
debita dimittamus.
Diautē un dm quis
peccauerit: nō est nr̄i
arbitrij Dicat ei scr̄p
tum dni Si peca
uerit in ho īem:
rogabit p eo sacerdos
Si autē in deū pecca
uerit. q̄s rogabit pro
eo. Nos econtrio i dei
iuria bñignu sumus:
et i nr̄is contumelijs
exercemus odiu Cor
ripiendus ē ait fr̄ secor
sum. ne si semel fr̄
pudorē ac verecundiam
amiserit: pmaneat i
pcto Et si quidem au
dierit lucrifaciam9 aiam
ei9: et p altei9 salutē
nob ipis acquirt salus.
Si autem noluerit au
die adhibeat' frater:
Nd' si nec illū audie
rit. adhibeatur tm9:
vel corrigendi studio
vl' cōuincendi sb testi
bus Porro si nec illos
audire noluerit. tūc
mlt'is dicendū est ut
detestatiōi eū habeāt:
et qui n potuit pudo
re saluari saluetur
obpbrio Qm ait dia
tur sit t' sicut ethnicus
et publicanus. ondit'

perat dicens Videte ne
contemnatis unum ex pu
sillis istis Sic liquet p
apo seuitatem ut com
mixtim clementia do
ceam Quatu in vobis
est nolite contemne: s p
vras salutis etu illoru
que sanitate Diaute
pseuerantes in pctis vide
ritis et vicissim iuuetes.
Melius est solos saluos
fieri: q pire cu plubus
Na anglu coz in cel videt
facie patris mei qui in celis
est Magna dignitas
animu; ut unusquisq habe
at ab ortu nitutis in
custodia sui anglm
delegatu. Un legimus
in apocalupsi ihis An
glo epheси et thyathyre.
et anglo philadelphie.
i anglis etc. uliquas
ecclas scribe hec Aplus
precipit velari capita
in ecclesijs feminu p an
gelos Quid uobis vi
det. si fuerint alicui te
nu oues. et errauerit
una ex eis. nonne re
liquet nonaginta nu ir
montibus. et vadet que
ra que errauit Con
sequens ad clementia
uocat qui premisceat
dicens. videte ne contem
natis unum ex pusill
istis. et subiugit pabo
lam nonaginta no
uem ouium in montibus
errantiu; et unus erro
nee quia pastor bonus
quia p numquam in
firmitate abulare no
poterat) humeris suis ad
gregem reliquit reportauit
Nam putauit istum esse
pastorem, qui an in for
ma dei esset, no rapina
arbitratus est esse se qui
lem deo. et semetipm
exinanuit formam ser
ui accipiens obediens fact
usq ad mortem: mortem
autem crucis Et ob id
ad tiena descenderit
ut saluam faceret una
ouem que perierat:
hoc est humanum genus
Alij vo in nonaginta no
uem oubus iustorum
putant numerum intelligi,
et in una ouem pctorum:
sdm qd in alio loco
dixerit Non veni iustos
vocare: sed pctores.
Non ei opus hunt sani

bonarū rerū postula
cō sit vbi corpus ca vlt
hzē ꝯ spūs Tūc accēdēs
petrus ad eū dixit Dñe
quotiens peccabit i me
frat meꝰ et dimittā ei
vsq; septies: Et rliqua
Heret sibi hmo domi
nus; et i modū simi
litudis tplius rupi nō pt
Sup̄ dixat videte ne
cōtēpnatis vnū ex pu
sill' istis; et adiecerat.
Si peccaverit i te frater
tuus vade et corripe eū
iter te et ipm; et p̄nuū
rpmuscat dicens Si duo
ex vob̄ consenserit sup tra
de oni re ipetrabūt quā
pecierit; et ego ero i me
dio eorū Pronuciatꝰ aplꝰ
petrus iterrogat quoti
enis frī i se peccanti di
mittē debeat; et cū iter
rogatiōe pfert sūaz. usq;
septies Cui respondit
dñs. non usq; septies,
s usq; septuagies septi
es id ē q̄drigentis nona
gīta vicibus. ut totiēs
peccanti frī dimittēt i
die; quotiēs ille pecca
re nō possz Ideo assimi
latū est regnū ꝰ. ce
lorū hoī regi q̄ voluit
rōz ponē cū seruis suis.
Famulare ē seruis et ma
xime palestinis ad oēz
simonē suū parabolas
uūgē. ut qđ p simplex
p̄ceptū teneri ab audi
toribꝰ nō pt; p silitudi
nem exēplariz teneat
Descripsit itaq; petro sb
compatiōe regis et dñi
i seruū. qui debitor de
cem milia talentorū a
dño rogatus veniam i
petrauerat; ut ipe q̄
dimittat cōseruis suis
minora peccantibus.
Si ei ille rex et dñs seruo
debitori decē milia ta
lentorū tam facile di
misit. q̄ptomagis seruis
conseruis suis debent
minora dimittere. Qđ
ut manifestius fiat;
diamus sb exēplo.
Si quis nrm cōmisceat
adulteriū. homicidiū
sacrilegiū. maiora cri
mina decem milia tale
torū rogātibus dimit
tūtur; si et ipi dimittant
minora peccantibus.
Si autem ob factum
contumeliam simus

mnoꝝ ee deteſtandꝭ.
qui ſb noīe fidei agut
opa īfidelīū; q̄ hm qui
apte gentiles ſt. publi
cani ei vocāt̄ ſm̄
tropologiā. q̄ ſcī ſectā
tur lucra t exigūt vec
tigalia p negociōes et
fraudes. ac furta ſcele
rata atq; piuria. Amē
dico vobis q̄cūq; alli
gaueritis ſup tram. erit
ligata et i celo; et q̄cū
q; ſolueritis ſup tram
erūt ſoluti et in celo.
Quia dixerat. ſi aūt ec
cleſiam non audierit
ſit t̄ ſicut ethnicus t
publicanus; et pote
rat ꝺceptoꝝ frīs her
occulta ee reſponſio
vel tacita cogitatio. Di
cīquit me deſpicꝭ. et e
go te deſpicio. t ſi tu
me cōdēpnabis. et mea
ſnīa cōdempnabit;
pītatem tribuit aplis
ut ſciant q̄ a tribus cō
dēpnant ihūiam
ſnīaq; diuina corrobora
ſnīa rit. et q̄cūq; ligatū
fuerit i tra liguꝝ erit
i celo. Iterū dico vob
q̄ ſi duo ex vob cōſen
ſerint ſup tram de oī
re quancūq; petierīt;
fiet illi a pre meo qui i
celis. Vbi ei ſūt duo vel
tres congregati i noīe me
o: ibi ſū i medio eoꝝ.
Dīs ſupi ꝑmo ad cōcor
diam nos ꝓuocat. Igit
et ꝑmuī polliceī; ut
ſollicitos festinem ad
pacem. Cū ſe diuat iter
duos vel tres medīū fo
re. inꝝ illud ex tra
qui duos amicos captos
ī vnus ad viſendam
mēm i uertiſſet t amī
cū. p ſe vadem dediſſet;
ſic ꝑbāe voluit. ut vno
retento alterū dimitteret
Cuiꝝ rutiſſet ad condi
ctam diem admirās
amboꝝ fidem rogauit
rit ut ſe haberet trium.
Possum hoc et ſpūali
ter itelligi. t qd vbi ſpūs
t aīa. corpuſq; cōſenſe
rint. et non iter ſe bellū
duſarū habuerint no
luptatum; car
ne cōcupiſcente aduſus
ſpm. et ſpūs aduſus car
nem de oī re bona quā
petierīt ipetrent a pre
Nulliꝝ dubiū quin

pondeit non oēm ob
causam debere dīmitti.
si sacrilegij reus tenebit:
et aduſus doctrinā moy
si faceret Igit dīs sic
responsioēz tēperat ut
decapulā trāscat: scp
turam sctam adducēs
i testimoniū et nālem
legem pmādz dei suāz
sdē opponens. q non
volūtate dei sed peccati
nīs necitate cōcessa est
Non legistis q: qui fe
cit ab iitio masculm &
feminam fecit eos: Hoc
i exordio genesios scp
tū est Dicendo at mas
culū et fēam: oīdit
sdia vitanda iugia
Non ei aut masculm &
fēaz. qd ex priozi repu
dio ꝛrebatur: sed mas
culū et fēaz ut vnuz
cōiugiz cōsortio nectē
rentur propt hoc dīt
tet hō pīem et mrem &
adhēbit uxori sue et n
uxoribus: et erūt duo
i carne vna Pīnuū
nupciaz e duab vnā
carnē fici Castitatis iu
cta spū: vnuz efficit
spūs Qd gr deus iūx
hō non sepaet. Deus
cōiunxit vnā fiaēdo ca
rnē vni et feie. hanc
hō non pt separe: ni
forsitan solus deus.
Hō sepat qn ppt desi
derīū sdē uxorius pma
dimittim? Deus sepat
et q diuxerat. qn ex cō
sensu propt mutuā
dei co qd tempi i arto
sit sic habemus uxoes
quasi nō habītes Dic
illi Qd gr moyses mā
dauit dare libellū rpu
dij et dīmittī. Aperuit
alīpnā: quam pa
uerāt Et certe dīs nō
ppam suum ptuleat:
s; veteris hystorie et mā
datoriū fuerat recordat
dei Aut ill. Quī moyses
ad duriciā cordis vīr
muſit uobis dīmittē uxo
res vras: ab iitio at
non fuit sic Qd dicat
istiusmodi e Nūqd dō
pt sibi esse ctrarius ut
aliud ante iusserit. et
sententiā suā nouo
frāgat ipio. Non ita
sentiendū est d; moy
ses cū videret ppter de
siderīū secūdarīū cōiu

ꝑplacabiles. et ꝓpt̃ amaꝝ
ruꝫ vbꝝ ꝓpetuꝫ habe
amus dissordiaꝫ. nõ
ne nob videmur rectꝫ
digendi ꝝ aurꝝ et sb
exemplo opiꝫ nr̃i hoc
agꝫ ut maiorũ nobis
delictorꝫ venã nõ rlaxe
tur. Oblatus ẽ ei vn̄
qui debebat decẽ mil
a talenta Dño quos dr̃
istũ q̄ debebat decem
milia talentorꝫ Dra.
ītpretat. aũs vxorẽ
et filios venũdandos
pceptante illo ī mali
cia: ispientiam et ma
las cogitatiões ītelligi
volũt Dicit eã iusti ux
or dicitur sapĩa; sic
vxorẽ iusti et pfecto
rꝫ appellari stultiaã
Sed quõ ei dñs dimit
tit et decẽ milia talẽ
tu. et ille nobis sñus
suos cẽtũ denarios nõ
dimisit. nr̃ ecclesiasti
ca ītpretatiõ est: nec
a prudentibus vuis
ꝛapiendꝫ Dic et ꝑ me
celestis fuget uobis:
si nõ ꝛmiseritis vn̄ꝰ ꝗssꝫ
fr̃i suo de cordibꝰ vr̃is.
Formidolosa sñia si
iuxta nr̃am mentem
sñia dr̃a flectit atꝫ mu
tat: si pua fr̃ibus non
dimittim̃ magꝫa deo
nobis non dr̃ittent. Et
ꝙ ꝑt vnusq̄sq̄ dicere.
Nihil habeo cõtra eũ
ipe nouit. lꝫ dñs iudi
cem: nõ m̃ cura est.
Quid velit agere ego
ignoui ei Confirmat
sñiam suã; et oẽs simu
lacõem ficte pacis ener
uat dicens Si nõ ꝛmi
seritis vnusq̄sq̄ fr̃i suo
de cordibus vr̃is Et ac
cesserũt ad eũ phariseꝝ
temptãtes eũ et dicẽtes
Si licet hoi dimittꝛ vxorẽ
suam quacũq̄ de cã.
De galilea veneãt ad
udeam. idcõ phari
seoꝝ sdoꝝq̄ factio
ītrogat eũ utrũ liceat
hoi dimittere uxorẽ suã
qualibꝫ ex cã ut quasi
cornuto eũ teneãt silo
gismo: et qdcũq̄ respõ
derit capcõi pateat. Si
dixerit dimittẽdã esse uxo
rem q̃libet ex cã et ducẽ
das alias. pudicicie
pdicatoꝝ: sibi videbit
docere ĩra Dñauit̃ rex

liberi: uolūtate nos sb
icamus humani Videntes ergo apli graue uo
ri ingū pferūt motum
animu suu. et dicūt si
tta ē cū hoi cū uxore:
non expedit nubē Q.
dixit. nō oēs capiūt vbū
istud: s̄ q̄bus datū est
Nemo putet sb hoc vbo
vl fatū vl fortunā introdu
ci. qđ sīm sit vgines. q̄b
a deo datū sit: a quos
q̄dā ad hoc casus adduxerit D; hmō datū est qu
peccerūt qui voluerūt: q̄
ut acrius laborarent.
Omn̄ ei petenti dabit.
et q̄ens inuenit: et pul
santi aperiet. Sūt ei eu
nuchi qui de utero mr̄is
sic nati sūt: et sūt eunu
chi q̄ facti sūt ab hoīb⁹.
et sūt eunuchi q̄ seipsos
castrauerūt propter regnū
celoz̄ Qui pt capē ca
piat Triplex ē genus eu
nuchoz. duoz carna
liū: et tertij spūal. Alij st
q̄ de utero mr̄is sic nas
cūt Alij vl quos caste
uitus fecit: vl delicie
matronales Terci qui
seipsos castrauerūt ppt
regnū celoz. et q̄ ca pos
sunt uiri cē: propt xp̄m
cunuchi fuūt. Istud pro
mittitur pmiū Duplo
ribus autem quibus
castimonie ueritas nō
uolūtas est: nihil dīno
debet Possumus et
aliter dicē Eunuchi sūt
qui de utero mr̄is fri
gidioris nature sūt. nec
libidinem appetentes.
et alij qui ab hoīb⁹
fiūt. quos a philoso
phi fecerūt. aut pter
idoloz cultū et mollī
untur i feīas: uel p
suasioe hēticā simulāt
castitatem ut mēdāt
fugiendo vitatē Sed
nullus eoz̄ sequitur rg
na celoz̄: nisi qui se
propt xp̄m castrauerit
Vn̄ ifert Q. pt capere
capiat. ut unusquisq;
cōsideret uires suas:
utrū possit vginitatē
et pudicicie iplere pre
cepta. Q se ei castitas
blanda ē: et quelibet
hoīes ad se alliciens.
D; sidenide uires sūt:
ut qui pt capē capiat
Quasi hortantis vox

gũ. q̃ vel dicioꝛes. l'iu
niores. vl' plẽiores es
sent ꝑmas uxoꝛes ĩ fi
a. at malã uxam du
cere maluit ĩdigere dis
coꝛdiã ꝙ odia et homi
cidia ꝓsecuꝛde. Dilig
cõsidẽa qd' ñ dixit ꝓp
ter duꝛiciã coꝛdis vr̃i ꝙ
misit uobis deus. ꝙ mo
ysẽs; ut uxoꝛi aplin cõ
siliũ esset hoĩs nõ ĩpiũ
dei. Dico at uob. qꝛ iꝑã
ꝙ dimiserit uxoꝛẽ suã
nisi ob cãm fornicacõis
et aliam duxerit; mecha
tur. Et q̃ dimissã duxe
rit mechat. Sola forni
cacio ẽ q̃ uxoꝛis uiciat
affectũ; immo eã illa
vnã carnẽ ĩ aliã duxe
rit. a et se fornicatõe
sepauerit a mãto; nõ
debet teneꝛi ne uiriũ ꝙ
sb maledicto finiat. di
cente scꝛiptura. Q̃ adul
terã tenet stult⁹ et ĩpi⁹
est. Vbicũq; ẽ igit forni
cacio et fornicacõis fus
picio; libẽ uxoꝛ dimittitur
Et ꝑ potẽt accidẽ ut ali
quis cã ĩpnã faceꝛet
ĩnocẽs. et ob sdam co
pulã nuptiaꝝ ueteꝛi
cauion ĩpingeret. a sic ꝑ
oꝛem dimittẽ iubetur uxo
oꝛem: ut sdam ꝑmaui
uente non habeat. Ds
ei dixit tale est. si non
ꝓpter libidinẽ ꝙ ꝓpter iu
ria dimittis uxoꝛe. a ꝑce
ꝑptus ifeliciꝛes ꝑoꝛes
nupciaꝝ nouaꝝ te imut
tis ꝑiculo. Necnon qꝛ
poterat cuenire ut uxoꝛa
eadem legem uxoꝛ q̃ ma
rito daret ꝛpudiũ. a cad
altela ꝓpiet; ne ꝙ aui
piat uiũ. Et qꝛ mẽtiꝛ
et q̃ sel' fuerat adultera.
obꝓbꝛiũ nõ timebat;
sed nõ nubẽ ꝓcepit viꝛ
o. Ds si talem duxeꝛit;
sb adultery cmune sit.
Dicit ei dis. cui⁹ di
cta ẽ cãsa hoĩ cũ uxoꝛe;
non expedit nubẽ. Gra
ue pond⁹ uxoꝛi est; si
excepta fornicacõis cã.
eas dimittẽ non licet.
Quod ei si temulenta
fuit. si uncida. si mal'
mal' moꝛibus. a si luxuꝛi
osa. si gulosa. si uaga
si murgatrix et maledi
ca. tenẽda eit isthusmo
di. Volum⁹ nolum⁹.
sustinẽda. Cũ ei essem⁹

proximū tuū sicut teipz
Adolescentem istū tēptatorē esse ex cōpharisēis
sumus. qđ dicente sibi
dño. si vis ad vitam īgredi
rursū fraudulent itiogat q sint illa mandata:
quasi nō ipe legerit.
Aut dño posse deo iubē
cōtraria Dicat illi adolescēs
oīa hec custodiui, quid adhuc mihi
deest. Hēt adolescēs
di cī hoc qđ positū est
in mandatis. Diliges
proximū tuū sicut teipz
ope xpleret, quo postea audiens vade et vende
omnia q habes et da
pauperibus. et tristis recessit. (qz habebat possessiones multas) Di vis
pfectus ee vade et vende
q habes et da pauperib9,
et habebis thesaurū in
celo: et veni sequere me.
In pntiarū est: utrū
velimus esse pfecti. Tamen q̄cūq pfectus ee
voluerit debet vendē q
hz. et n ex pte vendē sicut
ananias fecit et saphi
ra p totū vendē: et nū
vendiderit dare oīa pauperibus. et sic sibi tpet
thesaurū i regno celoz
Nec hoc ad pfectionē
sufficit: ni post cōceptus
dñaz saluatorē sequit:
Id est relictis malis faciant bona. Facilius ei
sacculus cōtempnit q̄ voluptates multi dum
naz contēpnētes dñm
non sequūt. Sequitur ad
dñm: qui imitatoz ei9
est: et p vestigia, qđ
Q ei dicit se i xpo ambulare, debet quo ille ambulauit: et ipe ābulare
Habet tristis. Erat ei hīs
possessiones multas Ut
est tristicia: q ducat ad
mortem Causaz tristicie reddit qđ habuerat
possessiones multas: id
e spinas et tribulos que
sementem dñicam suffocauerūt Ihūs at dix
disc suos Amen dico vobis: qz diues difficile
intrabit i regno celoz
Et quo abrahā ysaac
et iacob dites intrabūt
i regno celoz. Et in

dñi est; et multos suos
ad pudicitiae primum con
tentus q̃ pt aspe capi
at Nunc pt pugnare
pugnet; supet ac tum
phet Huic oblati sunt ei
parvuli: ut manus
eis ponet et oraret ✓
Discipuli aut increpabat
eos, non quo nollent
eis salvatoris et manu
et voce benedicere; sed quo
neqd hentes plenissimam
fidem putarent eum in
solitudinem homm offerre
aut importunitate lassa
ri Dimittite puros et
nolite eos prohibere ad me
venire; taliu est enim regn
celor Dignitatis dixit ta
lium non statorem. ut ondet
non etatem regnare sed mo
res: et hos q̃ solem herent
innocentiam et simplici
tatem primum repromitta.
Aptoq̃ in candem suam
congruente Nolite pueri
fieri sensibus freos. sed
malicia pueri estote;
sensu aut ut perfecti sitis.
Et ecce unus accedens;
aut illi Magister bone.
quid boni faciam ut
habeam vitam eternam?
et reliqua Iste qui interro
gat quo vitam consequa
tur eternam. et adolescens
et dives erat et superbus.
et nisi alium evangelistam
non voto discretus: sed tempta
tus interrogat Quid me
interrogas de bono? unus est
bonus deus Quia ma
gistrum vocaverat bonum.
et no deum vel dei filium con
fessus erat; Dicat quinus
sensim hominem corpore dei
non esse bonum De quo
dicit. Confitemini domino qm
bonus Ne quis ait pu
tet in eo quod bonus di
catur excludi a bonitate
filium dei: legimus in alio
loco Pastor bonus po
nit animam suam pro o
vibus suis. et in psalmo.
spm bonitatem disciplinam bonam
Igit et salvator no boni
tatis testimonium renuit;
sed magistri absque deo erudi
tionem. Si vis ad vitam
ingredi: mea mandata.
Dicat ille. Que? Jhus
ait dixit Non homicidi
um facies. no adulte
rabis et reliq; et diliges

✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓

i regeneá cõe cũ sedẽt
filius hoĩs i sede maiestatis sue: sedebitis et vos sup sedes iudicantes duodecim tribus isrl'. Non dimisi qui reliquistis oĩa. & hoc ei et socrates fecit philosophus. et mlti alij diuicias cõtẽpserũt. ꝙ qui secuti estis me: qđ ꝑ ꝑe apl'oz̃ ẽ atq; credentiũ In regeneá cõe cũ sedẽt filius hoĩs i sede maiestatis sue: qñ ex mortuis de corrupcõe surgent incorrupti Sedebitis et vos i solio iudicantes duodecim tribus isrl': q; vobis accidentibus illi credẽ nolucrũt Et oĩs q̃ reliquit domũ vl' fres aut sorores. a' ꝑes & mrem aut uxorem. a' filios a' agros propt nomẽ meũ: cẽtuplũ accipiet et vitã eñam possidebit Mlti aũt erũt ꝓmi nouissimi: et nouissimi ꝓmi. Locus iste cũ illa sñia congruit: in q̃ saluator loq̃t Non veni pacẽ mittẽ: ꝙ gla diũ Veni ei separare hoĩe a ꝑe suo. & mrem a filia: et nurũ a socra. et ĩimici hoĩs domestici eius Cum ergo propter fidẽ xpi et predicacõnem euãgelij oĩa affectus dereliquerit. atq; diuicias. et sẽi voluptates: iste cẽtuplũ accipient et vitam eñam possidebũt Ex occasione huius sñie q̃dã introducũt mille ãnos post resurrectionẽ dicentes nobis tũc cẽtuplũ oĩm rez quas dimisimus et vitã eñam cẽ reddẽdam Non intelligentes qđ si i cẽtis digna sit repromissio i uxoribus appareat turpitudo. ut q̃ vni ꝑo dño dimiserit: eidẽ vicariat i futuro Sensus igit iste est: q̃ animalia ꝓ salutore dimiserit. spiritualia recipiet. que ꝑ ꝑe et mũdo sui ita erũt: q̃ si q̃s ꝓ uno nuo cẽtuplũ nuis cõpetit Unde dicit et apl'us. q̃ vnã tm domũ. et vni ꝓuãe

angelio matheus et
zacheus diuicis delictis:
dñi testimonio pdicat.
Q; considerādū qđ cote
pore quo itrauit: diui
tes esse desierāt Tā diu
q̄ nō itrabūt q̄ diu di
uites fuerūt: et tamē q̄
difficile diuitē cōtēpnū
tur. nō dixit ipossibile
e ditē itrare i regnū celo
rū ꝫ difficile: vbi diffi
cile ponit. nō ipossibi
litatē ptendit. sed rarita
demonstrat. Et iterū di
co nobis facilius est
camelū p foramē acus
transire. q̄ diuitē intra
re i regnū celoz; hoc
dicto oīdit non difficile
ee, ꝫ ipossibile Di
cī quō camelus nō pt
transire p foramē acus.
sic diues itrare nō pt
i regna celoz: nllo di
uitū saluus erit Q; si
legamus psalmū quō
camelī madian et ze
fan veniant ad ihrlz
cū donis atq; muneri
bus, et q̄ pro eis uiui e
uant, & victoz putate
distorti ingrediāt potiꝰ

ihrlm videbimus quō
et isti cameli q̄bus et
diuites xpiani. cū depo
suerit grauē sarcinam
peccatoz et tocius corpo
ris prauitatē: itrare pos
sint per angustā et ar
tam viā q̄ ducit ad vi
tam Interrogātibus aūt
discipul' et admirātibus
austeritatē dicti. quis q̄
poterit saluus ee? Clemē
cia sua seueritatē suā
teperauit dicens. q̄ apd
hoīes ipossibilia sūt;
apud deū possibilia sūt.
Tūc videns petrus dix.
ca Ecce nos reliq̄mus oia
et secuti sumus te Quid
ergo erit nob. Grandis
fiducia. petrus piscā
tor: e. duces nō fuerat.
caboz manu et arte q̄re
bat: et tñ loq̄t confide
ter reli q̄nus oia Et
q; nō sufficiat tantum
relinquere. uidit qđ p
fectū est: et secuti sum9
te sequimur qđ inquisiti.
quid q̄ dabis nobis
p̄mij. Ihūs aūt dixit
ill' Amē dico vobis qđ
vos qui secuti estis me

hora volūt missū esse ī
vineam adam; et ī hūsō
p̄archas usq; ad noe.
Tertia ip̄m noe usq; ad
abraham et circūcisionē
ei datā Derta ab abraha
usq; ad moysen: qui lex
data ē Nona ip̄m moy
sen et p̄phetas Undecī
ma aplōs et gētiū ppl̄z:
quibus ōcō īnuent. Un
hoc ip̄m ītelligens post
horā iā undecimā cū
esset p̄ope sol' occasū ⁊
ad vespam iohānes cū
angelista loquit; filioli
mei nouissima hora est.
Et sil' considera qđ īus
tiam p̄ūs famulue quā
ī undecime hore opari
o ōnes puter accusant
ī se ipīs non ītelligūt
Di cī īquus ē p̄fami
liaſ. non ī vno īquꝰ
est ꝫ ī oībus.ꝛ q; non
sic laborauit tue hore
operarius: quō ille qui
prima hora ē missus
ī vineā Dilit' et sorte ho
re operarius minus la
borauit a tue hore ope
rio; et none a sexte ho
re operario Quis itaq;
retro vocatio gentiliꝫ
iudet; et ī cuāgelio tz
ītur gradu Unde et sal
uator concludens pabo
lam; erūt īquit p̄mi
nouissimi et nouissimi
p̄mi Qđ iudei de capi
te vtant in caudam:
et nos de cauda mute
mur ī caput Amice nō
facio tibi iniuriam Leg
ī cuiusdam libro aūcī
istū qui incepat a pre
famulus p̄me hore ope
rū pthoplastū ītelligi:
et eos qui co tpe credi
derūt Nonne ex dena
rio cōuenisti mecū?
Denarius figurā rgt
h;. Accepisti ergo meā
quā t' p̄miseram hoc
ē imaginē et silitudīz
meā. quid ap̄ls ab aplis?
et ñ tā plus acupere qđ
alius nihil acupe desid
ras. qđ alteri⁹ sorte mu
nuatur p̄mij mutū?
Tolle qđ tuū est et uade
Iudeus ī lege. nō gra
ꝫ ope saluatur Qui
cā fecit eā: viuet ī ea
Vñ dicit / ad eū Amo
culus tuus nequ est ꝫ

ꝓuos agros dimiserat.
quasi nihil ipsos et dia
possidentes.

(Simile est regnū celo
rum homi ꝓfa
milias: q̄ exijt ꝑmo ma
ne conducere operarios in vine
am suā Conuentōe aūt
facta cū operarijs ex dena
rio diurno: misit eos in
vineam suam Parabo
la ista vel similitudo vīs
celoz; ex his q̄ ꝑmissa
sūt intelligit Septē est
ei aīe eā; multa erūt pri
mi nouissimi. et nouis
simi ꝑmi Non tēpe dif
ferente dño ꝙ fide Di
citur prēmisimulias ꝑ
mo mane exisse. ut con
ducēt operarios in vineā
suam; et pacū opib cō
stituisse denariū Deīde
egressū eam horā tuā
vidisse alios stantes in
platea otiosos. et illis
nequaq̄ denariū. sed
q̄d iustū est fuisse pol
licitū. Sexta ꝙ hora et
nona fecisse solit; vn
decima aūt inuenisse ali
os stantes. q̄ tota die oc
iosi fuerāt. et misisse eos
in vineam Cū aūt sero
factū esset ꝓcepisse pa
tri suo ut a nouissi
mis incipet reddē. hoc
est ab operarijs horze vn
decime usq̄ ad operarios
horze ꝑme: omēsq̄ pri
contra nouissimos in
iudia cōtatos iustitie
arguisse prīmisimulias?
Non qd minus acceperit
ꝙ fuerat cōstitutū:
ꝙ qd plus acceperunt
runt his in quos se clemē
cia inductoris effuderat.
Mihi videt ꝑme horze
esse operarios. samuelē.
et iheremiā. ⁊ baptistā
iohannem; q̄ pōt cū
psalmista dicere. ex u
tero mīs mee deus me⁹
es tu Tercie vero horze
operarij sūt qui ab uber
tate deo huic reperīt.
Sexte horze; q̄ matura
etate susceperīt ingū x
Nonecq̄ iam declinātē
ad senū Porro vnde
cime; q̄ ultīa senectute.
Tamē ōnes accipiūt ꝑ
mū: licet diuisio labor
sit Dūt q̄ hāc parabolā
aliter ediserāt ꝑma ho

gellandus ex crucifige
dus erat. quo i amoroissa
durt. quis me tetigit. et de
lazaro. ubi posuistis eu.
In veteri ꝙ testamento: ada
ubi eo Et dnōens videbo
si uxr clamore suu q̄ veit
ad me pficiut; sinat no
est ut scia Postulat at
mr filioz zebedei errore
mulieb; et pictuto affu;
nescaens q̄d petet Nec mi
ru si ista arguebat im
perite eu de petro dicat
q̄n ta vlt facr tabnacla.
nescaens quid dicet Indes
at illius dicit Nesatis q̄d
petatis Mater postulat.
et dno discipul' loqtur:
itelligēs pcto ei⁹ ex filioz
voluntate descendē. Pote
stis bibr calicē quē ego
bibiturus sum. Calicē i
scripturis dimis passionē
itelligim⁹ p: si possibi
le est: trasseat calix iste
a me Et i pō. Qd vtbu
am dno. p oibus que
retribuit mi. Caliccm
salutaris accipiā; et no
men dni inuocabo. Statim
ifert quis sit calix; pcto
sa iquit i ospcu dni moz
stroz ei⁹ Aut ill' Caliccm

q̄dem meu bibetis. sede
at ad dexterā z sinistrā
nō est meu dare uob; sed
q̄bus patu est a pre meo
Nuc̄t quo calicē martyr
ij filij zebedei iacob⁹ vz.
et iohānes biberit. ñ scr̄p
tura narrat iacobu tātu
aplm ab hcode trucidatu.
Johānes at ppa morte fi
nierit vitā. D; si lega
mus ecclīasticas hystoias
i q̄bus fert. qd et ipe pp
martyrū sit missus in
ferentis olei doliū; et
ide ad suscipiēda cōna
xpi athleta pcesserit. statim
relegat⁹ i pathmos ysu
lam sit. videbim⁹ mar
tyrio aīm nō defuisse.
s; bibisse iohānē calicē
cōfessionis quē et treb
puer i camino ignis
biberūt; licet pfector
nō fuerit sāguis Qd
at dicat sedere ad dexte
ram meā et sinistrā nō
e meu dare uobis s; q̄bꝫ
patu est a pre meo; sic
itelligendu est Regnū
celoz nō est dātis; sed
accipientis Non ei est
psonaru acceptio apd
deu. s; q̄ibus tale sep

ego bonus sū. Ihīp̄z
sonat ꝙ illa hac pabola
vbi maior filius mīoꝝ
inuidet et non vult eum
recipi penitentē; et p̄ꝫ
accusat iustitiae Et ut sa
nauit hīc ē sensū quē
diximus: titulus pabole
hȳ finisꝫ ascendit Dice
rūt iquit nouissimi p̄.
et p̄mi nouissimi Multi
ē sūt vocati: pauci vo
cati. Et ascendit ihūs ihe
rosolimā: et assūpsit du
odecim discipulos secreto
et ait illis Ecce ascendim⁹
ihērosolimā. et filius ho
nis tradet p̄incipibus
sacerdotū. et scribis. et damp
nabunt eū morte. et tra
dent eū gentibus ad il
ludendū et flagellandū
et crucifigendū: et tertia
die resurget Crebro hīp̄z
discipuli dicēt D: ꝙ
multis i medio dispu
tatis potēt labi de me
moria qđ audierāt: id
circo iturus ihērosolimā.
et secū ductaros apl̄os
ad tentationē eos parat:
ne cū veneīt pscucio et
crucis ignominia scan
dalizētur Tūc accessit ad
eum mr filiorū zebedei
cū filiis suis adorans et
petens aliquid ab eo.
Qui dixit ei Quid vis?
Ait illi Dic ut sedeant
hi duo filii mei vnus
ad dexterā tuā: et vn⁹
ad sinistrā in regno tuo
Unde opinionē regni
hīs mr filiorū zebedei. cū
dñs dixerit filius hoīs
tradet p̄incipibus sacdo
tū et scribis et damp̄na
būt eū morte, et tradēt
eū gentibus ad illuden
dū et flagellandū et cru
cifigendū. et ignominia
cum passionis tunc tūb⁹
discipuli nūtiauerit, ut il
la ꝙrīs postulet triumphū
tis. Hanc ut reos ex eā?
Quia postq̄ eū dixe
rit dñs ut tria die resu
rget: putauit eū mulier
post resurrectionē illuc
regnaturū Et hoc qđ
ipsa adductu p̄mittit
primo ē coplendū Et cau
ditate femmea p̄tria
rupit: immemor futuroꝝ
Qđ ait interrogat dñs.
et illa petente videt qđ
vis: nō venit ex ignoza
tia. ſ ex p̄so dicit q̄ fla

tos secuꝰ viã audierũt q̃
ihesus trãsiret. Et clama
uerũt dicentes: dñe mise
rere nri fili dauid Turba
aũt increpabat eos ut tace
rent Ille magis clama
bant dicentes Dñe mi
serẽ nri fili dauid. Nul
ti latrones erant in iherico
q̃ egredientes et descẽtes
de iherosolimis itinerẽ et vi
neare consueuerũt. Idcirco
venit dñs iherico cũ disci
pul' suis ut libet vulnera
tos: et mixta turba secum
trahat Denuq̃ postq̃ egre
di nolunt ab iherico: secuta
est eũ turba mixta Di mã
sisset iherosolimis et nusq̃
ad humilia descendisset: tur
ba usq̃ hodie sederet in
tenebris et umbra mortis
Duo et duo cęci erant iuxta
viam Cecos appellat, qui
nedũ diu potrãt in lumi
ne tuo videbim⁹ lumen:
secuꝰ viã. quia videbã
tur quidem legis ire no
tiam: sed viam q̃ xpus
est ignorabant Quos
plerisq̃ phariseos intelligũt
et seductos. Alii vero utriusq
populũ et veteris testamẽ
ti et novi. qđ alit septam
legem. alit nalem sequẽtes:
sũ xpo cęcus erat. Hii q̃
p se videre nõ poterãt.
audierũt preterita salua
tois: et confessi sũt filiũ
dauid Hinaute utiq; ex
cuius iniquitate ad ppm u
deor hoc qđ sequit̃ incre
pat eos turba sup ethni
cos intelligendũ quos a
postolus monet ne glo
riet̃ et superbiat contra
radicem suã Dei cui ipi
erroꝛe prorsus insciti fuerũt
ex oleastro in bonã oliuã:
nequaq̃ debeant inuide
re priorũ saluti Miserẽ
nri fili dauid Increpã
tur a turbis et nichilo
minus nõ tacent. sed
crebrius idipsũ ingeminãt:
ut desiderũ vẽ lucis os
tendant Et stetit ihesꝰ
et vocauit eos: Vau Ce
cus erat, quo pgent igno
rabant. sequi nõ pote
rant salutatorem: mit
te fouee in iherico. mite
rupes et precipita in pfũ
dũ vergentia. Idcirco dñs
stat ut venire possint. et
et vocari iubet ne turbe
phibeant: et interrogat
quasi ignorans qđ velit

bucrit ut regno celoz
dignus fiat; hic accipi
et qđ nō ꝑsonc ꝑ vite
patū est. Et italꝫ tales
estis q̄ ꝺseꝺmū regnū ce
loz qđ ꝓ mcis tribulā
tibus et victoribꝰ ꝓpauit:
vos q̄ accipietis illud.
Illi de moyse z helia
dictū volūt quos pau
loante ī mōte cū eo vi
derūt loquētes: ꝑ mihi
nequaq̄ videt. Ideo ei
sedenau in regno celoz
vocabula ñ dicūt: ne
paucis notātis cetꝝ pu
tarent exclusi. Et au
dientes dece: īdignati
sūt de duobꝰ frībus.
Dece apli nō īdignāt
mīri filioz zebedei. nec
ad mulierē audaciam
referūt postulāti. sed
ad filios qđ ignorātes
mensurā suā ī modica
cupiditate exarserit: q̄
bus et dns dixerat. nes
citis quid petatis. Dub
itelligit aute vel ex ira
scione dñi. vl ex īdigna
cōe aplōz: qđ filij mris
simulauerūt ad grādia po
stulanda. Ihesus aute
vocauit eos ad se: z ait

Datis q̄ ꝓncipes gentiū
dnāntur eoz. et reliq̄. Simil
magis et mitis. nec cupi
ditatis īmodice duos ar
guit postulātes. nec dece
reliquos īdignōis increpat
et lunoris: ꝑ tle ponit exm
quo doceat eū maiorē
ee q̄ mioz fuerit. et illum
dnm fieri qui oim huius
sit. Frustra igit aut illi
īmodcata assierūt. aut
isti dolent sup maioe
desideio: cū ad humuta
tē virtutū nō potencia
ꝑ humilitate venuat. De
inde ꝓponit exēplū
ut si dicti dei perpendent:
erubescent ad opa. Et di
cit. Sicut filius hoīs nō
venit ministrari: ꝑ ministra
re. Nota qđ crebro dixi
eū qui ministrat filiū appel
lari hoīs. et dare aiam
suā rdēptoēz p multis.
qui forma sua accepit
ut p mundo sāguine fūde
ret: et non dixit dare a
nimā suā rdēptoēz pro
oibus sed pro multis. id e
p hys q̄ credere noluerūt.
Et egredientibus illis ab
hyerico: secute sūt eū tbe
mlte. Et ecce duo cca sedē

dñm et ſeruos eius uēſſe
q̄ ad ſoluēdū miſſi fuerāt:
n̄ audet r̄ſiſtē Que ſit
autē aſina et pullus aſi
ne dicemus ī ſb̄dtio Hoc
autē factū eſt ut ip̄leret
qđ dictū eſt p ꝓphetam
dicentē Dicite filie ſyon
Ecce rex tuus uenit tibi
manſuet⁹ ſedens ſuper
aſinam et pullū filiū
ſb̄iugal': hoc ī ꝓphīa Za
charia ſcptū eſt De quo
plenius ſi uite ſpaciū
fuerit: ī ſuo dign⁹ loco. Nūc
ſtringendū breuit. qđ ſ⁹
litteram ī puo itinere ſpa
cio ſup utrūq; al' ſedere
nō quiuerit: a' ēi aſine
ſedit: et pullus abſq;
ſeſſore fuit. Aut ſi pullo
qđ magis rōpetit uſus
eſt: ad ſedendū aſina
ducta ē libēa Ergo cū ihs
toria uel impoſſibilitatem
habeat uel turpitudinem
ad allegoria trāſmittim⁹
ut aſina iſta q ſb̄iugal'
fuit et cōdomita et iugi
legis traxerat ſynagoga
intelligat, a' pullus aſine
laſciuus et liber gētiū
ꝓlg qb⁹ ſedet ihs: muſſ
ad eos duob⁹ diſcipulis
ſuis uno ī transitu. et
altero ī gentes Euntes at
diſcipuli fecerūt ſicut p
cepit eis ihs. et adduxe
runt aſinā et pullū et i
poſuerūt ſup eos veſtime
ta ſua; et deſup eis ſede
fecerūt Pullus iſte et aſi
na q̄bus apli ſternūt ve
timenta ſua ut ihs mol
luis ſedeat ante aduē
tū ſaluatoris nudi erāt;
multiq; ſibi ī eos dnatū
vendicātib⁹ abſq; opime
to frigebant Postq; vō
apli uis ſuſcepere uestes
pleniores facti; dñm ha
buere ſeſſorem Veſtis at
apli uel doctna vtutū:
vel ediſcerno ſcpturarū ī
telligi pt Duc eccleſia
ꝝ dogmatū ueritatis.
q̄bus veſtib⁹. ñ aīa inſtru
cta fuerit et ornata: ſeſſo
rē hr̄e dñm nō mētur.
pluma at turba ſtraue
rūt veſtimenta ſua ī via
Videte differenciā vnuſ
cuiuſq; pſone Apli ueſti
menta ſua ſup aſinū po
nūt Turba q vilior eſt
ſb̄ſtnit pedib⁹ aſini. ne

ut ex uisione eoꝝ ma
nifesta debilitaꝫ pareat:
et ꝫtus ex ꝛmedio ꝺgnos
catur ℣Misertus aꝫt eoꝝ
ihesus tetigit oculos eoꝝ;
et ꝯfestim viderũt et se
cuti sũt eũ. ℭTangit ocu
los et prestat artifex qꝺ
natura non dederat; aꝫ
certe qꝺ debilitas tule
rat donat mia. ℭstatiq;
viderũt: et secuti sũt eũ
℣ cũ ꝛ ihericho contra
ctu sedebant ꝛ clamare
tm nouerãt: postea se
quũt ilꝫm non tam pe
dibus qꝫ ꝫtutib⁹ ℭEt cũ
appiquasset ihesolimis
et venisset bethphage aꝺ
mõtem oliueti; tũc ihs
misit duos discipulos di
cens eis. ℑte ꝛ castellũ
qꝺ contra vos est. et stra
tim inuenietis asinã al
ligatã ⁊ et pullũ cũ ea:
solute ⁊ aꝺducite mi.
ℭEt si quis uobis aliqꝺ
dixerit. dicite q: dns his
opus hꝫ; et ꝯfestim di
mittet eos ℭEgredit de
ihericho turbis eductis ide
qꝫ plurimis: et ceas red
dita sanitate. ℣Appiquat
ihesolimis magnis dita
tus meritis salute redeũti
reddita ingredi cupit urbẽ
pacis: ⁊ locũ visionis dei
⁊ aream speculatois ℭCuiq;
appiquasset ihesolimis
et venisset bethphage aꝺ
domũ maxillarũ qui sa
cerdotũ victulis cãt ⁊ cõ
fessionis portabat typũ:
et cãt situs ꝛ mõte oliueti
ubi lumẽ sãc. ubi labor
et dolor recessit ℣Misit dis
cipulos suos thcorestuon
ceriastuon id est sriam
et opa: ut ingrederetur cas
tellum. dixitq; eis ℑte ꝛ
castellũ qꝺ cõtra uos est.
ℭCõtra aplos ei erat. nec
ingũ doctrinarũ volebat
accipere: et statim iquit
inuenietis asinã alligatã
et pullũ cũ ea: solute ⁊
aꝺducite mi. ℣Alligata cãt
asina mlti⁹ vicis pcor
Pullꝰqꝫ lasciui et freno
rũ impatiens. cũ mre sdm
euangeliũ luce mlti⁹ ha
bebat dnos. nõ uno erro
re sdit et dogmati cãt
sditis. et tm mlti dnũ
qui sibi potestate illicita
vendicabãt. videres veru

ventur⁹ est ī noīe dn̄i. bn̄
dixim⁹ uob̄ de domo dn̄i
¶ Pro eo qđ habet in sep
tuagīta ītpretib⁹. o dne
saluū me fac. ī hebreo legi
mus Anna adonai osian
na Qđ manifesti⁹ ītpretat⁹
e symachus dicens Obse
cro dne saluū me fac obse
cro ¶ Nemo g̃ putet ex duo
bus vbis. greco vz. ⁊ hebreo
hmone esse ꝓpositū sed to⁹
hebraicū; et figurate q ad
uent⁹ xpi salus mūdi sit
Vnde et sequit Benedict⁹ qui
venturus e ī noīe dn̄i Sal
uatoe q̄ idipz ꝓphāte ī e⁹
angelio Ego veni ī noīe
pris mei; et nō me recepi
tis ¶ Alius veniet in noie suo:
et recipietis eū ¶ Necnon qđ
ūgitur osanna .i. salus
i excelsis pspicue ondit⁹ qđ
aduent⁹ xpi nō tm hom
salus; sed totius mūdi sit
trena iūgens celestibus;
ut oe genu ei flectat. celes
tiū terrestriū. ⁊ ifernoz.
Et cū intrasset ihūs hieso
lyma; cōmota e vniuersa
ciuitas dicens. quis e hic.
Introcute ihu cū turba.
tota ihesolimoz ciuitas
cōmouet. mirans freque
ntia. nesciens veritate; et
dicens quis e hic. Qđ q̃
dem et ī alio loco dicti⁹
anglis legim⁹ Quis est
iste rex gloie ihūs aut vl
ambigentib⁹ ul' interrogā
tib⁹ vilis plebicula ꝓfi
tet. a minoz⁹ incipi
ens ut ad maiora pue
niat; et dicat Hic est ihs
ꝓpha; a nazareth galilee
Prophia q̃ et moyses si
mile suu dicat esse ventu
rū; et q̃ ꝓpe apud grecos
cū archio scribit. ī naza
reth aut galilee. qz ibi e
ducat⁹ fuerat; ut flos cū
pi nutri ret in flore vir
tū Et ītraut ihs ī templū
dei. et eiciebat oēs ven
dentes et emētes ī templo.
et mensas nūmulariorz
et cathedras colūbas ve
dentiū euertit; et dicit eis
Scriptū est Domus mea.
dom⁹ orōis vocabit;
vos aut fecistis ea spelū
cam latronū. Comitat⁹
ihs turba credentiū que
vestimenta sua ut illeso
pede pullus iedet stra
uerat Ingredit templū et

y

ibi offendat i lapide. ne
calcet spinā: nec labat
i fouea. Alij at cedebāt
ramos de arboib⁹: et
sternebāt i via. De ar
boibus frugifeis ⁊ bus
mons oliueti. situs est
cedebāt ramos. ⁊ sternebāt
i via ut ꝑ illa recta face
rent et equaret inequalia:
quo rectius atq; securius
i corde credentiū xpm.
demoniū atq; victor vi
ctor: intret. Turbe at q
ꝑcedebant et sequebantur:
clamabant dicentes. O
sanna filio dauid. benedict⁹
q̄ venit i noie dni; osa
na in excelsis. Qa manifesta
christoua: spiritale sequm
ordine disserendi. Turbe
q̄ egresse fuerat de iherico
et secute saluatorem ac
discipulos ei⁹ p̄hy pullū
asine solutū viderūt q̄
an ligat⁹ fuerat. ⁊ aplorū
uestib⁹ exornatū et sedē
tem sup eū dnm ihm:
supposuerūt vestimenta
sua. ⁊ strauerūt viā ra
mis arborū. Cuq; opa
cuncta ferisset. vocalq; tbu
ut testimoniū. ⁊ et ꝑcede
tes ac sequentes no breui
et silenti confessione: sed
clamoꝛe plenissimo ꝛsonāt
O sanna filio dauid: bn̄
dictus q̄ venit i noie dni
Qd at dicat tbe q̄ ꝑcede
bant et q̄ sequebant⁹ utriusq;
ondit ꝓphm. et q̄ an euan
gelium et q̄ post euangelium
dno credidert ꝛsona ihm
confessionis voce laudāe;
et secm superiorem parabole
exemplū duisarum hyerunta
operarios vnū fidei accipe
ntium. Porro qd sequit. osā
na filio dauid quid sig⁹
ficet. ⁊ ante annos plurimos
in breui epla ad damasum
tūc romane urbis epm
direxisse me memini: et ne
p̄strigam breuit⁹. In an
tepsimo septimodecimo psal
mo q̄ manifeste de aduen
tu dni saluatoris septus
est: iter retra hoc q̄ legi⁹
lapide que ꝓpbauerūt edi
ficantes: hic factus e in caput
anguli. A dno factū e hoc:
⁊ e mirabile in oculis nris. Hec
e dies qua fecit dns: exultemus
et le. in ea. Dtatim⁹ iungit.
dne saluum me fac. o dne
bene prosperare. bndict⁹ qui

modi dñs ānens i domo
pñs negociatoz seu latro
anis ardore spūs ytat?
iuxta qd scptū est i sexage
simo octauo psalmo; zel?
domus tue ymedit me.
Sicut sibi flagellū e fumi
nib? z tata hoim mlitudi
ne ecent de tēplo dicens.
Dcptū est. Domus mea
domus oroiz vocabit;
uos at fecistis ea spelūca
latronū. Latro ei est. et tem
plū dei i latronū dutit spe
cū. q lucra de religione sec
tantur: cultusq; eius notā
cultus dei. q negociatio
occasio est. Hoc iuxta hysto
riā. z ceterū h' mystico in
tellectos cotidie ihs ingredi
tur tēplū pūs. z erat occupā
cpos. z presbiteros z dyaco
nos q; lauros. z vnusquisq;
turbam de cetu sua: et v
nusquisq; animos habet vide
tes pater et emetes. Scptū
est ei. Gratis accepistis:
gratis date. Sensaq; nu
mulariorz subuertit Ob
serua propt auaricia sa
cerdotū altaria dei. numu
lariorz mensas appellari
Cathedrasq; vendentiū colū
bas euertit. q vendūt ge
nā spūalē: et ona faciūt
ut subiectos populos deuo
rent De quib? dicat Q
deuorat plz meus sicut
esca panis. Iuxta simpli
cem intelligentiā. columbe
no erat i cathedris. sz i
ramis. z ñ forte columbaz
institutores sedebāt i cathe
dris. qd penit? absurdū
est: qz i cathedris magis
tri magis dignitas indicat
q ad nihilū redigit cū
iuxta fuerit lucrū Qd
de ecclesijs dixim?: vnus
quisq; de se intelligit Di
cat ei aplus paulus. Vos
estis templū dei; z spūs
sctus habitat i uobis. Nō
sit i domo pectoris nri
negociatio. non vendē
tes emētesq; merca
nes donoz cupiditas; z
ne ingrediat ihesus uat?
et rigidus et nō aliter
mundet templū suum ni fla
gello adhibito; ut de
spelūca latronū et domo
negociatoris domū fa
ciat oroiz Et accesserūt
ad eum ceci et claudi in
templo: et sanauit eos.

erat ꝺcō q̄ vendebant et
emebant i templo ℣en
salsq; nūmulariorꝝ sb̄ u
tit; et cathedras venden
tiū colūbas dissipauit.
Dixitq; eis de sc̄ptuō sās
testimoniū pferenō. q
domꝰ p̄ria ciuiō oroiō do
muō ee debet. nō spelu
ca latroniū uel domuō
negociacōiō; sicut i alio
euāgelista sc̄ptū est Et hꝰ
p̄mū facendū est. q uir̄
mandata legiō augustis
simo i toto orbe tēplo dn̄i.
et de ritiō pene regiōibꝰ
uideor illuc ꝑplo ꝺfluēte
inuabiles imolant hos
tie. maxie festiō diebuō
thauroꝝ arietū hyrcoꝝ;
paupibꝰ nec absq; sacrifio
essent. pullos colūbarū
q turtureō offerentibꝰ.
Vendebatq; pleriq; ut
q̄ delonge venerant nō
haberēt victimaō Excogi
tauerūt igit sacꝺoteō
quō p̄ꝺam de populo
facerent. et oia aialia
quibuō opꝰ erat ad sacri
cia vendebant; ut et ve
derēt nō hn̄tibꝰ. et ipi vur
sū ēpta susapent. Hāc
strophā coꝝ crebro venie
tiū iopia dissipabat q̄ in
digebant suptibꝰ. et nō
solū hostias nō habebant;
sꝫ nec q̄ꝺe vnde emerēt a
ues et vilia munuscla. Po
fuerūt itaq; et nūmulariōs
q̄ mutuā sb̄ cauciōne da
rent pecuniā. Hꝫ q; erat
lege p̄ceptū ut nemo usu
ras acipet. et ꝑdesse non
poterat pecunia fenerata
q̄ modi nichil hꝫet. et it
ꝺu sortem ꝑdet excogitaue
runt et aliā thecniā. ut pro
nūmulariis collibistaō fa
cerent; cuiꝰ verbi ꝓpetatem
latina lingua nō exp̄mit.
Collibia dicit apud eoō
q̄ nos appellamꝰ tregema
ta vel vilia munuscla;
vbi grā fuxi facerō vuaq;
passaruō et poma ꝺiuisi generis
Igit q; usuraō acipe non
poterat collibiste q̄ pecu
niam fenerati erant p usuriō
acipiebāt variaō spēō; ut
qꝺ i nūmmo nō licebat
i hijs rbꝰ exigeret q̄ mūm
mis coemūtur quasi nō
hoc ipm exechiel p̄aueit
dicens Usuram et sup abū
ꝺantiam nō acipietis. Isti

Et ꝛ̄lictis ill' abijt foras ex
ciuitate ī bethaniā: ibiq;
mānsit. Reliquit īcredulos
et urbem egressus ꝺtradi
cionū: ibat ī bethaniā
ꝙ iterꝓtat domus obe-
dīc. Jam tūc vocacōq; gēnū p
figuranꝫ. ibiq; mansit
qꝛ ī isr̄l manere nō potu
it, hoc qꝛ ītelligendū est
qꝺ tante fuerit pauptatis
et ita nulli adulat⁹ sit:
ut ī urbe marīa nullū
hospitē. nulla īuenerit
mansionem. Eq; ī agro p
ximo apud lazarū sororeq;
cuꝰ hītaret: cor ꝗppe vic⁹
est bethania. Mane aūt rꝛ
tens eſurijt, ī ciuitatē et
videns fīcū arborē vnā se
cus viā et venit ad eam
et nihil īuenit ī ea nīſi
folia tm̄: et ait illi Nūq;
ex te fruct⁹ ∧ in sempiternū:
et arefacta ē ꝺtinuo ficul
nea Et videntes discipu
li mirati sūt dicentes quō
continuo aruit. Discuſſꝰ
nocturnis tenebris matu
tina luce radiante et vici
na meridie ī qua dn̄s
passione sua illustratu
rus erat orbē cū ī ciuitate

∧ nascat

mereretur esurijt vel vita
tatem humane carnis
ostendens. vel esuriens
salutem credentiū: et es
tuans ad īcredulitatem
iudeoꝝ. Cūq; vidisset arborē
vnā quā intelligimus
synagogam et ꝺfoliabu
lum iudeoꝝ iuxta viā.
habebat ei legem. et iux
viam erat. qꝛ non crede
bat ī via. venit ad eā
stantem sc̄z. et īmobilē
et n̄ hītē euāgelij pedes.
nihilq; īuenit ī ea nīſi
folia tm̄ ꝓmissionū scrī
ptum. traditōes phāisa
eas. iactanciaq; legis: orna
menta vboꝝ absq; ullis
fructib⁹ vitatis. Unde et
alius euangelista dicit.
nondū ei erat tempus: suc
qꝺ tempus nondū vene
rat saluacōis isr̄l. eo qꝺ
necdū gentilium popul⁹
sbīitrasset: suc qꝺ ꝑteisset
temp⁹ fidei. qꝛ ad illum
ꝓmū veniēs et spret⁹ tra
sisset ad nacōes Et ait
illi. Nūq; ex te fructus
nascat in sempiternū vl'
ī sēm. Utriusq; ei euāg. cor
nus sīmo sīgnificat Et arē

Nisi mēsas nūmulario
rū sbuisset cathedras q̄
colūbas vendentiū; cea q̄
dauid luce prisma et
concatū gradū nō meru
issent rapē Videns aūt
pīncipes sacdotū et scribe
mirabilia q̄ fecit et puerōs
damantes i tēplo dicētes
Osāna filio dauid: in
digniati sūt et dixerūt
ei. Audis q̄d isti dicūt
ihūs te? Plerīq; arbitra
tur maximū esse signoz
q̄ lazarus suscitatus e.
q̄ cecus ex vtero lumē ac
cepit. q̄ ad iordanē vox
audita sit prius: q̄ trās
figurat? in mōte. glaz osten
dit tūphantis. Nihil it
a sīc q̄ fecit hoc vi
detur esse mirabilius. q̄
vnus hō i illo tēpe con
tēptibil. et i tātū vilis
q̄ postea crucifigētur.
scrib et pharisei cōtra
se sentientib? et videntib?
lucra sua destrui. potu
erūt ad vnius flagelli
ictū tantam excere mul
titudiē. mensasq; sbuer
te. et cathedras ostingere:
et alia facē q̄ infinitus
non fecisse credunt. Igneū
ei quidā atq; sydereū
radiabat ex oculis eius:
et diuinitatis maiestas
lucebat in facie Cuiq; ma
nū nō audeāt inicere sac
dotes. tū opa celestia. et
et testimoniū ihū atq; pue
roz q̄ clamabant osāna
filio dauid vtūt in celsis
nis: q̄d vez. hoc ñ dicat
ñ solo filio dei. Videāt q̄
epi et q̄libet scti hoies cui
quāto piculo dicta sibi ista
pacūtur. si dño aut vere
hoc dicebat. (qa nedū
erat solida credentiū fides)
p̄ nūc ipīgit. Ihūs aūt
dicat illi. vtiq; Nūq; legis
tis. q̄ ex ore infantiū et lac
tentiū perfecisti laudem?
Qz̄ moderate sua tēpata:
et rursus in vtranq; vgens
et celsa nec patens.
Non dixit q̄d scribe audire
cupiebāt. bñ facūt pue
ri q̄d m testimoniū phi
beant. et nec rursū erūt
q̄ pueri sūt. debetis etiā
ignoscere: ꝑ pfert exēplū
de octauo psalmo ut tacē
te dño. testimoniū septu
arū puerōz dicta firmāet

hic q̄ silēs apl'oz fūt trās
ferri pt̄ i mare: hoc ē in
loca salsa et fluctuātia
et amara ḡ nullam hūt
dulcedīē dei. Idipm et i
psalmo legit. Non time
bimus dū turbabit ter
ra: et trāsferēt montes i
cor maris. Et cū venisset i
templū accesserūt ad eū
docentē pncipes sacdotū
et seniores populi dicētes
i qua potestate hec facis
et quis t dedit hanc po
testatem: diuīs vbis eam
dem quā sup̄ caluīpnia
struūt qn̄ dixerūt i beel
zebub pncipe demoniorz
eicit hic demonia. Qn̄
ei dicūt i qua pttate hec
facis de dei dubitant po
testate: et sb̄intelligi no
lūt dyaboli esse qd̄ faci
at. Addēteq̄ qo tibi dedit
hanc potestatem manu
festissīe dei filiū negant:
quē putant nō suos vbo
signa facē sed alienos ~
Rndens ihs dixit ill'. In
terrogabo vos et ego vnū
sermonem. quē si mihi dixe
ritis mihi: et ego vob dicā
i q̄ potestate hec facio

Baptismū iohānis vn.
e celo an ex hoīb? ~ et rn̄
qua. hoc est q vulgo di
citur: malo arboi nodo
malus clauus a cuneus
infigendus ē. Potrat dns
apta rnsione tptatoz
caluīpnia uſitatē: sed
prudent interrogat ut
suo ipi vel silencio: vel
sīa ꝺēpnent. Si ei
rndissent baptisma io
hānis esse de celo. ut ipi
sapiet in malitia tua
tacuerūt ~ cōsequens cat
responsio: quare ergo
non estis baptisati a
iohāne. Si dicē uoluis
sent humana decepcē
opositū. z nihil habuis
se dinū: sedicione pli
formidabant. Omnes
ei congregate mltitudi
nes ihoi recipant bap
tisma: et sic ei habebāt
ut ꝓphām Rndit itaq;
ipissima factio z hūili
tatis vbo quo nescē se
dicet usa est ad īsidias
coaptādas. Aut ill' et ipe.
Nec ego dico vobis: i qua
potestate hec facio. Illi
i eo qd̄ se nescē rnderāt

facta ē ficulnea: qz esuri
ente dñō arboꝝ quos ille
cupierat nō habebat. Sit
at aruerūt folia ut trūcꝰ
ipe rmanēt. et fractiō ra
mis uiceret radix: q ī no
uissio tēpe si credē volue
rit ꝰgulta fidei pullulet:
ipleatq; sēptūa dicnō-
Est arbori spes. Iuxta hiaz
autē dñō passuꝝ in po
pul' et baulatuꝝ sran
dalū crucis. debuit disci
pulorū aiōs signu antiu
pacōe firmaē: vnde et
discipuli mirant dicētes.
quō itinuo aruit. Po
tuit q̄ saluator eadem
ūtute ſfīa ūmucos ficrāe
suos: n̄ coz per pmāz expec
tasset salutem. Respondens
at ihs ait eis. Amen dico
uob. si habueritis fidem
et nō hesitaueritis non
solū de ficulnea facietis:
sēd et si mōti dixeritis tol
le et iacta te ī mare. fiet.
Latrant ꝫ nos gentiliū
canes ī suis uoluntib9:
quos ad ipetatis ꝓpe
meōria reliquit. Asserē
tes aplos nō habuisse
fidē: qz mōtes trāsferre
non potuerūt Quibus
nos respondebim9 multa
facta esse signa a dnō
uxta iohānis euangeliste
testimoniū q̄ si sēpta esset
mūdus capē nō posset.
nō quo mūd9 voluntia
capē nō potuerit: q̄ potest
q̄nos multiplicata sint
unū animarolū. vel unū
capē tēplū. Dz quo mag
nidiez signoz p mūdū
et incredulitate: ferre nō
possit. Igit et hec credim9
fecisse apostolos. ꝫ ideo sēp
ta nō esse: ne infidelibus
contradicendi maior da
ret occasio. Alioquī iterro
gem9 eos utrū credant his
signis q̄ sēpta narrat an
non: et cū incredulos vide
rimus ꝙsequēt probatum9
nec maioribus eos creditu
ros fuisse. q̄ minoribus nō
crediderūt. Hoc adūsus il
los Ceterū nos ut an dixi
mus montē supbiētem
itelligam9 dyabolū. et
iactantē se ītra creatoem
suū. qz p ypbaz mons cor
ruptus appellat. et cum
aiaz hoīs possedeit. q ī ea
fuerit radicat9: ab aplis q

fecit voluntatē p̄ris. Ait illi dicit nouissimus. Faciendū ē
i veris exēplaribus nō hēt
nouissimū ꝙ p̄mū: ut p
prio iudicio ꝺēpnetur.
Qui aūt nouissimū noluerūt
mutare legē. manifesta est
interpretatio. ut dicam. ī
telligē ꝺō vitatē iudeos.
ꝙ tergiuersati et nolle dicē
ꝙ sentiūt sicut et baptis
mū iohānis: sactos esse
de celo dicē noluerūt. Aliā
pabolā audite. Hō ēat
p̄familias ꝙ plātauit
vineā. et sepem circūdedit
ei. et fodit ī ea torcular;
et edificauit turrē. et locā
uit eā agricolis; et peregre p
fectus. Vor ē ꝙ ꝺominus
suptus de pubio significat
durū est contra stimulū
calcas mittē. Principes sa
cerdotū et seniores ꝑpli
ꝙ interrogauerāt dnm. ī
qua potestate hec facis.
et quis t dedit hanc potes
tatem. et voluerāt ī vbo
capē sapiaz sua arte su
perāt; et audiūt ī pabo
lis qs apta facie non
mebāt audire. Hō iste
p̄familias upē est ꝙ habe

bāt duos filios. et ꝙ in
alia pabola cōduxit o
parios ī vineā suā Qui
plantauit vineā de q
et ysaias plenissīe per
tantā loqt. et ad extremū
iserens. vinea dni saba
oth ꝺomus ē isrl Et ī psal
mo. Vineā iquit de egip
to trastulisti; eiecisti gen
tes et plātasti eā Et sepē
circūdedit ei; vel murū ur
bis vel agloz cyrilla Et
fodit ī ea torcular aut
altare; a illa torcularia
quoz et tres psalmi titu
lo pnotant octauus et
octogesimus et octogesim⁹
tanus Et edificauit turrem.
haut dubiū q̄m tēplū;
de quo dicit p micheā
et tu turris nebulosa filie
syon Et locauit eā agri
colis. qs alibi vinee operas
appellauit; ꝙ ꝺuctis fu
erant hora p̄ma. tria.
sexta. et nona. et undeci
ma Et pegre pfectus ē:
nō loci mutatōe Nam
deus vnde abesse pt. vir
a ꝙ oplent oia. et ꝙ dicit
p ihemiā. ego de appi
quanis. et n de lōginquo

mētu ſuū. Conſequēs q̄
erat uxta reſponſionē
eoz dn̄m q̄ dicē nec ego
ſao.ª ꝑ mentur veitaś ī
pt; et aut nec ego dico no
bis. Ex quo oſtendit et il
los ſare. ꝑ reſpondē nolle
ꝫ ſe noſſe; et ideo nō di
cere q̄ illi q̄d ſciāt tacāt
Et ſtatim īfert ꝑabolā
qua et illoś ꝑpictatiś ar
guit; et ad gentes regnū
dei docat tranſferendū.
Q̄d aūt nob̄ uidet? Ho
quidā habebat duoś fi
lioś; et accedens ad ꝑmū
dixit, fili uade hodie opa
ri ī vineā meā. Ille aūt
rndens aut Nolo. Poſtea
uō pnā motuś; abiit.
Accedens aūt ad alterū; dix
ſilit. At ille rndens ait.
Eo dnē; ꝫ nō iuit. Hi ſūt
duo fili q̄ et ī hac ꝑabo
la deſignāt frugi ꝫ et luxu
rioſuś; et de q̄buś zacha
rias ꝑpha loq̄t. Aſſūpſi
mī duas vḡas,ª vnam
vocauī decorem et alterā
uocauī funiculm; et pau
gregem. Primo dicit gen
tiliū ꝑplō ꝙ nāl legiś no
tiā,ª vade et opare ī vi
neā meam; hoc eſt, q̄d
t nō viś fieī alteri ne feceris
Qui ſupbe rndit. nolo.
Poſtea vō ī aduētu ſalua
toiś acta pnia opatuś
ē in vinea dei; et hmōi
cōtumacia laboē conuerit
Deus aūt filiuś. ꝑplus u
deoz eſt. q̄ rndit moyſi
oīa q̄cūq̄ dixerit dn̄ō fa
ciemuś.ª et nō iuit ī vi
neā; q̄ interfecto priſſa
milie filio ſe putauit hē
de Illi vō nō putāt gēti
um et indeoz ee ꝑabolā;
ꝫ ſimpliciē ꝓtoz ꝫ uſtoz
ipōq̄ dn̄o ꝑpoſitoz ſua
poſtea diſſerēte. Amen
dico uob q̄ publicani et
mētrēs ꝓcedent uoś ī regno
dei.ª eo ꝙ illi q̄ ꝑ mala
opa deo ſeruire negauerāt;
poſtea pnie baptiſmū ac
cepint a iohāne. Phariſei
aūt q̄ uſtiaā ꝓferebant;
et legē ſe dei facē iactabat
iohānis dcepto baptiſma
te dei ꝓcepta nō fecerūt.
Vñ dicit. Venit ei ad vos
iheś ī via uſtie ꝫ nō
credidiſtis ei; publicani aūt
et mētrēs credidērūt. Vi
ro q̄d ſeq̄t. quiś ex duob?

vinca.ꝛ Locata ē ea ꝺi
cōe ut reꝺꝺam⁹ ꝺnō fruc
tū temp⁹ suis: et sciam⁹
uno quoq; tpe q̄ ꝺ oporteat nos uel loqui uel facē
Dicit ill' ihs Nūq̄ legis
tis in scripturis. lapidē quē
reprobauerūt edificātes hic
factus est in caput āguli.ꝛ
A dnō factū ē istud hoc
mirabile in oculis nr̄is.ꝛ Va
rijs parabolis diuersis sm̄oib⁹ res
tetendem ostenditur Quos
ei⁹ sup operarios et vinitores
et agricolas appellauit: nec
edificatores. i. cementarios
vocat Vñ dicit et aplus. Di
agricultura dei edificatio estis
Hi q̄ cementum quo vini
tores impuit vinee: sic
accepit lapidem quē vel
in fundamentis ponāt uir
architectii Paulus.ꝛ vel in
angulo ut duos parietes. i.
populum utriusq; ꝺsociet: q̄ rep
batus ab eis factus ē in ca
put anguli. et hoc a dnō
factū est non humanis
viribus. sꝫ dei potencia De
hoc q̄s lapide adiutorij:
Petrus sꝫ loquitur ꝺfidenter
Iste lapis qui reprobatus
est a nob̄ edificantib⁹. q̄
factus ē in caput āguli:
et psalmus cetera aut. immit
tam in fron fūdamenta
fron lapidē electū pciosū
angulare: et q̄ credere
rit in eū nō ꝺfundet. Ido
dico nob̄. q̄z auferetur a
nob̄ regnū dei: et dabi
tur genti facienti fructū
eius Aliquotiens dicit regnū dei scripturas sctas
itelligi quas dnō absti
lit. et nob̄ tradidit: ut fa
ciam⁹ fructū eaꝝ Ista
ē vinea q̄ tradit agricol
et vinitoribus.ꝛ in q̄ qui o
perati non fuerūt nomē
tm̄ hntes scripturaꝝ: fructū
vince pdituri sūt Q̄ cecidit sup lapidē istū ꝺfringe
tur: sup quē vero ceciderit
conteret eū Aliud ē offen
dere xp̄m p mala opa: a
liud negare Q̄ petor ē
et tm̄ in illo credit cadit q̄ꝺ
sup lapidē et ꝺfrīgit. sed
nō ꝺtritur omino: ꝺfruat⁹ ō
nis per patiencia ad salu
tem. Sup quē vero ille ce
ciderit hoc ē cui lapis iste
inciderit. et q̄ xp̄m penitus
negarit sic ꝺteret eū: ut
nec testa q̄dm̄ remaneat
in qua hauriat aque pu
sillū Et cū adissent pu

diat dñs. Qz abuse vidt
a vinea: ut vinitoribus
libez opandi arbitriū
delinquat. Cū at tēpus
fructuū appquasset misit
seruos suos ad agricolas:
ut acciperent fructū eius.
Agrole at apphensis seruis
eius. alium ceciderūt. z alium
occiderūt: alium vo lapida
uerūt. Dedcat eis legem,
et i hac eos vinea opari
iussit: ut fructū legis i
opib9 exhiberet. Postea
misit ad eos alios seruos.
quos illi apphensos vel
ceciderūt ut hieremiā. z a
occiderūt ut ysaiā: uel
lapidauerūt ut nabothe
et zachariā quē interfece
rūt int tēplū z altaꝛ.
legam9 epl'am pāli ad
hebreos: et ex ea plenissē
Discem9 q seruoz dñi qz
ta passi sūt. Nouissime
at misit ad eos filiū su
um dicens. Vebunt fili
um meū. Et i eo qd su
pra legim9 iteriū misit
alios seruos plures prioꝛib9:
et fecerūt illis sicut. Pa
rabolā ostendit pfidiam
liaꝛ qz frequētius miserat

ut malos colonos ad
pnam puocaret. Illi at
thesaurisauerūt sibi ira
i die ire. Porro qd iungit
vebūtur filiū meū: nō
de ignorātia venit. Quod
ei nesciat pfamilias, z
q hoc loco dns pr intelli
gitur. Qz sp abrige dicit
dns: ut libēa voluntaꝛ ho
mini iseruet. Introgem9
avariū et cupidū, esse pr
dicat ignoraue. z sūmitte
peccat: et quātū in uob
est pbat esse metip9. Qcq
pro pr respondeūt hoc
intelligant p filio: qui se
dicit ignoraꝛe assumacois
diem. Et apphensū eū eie
cerūt extra vineā: et occi
derūt. Et aplus loqt: q
extra portā dns crucifix9
sit. Possum9 at et aliter
intelligē q eiectus sit extra
vineā z ibi occis9: ut sus
cipietibus se gētibus alijs
vinea locaret. Cū q uene
rit dns vince. z quid fac
et colonis illis. Et vlqua
Introgat eos dns nō q
ignoret quid rsposuri sit:
s ut pp responsione dap
netur. Locata e at nobis

tna dei lege pleissima se-
turi pt. Et abierūt alius
i villam suā: alius ad
negociacoēz suā. Alij vo
tenuerūt huos ei: et cō
tumelijs affectos occiderūt
Int eos q no rapuit eua
gelij veritatē: milta diuſi
tas est. Alios ei omnis
sūt qui occupati alijs vbi
venīe noluerūt hīs q ad cepto
suntatis affectu vterūt hu
manitatē i crudelitatē:
et tētos huos regis uel stu
melijs affecerūt vel occide
rūt. In hac pabola spōsi
silet occasio: et p huiusmō
modos ad cepto ostenditur
nupcias. Rex at cū audis
set mat est: de quo supra
dixat. Hile factū est regi
celoz hoi regi. Quando
suntabat ad nupcias et
agebat opa clemētie ho
nis no apositū est:
nūc qn ad ultroēz venit
homo silet et rex tm di
cat. Et mussi cōtib pdi
dit hominidas illos: et
illos ciuitatē suā incēdit. Exitus
sunt ultroēs. aglos. de qb
i psalmis scribit. Immissioēz
p aglos pessimos. seu ro
manos itelligam sb du

ce uespasiano et tyto:
qui ocis inde popul
pdicationem sustenderūt
ciuitatē. Tūc ait sus
suis. Nupcie qdē mee pa
te sūt: sz q inuitati erāt
nō fuerūt digi. Ite ig ad
exitus viarū. et quos
cūqz inueneritis, vocate ad
nupcias. Gentilis pplz
nō erat i vijs: sz i exi
bus viaz. Quicūt at
quo in his q forcis erāt
it malos z bonos aliqui
sūt reperti. Huc loci ple
nius tractat aplus ad
romanos qd gentes nā
lit facientes q legis sūt:
odepnāt indoos q scptā
lege nō fecerūt. Int ipos
qz ethnicos e ifinita di
uersitas cū sciam alios
esse pclines ad vita et
rietes ad mala: alios
ob honestatē morū vtu
tibus deditos. Intrauit
at rex ut vidēt discūbē
tes. Et vidit ibi hoiem
nō vestitū veste nuptia
li: z ait illi. Amice quō
huc itrasti. nō hns ues
tem nupcialē. At ille
obmutuit. Hij q inuita
ti fuerant ad nupcias

apes sacdotū ⁊ phaūsa
pabolas ei⁹. cognouerūt
q̄ de ip̄is dicet.⁹ et q̄rē
tes eū tenere timuerūt
turbas: q̄m sicut ꝓphaz
eū habebāt. Quāmōdu
ro rōde essent ⁊ ꝙ itrodu
ctōe ⁊ ip̄ietate ī filiū
dei ⁊nites. tñ aptas ꝓpo
sitōes negare non poterāt:
et itelligebant cōtra se ō
nes sn̄as dn̄i dicere. Vñ
nolebant ꝙdē eū iterficē
ꝙ timebant turbas: q̄
sicut ꝓphaz habebāt eū.
Qp turba mobil' est. nec
i proposita uolūtate psis
tens.⁹ atq; ī more fluctu
um diuisoq; uctoz huc
illucq; trahit: quē nūc
quasi ꝓphetā venerāt
et colūt. postea contra
eū clamant crucifige cru
cifige talem. Et rñdens
itez ih̄s dixit ī pabolis
eis dicens. Simile factū
est regnū celoz hoī regi q̄
fecit nuptias filio suo.⁹
et misit seruū suū vocare
inuitatos ad nuptias:
et nolebant venire. Pha
risei itelligetes de se dic
pabolas. quebāt eū tenē
et ondē.⁹ hāc eoz dn̄s
sciens uolūtate.⁹ nihilo
minus incepat seuientes:
nec timore supat. quomi
nus arguat pharizeos. Rex
iste qui fecit nuptias filio
suo: dn̄s ois est. Fecit at
nuptias dn̄o nr̄o ih̄u x̄o.
⁊ ecc̄le q̄ tā ex iudeis q̄
ex gentibus congregata est
Mittitq; seruū suū vocare
inuitatos ad nuptias. Hāc
dubiū quīn moysen: per
quē legem inuitatis dedit
Di at seruos legeim⁹ ut
pleraq; hnt explana ad
ꝓphetas referendū est q̄
inuitati per eos uenire cō
tēpserūt. Iterū misit alios
seruos dicens dicite inuitatis
Ecce prandiū meū paraui.⁹
thauri mei ⁊ altilia occi
sa ⁊ oīa parata: venite ad
nuptias. Serui qui sēdo
missi sūt meliꝰ ē ut ꝓphe
itelligant q̄ apl̄i: ita tñ
si sup̄ seruos septuo fuerit
Tamē seruos ibidē legas:
hic sedi seruī apl̄i itelligen
di sūt. Prandiū patū ⁊
thauri et altilia occisa vl'
p methaphorā opes regie
describūtur. ut ex carnalib⁹
itelligāt spūalia: vel ite
dogmatū magnitudo et doc

despio stipendiaria fuerata fuerat. et erat in pplo magna sedicio dicentib⁹ alijs pro securitate et qete qua romani p oibus militarent debere tbuta persoluu: pharisei vero q sibi applaudebant in iustitia econtrario iteritibus no debere ppl̃ dei q dnmas solueret q pmutua dret et cetera q in lege scpta sit humanis legibus sbiacere Cesar augustus herodē filiū antipatris alienige nam q proselytū regem iudeis constituerat: qui tributis pesset et romano pareret ipio. Mittūt igit pharisei discipulos suos cū herodianis. i. militib⁹ herodis seu quos illidentes pharisei q: romanis tbuta soluebant herodianos uocabāt: et no dino cultui deditos Quida latinor ridicule herodianos putat q herodem xpm esse credent: qd nusq̃ dino legimus. Magr scim⁹ q: verax es. et viā dei in vitate doces: q no est tua cura de aliquo Non es respicis psonam hoim. Dic ergo nob⁹: quid tibi videt? licet censu dari cesari an no? Blanda et fraudulenta interrogatio illud pnotat respondentē. ut magis deū q̃ cesarē timeat. q dicat si debere tbuta soluu: ut statim audientes herodiani. sedicois contra romanos. pncipē tenerent. Cognita at ihs nequitia cor aut Quid me tptatis hypocrite? pma vtus est videntis interrogantiū mentem cognoscere: et no discipulos sz tptatores vocare. Ypocrita q̃ appellatur qui aliud est et aliud simulat: id est aliud ope agit. et aliud voce pretendit. Ostendite mi numisma censuis. At illi obtulerunt ei denariū. Sapia sp sapienter agit: ut suos potissimū tptatores sermonibus confutet. Ostendite inquit mi denarium. hic est genus numismatis qd pro dece numis

de sepibus et angulis et
plateis et diuisis locis re
gis cena ipleuerat Sed
postea cu venusset rex ut
videret discubentes i nu
uio suo hoc est i sua ssi
de requiescentes: ut i die
iudicij visitaret omnes et
discerneret mita singlos
Inuenit vnu q veste idu
tu no erat nuptiali.
Vnus iste: onis q socia
ti sut malitie itelligut.
Vestes at nuptiales prep
ta sut dni; et opa q com
plent ex lege et euangelio
nouaq hoib effugiut uesti
mentum. Si qs igit i tepe
iudicij inuentus fuerit sb
noie xpiano no hns veste
nuptiale. hoc est uestem
supcelestis homis. sed vel
tem pollutam id e veteris
hois exuuias: hj statim
rapit et dicitur ei Amu
ce quo huc itrasti? Amu
cu vocat p imitat ad
nuptias est Augut in
pudentie: qp veste sordi
da mundanas polluerit
nuptiales Vt ille obmu
tuit In tepe ei illo non
erit locus ipudentie nec
nec negandi facultas: cu
bones agli et ipe mundus
testis sit pcor Tunc dicit
rex musteis. ligatis pedib
eius et manibus mittite eu
i tenebras exteriores; ibi
erit fletus et stridor dentiu
ligatas man et pedes. fle
tusq ocloz. et stridor den
tiu uel ad xpiande issue
rectionis itelligc vitatem.
vel certe ideo ligant ma
nus et pedes; ut male o
perari et aure desistant
ad effundendu sanguinem
In fletu q; ocloz et stridore
dentiu p methaphoza
membroz corpalium mag
tudo ostendit tormentoz
Multi at sut vocati: pauci
vero ele Omnes parabolas
breui sententiola aprehen
dit: et qd i ope vince. et
i edificatoe domus. et in
quinto nuptiali no iuna
s finis q;itur. Tunc abe
untes pharisei consilium ierunt
ut capent eu i sermone: et
mittut ei discipulos suos
cu herodianis dicentes.
Rup sb cesare augusto
tota sbiecta romanis.
qm i toto orbe celebrata e

filiū ut ducat fr̄ eius uxorē illius. et suscitet semen fr̄i suo. Erāt at apud nos septē frēs: et p̄mus uxorē ducta defuncta ē sine filiis. Cū resurrectione corpis nō credebāt. et animam putabāt iterum cū corpib⁹ rerte istiusmodi fingūt fabulam q̄ diuina mēti arguat eos q̄ resurrectio nē asserūt mortuoz. Potest at fieri ut ve⁹ i gente eoz aliqn hoc acciderit. In resurrectione q̄ cū erit de septē uxor. Deus ei habuerūt eā Turpitudinem fabule opponūt: ut resurrectiōi deneget veritatē. Respondno ihs dixit eis. Erratis nescientes scripturas: neq; uirtutē dei. Propterea errant: q; scripturas nescīt. Et q; quia scripturas ignorāt: sequent nescīt virtutē dei: idest xp̄s q̄ est dei virtus et dei sapia. In resurrectione ei neq; nubent neq; nubent. Latina consuetudo greco p̄ornati non placet. Nubē ei q̄p̄e dicūt mulieres: et uiri uxores ducē. Hz nos simplicit̄ intelligam⁹ dictū: q̄d nubere de uiris et nubi de uxoribus dictū sit. Dicit resurrectione nō nubēt neq; nubent. Resurgūt ergo corpa q̄ p̄ūt nubē et nubi. Nemo q̄ppediat de lapide et arbore q̄ his rebus q̄ nō hnt membra genitalia q; non nubāt neq; nubant: ꝛ de his q̄ nō possūt nubē tm alia racōe non nubūt. Qđ at ifertur. sed sūt sicut angli dei i celo: spūal' ꝓmittit⁹ dūsanc. De resurrectione at mortuorū nō legistis q̄d dictū est a deo dicēte uob. Ego sū dē abrahā et dē ysaac et dē iacob: et non est deus mortuoz ꝛ uiuentiū. Ad ypbandā resurrectionis veritatem: mlto alijs manifestio⁹ exēplis uti potuit. Et q̄b⁹ est illud. Susceptabūtur mortui: et resurgent q̄ in sepulchris sūt. Et i alio loco mlti dormitionē de tre pulue⁹ resurgent. alij i vitā eternā

putabat ꝙ habebat i/
magine cesaris Et ait
ill' ihesus Cuius est ima/
go hec et inscriptio. qui
putant interrogatores sal/
uatoris ignorantia esse.
et no dispensatores/discat
ex primo loco qd utiq; po/
tuerit ihus sine numo i/
mago esset in numo:
ꝙ interrogat ut ad hmo/
ne eor ppetent respon/
deat Dicit ei cesaris.
Tunc ait ill'. Reddite er/
go q sunt cesaris cesari:
et que sunt dei deo. Cesa/
rem non putemus au/
gustu ꝙ tyberiu significa/
tari pugnu cuius qui
in locu successerat vitria;
sb quo ꝙ passus e dns.
Omnes ei reges roma/
ni a primo gayo cesde
q ipiu arripuerat cesa/
res appellati sut. Porro
qd aut. reddite q sut cesa/
ris cesari .i. numu tbu/
tu ꝙ pecunia: et q sunt
dei deo. decimas. primicias
oblationes ac victimas;
sentiam quo ꝙ ipe red/
dit tbuta pro se et pet
et deo reddit q dei sunt
pis faciens uoluntate.
Et audientes mirati sut
Quia tred debuerat
ad tantam sapiaz mira/
ti sut q calliditas eor
insidiandi no lucisset lo/
cum. Et relicto eo abie/
runt: infidelitate pria cum
miraculo reportatos. In il/
lo die accesserunt ad eu
saducei. q dicut no esse
resurrectione. Que erat
hereses i iudeis: una pha/
riseor et altera saducor
Pharisei traditionu suaz
et observationu quas ill
deuteroseos vocant iusti/
ciam pferebant: unde ꝙ
omnis vocabat a pharisa.
Saduccei at q interpretat
iusti. et ipi vendicabat
sibi qd non erant. Por/
bus corpis ꝙ aie resurrec
tione credentib. confite/
tibusq; et angelu et spm:
sedtes nec acta aplorum
oia denegabant. Iste sut
due domus de quibus ysa/
ias manifestius docet q
offensure i lapide scandali
Et interrogauerut eu dice
tes. Magne moyses dixit
si qs mortuus fuerit ihus

nutrit ſpudenciã. Intro/
gat vn⁹ e legiſdoctoꝝ/
nõ ſnc̃e deſideranꝫ. ꝫ ten/
tanꝫ an itrogat⁹ noſſet
qđ itrogabat. qđ ſit ma/
iuꝫ mandatũ. ⁊ nõ d
mandatiõ itroganꝫ. ꝫ
qđ ſit p̃mũ magnũꝫ
mandatũ: ut cũ oĩa q
d⁹ mandauerat magꝫ
na ſint q̃ꝫ illc reſpõ/
dit occaſionẽ habeat ca/
lũpniandi aliud aſſereꝫ
magnũ eſſe d plũb⁹.
Quicũꝫ igit² nouit et
iterrogat, non voto diſ/
cendi: ꝫ ſtudio ignoſce/
di an nouerit ille q̃ reſ/
ponſurꝰ eſt i ſilitudiẽꝫ
phariſeoꝝ nõ quaſi diſ/
cipul⁹. ꝫ quaſi tẽptator
accẽdit.

Explicit liꝫ tertius.
Incipit quartus:

Congregatis
aũt phariſeis
itrogauit eos
ihẽſus dicẽs.
Quid uob̃ uidetur de
xp̃o. ⁊ c⁹ filius ẽ: Dicũt
ei. daud. Ait illi. Quo
ergo daud i ſpũ vocat
eũ dnm dicẽs. Dixit do/
min⁹ dño meo: ſede
a dextris meis. Donec
ponam inimicos tuos:
ſcabellũ pedũ tuoꝝ:
Si ergo ad tẽptandũ ihm
fuerãt congregati et vita/
tẽ fraduluta itrogacõe
capẽ nitebãt. ⁊ occaſio/
nẽ p̃ebuerũt ꝺfutacõiſ
ſue: iterrogantꝫ de xpo
c⁹ filius ſit. Introga.
ihu nob̃ placeat uſqꝫ ho/
die cõtra iudeos. Et hꝫ
ei q̃ ꝺfitent xp̃m eſſe nõ/
tum hoiem ſimplice
et ſcm̃ virũ aſſerũt de
gene daud. Introgem⁹
ergo eos docta a dño. ſi
ſimplex hõ eſt. et tm̃ filiꝰ
daud. ⁊ quõ daud no/
cet cũ dnm ſuũ nõ erro/
neũ iocto. nec p̃ua uolũ/
tate: ſ i ſpũ ſcto Teſti/
moniũ aũt qđ de cõteſtõ posuit
nono pſalmo ſũpti ẽ
Dnõ igit² daud vocat.
nõ ſcdm id qđ de eo na/
tus eſt: ꝫ iuxta id qđ
natus ex p̃e ſp fuit p̃/
uenies ipꝫ eumꝰ fuc
daud p̃em. Iudei aũt
ad ꝺludenda iterroga/
tionis vitate frmola

alij i obpbr̃ũ et ꝺfusiõez
etiam ¶ Queit itaq; qꝺ
sibi noluerit dñó hoc pro
ferre testimoniũ. qꝺ vi
ꝺet ambiguũ vel non
satiõ ptinet ad ꝛsurre
ctiõis vitate ¶ Ego sũ dõs
abrahã. et dõs ysaac. et
ꝺs iacob. et ãsi hoc pro
lato pbauerit qꝺ uolebat:
statim ĩtulerit nõ est dõs
mortuoꝝ sꝫ viuẽtiũ. ¶ Q9
rẽ turbe qꝫ et ẽũstãtes
mysteriũ ignorãtes ad
mirate sũt i doctĩa res
ponsionis illius. ¶ Sup̃
diximus saducees nec
anglm nec spm. nec re
surrectiõez corpm ꝺfite
ri/aliqñ qꝫ intexitum
predicasse. ¶ Hij qñq; tm
libros moysi respiciẽt:
pharisei vatrinia respõ
entes. ¶ Stultũ qꝫ erat ide
pferre testiõnia: cuius
auctoritatem nõ seqbã
tur ¶ Porro ad etnitatẽ
aiaꝝ pbandam de mo
yse ponit exꝰ ¶ Ego sũ
ꝺs abrahã. et ds
ysaac. et ꝺs iacob. stati
qꝫ infert nõ est ꝺs mortu
orũ ꝫ viuentiũ. ut cũ
pbauerit aiãs pmanẽ p9
morte: neqꝫ ei potẽat fieri
ut eoꝝ esset ꝺs q̃ neq̃q̃ sb
sistent: ¶ Consequent ~~ut~~
introducẽs et corpm ꝛsur
rectio q̃ cũ aiabus bona
maluue gesserit. ¶ Hinc
locũ plenꝰ i extrema pte
p̃me epl̃e ad corinthios
pãlus apl̃us exeq̃tur pha
risei audito qꝺ silentiũ
iposuisset saducees ꝛuene
runt i vnũ et ĩrogauit ei
vnus ex̃ legis doctor tẽp
tans eũ ¶ Magr qꝺ est
mandatũ magnũ i lege?
Aut illi ihũs ¶ Diliges dñm
deum tuũ ex toto cor
de tuo ꝛ ẽtiq̃. ¶ Qꝺ de he
rode ꝛ pontio pylatolegi
mus i dñi nece eos fe
cisse concordiam, ꝛ hoc et iã
nũc de phariseis cũmꝰ
et saducees: q̃ intra se cõ
trarij sũt. sed ad tẽptãdũ
dnm pari mẽte ꝺsenserũt
¶ Q̃ qꝫ sup̃ in ostensiõe
denarij fuerãt ꝺfutati.
et aduerse ptis fuctionẽ
viderãt sbintã: ꝺcreuerãt
exẽplo mouere. ne ultra
molirent insidias. ¶ Ex
maluolentia et liuor-

i cathedra pestilencie no
sedit. et cathedras vende
tiu colubas euitit doctina
debemus attpe. Alligat
at onera grauia et inporta
bilia. et inponit i humeros hoim: digito at suo
nolut ea move. Hoc ge
nealit adusu oes magros
uenit: q grandia iubet
et miora no facut No
tandu at qd et humeri
et digit et onera et vincla
qbs alligant; onera spu
alit intelligenda sut ~
Opa vo opa sua facut:
ut udeatur ab hoibus
Dilatant ei phylacteria sua:
et magnificant fimbrias
Amat q primos raubit
i cenis. et primas cathe
dras i synagogis: et sa
lutacões i foro. et vocari
ab hoibs rabbi. Ve uob
nuscio: ad quos phase
oru vita transierut Do
mus cu dedisset man
data legis p moysen: ad
extremu itulit. Ligab ea
i manu tua: et evit im
mota an oculos tuos.
Et e sensus. Preptame
a sint i manu tua:
ut ope opleant. Sit
ante oculos tuos: ut die
ac nocte mediteis i eis
Hoc phariseu male it
ptantes scebat i me
branul decalogu mo
ysi. id e decem legis uba
opluantes ea et ligates
ea i fronte: et assi corpo
na capitu facietes ut
sp an oculos moueret.
Qd usq hodie indi et
babilonii facut: et q
hoc habuerit qi rligiosi
i pplis indicat. Jusserat
q aliud moyses. ut i
quatuor agul pallio
ru cictinas fimbrias
facent ad usu pplm
dinoscendu. ut quo i
coribus ceutatio sig
iudaice gentis daret:
ita uestis hret aliqua
differencia. Duplicato
si magis captantes a
ram populare. atq
ex mlierul sectantes
lucra faciebat grandes
fimbrias z acutissias
i eis spinas ligabat:

mlta ꝟſingūt. vernan
lū abrahe aſſeretes. cui
fuerit filius damaſcelie
ſer: et exipius pſona ſcp
tū pſalmū qđ pr cāde
quūq; vgū dns dr dno
deo ſuo dixerit abrahā:
ſede ad dxterā meam
donec ponā oēs inimi
cos tuos ſtrabellū pedū
tuoꝝ ¶ Quos itrogem
quo dns dixerit abrahe
ea q̄ ſequūt ² ¶ Tertū pn
cipū ā die nīutiō tue
i ſplendoribꝫ ſcoꝝ ex u
tero añ luciferꝫ genui
te ¶ Iurauit dns et
nō penitebit eū. tu es
ſacdos ī ētnū ſm ordi
nē melchiſedech: et reſ
pondere cogamꝫ quō
abrahām añ luciferꝫ
genitus ſit. et ſacdos
fuerit ſm ordiem melchi
ſedech pro quo melchi
ſedech obtuleit deo panē
et vinū et a quo dec
mas p̄de acepit. ¶ Et
nemo poteat ei reſpō
dere vbū: neq; auſus
fuit quiſq; ex illa die
eū amplius iterrogare.
Phariſei et ſaducei q̄re

tes occaſionē calūpnie
et vbū aliquod īuenie
qđ pateret inſidijs. ⁊ qr
ī ſmoibus ſtutati ſūt
ultra nō introgant: ſed
aptiſſime ſphenſū roma
ne tradūt pſtati ¶ Ex quo
itelligimꝫ venena īui
die poſſe q̄dem ſuperari:
ſed difficile quieſcere ¶ Ie
ihesus locutꝫ eſt ad tur
bas et ad diſcipulos ſuos
dicēs. ¶ Sup cathedrā
moyſi ſederūt ſcribe et pha
riſei ¶ Dia ergo q̄cūq; dix
erint uob ſuate et facite:
ſedm vo opa eoꝝ nolite
facere ¶ Dicūt ei et nō faci
unt ¶ Qđ manſuetus
qđ benignꝫ dnā ſeptat ²
te a phariſeis ꝟſtrīgūtur
īſidie eoꝝ: et ſm pſalmū
tam ſagitte puloꝝ fre
ſūt plage eoꝝ: et nihilo
minꝫ ꝓpt ſacdotū et no
minis dignitate hortat ²
pplos ut ſbmittant ² eis. nō
opa ꝑ doctrinā ꝟſidentes.
¶ Qđ ait aut ſup cathedrā
moyſi ſederūt ſcribe et pha
riſei. ꝑ cathedrā: doctri
nā legis ondit ¶ Ergo et
illud qđ dicit ² in pſalmo

nasterijs scimus pcbs uo/
cent Qđ sic solui? Ali/
ud natuā esse prem.
vel magistru: aliud i/
dulgentia. Nos hi hoiēz
prem vocam? hoīem
etati defim?: nō acto/
rem nīe oñdim? vite
Magī quoq; dicit? ex
consorcio veri mgri x̄i.
Et ne infinita vplurem.
quō vn? est p nām dō
et vnus filius nō pīu/
dicat ceteis ne p adop/
cōz dñi vocētur et filij:
ita et vn? pr̄ et mgr̄ nr̄
pnūdicat alijs. ut abūsi/
ue appellent? pcbs r̄ mgri
Ve uob scribe et phariseī
ypocte.? qz clauditis rg/
nū celoz̄ an hoīes: vos
ipi non itratis. nec i/
troeuntes sinitis itrare.
Habent scribe et phari/
sei legis ꝓphārūq; noti/
ciam. Dauīt xpm esse
filiū dei. nō ignorāt
natū esse de vgine.? sed
dū predā de subiecta ſu/
bi plebe appetūt: nec ipi
scribe itroeūt i regna celo/
rū. nec eos q̄ potemnt
itrare pmittūt. Hoc ē

qđ ī osee ꝓpha arguit
Absconderūt sacdotes
viam: it̄ fecerūt sicima
Et rursū sacdotes non
dixerūt ubi est dñs.? vl
cte oīs mgr̄ q̄ scanda/
lizat mal' opib? disci/
pulos suos: claudit an
eos regnū celoz̄. Ve uo/
bis scribe et phariseī ypo/
crite q̄ cautis mare et
aridā ut faciat? vnū
pselitū: et cū fuerit fīūs
facitis eū filiū gehēne
duplo q̄ uos. Non co
studio huam? ssita q̄
primus Scribe et pha
riseī totū lustrantes
orbem propt' negocia/
cōes et diūsa lucra tā
a discipul' captada
q̄ p imagine sctitatis
studij habebant de ge/
tib? facē pselitū id ē
aduenā et iauaiasū
misce ꝓplo dei. Ez qui
an dū esz ethnic? sim/
plicit' errabat. et erat
sc̄l' filius gehēne.? vidz
mgroz̄ vicia. et ītelli/
gens eos destruē ope.
qđ vbis dicēbāt: reuer/
titur ad vomitū suū.?

ut vz. ābulantes et se
dētes ītdū pūgerēt²;
et ꝗſi hac ꝛmonitōe ī
trahēntur ad offīa dei
et mīſteīa ḣututis eiꝰ.
Ꝙa ꝙ dixēat dñō. oīa
opa ſua faciūt ut vide
ant² ab hoīb⁹.ꝛ qđ gene
ralit attuſarat: nūc ī
ptes dīudit. Pitaciola
illa decalogi phylacteīa
vocabāt: qđ quicūꝙ
habūſſet ea quaſi ob
cuſtodīa et munimētū
ſui habēt.ꝛ nō intelligē
tibus phariſeis ꝙ hec
ī corde portanda ſint:
non ī corpe Alioquī et
armaria ꝛ arce hūt li
broꝫ: et dei notīaī nō
hūt Hoc apud noꝫ ſup
ſtitioſe mliercule ī pue
lis euāgelīs. et ī cruce
ligno et ī hūmōi reb⁹
ꝙ hūt ꝙdam zelū dei ſed
non mūꝝ ſcīaz uſqꝫ hodie
fatuāt: aulicē liquātes.
et camelū gluttientes
Iſtuſmōi ēat fimbria
ꝓua et breuis ex lege p
cepta: quā et mulier
illa que ſanguine flu
ebat tetigit ī pallio do

mnu. Sed nō eſt opūc
ta ſupſtitiob⁹ ſentibus
phariſeoꝝ: magiſqꝫ ſa
nata ad tactū ei⁹ Cuiꝫ
ſupflue dilatāt phylacte
ria et magnas faciāt fim
brias gl'am captantes ab
hoīb⁹.ꝛ arguūt² in vl'iqs
opib⁹ cur ꝙāt p̄mos ac
cubit⁹ in cenis. et p̄mas
cathedras ī ſynagogis.
et ī publico ſalutari ſecten
tur et gl'az. ꝛ uocent² ab
hoīb⁹ rabbi: qđ latino
ſmōe magī dicat² Deīde
ſequtur. Vos aūt nolite vo
cari rabbi: vn⁹ eſt ei ma
gr̄ vr̄ Et p̄cem nolite
vocare uob ſup tīam: vn⁹
e ei p̄ vr̄ q ī cel' e Nec
uocemī magī: qz magr
vr̄ vnus e xp̄s Qui maior
nec p̄ vocand⁹ eſt ali⁹
ñ dñs p̄: et dñs nr̄ ihs
xp̄s. P̄ē qz ex ipo ſūt oīa.ꝛ
magr̄ qz p ipm oīa: vl'
qm p dispenſatōem car
nis oēs reconciliati ſum⁹
deo Qui cū² quae adūſu
hoc p̄ceptū doctorē gētiū
apl'm ſe dixēt.ꝛ a quo mo
vulgato ſmone maxīe
ī paleſtina et ī egipto mo

tēplo: et altare q̄ hostie
q̄ sanctificāt ab altari. To
tū aūt faciebāt nō ob de
timorē: sz ob diuitiarū
cupiditatē. Ve uob scribe
et pharisei ypocrite q̄
decimatis mētam. et ā
netū z cyminū: et reli
quistis q̄ grauiōra sūt le
gis iudiciū. miam z fi
dem: hec oportuit facere
et illa nō omittere. Mita
si lege prepta sūt: q̄ typos
ferāt futuroz. Alia vo
q̄ apta sūt iuxta psalmus
tam dicēte. mandatū
dñi lucidū illuminās o
culos q̄ statī opa defide
rant. z uerbi grā. non
adulterabis. nō furtū fa
cies. nō falsū testimoni
ū dices: et cetera. Pha
risei aūt. q̄ parat dñs i
terim. ut itellīgāt mystico
dimittam⁹ propt alimo
nia sacdotū et leuitaru
quoz pars cāt dñō oīa
rerū offeruī tēplo decimas:
hoc unū habebant studiū
ut q̄ nulla fugiant opor
tarent cetera q̄ erāt ma
iora utiq; q̄s facēt an nō.
pupendebāt. Et q̄ hoc
itaq; cruciō arguit cos
auaritie. z q̄ studiose e
tia vilia olerū decimas
exigant: et iudiciū i
disceptatōe negotioz
miaz q̄ i pāpes pupil
los et viduas. et fidē
i deū q̄ magis sūt pti
mittāt. Ducēs aūt cu
colantes culicē: ame
lū aūt gluttientes Came
lū puto esse iuxta sensū
ptōs loci: et magnū
diem preptoz. iudiciū
et miaz z fidē. Culicē
aūt decimas mēte et ā
netū cymini et reliquo
rū vilū olez. Hec cō
tra preptū dei q̄ magis
sūt decimare⁹ atq;
negligim⁹: et ob opi
nionē religiois i pub
q̄ lucrū hūt diligētā
demōstrā⁹. Ve uob
scribe et pharisei ypocrite
q̄ mūdatis qd deforis e
calicis z papidis: In
tus aūt plen estis rapi
na et īmūdicia Pha
risee cece munda prius
qd ītus e calicis et pa
rapsidis. ut fiat ō qd
foris e mūdū. z diuisio

et gentil factus q̃si p
uaritatoꝛ maioꝛe pena
dignꝰ erit. Filiꝰ aũt vota
tuꝝ gehẽne quo filiꝰ
pdicõis: et filiꝰ hꝰ sẽm
Vnꝰ q̃sq; ei cꝰ opa agit:
eius filius appellat. Ve
uob duces cec: q̃ dicitis
Q̃uicq; iurauerit p tem
plũ nihil est: q̃ aũt iu
rauerit in auro tẽpli debz
Stulti et cea q̃d ei ma
ius est. aurũ. an tẽplũ
q̃d sctificat arũ? Et q̃
cũq; iurauerit in altaꝛi
nihil est: q̃cũq; aũt iura
uerit in dono q̃d est su
per illud debet. Cece q̃d
ei maiꝰ est donũ an
altaꝛe q̃d sctificat donũ?
Q̃ q̃ in altaꝛi iurat.
iurat in eo et in oĩbꝰ q̃ su
illud sũt Et q̃ iurat in
tẽplo: iurat in illo et in eo
qui habitat in ipo Et q̃
iurat in celo iurat in thro
no dei: et in eo q̃ sedet su
per eũ Rursũ ut nob vi
sũ est exponam quid
significet traditio phya
risecoꝝ. Dicentiũ donũ
q̃dcũq; e ex me pdest t
Huic duplex et ad vnã

amicie occasionẽ trahẽs
phariseoꝝ traditio ꝺẽp
nat: q̃ arguit cũcta p
lucro facẽ et nõ pro timo
re dei Dicut ei in phylac
teriis et fimbriis dilatatis
raptabãt gloriã: et per
occasionẽ glẽ q̃rebant lu
cra: sic alia traditiõis in
ucta stropha ipietatis ar
guit pceptoꝛes Si q̃s in cõ
tendẽ seu in aliquo iur
gio vel in cause ãbiguo
iurasset in tẽplo et postea
cõuictꝰ esset mẽdacij: nõ
tenebat crimẽ reus Sin
aũt iurasset in auro et pecu
nia q̃ in templo sacer
dotibus offerebat: stulti id
in quo iurauerat cogeba
t exsoluẽ. Rursũ si quis
iurasset in altaꝛi: pmu
neꝛi nemo retinebat Sin
aũt piurasset in dono uel
in oblacoĩbꝰ hoc ẽ in hos
tia vel in victimis in simu
la et ceteris q̃ offeruntꝰ deo
sup altare hec studiosis
sime rpetebant. Argu
it ergo eos dñs et stulti
tie et fraudulencie: q̃
nlto maius sit tẽplũ
q̃ aurũ q̃d sctificat a

memoias oꝝsoꝝ quos
a pribꝫ suis esse iugula
tos nō negant. Et vos
iplete mensurā pr̄m
vroꝝ. Vbat supioribꝫ
dictis q filij essent homi
cidarū: et coꝝ qui ꝓphas
sit occissent. Nūc conclu
dit qđ volucat; et q̄si
extremā silogismi ptem
poit. Et uos iplete me
surā pr̄m vroꝝ. Qđ ill
defiut: vos iplete. Illi i
terfecerūt huos: vos dn̄z
crucifigite. Illi ꝓphas: vos
eū q̄ a ꝓphetis p̄dicatus
est. Serpentes. genumia
viparū. quo fugietis a
iudicio gehēne. Hocipz
et iohānes baptista dixe
rat. sicut q̄ de viperis
nascūtur uipere: sic et
de homicidis pribꝫ vos iq̄t
nati estis homicide. Ideo
ecce ego mitto ad uos
ꝓphas et sapietes et scribas.
et ex ill occidetis et cruci
figetis. et ex eis flagella
bitis i sinagogis vris:
et pseqmi de ciuitate in
ciuitatem. Hoc qđ ātc
dixeam⁹. iplete mesurā
pr̄m vroꝝ ad psonam
dñi ptinere eo q occidē
dus esset ab eis: pt ad
discipulos eius referri
de quib⁹ nūc dicit. Ecce
ego mitto ad uos ꝓphas
et sapientes et scribas. et
ex ill occidetis. et crucifigetis
et flagellabitis i sina
gogis vris: et pseqmi
de ciuitate i ciuitate ut i
pleatis mesurā pr̄m vroꝝ
troꝝ. Simulq; obsua
iuxta aplm scribentem
ad corinthios varia dona
esse discipuloꝝ xpi. Alios
ꝓphas q̄ vētura p̄dicat.
alios sapientes qui no
uerūt q̄n debeat pfer
re sm̄one: alios scribas
i lege doctissimos. Ex q̄b⁹
lapidat⁹ est stephanus.
pal⁹ occisus. crucifix⁹
petrus. flagellati i acti
bus aplorum discipli. et
psecuti coꝝ sūt de ciui
tate i ciuitate expellētes
eos de iudea: ut ad ge
ciū aplm trāsmigrarēt
Vt veniat sup uos oīs
sanguis iustus q effusꝰ
est sup tram a sanguine
abel iusti: usq; ad sāg
ne zachaie filij barachie

ẅb eodem quo supra
sensu ait gut phariſe
os simulacois atq; me
dacij qd aliud osten
dant hoib9 foris. aliud
domi agãt: nõ quo
q; alice et papside eoz
hypstico mozaret. ꝛ
q; fois hoib9 ostende
rent i hitu. i ymone.
i phylacteriis. i fimbriis.
in oꝛdine lõgitudie. et
i cetois istiusmoi. In
trinsec9 at essent viaoz
sordib9 pleni. Ve uob
scribe et phariſei hypoc
te. q; sikes estis sepul
chris dealbatis. q; aforis
parent qdem hoib9 spe
ciosa: ita vo plena st
ossib9 mortuoz et oi
spurcitia. Qz i alice
et parapside demõstrt
eo q; fois loti essent q;
intrinsec9 sordidi. z hoc
nunc p exemplũ sepulchro
ru ipliciat. q; quo sepul
chra foris ec9 leuiga
ta. calce et ornata mar
moib9 et aro. coloib9;
dista distincta; intꝰ
at plena sut ossib9 mor
tuoz. ꝟ Sic et pusi ma
gistri q; alia docet et alia
facit. Iudicia habitu
vestis et verboz humilitate
demostrat: intus at plei
sut oi spurcitia et ava
ritia et libidie. Denq;
manifesti9 hoc ipm expri
mit dicens. Sic et vos q;
dem aforis paretis hoib9
iusti: intus at plenu estis
ypocrisi et iniquitate. Ve uo
bis scribe et ypocrite q: edi
ficatis sepulchra pphaꝝ
et ornatis monumeta
iustoz et dicitis si fuisse
mus i diebꝰ patꝝ nroz:
non essem9 socij eoz in
sanguine pphaꝝ. Itaq;
testimoniu estis vobmet
ipis: q: filij estis eoz q;
pphas occiderut. Prude
tissio silogismo ca coar
guit eos filios ee homicidaꝝ: dii ipi opinione
bonitatis et gle i pulo
sepulchra edificat pphaꝝ
quos maioes eoz iterfe
cerut. Et dicut si fuissem9
illo tepe no feriissem9 ea
q; fecerut pcis nri. z hoc
eciã si ymone no dicat
ope loquut: ex eo q; abi
ciose et magnifice edificat

nunc zacharie filij barachie ab illa gñacõe qrat cũ neutrũ eoz occideit. Regla septuarũ est duas gñacões bonoz ⁊ malorz nosse: hȝ singlorz singulas De bois suma mus exẽpla. Qȝ ascendet in monte dñi: aut qȝ requiescet in loco sancto eius. Cuiꝫ plures q ascensum fuit in monte dñi descripsissent: q duȝ fuere etatibꝫ postea infert. Hec ē gñacio quereniũ dñm: querentiũ faciẽ dei iacob Et in alio loco de oibus sctis: generatio rectoz benedicet. De malis vo ut in pnti loco. gñacio viperarũ: et iniquietur oia a gñacõe ista Et in ezechiel cũ pcta tre descripsisset: dñs ppheticꝫ adiecit Si noe et daniel et iob ibi fuerint iusti no liberabunt pcta tre illi: oes iustos qui silẽs fuerint vtutibꝫ corr noe ⁊ iob ⁊ daniel volens intelligi Ergo qz ⁊ ista filia aym et ioas cõtra xpm apl̃os gessit: de vna gñacõe ce

uiuit. Hierusalem hierusalē q occidis pphas et lapidas eos q ad te missi sunt: quoties volui congregare filios tuos q admodũ gallina congregat pullos suos sb alas ⁊ noluisti. Hierusalem nos saxa et edificia ciuitatis sȝ habitatores vocat. ⁊ quam pius plagit affectu sic et in alio loco legim⁹: qs vides ea fleuit. In eo at qȝ dicit quoties uolui congregare filios tuos oes vetr pphas a semissos esse testat. Galline qȝ solitudiẽ congregatis sub alas pullos suos in cantico deuteronomij legim⁹ Aquila protegit nidũ suũ et supra pullos suos desiderauit expandens alas suas suscepit eos: et tulit super penas suas. Hec eligitur uob domus vra desta. Horũpm qz psona hieremie atra ia dixerat. Reliq domum meam. ⁊ dimisi hereditate meã: facta ē mihi here

quē occidistis iter tēplū
et altāe. De abel nulla
ē ambiguitas: quū is
sit quē aym fr occidēt.
Justus āt n solū ex dnō
nūc sūia. ꝫ ex genesi tē
timoio ꝓbat: ubi ac
epta a deo eiꝰ nauat
munea Quēmꝰ qō
sit iste zachaias filius
barachie. qē multos legi
mus zachrias. et ne
libea nob tbuat / factul / erroris
tas: additū est. quē oc
cidistis iter tēplū t altāe
In duūs diuersa legi:
et singlōz debeo opi
ones ponē. Alij zacha
riā filiū barachie dict
qui i duodeci ꝓphetis xp̄i
est. prisq i eo nomen
consenuat. ꝫ ubi occi
sus sit iter tēplū et alta
re sēptua no loqt: max
ime cū tēpibꝰ eiꝰ vix du
ine tēpli fuēnt. Alij
zachariā prem iohānis
itelligi nolūt ex qbusdā
apocrifoz sōpniis opp
bantes qꝺ ꝓpterea occisꝰ
sit qē saluatoris ꝓdica
ret aductū. et hoc qē de
sēptuus no lz auctoritate:
eadem facultate dēpsit
qꝺ ꝓbat. Alij istū nolūt
esse zachariā qꝺ occisus ē
a rege ioas. unde qꝺ occisꝰ
iter tēplū t altāe sicut
ūgli narrat hystoia. Dz
obꝺuandū qꝺ ille zacha
rias no sit filiꝰ barachie:
ꝫ filius ioiade sacdotis.
Unde et sēptua refert. No
fuit recordatꝰ ioas pietis eiꝰ
ioiade qꝺ sibi fecisset bona
Cū qꝺ zachariā tenearꝰ
et occisoris dsentiat locus.
qui quale barachie dicat
filius et no ioiade. Bara
chias i lingua nra bndcs
dns dicit: et sacdotis io
iade iustitia crebro noīe
demostrat. In euāglio
quo utūt nazarei pro
filio barachie filiū ioiade
sēptū ꝓpimꝰ. Duplicatores
fres it runas tēpli et al
taris sue i portarū exitibꝰ
qꝺ siloam dicit rubra
saxa mostrates: zachaic
sanguine putāt esse pollu
polluta. No ddēmamus
errorē qꝺ de odio uideor
et fidei pietate dscendit
Dicam breuit quae sāg
uis abel iusti usq ad sāg

aplōz legim⁹ q̄ se mag/
nam di dicebat esse vtu/
tē: hoc q̄ int⁹ cetera in
suis uolumib⁹ sēpta di/
mittens Ego sū hmo di.
ego sū speciosꝰ. ego pa/
dit⁹. ego oīpotēs. ego oīa
dei. Dz ⁊ iohānes aplus
i epla sua loq̄t². Audi/
tis qr antixpus uenturꝰ
ē: nūc āt antixpi mlti
sūt. Ego veōz oēs hersi/
archas antixpos esse:
et sb noīe xpi ea doce
q̄ ntra xpo sūt. Nec
mirū si aliquos ab his
videam⁹ seduci cū dns
dixerit ⁊ mltos seduāt
Auditui āt essis plia et
opiniones pluz videte
ne cōturbemi, ⁊ opz. hꝫ
fieri: ꝑ nondū est finis
Cū igit hec fieri videm⁹:
no putem⁹ die instāe
iudicij ꝑ i tēpus aliud
vbuāi: cū signū pspicue
i sequētib⁹ ponit. Sur/
get ēi gens ntra gentē. ⁊
regnū ntra regnū: et erūt
pestilencie. et fames. et
tremot⁹ p loca. Hec oīa
ista sūt dolōz. Non
ābigo et hec q̄dm iuxta
litterā futura q̄ sēpta sūt
Dz nī videt² regnū con/
tra regnū. et pestilencia
eōz quoz hmo fiat ut
timeri. ⁊ et fames ādi/
endi vbi dei. ⁊ mmoto
vniūse tre: et a vēa fi/
de sepato i hēticis ma/
gis itelligi q̄ cōtra sei/
ptam dnicātes ecīe
victoria fecerūt. Dz āt
dixit hec oīa ista sūt
dolōz mei⁹ trāsfert²
passionū: ut q̄i
cōcept⁹ q̄dā aduct⁹
antixpi non ptius itel/
ligat². Cui tradet uos
i tribulacōe ⁊ occidet
vos. Per aplos oīs tre/
dentiū ꝑsona signat:
non quo eo tēpe apli i
corpe ꝑpiendi sint. Et q̄m
abundabit iq̄tas: i/fri/
gescet chāritas mltoz. ⁊
Non ei oīm negaut fi
dē: ꝑ mltoz. Mlti ei sūt
vocati: pauci vo ela/
ta ⁊ i aplis et silibus
eōz pmāsura ē chāritas:
de q̄ sēptū ē. Aq̄ mlta
non potēt extingue chā/
ritatē. Et ipe ꝑdus/
do nos sepabit a chā

ditas mea qsi spelunca
hiene. Descata indeor
domu id est tplu illud
qd an fulgebat augus
tus odis xpbamus.
qe hitatore xpc pdidit:
et hereditate prupe gestiens
ocidit hede. Dico ei uo
bis no me videbitis a
modo donec dicatis
Benedictus q venit in
noie dni. Ad ihelem
lem loqt et ad pplz iu
deor vsidm istu: quo
et puuli atq laudates
ingressu ihelm dni
osana i excelsis. Dupsit
de centesimo septuagesi
mo psalmo: qui ma
nifeste de aduetu dni
septus est. Et qd dicat
hoc vult itelligi n pe
nitencia egentis et co
fessi fuerit ipc esse me:
de quo pphe cecinerunt
filiu omipotentis prius me
am facie no videbitis
Habent iudei datu si
tempus pnue. Confitea
tur benedictu qui venit
i noie dni: et xpi ora
tionem, Et egressus
ihus de tplo ibat: et
accesserunt ad eu discipli
eius ut ondevent ei edifica
tionem tpli. Ipe at respon
dens dixit eis. Videtis hec oia:
Amen dico uob: no relin
quet lapis sup lapide q no
destruat. Iux hystoria ma
nifestus e sensus. Recedente
at dno de tplo oia legis
edificia et apposita man
datoru ita destructa e ut
nihil a iudeis possit implen:
et capite sublato unusqsa
ita se membra repugnet
Sedente at eo sup montem
oliueti accesserunt ad eum
discipli secreto dicentes Dic
nob qn hec erunt: et quod
signu aduentus tui et consuma
tionis seculi. Sedit i monte oli
ueti: ubi verum lumen scie
nasebat. Et accidit ad
eu discipli secreto q miste
ria et futuroru reuelatione
nosse cupiebant. et inuo
gant ta. quo tepe ihelz
destruenda. quo tempe xpus
ventuus: q consummacio tpe
seculi sit futura. Multi ei ve
nient i noie meo dicentes
ego sum xpus: et multos se
ducet Duor unus e symo
samaritanus que i actibus

aplōz legim⁹ q̄ se mag/
nam di dicebat esse vtu/
tē: hoc q̄ int⁹ cetera in
suis uolumib⁹ sēpta di/
mittens. Ego sū ꝑmo di.
ego sū speciosꝰ. ego pa/
dit⁹. ego oīpotēs. ego oīa
dei. Dz ꝛ iohānes aplus
i epla sua loq̄t⁹. Audis/
tis q̄ antixpus uenturꝰ
e: nūc at antixpi mlti
sūt. Ego teor oēs hereti/
archas antixpos esse:
et sb noīe xpi ea doce
q̄ ntraia xpo sūt. Nec
mirū si aliquos ab his
videam⁹ seduci cū dns
dixerit. ꝛ mltos seducāt
Auditū at estis plia et
opiniones pliorꝫ videte
ne cōturbemū, ꝛ opz. hs
fieri: ꝑ nondū est finis
Cū igit⁹ hec fieri videm⁹.
nō putem⁹ die instare
iudicij ꝑ i tēpus aliud
ꝓtuli: ꝙ signū pspicue
i sequētib⁹ ponit. Sur/
get ei gens ntra gentē. ꝛ
regnū ntra regnū: et erit
pestilencie. et fames. et
tremotꝰ p loca. Hec oīa
ista sūt dolorꝫ. Non
abigo et hec q̄dm iuxta
litterā futura. q̄ sēpta sūt
Dz nī videt⁹ regnū con/
tra regnū. et pestilencia
corꝫ quorꝫ ꝑmo ꝑpit ut
tanuerī, ꝛ et fames adi/
endi vbi dei. ꝛ mꝰ
mutasse tēc: et a veā fi/
de sepaco i hereticis ma/
gis itelligi q̄ cōtra se/
uiam dimicātes etiā
victoria fatuit. Q̄z at
dixit hec oīa ista sūt
dolorꝫ melꝰ trāsfert⁹
parturicionū: ut q̄
conapt⁹ q̄dā aduēt⁹
antixpi non ꝓtus itel/
ligat⁹ Tūc tradēt uos
i tribulacōe ꝛ occidēt
vos. Per aplos oīs te/
dentiū ꝓsona signat⁹:
non quo eo tēpe apli i
corpe ꝛpiendi sint. Et q̄m
abundabit iq̄tas: ꝛfri/
gescet chāritas mltorꝫ.
Non ei oīm negauit fi
dē: ꝑ mltorꝫ. Mlti ei sūt
vocati: pauci vo elec/
Nā ꝛ i aplis et filiis
corꝫ ꝓmāsua ē chāritas:
de q̄ sēptū ē. Nā mlta
non potuit extīguē cha/
ritatē. Et ipē ꝑlus.
Q̄s nos sepabit a cha.

uitate xpi. ⁊ tbulacõ an
angustia. et uliq. Et p
dicabit hoc euãgliũ
regnũ i uniuſo orbe in
teſtimoniũ ois gẽtib⁹:
et tũc ueiet ſũmatio.
Signũ aduct⁹ dñi ẽ
i toto orbe euãgliũ
pdicãi: ut nullus ſit
excuſabile. Dd ãt ia
pletũ. ãt i bzeui ũim⁹
cẽ xplendũ. Non ei pu
to aliquã remãſiſſe gẽ
tem q̃ xpi nomẽ igno
ret. ⁊ et quanq̃ nõ hã
buerit pdicatorẽ; tñ ex
uisceribꝰ nacois⁹ opui
onẽ fidei nõ pt ignora
re. Cũ g̃ uideritis ab
hominacionẽ deſolacois
q̃ dicta ẽ a danle pphã
ſtantem i loco ſcto qui
legit itelligat. Quãdo
ad itelligenciã puoca
mur: miſticũ moſtrat⁹
cẽ qd dictũ eſt. Legim⁹
ãt i danele hoc modo.
hoc teſtimoniũ qd do
min⁹ de danele ſupſit
uidenda uiſione hẽt⁹
i fine loois; et uidenda
q̃ uiſioẽ i fine euſdem
loois ſilẽ hz teſtimoniũ

Et i dimidio ebdomade
aferet⁹ ſacrificiũ meũ et
libamina. ⁊ et i tẽplo ab
hominacio deſolacionũ
cit uſq; ad ſũmacoẽm
tẽpis: et ſũmaco dabi
tur ſup ſolitudiẽ. De hꝭ
et aplus loq̃t. Ne hõ i
q̃tatis et aduſariꝰ eleuã
dus ſit ita ut oẽm q̃ dicit⁹
dꝰ. ⁊ cultura: itu ut ãt
deat ſtãe i tẽplo dei et oſtẽ
dẽ q̃ ipe ſit dꝰ. Ad uẽ
tus ſcõm opacoẽs ſatha
ne deſtruat eos et ad ſo
litudiem redigat q̃ ſe
ſuſcepunt. Poteſt ãt ſim
pliciꝰ de antixpo accipi
ri ut de imagine ẽſaiꝰ
quã pplat⁹ poſuit i tem
plo. Aut de aduani e
queſtri ſtatua q̃ i ipo
ſco ſoꝛꝛ loco. uſq; i pſen
tem diẽ ſtetit. Abhomina
cõ q̃ ſcõm ueterẽ ſcẽptuaz
ydolũ nũcupat⁹; et ide
o addit⁹ deſolacois qd
i deſolato tẽplo atq; dẽto
ydolũ poſitũ ſit. Tũc q̃
i iudea ſũt fugiãt ad mõ
tes. ⁊ et q̃ i tecto nõ deſcen
dãt tollẽ aliq̃d de domo
ſua; et q̃ i agro nõ reu

tat tollē tunicā ſuā ꝛ lb
homnatō at deſolatōis
itelligi pt et oē dogma
pūſū.ꝛ qđ tū vidimus
ſtare i loco ſco hoc ē i ecta
et ſe ondere deū dbem
fugē de udea ad mōtes
hoc ē dumſſa ondente
lrā. et udaica ꝑiutate
appiquare montib⁹ etnos
de qb⁹ illnuāt mirabilit
deus: et ēē i tecto et i dog
mate quo ñ poſſint ugſta
dyaboli iacula ꝑcutere.ꝛ
nec deſcēdē et tollē aliq̄d
de domo ꝓſcriptōis ꝑſtine.
nec ꝙrere q̄ retrorſū ſūt;
ſꝫ magis ſerē i agro ſpi
tualiū ſcīptuarū ut fruc
tus rapiam⁹ ex eo. nec
tollē alteam tunicā quā
apli habē ꝓhibent. De
hoc loco id ē de abhoīatōe
deſolatōis q̄ dicta ē a da
niele ꝓpha ſtāte i loco ſco:
multa porphirius tractando
opis ſui volumine ꝺ nos
blaſphemauit. Cui euſe
bius cæſarien⁹ epūs tūc
indit voluminibus octauo
decimo. nonodecimo ⁊ vice
ſimo. Appollinaris q̄ ſcīp
ſit plenissime. ſupfluecꝫ
tonatus ē vno caplo vel
le diſſerē de quo tātis
ōsum nullis⁹ diſputatū
eſt. Ve aūt ꝓgnātib⁹ et
nutrientib⁹ i illis diebus
Ve illis aūt⁹ q̄ nō i ꝑſtin
uum ſua ꝙmina ꝓduxe
rūt. ſed mutata ſunt fidei
ut enutrire indigeāt ma
gros: hoc quoq; dicit
q̄ i ꝑſecutōe antixpi ſeu
romane captiuitatis
pregnantes et nutientes
ſuos et filios ſarcina ꝓgra
nati expedita fugā ha
bere nō ꝙerit. Orate
aūt ut nō fiat fuga vra
hyeme vl sabbato. Hi
de captiuitate ihm vo
luerim⁹ accipē quādo
a tito ⁊ veſpaſiano cap
ta ē. orat deberēt ne fu
ga eoꝝ hyeme vl sabba
to fiat.ꝛ q̄s i altō duri
tia frigoris ꝓhibet ad ſo
lituđiem ꝓgē. et i mon
tibus. deſtituq; latitāt;
i altō a tirānis greſſio le
gio ē ſi fugē voluerūt.
a moris imunes ſi imi
ſerit. Hi aūt de cōſūmatōe
mūdi itelligūt hoc pa
ciūt ut nō i frigeſtate fi

dcs nra et i xpo charitas neq; ut onosi i ope
ri torpeamus vtutiꝰ
sabbato Et ni breuiati
fuissent dies illi. nō fi
eret salua oīs caro: ꝟ
propt electos breuiabūt
dies illi. Abbreuiatos
dies nō ſm̄ dclinametā
quorūdā qui putāt
tēpm momēta mutari
nec recordant illuꝰ
ſcīpta ordinatōe tua p
manet dies. ꝟ ꝟ uxta
tēpm q̄litatē ſentire de
bemus .i. abbreuiatos
nō mensura ꝟ nūo. ut
quō i bnditione dicat
longitudie diez vplebo
eū; sic et nūc abbreuiati
dies itelligāt. nec tpm
mora fidēs ꝓficiat
ꝛedentiū. Tūc si quis
vob dixerit. ecce hic xp̄s
aut illic; nolite ꝛedere
Mta captiuitatis iuda
ice tēpe prīcipes extre
q̄ xpōs ee se diceret; i
tm̄ ut obsidētibus ro
manis tres it̄ fuerit
fuctiones. ꝟ melius
de ꝛsumatōe mūdi itel
ligitur. Surgent ei

pseudo xpi et pseudo ꝓphe
et dabūt signa magna
7 prodigia: ita ut i errorē
ducat si fieri pt etiā ele
ctos. ecce prdixi vob. Triplicit
ut aīt ia dixi locus ht edis
serendꝰ est: a' de tēpe obsi
dionis romane. a' de cō
sumatōe mūdi. a' de hēre
ticoꝝ ꝛtra eccām pugna
et istiusmodi aīxpūs q̄
ſb opinione falsa stue ꝛ
xpm dimicat. Si q̄ dixe
rit vob. ecce i deſto ne noli
te exire; ecce i penetralibꝰ
nolite ꝛedere. Si quis pro
miserit uob q̄ i deſto gen
tiū et philosophoꝝ dog
mate xp̄s moret, a' i
hēticoꝝ penetralibꝰ q̄ di
pollucet ardyanū; nolite
exire nolite ꝛedere. Duce q̄
ꝓsecutois et angustiaꝝ
tempe sp pseudo ꝓphe de
cipiendi inueniūt locū;
si quis ſb nōie xpi se iac
tare voluerit. nō statī acco
modetis fidē. Sicut ꝟ ei
fulgur exit ab oriente et
paret usq; i occidētem;
ita erit et aduent filij hoīs
Nolite exire. nolite ꝛedere
q̄ filius hoīs vel i deſto

gentiū ſit vel ī penetē
libus hēticoꝝ. ſed q̄ ab
oriente uſq̄ ad occidēte
fides eiꝰ ī catholicis eccle
ſijs fulgeat: hoc q̄ dicē
dū q̄ ſecūdus ſaluatoꝛis
aduentus nō ī humilitate
ut p̄ꝰ ſz ī gl̄a demoſtra
dus ſit. Stultū eſt itaq̄
cū ī puo loco vl̄ ī abſcon
dito querē: q̄ totus mū
di lumē eſt. Ubiūq̄ fue
rit corp̄ꝰ: illuc ꝛgregabū
tur aquile. De explo na
tiāli q̄d cotidie cōmuꝰ:
xpi ſtruimur ſacm̄eto.
Aq̄le et vultures etiam
tranſmarina dicūt ſen
tire cadauera: et ad eſcā
huiuſcemodi ꝛgregāt.
Si q̄ irracionabiles volu
cres nāli ſenſu tātō tra
cū ſpatijs et maꝝ fluc
tibus ſepate punctū cada
uer ſentiūt ubi iaceat?
quātomagis nos et oīs
mltitudo credentiū debz
feſtinare ad eū cū fulgur
exit ab oriente et paret
uſq̄ ad occidentē? Poſſu
mus at et corp̄ꝰ id ē moa
q̄d ſigfiatiū latine dica
tur cadauer ab eo q̄ p
morte cadat paſſionem
xpi itelligē ad quā pro
uocam̄: vt vbiūq̄ ſ
ceptuꝰ legit. ꝛgregem̄
et p illam vere poſſim̄
ad vbū di vt ē illud fo
derūt manꝰ meas ⁊ pe
des meos. Et ī yſaia.
Sicut ouis ad victimā
ductus. ⁊ oētā hūs ſilia
Aq̄le at appellāt ſā q̄dā
inoluta ē iuuētꝰ ut aq̄le:
et q̄ iux̄ yſaiā plumeſ
cūt et aſſumūt alas ut
ad x̄m veniāt paſſioēz.
Statī at poſt tribulacōēz
dieꝝ illoꝝ ſol obſcurabi
bit. ⁊ luna nō dabit
lumē ſuū: et ſtelle cae
cadēt de celo ⁊ virtutes
celoꝝ mouebūt. Sol
et luna obſcurabit. et
nō dabit lumē ſuū. et
oētā aſtra cadēt de celo:
virtuteſq̄ celoꝝ mouebūt
nō diminuāde lumis
Nuoquin legim̄ ſolē
ſeptuplū hīturū lumis:
ſed xpc̄ de luas oīa
viſui tenebroſa. Diuitaq̄
iſte ſol q̄ nūc p totū oꝛ
bē rutilat ⁊ luna q̄ ſe
cūdū eſt luminare. et ſtelle

q̄ ad ſolatiū noctis ac
anſe ſūt: oēſq; vtutes
q̄ō āgloz mlitudiēs i
telligim⁹ i aductu xpi
i tūbas imputabūt².
Decutiat² ſupaluū coz
q̄ ſe ſcos arbitrates pnti
udicio n formidāt Et
tūc pebit ſignū filij ho
minis i cel. Dignū
hoc at crucis ~~at crucis~~
itelligam⁹ ut videat
uz Zachariā z iohānē
udei quē pixerūt: a
vexillū victorie tūphātis
Et tūc plāgent oēs tb⁹
tre: plangent hr̄ qui
mutatū non hnt
i cel. ſed ſipti ſūt i tra
Et mittet āglos ſuos
cū tuba. De hac tuba
et apls⁹ loq̄t² et i apo
calipſi iohānes legim⁹.
et i vetī testameto tube
ductiles ex aro et ex ar
gentoq; fuiſ pcepūt²:
ut ſblimia doctrinaz re
ſonent ſacra. Ab arbo
re at fici diſcite pabo
lā. Cū iā vam⁹ eius te
ner fuerit et folia nata
ſatis q̄ ppe ē eſtas: et
vicin. Sub exēplo arboris
dorum ſūmacoīs aduē
tū. Quo iquit qñ teneri
fuerint i arbore ficus cauli
culi et gēma evūpit i flore
cortexq; folia parturit. i
telligitis eſtatis aductū
et fauonij ac veris introitū.
ita cū hec oīa q̄ ſcripta ſūt
videritis. nolite putare iam
ee ſūmacoem mūdi; ſed
ptlemia z ptauſoes q̄ſdā
venire ut oīdāt q ppe ſit
et i ianuis. Amen dico
uobis qz n pteribit iſta ge
neratio: donec oīa hec fiāt
Cuīdiximus gnātoes bo
noz et econtrario malor
esſe ſingulas. Igit at one
hoīm ſignificat genus. at
ſpecialit iudeoz Celū et
tra tranſibūt: verba vo
mea non pteribūt. Celū
traq; trāſibūt imutatoe
non abolitione ſūa. Alioqñ
quo ſol obſcurabit². et luna
non dabit lumē ſuū. ac
ſtelle cadent. ſi celū i quo
iſta ſūt traq; no fuerit
De illa at die z hora neo
quat. neq; āgli ~~neq;~~: n pr̄ celoz
ſolus. In q̄busdā latinis
codicibus additū eſt. neq;
filius: cū i grecis z maxie

adamantiñ et pietiñ exẽ/
plaubus hoc nõ hẽt assũp/
tũ Sed qz ĩ nõ nullꝰ codi/
cibus legit: dissentendum
videt Gaudet ei arrius
et eunomius sĩ ignorantia
magũ gla discipulorꝫ
sit: et dicũt nõ pt eql ee
q̃ nouit et q̃ ignorat Co/
tra quos breuit ista dice/
da sũt. Cũ oia tpa fecit
ihesus. hoc e vbũ dei: oia
ei p ipz facta sũt: et sine
ipo factũ est nihil. In oib⁹
at tẽpib⁹ etiã dies iudicij
sit ĩ qua sequctia pt
ignorare pte: z eo totũ eã
nouit: Hoc qz dicendũ
est Quod e maius: z
noticia prius an iudicij:
Si manus nouit: z quo
ignorat qd minus est:
Sẽptũ legimus. oia que
prius sũt: m tradita sũt
Di oia prius filij sũt q̃ vde
vni⁹ sibi dẽi noticiam
usuaut: z nolut eã cõ/
municare filio: Sed z
hoc iferend. Si nouissi/
mũ die tẽpꝰ ignorat: z
et ignorat penultimũ:
et vtrorsũ oes Non ei pt
fieri ut q̃ primũ ignorat:
sciat q̃d sequm sit. Igit qz
pbaum⁹ nõ ignorare
filiũ dsummatoiẽ die:
cã reddenda e aut igno/
rare dicat. Aplus super
saluatore scribit. In quo
sũt oes thesauri sapie z
scie absconditi. Dũt g
oes thesauri ĩ xpo sapie
et scie: sed absconditi sũt
Quare absconditi: Post
resurrectionẽ interrogatus
ab aplis de die: z manifes/
tius rndit: nõ est vrm
scire tpa et mometa q̃
pr posuit ĩ sua pte On
dicit nõ est vrm scire. os/
tendit q ipe sciat: z sed ñ
expediat nosse aplis: ut
sp incerta de aductu iudi/
cis. sic cotidie viuat q̃si
die alia iudicandi sint
Deniqz et sequẽs euãge/
lij hmõ idipz cogit itelli/
gi dicens q̃ pr̃em solũ
nosse: ĩ pre xpi hendit et
filiũ. Oes ei pr: filij no/
nomen e. Dicut at in
diebus noe: ita erit et ad/
uentus filij hoĩs. Quo
ei erat ĩ diebus ãdilu/
uii comedentes et biben
tes: z nubentes. et nuptũ

tradentes: et vilia. Que
vit quomodo sup septu
sit. surget ei gens otra gētē.
et regnū otra regnū. et
erūt pestilentie. et fames.
et tremotꝰ, et nūc ea
futura memorant q pace
indicia sūt: Sed estimā
dū iux aplm q pugnas et dissentiones. pestilencias. et fames. et tre
motus. et alia gb gens
vastat guanū. breuis
subsecutia sit pax. que
ꝯta oia vpromittat. ut
fides credentiū approbet
vtꝝ trāsactis malis indu
cā sperent ee venturū.
hoc est ei qđ i palo legi
mus. qn dixerint pax et
securitas: tūc vpentin
eis supuenet iteritus sic
dolor parturientis et nō
effugient. Tūc duo erūt
i agro: unus assumet
et unus vlinquet. Tūc
iqut duo erūt i agro.
qn tepe vtr. sūmatois
atq; iudicij duo i agro
pavit uenuit. eudem
habentes labore. et pa
rem semente: sed fructꝰ
laboris nō eq vapietes

farinā

Duo q molentes sil erūt:
alt assumet. et alt vlinquet.
In duob q i agro morāt
et i duabus q pit molūt
vel synagogā itelige debe
mus et ecclām. q sil mole
videāt in lege. et de eisd
septuus tere ꝓceptoꝝ dei,
vel ecclās hēses q de utroq
testamēto. a de altero videt
molere ~~fen~~ farinā doctrinaꝝ
suavū: et cū vnū nois xpi
ani ꝓpositū habeāt. non
eandem mādem vcipiet.
alijs assūptis et alijs delict.
Vigilate g: qz nescatis q
hora dnus vr venturꝰ sit.
Hspitare ondit qve sup dixe
rit. de die at illa nemo sait
neq filius hoīs. neq agli.
ñ pr solus. Qz nō expe
diat scē aplis. ut pendu
le expectatois incerto. sp cū
credant ee venturū: que
ignorāt qn venturꝰ sit Et
non dixit qz nescamus q
hora venturus sit dns. g
nescatis Premissoq prssa
milie exemplo. cui retractat
sūmatois dic: manifestaꝰ
docet dicens Estote pati
qz nescatis q hora filius
hoīs venturus ē Hsputaꝰ

ē fidēl' ſuus et prudēs q̄ ꝯſtituit dñs ſup familiā ſuā. ut det illī cibū i tpe: Beatus ille ſuus quē cū veneīt dñs ei⁹ inueneīt ſic faciētē ¶ Plenū tenulat et ꝟplicat q̄ de die ſumma cōdō et hora nec āgl'os nec se scīe pdixeīt ſed ſolū prēm. qđ nō expediat ſcire apl'is. et exēplū pfi familie hoc ē ſui et fideliū ſuoꝝ idē apl'oꝝ ad cohortacōem ſollicite mētis ītēdeīt: ut ſpe pmioꝝ nutriret conſuetū i tēpe ſuo cibaria doctrinarū ¶ Si at dixeīt malus ſuus ille i corde ſuo mora facit dñs meus venire. et cepit pcutere ꝯſuos ſuos: et ebriet. Ex ſuperioribꝰ pendet. q̄ ſicut ſollicit⁹ ſuꝰ et ſemp aduētū dñi pſtolans. tradit ꝯſuo cibaria i tēpe ſuo. et poſtea ſuā bona pfi familie cōſtituit. ita ecōtrario q̄ iux ezechiel dicit i tēpe longo fiet iſtud et nō putat cito dñm ē veturū. factus ſeruior vocat epul' et luxurie: et nō leue prēm familias. ſi ſeuiſſimū senciet iudicē. ¶ Veniet dñs ſui illius i die qua nō ſperat et i hora q̄ ignorat. et diuidet eū: ptē ei⁹ ponet cū ypocritis. ¶ Hoc ipe docet ut ſcīatq̄ nō putat⁹ domunus tuc eū ē veturū: et vigilancie ac ſolliciti diuinis diſpēſatoēs admonet. ¶ Porro qđ dicit diuidet eū. nō quo gladio eū diſſecet. si quo a ſoꝝ conſortio ſeparet. et ptē ei⁹ ponet cū ypocritis. cū his vtz. q̄ erāt i agro. et qui molebāt: et nichilominus delicti ſūt. Bene dixim⁹ ypocritam aliud dē. et aliud ondere. ſicut et i agro et i mola idē videbat⁹ facē. qđ etiaſ ticus vir faciebat: ſed exitus duīſe uolūtatis apparuit. ¶ Tuc ſilē cū ing nū celoꝝ decē vīgibus: q̄ exierūt obuiā ſpōſo et ſponſe ¶ Quinq̄ at ex eis erāt fatue: et quinq̄ prudētes. et ebriet. ¶ Hanc pabola. i. ſilitudinē decē vīginꝝ fatuarū atq̄ prudētiū q̄da ſimplicit⁹ i vīgib⁹ itpretat⁹ q̄ alie iuxta apl'os et ꝯpe et

accipientes lāpades ſuas

mete sūt v̄gīes. Alie v̄gi
nitatē tm̄ corpm̄ vſuate ſ
vel actā opa nō hnt ꝓpo
ſito ſuo ſilia: vel ꝑtm̄
cuſtodia vſuate nihilo
minus mente rupſer.
Dz nī videt ex ſupioꝛi
bus alius ſenſus ee q̄
dicat et nō ad v̄ginalia
corpa: ꝫ ad one hoīm
genus hanc ꝓpoem
ptinere. Sicut duo in
agro. et due molentes
duos ꝓplos ſ:::: xpianoꝝ
et iudeoꝝ. hinc ſcoꝝ et
peccatoꝝ: qui i ecclia cō
ſtituti. vident quidē et
ipi arare et molere. ſed dic
ta i ypocſi facūt: Dic
et nūc dece v̄gines oes
hoies ꝓplectūt. q̄ videt
deo credē. et applaudūt
ſibi i ſcīpſis ſcis tam
catholicos q̄m iudeos atq;
hereticos: qui idcirco oes
v̄gines appellāt: qz glo
riant i vnius dei noti
cia. et mens eoꝝ ydola
trē turba nō ꝓſtuprat.
Oleū at hnt v̄gines: q
uxta fidē et opibus ador
nant. Non hnt oleū.
q̄ vident ſili q̄dē fide
dnm̄ ꝓfitei: ſed vtutū
opa negligūt. Possum⁹
quidq; v̄gines ſapietes et
ſtultas quidq; ſenſus itelle
tuales. quoꝝ alius feſtinat
ad celeſtia et ſupna deſide
rat: alius tenis fetibus
inhiantes fometa nō hnt
vitatis q̄bus ſua corda
illumīet. De viſu et au
ditu et tactu ſpūalit di
ctū eſt Quod vidimus.
qd audiuim⁹. qd oculis nr̄is
ꝓſpexim⁹. et manus nr̄e
palpauerūt. De guſtu
Guſtate et videte qz ſua
uis ē dns De odoratu
In odore vnguentoꝝ tuoꝝ
currim⁹: et xpi bon⁹ odor
ſumus. Vnde at facte
ſponſo dormitauerūt oes
et dormierūt. Non ei pa
tum tepis iter ꝓpe et ſe
cundū aduentū dni ꝓter
gredit. Oes dormitaue
runt id⁹ mortue ſūt: qz mor
ſem ſompnus appellatur.
Conſecūt at dicit dormi
erūt: qz poſtea ſuſcitade
ſūt. Media at nocte clamor
factus ē Ecce ſponſus venit:
exite obuiā ei. Dubito ei
q̄ſi i tepeſta nocte et ſcopu

ob9 qñ grauissimus sopor
ē: p angl'or clamore. et
tubas p̄dctū fortitudi
nū xp̄i īsonabit aduēt9
Dicam9 aliquid qđ forsi
tan lēori utile sit. Tradi
cio iudeor ē xp̄z media
nocte venturū ī silitudie e
gipcij tēpib9 qñ pascha ce
lebratū est. et exīmator
venit et dnos suppnacula tab
trāsijt. et sāgne ag̃ postes
niuis fontiū osecrate sūt:
non veor et tradicoem apli
cā p̄mānsisse ut die vigili
arū pasce añ noctis dimi
diū pp̄los dittē nō liceat
expectantes aduētū xp̄i:
et p̄p̄ illud tēpus trānsie
rit; securitate p̄supta festū
actis agētib9 die vñi et psal
mista dicebat. media no
cte surgeba ad confitend t.
sup iudicia iusticie tue. Et
surrexerūt oēs vgines illc:
et ornauerūt lāpades suas.
Oēs vgines surrexerūt et
ornauerūt vnaqq lāpa
des suas. id ē. sensus ī qb9
oleū sāe vaipiebāt: ut ha
berent opa vtutū q añ
uerū iudicē fulgent statu
e ät sapientib9 dixerūt. Da
te nob de oleo vro: qz
lāpades nre extinguūt
Nec lāpades suas qz2
extingui ondūt eas expte
luoēe: et tñ nō hnt lu
mē idefectib9 nec opa ppe
tua Di qđ igit2 hz aiaz
vginalē et amatoz est
pudicicie nō debet me
diocribus ee cotenta qđo
exolescūt et orto caumate
auferūt: hz p̄fitas vtutes
seqt2 ut lumē habeat sēpi
tnū. Respōdēt prudētes et
dixerūt Ne forte nō suffi
ciat nob et nob. Hoc
nō de auaricia: hz de tu
moē vident. Vnusqsq
ei p opib9 huis mōdi
acquirit: neq; pnt ī die
iudicij alioz vtutes. alio
rū vicia sōlenāe Et quo
tēpe babilonie captiui
tatis hiemnas p̄tores
iuuare nō potuit. et dicit2
ad eū nō oraueis pro
pp̄lo isto: sic formidolosa
erit illa dies q ai vnusqsq
pro semetipo sollicit9 erit
Ite potius ad vēdentes
et emite uob. Vendit2
oleū et mīto emit2 p̄cio
ac difficili labōe cōqrit:

qđ in clemosinis actisq̄
vtutibus et osiliis itelligi
mus magis. Cū at
uent emere. uēit sponsus
Dant q̄dem q̄si prude
tes osiliū. q̄ no debeat
sine oleo lāpadariū spōso
occurrē. ꝛ uerū q̄ ia om
di tēpus excesserat. et aduc
nicte die iudicij locus n
eāt pēitentie: psalmis
ta dicēte. i inferno at q̄s
confitebit t. no noua opa
patre. sed pteritoz uoem
cognit exsoluē. Venit spō
sus et q̄ parate erāt itra
uerūt cū eo ad nuptias:
et clausa ē ianua. Post
iudicij die boz opm et
iustitie occasio no vlinq̄
tur. Nouissime uenīt et
vlique vgines dicētes. do
mine dne api nob. Egre
gia q̄de i dni appellatōe
confessio: atq̄ vpetitu idi
cū fidei ē. Oz q̄d prodest
voce uocare. ꝛ que opib⁹
neges: At ille vndens ait.
Amen dico uob: nescio
vos. Nouit dns eos q̄ eius
sūt. ꝛ et q̄ ignorat deū ig
norabit ab eo. Nescat do
minus opatios iniquitatis. ꝛ

et licet vgines sint. et sm̄ du
plice intelligētiā de corpis
puitate. et confessione de gloien
tur fidei. ꝛ tñ q̄ oleū non
hnt scie sufficit eis pro pē
q̄ ignorāt a sponsa. Vigi
late itaq̄: q̄ nescatis die
neq̄ hora. Prudēte at ad
moneo lectorem ut no sup
stitiosa acq̄escat interpetacoib⁹. ꝛ
et q̄ cōmatice p fingētiū
ca dicāt arbitrio: sz osidet
poza. media. et sequētia.
et nectat sibi vniūsa que
scripta sūt. Ex hoc q̄ q̄ ifert
vigilate q̄ nescatis diē neq̄
horā. itelligit vniūsa q̄
dixit. id est de duob⁹ q̄ in
agro. et duabus molētib⁹. ꝛ
et de prefatiis q̄ suo suo
tradidit sōz. et de decem
vgib⁹. ꝛ ideo parabolas esse
pmissas. Vt q̄ ignoram⁹
dies iudicij die. sollicite nob
lumē boz opm petemus:
ne dū ignoram⁹ iudex ve
niat. Dicut ei ho pfectus
vocauit suos suos. et tradi
dit ill bona sua. ꝛ ꝛ uni
dedit quīq̄ talenta: alij
at duo. alij vo vnū. Ho
ste prefatias hāt dubiū
q̄n xp̄us sit. q̄ ad pr̄m p⁹

resurrectionē ascendit victor ascēdens: ⁊ vocatis apostol' doctrinā euāglicā tradidit. nō p largitate et pitate alteri plus et alteri minus tribuēs: sed p accipientiū vibus quo et aplis eos q̄ solidū adhuc capere nō poterant. lacte potasse se dixit. Deinq; et illū q̄ de q̄nq; talentis dcē fecerat: et q̄ de duob⁹ q̄tuor sibi lucrat gādio. Nō ifidē uās lucri magnitudiem: sed studij voluntate. In q̄n q; et duob⁹ et vno talēto vel duūsas gras itelligā⁹ q̄ vnicuiq; tradite sūt: vel i p̄mo oēs sens⁹ gratias tos: ⁊ i scdo itelligētiā et opera: i tio roḡ q̄ hoīes a bestijs sepant. Habuit ad q̄ quinq; talenta acepat: et operatus i eis lucratus ē alia quinq; acceptis trinis sensib⁹ celestiū sibi notitiā duplicauit. ⁊ ex creatūs itelliges creatorē. ex corpalibus incorpalia: ex visibilib⁹ inuisibilia. ex breuibus etna. Qui duo acepat luctus ē alia duo Et iste p vib⁹ suis q̄q; i lege didicerat i euāgelio duplicauit: sūc et straḡ et opa pnitis vite: futuc bitudib⁹ typos i tellexit. Dns at vnū acceperat abiecit fodit i tra: et abscondit pecuniā dni sui. Negligit huius trinis operibus. et sibi voluptē dei p̄cepta neglexit ⁊ polluit: q̄q; i alio eu⁹ septū sit ap i iudaio luga uerit id ē doctrinā p̄ssari lue mollit et delicate viuendo enervauerit. Post multū vo tp⁹: venit dns huiusmodi illoz. Grande tep⁹ est iter ascensionem saluatoris: et h⁹ ei aduentu. Dicit apli reddituri sūt vocem. et sb metu iudicij resurrecturi. ⁊ quid nos opz. facē: Ait illi dns. Euge bone et fidel. q̄z su p̄ca fuisti fidelis sup̄ multa te cstituā: intra i gaudiū dni tui. Utriq; huic ut ante iā dixi. et q̄ de quinq; talentis dcē fecerat. et q̄ de duobus quatuor. idem h⁹ mo p̄ssa lue blandit Et notandū q̄ ois q̄ in

ꝑnti habemus licet mꝫ
na vidcãt et pluma:
tũ ꝓpacõe futuoꝝ ꝓua
et pauca ſut. Intra iqt
i gaudiũ dñi ⁊ et ſuſa
pe q̃ net oc̃s vidit. nec
auris audiuit: nec i
cor hoiũ aſcẽdit. Dñ at
ꝑt mai⁹ dat fideli ſuo.
q̃ ẽ cũ dño. et videre
gaudiũ dñi ſui: Nam
dnõ et q̃ vnũ talentũ
accepat: aut. Dñe ſcio
q: hõ aſtꝛuꝰ es. metis
ubi nõ ſeminaſti: ⁊ et
ogregas ubi nõ ſpſiſti:
et timens abi et abſcõ
di talentũ tuũ i tra.
Ecce habes q̃ tuũ ẽ. Ve
hoc q̃ ſẽptũ eſt. Ad exau
ſandas exauſacões in
ꝑcõe. eam huic ſuo dꝫ
git: ut ad pigriã et neg
ligenciã. ſupbie q̃ cñe
accedãt. Q̃ ei debuit
ſimplicit ieiunia ꝺfitẽ.
ecõtrario taliꝑuiat. et
dicit ſe prudenti ſeciſſe
cõſilio. ⁊ ne dñi luꝛa pe
cunie q̃reret: eam de ſoꝛ
te piditaꝛet. Videns at
dñs dixit ei. Bene male
et pigeꝛ ſciebas q: meto
ubi non ſemino et cogre
go ubi nõ ſpaꝛſi. Opoꝛ
tuit q̃ te pecuniã meam
mittere nũmulaꝛijs: et
veniens ego vꝫpiſſem vtiq̃
q̃d meũ eꝛat cũ vſuꝝa.
Tollite itaq̃ ab eo talẽtũ:
et date ei qui habet dece
talenta. Dñs putauerãt ſe
pro exauſacõe dixiſſe: i dꝫ
pam propã vꝫtur. Ser
uus at malus appellat
q: caliginiã dño faciat. ⁊
pig. q: talentũ noluit du
plicaꝛe: ut i altẽo ſupbie
in altẽo negligẽcie ꝺdẽpne
tur. Di iqut duũ et cau
delem me eſſe nouerabꝫ q̃
aliena ſectaꝝ. ibiq̃ mete
ubi nõ ſeminauerã ⁊ q̃re
nõ t̃ iſtiuſmodi cogitacõ
cauſſit timoꝛẽ ut ſarcꝫ me
mea diligentius q̃ſituꝝ. ⁊
et dabꝫ pecuniã meam
ſine argentũ nũmulaꝛijs:
Vtiq̃ ei aptipion greꝰ
hmo ſigficat. Eloq̃a iqut
diſi eloquia caſta: arg.
igne exa. prob. tre, puꝛg.
ſeptuplũ. Pecunia ergo q̃
argẽtũ ꝑdicatio euãgelij
ẽ et hmo dñus q̃ dari de
buit nũmulaꝛijs et tra

¶ oratio ꝓmẽ familiaꝝ ¶

pcētis id est vel cēteis doc
toribus. q̄ quod fecerūt et a
postoli p singlas ꝑochias
ꝑsbiteros et epos ordinā
tes vel alios credentib⁹ qui
possūt pecuniā d̄ꝫ pluralē q̄
cū vsuris reddere: ut q̄n q̄
mone didicerāt ope exple
ret. Tollit ergo talentū et da
tur ei q̄ decē talenta fecerat.
ut intelligam⁹ licet i vtilī
labore cōsle sit grādiū hoc
ē et cuius q̄ q̄nq; i decē du
plicauerat. et ei⁹ q̄ duo in
quatuor: tñ manus debet
pmiū ei q̄ plus i dñi pecu
nia laborauit. Vñ dicit q̄
aplūs ꝑsbiteros honora
Qui vere ꝑsbr̄ fuit maxie
q̄ laborat i vbo di. Ex eo q̄
malus huius ausus est
dicere. metis ubi nō semi
nasti. et congregas ubi nō
sparsisti. intelligim⁹ etiā
gentilium et philosophoꝝ
bonā vitā utilē dñi: et
alios eos habere q̄ iuste et
alios q̄ iuste agant. et ad
cōparandā ei⁹ q̄ mali legi
huiat ꝺēpnāi eos q̄ scīpta
legē negligāt. Omni ei
habenti dabit et abūdabit:
ei ergo q̄ nō hz et qd videt
habere aferet ab eo Mul
ti cū sapientes sint mālit et
habeat eaumē igenij si
fuerit negligentes et desidi
a bonū nature corrupe
rit ad cōparandū ei⁹ q̄ pa
lulū tardior labore et i
dustria ꝓficiat qd mu
nus habuit; pdit: bo⁹
nature et pmiū qd eis
fuerat ꝓmissū videt
trāsire ad alios. Ut et sit
intelligi ei q̄ fidē habet et
bonā et i dñō voluntatē
eā si quid munus i ope
ut hō habuerit dabit a
bono iudice. Q̄ vero fidē
nō habuerit, dabit a bono
iudice eā ceteris vtutes
qđ videbat mālit possidē
pdet. Et eligat eā qđ
videt magis habere aferet
ab eo. Q̄nq; ei sine fidē
q̄ est nō debet ei iputari
q̄ male eo vsus est: sed il
li eā q̄ malo huo nāe
bonū tribuit. Et iutilem
huīc etate i tenebras exteriores
illuc erit fletus et stridor
dentiū. Dñs lumē est:
q̄ ab eo foras mittit cavet
vero lumine. Quod ergo sit
fletus et stridor dentium:

supius diximus. Cū aūt
venerit filius hoīs i ma
iestate sua ⁊ oēs āgli cū
eo. tūc sedebit sup sedē
maiestatis sue et congre
gabūt aīn eū oēs gētes⁊
et separabit eos ab inuicē sic
ut pastor segregat oues
ab hedis⁊ et statuet oues
quidem a dextris suis ⁊
hedos aūt a sinistris⁊
Post biduū pascha fa
ciunt⁹. et tradendus cru
ci. et illudend⁹ ab hoīb⁹
et aceto et felle potand⁹⁊
vere pmittat gl̄am tum
phantis ut secutura scā
dala polliciatoīs pmio
spēsaret Et notād q̄ q̄ i
maiestate ūiend⁹ est⁊
filius hoīs sit Qđq; seq⁹
statuet oues q̄dem a dex
tris suis. hedos aūt a si
nistris. iuxta illud itel
lige qđ alibi legis Cor
sapientis i dextra ei⁹⁊ et
cor stulti i sinistra illi⁹
Et sup i hoc cod euāgl̄io.
nesciat sinistra tua: q̄d
faciat dextra tua. Oues
i pte iustor⁹ stare iubēt⁊
hedi⁹ h⁹ est pctores ad sinis
tra q̄ sp pro pcto offerū
tur i lege Nec dicit capras
q̄ pūt hȳc fetus et tonse
egredīt⁹ de lauacro⁊ oēs
gemell⁹ fetib⁹ et steril nul
la iter eas⁊ sed hedos las
ciuū al⁹ et petulcū et fe
uens sp ad coitū. Venite
benedicti patris mei possidete
patū vob⁹ regnū a cōstitu
tōe mūdi⁊ hoc uex pōdus
dei accipiendū: apud q̄
futura ia facta sūt Qm
diu nob⁹ q̄ diu festus
vni de his fratrib⁹ meis mi
nimis⁊ nō festus. Libēa
nob⁹ erat intelligentia q̄ i
oī paupe xp̄s esuiens
pascēt⁹. sitiens potaret⁹⁊
hospes iducēt⁹ in tectū. nu
dus vestiret⁹. infirm⁹ visita
ret⁹⁊ claustro i cauē habēt
vl̄ solatiū colloquētis. Hz
ex hoc qđ sequit⁹. Qđ diu fe
cistis vni de his fratribus me
is minimis nō festis⁊
Non nō vidit gnaliter
dixisse de pauperibus⁊ sed
de hijs q̄ paupes spū sūt⁊
ad quos tendens manū
dixerat. fratres mei et mē mea
hij sūt qui faciūt voluntatem̄ patris mei. Et ibūt hij i
supplicū etnū⁊ iusti aūt i

vitā etiam. ¶ Prudens lector
itende q̄ et suplicia etia
sint. et vita perpetua &
metū deterreb̄ no habeat
cunctatū. Et factū est cum
cōsummasset ihesus sermōes hos
oēs dixit discipulis suis ~
Scitis q̄z p̄ biduū pascha
fiet. et filius hoīs tradet
ut crucifigat. Contristat
q̄ putat saluatorem timu
isse mortē et passionis pa
nas dixisse. p̄r fiat p̄t tua
sed calix iste a me. Post
biduū pascha factum⁹
tradendus se ut crucifiga
tur nouit. et tñ no deti
nat insidias. no tutus fu
git: tñ ut ea q̄ ueteris le
gis nolentibus p̄gat intrepidus
Cū dicat thomas eam⁹
et nos moriamur cū eo
Et finē carnalis festinata
ti uolens ponē umbraz
transeunte. pascha redde
ueritatē dixit. Desiderio de
sideraui pascha hoc māducare
ve nobiscū antq̄ patiar
Etēi pascha nr̄m immolat⁹
est xp̄us: si tñ comedam⁹
illud i azimis sinceritatis
et veritatis. ¶ Porro q̄d ait
p̄ biduū pascha fiet

simplici intelligētia pret
missa id q̄d sacratū est
requiram⁹. ¶ Post duos dies
claussimi lumis veteris ac
noui testamēti vex pro
mundo pascha celebrat⁹.
pascha q̄d hebraice dicit
phase et nō a passione
ut plerisq̄ arbitrat⁹. ꝑ a
transitu nōiat: eo q̄ ex
terminatore vides sāgne
i postib⁹ israelitaz ptransierit
nec passerit eos. vel ipse
dominus p̄bens auxiliū pplo
suo desup adiuuabit. le
ge exodi libz de quo ple
nius si vita comes fuerit
disputabim⁹. Transit⁹ at
nr̄ id est phase ita celebrat
si tyrena et egyptia differētia:
ad celestia festinem⁹. Tūc
congregati sūt principes sa
cerdotū et seniores pplī i
atium principis sacerdotū
q̄ dicebat cayphas: et cō
silium fecerunt ut ihesū dolo
tenerēt et occidēt Qui
debuerat pascha viuēs
pro victimis. leuitarū
templi pietes. pauimēta
vereve. mundare vasa. sedz
virtū legis purificare ut e
sus agnus dignus fieret.

congregãt ĩcutes ꝺsilũ
quo oꝛꝺãt dnm nõ time
tes sedituꝺem ut simplex
simo ꝺemõstrat: & cauẽ
tes ne ꝺ̃xilio ꝑpli ꝺe sus
manbus vollẽt. Cũ ãt
eet ihũs ĩ bethania ĩ ꝺo
mo symois lepꝛosi. passu
rus pro oi mꝺo et vnũ
sas nacões suo sanguĩe ꝛ
ꝺẽptuus moãt ĩ bethã
nia ĩ domo obie q̃ quon
ꝺã fuit symois lepꝛosi, ꝛ
nõ q̃ lepꝛosus et illo tpe
ꝑmanẽt: & q̃ aũ lepꝛosꝰ
postea a saluatoꝛ mũda
tus ẽ. nõie pꝛistino ꝑma
nẽte ut vtus cuãtis ap
paꝛeat. Nã et ĩ cathalo
go apl'oꝝ cui ꝑstino vi
cio ꝛ offitio matheus pub
licanus appellat: q̃ certe
publicanus ee ꝺesieꝛat
Quꝺã symois lepꝛosi
domũ eã nolũt itelligi
ꝑte ꝑpli q̃ ꝛeꝺiꝺit ꝺno
& ab eo cuãta sit. Symo
& ipe obediẽs ꝺixit, ꝛ q̃
uxta aliã itelligẽtiam
mꝺus itꝑetaꝺ ꝑt: in cui
domo cuãta ẽ etia. Ac
cessit ad eũ mlier hꝫs a
labastꝝ vngẽti ꝓciosi

et effuꝺit sup caput eius
ꝛecubẽtis Nemo putet eã
ꝺem esse q̃ sup caput effu
ꝺit vnguẽtũ: et q̃ sup pe
ꝺes. Illa ei et lachymis la
uat et tine: tgit: et ma
nifeste mẽtrix appellat.
De hac ãt nihil tale scꝛp
tũ est. Nec ei poteãt stati
capite ꝺni meretrix ꝺicꝰ
fieꝛi. Alius euãgelista ꝓ
alabastro vnguẽti ꝓciosi
q̃ ꝺ genus ẽ marmoꝛis:
naꝛꝺũ pisticũ posuit.
Hoc ẽ veꝛã et absq̃ ꝺolo. ꝛ
ut fiꝺẽ ecclie et gentiũ ꝺe
mõstraꝛet. Videntes ãt ꝺis
cipuli: iꝺignati sũt ꝺicẽ
tes. Ut quiꝺ ꝑꝺitio hec.
Potuit ei istuꝺ veꝺuꝺaꝛi
mlto. ꝛ et ꝺaꝛi pãpib? & ꝛio
quos ꝺã hũt locũ alũpni
aꝛi. quãꝛ alius euãgelis
ta iuꝺã solũ ꝺixeꝛit ꝛistita
tũ eo q̃ loculos teneꝛet ꝛ
fuꝛ abũio fueꝛit. et mathe
scẽbat oẽs apl'os iꝺignatos. ꝛ
nesciẽtes tropũ q̃ vocatur
synodoche: q̃ ꝛ ꝑ vno oẽs. et
ꝓ mlt'is vnus appellaꝛi
soleat. Nã et pãlus apl'g
ĩ epla q̃ scꝛibit ad hebꝛeos
ꝛiꝛet mlte ꝺe ea latinoꝝ

dubitent. cū scōꝝ passiões
et multa descͥpsisset ītulit.
Lapidati sūt. tētati sūt. se
cti sūt: ī occisiõe gladij mor
tui sūt. cū vnū tātumō
ysaiā pphã sectū iudei
autumēt. Possum⁹ et
aliť dicē qd aplī vel ppť
paupes īdignati sūt. Iu
das ãt propť lucra sua.
vñ et mussitacio e⁹ cū cēm
ne poit: q̄ n̄ curā paupꝫ
habuerit. sed suo furto vo
luerit prouidē. Racõ ãtē
ihūs ait ill. Quid moles
ti estis mulier: op⁹ bonū
opata ē ī me. Nā sp pau
peres habebitis nobiscū:
me ãt nō sp habebitis.
Alia aborit questio. q̄re
dn̄s p⁹ rsurrectionē dixe
rit ad discipulos. ecce ego
nobiscū sū usq; ad cõsuma
cōem mūdi. et nūc loq̄tur
me ãt nō sp habebitis. Vꝫ
m̄ videť ī hoc loco de pn̄
tia dicē corpali. qd neq̄
q̄̃ cū eis ita futurus sit
p⁹ rsurrectionē quō nūc
iunctu ī oī ~~iūctu~~ et familiaritate
Cuius rei meor aplus: ait
Et si noueram⁹ ihm xpm
s͡m carnē: ꝫ nūc iã non
nouimus eū. Mittens
hec vnguētū hoc ī corp⁹
meū: ad sepeliendū me
fecit. Qd nos putatis
pdicacōem ee vnguēti: offi
ciū sepulture ē. Nec mirū
si m̄ bonū odorē fidei sue
dederit: cū ego pro ea fu
surus sim sāgnē meū.
Amē dico nob ubicūq;
pdicatū fuerit hoc euan
gliū ī toto mūdo dicet̃ et
q̄ fecit hec ī meoriā ei⁹.
In toto mūdo nō tā mu
lier ista q̄̃ ecclia pdicat
q̄ sepelierit saluatorē q̄
vnxerit caput ei⁹. Et attē
de notīciā futuroꝝ q̄ pas
surus p⁹ biduū et mori
turus: sciat euāgeliū
suū ī toto orbe celebrād
Et ait ill. Qd vultis
m̄ dare. et ego vob eū
tradā. At illi cõstituerūt
illi triginta argenteos.
Infelix iudas qd ex effu dānū
sione vnguēti se fecisse
credebat: vult magistri
pcio cõpēsare. Nec etiam
tn̄ postulat sumā ne
saltim lucrosa videtur
pdicio. sed quasi vile
tradens mancipiū ī ptāte

ementaū posuit ꝯtū vel
lent dare: q̄ stituerūt ei
tigita argēteos. Joseph n
ut mlti putant iuxta
lxx itpretes vigīti āreis
vendit9 ē. ꝑ nāz hebraica
vitatē tigita agenteis:
neq; ei potuerat huius p
tiosior ee q̄ dns ꝑma
āt die azimoz: accesse
rūt discipli ad ihm dice
tes Ubi vis paremꝰ t
comedā pascha: ꝑma a
zimoz q̄ tadecia dies mē
h ꝑmi ē qn agnus imo
lat: et luna pleissima
est. et fermētū abiciat
Int eos āt discipl̄os q̄
accesserūt ad dnm iti
gates. ubi uis ꝑemꝰ
t̄ pascha comedā et inda
fusse estimo ꝑditorē.
Et ihūs ait. Ite i ciuita
tē ad q̄dā. Moysē veteis
testamēti: noua sc̄pta
ꝓfuat. Frequēt legimus
dixit ille illo. et i loco illo
t illo. qđ hebraice dicit
felmoni t helmoni: et
tm nomē ꝓsonaū. locoz3
no ꝓit. Et ueietis ait
q̄dā: portatem lagenā
aq̄. Quoz idco vocabu
la ꝑmissa sūt: ut oibus
q̄ pascha factū sūt libea
festiuitatis occasio pandet
Et fecerūt discipuli sicut
pstituit eis ihūs: et paraue
pascha. In alio euāgelista
scptū est. q̄ dieneruīt cena
cli magnū stratū atq; m
datū: et ibi parauerūt ei.
Videt mī cenaclm lex itel
ligi spual̄ q̄ de angustijs
lē egrediens i sblimi loco
capit saluatorē pālo id ipz
loquēte q̄ ea q̄ ante p luxuo
putabat q̄ purgameta
q̄sq; lias q̄ detpserit ut digniu
dno hospitiū ꝓparet. Vespe
āt facto discūbat cū duo
decī discipul̄ suis. Dia
sic agit iudas: ut tollat
suspicio ꝓditois. Et edētib9
ill̄ dixit. Amen dico uob
q̄ vnus vr̄m me tradituꝰ e.
Et de passioe ꝓdixerat. et
de proditoe ꝓdicat das lo
cū pnie. ut cū itellexisset
sciī cogitatoēs suas et oc
culta cōsilia: penitere et cū
facta sua. Et tm nō designt
spēalit. ne manifeste coar
guat9: ipudentioz fiet. Mit
tit ōnē i nuo: ut agat
ostaus pnam. Et ostatū

valde cepit singli dice.
Numq̃ ego sū dñe? Et cū
nouerāt vndecī apli q̃
nihil tale ītra dñm cogi
tarent. sed plus credūt
magro q̃ sibi: et timētes
fragilitatē suā tristes ītro
gant de pdo q̃ ostaz nō
habebant. At ipe rndens
ait. Qui intingit mecū
manū i papside: hic me
tradet. O mira dñi patia:
p̃mū dixerāt vnus vr̃m me
traditurus ē. Pseuerat pro
ditor i malo. manifestius
arguit: et in nomē p̃ce n
designat. Judas cetrīs cō
fusus. et ītimidus ad
nū. et ītrahētibus ma
nū. et ītrahētib9 labos oīs
suo. temētate et ipudētia
q̃ proditui9 erat cibū ma
nu cū magro mittit i pa
papside: ut audacia boaz
ostaz metiret. Filius hois
q̃dē vadit: sicut scr̃ptū est
de illo. Ve āt hoi illi: p q̃
filius hois tradet. Nec p̃
nec sēdo correptus a dño a
pdicōe retrahit pedem. ꝛ
patia dñi nutrit ipudētiā
suā: et thezaurisat sibi ira
i die ire. Pena pdicat. ut
q̃ pudor nō vincāt: cor
gant denūciata supli
tia. Ds āt scīt. bonū
eāt illi si nō fuisset nat9
hō ille. Non ideo puta9
est ām fuisse q̃ nasc̃tur.
q̃ nullū posset ee bn̄ n̄
ei q̃ fuerit: sed simplicit
dictū ē mīto melius ee
nō sb̄sistē q̃ male sb̄sistē
Rndens āt iudas q̃ tra
didit cū dixit. Numq̃ ego
sū rabbi. Ait illi. Tu di
xisti. Cēā ceteri tristes ī
valde tristes ītrogauerāt
numq̃ ego sū dñe. ne tacē
do se prodere vidēt. Ipe
silīt ītrogat: q̃ ostā n̄
mordebat. q̃ manū au
dart muscat i papside.
Numq̃ ego sū rabbi: et
blādiētis nūcit affectū
sine ītredulitatis signū
Ceteri ei q̃ nō erāt pditu
rī dicūt. Numq̃ ego sū do
mine. Iste q̃ proditur9
eāt nō dñm sed magīz
vocat: quasi excusacōez
habeat si dño denegato
saltum magīm pdixit.
Et ait illi: tu dixisti. Cā
nsione ostitut9 pditor:
q̃ pylato postea respōsu
rus est. Cenātib9 āt eis

accepit ihūs panē et be
nedixit ac fregit: deditq;
discipul' suis et ait Ac
cipite et ꝯmedite: hoc
ē corpus meū. Et acc
piēs calicē gr̄ās egit: t
dedit ill'. dicēs: et bibite
Postq; typicū pascha
ficāt ipletū. t ag̃ cū
nēs cū aplis ꝯmedēbat:
assumit panē q̄ ꝯfortat
tor hoīs. t ad vesp pas
ce trāsgredit sacrm. t
ut quo in p̄figuratōe eē
melchisedech sūmu dei
sacdos panē t vinū of
ferens ferebat: ipe q̄ in
vitate sua corpis t sangi
nis ūpnitabat. In luca
legimus duos discipulos:
q̄bus discipul' ap̄inuit
Vnū p̄mi mēsis. et alter
scīdi. t ut q̄ iter sitos p̄
mo mēse agnū comedē
no potuerit: sedo mēse
it̄ peītentes hedū come
dat. Dico aūt uob nō bi
bam amodo de hoc ge
nimīe vitis usq; i die
illū cū illud bibā uobū
nouū in regno p̄is mei
De annalibus trāsit
ad spūalia: q̄ vinea

de egypto trāsplantata
populus isr̄l' fit. Cui per
hieremiā deus loq̄t ego te
plantaui vineā veram. t
quō mutata es i amaritu
dinē vitis aliena. Et ysa
ias ꝑphā i cātico qd dilto
rauit: et oīs ipsum scīptura
testat. Dicat q̄ de se dns de
hac vinea nequaq̄ se esse
bibiturū: ni i regno p̄is
sui. Regnū p̄is fidē puto
esse credendū: apl's idipz
ꝯfirmāte. regnū dei ūtra vos
est. Ergo cū dei ūcepint
regnū p̄is: attende quid
dicat p̄is nō di. Oīs p̄z:
nomē est filij. Cū igr̄ ve
dixerit i deū p̄rem. et ad
duxerit eos p̄z ad filiū. tc
de vino eoz bibet dns: t
i similitudiem ioseph ignās
i egypto ībabit cū fr̄ibus
suis. Et hymno dicto exierit
in montem oliueti: hō est qd
in quoda psalmo legimus
Manducauerūt t adora
uerūt oēs pīgues tre. t uē
hoc exēplū qui panē sal
uatōis t calicē salutaris
et ebriatus fuerit: p̄t la
dāre deū et ostendē mōte
oliueti. ubi labor t ifectio

doloiſq; ſolatiũ. et ver
lumũ notũa ẽ. Tũc di
cit ill' ihũs. Oẽs uos ſcũ
dalũ paciemi ĩ me ĩ iſta
nocte ꝓdicit qđ paſſuri
ſũt. ut ei paſſi fuerint ñ
deſperent ſalute: ſed age
tes ꝓmaz liberent. Et ſig
nanr addidit ĩ iſta nocte
ſcandalũ paciemini. ꝙꝛ
quo qui ebriant: ſic et
q̃ ſcandalũ pacũt ĩ noc
te et ĩ tribus ſuſtinet. Nos
vo dicamus nox ꝓterijt:
dies at appiquabit. Bꝛptũ
ẽ ea. Pauca paſtoꝛe: et diſ
pgent oues gregib. Hoc
alijs vb ĩ zacharia ſcꝛptũ
eſt: et ñ fallor ex ꝑſona
ꝙhe ad deũ dicat. pauce
paſtoꝛe. et diſpgant oues
Dexageſiõ q̃ et octauo pſal
mo q̃ totus a dño canit
hunc ſenſum ꝛgruente qm
que tu ꝓuiſiſti illi ꝓfec
ti ſũt me. Pauit at paſ
toꝛ bonus ut ponat aiam
ꝓo ouibus ſuis: et de mil
tis gregibus exoꝛ fiat u
nus grex et unus paſtoꝛ
De hoꝛ teſtimonio ĩ libello
q̃ de optõ gre itꝛetandi
ſcꝛipſimus: plenius dictũ eſt

Ridens at petrus dixit
illi. Et ſi oẽs ſcandaliza
ti fuerint: ego nuq̃ ſcan
dalizabor. Ado eſt temeꝛ
tas ner mendacii. ꝙ
fidos ẽ apli petꝛ. audens
aſſertus erga dnm ſalua
toꝛem: de quo ſup̃ dixꝝ
Dixit illi ihũs. Amẽ dico
tibi ꝙ ĩ hac nocte anteq̃
gallus cãtet: ter me ne
gabis. Et petrus de audẽ
tia pmittebat: et ſalua
toꝛ quaſi deus futura no
uerat. Et nota q̃ petrus
ĩ nocte negat. et neget
tuo Poſtq̃ at gallus ce
cinit et deteſtantibꝰ tene
bꝛis diuina lux nũiauit
ẽ: Ihũs fleuit amare
negatoꝛis ſoꝛdes lacꝛy
mis ſuis lauans Tũc
uenit ihũs cũ ill' ĩ villa
q̃ dicit gethſemani: et
dixit diſcipulis ſuis. Se
dete hic donec, ua illuc vad
et oꝛem. Bet ſemel iterq̃
tat' vall' piguiſſia. ĩ
qua uſſit diſcipulos
ſedere paliſq̃ et exꝑtare
vdeũtem: donec ꝓcibꝰ
dñs ſolus oꝛauit. Et aſ
ſũpto petꝛo. et duobꝰ filijs

zebedei: cepit cõtristari
et mestus ee. Illud qđ
supdixi de passione et
passione etiã in pncipi ca
pitulo ondit ap dnõ
ut vitate assumpti hoiõ
phabet vere qđe ostatũ
sit: ꝛ ne passio in alio ꝛ
alio illuõ dnaret. passi
one cepit ostari illud
e ei ostari: et aliud sepe
cõtristari. Cõtristabatur
at nõ timore patiendi.
q ad hoc venerat ut pa
teret. et petrũ timidi
tatis arguebat: sed pl
felicissimũ iudã et sca
dalũ oim apl'oz et vic
tionẽ pl'i iudeoz. et e
usionẽ muscre ihelm.
Vnde et ionas sup auda
tate arrogãtie vel hedẽ
ostristat: nolens pire
quonda tabernaculũ suũ
Si at istiusmõi nõ affirm
saluatois erga peritos
ꝛ passionem hetia ipre
tant? respondeat quo
exponat illud qđ ex pso
na dei p ezechielẽ dicit
et in oib9 istis ostabas
me. Luc 21 Tristis
e aia mea usq ad mor
tem. Sustinete hĩ et vi
gilate mecũ. Due cõtristat
aia est: et nõ propter mor
tẽ. ꝛ usq ad mortẽ ostristat
donec apl'os suos sua labet
passione. Dz at paput sus
tinete hĩ et vigilate mecũ
nõ a sõpno phibet tamen
tẽpus nõ erat immittere dis
cãme: sed a sõpno infidelita
tis et torpore metus. Dicat
qui irrationabile ihm sup
fisse aliq suspicat quo
cõtristetur. et nouerit tẽp9
istiusmõi. Quãq ei et bru
ta mereant alia: tn
nõ norũ nec tas nec tẽp9
usq ad qđ debeat cõtristari
Et pgressꝰ pusillũ: pabat
in faciem suã adorãs et di
cens. Mi pr si possibile e
trãseat a me calix iste.
Veruntn nõ sicut ego volo:
ꝛ sicut tu. Dato apl'o
pcepto ut sustineret vigi
laretq ai dno. pal'ulũ p
cedens. ruit in faciẽ suã:
et humilitate metus sue ha
bitu carnis ondit.
Dicitq blandiest mi pr.
et postulat si possibile e
ut trãseat ab eo passio
calix de quo supdixi. Pos
tulat at tamore patiendi.
sed mã pozus pl'i ne ab

ill' bibat calic' ꝑmatu.
vñ et signat' non dixit tra/
seat a me calix. sed calix
iste. Hoc ē ꝑplus iudeoꝝ q̄
excusacoem ignoratie hꝫ
nō ꝓt si me ostendit hmō
legē 7 ꝓphas q̄ me cotidie
vaticinat. Attn̄ multos
i semetipꝫ qui ex psona hoīs
tpidat' reuerat.7 ex dei
filij ꝫ sumat. veritn̄ nō
sicut ego volo: sed sicut tu
Nō iquit hoc fiat qđ hūa/
no affectu loquor: sed ꝑ qđ
ad tras tua voluntate des/
cendi Et veit ad discos:
et iuenit eos dormietes Et
dicit petro sic Non potu/
istis vna hoa vigilare me/
cū; Ille q̄ sup̄ discreat. Etia
si oēs scandalizati fuerint
in te. ego nūq̄ scandaliza/
bor: nūc tristicie magnitudie
sōpnū vincē nō ꝓt. Vigila/
te et orate: ut non intretis
in tētacoem Impossibile
ē humanā animā nō tētari
Vñ et in oroe dnica dicit.
ne nos inducas in tētacoez
quā forte nō possum. no
tētacoez penit' refutates:
sed vires sustinedi in tētaci/
oib' deprecantes Ergo et i/
pricipio nō aut vigilate et
orate ne tētem' ꝫ ne intretis
in tētacoem: hoc ē ne tētet
vos supbe et vicat et ira
suos cassos teneat Verbi
gra Mathyas q̄ pro cessi/
one dni sanguine fudit tēta
tus qđe est: ꝫ tētacoes
retibus nō ligatus.7 q̄d
negat; in plagas tētacois
laurit. Dnūs qđ propt'
ē caro ait infirma. Hoc
adhuc temeratos q̄ qđ
credendū putat se posse
obseq̄. Itaq̄ ꝑtm de audoe
mentis ostendim'. tm de
carnis fragilitate time/
amus: sed tm mox ap̄s
spūs carnis opa morti/
ficat'. Iterꝫ sedo abiit et
orauit dicens. Pr mi
si nō ꝓt calix iste trāsire
nisi bibā illū fiat volū/
tas tua Sedo orat ut
si minime aliter saluari
nō ꝓt nisi arrecto tremebita
fiat voluntas pris q̄ nō
ē itraria filij voluntati.
dicēte ipo p ꝓphas ut fa/
ciē voluntatē tuā deus
meus volui Et veit iterꝫ
et iuenit eos dormietes.
Erat enī oculi eoꝝ grauati

Dolus orat p oibus: sic
et solus patit pro vnius
languiscebat at et oppme
bant applor odi: negatde
vinna Cur vent ad dscta
pulos suos: et dicat illis
Dormite iam et requiescite.
Ecce appiquauit hora ppha
tao orauerat. ut i ore du
or? tu testiu stabit de
vbis.? et aplor timore
scpti pnia ipetuat cor
rugedu. secundo de passione
sua pgit ad psentiores: et
ultro se ad itfiedu pbet
Dixitq discplis suis -
Surgite eam? Ecce appi
quabit: q me tradituꝝ
e. Non nos uelant ofi
timentes et tractantes:
ultro pgam? ad morte
ut ifidelia et gradili pas
suꝝ videat dns at tradi
dit. dedcat ill signu diab
Quicunq oscular? huic ipe
est: tenete eu Miser iudas
et tu ilo miserabil cade
ifidelitate q magstm et
dnm tradidit putabat
signa q saluatoem vide
rat facientem: no maiesta
te dina s magnis antib?
facta Et qr cu forte aduenat
i mente tra signatu. tiebat
ne sibi transformate elabe
tur de manib? mistror -
Dat g signu ut sciat upz
ee: qm oscio deniostraet. Et
ipsum antecedens ad ihm
dixit. Ave rabbi: et osculat?
e eu. Impudens qde et scele
rata e fidentia magstm
vocare et osculi ei ingerere q
tradebat.? tu ad hec aliqd
habet de verecundia discipli:
tu no eu pala tradit pscu
toib? sed p signu osculi. Hoc
e signu qd posuit de? i caym:
ne q quis occisset eu itfiet
illu. Dixitq illi ihs. Amice
ad qd venisti? Verbu aice
vel tata antiphrasym i
telligedu. vl certe nr illud
qd sup legim? amice quo
hoc itrasti veste no hns
nuptiale? Et ecce vnus ex
his q erat cu ihu extedes
manu exemit gladiu et
percutiens huiu pncipis sac
dotis amputauit auriculaz
ei? In alio euangelio scptu
est q petrus hoc fecit eod
mentio ardore quo cetera
Verum q pncipis sacdotis
malchi appellat: auricla
q amputat dextra e. Tra
situr dicedo qd malchi
id e rex quoda indoz pplo

huius filius e ipetratis et de
uotacois sacdotu. z dextraz
pdidit aridaz; ut tota lice
uilitate adiat i sinistra.
Dr dns i his q ex iudeis ue
dere voluerut reddidit are
dextrā: et fecit huic genus
regale et sacdotale Luc ait
ille ihus Conuerte gladiu tuu
i locu suu Oes ei q acceptit
gladiu: gladio pibut Et si
no frustra portabat gladi
um q ultor dnice ire posit
e i eu q male opat. z attn
q gladiu supsit: gladio
pibit Duo gladios Illone
pe q ugnes utatur an pa
su. et gladio spus q i dei
desbus armata An pu
tas qa no possu rogare pa
trē meu. z exibebit mi mo
pluscq duodeci legiones a
gelor Quo ergo iplebu
tur scripture: qz sic opz fieri
Non idigeo duodeci aplor
auxilio etia si oes me defen
derēt: qz possu hre duodeci
legiones agloz exercitus.
Una legio apud veteres sex
milib9 xplebat hoim. z p
bzeuitate tepis nuor no
otaurim9 explicare typos:
tm dixisse sufficiat septua
gita duo milia agloz i
quot gētes hoim lingua
disa est duodeci legionib9
fieri. z sequens sua prop
tu ad paciedu demostrat
amy. qd frustra xpc ueni
erit: n dns eos vca dxis
se passioe sua asserebit
In illa hora dixit ihus
turbis Tanq ad latrone
existis cu gladijs et fus
tibus xphendere me Coti
die apud uos sedeba do
cens i tepio et no me
tenuistis Stultu est iqt
eu cu gladijs et fustib9
quere q ultro se uobis tra
dat manib9. z et i nocte
quasi latitate et uros
odos dedinate p pditore
uestigare: q cotidie i tepio
docebat Qz ideo aduersu
me i tribus congregami:
qz pphas vra i tribus e
Hoc at totu factu e: ut
impleret scripture ppharu
Que sut scripture pphaz:
Foderut manus meas
et pedes. Et alibi Dic.
ous ad victima ductus
e Et i alio loco. Ab iq
tatib9 pli mei ductus
e ad mortem e At illute
nentes ihm duxerut ad
cayphā principē sacdotu

ubi ſẽbe et ſenioꝛes cõue/
nerãt. Moyſes deo ubẽ/
te pꝛeꝑat ut pontificẽ pꝛi/
bus ſuꝛrexerit et gñaꝝdiſ/
ſi ſacꝛdotibus ſeruẽ texet
Refert ioſephꝰ iſtũ cap/
pham vnuꝰ tm̃ ãm põ/
tificatũ ab herode pꝛio
rem̃iſſe No ergo mirũ
ẽ ſi iquãõ pontifex diq̃
indicat. Petrus aũt ſeqbaꝝ
cũ alonge. Ionge ſeqbaꝝ:
q̃ cãt dñm negaturꝰ.
Et iꝑueſtus ĩtro ſedebat
ad muſtrũ ut videt finẽꝝ
vl̃ amoꝛe diſcipli. vl̃ huã/
na curioſitate ſãe cupi/
ebat q̃d indicaret de dño
pontifex: utrũ eũ neci
adiret. an flagell̃ caſti
ret. Et ĩ hoc duũſitas
decꝛ aplꝰoꝝ et petri Illi
fugiũt. iſte q̃q̃ paul:
tñ ſeqt̃ ſaluatoꝛem No/
uiſſe aũt venerũt duo
falſi teſtes et dixerũt. Ih̃
dixit. poſſũ deſtruꝛe tẽplũ
dei: et poſt tꝛiduũ edifi/
cãe illud Quo falſi teſ/
tes ſũt ſi ea dixit q̃ dñs
ſup̃ dixiſſe legim̃ꝰ. ſed
falſus teſtis ẽ: q̃ nõ eoꝝ
ſenſu dicta ĩtelligit quo
dixit. Dñs aũt dixerat de
tẽplo coꝛpis ſui. Deſtru/
ite tẽplũ hoc
ꝺb̃ ſaluꝑnãt. et paꝛis ad
dñs vl̃ mutatis q̃ ĩiuſtã
ſaluꝑniã fecerũt Saluatoꝛ
dixerat. ſoluite tẽplũ hoc.
Iſti mutãt et aiũt. Poſ/
ſũ deſtruꝛe tẽplũ dei. vos
iquit ſoluite nõ ego q̃ illi/
citus eſt: ut ipi nob ĩferam̃
manꝰ. Deinde illi q̃ ver/
tũt et poſt tꝛiduũ edificãe
illud. ut ꝓpꝛe de tẽplo mẽdã/
ro dixiſſe videat. Dñs aũt
ut ondat aĩ vinũ et ſpinas
tẽplũ: dixerat. et ego ĩ tꝛiduo
ſuſcitabo illud Aliud eſt
edificãe: aliud ſuſcitaꝛe
Exurgẽs pꝛinceps ſacꝛdotũ:
aut illi. Nihil vides ad ea
q̃ iſta aduſũ teſtificãt: Ihc̃
aũt tacebat. Ira pꝛinceps et
ipacata nõ ueriens talũp/
nie locũ exutit de ſolio põ/
tificãe: ut veſanã mẽtis
motu coꝛpis demõſtraret
Quãto ihc̃ tacebat ꝺ ĩ/
dignos reſpõſioe ſua fal/
ſos teſtes et ſacꝛdotes ĩpios.
tãto magis põtifex furoꝛe
ſupatus. eũ ad rñdẽdum
puocat. ut ex q̃libet occaſioe
ſmonis locũ inueniat aꝛcu
ſandi Nihiloĩꝰ ihc̃ tacẽ

Dicebat ei q̄si dns q̄cq̄ is
pondisset torquēdū ad ca
lūpniā Et p̄ncps sacdo
tū aut illi Adiuro te per
deū viuū ut dicas nob.
si tu ē xp̄us filius dei.
Ad adiuras p̄phetice sac
dotū.⁊ ut amises an ut
credas? Di ut amises:
arguūt alij ꝺdēpnāe ta
rentē. Di ut credas.⁊ q̄re
ꝺfitenti credē noluisti? -
Dicit illi ihūs Tu dixisti
Et adūsū pylatū et adū
sū cayphā filiū ūspōsio:
ut p̄phā suā ꝺdēpnet Tūc
p̄ncps sacdotū scidit ues
timēta sua dicēs: blasphe
mauit Ad adhuc egē
mus testib9? Ecce de so
lio sacdotali furor exaisse
rat: cād rabies ad scinden
das vestes p̄uocat. Dcidit
āt uestimenta sua ut os
tendat iudeos sacdotij glo
riā ꝑdidisse. et vacuā sedē
hr̄e pōtificis.⁊ ꝑ et ꝺsuetu
dinis iudaice ē. cū aliq̄
blasphemū et q̄i itrā dm
audierit: scinde vestimēta
sua Ad palū q̄ et bar
nabā qui i licōnia deor
cultu hōrabāt ferasse legi
Ieōdes āt q̄ nō ꝺdit hōrē
sed acsiuit imodato fa
nor p̄li: statī ab āgl̄o
p̄cussus ē Tūc expuerūt
i faciē ei⁹ et colaphis eū
ceciderūt. ut iplēt q̄d scp
tū est. dedi maxillas me
as alapis: et faciē meā
nō auerti a cōfusiōe sputor
Alij āt palmas i faciē
eius dederūt dicētes Pphe
tiza nob xp̄e.⁊ q̄s ē qui
te p̄cussit? Stultū ēat
vbēantib9 rndere. et pphe
tizāe credere: cū palā p
cutientis videāt insania
Dz sicut h⁹ uob nō pphā
uit. sic illud mālifestissīe
vaticinat⁹ est q̄ caudāe
tur ihūl̄z ab exercitu: et
nō rūnāret lapis sup
lapidē i tēplo Petrus se
debat foris i ātio. Foris se
debat ut videāt exitū rei:
et nō appīquabat ihū:
ne mīstris aliq̄ suspicio
nasceāt. Et iterū nega
uit cū iuramēto: q̄ nō
nouī hoiem Dcio q̄sdā
pio affectū erga aplm
petrū locū hūc ītpreta
tos ita ut dicānt petrū
nō deū negasse sz hoiem.⁊
et ē sensū. nesciō hoiez
q̄ste dm. h⁹ q̄ frīuolū

sit prudens lector intelligat:
sic defendetes aplm ut
dnm mendacij reu faciat.
Si ei iste no negaut:
ergo metitus e dns qu
dicat Ame dico t: anq̃
gallus cantet ter me ne
gabis Cerne qd dicat
me negab no hoiem. Ve
et tu ex illis Na et log̃
la tua manifestu te facit
Non q̃ alteri? smois cet
petrus. a gentis extne:
oes ipse hebrei erant. et q̃
arguebat et q̃ arguebat.
Ded p vnaq̃q; pfitia
et regio habeat ppetates
suas t vnadin logr̃du
sonu vitale no possit Vn
et effrathei i iudicu libro
no pnt dicr Tuc re
pit detestari et mirale q̃
no nouisset hoiem: et co
tinuo gallus catauit
In alio euangelio legim?
q̃ p? negacionem petr et
cantu galli irspexit salua
tor petru: et intuito suo eu
ad amuras lachrimas p
uocauit. Vider fieri potrat
ut i negacois tribus per
manet: q̃ lux irspexrat
mundi Et egressus foras
ploauit amare. In alio
capplie sedens, no potrat
agere pniaz. Egredit fo
ras de ipiozz silio: ut pa
nde negacois sordes ama
ro fletibus lauet. Nanc
at facto. silui uerut oes
pncipes sacdotu et seniores
ppli adiscu ihm: ut eum
morti traderent. Et victu
adduxerut eu. et tradiderut
pontio prlato psidi Non
solu ad pylatu. sed etia
ad herode ducij est: ut vtiq̃
dno illudent. Et tne solli
citudiem sacdotu i ma
lu tota nocte vigilauerut:
ut hoiadu faciut Et victu
tradiderut pylato. Habe
bant ei hui more ut q̃
aduocassent morti: ligatu
iudica traderet. Tuc vides
udas q̃ eu tradidit q̃da
natus cet: pnia ducij r
tulit tiginta argeteos pn
cipib? sacdotu et seniorib?
dicens. Peccaui: trades sanc
ne iustu. Quantie magi
tudiem: ipietatis pondꝰ
excludit. Videns udas dns
adiudicatu morti: paiu
itulit sacdotib? Quasi
i ptte sua cet pfectoz mu
tare suam. tacq̃ licet mu
tauerit uolutate sua: tn

voluntatis ꝑme exitu n̄
mutant. Di at peccant
ille q̄ tradidit sāgne iustu
q̄tomagis peccauerit qui
emerat sāgnem iustu.
et offerendo ꝑcul. ad ꝑditoez
disciplin ꝓuocauerit. Q
Duisas nās conat induc
are. et dicit iuda ꝑditoez
male fuisse nāt: nec eum
apl'atus potuisse saluare.
ispondeat quo mala na
egerit pmaz. At illi dixerit
Q. d ad nos? Tu videris.
Et pecunias argenteas i templo
iecit: et abiens laqo se sus
pendit. Nihil profuit ei
egisse pnāz: p qua sa
lus corrigē no potuit.
Di q̄n sic fr̄ peccat i finem
ut emendare nequeat ad pe
cauit: pt ei dicit. Diat
pmanet opa. finistra
vox assumit penitentia. hꝰ
est qd i psalmo de corde
infelicissio iuda dicat.
et oro ei⁹ fiat i ꝑcm. ut
no solu emendare neque
rit ꝑditoris nephas: sz
p⁹ scelo etiā ꝑpj voluntaj
crimen addere. Tale qd
et aplus i scda ad corin
thios epla loqt: ne abū
dantioz tristitia absorbe
at frat. Dnapes at sa
cdotu acceptis argenteis
dixerit. Mo licet cos mit
tere i carbonan. qa p
cium sāgnis est: ve cul
cem liquates. et camelu
glutientes. Di ei ideo n
mittut peccatoz i carbo
na hoc e i gazophilaciu
et dona dei. q: ꝑciu sāg
nis e? cur ipe sāgis effu
dit? Consilio at iuo:
emerut ex ill' agru figu
li i sepultura peguoz.
Illi qde fecerit alia uolu
tate: ut etiu ipietis suc
clumpnent ex ag epiode
monimetu. Cetez nos
q̄ pegrini eramus a lege
et ꝓphis ꝑna eoz studia
susceptimus i salute. et i
pio sāgnis ei⁹ ꝓfessim⁹.
figuli at ag appellat:
q: figulus nr est xpus.
Hic ipletu est qd dictum
e p hieremiā ꝓphām dicte
et acceptis triginta argē
teis: ꝑciu appciati que
appciauerūt filij isl. et de
derut eis i agru figuli
sicut constituit mi dns.
Hꝰ testimoniu i hieremia
non inuenit. In zacha
ria veo q̄ pene ultimus

duodecī pphaz ē. q̄dam
silitudo fert. Et q̄q̄ sen
sus nō multū discrepet:
tū ordo et ꝟba diuīsa sut
legi nup̄ ī quodā hebrai
co uolumine. quē nazarene
secte nūc hebreus obtulit
ihyeremie apocrifū ī quo
hec ad ꝟbū sēpta inuēi.
sedtū nō uidet magis
de zacharia sūptū testimo
niū euāgelistarū et a
postolorū more uulgato.
q̄ ꝟborū ordiē p̄tmisso:
sensus tm̄ de ueteri testa
mēto pferūt ī exemplū.
Jhūs at stetit ante pside:
et itrogauit eū pfes dicēs
Tu es rex iudeorū? Pyla
to aliud nihil cōmōs itro
gante ni utrū rex iudeo
rū sit. arguit ipietatis iu
dei: q̄ ne falso q̄dē crimine
potuerit q̄d obiicēt salua
tori. Dicit ei ihūs: tu
dicis. Dic indut. ut et
uerū dicat: et hmo eius
alit̄ nec pateret. Et
attende q̄ pylato q̄ iust̄
p̄mebat suaz alioq̄ ex
pte rspondit: sacerdotib̄
at et p̄nāpib̄ rsponde
nolucrit idignos suo ser
mone iudicans. Tūc di
cit illi pylat̄. Non audis
quanta aduersū te dicūt
testimonia? Et hmoi quidē
q̄ condēpnat ihm: sed raz
rō fert ī ꝑplexū iudicē. Non
audis q̄ta aduersū te dicūt
testimonia? Jhūs at nihil
rndere uoluit ne forsitan
diluens dictū a pside: et
tantas utilitas differret.
Habebat at tūc uictum
signū q̄ dicebat barra
bas. Iste ī euāgelio q̄d sonat
ānan nxta hebreos filius
magni eorū itrpretat: q̄
propt̄ seditoz et homicidiū
fuerat condēpnat. Offert
at eis optione pylat̄ di
mittēdi q̄ uellent: latro
nē an ihm. Non dubitas
ihm potius eligendū: sciēs
eū ꝑ inuidiā traditū. Igi
tur nā tantis mdifeste ī
uidia ē. Sedente at illo
p tribunali: misit ad eū
uxor eius dicēs. Nihil t̄: et
multo illi. Multa ei passa
sū hodie p uisū p eū.
Nota q̄ gentilib̄ sepe a
deo somnia reuelent. et
q̄ ī pylato et ī uxore eius
multū diu obstitab̄: ge
til̄ ꝑplexū fuit. Di
cit illis pylatus. Quid ī

gīt fact̄a de ihū q̄ dicit̄ xp̄us: Dicit oēs. Crucifigat. Ait illi pses. Quid ei mali fecit: At illi magis clamabāt dicētes: crucifigat. Videns autē inutilitatē clamoris: sed tumultus fieret: accepta aq̄ lauit manus coram turba dicēs. Innocēs ego sū a sāgine iusti hui⁹: vos videritis. Pylat⁹ accepit aquā. nec illud pphetiu lauabo inter innocētes manus meas ut lauēt⁹ manū ei⁹, gētilis opa p̄gerēt: et ab impietate indeor⁹ q̄ damnauerūt crucifige eū nos alienos facēt, q⁹ dāmodo testans et dicēs Ego q̄dē innocēte volui liberare. Et sz̄ q̄m seditio orit̄. et p duellionē nī contra cesarē crīē ipin git̄: innocēs ego sū a sāgine iusti hui⁹. Iudex q̄ cogitur ꝺ̄ dnm ferre suaz nō dāpnat oblatū. Et sz̄ arguit offerētes: iustū ee pnūcians q̄ crucifigēd⁹ e. Vos iō videritis. Ego nūst̄ sū legū: vna vox sāgnem fudit. Et indē vniūsus pl⁹ dixit. Sāgnis ei⁹ sup nos: et sup filios nros. Pseuerat usq̄ in pntem diē hui⁹ ip cacio sup iudeos: et sāgs dni nō auferet ab eis. Unde p ysaiā loq̄t. Si leuaueritis ad me ma

nō exādiā nos. Manū
ei vrē sāgīne plene sūt
Optiaz hēditatē iudei
filiꝰ iliqrūt dicētes .
Sāguis ei⁹ sup nos et sr
filios nos Tūc dimisit
eis barrabā: ihm aūt
flagellatū tradidit eis
ut crucifigēt. Barrabas
latro q̄ seductōes faciebat
i turbis q̄ homicidiorꝝ
actor erat dimissus est
pplo indorꝝ. id ē dyabo
lus. q̄ usqz hodie vgnat
i eis: et idcō pax ihū
nō pnt. Jhūs aūt a iudeis
traditus. absolui ab ux
ore pylati. et ab ipō pfi
de iustus appellat⁹: et
actorio ostēdit q̄ vē filiꝰ
dei sit Queat erudit⁹
lector quō sibi iudex
pylatū lauasse manꝰ
suas et dixisse. innocēs
ego a sanguine nostrō⁹:
et p̄tea flagellatū tra
didisse ihm ut crucifi
gēt. Ex sacrā romanis
eū legibꝰ mīstrasse. q̄
bus legibꝰ sanxitū est
ut q̄ crucifigit: p̄ fla
gella vberet. Traditus
est itaqz ihūs militibꝰ
vberandus. et illud
sanctissimū corpꝰ pectusqz.
dei capax: flagella sentīt
Hoc aūt factū est: q̄ septū
erat cētā flagella patī.
Ut illo flagellato nos a
vberibꝰ liberarem. dicēte
sēptua ad iustū virū: fla
gellū nō appiquabit tab
naculo tuo Tūc milites p
sidiō susapientes ihm i pto
rio congregauerūt ad eū
vniūsā cohortē. et exuētes
eū. clamidē coccineā circū
dederūt ei. et plectentes co
ronā de spinis posuerūt
sup caput ei⁹: et arundi
nē i dextera illi⁹. et genu
flexo ante illū illudebāt
dicētes Aue rex iudeorꝝ.
Milites q̄dem q̄a rex iude
orū fuerat appellat⁹. et hꝰ
ei sēbe et sacdotes cōmen
obiecerāt q̄ si i pplo isrl
vsurparet ipū illudentes
hoc factū ut nudatū pīs
tinus nestib⁹ iuuāt cla
mide coccineā. p tufolebo
quo vges vetes utebāt:
et p dyademate ponāt ei
spineā cōnā. p sceptro re
gali dent calamū. et ad
orent q̄ vgem Nos aūt
oīa hec intelligam⁹ mistice
Quō ei caypphas dixit .

opz vnū hoiem mōi pro
oīb⁹ nesciens quid dicēt.
sic et isti qđ mag ferert lux
alia mēte fecerūt: tñ no
bis q̄ credim⁹ sacra tbue
bant. Jn clamide coc
nea: opa getiū tuncta sus
tentant Jn cōna spinea:
maledictū solunt atq̄ Jn
Jn calamo: venenata
audit a alia. Hunc ca
lamū tenebat i manu:
ut sacrilegū sēbet indoz
Et expuētes i eū: acepūt
alapis cēz et pcutiebāt capt
eius. Eo tēpe ipletū est:
nō aūti faciē meā a cō
fusiōe sputoz. et tñ cū
caput ei⁹ pcutiāt alapis
tñ sustinet dcta pacienter:
ut ysaie vez oīdēt vati
cinū dicētis. calamū q̄ss
satū nō cōfrīget. Et p⁹q̄
illuserūt ei. exuerūt eū cla
mide et iduerūt vestimētis
suis: et duxerūt eū ut cru
cifigēt. Dñs flagellat
ihūs et despuit. et irridet
nō hz ppa vestimēta: sed
ea q̄ ppt nīa pcta suscepat
Cū at crucifigit. et illusi
onib⁹ et irrisiōis popa pte
rit. tūc pstinaō vestēs ei⁹
capit et ppium assumit
ornatū: statiq̄ elemēta
turbāt. et creatōi dat tes
timonium creatūa. Exeū
tes at inuenerūt hoiez cyre
neū nomine symonē: huic
angariauerūt ut tolleret
crucē ei⁹. Ne q̄s putet huic
loco iohānis eu⁹ hystoriaz
cē dūia. Jlle ei dicit exēte
dñz de ptorio portasse crē
suā. matheus at refert
q̄ inuenerūt hoiem cyrenen
nomine symonē q̄ angari
antes iposuerūt ei crucē
ihū. Dz hoc intelligēdū q̄
egredies de ptorio ihūs
ipe portauerit crucē suā:
postea obuiā habuerūt sy
monē cū portāda crucē
iposuerūt. Jux anagogē
vō crucē ihū susceptūt na
cōes: et pegrinus obediēs pō
tat ignominia saluatōis
Et venerūt i locū q̄ dicit
golgata: qđ est caluarie
locus. Audiui q̄da expo
suisse caluarie locū i quo
sepultus ē ada. et vō sic
appellatū. q̄a ibi atq̄
hoīs sit conditū caput:
et hoc ē qđ apl⁹ dicat. Surge
ge q̄ dormis. et exurge a
mortuis. et illuminabit te xp⁹
Sanctabile interpretatio e

multoꝝ dicem ꝓpl̃i: nec
tñ vēa. Extra muꝝ cꝛ et
foꝛiꝰ porta loca ſut̃ qꝫ
tuꝛcaꝝ capita dāpnatoꝝ
et caluaꝛie id ē decollatoꝝ
ſupſeꝛe noꝝ. Propter̄ at
ibi cꝛucifixꝰ ē dñs. ut ubi
ꝑ̄ cat aꝛca dāpnatoꝝ ibi
cꝛucigēt̃ exilla martyꝝ.
et quꝰ ꝓ nob maledict̃ cas̃
factus ē. z flagellat̃ et cꝛu
cifixꝰ: ſic ꝓ oim̃ ſalute ꝙꝛ
noxiꝰ it̃ noxioꝰ cꝛucifigit̃
Fiat ꝙſpia ꝺtendē voluerit
ido ibi dñs cꝛucifixꝰ ut ſāg
uis ipi⁹ ſup adā tumulū
diſtillaꝛet: ꝛogem⁹ eū ꝙe
et alij latꝛoēs i cod loco cꝛu
cifixi ſint Ex quo appet cal
uaꝛia nō ſepl̃cꝛ ꝑ̄ hoiꝰ
ſed locū ꝑ̄ decollatoꝝ: ut
ubi habudant petꝛe ſup
abūdet gꝛa. Adā vo ſepl
tū uxꝝ ebꝛon et aꝛbee in
ieſu filij naue volūne
legim⁹. Et dederūt ei vi
nū bibē cū felle mixtū. z
et cū guſtaſſ nolut bibe
De⁹ loqt̃ ad ihm Ego
plātaui vineā veꝛā. z quō
facta es i amaꝛitudiē vitis
aliena. Amara vitis.
amaꝛū vinū facit qꝺ ꝓꝺ
pmat dño ihū: ut ꝛpleat̃

qꝺ ſcꝛiptū est. Dederūt i cibū
meū fel: et i ſitī mea pota
uerūt me aceto Qꝺ at di
cit. cū guſtaſſ nolut bibe. z
hoc idicat qꝺ ꝺ qꝺ guſtauē
rit ꝓ nob mortis amaꝛitu
diem: ſed z. die ꝛſurꝛexit
Pꝛ̄ at cꝛucifixerūt eū: di
uiſerūt veſtimēta ei⁹ ſoꝛte
mittētes Et hꝫ i cod pſalmo
fuerat ꝓphetatū. z diſcerp̄ ſibi
veſt⁹ mea: et ſup veſtē mea
miſerūt ſoꝛte Et ſedētes: ſer
uabāt eū Diligēta mili
tū et ſacdotū nob ꝓfuit ut
maioꝝ et apt̄oꝝ ꝛeſurgētiꝫ
vtus appeat Et ꝓpoſuerūt
ſup caput ei⁹ cauſ ipi⁹ ſcꝛiptā:
hꝫ est ihūs ꝛex iudeoꝝ Non
poſſū digne admiꝛaꝛi ꝓ ꝛei
magſtudie qꝫ videntes fulſ (credētes)
teſtib⁹. et ad ſedicoꝝ claꝺeꝝ
felice ꝓpl̃o ꝛatato, nllaꝝ alia
ꝛuenerūt cauſ it̃fectionis eius
ñ qꝫ ꝛex iudeoꝝ eſſ Et illi
forſitan illudētes, videteſqꝫ
hoc fecerūt Cꝛterū ꝓpt⁹
et ita nolentib⁹ rndit; qꝺ
ſcꝛipſi ſcripſi. Velutiꝰ nolutiꝰ
audi. z oiꝰ vob gentiū tuꝝ
ba rndet: ihūs ꝛex iudeoꝝ
ē: Hoc ē ipatoꝛ cꝛedētiū et
obſtinatiū Tūc cꝛucifixi ſūt
cū eo duo latꝛones: vnuꝰ

a dxtꝭ et vnus a sinistꝭ
Hi golgata cumulus ē adā
et nō dāpnatoꝝ locꝰ.ꝫ et
ideo ibi dñs crucifigit ut
sustatet adā: duo latrones
q̄re ī eōd loco crucifigūt.
Pretereuntes at blasphema
bāt eū monetes capita
sua.ꝫ blasphemabāt: q̄
ptēdiebāt² viā et ī vero
itūe septuaꝝ abulae nole
bāt. Monebāt capita q̄
ia ante monerāt pedes: ꝫ
nō stabāt sup̄ petra. Idipꝫ
at īsultans dicit fatuus
pplus qđ falsi testes ofixerāt
Alios saluos fecit.ꝫ seipꝫ n
pt saluū facē. Cui nolē
tes ofitēt sibe et phaseī
q̄ alios saluos fecit. Itaꝫ
vra vos ꝺēpnat fuda.
Dī ei alios saluos fecit:
vtiq; si vellet et seipꝫ salua
re potēat. Dndat nc de
cruce: et credim⁹ ei. Frau
dulenta ꝓmissio. Qđ est
plus de cruce ad huc viue
tem descendē.ꝫ an de sepl'
chro mortuū surgē. Re
surrexit et nō credit⁹: q̄
si etiā de cruce descendēt si
milit nō credit⁹. Ded n
videtur hoc demones im
mittere. Stati ei ut cruci
fix⁹ est dns sensert vtute
aquas et itellexerit fractas
esse vires suas.ꝫ et hoc a
gut: ut de cruce dndat⁹
dns sacs aduersaꝝ insidias:
ꝓmanet ī patibulo ut
dyabolū destruat. Idipꝫ
at et latrones q̄ crucifixi
erāt cū eo: ꝰpropabāt ei.
Hic p tropū q̄ appellat
silemsis p vno latrone vtiq;
idicat blasphemasse. Lu
cas vo asserit q̄ altero blas
phemāte. alt' ofessus sit.
et ecotrario ꝛepauerit blas
phematem.ꝫ nō q̄ dixe
pent cuā..: ꝑ q̄ ꝓmū vtiq;
blasphemauerit. De hic
sole fugiēte. tra motā.
saxisq; diruptis. et igne
tib⁹ tenebris.ꝫ vn⁹ credid.
i ihm: et ꝓzem negatoꝝ
segta ofessioe emendauit.
In duob⁹ latronib⁹ vtiq;
ppl⁹ et gētiū et iudeoꝝ.
ꝓmū dnm blasphemauit.ꝫ
postea signū magnitu
die alt' extitit⁹ agit pndꝝ:
ꝫ usq; hodie iudeos tale
pat blasphematēs. A
sexa at hora tenebre facte sūt
super vniūsa tra: usq;
ad horam nonā. Qui sp
sciuit ī euāgelia suspicat

deliqū sol. qđ ētis statu
tis3 tēpib9 accidē solet ꝛ
discipl'os x' ob ipius ad sup
rsurrectione dñi ītpre
tatos.ꝛ cū defect9 sol nq̄
in ortu lune fieri soleat:
nullu at dubiū est pasce
tēpe lunā fuisse plenissimā
Et ne forsitan videt vm
bra terre vl' orb lune soli
oppositi9 breues et ferugi
neas fecisse tenebras.ꝛ tri
um horarū spaciū posuit:
ut oīb sanctis oratio
tollet. Et hoc factū reor:
ut ipl'et pphetia dicēs.
Occūbet sol meridie: et
obtenebrabit sup terrā i
die lux Et alio loco Occu
buit sol cū ad huc media
ēet dies. Videt3 n clarissi
mū lumē mundi hoc e
luare mari9 retraxisse ra
dios suos.ꝛ ne ad pēdēte
dñz videt: a ipm blasphe
mātes sua lucē fruerēt
Et circa horā nonā clama
uit ihūs voce magnā dicēs
Heli heli lamasabathā
ni. Hoc est De9 meus de
meus ut quid dereliqsti me:
Psalmo vicesimo primo
psalmi abusus e: illudq;
qđ i medio legit. Velociu

re spice me supflua est
legit ea i hebreo. Deus
meus deus meus ut quid me
deliqsti: Ergo ipm sit
q̄ psalmū ex psona da
uid fuisse hestei et mar
dochei dictu putat.ꝛ cū
cēta euangeliste testimo
ia ex eo rapta sup saluatore
itelligant: ut est illud.
diserūt sibi uestimēta
mea. et sup vestem meā
miserūt sortē Et alibi.
Foderūt manus meas ꝛ
pedes meos Per mortis
vbor3 humilitate et quo
nias delicta: cū suis for
mā seruī.ꝛ cunctis standa
lū videas. Quod at illi
stantes et audientes
dicebāt. Helia vocat iste
Non deos sed quidam qđ
arbitror multos fuisse
romanos no itelligētes
hebraicis pbetate:
sz ex eo qđ dixit hely hely
putates helyā ab eo voca
ri. Unde indeos q̄ hoc
dixerūt itelligē noluerim9
et hoc more sibi solito fa
cere ut dum vberiorē fa
mā q̄ helye auxiliū de
precetur. Et primo auxeb

vnus ex eis acceptā spō/
giā implent aceto et ipo/
sunt arundini: et dabat
ei bibere. Et hec facta sūt
ut oplēt̄ ꝓphetā: i sitī
mea potauerunt me a/
ceto Usq; hodie iudei et
dēs ~~iudē~~ incredulī dnīce
resurrectionis. aceto et
felle potāt ihm et dāt
ei vinū murratū ut eū
ossopiāt; & mala eoꝝ n
videat. Ihūs aūt clamās
voce magna: emisit
spīm. Dīne potestatis i/
dictū est emittē spīm: ut
~~spīm~~ ipē q̄; dixerat. Nēo
pt tollē aiaz meā a me:
sed ego ponā eā a meipo
et trinitū accipiā eā. Et
velū templi scissū est i duas
ptes: a sūmo usq; deorsū
Velū templi scissū e et oia
legis sacramēta q̄ pus
tegebāt ꝓdita sūt: ataq;
ad gētiliū ꝓpīm trāsierūt
In euāgelio nazarenoꝝ
ē sepe ferūm mētionē
fuisse māde templi ifinite
magnitudis fiartiū esse.
ataq; dīsū legimus Josephū
q̄; refert vtutes āgelicas
ꝓsidēs quondā templo tūc
pūt̄ oclamasse: trāseamus
ex hijs sedib9. Terra mo/
ta est et petre scisse sūt:
et monumēta apta sūt
Nulli dubiū est quid sig/
nificet iuxta hāc mīs/
nitudo signoꝝ ut truci/
fixū dnm suū et cēlū q̄
tua et oia demōstrauerit
hz nī videt tremotus &
illiq̄ typū ferre tredētiū?
q̄ ꝑstinus eroꝝ vicijs
dēlictis: et rordis emol/
luta duīna q̄ p̄ sīles
erāt tumul' mortuoꝝ
postea agnouerit creā/
torem. Et multa corpa
sctoꝝ q̄ dormierāt sur/
rexerūt. ⁊ et exeūtes de
monumētis p̄ resurrec/
tionē ei9 venerūt i scaz
ciuitatē: et appuerūt
multis. Quo lazar9 mor/
tuus resurrexit. sic et mul/
ta corpa sctoꝝ resurrexerūt
ut dnm ostenderet resur/
gentes. ⁊ et nī ea monu/
mēta apta sūt. nō aū
resurrexerūt ~~ut dnz~~
~~ostenderēt resurgētes~~ q̄
dūs resurget: et esset p̄/
mogenit9 resurrectionis
ex mortuis. Iram dat ciui

tatem ꝺ qua visi sūt ꝺ
surgētes ā ihēroſolimā
cēlestem ītelligam⁹. ā
hāc ꝺcenā q̄ aīe ſtā fue/
rat ſiant et matheus
appellatus ꝑ publicanꝫ
nō q̄ et aplūs ad hūc
ꝑmaneat ꝑ publicanꝫ: ſꝫ
q̄ ꝑſtinū vōlū teneat
hāc appellebat ⁊ ciuitas
ihꝛl̄ ⁊ teplū et ſcā ſcōꝝ:
et ob diſtinctionē aliaꝝ.
vrbū ꝺ q̄b⁹ idola cole/
bant. ⁊ In vo dicit ⁊ appa/
ruit ml̄tis ondit ⁊ non
gnāl fuiſſe ꝺ ſurrectio
q̄ oīb⁹ appāret. ſed ſpe/
cial ad plurimos: ut
hi viderēt q̄ ānere me/
rebāt. ⁊ centurio āt et
q̄ cū eo erāt custodientes
ihm viſo ꝺmotu et hīs
q̄ fiebāt timuerūt val
de dicētes. Vē filius ꝺi
erāt iſte. In alio euāgl̄io
ꝑ ꝺmotū maīfeſtiorē
cāſa mīarl̄ centurioīs
expōit. ⁊ Dū vidiſſet
ſpm dimiſiſſe dixit.
Vē filius ꝺi erāt iſte Ml̄/
tus ē hīc poteſtate dā/
tendi ſpm: ñ ille q̄ aliaꝝ
conditor ē. Spm āt ī
hoc loco ꝑ aīa ītelligā)
ſeu qđ ſpūale et vitale cor/
pus faciat: ſeu qđ aīe ſb/
ſtantia ipſius ſpūs ſit. nec
illud qđ ſūptū eſt. ā ſeipſo
ſpm cōꝝ et deſiciet. ⁊ hoc
cōſideradū q̄ centurio aīaduꝛ/
tem ī ipō ſcandalo paſſio/
nis vē dei filiū cōfiteat: et
animus ī cēlia ꝑdiret ꝯca/
turā. ⁊ Erāt āt ibi mlieres
ml̄te alonge: q̄ ſequte fue/
rāt ihm a galilea miſtrā/
tes ei. ⁊ Conſuetudīs nūdaꝛe
fuit. nec ducebāt ī culpā
morꝫ gētis ātiq. ut ml̄ieres
de ſba ſua virtū atq; veſ/
titū ꝓceptoꝛib⁹ miſtrarēt
Hoc q̄ ſcandalū ſcandalū
facē potuerāt ī naciōib⁹:
pālus ſe abeuaſſe/mōꝛat
Nūq; nō habem⁹ ꝓtātē
ſoꝛoꝛes mlieres ducēdi:
ſicut et cēteꝛi aplī faciūt.
Miniſtrabāt āt dnō de
ſba ſua ut metet caꝛnalia: cui ille metebat
ſpūalia. Non q̄ idigēt
tribus dnūs creaturaꝝ. ſꝫ
ut typū ondēt magiſtꝛi:
q̄ virtu atq; veſtitu ex diſ/
cipul̄ deberēt ce ꝺcēti. Hīc
videam⁹ quales comites
habuerit. Maiam mag/
dalenā a q̄ ſeptē demonia

ceteat. et maria iacobi
et ioseph matertera suam
sororē matris mīs dñi: et
matrem filiorū zebedei. que
peloante ihū libēs pos
tulabat; et alias quas i
cetēs euāglīs legim⁹. Cū
serio factū esset vēit hō q̄
dam dñes ab arimathia
nōe ioseph: q̄ et ipe discu
pulus erat ihu. Dñes ifer
tur nō de ianuensia scriptoꝝ
q⁹ viru nobile atq; dñs
te ifeat ihu fuisse discipl̄z:
sed ut ondat culpam q̄e
a pylato corp⁹ ihu potu
erit ipetrare. Papes ei et
ignoti nō erat asi ad py
latu psidē romane potes
tatis accedē; et cū suscepi
corp⁹ ipetrasse. In alio eu
angelista ioseph iste
bona fuit appellatus est id
ē siluanus: et de ipo q̄da
putat pmū psalmū ee
oppositū. beat⁹ vir q̄ n ꝛc
Et accepto corpe ihu: in
uolut illud i sindone
munda. Ex simplici sepl̄
tura dñi ambitio diuitū
ꝺdepnat; q̄ ne i tumul
quidem pnt cauē diuitꝭ
possum⁹ at nr̄ itelligē
tia spualem et hō sentire
q̄ corp⁹ dñi nō auo nō
gemis et seuo sed lithea
mine puo obuoluendū
sit: q̄d et hō sigfiaet qđ ille
i sindone munda uoluat
ihm. q̄ pura eu mente sus
cepit. Et posuit illud in
monumēto suo nouo qđ
exciderat i petra. ꝛ et aduol
uit saxū magnū ad os
tiū monumēti; et abiit
In nouo poit monumēto
p ne post resurrectione
cetēb⁹ corpib⁹ manentib⁹
resurrexisse alius finget
Potest at et nouū sepl̄chr̄z
marie vginale vterꝝ de
monstrare. ꝛ saxūq; ostio
oppositu: et saxū magn
ondē nō absq; auxilio plu
rimoꝝ sepl̄chr̄z potuis
se reseuari. Erat at ibi ma
ria magdalene et alia
maria sedentes contra
sepl̄chr̄z Ceteris aūptib⁹
dnm mlieres i officio p
seuerat. expectantes qđ
pmiseat ihūs; et ideo
meruerūt pme videre
resurgentem. ꝛ qa q̄ pseue
rauerit usq; i finē: hic
salus erit Jube q̄ custo
dir sepl̄chr̄z usq; i die
tertiū; ne forte veniant

discipli ei⁹ et fuuet cū
Non sufferebat pncipib⁹
sacdotū et scrib et phariseis
crucifixisse dnm saluato
rem i sepl'chro custodiret.
cohorte armat. signaret
lapidem.⁊ et q̄tū i illū est
manū opponeret ut fugę
ti: ut diligetia eoꝝ nūc
fidi pficeret Quāto ei ā
plius fuat: tāto magis
ūtus ūsurrectionis ondit
Unde i monumeto no
uo qđ exasū fuerat i pet
ditus ē: ne si ex miltis
lapidibus edificatū eet
suffossi tumuli fundame
tis ablat⁹ furto dicet.
Qđ at i sepl'chro ponēd⁹
esset gpheę testimoniū est
dicentis. hic habitabit i exel
sa spelūca petre fortissīe:
statimq; p⁹ duos ūsicl'os
scit: ūgem cū gla uidebi
tis. Vespe at sabbati q̄
luxisset i pma sbbati:
uenit maria magdalena
et altera maria videre
sepulchꝝ. Et ecce diūsa tpa
station mulieꝝ i eūdage
his describit non meda
cij signū est ut ipij obia
unt: si sedule uisitatis
officia dū celebre abeūt
ac inuenīt et nō patūt
a sepl'chro dni diu abesse
vel longius. Et ecce tremot⁹
factus ē magn⁹. Angl⁹
at dni descendit de celo.⁊
et accedens inuolut lapide:
et sedebat sup eū. Erat at
aspectus ei⁹ sicut fulgur:
et vestimēta ei⁹ sicut nix
Dns nr unus atq; idem
filius dei et filius hoīs unx.
utranq; nāz dīnitatis et
carnis: nūc magnitudis
sue. nūc humilitatis signa
demostrat. Un et pnti lo
co q̄q̄ sit. q̄ crucifix⁹ est.
q̄ sepultus.⁊ q̄ dasus tu
mulo. q̄ lapis oppositꝰ co
hibet: tn q̄ foris agnit⁹ os
tendit filiū dei. Vol fu
giens. tenebre ignitę.
terra motа. uelū scissū.
saxa diruptа.⁊ mortui
sustatа. aglorꝝ misteria:
q̄ abūdio nitatis eius
deū pbabāt. Ad mariaz
gabriel venit. Cū ioseph
anglus loqt⁹: ide pasto
ribus nūciat.⁊ aglorꝝ
postea adit chorus: gla
i excelsis deo. ⁊ i tra pax
hoibus bone voluntatis
Teptat⁹ i solitudie.⁊ et

post victoriam statu fu-
unt angli. Nunc q̄ angl̄us
vent custos sepl̄cri dnī:
et i vestitu candido sugt
gl̄az tumphantiū. Ver ñ
ascendente ad celos dnō.
duo angli i olineti mōte
mūt: pollicites apl̄is sēz
salutoris aduetū. Pre
timōe at eius extūti sūt
custodes eī; et facti sūt
velut mortui. Kndensq̄
angl̄us: dixit mlieribꝫ.
Nolite timere vos. Scio
ei q̄ ihm q̄ crucifixus ē
q̄rit. Custodes timōe p
territi istar mortuoz
stupefā iacent: et tm an
gl̄us nō illos ꝫ mlieres
solat. Nolite timē vos
Illi iqut timeat i his
p̄seueret pauor i q̄bus
p̄manet incredulitas. Ce
tez vos q̄ ihm crucifixū
affixū adite qđ surrexit
et p̄missa p̄fecit: veite
z videte locū ubi posit
eat. Vt si meis vb̄ non
credit. vacuo credatis
sepulchro. et gradu cō
cito p̄gite ac nūciate
discipul eī. q̄ surrexit
et p̄cedet vos i galilea
hō ē i volutabz getiū:
ubi an eizoz eat et lub
ci et fimo at stabuli
pede vestigiū nō pone
bat. Et exierūt cito de
monumēto cū timore et
gādio magno currentes
nūciare discipl̄is eius.
Duplex mētes mlieꝝ
tenebat affectus timoris
et gaudij. et alter de mi
raculi magnitudie. alter
ex desideio resurgetis. et
tm vtiq; femineū comitat
gradu: p̄gebat ad apl̄os
ut p illos fidei semina
rium fructū p̄gret. Et ecce ihūs
occurrit illis dicēs. Auete.
Que sic q̄rebat. q̄ itare
rebant. mēbantur ha
bere obuiā dnm resur
gentē et p̄mne adie. aue
te: ut maledictū euc
mlieribus muliebus sol
uetur. Ille at accesserut
et tenuerūt pedes eius;
et adorauerunt eū. Iste
accedit et tenet pedes
eius: q̄ adorauerunt eū
Cetez illa q̄ quebat vi
uentem cū mortuis et
nesciebat ad hunc dei fi
lium resurrexisse; muto
audit Ne timas me

nondū ei ascendi ad pa/
trem meū. Tūc ait illi
ihūs; nolite tamē. Et i
veteri et i nouo instrumto
hoc sp obseruādū est. q
q̄n angustior aliq̄ appa/
ruerit visio. p̄mū timor
pellit ut sic mente placa/
ta possint q̄ dicit. au/
dite. Ite nūciate frib⁹
meis ut eant i galilea
ibi me videbūt. Iis
frib⁹ de q̄b⁹ et i alio loco
dixit. Annūciabo nō
tuū frib⁹ meis. q̄s sal/
uatore neq̄q̄ i iudea
aspiciunt sed i gentiū mł/
titudie. Et congregati cū
seniorib⁹ consilio accepto
pecunia copiosa dederūt
militib⁹ dicentes. Dicite
q̄ discipli ei⁹ nocte ve/
nerūt et furata sūt eū
vobis dormientib⁹. r et
si hoc aditū fuerit a p̄si/
de. nos suadebim⁹ ei⁹
et securos vos faciem⁹
Custodes mundū aspi/
tur ad vrbem dati re/
dierūt. r nūciant p̄ncipi/
bus sacerdotū q̄ viderūt:
q̄ facta aspexerūt. Illi
q̄ debuerant cōuerti
ad p̄nāz. et ihūm q̄re
surgentem p̄senserāt i
malitia et pecunia q̄
ad usus templi data fuerat
vtūt i idoneoz mercatu
sicut ann triginta argenteos
unde dederat proditor. Oēs
igit q̄ stipe templi et hys
q̄ offerunt ad usus ecclie. ab
ututum i alios vsus q̄b⁹
expleat sua voluntate scribes
sūt scribaz et sacerdotū red/
mentū mendacii et sāg/
ne saluatoris. Undecī at
discipli abierūt i galilea:
i mōte vbi statuerat illis
ihūs. Post resurrectionē
ihesus i galilee mōte aspi/
cit ibiq̄ adorat. licet q̄da
dubitāt: et dubitatio e/
oz nrām augeat fidē.
Tūc manifestius ondit
thome et latus lancea
~~perforatu~~ vulneatu: et
manus fixas demostrat
dauid. Accedens ihūs lo/
cutus est eis dicēs. Data
est mihi oīs ptās i celo et
i tra. Illi ptās data e
q̄ palpante crucifix⁹. q̄
sepultꝰ i tumulo. r qui
mortuus iacuerat: qui
postea resurrexit. In celo
at et i tra potestas data

est ut q̄ ante regnabat
i celo: p fidē credentiū regnet
i terris. Euntes ergo docete oēs
gentes: baptizantes eos i no
mine p̄ris & filij & spūssī
P̄ mū docet oēs gentes: de
inde doctos ītinguunt aq̄
Non ei pt fieri ut corp⁹
baptismi recipiat sacm̄:
nī an aīa fidei susceptiat
veritatem. Baptizāt aūt i
nōie p̄ris. & filij et spūssī.
ut quoz vna ē dīnitas
sit vna largitio nomeq̄
trinitatis vnus ē d⁹. Do
centes eos seruare oīa: q̄cūq̄
mandaui uob. Ordo pri
mus. Jussit apl̄is ut p̄
mū docerēt vniūsas ge
tes deide fidei tingerēt sa
cramento. ut p⁹ fidem et
baptisma q̄ essent obtēpe
rabilia p̄cipent. hoc ne putem⁹
leuia ee que iussa sūt. et
pauca addidit. oīa q̄cūq̄
mandaui uob ut q̄ cre
derent q̄ i trinitate fuerint
baptizati. oīa faciāt q̄
precepta sūt. Et ecce ego uo
biscū su oīb⁹ diebus usq̄
ad cōsumacoēz seculi. Et
usq̄ ad cōsumacoēz seculi ai
discipul' se futurū esse
promittit. et illos ostē
dit semp ee victuros: et
se nūq̄ a credentibus ī
cessurū. Et ait usq̄ ad
cōsumacoēz mundi sui p̄
sentia pollicet: nonq̄
notat eā diem i qua
se scit futurū cū apl̄is.

Explicit

Liber iste ē correctus

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Incipit ploguo gloriosi hieronimi i euangeliu scti mar

Omnis scriba doctus i regno celox. silis e homi pri familias: q; pfert de thesauro suo noua z vetà. Ego vo sus pauptule vidue duo minuta i gazophilaciu mittet: de siplicib; meis pauptul' as si de paupe pera spantib; alimeta has de mesa diuti mutto micas. qs catulis mei auf de cu syrophenissa flagitat: anxia p nata: aux z argenti lapides pciosos mirme hirs. pelles luret ia cdtinas. de celestib; de treshrib; offero si potulo natis .i. de marci euangeliste hystoria vt mistico itellectu ut maiores mei tradiderit euge de euangelistis tractatures itactu ut puto pceut; q; cade pene ut matheus narrat luret i pmis qbusda dissidii sint testimonijs: ut ala altig alaz alteri; ptegat aiaz. z rota rotaz eade seqt via: z ut dns iuxta vultib; sese sra stueat aialia. In pmo canone marcus cu matheo lucaz comitat z iohes. i scdo cu matheo z luca. i qrto cu matheo z iohe. i sexto velut i vertc duo amuli matheus sp suigit z marcus. i xtono

captis. In octauo canone cu luca comitat .i. tredecim capitul'. i pmis vo q maxie utrusq; explanade dispono dece z nouc capitul' speciali credit: q; sit oia ducta tgita in st capla. q; arcus euangelista dei z pet discipulus leuiticus gne z sacdos: i ytalia hoc scripsit euaz. z ut cu euangelij sui de vocib; pphaz psumes pcursoem xpi iohis malachi .i. angeli testimonio probas: vbu caro ne fem vocem pcue designas pdicationis ofitiu. z iueniri in obo vocis: qd isonatib; .i. genealogijs dei z hois pdicat. Vnde totus i pmis a pfadne xpi etatis pdicare ichoat: ne laborat i nitidate ifantuli. q; loqtr de pfide filij dei. z ceu nuncius regalis. repulsis dyabolis. misticis angelorum pceptis: magna i breui sphendit. z pmo galeradue epc fuit: ei p figlia opus stice. et euangelij i se dni exponere z disciplina in se lectr agnoscere: z dina dni in carne itelligere naz: q; sciat pus matheus q; fremit ut leo: q; volat ut aqla. q; discit ut homo. q; immolat ut sacdos. q; irrigat ut flumen. q; florescit ut ager. q; feruet ut vinum xpi ecclesiastes de quo loqtr: homo nascendo vitulus moriendo leo resurgendo aqla ascendendo. z tuor qlitates de qbus scta euangelia coterunt: pcepta mandata testimonia exempla. In pceptis custodia. i mandatis charitas. i testimonijs fides:

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

i exēplis p̄fēto assistit: ut sī hec p̄cepta
Tue p̄cepit ihc discipulis ihsus xp̄s In
uia gētiū ne abieritis. et relīq. Dūte
a malo. xō mādata dī sī hs: de qbz dr
Mādatū nouū do vob: ut dil'inuicē.
H est fatē bonū. A chitate iple testio
nia sī. q̄ in ore duoz vl' triū testiū stat:
ut ē illud. Johs testiom p̄hibz de me:
hz heo testiom maiz iohe. P̄r ipe q̄ i
me manet testiom p̄hibz de me: 7
opa opa q̄ ego fīo testiom p̄hibet
de me. 7 ego testiom p̄hibeo vitali.
exēpla vo sūt: q̄ ihm imitāt' dūte.
Discite a me q̄ mitis sū 7 h. c. Et estote
p̄fī. sī micades: sic 7 p̄r vest celestis p̄fc ē.
Et alibi exēplū ei dedi vob': ut q̄ ad' ego
fec: 7 vos faciatis has q̄tuor q̄uates
psal migp̄hz vsq; scinūt dicētes. p̄cep
tū dn̄i lūc. oclos. Hystoriā maxīe
p̄cepta stinēt. Et alibi. latū mādatū
tuū nimis: q̄ q̄ dilig. p̄r'. totā legē
ipleuit. Ite testioia tua itellexi. Nō
ei ē om̄ testiōma itelligē. Vn alias
dī. Testiom dn̄i fidele: q̄ potig testioz
fide aī q̄ oclis carnis idigz. Vitto.
udicia d'va iust' i scīpa'. 7. ut sic
sint udiaoz exēpla nroz' iustificata 7
sicut i udicijs dei ipta hēm. Vnde
idē vides alio loco dr. Judicij ei t
ti. In q̄ ei iudicio iudicauer': iudi
cabz de nob. In hijs 2ō q̄uatuoz stat
tioz fides spes chitas. Tioz nāq; ici
pim. Di fide suauis q̄d' cepim. spe
erigim'. chitate assumam finis ei
p̄cepti ē chitas: h̄ nisi 2ō meses: q̄s
xp̄s an̄ messē p̄mīsit dicēd. Nōne
2ō meses sūt: usq; ad messē. Vt 7 nos
p̄ p̄cepta dei 7 mādata ac testioma
atq; exēpla. maturos p̄ iudiciū me
tam' 7 au gaudio fructus. q̄ i lachrymis
tioz' sēa p̄mīe tactauī' i tra: ut
nros portātes chitatis manipulos
cū gaudio metam' i celo. :

Explicit plog' gl'osi hiē
nimi. Sequit' ametarum
eusdē in euā'

Incipit
Liber
Matthei euā
gelij ihu xp̄i
filij dei: sic
scptū est in
ysaia p̄pha
Ecce mitto
agelū meū
ante faciem tuā: q̄ p̄parabit viā tuā an
te. Et itez. Vox clamātis i deserto: pa
rate viā d'ni: rectas facite semitas eius. :

Iste matheus cuā' p̄ q̄d' verit redēptoz
fidelium 7 beatitudo sequit: q̄ 2ō vnū
sī 7 vnū 2ō euā'. mittat. Istat ē
virtutū. Ad ei forte q̄ alias saluā
q̄ errozē suoz vicijs potiant dicat
dēm q̄d' i lxxm' p̄s ia diuīū p̄pha
spūs scō instigāte denotauit. Dnō
dabit verbū euāgelizātibz virtute mul
tas. Verissimū ordo tal ē: q̄ huic
opi ag̃ruent inserit. Dns dabit vir
tutes multas verbū euāgelizātibz.
Dedit ei virtutes multas apīis. q̄ verbū
ei vrianda confessione p̄dicabāt: q̄
eos laqueū ebas sanāt' ascēdē.
Euāgelium grē leue bō ānūciatio
dr. q̄d' ptē ad cognitū dei 7 recedēs

pctoꝝ ptinet Vñ dr. Deinde ⁊ cõ
te euangelio: ⁊ appꝛiãbit ẽgnũ celoꝝ
Jhũ xpi. ⁊ saluatoꝛis unctꝰ. In he
breo ihs: i greco sother: i ltio saluatoꝛ
dr. Ip̃e unctꝰ ⁊ rex ⁊ sacerdos dr. du
de gne dauid regis nascit xpi ⁊ vo
cabꝫ tẽ ut ei gnis ꝓphet. Vñ
sequit Vox clãntis i deserto. uel. Vox
ẽ iohis: de q̃ voce clãbat ihc ad iude
os. q̃ nĩ natos mulieꝝ maioꝛ illo
ẽt nemo. Clãoꝛ a ad ꝑdos loge
positos sũ cũ indignõe fieri solet
q̃ indoctꝰ ẽtũ est euellere ꝓlo. du
loge ẽ a petꝛis: sals. ⁊ aures suas g̃
ut obturauerit sic a spiõe surde ⁊
ingratione ⁊ mũ ⁊ blasphemẽ a xpo au
dire meruerit. In deserto at fit vox ⁊
clãoꝛ: q̃ desti a spũ dei sic̃ domus
uacans ⁊ scobata: desti a ꝓpha. a
rege atq̃ sacerdote. Vñ iohes ⁊ xpc̃ quũ
q̃ in deserto amisit ẽ? Vbi uicit dya
bolꝰ ibi uicit: ubi ceciditꝰ hõ. ibi ex
gitꝰ. Ecce ego mittã ãgelũ meũ.
Vox ꝓconãtis agit q̃ malachias
ad ꝑcm: sonat de filio q̃ ẽ faciẽs
ꝑs vñ agnitꝰ ẽ. Angelꝰ at nũcꝰ
itꝑetat: q̃ ꝓnũciat de xpo. Post
me uenit q̃ ãte me factꝰ ẽ. Qui ꝑa
ut uiã tuã. Vna dñi q̃ ad hoies
egredit ꝓmiẽ: q̃ quã de nud nos
ondit ⁊ nos ad illũ astrediꝫ. unde
ãgeli ascendentes ⁊ descendentes me
rant ad filiũ hoĩs. Parate uiã
dñi. Hoc ẽ ꝓmiãs agit ⁊ ꝓdicatꝰ
Vñ passcuen an sabbm dr: h̃ est
ꝓmiã est an regẽ futurũ. Hic nãq̃
nauit ꝓdicatoꝛis ihs xpi ozt ꝓmiãs
agit ãgelꝰ ei rigmũ celoꝝ: q̃ i die
septiã reiecit dns ab oĩbꝫ opibꝰ suis
Decẽ etẽi nob dcẽ uicia nãt est
q̃ ꝓmiãs delut mala gnã: ut reqes
centes postea possideãꝫ desiderabile etũ.
Rectas fratꝛe semitas eg. Duas sen
tas ĩcinarum? declinates i dexteꝝ
atq̃ sinistꝝ. Huc deꝫ ꝓpinq̃ nob
ut uia regia incedetes: ꝓmos nros
ut nos ⁊ nosꝫpos ut ꝓmos diligaꝫ
Nã q̃ diligit iustitiã: odit iniq̃ suã
Nec ei semꝑ diligit ⁊ nõ diligit
ꝓximũ ad dexterã declinauit: ⁊
q̃ semꝑ odiẽs ꝓximũ diligit ad
sinistrã diuertit. Nã mlti bn agũt
sz nõ bn coꝛrigũt ut fuit helv. ⁊
mlti nõ bn agũt sz bn coꝛrigũt
ut scribe ⁊ phisei q̃ sedebãt sup cathe
dram moysi. Vñ os tuũ i lege ad
ascellas eg retoꝛqi iubet: ne se
paret os ab ope. Lop? nim non
diuidat ab ore. Deinde at ꝓ uiã se
quit: q̃ mãdata moꝛalia posse
ꝓmiãs fidem explanant. Dicẽs. p̃
missa ysaie ꝓphia uia dñi a iohe
pat p fidẽ ⁊ baptismũ ⁊ ꝓmiãs. Rec
te semitas fuit p austera indicia uestis
cilicine ⁊ zone pellicee. ⁊ cibi locusti
ni ⁊ mell siluestꝛ ⁊ humilie uocis.
Vñ dr. fuit Iohs i deserto uel Iohes gra
dei it. ⁊ gra narratio ꝺcipit. Vñ se
Baptizans. Q̃ baptismũ ei gra dat:
q̃ ꝓpta gratis dictum. Vñ dr. ad g̃te
accepistis g̃tis date. Et apls gra sal
uti fti estis p fidẽ ⁊ hoc nõ ex vobis.

Dei ei donū ē nre qō gl̄et. Et p̄dicans
baptismū pnie i remissiōē pcōz. Cū
ō sūmat p̄ sponsū ecclā p̄ panyphū
Unde cathecumi in hoc ē instructi ingredi
p̄ sacerdōē. et crismari p̄ epm. Ducat p̄ aias
ad xp̄m sponsi iducēt sponsā ac si p̄ ysaac puellā
rebecca pallio velata ad ysaac. Un sequit.
Et egrediebat ad illū oīs iudee regio. ⁊
hyerlmite vniuſi ⁊ baptizabāt ab illo i iordane
nis flumē cōfitentes pcā ſua. Confessio ei
⁊ pulchitudo i⁹ ei⁹. ⁊ sponsi. Un desiluit
sponsa de celo cū humiliat se nunc ecclā
riso vulo ysaac. vlo ihū xpo. in cognitate
risū ferit deo sare. sic ad mariā di. q̄ est
pulcher cū dno. Unde tu inter mulieres
Jordanis at descensio aliquā it. ubi
pcā abluūt. Arcka ei iordanis tinsua
dato p̄ marmora pegma i illā tinsuit alu
uiā. ⁊ de media vie i mare defluēte.
alta ps egida mōtis erigit. Joz. Dic nos
olī alienati a deo p̄ superbiā: p̄ baptismi
symbolū humiliati erigim. in alta. q̄ q̄ se
humiliat exaltat. Ps at q̄ fluit i mare
umalcati: cui archa dei h⁹ est corp⁹ xp̄i
cū mundatis no. p̄fuit. ſ. i deteri⁹ illa
mutauit. De. ⁊ erat iohs vestit⁹ pil
cāelo. Vestit. pilis ⁊ cibis ⁊ potu tota au
sterā vitā p̄dicatiū significat. ⁊ fut as
gētes ad gras dei ē iohs ut ⁊ fous de
iugendas p̄ilis vo celi. dites gētiū.
⁊ zona pellicea pauper mundo mōtui
⁊ locusti serratis sapientes hy sch̄i q̄ stipu
las undis aridas relictes frumēta
mystica triticū thym ⁊ calore fidei sal
ty ialtant. ⁊ melle siluestri fideles
i spūalī de inculta silua ignibus p̄fata
emigentes significant. Aue oīa a grā
euāgely sumuti: i q̄ nō ē distinctio nudi
⁊ gnēi. Et p̄dicabat d. Uenit fortior
me post me. Ds fortior ē gra. q̄ peccā ab
luūt. Ille nīl q̄ species ⁊ septuagies
remittit pcā. Gra q̄ de pce ē. ſ. sel re
mittit pcā p̄ baptismū. gra vo m
miseos ab ada usq ad xp̄m p lxxvi
gnacones ⁊ usq ad centū xlim. milia
quelt. Cuius nō ſu digns solue corri
gia calciamēti eius. Jo. est digna sola
gra. p̄cūbo in baptismo solue corri
gia calciamēti eius. ⁊ mystiū incarna
cionis dei. Calcas ei extima ps ē corpis
in fine ei ad iusticiā ade salnato
rem. Un bn̄ q̄ ipham di. In ydumea
extendā calciamētū meū. Deo ei p
gras remissionis ni vngat sua spūs. iuest
gat incarnacionis xp̄i mystiū q̄ verbū
caro fm̄ ē. Un caro xp̄i un alia.
un spūs sumit exordiū. ut ho q̄ h⁹ vers
fiat p̄ oia abs pcō: ⁊ deus verus ⁊ i
deo sm̄ principio ⁊ filius hois q̄ est in celo:
⁊ quo tm̄ sponsus p̄cedens de thalamo
suo ⁊ ginali utero clauso reliquis
Un aduenienti vo sponso dom⁹ discal
ciati di. dom⁹ iohis: q̄ dt. ē hs spōsū
sponsus ē. Un in spē columbe spūs sanis dn̄
dit: cui in cantico cant. caūt. Dilecta
mea. amica mea. p̄ma mea columba mea.
Dilecta in p̄ma thy: amica in ephis: p̄ma
in ioseph ⁊ maria: dilecta in iohe baptā:
columba in xp̄o ⁊ aplis q̄bz di. Estote
p̄ne sic sp. ⁊ simplices sic col. De. Ego vos
baptizo in aq̄: ille baptizabit in spūsco
dei vo fluuij sm̄ plenū sm̄ ē egressi: de q̄
dem ē fluius in p̄ma ciuitate dei. Quid

ꝛ̄est incēt aq̄ ⁊ spm̄ q̄ flebat sē aq̄s.
Aq̄ mysteriū est hoīb: spē vō mysteriū
dei ē. Dn̄ sptū est xp̄s deū flebat sē
aq̄s. Dup inq̄: nō subt̄ dic excelle
ac̄ celia q̄ corp9 qđ regit: ita emu
nētiæ ē spē q̄ aīa ꝺz mast: sic cui spē
q̄ est vnctio xp̄i sc̄dm carnē: de q̄ dr
Ptea vnxit te deꝰ deꝰ tuꝰ oleo letitie
p̄ consortibz tuis. Oleū nō p̄t ee sb aq̄:
sic creatore nō p̄t ee sb aq̄ ēatura.
oleū de amaritudie ꝑgit tadiū ⁊ in
pabulū luūb ⁊ i medicamia vul
nez ⁊ i refcōe estuencū in caciūe
restat: vñ fit vnctio corp̄is xp̄i. De
amaritudie passionis: p̄ueit ad glaz
ē rrcōis. Dn̄ nos apl̄s āmonz d. Hoc
sentite i vob: qđ ⁊ i xp̄o ihū. ⁊ rel
usq; ad morte mortē aut crucis. Propt̄ qđ
deꝰ illū exaltauit. et dedit illi nomē
qđ ē sup oē nomē: q̄ in nomine ihū xp̄i gla ē
dei patris. Et factū est i diebz illis venit
ihs a nazareth galilee ⁊ rel. usq. erat cū bestijs
⁊ āgeli ministrabāt ei. Marcꝰ erudite sic
ius ad fontes aq̄z descendens. salty i
planus ⁊ arduus dat. ut culmina mō
ꝛ palmas i vtice portat: ⁊ velut
apis melliflua flores agri. ex odor
agro pleno similiter. sumati gustat.
Venit a nazareth galilee venerē ihs
ad baptismū in iordanē ad iohēm
eum: ⁊ facti de aq̄ ascendisse ⁊ i
pō mane ⁊ vox de cel̄ facta. pr̄i i di
lecto filio xp̄i placuisse q̄ spm̄ cui in
deſtū expulisse ⁊ tēptare a sathā
xl̄ diebz ⁊ noctibz fuisse cū bestijs
q̄ āgelis ministrabz monstrasse. Et audo
moraluti nob sc̄dm xp̄i q̄ scripturas e
festinātibz ad socia āgelica: que
ihs ꝓpꝛ ope audit q̄ voce docet. Dic
nos de volubilitate mūdi ⁊ voluptā
tibz floribz mūdane tracti. cū adole
cētul ꝓpꝛ sponsū erim⁹: ⁊ p̄ baptismū
sacīmēta de duobz fontib⁹ dilectois dei
⁊ p̄ri gr̄a remissois abluim⁹: ⁊ aspē de
tes spe celestia secreta mūdi cordis
oculis ītuem⁹. Deh⁹ sp̄m scm̄ spū
contrito ⁊ humiliato cū simplici corde dn̄
dēte ad mānsuetos. ⁊ cū ch̄itate nr̄ā
q̄ cadente manētē suscipiam⁹. Et vox
de cel̄ dn̄i ad nos deo dilectos dicit.
Hic pacifici: qm̄ filij dei voc̄. Et tūc
i nob xplacz p̄ri ⁊ filio ⁊ spū scō:
qui efficim⁹ vnꝰ spūs cū dño. Vñ
filiꝰ p̄rēz ītpellat p nob d. Pr̄ sc̄e:
sua eos ī nomine tuo qs̄ dedisti m⁹ ut
sint vnū sic nos vnū sum⁹. Et cū spūs
nos expellit i desertū ꝛ̄ dragenario
mō tēptandos a sathā ut pacifi
nob ꝓbatoēz ꝓbatio spē. spes vero
ch̄itatē gnēti: cui nō sit nob colluc
tatio aduſ carnē ⁊ sanguinē. ꝑ aduſ
pncipatꝰ ⁊ rel. Et bestie placate erūt
nob: cui in archa aie nr̄e cui immūd
animalib⁹ mānsuesc⁹. ⁊ cū leonibz sicut
daniel cubam⁹: cui spūs nō scripturis
aduſ carnē ⁊ sanguinē: ne caro ꝛ cui
pisces aduſ spm̄. Et ihs āgeli ministri
q̄ videt frēz p̄ncipē nr̄i i cel̄. sp mittūt
nob: ut rīsa ⁊ solacia cordibz digi
latibz dent. Diuertes. Exaudita ē oīo
tua: ⁊ nolite tiere. ihm q̄rētes na
zarenū. Et ego q̄s amo arguo ⁊ casti

go et vinceti dabo edē de ligno vite: qđ
ē in paradiso dei mei. De. Ps. Qz ait. Ecce
ihs venit ihs i galilcā. Ire. Qui act.
pim gīaz p grā. Carnalia decollāt.
spūalia mūficant: cessante umbra
adē vitas ihs i carne: lex i iudea. ihs
i galilea: paul⁹ i gētibz pdicas euāgeliū
regni. Bti pauperes spū: qm ip.ē i.g. celoz.
Regno eterno succedit: paupta: pauptati
xpiane. regnū ebuit spūm. Dn dns
dr. Regnū meū nō est de hoc mūdo.
Dis ei hō treng: spume aq glaciat: vt
fumo sic somno. pat. De. Penitemi: et
credite euāgelio. Nā ni crediditis: nō
intelligetis. Maitudiz radicis. dicedo
pomu pensat: pcla maris spes luc
delcat: dolore medicine spes salut mitti
gat. et desidat nucleū frāgit mice:
pmiaz agit q vult eterno adherē bono
Peetoma xpi debet narrac: q ad pal
ma idulgētie meruert pūenie. Deget
et pteries seq mare galilee. et p hec
vocant. iussu qtuor piscatores symō
et andreas. iacob. et iohs: relict retib: pre
Nauu cū mercenarijs. Hac q̄dūga de
him ad ethera: ut helyas. Hys qtuor
agit statut pma ecclia. Hys qtuor lrīs
hebraicis: tetragmaton nomē dni assi
cta a nob: qbz sibi exēplo pcepit. ut au
diam⁹ vocē dni vocantis. et obliuiscam
plm vicioz. et domū pzne edificois. q
e stultitia deo: et rethe arenaz. iq nos vel
culices pene lapsos tūbat aer. q pdet
et michol. nauē pstine sūsurois abhoī
nātes. Pellibz ei mortuus tegit ada
q e gentor nr secm carne: et nunc
depositu vetē hoiē cū actib: suis nouū
recipes hoiē: pellibz tegm salomon.
qbz sponsa gtat se ee formosa. fram
dymon obedies: ad deas vitus iacob
supplantās. ihs grā in ltīs sonant
ibz qtuor noibz i ymagiz dei situm.
Obia. ut audiam⁹: vilitate ut pug
nem⁹: supplātacōe ut ps euēm⁹: grā
ut xp̄m. Nisi ei dns edificauerit domū. labo
rauerūt. ea. Hec qtuor vtutes cardiales
dicūt. Pudēcia ad obedū: p iusticia
ad agim⁹: p tpancia spēnē calcam⁹
p fortitudiz grāz dei meruit. In vtute.

Quis finē occupat⁹ martū
euāgelista explanare ut
voluit nō valuit. Qz illū imitat⁹ su
mat ei⁹ pcla tūgo. Et sic ruth rog
nata xpi. spicas z racemos de p⁹ me
tentes noemi orbate colligo. Deo
ut ad boos p hāc penuriā meā cō
munia queā: furtū laudabile fidei
Marcꝰ dcta euāgely i semetipo nō
i semetipis disponēs: ordinē hystoie
nō ē secut⁹ mysticoz ordine siat. Vnde
sabbis pmā vtute narrat dicēs. Frīa

Et ingrediūt capharnaū vtus
sabbis. Capharnaū villa
solacois interpretat: sabbm at requ.
Qui in spū imūdo requ et solacē sa
nat: ut locꝰ et tpe sequat salutē. Hō
e spū imūdo gen⁹ humanū e: iq imū
dicia regnāt ab ada usq ad moysen.
Nāq sine lege pcauert: sū lege pecc
et scient sanctū deū obmutescē iubet: du
cētes qđē deū nō sic deū glificauer
sū fuerit creatē potiꝰ q creatoꝝ. Ppt

discerpens horiz: exiuit ab eo. Ymigrā
te salute: appūsuit tēptacio. Pharao
dimissꝰ ab isrl. pſeqt isrl: drabolꝰ step
tus surgit ī scandala. 2ª vtus
Socrus petri febritans sida ō
tute leuata ⁊ apphesa manū
eā sanat. Febris ītpancia sigficat:
de q̄ nos filij synagoge p manū disci
pline ⁊ eleuatione sunam̄: ⁊ hinc q̄
sanat nos ad vesp̄m declinatos a nob̄
mistim̄ volutati. Et erat ois citas
congregā ad ianuā: ⁊ sanauit multos
varijs laguoribꝫ. Janua cgni mōlit
pmia ē cū fide: q̄ opat salutē laguoꝝ
ꝫ varijs. Varia etei sūt vicia: q̄bꝫ
laguescit citas mūdi. 3ª vtus
Lde leprosꝰ tria vtute mūdatꝰ sanat:
deprans genu flexo dni volutate. q̄
nō vult morte petoris. ꝫ ut mūtat ⁊
viuat. Lepra nrā petim̄ pmi hoīs ē.
tue a capite incipit: q̄n tyna mūdi
desidauit. Laudyr ei oīm malox ē cū
pditis. Dñs giezi auaritiā sequit⁹.
lep̄ suffudit: quia du sacdoti vō scdm
ordinē melchisedech offert: oīa obla
cione mūdat. dicēti date elās. ⁊ ecce
oīa mūda sūt vob. De de pmys marci.
q̄ nō potat ihs maifeste ī citatē it
ire ꝫ foris ī desertis ē locis. ⁊ ueiebāt
ad eū vndiq̄. Certe nō oīb̄ manifestꝰ
ē ihs. q̄ latis atq̄ platureis similit
ōsibꝫ. vt laudibꝫ ⁊ pmijs volutatibꝫ
ꝫ hijs q̄ foris cū petro grediūt ⁊ i deser
tis sūt q̄ elegit dns ad orandū. et
refitiendū pplm̄: q̄ desert delicatoꝝ
mūdi ⁊ oīa q̄ possidet. ut dicat. por
cio mea dns. Vla vō dni manifestat
hijs q̄ueniūt vndiq̄. ⁊ ꝫ plana ⁊ ar
dua: q̄ nō ueniūt ꝫ q̄d a charitate
xp̄i eos separet. 4ª vtus.
Deinde q̄ta vtute veniūt q̄tuor
viri portātes paliticū ītegra
bato. q̄ turba offensi nudāt tectū ⁊
q̄r ꝫ fidē dimittūt paliticū petā: q̄
portat lectū q̄ portatꝰ ē. ⁊ vadit in
domū sua coram oculis. Palis in typus ē
corpis q̄ prigritiaꝫ ī mollicie carnis:
hinc desidiū salutis. ⁊ his ignaue. et
duplicis cogitacois ac si inhabitas q̄
minus offendit. Que portat q̄tuor
ꝙs supdyrim̄ vtutes. ad regulas dñi
tuas ⁊ sapiē ī domo carnis xp̄i pa
tefias: cui vice munis dicē portāt
carne q̄ se portabat. ut ꝫ alia via
cū magis ī sua redeat regione. Ꝑ
hs vocat leui alphei. Leui apposity
iter̄tat: q̄ theloneo negociox sclarū
relicto. solūt seqt̄. obū q̄d dt dñi nō
renūciauit oculis q̄ possidet: nō pt mē
ce discipulꝰ. Quita vtus
Quinta vtute cat hō hinc manū
aridam. q̄ sigt auaros: q̄ no
lētes dare volut accipe ꝑdari ⁊ nō
largi ēlbz dē. ut extendant manū
suas. ⁊ q̄ furabat ia nō furet. magis
aī laboet opans manibus sua q̄d bonū
ē: ut habeat tribuere indigētibꝫ. Et astrictos
ī mōtem vocauit ad se hos volut
xp̄s: ⁊ rel' usq; q̄ tradidit illi. Et hec
tuto dicne scipt̄e allegorice loq̄: et
cū aliud dicat. aliud velut itelligi
q̄d ī euāgelijs positū scripturarum.

Dz nob nrē ē ut sic excelsiora sen
sib nris applicem: ut tī cūcta sdz
hystoricā vitale cernamus. xpē eni
solo sp̄alit mons ē. hoc qđ hic
aut a nob laudat: si celestiū terrā
fulgurate copiosi: ex q aq vive dcīt.
lac i pnūdoz salute pp̄at: piguedo
spūal agnoscit: et qđp sume bonū
credit: i montis ustq egrā sstituit.
q est mōs motiū et sanis scōz. qđ coti
die ad se de pnūbz erūnis inuitat
In montē vocans excelsi meritū et
vbo: ut loq mītis ignuat altū. Vt
eēnt xp̄i cū illo. Dpem iacob dilx
dns et cū dederet excelsi gētes et sepa
ret filios ade statuit fines pplōz iux
tā numm filioz isrl: ut sint xp̄i sc̄i thnos
xp̄i. iudicantes xp̄i vbz isrl. vbz data ē
pt̄as quā filius a p̄re accepit sedz car
nē: ut opa q ipe fecit et xp̄i faciant.
et maiora horz faciant. Et iposuit sy
moi nom petrz. De obia ascendit ad
agnicionē: et ei hz dab ei et hndab.
et iacobi. q supplātata hz desidia tō
carnis. et iohēm. q gra accepit qđ
alij p̄ taborē tenēt. et dposuit eis
nom boanerges. qđ ē filij tonitrui:
quoz tī sblime mūdi i monte mēt
audiē tonitruū p̄is p nubē de filio
tonātis. hic ē filius meus dilctus: ut per
nubē carnis et xp̄i ignē vbi ac si et
gura suggent tibi. qm de q figura o
plumiā ferit. ut exiguat mīa qđ in
dictū durat. Dn̄ spūs dt: qui ex te
dicitū: cātabo ti de et andreā. q vili
fōi oi fuit pdictoī fuit: ut ipsū mortis
sp̄i se heat et ad ea fut sp̄i mādb suis
et philippū q ē os lapadis: q illūiare
p̄t ore qđ corde cepit: cui dedit dns
aplōz nē ours illuminandi. Deinde hūc
modū locutionis sc̄ptūr diuaz ē
p̄priū. qm hebrea nōia ad aliqđ mysticū
sgficandū ponunt: qđ nūc euāgelica
ex dei psona. veheni affatus ibi sic
et bartholomeū q est filius suspēdens
aqs illū q dixt: q adabo nubibz meis:
ne pluat sup ea ybre. Nomē vo filij dei:
p̄x pacē et dilectōēm quā nimis vbi ē
pacifici: qm filij dei sūt. Et diligite inimicos
vros ut sitis filij dei. Et matheū. q ē
donatz. cui donat a deo ut nō solū
remissiōēs peccatoz adipiscat̄ p̄x i nūo sibat
aplōz: ut leo et bos sil cōedat. et lupus
cū agno pascat̄. Et thōm. q ē abyssus.
altā ē. profunda dei sc̄ta mūme pfe
rūt. ut paulus aut. Deo hoīes vel: usq
q nō licet hoīb loq. Et iacobū al
phei. i. dorti vt milleśimi: cui ala
te cadēt mille et x^m a dextris ei. Iacobus
bz ale: cui collectacio nō ē adusq
carnē et sanguinē: si adusq spūales ne
q̄ cras. Et thadeū. q ē cor caulq. i. cordis
cultor: q ostendat cor suū oi custodia.
Iudicia nāz cordis dei videt: ut per
viz mūdi forma oīb̄ expressa
et symonē chānēu q et zelotes. Symō
ponēs ysaiā interpretat. vbi ei q luget
nūc: qm ipse consolabit. Trinū luctū
implet: q consolacōēz futurā quis. deflet
pt̄a p̄ria cū dnō et maria. flet cū
fletibz cū paulo: et flet cū iohē qui
dicebat. Et ego flebā mihi: qi nō
digns iuenīs ē accipe ubz et soluere

signula eis. Electis aut dr que celi
dominꝰ dei cōdidit. ut phīnees sacdos
et xpī ꝙssanio. Et iudā scarioth q̄ tūc
dic illū. q̄ nō delet ptīm suū p pniaz:
nec illū delet p meōnia. Vñ de eo dr. Et
ptīm mūs eius nō deleat. Fiat aut dñs sup
iudas ascitēs vl glosa. it. scarioth ad
meōna mortē cōfessores sc̄i mchi i ecclia
sup bi z glosa: q̄z p̄mus sup mō magus z
arrius z celi hēresiarcē: q̄z meōna mortale
nō ecclīa celebrāt. ut delear. Hec sūt
tri differēcie ap̄lōz et p̄dicatōz: q̄ trini
q̄tini ecclia tabnaclm dñi erudiāt z sca
dñi vba hūeris opm ꝓpriis portēt
ut tabnaclm dñi māsionibz mūdis
ad tria repmissionis portet: q̄s omnis
exēplū ad tuendē humilē ut agelli luci
feri illigatis spiat. Vt nō gleiet sapi
ens i sapia sua nec q̄ gliat in dño gleiet
Et venit i domū. z rel. usq. i furorē
vñ ē. Hic pie martis mulieris thēn cū
d̄ls suis ad domū irrat. z itez ibas ita
ut nō posset panē māducare mulierē
meōnat. z discipulos putasse q̄ i furorē
deiceret: q̄z scīebāt q̄ ab ihūlis venerāt
docebāt beelzebub hz. Vic exaltant
celi a tra: sic exaltate sūt corde dñi a
vijs suis Ad hoc nāq; venit q̄d audiunt
z patit. q̄ nob dicit. Vñ erit cū ma
ledixerit vob homines ꝛc. Dom ad quā
venit ꝓmittua ē ecclīa: tbe q̄ ape
dñi panē māducāt ꝓpria z vana sūt:
nec q̄ māducat z bibit nō dijudicat cor
pus dñi. iudiciū sūi māducat z bibit
dñi dñs i furorē vñtis. cū dr. Nisi ma
ducaueritis carnē filij hoīs z bibēritis eius
sanguinē: nō hēbitis vitā in vob. Et qui
blasphemauit i spm nō hēbit. sz reus eit
etni delicti: q̄ nō mēti pniaz agē ut
recipiat. q̄ xpm intelligēs p̄cipē deū nioz
ee docebat z q̄ nūq; solui a carne: q̄
q̄dantē vbi nouissimū nō solut ad
finē vite. Ettuoz nāz ptib denarij
vite fūdat etne: ut q̄ corde credis
ore ascitearis. z q̄ ore ascitis ope ipleas: z q̄ ope ipleuis docē nō cesses.
Et cū scripsit z docuit: is magnꝰ vocat i
regno celoz. Et venīūt mr̄ eius z frēs
Ut sciamus nos ee frēs eius z sores z mr̄es:
si volūtē patris eius ipleuimus. ut cohēdes
simus eius q̄ nō in scribz sz i frēs discit
Tuā cepit docē ad maē: ut locꝰ docēdi
videret. auditoēs amaros fuisse. z instabiles Et ideo in pabolis loqt eis ut celi
q̄eti q̄d intelligēdā. z p aplos quos
ascepturos habuit discēdi mysteriū regni
q̄d epi nō hēbant. quare mūdi istū
debē suscipi sicuti leoē ita notū ē: q̄d
z gustu amarē z dulcoz fluctibz iqe
tū sz ab quo dño eripi potuissēt q̄
amara mutari i dulcedies z instituere vitā
q̄ gaudia: z eg tudies detestabiles i sa
lutē. Pabola ē nā dissipantis rez
sb alīq̄ similitudie frā z pacis. more pru
dētis fuit: ut q̄ celestia capere nō poterant.
p similitudies terrenas audita capere po
tuissent. Breuo ei vōbulo dr similitudo:
qm illū q̄d intēs voluit p xp̄ianos alios
iudicat. Cui ei ferrū q̄ pīa dicit: qm duz
ar forte desideam intelligi. Cui velocē;
vetus z aubz xpianus q̄d lxxx. z lx. z
octesio fratī itinere. Et elegit ppha z euā:

Et in ore tuo testuu mystuu regni ⁊ monte oste
sit. ⁊ moysi ⁊ helie ⁊ ihu ⁊ sistat. Et dicebat
illis. Nunq̃d venit lucerna ut sub modio pon
et vel sub lecto. nonne ut sup candelabrum
ponat. Non enim est aliquid absconditum
nisi ut manifestetur. neq̃ factum est abscon
ditum sed ut in palam veniat. Qui habet aures
audiendi audiat. Videte ergo quomodo audi
atis. Qui enim habet dabitur ei. Et quicumq̃
habet dabitur ei. ⁊ quicumq̃ non habet etiam
quod putat habere auferetur ab eo. Dicebat
autem. Sic est regnum dei tanquam si homo
iactet semen in terram. Et dormiat et exurgat
nocte et die. Et semen germinet et crescat dum
non sciat illa. Ipsa enim terra fructificat primo
herbam deinde spicam deinde plenum frumentum
in spica. Cum autem produxerit fructum statim
mittit falcem quoniam adest messis. Et ait
quem assimilabimus regnum dei aut cui illud
comparabimus. Sicut granum sinapis quod cum
seminatur in terra minus est omnibus seminibus
que sunt in terra. Et cum seminatum fuerit
ascendit et fit maius omnibus holeribus et facit
ramos magnos ita ut sub umbra eius possint
aves celi habitare. Et in multis huiusmodi
parabolis loquebatur eis verbum prout poterant
audire. Sine parabola autem non loquebatur
eis. Seorsum autem discipulis suis disserebat omnia.
Et ait illis. Desiderio desideravi hoc pascha
manducare vobiscum antequam patiar. Dico enim
vobis quia non manducabo illud donec impleatur
in regno dei. Et accepto calice gratias egit et
dixit. Accipite hunc et dividite inter vos. Dico
enim vobis quia non bibam de generatione vitis
donec regnum dei veniat. Et accepto pane gratias
egit et fregit et dedit eis dicens. Hoc est corpus
meum quod pro vobis datur. Hoc facite in meam
commemorationem. Similiter et calicem postquam
cenavit dicens. Hic calix novum testamentum in
sanguine meo qui pro vobis fundetur. Verumtamen
ecce manus tradentis me mecum est in mensa.
Et quidem filius hominis secundum quod diffinitum
est vadit. Verumtamen vae homini illi per quem
tradetur. Et ipsi coeperunt quaerere inter se
quis esset ex eis qui hoc facturus esset. Facta
est autem et contentio inter eos quis eorum
videretur esse maior. Et dixit eis. Reges gentium
dominantur eorum et qui potestatem habent super
eos benefici vocantur. Vos autem non sic sed
qui maior est in vobis fiat sicut minor et qui
praecessor est sicut ministrator. Nam quis maior
est qui recumbit an qui ministrat. Nonne qui
recumbit. Ego autem in medio vestrum sum sicut
qui ministrat. Vos autem estis qui permansistis
mecum in temptationibus meis. Et ego dispono
vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum
ut edatis et bibatis super mensam meam in regno
meo et sedeatis super thronos duodecim iudicantes
duodecim tribus israel. Ait autem simon simon
ecce satanas expetivit vos ut cribraret sicut
triticum. Ego autem rogavi pro te simon ne
deficiat fides tua. Et tu aliquando conversus
confirma fratres tuos. Qui dixit ei domine tecum
paratus sum et in carcerem et in mortem ire.
Et ait. Dico tibi petre non cantabit hodie gallus
donec ter abneges nosse me. Et dixit eis. Quando
misi vos sine sacculo et pera et calceamentis
numquid aliquid defuit vobis. At illi dixerunt.
Nihil. Dixit ergo eis. Sed nunc qui habet sacculum
tollat similiter et peram. Et qui non habet vendat
tunicam suam et emat gladium. Dico enim vobis
quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet
impleri in me. Et cum iniquis deputatus est.
Etenim ea quae sunt de me finem habent. Et
dixerunt. Domine ecce gladii duo hic at ille
dixit eis. Satis est. Et egressus ibat secundum
consuetudinem in montem oliveti. Secuti autem
illum et discipuli eius. Et cum pervenisset ad
locum dixit illis. Orate ne intretis in temptationem.
Et ipse avulsus est ab eis quantum jactus est
lapidis et positis genibus orabat dicens. Pater
si vis transfer calicem istum a me. Verumtamen
non mea voluntas sed tua fiat. Apparuit autem
illi angelus de caelo confortans eum. Et factus
in agonia prolixius orabat. Et factus est sudor
eius sicut guttae sanguinis decurrentis in terram.
Et cum surrexisset ab oratione et venisset ad
discipulos suos invenit eos dormientes prae tristitia.
Et dixit eis. Quid dormitis surgite et orate ne
intretis in temptationem. Adhuc eo loquente ecce
turba et qui vocabatur iudas unus de duodecim
antecedebat eos et appropinquavit iesu ut oscularetur
eum. Iesus autem dixit ei. Iuda osculo filium
hominis tradis. Videntes autem hi qui circa ipsum
erant quod futurum erat dixerunt domine si percutimus
in gladio. Et percussit unus ex illis servum principis
sacerdotum et amputavit auriculam eius dexteram.
Respondens autem iesus ait. Sinite usque huc.
Et cum tetigisset auriculam eius sanavit eum.
Dixit autem iesus ad principes sacerdotum et magistratus
templi et seniores qui venerant ad se. Quasi ad
latronem existis cum gladiis et fustibus. Cum
quotidie essem apud vos in templo non extendistis
manus in me. Sed haec est hora vestra et potestas
tenebrarum. Tenuerunt autem eum et duxerunt
et introduxerunt eum in domum principis sacerdotum.
Petrus autem sequebatur a longe. Et cum accendissent
ignem in medio aule et circumsedissent simul
sedebat petrus in medio eorum. Quem cum vidisset
ancilla quaedam sedentem ad lumen et eum fuisset
intuita dixit. Et hic cum illo erat. Ille autem
negavit eum dicens. Mulier non novi illum. Et
post modicum alius videns eum dixit. Et tu ex
illis es. Petrus autem ait. Homo non sum. Et
intervallo facto quasi horae unius alius quidam
affirmabat dicens. Vere et hic cum illo erat
nam et galilaeus est. Et ait petrus. Homo nescio
quod dicis. Et statim adhuc eo loquente cantavit
gallus. Et conversus dominus respexit petrum.
Et recordatus est petrus verbi domini sicut dixerat
quia priusquam gallus cantet ter me negabis.
Et egressus foras flevit amare. Et viri qui
tenebant illum illudebant ei et percutientes
velabant eum et interrogabant dicentes. Prophetiza
nobis christe quis est qui te percussit. Et alia
multa blasphemantes dicebant in eum. Et ut factus
est dies convenerunt seniores plebis principes
sacerdotum et scribae et duxerunt illum in
concilium suum dicentes. Si tu es christus dic
nobis. Et ait illis. Si vobis dixero non credetis
mihi. Si autem et interrogavero me non respondebitis
mihi neque dimittetis. Amodo autem erit filius
hominis sedens a dextris virtutis dei. Dixerunt
autem omnes. Tu ergo es filius dei. Qui ait
vos dicitis quia ego sum. Et ait. Quid adhuc
desideramus testimonium. Ipsi enim audivimus
de ore eius. Et surgens omnis multitudo eorum
duxerunt illum ad pilatum. Coeperunt autem illum
accusare dicentes. Hunc invenimus subvertentem
gentem nostram et prohibentem tributa dare
caesari et dicentem se christum regem esse.
Pilatus autem interrogavit eum dicens. Tu es
rex iudaeorum. At ille respondens ait illi.
Tu dicis. Pilatus autem ait ad principes sacerdotum
et turbas. Nihil invenio causae in homine hoc.
At illi invalescebant dicentes. Commovet populum
docens per universam iudaeam incipiens a galilaea
usque huc. Pilatus autem audiens galilaeam
interrogavit si homo galilaeus esset. Et ut cognovit
quod de potestate herodis esset remisit eum herodi
qui et ipse iherosolymis erat illis diebus. Herodes
autem videns iesum gavisus est valde. Erat enim
cupiens ex multo tempore videre eum eo quod audisset
multa de eo et sperabat signum aliquod videre
ab eo. Interrogabat autem eum multis sermonibus
at ipse nihil illi respondebat. Stabant autem principes
sacerdotum et scribae constanter accusantes eum.
Sprevit autem illum herodes cum exercitu suo et
inlusit indutum veste alba et remisit illum pilato.
Facti sunt autem amici herodes et pilatus in ipsa
die nam antea inimici erant ad invicem. Pilatus
autem convocatis principibus sacerdotum et magistratibus
et plebe dixit ad illos. Obtulistis mihi hunc
hominem quasi avertentem populum et ecce ego
coram vobis nullam causam inveni in homine hoc
ex his in quibus eum accusatis. Sed neque herodes
nam remisi vos ad illum et ecce nihil dignum morte
actum est ei. Corripiam ergo eum et dimittam.
Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum
unum. Exclamavit autem simul universa turba
dicentes. Tolle hunc et dimitte nobis barabbam.
Qui erat propter seditionem quandam factam in
civitate et homicidium missus in carcerem. Iterum
autem pilatus locutus est ad eos volens dimittere
iesum. At illi supervociferabant dicentes. Crucifige
crucifige eum. Ille autem tertio dixit ad illos.
Quid enim mali fecit iste nullam causam mortis
invenio in eo corripiam ergo illum et dimittam.
At illi instabant vocibus magnis postulantes ut
crucifigeretur et invalescebant voces eorum. Et
pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum. Dimisit
autem illis eum qui propter seditionem missus
fuerat in carcerem quem petebant. Iesum autem
tradidit voluntati eorum. Et cum duceretur apprehenderunt
simonem quendam cyrenaeum venientem de villa
et imposuerunt illi crucem portare post iesum.
Sequebatur autem illum multa turba populi et
mulieres quae lugebant et plangebant eum. Conversus
autem ad illas iesus dixit. Filiae hierusalem
nolite flere super me sed super vos ipsas flete
et super filios vestros. Quia ecce venient dies
in quibus dicent. Beatae sterriles et ventres
qui non genuerunt et ubera quae non lactaverunt.
Tunc incipient dicere montibus cadite super nos
et collibus operite nos. Quia si in viridi ligno
haec faciunt in arido quid fiet. Ducebantur autem
et alii duo nequam cum eo ut interficerentur.
Et postquam venerunt in locum qui vocatur calvariae
ibi crucifixerunt eum et latrones unum a dextris
et alterum a sinistris. Iesus autem dicebat.
Pater dimitte illis non enim sciunt quid faciunt.
Dividentes autem vestimenta eius miserunt sortes.
Et stabat populus spectans et irridebant eum
principes cum eis dicentes. Alios salvos fecit
se ipsum salvum faciat si hic est christus dei
electus. Illudebant autem ei et milites accedentes
et acetum offerentes ei et dicentes. Si tu es
rex iudaeorum salva temetipsum. Erat autem et
superscriptio scripta super eum litteris graecis
et latinis et hebraicis. Hic est rex iudaeorum.
Unus autem de his qui pendebant latronibus
blasphemabat eum dicens. Si tu es christus salva
temetipsum et nos. Respondens autem alius increpabat
eum dicens. Neque tu times deum quod in eadem
damnatione es. Et nos quidem iuste nam digna
factis recipimus hic autem nihil mali gessit.
Et dicebat ad iesum. Memento mei domine dum
veneris in regnum tuum. Et ait illi iesus.
Amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso.
Erat autem fere hora sexta et tenebrae factae
sunt in universam terram usque in horam nonam.
Et obscuratus est sol et velum templi scissum
est medium. Et clamans voce magna iesus ait.
Pater in manus tuas commendo spiritum meum.
Et haec dicens expiravit. Videns autem centurio
quod factum fuerat glorificavit deum dicens.
Vere hic homo iustus erat. Et omnis turba eorum
qui simul aderant ad spectaculum istud et videbant
quae fiebant percutientes revertebantur. Stabant
autem omnes notui eius a longe et mulieres quae
secutae eum erant a galilaea haec videntes. Et
ecce vir nomine ioseph qui erat decurio bonus
et iustus hic non consentiebat consilio et actibus
eorum ab arimathia civitate iudaeae qui exspectabat
et ipse regnum dei. Hic accessit ad pilatum et
petiit corpus iesu et depositum involvit sindone
et posuit eum in monumento excisum in quo nondum
quisquam positus fuerat. Et dies erat parasceves
et sabbatum inlucescebat. Secutae autem mulieres
quae venerant cum eo de galilaea viderunt monumentum
et quemadmodum positum esset corpus eius. Et
revertentes paraverunt aromata et unguenta et
sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.
Una autem sabbatorum valde diluculo venerunt
ad monumentum portantes quae paraverant aromata.
Et invenerunt lapidem revolutum a monumento.
Et introeuntes non invenerunt corpus domini iesu.
Et factum est dum mente consternatae essent de
hoc ecce duo viri astiterunt iuxta illas in veste
fulgenti. Cum timerent autem et declinarent vultum
in terram dixerunt ad illas. Quid quaeritis
viventem cum mortuis non est hic sed surrexit
recordamini quomodo locutus est vobis cum adhuc
esset in galilaea dicens filium hominis oportere
tradi in manus hominum peccatorum et crucifigi
et die tertia resurgere. Et recordatae sunt verborum
eius et regressae a monumento nuntiaverunt haec
omnia illis undecim et ceteris omnibus. Erat autem
maria magdalene et iohanna et maria iacobi et
ceterae quae cum eis erant quae dicebant ad apostolos
haec. Et visa sunt ante illos sicut deliramentum
verba istorum et non credebant illis. Petrus autem
surgens cucurrit ad monumentum et procumbens
vidit linteamina sola et abiit secum mirans quod
factum fuerat. Et ecce duo ex illis ibant ipsa
die in castellum quod erat in spatio stadiorum
sexaginta ab hierusalem nomine emmaus. Et ipsi
loquebantur ad invicem de his omnibus quae acciderant.
Et factum est dum fabularentur et secum quaererent
et ipse iesus adpropinquans ibat cum illis. Oculi
autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent.
Et ait ad illos. Qui sermones hi quos confertis
ad invicem ambulantes et estis tristes. Et respondens
unus cui nomen cleophas dixit ei. Tu solus peregrinus
es in hierusalem et non cognovisti quae facta sunt
in illa his diebus. Et ait illis. Quae. Et dixerunt
illi de iesu nazareno qui fuit vir propheta potens
in opere et sermone coram deo et omni populo.
Et quomodo eum tradiderunt principes sacerdotum
et magistratus nostri in damnationem mortis et
crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus quia ipse
esset redempturus israel et nunc super haec omnia
tertia hodie dies est quae haec facta sunt. Sed
et mulieres quaedam ex nostris terruerunt nos
quae ante lucem fuerunt pavidae ad monumentum
et non invenientes corpus eius venerunt dicentes
se etiam visionem angelorum vidisse qui dicunt
eum vivere. Et abierunt quidam ex nostris ad
monumentum et ita invenerunt sicut mulieres
dixerunt ipsum vero non viderunt. Et ipse dixit
ad illos. O stulti et tardi corde ad credendum
in omnibus quae locuti sunt prophetae. Nonne haec
oportuit pati christum et ita intrare in gloriam
suam. Et incipiens a moyse et omnibus prophetis
interpretabatur illis in omnibus scripturis quae
de ipso erant. Et adpropinquabant castello quo
ibant et ipse finxit se longius ire. Et coegerunt
illum dicentes. Mane nobiscum quoniam advesperascit
et inclinata est iam dies. Et intravit cum illis.
Et factum est dum recumberet cum eis accepit panem
et benedixit ac fregit et porrigebat illis. Et
aperti sunt oculi eorum et cognoverunt eum et
evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicem.
Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur
in via et aperiret nobis scripturas. Et surgentes
eadem hora regressi sunt in hierusalem et invenerunt
congregatos undecim et eos qui cum illis erant
dicentes quod surrexit dominus vere et apparuit
simoni. Et ipsi narrabant quae gesta erant in
via et quomodo cognoverunt eum in fractione panis.
Dum autem haec loquuntur stetit iesus in medio
eorum et dicit eis. Pax vobis ego sum nolite timere.
Conturbati autem et conterriti existimabant se
spiritum videre. Et ait illis. Quid turbati estis
et cogitationes ascendunt in corda vestra. Videte
manus meas et pedes meos quia ego ipse. Palpate
et videte quia spiritus carnem et ossa non habet
sicut me videtis habere. Et cum haec dixisset
ostendit eis manus et pedes. Adhuc autem illis
non credentibus et mirantibus prae gaudio dixit
habetis hic aliquid quod manducetur. At illi
obtulerunt ei partem piscis assi et favum mellis.
Et cum manducasset coram eis reliquias dedit illis.
Et ait ad illos. Haec sunt verba quae locutus
sum ad vos adhuc cum essem vobiscum quoniam
necesse est impleri omnia quae scripta sunt in
lege moysi et prophetis et psalmis de me. Tunc
aperuit illis sensum ut intellegerent scripturas.
Et dixit eis quia sic scriptum est et sic oportebat
christum pati et resurgere a mortuis tertia die
et praedicari in nomine eius paenitentiam et
remissionem peccatorum in omnes gentes incipientibus
ab hierusalem. Vos autem estis testes horum.
Et ego mitto promissum patris mei in vos vos
autem sedete in civitate quoadusque induamini
virtute ex alto. Eduxit autem illos foras in
bethaniam et elevatis manibus suis benedixit illis.
Et factum est dum benediceret illis recessit
ab eis et ferebatur in caelum. Et ipsi adorantes
regressi sunt in hierusalem cum gaudio magno
et erant semper in templo laudantes et benedicentes
deum amen.

gressu suos Tranquillitas magn̄ pax ecclie
e p̄ p̄sluas: sū theorica p̄ vitā actiaz

Et cecidit Sex̄ Vtus
co de naufragati occurrit ei hō
demoniū h̄ns i spū immūdo. Dextra vir
tute sanat q̄ in dñicalyo mōnimētis
hēbat nr̄ cathēis ligatq nr̄ spedibz: neq
ei potuit eū domare In mōtibz t immōn
mētis erat clāns. t scindēs se lapidibz.
hic e desperatiss gētiū ppls quē enuat
apls sibz. clam immūd? sanguinaris. y do
lax. ingniosus: nr̄ lege nē. nr̄ dei nr̄ ihīla
no tōre allegatq. Cui legio nomē e. .i.
decē milia. q̄audūt a dextr̄ p̄ūs: q̄ e xp̄s
Cui dēonio grex porcoz credit. cui nl̄ e
uile nl̄ ut sit i abisso. .i. i mfno sū respū
mīe sufferent p̄petū imature mortis:
a q̄b fugiūt ml̄ti q̄ pascebāt eos. Fla
gellato etei stulto: sapiēs prudētior fit.
Et rogāt ihm ut exeat a finibz eoz: ut
ait petrus. Exi a me dñe q̄ immūdus sū:
ne tāgant archā dei ut oza. Hō sana
tus mittit i domū suā. t p̄dicat i decā
poli: dū a rōne nūc remotus tūc audi
ēt. q̄ i lra tm̄ pendēt decalogi. Post h̄ veit
iairus archisynagogus: q̄ tū ihuerit ppls
do gētiū. tūc oīs isr̄l salus fiet. Iairus
sū illuīans sū illuīatus ēt. .i. audiēs
ppls ūbra lr̄ē depostā. spū illustrat?
t illuīans. pedēs ad pedes ūbi. .i. ad
tarcōēs ihū se hūilians rogat. p filia?
q̄ q̄ si vīuit: alios vīuē fīt. Abrahā
etiā t moyses t samuel. p plebe mo
tua tāgant: et seq̄t p̄ces eoz ihs.

Septīa Vtus septīa
dīute suscitauit mortuā:

si mīē vīā tāgit fimbriā ret̄ mulier
sanguinaria. q̄ pfugata cū salute p̄dicit
i medios nl̄ pfectis sonāz. Deptō die
recedit ds ab oīb opīb suis. qn̄ suscita
uit mortuā trib: t seminuā foris cū
ēbis fluxu sanguīs stitutē fāt. Vñ
di ad ecclīaz gētiū. letāē stil q̄ nō p̄ius
retro accedit. .i. p̄ retroēz fibriā tāgit:
ar si cibalia t malupuīta q̄ pēdet de
extīmis oris tūice sacdos sūmi libā
mīs fessionē: malūpuīcū vnitatē
sīgnificat. Ad puella ds. thabitacumi.
.i. puella sīgē: archisynagogo dz filia
tua mortua ē. Ihs at dīt nō ē mortua:
sd dormit. Vtq̄ verē ē: q̄ mortua ē
vob nl̄ dormit. Annoz xij erat puella:
t āīs xij erat mier p̄essa p̄petū non
credētiū: appnt i mutio fidei credētiū.
vñdi. Credidit abrahā deo t reputatū
ē ei ad iustīcā. Deīm iens i ptiaz
suā: filig fab vocat. Et h̄ mīstice. sī
fabri. q̄ fabricatq ē aurora t solā .i. ecclīaz
p̄mā t sēptē: i q̄z figā mīeri t pu
ella sanat. Nō est pphia sn̄ hōre: nl̄
t p̄pria sua. Comitat̄ sepe vīutes or
ginē: ut ē illd. Eīs ē filiū p̄sau. erat enīz
hūilia dñs respicit. t alta alōge ag̃nit.
Mittit deīm xij missi t dat eis p̄cepta
vīuēdi. ut coīteī vbi sil t fīm: t ai p̄
mīsq̄ tuīsibilib? visibiles vīutes mīs
cent. t sic vngebāt oleo egros. In fīmi
tate fidei: vīutes corroborāt. Hec
audit hēbdes nomē ihū ēt. Luchā
sub modio absōdi: fas nō est. Quo
audito hēodes ait. Quē ego decol
lauī ihēz: h̄a mortuus resurrexit. Per

yronia expresse pnūciat Herodes pellicē caput legis qđ ē xp̄m de corpe abscidit pho rudaico pplo. 7 dat̄ gētil puelle .i. cōne ecclē: 7 puellā dat mr̄i sue adulterē .i. synagoge cōdite i finē corp̄ eoꝝ sepelit: caput t̄ disco collocat. Ira hūata tegit: spūs t altal horat 7 sumit. Lō uenitur apli ad ihm: anūciāt q̄ egerāt 7 docuerāt. Ad lotū vñ creuit fluuius rutuli: deo sp refert gras missi sī hys q̄ arrepant. Et aut ill' Deūte secessū retr. usq; ad māducādi spaciū. Et hȳ ihe marcē secessū ducit qs elegit: ut il' malos vi uētes mala nō itēdant: ut loth i 20 domib. 7 iob t̄ra hus: 7 abdias t domo ahab. Et ait ill' Requiescite pusillū: usq; ad ues i ramus symaphis. Pusilla hȳ scās reqes longꝫ labor: hȳ p̄ea dicet ill' ut req̄escat a laboribꝫ suis. Erāt ei q̄ veiebāt 7 redibāt mlti: 7 nō spaciū māducādi hēbāt. In archa noe ala lea q̄ unꝫ erāt socīs mittebāt: 7 q̄ socīs erāt tres irrūpebāt, deducit t ecclā. Judas recessit: las accessit. Dz q̄dm recredū a fide: nr̄ ecclē reqes ē sī mercede. Rachel ei plozās filios suos. noluit cōsolari. Non ē hȳ iuuenū in q̄ bibit vinū nouū. q̄n cōtabit tabernā nouū i celo nouo 7 tra noua ablyoi bz nomis: cū mozle hȳ idult imo ēli tatē: cū v pāibz 7 duobz pisabz v milia vesta vite pascent: 7 xp̄s co phym ortana dcute plem fragmētū rolligit: cū sedebit sī thronos xp̄i. iu dicātes xp̄m tbz ifra q̄ sī fragmēta ab he ysaac 7 iacob: qn̄ relige salue fiēt qr ifra. qn̄ frē ad frēs videbo qđ i lege moysi 7 pphis 7 ps̄s scptū legī de xp̄o. Dn̄s p̄ hȳ qta vigilia nocti apparuit illis tudē mādās: abulās sī illis 7 dr. Confidite ego sū: q̄ vidēbi eū sicuti ē. Cū cessauit vētꝫ 7 procella. ihs sedēte .i. cymbate i naui: q̄ē omi usal' ecclā. Deq; et q̄cq̄ tūgebāt eū salui fiebāt: q̄n fugiet dolor 7 gemitꝫ et ad eū phisici: 7 rel. Phi seoz sī fluuū lactū furta rois obtūdyt .i. moysi 7 ysaie cōpescuē. ut nos aduīsātes hēses ōbis scptē vicibꝫ. Videtes discipulos nō lotis manibꝫ mā ducāē: gētiū cōione sīgt apd dcm 7 baptisma phisaicū sīle ē. Colocasia nō lota aplica extēdit palmites suos usq; ad mare. qđ culpa mali ē. Tradi no phisaica i mentē 7 vasis nō est tra tanda: sī abstinēda 7 tradēda depe ei t̄dictis hom: mādā dei cedit. Ps hȳ mlier syrophenissa cū filia spūm in mūdū hēbat ītrans: p̄cidit ad pedes ei 7 rat ei gētil mlier. Rogat p filia q̄ est mr̄ nra. nra cōna ecclā: mata eoꝝ demoniaca barbara ē. occidētal nacio: cui fides fecat de cane oue. micas at spūal' itellectus: nō panē ifractū licē cupit fidel' prudēs hūil: mereri qđ petit. Virtutē exies de fimbz ihu vēit p̄ sydonē ad mare galilee 7 rel'. Et hȳ ppie erat mag declaz dcute. Tyrus iti angustia: signās iudeā. de q̄ dns dr. Coagu statū est stratū: breue ē pallū: utrūq; opire nō p̄t: ut tri[illegible]eat se ad

gētes altiꝰ. ꝙ vdonla vo venacio it.
ꝙ est fuga ꝙ idomita nra natio: ma
req; galilee qđ fluctuosa volubilitas
ē. int medios at fines decapoleos qđ
īti decalogi mādā: saluatoꝛ ad sal
uādas gētes veū. ab aplis ducit: q̄
itrogāti se adolescēti q̄ facer ēndit.
nosti mādā. Et addūcūt ei surdū
7 mutū. Gens hūanū ꝑ mīta me
bra at si vnū hō. vana pestis absūpta
enuat in pthoplasto. Cecat dū male
vidꝫ: surdꝫ fit cū audit: dū odorat
emugit: obmutescit dū loq̄t: mac
fit dū manū erigit. ydrops fit dū
scupiscit. claudꝫ fit dū ꝓgredit. lep
suffūdit cū mudat. dēone iplet dū
dīnitatē appetiunt: morte morit
dū audact excusat qđ iobedieti fu
sut. Et deprecabant eū ut ponat illi
manū. incarnatū dñm: milti iussit 7
ꝑphe vide cupiebāt 7 optabāt. Appr
hendens eū dñs de ṫba seorsū: misit
digitos suos i auriculas eg. Deorsū sp
a ṫbulētis cogitacoibz 7 actibz īordiatis
moibz q̄ ipositis ducit: q̄ sanari
mētur. Digiti q̄ in aures eg mittūt
vba spūs sci: de q̄ dicit. Digitꝰ dei ē hic:
7 opa digitoꝝ tuoꝝ scī celi. Et exprūs
tetigit līguā eius. Sputa de carne
dñi est dīna sapīa: q̄ soluit vinculū
labioꝝ hūani gnis. ut dicat. credo i
deū ꝑem oipotētē. rel. Et suspiciēs
i celū igemuit. i. gemē nos docuit
7 i celū thāurū cordis nri erigit: qz ꝑ
gemitū spūalioꝝ ītime. fr uola
letīa cordis ꝓgat ut de Rugiebā
a gemitu cordis mei. Et ait illi. Effa
qđ est adapire. Lord ēdit ad iustīcia
one āt cōfessio fit ad salutē. Et statī apte
sūt aures eius 7 solutū ē vinculū līgue eius:
7 loqbat rēte. Apte sūt aures: ad ꝑcipi
dīcta 7 ꝓ. Solutū līgua. ut eructet
vbū bonū. qđ nō ꝑmīt mūne nr̄ vbera
cohībe: ut ait paul. Ego victꝰ: ꝙ vbū
dei i me nō colligatū. Et precipit illi
ne cui dicerēt. Nō in vtutibꝰ gl̄iandū
ce docuit: ꝙ i cōfessione. 7 humilitate. Quāto
āt eis plꝰ ꝑcipiebat: tāto plꝰ ꝑdicabāt.
Cuitas i mōte posita. vndiq; ceū
spectā abscondi nō pōt: 7 humilitas sp
ꝓficit ad glīaz. Quīdecīa vtute
septē panes. q̄tuoꝝ ieunis milibꝫ
frangūt. 7 pauci piscīcli bndicūt:
7 de fragmētis septē sportē plene sustol
luntur. Septē panes dō septē sūt spūsa:
q̄tuor milia. ang̃ē ng̃ui testameti
cui q̄tuor ꝑtibꝫ. Septē sportē ꝑme vir
ecīe: fragmēta panū mistici itellec
ꝑme septīane sūt: piscīcli bndicti libri
sūt nouī testamti. qm̄ ꝑsus assi ꝑtē dñs
resgens postulat. 7 piscē sr̄ posuit
puuis. Discīplis i capīa piscīū po
rigit. ꝙ hꝫ veīt bethsaida: qđ dom
vall' īti. ozue ē alia: ni mūdꝰ q̄ est
vall' lacrimaꝝ. Adducūt duodē
cim vtute cecū. q̄ nō videt i ante nr̄
retro: i. qđ fiūt. qđ est. qđ erit. Et tro
gabāt eū ut illū tangēt. qđ est
q̄ tagit: ni q̄ spūgit. Et apphēdit
manū ceci. ut lamētuoꝝ de cecitate
cordis sui agat: defluēs ut ihēmias
cuisoez cītatis dei hꝫ est aīe sue. Educit.

ert vicū ⁊ vicinitatē malox corrū
puit ē bonos mores: collogā mala
et expiēs ī ordos eī: ut videat volūtē
dnī ꝓflatū spī scī. Imposito manꝰ itro
gat eū li q̄ videt. ꝙ opa dn̄i vidit ma
iestatē eig. A magnitudiē ei cūtē: cūtor
agsert. et aspiciēs ait. Video hoies: velut
arbores ābulātes. Odest oēs homes supi
ores si exīstimās ī dignū se iudicās ut
dauid. vocāt hoīes: q̄ carnē mortuū ⁊
aluce vnū. Rex magn posuit sī ordos
eig ut videt clare oīa. ⁊ ꝙ opa visibilia
īuisibilia itelliget ⁊ q̄ ordo nō vidit
⁊ clare aīe sue statū. ꝙ rubigiē poti
mūdi cordis ordo repleti. Vt ei mū
do corde: qm̄ ipi deū videbūt. // Et
misit eū ī domū suā: ut videt m
se qd aī nō vidit. Nō ei putat hō
despans de salute ōmo posse: qd il
luīatq facile ꝓ spē p̄ ꝓfice. Et dicat
ei Dñe ī vicū ītuīs nēi dyas. Odest.
vicinus ceritatē tuā sp enarra: nō
vtute. ut ait apls. ⁊ fui blasphes
⁊ ꝓsecutq sū ecclaz dei. Ꝙ her cepit
dore cos. q. oz filiū hois mitta pati
⁊ tua dū resge. Die gubnatoꝛ
ꝓtq. tēpestatē in tnq̄llitate ꝓcuiet:
nautas ꝓtos vult ee suos. Vñ dns
Dic q̄s vult ꝙ meseq̄ denegz semet
ipm: ⁊ alt exaltō efficiat ꝙ ifir
maboz cruciat gla rsistentiū ordu
de sequt tradenda vtute: et post
dies sex ī mōte trāsfigurat⁹ ē ecclm so
cos discipls suis: ut nō timeret
obpbria cruis. q̄ videant ordis fute
glaz rsistoꝛ. Et vbi timuerit apd

se: aqrentes qd eet. cū a mortuis re
surrexit. Ipse marci ē. Id ē. cū ab
sorpta fuit mors ī victoria nō erit m
meoria pora: nec ascendet sr cor: cū ab
stulit dns oēm lachrimā oēz ab oī facie. Et ve
nies ad discipulos suos vidit tbā mag
nā ētra eos: ⁊ scribas aqrentes cū illo. Nō ē
hoī regere sb sole. Deꝝ ꝓtudos ondit
fluvia: magnos ꝓtulit ꝓ figura
motes. Alq dissentes cū fide ut tbe:
alq īuidentes cū fastu, ad ecclās iuerit
Et ꝓpls videns eū stupefactus ē: ⁊ cepaue
runt. Nō ē tior ī chīstate. Time ē suoꝝ:
stupescē stultoꝝ. Et ītrogauit eos qd
ei vos q̄ritis. Ad sat dns ītrogat:
ut confessio pariat salute. ⁊ mīmur cord
nrī sinomb; solvat ꝓpls. ut ē illud.
dic tu iq̄tates tuas: ut iustificēris.
Postea decima q̄rta vtute: vng
de tba affert filiū hūtē spm̄ īmūdū
tuē nō potant discipli curaē: salvare
cupiunt. Infidelitas utroz; ꝓpedit
salute. Spūs discpit spumātē ⁊ aresc
centē. Petoꝛ spumat ⁊ stultitia stridz
⁊ aridia aruit: ignauia discerpit
Discpit eū spūs appiqtē ad salute:
q̄ ē esca electā qs ī ventre suū trahe
desiderat ꝙ vroꝛes ⁊ dāna ut ferat ī rob.
Ītrogat ihc tpc: ⁊ ait ꝓ eo ab ifa
tia. Vt sig fiat gētī ꝓpls: cui a
nti re facerunt cultu īutil deop. ut stul
te īmolaret filios suos demonijs. Vñ se.
Et frapit eū in igne ⁊ aq; mittit.
Alij ei de gētib ignē vmabāt: alij
aq;. Et ut illi ihs Dñe potes me crede.

1 vicinus.

libtatē ḥ arbitrij īdicat. Vrā possibilia
sūt credēti. Quę sūt oīa: ni q̄ i noīe
ihū ⁊ saluatoris postulāt cū lachrimis:
pē puī audebat. Credo dñe: adiuua īcredu
litatē meā. Credulitas nr̄a ut nos tē
tā lingua īfirma ē: n̄ īnixa sbsistat
roboꝛ adiutoꝛij dei. Fides aūt cū lacrimis
optata vota capit. ut ē. fiat tī sēz
fidē tuā. Et cū audiret ihs ꝛrrentē tur
bā: īmutatū ē spūs īmūdo. Dehīc mi
ꝛa ꝓpria nauitas ihū dñi potētia eiꝰ
surde ⁊ mute sūt. Opiū īputat ma
lū qđ hoī ꝓstat: dū ille nūq̄ audit
⁊ loq̄t. qđ p̄cloꝛ penitꝰ audit ⁊ loq̄t
q̄ ab eo: ⁊ ap̄lus ne ītēas t eū. Fugę
ab hoīe nūq̄ reūtūr: si hō coꝛ suū sera
uerit clauib; hūlitatis ⁊ cht̄atis. ⁊ ostiū
obtinuerit īmunitas. Vñ ꝓpha dix.
Esto mi t deū pt̄ēm ⁊ i locū munitū: ut
sal me fac. Et fuit ē velut mozt̄uꝰ. Da
natus eterī dr̄. Mozt̄uꝰ est: ⁊ vita vrā
absc̄ondita ē cū xp̄o i deo. Nō t̄mitus
xp̄ianoꝝ nō est moꝛs: ꝑ silitudo moꝛtis
Et cū ītrassent domū: discipli t̄rogāt
eū q̄re nō potuissēt eiice illū. q̄b; dedit
ꝓtātē eiiciēdi dēōma. Et dixit illis. Hoc ge
nꝰ nō ēiicit: ni i oꝛōe ⁊ ieunio. Vtulcia
q̄ ad luxuriā carnis ꝓtinet: ieunio
sanāt ⁊ oꝛōe. Ira ⁊ ignauia: oꝛōe de
pellit. Medicina ꝙq; vulnis: adhibē
da ē ei. Ros sanat orbē: q̄d calcaneo
adhibet. Ieunio passiones corpis: oꝛōe
pestes sanāde sūt. Cū venisset
capharnaū. Capharnaū: ītis villa
ꝛsolatioꝝ. Cōgnūt ītpretatio: ad p̄
dictam ſnīaz q̄ dicit. Et ortō: tria die
rēsgelt. Granū frumēti mozt̄i: ut mł
tiplicē collegit. Dñe nō mozit: solū ma
net. Et cū domi essent: ītrogabat eos
qđ i via tr̄tabatis. In via ei tr̄tabat
de ꝓcipatu. Dimit tr̄tacio loco.
ꝓcipat nūq̄ sic ingredit: sic desert:
q̄ diu tenet. habit: ⁊ ītrat ē in q̄
māsione ⁊ i q̄ die finat. Vñ dr̄. Et
vult eē ꝓmꝰ: ut puer sit mīster.
Bonū ē ti debile ingredi vitā ⁊ sñ
cipito ꝓcipatu: q̄ duas manꝰ hn̄
tē ire i ignē extinguibilē. Duę manꝰ
ꝓcipat. Sti ⁊ sūbia. hūlitas absc̄de
superbiā: tenēs hūlē ꝓcipatū. Vmis
nō mozt̄uꝰ. ignis nō extinguit. Vmis
ē ysaīca sera. ignis ptās ī sūmata.
Vñ q̄ ꝓphaz dr̄. Ambulate i lūe ignis
mi: ⁊ i flāmis q̄s succēdistis vob. Oēs
ei ignē saliet. qđ ei victiā saliet. Vic
tima dñi ē genꝰ hūanū: q̄d ḥ tōe sa
pīae salūt dñi. corrupcio sāgnis custodia
putidinis ⁊ mī vmiū ꝛsumet. Illuc
ꝑgatorio igne ꝛaminabit. Bonū ē
sal. rē. Dalisulsū q̄ amat ꝓcipatū:
q̄ īcepare nō audet ⁊ ꝛfit. me de sꝰgoga
ejiciat: diligēs glaz hoīm magis q̄ dei
Dixit i vob sal: ⁊ pace habete īt vos. Dal
sedinē ꝛrrepcois amoꝝ pxi tpet: et
dilectꝰ pri. sal iusticie idiat. Et i
domo iterꝝ discipli eiꝰ ītrogabāt eū de
eodē. Et ḥ ꝓprie mīa. Iterata sāa vbi
no fastidiū: ꝑ esurie ⁊ sitī pstat. ut ē
illi sapīe. Qui edit me adhuc esuit: ⁊ q̄ bibit
me adhuc sitiet. ⁊ effluvia ē sapīe eloqa
gustata dilectōis mīltimodū sapore
redūdāt. Pluit dñs manna ad māducā

cãdũ sub sole lũsceṅs ut tera: reddens
mellita drã. ut ẽ illo ꝟ legebãt iusti sic sol
i regno ꝑris eoꝝ. Ad ignẽ ducta. ut pal
ꝺ smãs eoꝝ hoĩes ad aspa: ut ẽ. Dic q̃ dicit
ꝑ me venire: abneget scẽptm sibi: et
tollat ãcẽ suã ⁊ sequat me. Phisei ĩt
rogãt eũ. si licz uiro dimittẽ uxorẽ suã.
tẽptãtes eũ. Ite ꝑ aligta i domo itez
discipli eiꝰ ĩterrogabãt eũ de eodẽ ⁊ de
diuꝛsis statu: sic scẽps doꝛz caplin. Et
dicit illꝭ. Laiz diserut uxorẽ ꝛc. Dz q̃ dt
marcꝰ. Itez discipli ĩterrogauerũt eũ.
Lo discipli ĩterrogauerũt prius si phisei dz
sed ĩterrogatio ab aliis ⁊ aplis itez dicta
ẽ de eadẽ re: de q̃ phisei ĩterrogauerũt.
Vbi habitat ihero. Iherico ubi stat lu
na siue anathema. Passiom dnõ appi
quit ciuitatis nomẽ tñdem. Defuꝭ nãq
carnis xpi maranatha: neomenia est
ihrl celestis. Vbi iherico descẽtes. Ihesꝰ
solime ⁊ visioni puꝝ appiquat. Et
ꝑficiscẽte eo de iherico et discipls eiꝰ
⁊ plia multitudo. Thimei filꝰ barthimeꝰ
cecꝰ sedebat iuxta uiã mẽdicãs. Ecce
tadecima ẽtute. illuãt cecꝰ. Cecitas
ex ꝑte frẽ iudas. illustrat in fu
ne: qñ eis mittet helyã apbaz. Iuxta
uiã mẽdicãs. Ci ꝛsuat scẽptura nr̃ ꝛplet.
iuxta mẽsa mẽdicãs ẽsurit. Et cũ audiret
ihm nazarẽnũ tũsire: clãuit. Fili dauid:
miserẽ mei. Q̃ merita ꝓdicchar iudaicꝰ
illuãt ꝓpls: cui miꝛos ⁊ miseatoꝛ dnõ ẽ
illuĩans cecos erigẽs allisos. diligens
pauꝑes. custodiẽs aduenas. Et ꝛminat
ei mlti ut taceat. Petã ⁊ deonia: ꝛpel
cũ clamoꝛe pauꝑis. quẽ exaudiuit dnõ.
At ille magꝭ clãbat. Inquisitõe bello:
mangad lapidẽ aductoꝝ ihs ẽ ihũ na
zarenũ cũ clamoꝛe leuãde est. Et ꝓcepit
ihs uocari eũ. Et dicit ei. Alecqoꝛ esto:
surge. vocat te. Quia iuciens ẽ ordo saluꝝ
Audimꝰ ꝑmo: deiꝝ clamꝰ ⁊ ꝓsea vo
cam: postremo sigmꝰ. Audimꝰ q̃ ꝓphas:
clamꝰ q̃ fidẽ: vocamꝰ q̃ aplos: sigimꝰ
q̃ pmiaz: quimꝰ q̃ baptismũ: itroga
mꝰ ꝑ uolũtatẽ. Vnde sequit. Et precto de
stimẽto: exilies deꝰ. Exilie deꝰ hoĩe
nudatꝰ dicit. ut humilꝰ salues sr̃ montes
exiliẽt sr̃ colles: q̃ sequi tẽ deponẽs
pmarthas ꝓphas ⁊ aplos ⁊ alias side
ras. ad stimã se extendit. Dixꝭ illi ihs
Qd uis ti faciaz. Cõsidans ihs pmptã
uolũtatẽ: ꝓplendoꝝ desideꝝ remaneat.
Vñ alias dt. Oẽ qd̃ caiz petierit a uobis ⁊ oroẽ
a redẽtes: accipietis. Cecꝰ ait dixit ei
Rabi ut uideã. Vnã petiit a dnõ hãc
requit: ut uideat uolũtẽ dñi ⁊ inde
uidẽs uisitet tẽplũ eiꝰ. Vñ sc̃s ihs ait
dixꝭ ei. Fides tua te saluũ fecit. Et cõ
festi uidit ⁊ sequebat eũ in uia q̃ mẽdi
cabat: q̃ dixit. Ego sũ uia: uitas ⁊ uita
Ihs ẽ uia ãgusta. q̃ ducit ihrlim ⁊ be
thanie ad mõtẽ oliuaz: q̃ est mons
luꝰ luꝰ ⁊ ꝛsolacoiꝭ. Et cũ appi
quaret hierosolie ⁊ bethanie ⁊ ꝛtẽ
ussꝰ osãna ĩrtelsꝭ. q̃ est uisio pacis. i
q̃ manet fixa ĩmobilꝭ felicitas: q̃
sdm aplm mr̃ est oĩm credẽtiũ. et
bñ uiuẽtiũ in xpõ. Misit duos ex d
suis. Vnu uocant ⁊ bim mittit
discipli xpi. qm̃ christus nõ ꝛsistit cu
uno ut dr. Deuteꝝ. xi. Duo eduxit he
breos de egypto: duo deportauit boꝝ

de tia ſcā: ut ſp̄ ꝓpoſiti ꝛ̄ugāt op9 et
ſcāz ⁊ duo mādata de duabz tabul'
p̄feant. ⁊ duob⁹ fotib⁹ abluāt ⁊ duo
bz vectibz aurīa dñi ꝓtegēt. ⁊ mitt'
duo cherubī deū ogſtat. ſpu ⁊ mēte
p̄allētes. Pullū ligatū ducūt ⁊ ido
mitū. quē ſoluūt ⁊ domāt. q̄ē ꝓplis
gētil' ligatꝰ añ iamnā fidei funiculꝰ
p̄tōz ſuoz: ibiuio ſtantē. ·i· ⁊ lib'tate
arbitrij dubitans iter vitā ⁊ mortē
cēdā aī dicebāt. Ad fr̄tus ſoluētes
pullū. Nec ſi dicent. Cui p̄ dulce p̄tū.
Et ꝓponūt ille veſtīa ſua. ·i· ſtolā p̄i
mā īmortalitatis ꝑ baptiſmi ſacrmē
ta aſſert. Et ſedu ſup eū. Id ē in eis
ꝛ̄gnac̄ cepit. ut nō ꝛ̄gnet p̄cz ⁊ laſci
ua carne: ſ̄ iuſticia ⁊ pax ⁊ gādiū
i ſpū ſcō. Q̄ſti aī ſtruerūt veſtīa ſua
ī via: ſub pedibz pulli aſine. Q̄ſtrūt
pedes ⁊ niſi extīmi q̄ poſtāt. q̄s ad iu
dicādū ꝛ̄ſtituit apls. q̄ ⁊ xp̄i ⁊ ſi nō
ſint dorſū. ī q̄ ſedit dñs. trī cū miluti
bz a iobe ſtruūt. Alij aī frondes cedē
bāt de arboribz ⁊ ſternebāt i via. q̄ agi
bꝰ ad ornatū ⁊ ſacrmētū ꝑtinet: q̄ ad
nūcitatē. Iuſti ut palma florebūt.
āguſti ī tradicibz. lati ī floribz ⁊ fr̄tibz:
q̄m bonꝰ odor xp̄i ſt. ⁊ ſternūt viam
mādatoz dei bō fāma. Et p̄ibat ꝓphe
ſt ⁊ q̄ ſequēbāt apl̄i: ut lex abiſſꝰ abyſ
ſū ꝛ̄uocet. ·i· lex legē altera. O ſāna
·i· ſaluifica dicētes. Oſanna ſilz ⁊ ymis
·i· ut iuſti edificēt in cruīnā āgeloz
⁊ tieni ⁊ ſbtianei ſaluēt. Adeo vñ
dſd vicente ⁊ veniente ī nomē dñi ·i·
p̄is ſui. q̄m de patre filius ſuſcepit
nomē. ⁊ p̄ de filio. Et ītrauit ihelimā
ītēplū. Ihs mane ītrat ī tēplū: ī veſpa
exit ībethaniā cū xij. Mane ad iudeā
veīt: atz nos ī veſpa mūdi viſitat. Et
ſuneꝰ dñō ſalutē hoīm vidit alōge
ficū ſolijs nō fr̄tibz ornatā: ·i· ſyn
gā veſtitū mādatis hoīm ⁊ ſr̄ſtuoſo
nibz ſtobatā. cui denegat fr̄m ī cui.
vñ tēplū ingredies. eiūtit vēdētes ⁊
emētes. ⁊ mēſas ⁊ cathedras. ·i· qui
vēdūt hoīe ⁊ grad⁹ emūt. Deptū ē
ei. q̄ dom⁹ mea dom⁹ oronis vōb. iux
p̄fauī. vos aī feciſtis illā ſpelūcā
latrūm. Mane ihemā. Et cū veſpa fta
ceīt. egrediebat de cīuitate. Et h̄ ꝓpe mōz.
dñs p9 ſe relinq̄s tribias ī iudeoz ter
ribz: ut ſol egrediebat de cīuitate ad aliā
q̄ē benīuola ⁊ obediēs. Mane reū
tētes ficū vident aridā. Orcidit ſol
ozt⁹ ſol: lux ablata a ſēbis luxꝰ in
apls. Ficꝰ arida a radicibz. ſyn goga
ē a chap. ⁊ a cetis a q̄bz oīs ſanguis
ab abel uſq̄ ad zachariā reſtat.
Et dr̄ petrꝰ. Ecce ficꝰ cui maledixiſti:
aruit. Petrꝰ agnoſcit aridā et rub
ſcīſa radicē: cui ſuccrēdit oliua. fr̄i
fera pulchra dñō vocata. Dñi ſē
mīnē dico vō. Fidē q̄ vob dixerit
huic mōti. ·i· xp̄o q̄ē mos creſcēs
de lapide abſciſo ſn̄ mambꝰ. tollē et
mittē ī mare ⁊ nō hēſitauīt. ꝓq̄d,
cūz dixīt fiat. fiet ei. ·i· q̄m dicēt apli.
Digne mīſſeam⁹ ad gētes alteras: q̄
vos idignos iudicaſtī audiēdi vbū
dei. De. Et cū ſtatis ad oronē: dicite
ſi q̄ hētis adiſſ aliq̄. Dep̄tē verſꝰ

orois dnice ⁊ marcy suomore ī vna
oroē ꝓphendit ihs nāq; cui dimissa
st oia q̄ ap̄lus rogab⁹: ī ut ꝓseuet
ī eo qđ obtinuit. Et venūt ihm
ihelis. Et dicūt illi seniores q̄n q̄
ptate hec facis. Ihs rndit illis. Bap
tiſmg iohis de celo eāt: an ex hoīb⁹.
Et cogitātes dicēt sibi. Si de celo dicet
mūdi obscuritāt: ut dicat. Quare luc
nā xpō meo: ūmicos eius idurā effusioē
Et ihs ait illis. Ego dico vob⁹ q̄ ptā
te hui⁹ fiō. Hic cū ꝓfso ꝓfuit deo. Et
cepit illi ipa' loq'. Hō plantauit
vineā. Hō dr deo ꝑ humano affectū:
vinea domg isr'. Depis ē custodia
agrox: ⁊ lacg ē lex. Turis templū: agrole
sacdotes. Pegnauo dei. lubtus mri ar
bitrij: seruis missis. ꝓphas: scis vnec
obedia. De ꝓphis: alij cesi. alij vul
nerati. alij occisi. Filiū charissi⁹ et
nouissi⁹: vnigenitū ē. Verebuntur
filiū meū. Q promiā hī dr. Et accepit
et eis ext vineā. i. ext plebē: dicentes
samaritanes ⁊ deonū hebr. Dat
vinea alijs: i. ab oriēte ⁊ occidēte
⁊ austro ⁊ aq̄lone venientibus. Treat
bētib⁹ ai abhā ysaac ⁊ iacob i regno
dei. Lapidē quē repbi ed.ic. Hic lapis
repbi quē gestat āgulꝰ nūgens i
cena agnū cū pane: simēs vetꝰ
uchoas nouū testatū. Hic pstat mi
ra i oculis nris: ut topazion. Cur
interrogat eū melius vb et audant
sic apes: mel portates i ore ⁊ aculeū
i cauda dicētes. Q̄ ꝗ. scī q: vetax es.
Liz dari tributū cesari an no. Hale

siqđē cogitatoēs i yma tre mgūt:
q̄ de xpō exeūt ⁊ ad exteriora cenos
tute reuoluūt. Rō iudeis eudēt
accidit. cū blasphemāt ⁊ nocētes xpi
cruce vsati sūt. Rndit illi. yginē
celsans hmōi. Numq̄ coactū celsā
vos ipos deo lubēt' reddite. Signatū ē
sup nos lumē vultꝰ dei: nō celsans.
Et venūt ad eū seducere. De hac
qstione alias disputās. Hic nō ē nob⁹
cura errorus alieni: sē q̄ erāt homines
sic āgeli dei. s. neq; ibi nascūtur
morit neq; ut infans ibi n' senex
Mulier filius nō reliquos semē ex
septē fris nouissime mortuꝰ: q̄ aliud
sigficat q̄ iudaica sy'goga relicta
ac si mortua aspn septiformi q̄
septē priarchas ꝓpleuit. q̄ nō reliq
uit ei semē althe qđ ē xpō. Hic
tet ei puer natꝰ ē illi: nob⁹ tn gētib⁹
datꝰ ē. Sue mier mortua eāt i xpo:
ne cuiq; priarche de vi ī resurrectiōe
diligūt. Septeno nāq; nūo. vnius
ꝓfectꝰ signat: ut vsq; vice ysaie
dr. Apphendēt vii mules vnī viri. i.
septē ecclie q̄s dns vnꝰ amat argu
it ⁊ castigat. cui vna fide adorat.
Hic sē vii septē sportē panū semet
plene. Panes vba sūt spūs scī: sportē
vo ecclie. Hos panes ihs benedicens
fregit et discipli eis diuserūt tbe:
dū die septio benedixit opa q̄ sua
reqescētes in eis. Vn luce scā pmo.
q̄ ē sapie. ⁊ sermeto sedo. qđ ē itel
lectꝰ. ⁊ arida tuo q̄ ē obscuris. ⁊ vo
ribꝰ accessis q̄sito qđ ē obtutis. ⁊ vo

lanlib⁹ prsab⁹ qnto sut sciencie. alia
tis et alia vuiete sexto .i. hoie ad ꝑ
ginē dei frō qđ ē pietatis: septiō
die spūs tōus dnī q̄ ꝑmanet sanc⁹
i sclm 7 replet orbē tiaz. scā replet⁹
ecclā nō hns maclam nez rugā.
Lux aūt ecclā septiformis .i. pfectā ti
more replet. ecclā iusto luz vr sal
uū qđ q̄ rogat. nō mtires i iudiciū
cū suo tuo dnē: qm̄ nō iustificabit. t.
ois viues. Dnī hūjs septē q̄litatib⁹
spūs psaltiū cātauit: miserans i
eo qđ negligētia mā pepit. qđ di
ligētiā q̄ sierat. qđ dīna prudētia
rtulerat. qđ inimici istigatio fra
dauit. qđ oblīuio lubrica sbtraxit
qđ humana fragilitas rtulerat. qđ ig
rātia ip̄a inde fefellit. Oēs hos vñ
affus. i ps̄ inimicis expssos: ut ē illd.
Concep⁹ dolorē 7 pepit iqtē: scdo p̄
uem imaritate et clāu: trio victa
7 occlta sapiē t. ma. m.: q̄sto ri
mei alaz meā cludederit: qnto. ob
liuiōi dat⁹ sū tāj mortuꝰ a corde:
sexto qm̄ lubi mei ꝓpleti st illusi:
septio delcā iuuētutē mee 7 ignorātias
meas nē meineris dns affectus.
spūs septiformis emūdat 7 illuīat:
ut septē luchne de augusto ardētes. a
q̄lonares tnbras de tabnaclo te
stionij expellāt. Dspūs sapiē ingre
negligētiā repellit: spūs intellctus
diligētiā rōnabilit̄ q̄rit: spūs cōsilij
dīna prudētiā prudēt inuenit: spūs
fortitudīs istigatōes fortit retudit:
spūs scē oblīuionē lubricā diu ec

itegre nō sinit: spūs pietatis humana
fragilitē clent idulget: spūs timoris dn̄i
ꝑhumanā ignorātiā ardent decoꝝ ac ple
ne replet. Dapiā domū edificat:
intellctus gubnatia tuet: consiliū bō
discreta frāt: virtꝰ i pacā aiam
possidet: scā dīne fidei 7 salutis
acquīt: pietate ꝓximitas pximis vite
7 fute cōsistit: timōre humilitas cōsiat
7 oēm pcm expellit. q̄rtum sapiē ti.
dnī ē. Unctuꝰ homelia de mortuis
aūt q̄ resgat nō legistis i libro moy
si si rubū i q̄ est similitudo mā: i quo
ignis ardebat ꝑ nō cōsumebat: Voc
bat. Voc vos inflāmat eloqū meū:
ne spinas mās sub maledcō gnīa
tis absumit. Ingens dei abbā dei
ysaac 7 dei ysrahel iacob: ter deū no
mināndo trinitatē intimauit. Ho est
dei mortuoz: ꝑ vivoz. Unū deū ite
rās: vna sbnaz ꝑ. Unuit aūt: q̄ vē
dicat porcionē quā elegerat q̄ certū
vō sit: q̄ qđ vēdicauerit ꝓdiderit 7 et
itroganit eū vng de scīs: qđ est pmū
oīm mandatoz. Audi israel. dns
deꝰ tuꝰ vnꝰ ē. Cuius ē hec q̄stio ꝓbleu
matis qđ ē cōe oībz patribus i lege: ni
q̄ diuīsa i leuitico 7 exodo 7 deutō
nomio ordināt mādā: vñ nō vnū:
ꝑ duo intulit mādā de hūjs etei
duob⁹ uberibz sue ꝓtoza sponse ele
natis: nrā aut infamia. Et ait
illi scīa Dñi mgr i vitate dixisti.
Et dixit illi ihs Nō es lōge a regno
dei Cūe nō est lōge: q̄ vēit callide.
Logior nāz de a regno dei ignorātia

ꝯ saā Vñ sup̄ saducei & ẽratis mq̄
nesciẽtes scripturas: nec vtutẽ dei. Et do
cebat eos ihs i tẽplo. ⁊ pala eis de sc
loq̄t ut inexcusabiles sint: ⁊ ut ignis
ad tẽdat arida sẽbaz ⁊ phisicoz ẽcepla
Cauete a scribis q̄ volūt i stolis ābulare.
Et sedes ihs ad gazophylaciū ⁊ dicia q̄
custodiā: aspiciebat quō dites iacta
rẽt mlta. Et veniēs vna vidua pau
pcula. duo minuta qđ ẽ q̄drās misit.
Et ait ad dños suos Vidua hec pau
plꝰ oīb⁹ misit. Diuites q̄ sūt. n̄ q̄ pferūt
de thesauro cordis sui nouā & vetā. q̄ sūt
icta & oꝛtā scripturarū testamēti.
Pauperula vō q̄ ẽst. n̄ ego & filiꝰ mei:
q̄ mitto qđ possū ⁊ desidero qđ nō pos
sū vob explanare. Nā nō q̄tū vos au
distis: sz ex q̄to affectu dās. Vnꝰ q̄sq̄
qđrantē pt offre. Hec ẽst torta panis
i leuitico: q̄ ē voluntas pmpta. Huc
cur q̄drans dr. Cū cū ebus assistit: to
tū tribuit. Deo & fco cor dr totū virtu
sua misit: tō ei voluntas corꝑis in
virtute assistit. Vñ dr. Toty laboꝛ hois:
tm oꝛe suo ē. Et cū egrederẽt de tẽplo.
ait illi discipulis illadē nouisti tpis
⁊ destructoēs tẽpli cū plebe & īra sua:
de q̄ lapis sup lapidē nō relinquet. ⁊
testiōnia pphaz sup eos i q̄s iudei re
torq̄bāt ea. ut ē i plin. i esdrā i tota
babel. ⁊ machabeos. Huc eruiat. oīa
spanda sūt porro q̄ tractanda. pseudo
xpi pseudopphe. gēs sup gētē. regnū
sup regnū. tire motꝰ. bapulatio pdicatiū
pdicatio ecclie. angelꝰ usq̄ ad fines tire. ut
aīe iudicū clamet ecclia. A finib⁹ tire.
clāmu ad te dne. Doestici i doesticos
sgutes: ab horrēdo tẽplo. fuga i mō
tes. ut nō dñdat ad ima q̄ descēdit
ad alta: oraē ut nō hyeme fiat fu
ga nra. vl sabbo. ⁊ ne fimat fruc
nrī opis cū fine tpis. Hyeme enī
fimit fructus: sabbo vō tpe Tribulacō
ingens & dies breues ppt electos: ne ma
licia hꝰ tpis mutet actionē eoꝝ sicut de
de noe dr. Post hꝰ sol tenebras abit ad ge
lida horrida ut hyeme: & luna nō splē
debit serena a tempestate dissensionū:
& stelle erūt decidentes i luce. qm pe
ne deerit semē alphe cui sua similater
et virtutes q̄ m cōmouebit ad
ira vindictē. qm mittetur a filio hois
venientē i nubib⁹ celi cū virtute: qui
prius sicut pluuia i vellꝰ gedeō descēdit
i humilitate. Et aggab electos a quatuoꝛ
ventis: ut tritici vitulatū de area tolli
tur. Hec parabola hꝰ est pphia folia na
ta. verba sunt prophetia: esta vō pruā dies
ē iudicij. i q̄ vna q̄q̄s arboꝛ manifestabit
q̄ intꝰ habuit. an aridū. an viridū.
an vide ad platanidū in eden cū lig
no vite. cꝰ sunt folia i salutē gētiū
⁊ verba q̄bꝰ dr. venite benedicti patris mei
percipite celū & terra tibi subdet: verba aūt mea
nō pteribūt. De die aūt illo & hō nēo
scit nec angeli nec filius: n̄ pr solꝰ dr
ē q̄ dr. nec filius. n̄ pr. Sed ē nec fi
lius: n̄ de quo dr pr maioꝛ me ē. ⁊
corpus eius i tria positū qđ ē ecclia. Vigi
late & orate: nescitis ei qn̄ tps sit.
Vigilia noctis: opꝰ ē an̄ morte corpis
Ho pegre pficiscens. corpus ē xpi i celi
ecclia tū: reliquit domū suā q̄ est ecclia.
dās seruis suis potestatē cuiꝰq̄ operis ⁊ orto

talẽta uñ lucã Et iãmitoũ pcepit
ut eugilet: ⁊ ei q̃ pdicat. cui dicit
Si nõ ãmũciãuis ĩq̃ ũq̃te ſuã: ſag
nẽ ſuũ de manu tua requã. Vigi
late g̃. Reſcũs ei q̃ do dom⁹ ve
niat. ſero an media nocte. q̃n ſt
otiſa egiptioꝝ pmogenita: ne ĩueĩ
at vos dormẽtes. Nã q̃ dormit non
corpa vera ſ̃ fantaſmata ẽtendit:
⁊ vacuꝰ vigilat de hys q̃ viderat. Sic
mmuꝝ ſti q̃ũ mũdi amoꝝ rapit ĩ vita:
deſit pꝰ viti q̃ ſomniabãt pdo dc.
Q̃d vob dico: oĩb⁹ dico vigilate. Hoc
fine cludit ſmonẽ: ut cõe oñm pcep
tũ nouiſſ. ꝑ pmos audiãt. Passio
Erat aũt paſcha azimoꝝ. pꝰ
biduũ Iuũ aſſyrgamꝰ libũ
nrm de ſangine. ⁊ limina domoꝝ ⁊
⁊ ſimẽ cortineũ ctũdem⁹ domui oza
cois nre: et cortũ ĩ mañ mã ut ſa
re ligemꝰ: ut vaccã rufã ĩ valle oc
ciſã. enarrẽ poſſimꝰ. Paſcha tũſito
it: phaſe imolacõ. de imolacõe ag
ni ⁊ tũſitu ꝑli ꝑ mare vl ꝑ egiptũ:
ꝑfigũtur paſſio xpi ⁊ redẽptio ꝑli
de ifmo. q̃n nos ꝑ biduũ viſitauit. ⁊
pleniſſiã luã etate xpi pfitã: ut nr̃ cõ
alq̃ ꝑte tũbroſa. carnes agni ĩma
culati q̃ tollit ꝑcã mũdi. ĩ vna do
mo q̃ eſt ecl̃a mũs ſiue vna ecl̃a
catholica. calciati cltate ⁊ armati
vtute comedã dicẽtes. Etei paſcha
nr̃m: imolaty ẽ xpc. Et q̃rebãt ſũ
mi ſacdotes q̃ ſcribe quõ eũ dolo tene
rẽt ⁊ occiderẽt. A pncipibꝰ: ⁊ egſſa
cũgtas ĩ babiloẽ. Otriſo ei capite:
totũ coꝝ ĩnerue efficit. Oñ miſeri
facũt: q̃ caput mouat. Vltant diẽ
feſtũ: q̃d euenit illi. Nõ ẽ ei feſtitas
hys: q̃ otiũ ⁊ miãz ꝓdiderit. Venit
ihs bethanie. ĩ domũ ſymõis lepſi.
tymuly cuoꝝ ſ̃ ad lcm ſuũ tedit:
⁊ filiꝰ pri obediẽs uſq̃ ad moꝛtẽ. obiãz
a nob petit. Dymõ lepſi: mũdũ ĩfide
lẽ ſigt. vler cũ alabaſtro ecñaſtica
fidẽ: q̃ dt. Nard⁹ mea: ded⁹ odorẽ ſuũ
piſtica nard⁹ de: ⁊ miſtica vl ⁊ ꝑciosa.
dom⁹ ĩpleta odore: celũ ⁊ tra ẽfrautũ
alabaſtrũ caſle ẽ dcidũ: q̃d frãgũ
ad caput. ex q̃ oẽ corpꝰ ꝑpaginatũ ẽ.
Recũbẽte ꝓ ⁊ hũluate ſe. ut eũ tã
gẽt fides ꝑfectas. q̃ de pedibꝰ aſcẽdit
ad caput ⁊ a capite ad pedes dñi.
ꝑ fidẽ ⁊ ad xpm ⁊ ad mẽbra eꝰ. Erãt
aũt q̃dã idigne ferẽtes. P̃ symodythe
dr vnꝰ ꝑ miltis ⁊ milti ꝑ vno: duc
tes it se. Ot q̃ ꝑdicio hꝰ vngẽti.
Ꝑditus. de ſalute ꝑdicoꝝ ĩuẽit:
et ĩ ficu fr̃afera. moꝛtis laq̃ũ pa
tiſcit. Potat ei venũdari hꝰ vnge
tũ plꝰ q̃ trecẽtis denarijs q̃ dari pa
pib⁹. Sub ꝓtextu auaĩe: miſtiũ
fidei loq̃t. Etẽ nr̃a fides trecẽtis
emit denarijs. ĩ. decẽ ſenſib⁹. actionib⁹
ſcis ⁊ extioꝛib⁹. ⁊ ꝑ coꝝ ⁊ aiaz ⁊ ſpm
triplicatis: ut ⁊ nos ſic gedeon tre
centoꝝ virorꝝ nũm aſſumẽtes. al
lophyloꝝ caſtra. pauꝑes ſpũ fractis
lagũcul' nris tũ tubis ⁊ luchnis de
ſtruam⁹. ⁊ ut abha tũ trecẽtis vic
ſpolia ad veſpã dicam⁹. De Donũ
op⁹ opata ẽ ĩ me. Et credit ĩ deũ:

6,

et de ptitis ⁊ de pñtib⁹ ⁊ de fluxis venia
rogat. Deit iudas cū gladio ⁊ lignis. In
cubit vtuti sci: q̄ despat de adiutorio
dei. Dat signū osculi cū veneno dolo: sic
chay obtulit sacrificiū sub dolo ⁊ repba
tū. Dñi dimū ⁊ acetū i cruce ponit. Et
tenuerūt ihc. Hic adē ioseph vicin⁹ vēdi
tū a fribz suis: ⁊ frū ptrā fuit auxiliat eis
Vnus educes gladiū: āputauit auriculaz
sui. Predicatio petri audita a iudeis
abscidit rēgnū dei. Tūc dñi ait. oēs relinq̄
tes eū fugerūt. Tūc adipletū ē qd dr. Elō
gasti a me amicū ⁊ pxi⁹ ⁊ no. m. a mis.
adolescens q̄da sequebat eū amictus sindone
sup nudo. utrūq; corpe: ⁊ tenuerūt eū At
ille relicta sindone: nudus pfugit ab eis.
Ph. Pace mea. Cui ⁊ ioseph: q̄ relicto pallio
nudus de manib⁹ iudicū dnē aufugit.
Si vult effugē mang iudex: relinq̄s me
te q̄ mūdi sī fugiat p nobis. Et sūrēxit
sacdos ⁊ scribe. Tūc scīa est rēgratio thau
roz ⁊ vaccis pl̄oz. Petrus alogē sequit.
Dir duplex aīo: īstans ē in obz dñi
sui. Timor retinit: caritas ēicit. In aīo
cū milites calefact se ad ignē. Atq; sacdo
tes sciant dubiū ē. milites sī dēonia:
ignis desiderū caēle: cū q̄b⁹ q̄ manet
flē petrū nō pt. Dūmi sacdos ipebat
flm testiom adūs ihc cogitata ē iniq̄tas
si: ut dnā adūs ioseph. ⁊ sacdotes ad
vsū susānā. Ex ignis sūt malia deflat:
vñ se. Et sueienda testiōia nō erāt.
Qd vaiat: ictu hēt. Quā dicebāt du
dum eū dicētē. Ego dissoluā templū hc.
Mons est hēntoz: vbā de vitate nō
ille dxt qd illi dicāt: ⁊ sile vbū de templo
corpis sui qd p tridui resuscitauit. Ex

gēs sūmi sacdos: itrogauit ihc Ille aūt
tacebat. Ipē deū ⁊ saluatorē nr̄ q̄m̄
do salutē stulte ⁊ humano gñi sua pieta
te sbuenit: sic omis sūt vocē adorātiōis
ducēt. ⁊ obmutuit ⁊ siluit a bonis.
Cautūtas xpi: apologia ⁊ excusacōis ade
absoluit. Et dr ei Tu es xpc filius dei
bndci. Qd expectabant delōge. ipse nō
videt: sic ysaac caligātibz oculis iacob
sub manibz nō agnoscit. ⁊ lōge de eo fu
turū tanit. Ihc aūt dxt illi. ego sū: ut
inexcusabiles sint. Et videbit filius hois
a dex. vir dei. Sacdos itrogat filiū dei.
ihc aūt indet filiū hois: ut hic stelli
ger dei filiū eūdē cē et filiū hois. et
ne q̄tūtatē fidei in trinitate. ⁊ hō in deo
⁊ deū in hoīe sit. A dextris sedētē virtu
⁊ in vita rēgnātē spūtina: ⁊ virtute. dīna
vehentē in nubibz celi. In nube ascēdit
cū nube veiet. ⁊ corpe suo solo q̄d sup
sit a vgine ascēdit: ⁊ aī multiformi
ecclīa q̄ est corp⁹ xpi ⁊ plenitudo eius ad
iudiciū veturus ē. sic dr̄ mth. cū
aūt venit filius hois: ⁊ oēs ā li eius exc.
Dūmi sacdos scidit vestimēta sua: hoc ē
ephot in q̄ hēbāt horē iudei amisertūt.
Ih adē samuel scisso pallio de manibz
saul ⁊ regno. Aliter gētiles nō scidit
tunica xpi: sacdos vō scidit dignitatē
sacdotij sui. Et idēnat eū reū mortis:
q̄ virtu suo reatū nrm̄ soluet: ⁊ vela
mine carnis sue velamē ordiū nrōz
aufret: ⁊ spūtamūb⁹ susceptis. fricz
aīe nre lauacr. ⁊ colaphis q̄bz ē caput
pcussū ē capr̄ humani gnis q̄ ē adā sa
nauit: ⁊ alapis q̄bz ē expalmatz ma
illa. laus ex manib⁹ malignantiū

tūnici: q̄ sūt mysteria ecclē xp̄i q̄ deus
agēs dedit eis. Hēc nō mētis: saluati
sumꝰ a deo Et bibēt ex eo oēs Felix
ebetas: sacietas salutaris: q̄ q̄nto eo
pōsig sumūt. tāto sōbrietatē mētis do
nare dignat. Et iudas bibit ꝑ nō sa
tiauit nr̄ sitī extīguit ignis etnī: q̄ ī digne sumit mysteria xp̄i. Hic macha
ī luna ondit: q̄ nūq̄ deleī. Tūa eccl̄ē
optat q̄ nō hz̄ splēdorē: ꝑ a sole certis
modis suscipit lumē ī. a xp̄o q̄ ꝑma
net ī etnū. Vbi felicꝰ ē sacrificiū. ibi e
mūdat: ꝑ eos cogitatio q̄ dux ad cul
pā ī spiēs: q̄ se crucifixerāt crudelitatis fe
rorib⁹ muscueī. Hāgs nouū testamēti
p mētis effūdit: nō oēs emūdat. Nō
bibā de genīe uitis: usq̄ ī die illū cū
illō bibā nouū ī regno ꝑris mei. Hic
mutat tm̄ sacrificiū ꝑ nō mutat tp̄i:
ut nos nūq̄ cenā dn̄i aī xiiij luna
ctās. Et fecit ī xiiij respondēs ī xj luna
cenā dn̄i fecit: q̄d nūq̄ ī ueteri nec in
nouo testamēto inuentū ē. Et ymno dīc.
ī laude dn̄i: ut ē in ps. Edēt pau. ꝛ
sat. ī l. do. q̄ re cū Et mād. oēs pīgues
fecerāt. et adorauerūt. Et exierūt ī mōtē oliuaꝝ.
In mōte oliueti ihs tenebat. ī ide ad
celos ascēdit: ut nos sanctos q̄ ide ascē
dimꝰ ad celos. vñ vigilam⁹ ī ora⁹ ī luga
mꝰ nr̄ repugnās ī tra. oēs vos scādā
lū patiemī. oēs cadūt: ꝑ nō oēs la
cerāt. Sūcp q̄ dormit nō adiicit ut resꝰ
gat: Carnale ē cadere: ꝑ diabolicū est
iacere. Scptū ē ꝑcute pastorē. Phā po
stulat passionē dn̄i: ꝑ videt Paulū
pastorē: ꝑ bz̄ ſnalū filiū a ꝑre mitti
ī ꝑ uicti: ī crucifixus ī patre. Dispge

t oues: pastore rapto Dz p̄ꝰ q̄ ꝑ resurgēdo:
p̄ vos ī gal. Resurrō ꝑmittit ī ut non
spes extīguat. Petrꝰ aut Et si oēs scā
dalizati fuerīt ꝑ nō ego. Ecce anīs sine
pēnis ī altū volat mīlt. ꝑ corpꝰ aggrauat
alas: ī tīore humāne mortis. tīor dn̄i se
pe vocat. Petrꝰ gallꝰ vocē bis dedit: ter
me es negaturꝰ. Gallꝰ cantat: petrꝰ ter
negat. Gallꝰ luas nūcꝰ q̄s ē ni spūs sc̄s:
cuiꝰ vocē ī. ꝑphās ī aplis nos de trina
abnegatiōe q̄ deū negauīmꝰ nosse vocē
tribus exterit. excitam⁹ ad amaīssiōs
p̄ lapsū fletꝰ. q̄ male cogitauīmꝰ de deo
ī male locuti sum⁹ ad ꝑximos ī maleficī
ad nos ipos. Et venit ī ꝑdiū gethy
semanī. ī. vallis pīguedinū: ubi taurī
multi circūdederūt eū Sedete hīc: donec orē
Sepanti ī oroē q̄ sepāt in passiōe: q̄
ille orat. illi dormiūt: pīguedine cordis
obpssi. Cepit pauere ī mestus ē usq̄ m
usq̄ ad mortē. Pauē ī tristari docem aīa
iudicāt mortis: q̄ nō possum⁹ ꝑ nos dicē
ꝑ q̄ illū venit p̄ceps mūdi hīc: ī in
me nō hz̄ q̄ꝑ. Et dix Abba ꝑr̄. Hebrice
q̄ grece logt: q̄ nō ē distinctio iudei et
greci. Si possibile ē: trāsfer calicē hūc a me.
Spūs q̄d nō ego volo: ꝑ q̄d tu. Vsq̄ ī finē
nō cessat dorē nos p̄cibz obedire: ī vo
lūtē eoꝝ voluntati nrē ꝓponē. Inuenit
eos dormientes Dic dormiūt mēte: sic ī
corpe. Vigilate ī orate: ne intrētis ī tēpt.
In tēptatiōē intrat: q̄ orat neglig. Ter
discipli dormiūt: q̄ ter dns orat ī susci
tatur Tertia dormitatio tres mortuos
q̄s dns suscitauit sign. Prima ī domo:
scdā ad sepulchrū: tīa de sepulchō Trina dn̄i
vigilia. tres psōe hīe nos ī orando dorm:

6

sā: vōuit dñs nomē tuū Vt tollet ītē
eā dū legēt maledōs ut tollet male
dōm Dymō q portat crucē in āgaria:
pē est q laborat. plaude humana Co
gūt eī hoīes hūc laborāe: quē nō cog
tiōr ⁊ dilaō dei. Ipā spēs cruc̄s q̄d ē.
ñ fōr q̄drata mūdi: Oriēs de vertice
fulget: artton dexteā tenet: auster
leua ⁊ silvit: occidēs sb plātis fīmat.
Oñ apls dr Vt scīas q sit lōgitudo et
sublimitudo: altitudo ⁊ pfūdū. Aues q̄s
volāt ad ethēa fōrmā crucis sumūt:
hō natās p aqs vl oīas fōr crucis ve
hit. Nauis marina antēna cruci
fīxata assufflat. Thau trā. signū sa
lutis crucisq descēdit. Et pduāt eū
golgatha: q̄d it. Caluaria. Tradit
iudeis q in h̄ mōtis loco. īmolatq est
aries. p ysaac: et ibi decaluat xp̄ūs
.i. a carne sua vīz carnali iudea se
pat. Et dabāt ei bibē mirratū vinū:
hō ē acetū. Sucus letal pomi ab sēgit.
Et nō accep. .i. p q̄ patit. Dñs de eo dē
crue nō rapuī tuē exclusbā. Et cū
fixer eū. h̄ loco figāt. Tal. Ligno p̄mo
ifīra ē mors: lignū p̄mū. lignū scē
bonī ⁊ malī fuit. Et sīdm lignū boī
tūr nob ⁊ vite lignū ē. Extēsio manꝰ
p̄me ad lignū apphēdit mortē: extē
sio sīde vitā q̄ qreat ducit. Ligno h̄
vehim. p mare vndosū: ad trā viuē
tū dīcit vesta. Vestis dñi eis
mādata sūt. q̄bz tegit corp eis q̄d ē
ecclīa: q dīcit. int milites gētiū ut
sit q̄tuor ordies cū vna fide. .i. iuga
ti. viduati ppositi ⁊ sepati. Dorsit tu
nica īdiuisa pax ⁊ vnitas: ro sunt

i modū anuli regāt. Erat āt hō tūc
⁊ crūcifixer eū. h̄ ve ⁊ ppue mgretulr.
Ab sexta hō tēbre suffudit trā: ut nō
q̄s potuiss mouē capt. A tresio nāq;
fratū mag ascēdit ad cēlestī. .i. a trā hō
cūs usq ad trā restrōis: p̄ q̄s dies.
Tricesio fr̄atus ē in cruce ⁊ sepagesio in
ifno: cēlesio i paradiso. Et eār tytulus
cause eius ascripsit. rex iudeoz: q̄d i tra
l̄ psalmoz pnotat. i fīnē ne corrūpas
et h̄ ebz līguis. malch. iudeoz. basile
os. gromoloseon. rex. ifessoz. Ne tres
līgue ad pūcipatū crūs titulo sce
te sūt: ut oīs līgua cōfiteret pfidā
iudeoz. Et cū eos duo latrōes cū ī
q̄s vitas deputā vnū relīq sinistr.
altr assūt dextr. sic i die iudicij
fiet. Et sīl in cōmne: tā dissīles sortit
vias. Ale ascēdit petr ī paradisū: ale
iudā i īfnū. Confessio breuis viā
acquirit lōgā: ⁊ bl asphēia finita pe
na plectit. et na huc pullr ad vitē
ligat. iude: h̄ anabolīū tīguit in
sangne vue. h̄ lacēam hedi vnua
Blasphēbāt eū mouētes capita su
a. Emittit ūq; mors q̄n exclamat
vīcula ifīni. usq ad ade ducē q est
dux gnīs humanī. Dñs de cruce.
Re facēt salutē quā ichoat. ⁊ vidēt
postea cēlestē de sepl̄ch. quē de crs
dñs nō credebāt patibl̄o. Vbi est o
iudee ifedelitas tua: Adh demo
dicebat. Dr rex isrl ē dñs dat de cte
Vospos ⁊ sulo: vospos ⁊ iudaū pe
to cūcto mirabilr ē mortuū posse
resgē: ⁊ q̄ adh vnū de cruce dñs. Ma
pestis: dū maiora p̄cipiunt. Dz ifide

plaudet ut dr. Oēs gētes plād. mā
et cruce sua crucifixū nr̄z absoluet:
7 morte sua mortē nr̄z necauit. Cū fo
ma spēte necat: sp̄ a spēte de vgā
fō alij absorbēt spētes. Vn̄ p. ph̄z spē
dr. ero mors tua o mors: ero morsus
tu⁹ ifne. Obpbia eg nr̄z abstulē obpbiū:
victa la eg nos liberos fecerūt. Corona spi
nea capitis eg. diadema regni adepti
sū: vulnibz eg sumꝰ sanati: sepl'tā
eg resurgis: descēsio ē eg ad ifēs. nos as
cēdis ad cēlū. Hic uicit mel de ore leois
mortuū. Hoc quā pulcher ph̄a aut. Hō
retribuā dño: p oīa q retribuit mi. Et
cū ēēt petrꝰ i atrio 7 rel. Petrꝰ sn̄ spū
sci dalle cessit: cū spū nr̄o regibz nr̄
pūcipibz cedit. Prima dalla. titubacio
ē. fēda sensio: tūc vir. actꝰ ē. Hec tria
negacio: quā abluit p fletū vbi xp̄s
recordacio. Tuc nob gallꝰ cātat: qm̄
pdicator⁹ qsq; p pnāz corda nrā ad
xp̄m vocat. Tuc ter primꝰ flē:
qm̄ ignem inter p scintillā scē et fōs
exim⁹: qm̄ ext̄ enim⁹ qd̄ inter fluuiū
Pilatū ihm: tradit pylato. Hic adest
sapson virtus a dalida. Sapson sol
eoꝝ obnubit sol i meridie: dali
da situla ītpat q est synagoga q
de situle i ore lipidū liquore nō tenet
7 ossa inmunda colligit. Sapson tra
maxilla vbi sui inimīcos cauas iudeoꝝ
7 deonū Hō sitiit: 7 fontē ph̄ēus vi
te sitientibz nob. i. xp̄i sitio aquā.
Principes sacerdotū tabas ut petent
barrabā: 7 crucifigent ihm. Hic duo
hyrci assūt: vnꝰ apōpeus. i. emis
sarius. cū peto pli. i. de sacū absolutꝰ
ifino dimittit: alt̄ p petīs absolutoꝝ ut
agnꝰ occidit pb̄s dñi sp̄ martyr: pb̄
dyabol q ē migr̄ eoꝝ effrenata ī tartara
p̄cipitat. Hylates induit ihm purpura.
Vestimētū suū nudat. i. iudeis: pur
pura induit. i. gētili ecclā q de scarlat
collcā ē mantꝰ. Crucē ea cruce in fine:
scandalizantē iudaica turbā induit
plebe. Cū ei mīsit pilatus gentū turbe
oīs ifit salus fieret. et adduxerūt illū:
ut crucifigent eū. Hō duxit abel i agro:
ut a fratre primat. Hic adest ysaac cū
lignis: 7 abrā cū arrete i sabeth be
rete. Hic ē ioseph cū fascē gremio so
ciato: 7 tunica talari sanguine lita.
Hō adē moyses cū virgā. Crucē suscipe
so ī ligno. Hō adē botrꝰ: i ligno portatꝰ
Hō adē helyseꝰ cū ligno ad fluuiū se
cari q in imo demisa ē. 7 natauit
ad lignū: i. gentilitatē quā ad aliq
vetito i infinū deuad. p lignū crucis
xp̄i 7 p baptismū aq̄ ad paradisū na
tauit. Hō adē ionas. de ligno sortis
i mare ī vētrē ceti triduo missꝰ.
Et congregauerūt principes contra ihm sinodū
greneū deūtē de villa: pharisei ulci
scendi 7 trucidandi alij p multa pecūa suoꝝ
omeorant: alij p multa filioꝝ suoꝝ.
Hō dat symō q crucē i angaria por
tat: matris filioꝝ suoꝝ q erat discipli
omeorat. De Hō nos i pnti vita amo
nem̄ pntes ad cognoscendū p natoꝝ suoꝝ
sapiaz de multa. ut ph̄s iudeoꝝ pr̄
principes ph̄ar 7 aplos multa sp
omeorat. De amaritudine ei tradit:
sicut dulcedo olive. Dñs p hyemē ad
dr. oliua vbertē pingua fructifera speo

sā: vōuit dñs nomē tuū Vt tollet ītē
eā dū legēt maledōs ut tollet male
dōm Symō q portat crucē ī āgaria:
pē est q laborat ꝓ laude humana Co
gūt eū hoīes hūc laborāe: quē nō cog
tiōr ꝙ dilaō dei. Ipā spēs cruc̄s q̄d ē.
n̄ foꝛ q̄drata mūdi: Oriēs de vertice
fulget: arctō dexteā tenet: auster
leua ꝛsilit: occidēs sb plāto fmat.
On apls dr Vt sciās q̄ sit lōgitudo et
sublimitudo: altitudo ꝙ pfūdū. Aues q̄
volāt ad ethēa fōrmā crucis sumūt:
hō natās ꝓ aqs vt ondas foꝛ crucis ve
hit. Nauis marina antēna cruci
fixata assufflat. Thau trā. signū sa
lutis crucisq descēdit. Et ꝓduāt eū
golgatha: q̄d it traluala. Tradit
iudeis q ī hōr mōtis loco. īmolatq est
aries ꝓ ysaac: et ibi dealuat xp̄ūs
.i. a carne sua vīz carnali iudea se
pat. Et dabāt ei bibē mirratū vinū:
hōr ē acetū. Sucus letal pomi abstīgit
et nō acceptat. i. p q̄ patit. Dñs de eo dr
Tue nō rapui tuc exoluebā. Et cū
fixer eū. hī loco figat. Tal. Ligno ꝑmo
ritura ē mors: lignū ꝑmū. lignū scē
boni ꝙ mali fuit. Et sēm lignū boī
tūr nob ꝙ vite lignū ē. Extēsio manꝰ
ꝑme ad lignū apphēdit mortē: extē
sio sēd vitā q̄ ꝓcreat iuenit. Ligno hō
vehim ꝙ mare vndosū: ad trā diuc
tū dicit vesta ea. Vestra dñi eis
mādata sūt q̄bꝫ tegit corp eoꝝ q̄d ē
ecclia: q̄ dicit ītr milites gētiū ut
sit q̄tuor ordies cū vna fide. .i. iunga
ti. viduati ꝓpositi ꝙ sepati. Portat tu
nica īdiuisa pax ꝙ vnitas: vbi sunt
ī modū anuli regāt. Erat āt hō tra
ꝙ crucifixer eū. hī ve ꝙ ꝓpue mirꝛetulit.
Ā sexta hō tēbre suffudit trā: ut nō
q̄s potuiss mouē capt. A tertiō nāq
frā mēq ascēdit ad cēlestī. .i. a trā hō
cūs usq ad trā restrictis: ꝓpt̄s dies.
Tertiꝰ frūs ē in cruce ꝙ sepulturis in
ferno: cēlestiq ī paradiso. Et eār tytulus
causē eius ascripsit. rex iudeoꝝ: q̄d ī tra
l' psalmoꝝ ꝓnotat. ī finē ne corrūpas
et hebꝛ ebꝛ liguis. malchꝰ iudeoꝝ. basile
os. gromoloseon. rex ꝛ fessoꝝ. Ihe tres
ligue ad ꝓcipatū crucis titulo sce
te sti: ut oēs ligua cōfiteret ꝓfidā
iudeoꝝ. Et cū eo duo latrones crucifi
q̄s vitas deputā vnus reliq̄ sinistꝝ:
altꝝ assūt dextꝝ. sic ī die iudicij
fiet. Et sili ēmine: tā dissīles sortiūt
vias. Ale accedit petꝝ ī paradisū: ale
iudā ī infernū. Confessio breuis vitā
acquisiuit lōgā: ꝙ blasphēia finita pe
na plectit. etna hūc pullꝰ ad vitē
ligat. iude: hī anabolium tīguit in
sangne vue: hī lacerant hedi vmā
Blasphēbāt eū mouētes capita su
a. Emittit ūq̄ mors q̄n exstant
vitula ī fni. usq ad ade ducē q̄ est
dux gnis humani. Dñs de cruce.
Re facet salutē quā ītho at: ꝙ vidēt
postea cresgentē de sepl'chꝝ. quē de crs
dñs nō credebāt patibl. Vbi est o
iudeu ifedelitas trā: Adhꝰ demo
drabat. Vt rex isrl ē dñs dat de tre
Vospos ꝛsilo: vospos tumdauū pe
to tanto mirabilig ē mortuū posse
resgē: ꝙ adhꝰ vnus de cruce dñs. Ꝑma
pestis: dū maiora ꝓuenīt ꝛ ifide

luras vñ nō potuit sanari signis: mi
to forāoribz q̄ pestis. Ō ocs decluauerūt:
sūt inutiles fūt sc̄. Scā hō lectus: tribus fr̄e
sēt p totū trāsit. Huc adē noe ieb̄at 7 nu
dus: celū 7 tra pallio tribroso tecto 7
hoīe uisus. Ō stillauit sanguis de ligno.
Hō ix̄ clāuit ihs voce magā heloyhe
loy lamasabatanī. Ō ē. deus meus ds mus
ut quid me dereliquisti. Inde ilicet pb̄ iste
p assup coē matutinā: q̄ xp̄c ad crucē
duc̄t. Hora pma sil filij hoīs. Dñs seq̄t ux̄
lucā. In mane ī mī spū in regiona hō:
ingreditur eius domo decīa dragma q̄
perdat. Curres aī vnus ex eis ingreditur ad
illius discipulos corā sponsa causā ifirmā ariden
ignibz aptā. ipse accepta hy ē malicia 7
dola de q̄ dr. Plātauit te vineā sorech
7 quō iusta es ī amaritudinē vitis alie
ne: Et expectauit ut faceret uuas: 7 fecit
spinas. Ihs emissa voce magā expirauit
Infirmata etiā carne: vox tua valuit
dinaq̄ dicit. Aperite mi portas iustitie:
ingressa confitebor dnō. Cui ima
voce sū sine voce nos monimi q̄ de tra
sumus. Ille vocē exaltā voce expi
rauit: q̄ de celo descendit. Velū templi
scinditur: 7 celū aperit. Centurio ait. De
filius dei erat. Nouissimi primi nunc efficiūt
Petrus ifirmat pplm 7 iudea cecata negat:
ut fiat eis nouissimus error pejor priore.
Erāt aut mulieres de longe aspicientes
Deus nō excludit mulieres seruā a salu
te p maria virginē: ita nō repellit
a mystio crucis sua 7 refrenat p ma
dalenā q̄ cetus mulierū. Jo
seph venit seruus pascue ab arimathia.
q̄ ite deponens: ad deponendū corp xi

ī monumētū. Nobilis decurio: expectans
7 ipe regnū dei. Intrat ad pilatū: pe
tit corp ihu. Joseph mīcat sydonē 7 ī
uolutū corpus ī sydone ponit ī monumto
q̄ erat excisū de petra. Advolut lapidē
ad ostiū monumti: male aspicit ubi
ponet. Hinc ad gentes ad pplm iudaicū
cui in fine credente: q̄ nobilitat fide
ut abbe sit filius. deponit desperatōes: ex
pectat regnū dei. Iterat ad xp̄ianos ut bap
tizet: q̄ significat nomē pilati. i. mala
letantis. q̄ domat feras gentes ut regat
eas ī virga ferrea. 7 petit sacrificiū q̄ do
nat penitentibz ī fine uiatici 7 corde
mundo 7 pectus mortuo. Inuoluit in
munimine fidei: stabilitū ope auo
spei: p quā christus excludit finis ei prep
ti ē christus. aspicientibz alōge electis q̄
sūt stelle maris. qui si fuerit pīs scandalū
habuīt erūt electi.

Et cū trānsisset sabbm̄ 2c̄ Huc aro
matibz redolentibz cū sponsa 7 adolescentul q̄
erūt p̄ea ungentes libz: 7 ī cubiculis mē
tis mē nunc introducit nos rex ī cellaria
sua. Iam sicut arida maria hyems abiit
pluuia recessit flores visi sūt ī tra vox
turturis audita ē ī tra nra: vinee flo
rentes dederūt odorē. Redit sponsa de ubera:
q̄ q̄ dormit ī medio p̄g sabbati sponsa
felix introducit dies. q̄ primatū ī diebz
tenet: hec prima lux est requies dño meo
cū discipulo resurgente 7 dicente. Hec ē dies
quā fecit dñs exultemus et letemur in ea. Valde mane
una sabbatorum venerunt ad monumētū: orto iam
sole. Valde mane: alia euangelista di
cendo ait. Diluculo ē inter tenebras noctis
7 diei claritatē: ī q̄ sal nr̄i gmēs p

Cap XVI

ueit. fcia vicitate i ctia derlanda
more sol. q̃ pria luce ꝛsgens roseam
p̃mittit auroꝛa: ut gd̃m plai splẽ
dois ꝓpatis possit orbis ituen q̃n tp̃e
dñice rsrois illuxit. ut tuũ laudes
xp̃i tota canet scdm exẽplar feiaz
ecia. q̃i gen hianũ exẽplo sue resrois
aiauit. q̃i vitã pstitit 7 lumẽ credulitati
ifudit. Dolvo pg ortasu corpis orti hu
agle ad corpg ꝯgant: mrẽs 7 apli.
Videt revolutũ lapidẽ: q̃ ẽ ter mortis
Ac si diceꝫ Vbi ẽ mors aculeg tug. E
rat q̃ppe magns valde: q̃ ecia ifantes
i utero tũgit gemitg omn 7 oibz ḡius.
Et iuuenes i moũtẽ videt tuuenẽ:
no senẽ. no infantẽ: ꝫ eodẽ da etate
ut dñi letare iuuenes i adolescẽtia tua
q̃ no est h̃ vera dei cũ senio ẽ mixta.
Sedẽtẽ in dextis .i. regnãtẽ in pfectis.
H iuuenis formã resrois timentibus
morte ondit. Coꝛpꝰ tũ stola cãdida. q̃
vel letica ẽ hoste depulso. regno q̃ ad
pto. 7 rege pacis q̃sito 7 ũcto 7 nũq̃
dimisso. Et obstupuerũt: .i. q̃ oculus
no vidit nr̃ auris audiuit nr̃ i cor hoĩs
ascẽdit: q̃ ꝓparauit dñs diligẽtibz se. Ex
dt ill. Nolite expauescere. Dñs chr̃ts ẽ.
No est q̃ tior i chr̃iate. Vid expauescẽt
q̃ uenerũt qd̃ q̃rit. Jhm̃ q̃ritis na
zarenũ Radix amara crucis euanu
it: flos vite cũ fr̃ibz erupit. .i. qui
iacuit i morte srexit i gla ete loꝛ.
Ondit unoꝛlutas mulieb ad grãz
actionẽ debitã: ut dicãtis q̃ fuerim
7 sim q̃ eram. Vzite dicere dñ ei
7 pet. q̃ ihesꝰ dr ut nũciet apl̃is:
ca p mulierẽ mors ãnũciata ẽ: per
mlẽ vita resgens Et petro: q̃ se idig
nũ iudicat discipl̃atu dñi ter negauit
nigũ Dz petã p̃fita nõ noceꝫ: q̃n nõ
placet p̃cedet vos i galileã Breuis
sñia i syllab: ꝫ ingens i ẽgritate pro
missio Ibi ẽ gaud q̃ nr̃i fons: 7 salu
etis origo p̃pata Ibi congregãi discipl̃i:
7 sanant̃ ceti corde Ibi eũ videbitis:
nõ sic vidistis At ille exẽtes fugerũt
de moũto. H̃ dr de futã vita: i q̃ fugiet
dolor 7 geitg Imitanti mlieres ante
rsrois. oia q̃ fecũt p̃ resrois: fugiẽ
tes mortẽ 7 pauorẽ Et nei q̃q̃ dixerũt:
q̃ xp̃i soli mistiũ rsrois videt q̃ vidẽ
xp̃i illd meruerũt Dñi se mr̃ iohẽs Pe
trg at sgens cucurit ad moũtũ: ut vi
deret xp̃e qd̃ audiunt. Dgẽs at ihs p̃mo
mane sabbi. marie magdalẽ p̃mo
ondit de q̃ ejecerat dñs demonia: q̃ me
tices 7 pblicani p̃cedẽt synagogã i chr̃i
no dei ut latro p̃cessit apl̃os. Flet 7
lugẽt q̃ nõ dñm videt: ꝫ nõ p̃ multũ
solabant̃. Vtiq̃ q̃ lugẽt: q̃n xp̃i spũ.
Et illi audẽtes. nõ crediderũt: fides at
h̃ laborat ages actuũ vitã illuc tẽ
platia secura visioe rgnat h̃ pspectu
otuem ẽgiẽ: illuc frẽ ad frẽz vide
bimg vitate. Vñ se. P h̃ duob ãbula
tib et ill. .i. laboratibz. o nsus ẽ in a
lia effigie. 7 ill nũ aãtibz nõ ẽ credi
tũ. dñm sic moyses videt qd̃ nõ suf
ficiebat eis. Vñ moyses dr. Ostende mi
tẽ tuũ. Oblitus ei carnis sue postulat
i vita vista. qd̃ spam i futã. Nouis
sie recũbẽtibz ult xi apparuit: ut oꝛ

testes sint. ⁊ enarret oĩbz qđ cõtem
viderẽt ⁊ audierẽt ꝯfirmat i credulitatẽ:
ut sucredat credulitas. ꝯfirmat du
rita cordis lapidei: ut sucredat cor
carneũ chr̃e plenũ. hũ ẽ qp mõm
tatue mortẽ hꝫ sdi libẽt affectãt:
qr nocuit p isto qđli iteritu. ꝑpetuo
se cẽ victuros. et dyc̃ eos cunctes in
mundũ vniuersũ: pd. euãm oĩ ẽatẽ. huc
pꝫ spm acceptũ acsi vasa lutosa p
ignẽ ifirma oĩ creature ⁊ oĩ gnẽ hiã
no qđ ⁊ se mutue hz aliqz ab oĩ ẽatã.
pdicãe iubet ⁊ ab agẽt pecoribus
lignis lapidibz ignis ⁊ aq. calido ⁊
frigdo. hũdo ⁊ arido: qr mũdꝫ mi
nor hõ dicit dns utqz ihs q de celo
dñdit ad liberãdã ifirmitatis nre
nãz. ipẽ euã si celos celoꝝ ascẽdit:
q sedet ad dexterã pris. Cõsiderandũ ẽ
aũ q sceptr in scptis diuis pliali mõ
celos dros nueẽs dñ legit. i pncipio
fecit dns celũ ⁊ tiã: aũ m plialit dñ
legit celi ⁊ tie. Modꝫ ẽ iste locutois
latꝫ patet: ut abusiue sigllaria plã
li nũ diamꝫ ⁊ sigllari plialia ad
uẽte vo qđ ps dr. euãgẽ tacẽt.
hẽlam euidẽt ondit: q est i ouẽtis
ꝓbz collocata. Vt dns aplis videt
bz ascẽdit ad celos tra mltis plena
miã tul: ubi fideliũ credulitas plꝫ
actibz qz leuibz erudit. ut crederet
saluabr: q dõ nõ credidit idẽ abnt
Digna aũt eos q crediderint hꝫ sept
Ducẽtesiõ tresiõtio caplo: marcꝫ
sic credentiũ cũ matheo ⁊ luca deor
dãs enarrat. Huc libellũ breuiter

dphẽsũ q imitando ꝓfectuary fuit: thma
ei ptebũt etna. legẽ gr. ⁊ imitnẽ assidue

Amen Amen dico vobis qui credit in me opera quae ego facio et ipse faciet et maiora horum faciet quoniam ego ad patrem vado et quodcumque petieritis patrem in nomine meo hoc faciam ut glorificetur pater in filio si quid petieritis me in nomine meo hoc faciam

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Nota de scripto libro ꝙ hebraicus ipse
dicat lyra. 2. Regū. ca° 23. q̄ ppr' multa
frivola ī textu nō intendit a pluribus
patres dī nō esse hieronimi q̄ accusa
tur. z q̄ theodō libro illustrū virorū
nec libros suos solū sup̄ scīp. ut habet
sm hebraicū ysidorum et nō sup̄ scīp.

Incipit liba hebraicaꝝ
ꝙnū bñ hieroⁱ. ī libꝝ
regum Capᵗm ꝑmū.

Erat vir vn⁹
de ramathi
m sophi
de monte
ephraim⁊
nomen e⁹
helcana filⁱ ieroboa
filⁱ eliu filⁱ thau filⁱ
suph ephrathe⁹. ⁊
Ramathaim ītrpetatur duo excelsa. Et hec duo excelsa due ītelliguntur tribus. regalis vz. ⁊ sacerdotalis. Q̄ ꝑ helcane fuit de tribu leui libꝝ palipomenon plenissime docet ī quo series illi⁹ genealogie usq; ad leui ꝑduc̄tur. ⁊ Q̄tamq; quoq; eius de tribu iuda extitisse mō stratur in eo q̄ ephrateus vocatur. Ephrate⁹ ab ephrata vroꝛe caleph quā ostat de tribu iuda fuisse dictus est. Et si quem mouet q̄ ab ephraym nō ab Ephrata ephrattheus vocetur. vi deat in subsequentib⁹ qualiter dauid filius viri ephrathei vocatus. aī liquido pateat eūd ysai nō de ephraym⁊ de tribu iuda extitisse

et probet eūdem helcanā ephrateū ab ephrata nō ab ephraym dia. Sophy speculatores ītrpetatur speculatores hic ꝓphete ītelligūtur quoꝝ filⁱ helcana fuit. De monte ephraym. De mōte vero ephraym fuisse dicit q̄ ibi erat eius hītatio. Intra ptas nāq; tribus habitatoꝝ leuitarū fuisse non dubiū est. Et asā debat vir ille de ciuitate sua statutis diebus. Tribus festiuitatibus pascha vz. pentecosten. ⁊ in solēnitate tabernaculoꝝ asā debat ī domū dñi Ediitq; fenēne vroꝛ fuce et ptas filios eius ⁊ filias

Ptes

bus. Hec ptes vestes ītelligūtur que ī eisdem tribꝰ festiuitatibꝰ iuxta morem illi⁹ gentis vroꝛibꝰ et liberis ac famulis tribuebantur. Anne aūt dedit vnā ptem tristis. In hebreo ita legitur Anne aūt dedit vnā ptem duplicē q̄ ānā diligebat. Ac reputes anallam tuam quasi vnā ex filiabus belial q̄ ex multitudine merorū ⁊ dolorū mei locuta sū usq; ad pnē. Belial ē ītrpetatur absq; iugo. Et notāb

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

q̄ oēs q̄ ebructatē sectātur fi
ly belial vocant. Et addux
cum scam postq̄ ablata
uerat i vitulo tribus et tb9
modys farine et āphora vi
ni. & adduxit eū in domum
dñi i silo. In hebreo nō tb9
modys farine ꝫ modio fari
ne legitur q̄ loqī apud lati
nos septēū viaꝝ stat esse de
prauatū. Di eū aim vitul
tribus trcs modios farine
obtulit contra p̄ceptū legis
frat. In lege itaq̄ ita pre
apitur. Uensio septimu p̄
ma dies venerabilis et scā
cit vobis. Omne op9 seruile
nō facietis dies clāgoris est
et tubarū. Offeretisq̄ holo
causti i odorē suauissi
mū dño. vitulū de armen
to vnū. agnos āniculos i
maculatos septem. et in
sacrificijs eoꝝ simile oleo ꝫsp
so trcs decimas p singulos
vitulos. duas decimas p
arietē. vnam decimam
p agnū. Hec vero decima
decima ps erat ephi. Unde
dat intelligi q̄ helcana n̄
obtulerit trcs modios fari
ne cū tbus vitulis. ꝫ no
uem decimas quibus sīm
hebraicā mensuram vnus
efficatur ephi. Ca'm' secūd'

arietē vnū

Exultauit cor meū i
dño & exaltatū est
cornu meū i dño. Cornu

filiū vocat q̄ q̄n sīn filio
erat absq̄ cornu videbat
sibi esse. Recedant vetera
de ore vro. In hebreo ita
habet. Excant vetera. Et
est sensus. Excat humilia de
ore vro de quo ante gra
dia & superba erebat. Q̄
bus vbis fenenā & filios
ei9 incepat q̄ ob sterilitatē
sibi accessam contra annā
eleuabat. Hanas fortis
supatus e. & infirmu a annā
sunt robore. Arcus egyp
tiorum id e fortitudo et
potencia superata est. & infir
mi sūt roborati sūt.
Aliter. Arcus | superbia et
fortitudo fenēne qua i fili
is gloriebat superata est
et anna que ob sterilita
tem infirma erat amicta est
roboro filiorū. Qui enim ste
rilis peperit plurimos. & q̄ mul
tos habebat filios infirmā
est. In hebreo et in lxx trās
latione nō plurimi ꝫ septem
legit. Judea hūo loqī ita
intelligit q̄ nato samue
le mortuo sit filius primo
genitus fenēne. Mortui
sūt filij. Sed querendū est
quō hoc stare possit cū fenē
na septem. anna nō plusq̄
quīq̄ filios habuerit. Qua
questionē hebrei soluētes
duos filios samuel cū filijs
anne annumerāt. Omni cū

primo

sūt cardines tre et posuit
sup eos orbem. In hebreo
ita habet. Dni ei sūt af
flicti tre. Afflictos terre he
brei pauperes spū & humiles
corde itelligūt sup quos
dnūs orbem posuisse dicit
q eorū mūtis terram sta
re autumant. Domi
nū formidabūt aduſa
rij eius & sup ipos i celis
tonabit. Sup aduersa
nos suos dns in cel tona
bit sicut est illud i libro
Josue. Cūq; fugerēt a facie
isl et essent in descensu
bethoron dns misit sup
eos lapides magnos de
celo usq; azecha et mortui
sūt multo plures lapidi
bus grandinis q̄ quos
gladio peusserant filij is
rael. Heli autē senex erat
valde et audiuit oīa que
faciebāt filij sui uniuerso is
rael. et quomodo dormi
ebāt ad mlieres q̄ obsua
bāt ad ostiū tabernaculi
Dormisse eos dicit hebrei
ad mlieribus eo q̄ post mē
strui tempus aut ptus nō
impleto p̄ter tempus legis
preceptū sacrificio suadebāt
eas ad viros suos redire.
usq; dormisci et dormire
ideo dicit. q̄ eas dormire
cū viris suis p̄ter legis p̄ceptū
faciebāt. Unde idē heli p̄
paululū aut non est ei
bona fama quā ego audi
o ut trāgredi faciatis ppl̄z
dni. Trangressionē si ppls
faciebat q̄ sacrificio nō ute
pacto uxoribus iungebāt suis
Dicit ei ut retorquebant car
nes ab īmolāte ita ei
retorquebāt carnes ab i
molante sacrificia ab of
ferēte. Et ideo siant i auſe
rendis carnibus faciebāt
hoīes de hijs sacrificio dni ita
quoq; nihilomin̄ in dni
gendis uxoribus trāgredi fa
ciebāt pplm dni. Si quis pec
cauerit viri in virū placari pt
ei deus. q̄ placato sibi viro
in quē peccauit placabilē
sibi facit deū. qui in virū
peccauit. Si aūt in deū pec
cauit vir. quis orabit pro
eo? Non si eo mō in virū
quo in deū peccat. Quia
in virū peccare pcēm qua
lecūq; ē. leuiorq; ēmissio
In deū veo peccare id est
ab ei? cultu vere ipietatis
pcēm ē difficilioriq; ēmis
sio. Et qm in virū quis pec
cat placato sibi viro facit
deū placabilem. in deum
autem quis peccat q̄s ora
bit pro eo. Ac si dicatur
p quē deū sibi in quē pec
cauit ppiciū facere poterit.

Venit aũt vir dei ad
heli et dixit ad eum
hec dicit dñs. Nũq̃ non
apte reuelatus sũ domui
pris tui cũ esset in egypto
in domo pharaonis et
elegi eũ ex oĩb⁹ tribubus i
rael mihi in sacerdotẽ. ℣.
Hũc virũ dei iudei fi
nees dicũt quẽ et helię
aũtumãt. Reuelatus
vẽo dñs fuisse dicit dom
ui pris ei⁹ id est aaron in eo
loco vbi ait. Dixit ei dñs
ad aaron. Vade in occur
sũ moysi in deserto ℣. Et in
hoc loco primũ reuelatus
dicit. In sacerdotẽ vero e
lectus est ex oĩbus tribub⁹
isrl. sicut habes in deuteronomio
et in vageria. Q̃ vẽo aũt
venit vir dei ad heli ℣.
que sequũtur an tempꝰ
helcane dicta fuisse arbi
trãt. Dz hic ob gloriam
samuelis interposita di
cũtur. Ecce dies veniẽt
et pcidã brachiũ tuũ et
brachiũ domꝰ pris tui
brachiũ archã vocat et
dignitatẽ sacerdotij ut non
sit senex in domo tua. Se
nẽ sacerdotẽ magnũ d
Et videbis emulum tu
um in templo in vniũsis
prosperis isrl. Emulꝰ de
domus heli sadoch sa
dog electus qui abiecto
abyathar. a salomone sa
doch accepit sicut in ma
lachi legit. precatꝰ salomõ
abyathar ne esset sacerdos do
mini ut impleretur verbũ dñi
qd̃ locutus ẽ sup domum
heli. ℣. Et ne
penuꝰ virũ ex te ab altari
meo ꝑ ut deficiãt oculi tui
et tabescat aĩa tua. Ideo
dñs se nõ penuꝰ ablaturũ
ex domo heli virũ ab alta
ri suo dicit ut sp de domo
heli esset in domo dñi vi
qui in dignitate sacerdotij alĩ
um substituti vidẽt et se ca
dẽ dignitate ꝑpetuã videns
oculi ei⁹ deficiãt et aĩa tabes
cat. Vñ et in sequenb⁹ dicit
Veniat ut adoret eũ id est
sacerdotẽ magnũ. et accipi
at ab eo nũmũ argẽteũ
et tortã panis dicitq̃. di
mitte me obsecro ad unam
ptem sacerdotalem ut come
dã buccellã panis ℣. Explicꝫ

Et primo dñi erat pro
fusus in diebus illis. pro
fusus dicit qꝫ pramus erat
Vel ei qd̃ rarus est ꝓfusum
Non erat visio manifesta
qꝫ phebea nõ plene mani
festabatur. Factũ est aũt
in die quada heli iacebat
in loco suo et oculi ei⁹ cali
gauerãt nec poterat vide
Hic ei distinguẽdũ est
et postea intuendũ et aĩp

ca dñs

lucerna dei extinguatur. Samuel autem dormiebat in templo dñi ubi erat archa dei. Intelligi autem hoc modo debet. Et antequam lucerna dei extinguatur in templo dñi ubi erat archa dei samuel dormiebat. Quod vero aut. antequam lucerna dei extingueretur intelligi oportet antequam lux diurna fieret quia eadem extinguenda erat lucerna. Hoc ei a dño promissum fuerat ut eadem lucerna lucet usque mane sicut est illud in libro Exodi. Precipe autem dño filios israel ut afferant tibi oleum de arboribus olivarum purissimum piloque tunsum ut ardeat lucerna semper in tabernaculo dñi. Et collocabunt eam aaron et filii eius et usque mane lucebat coram dño. Porro samuel nesciebat dñm. Nesciebat dñm dicat quia prophetae mysterium nondum ei revelatum fuerat sermo dñi. Dixit dñs ad samuel. Ecce ego faciam verbum in israel quod quicumque audierit tinnient ambe aures eius. Hoc in loco minatio dñi super heli et super domum eius eo quod iniquo filiorum heli. archa dei capietur. et israel vincet. ut eius filii iterum

rent et dominus heli sacerdotio dominus dñi punietur et ob id scitum est audientium aures tinniet stupore velocitate. Aperuitque hostia domus dñi et samuel timebat visionem indicare heli. Non est intelligendum quod samuel aperuerit ostia domus dñi sed sacerdos et non audebat ex oribus ubis samuel in terra. Non audisse ex oribus ubis eius intelligatur quia quicquid prophetabat rebus gestis demonstrabat. Et evenit sermo samuel universo israel. Sermo eius fuit ad universum israelem quod pugnaturi essent a philisteis propter peccata filiorum heli quem sermonem cuncto populo postea probaverunt. Erat autem ibi lapis magnus et dederunt ligna plaustri lapidem istum hebrei aram ab abraham edificatam intelligunt. Cum quinque

Hi sunt anni aurei quos tradiderit philistiim pro delicto suo domino. Azotum unum. gaza unum. ascolon unum. geth unum. accharon unum Quinque anos et quinque mures hi quinque civitates dederunt Reliquae autem civitates pugnatorum et ville que erat absque muro mures tunc dederunt Idcirco dicat Ab urbe muniti

vsq; ad villã q̃ ẽat absq; muro. Q; dat sequit. Et usq; abel magnũ super quem posuerunt archã dñi. Abel magnũ ãtas ẽ i tmuno ifl'. Abel magnũ icirco dicitur eũ ãtea betsamus vocatata sit siue ppt luctũ sup viros betsamitãs ibi factũ. siue pp distinctiõẽ ãtatis abelbeth mata de erdamat mli er sapiẽs ad ioab dicẽs. q̃ interrogãt itrogẽt in abela. Sic itaq; itelligẽ dñi est q; ab urbe mutata usq; ad villã q̃ ẽat absq; muro et usq; ad abel migñ dederũt mures. Sup quẽ id ẽ sup luctũ posuerunt archã dñi quẽ erat usq; ad illũ diẽ in agro iosue betsamitã. Fuit q; i agro illo donec i cariathiarĩ ducta est. Et pauss sit de pplo lxx̃ viros et qñquagĩta milia plebis. In hebreo ita habetur. Et pcussit de pplo lxx̃ viros et quinquaginta milia viros. Hos lxx̃ viros iudicas lxx̃ hebrea itelligũt. Quorũ mũto t gloria l. milia via spabant sic et de dauid dicit̃ qr tu vno pdecẽ milib9 sputabis. Et factũ ẽ ex q̃ die mãsit archa dñi i cariathiarim multiplicata sũt dies id est xx ãnis. A tẽpe quo ẽ probatũ est sacerdotium heli usq; ad samuelis ducatũ xx. fuerũt ãni multi sere aiẽ refert te. pacto xx. ãno trãslata est eadem archa a samuele in masphat. et de masphat trãstulerũt eã samuel t saul i galgala. Inde trãslatã a saul i nobe. De nobe i gabaa. De gabaa trãslatã ẽ a dauid i domũ obededom. De domo obededom trãstulit eã dauid i syon. De syõ trãstulit eã salomõ in sctã sctoz t receuit diis israel p9 dñiũ. Receusse post dñi dicuntur qr abiectis ydolorũ sordibus dñõ se ad fruendũ toto corde tradiderũt. Q; et i sequẽtib9 dicit. Abstulerũt filij isl' baalym et astaroth et seruierunt dño soli et deuenerũt in masphat. haserũtq; aquã et effuderũt in ospectu dñi. Hebrei tradũt qr coram dño i eadẽ aquã maledictã egesta sunt. Et sicut i lege mulier zelotipie hausta aq̃ pbatur ita et hic ydolatrie hac aq̃ pbati sũt hi viz. qui se ydolatrie coluisse pcti9 deum denegabãt. Traditur etiã qr q̃cũq; ydolatra hac aquam gustasset labia eius ita sibi adhereret ut neq; q̃ ea

ab iuuē ydolat̄ supauerpos
set. Hoc iudicio ydolatria
deprehendebatur et ītfica
batur. Nō et sequētia
demōstrāt ī eo q̄ aut Iu
dicauitq; samuel filios
israel in maspha. Iudi
cāe in hoc loco ydolatra
sēm legē mortē dēre ītel
ligēdū est. Dicit etiā q̄
moyses eōdē mō ydolatra
qui sibi vitulū fecerāt p
bauerit q̄n arripuit vitu
lū et obtussit et ītū usq;
ad pulueren spsit ī aquā
et dedit ex eis potū filijs is
rael. Quitq; saul ad pue
rū suū. Eāe ibim⁹ q̄d fac
mus ad vatē? Nō ēi pu
tabat saul sī asinas a sa
muele aliter idicari n̄ pio
diuinacōis. Ideo aut quid
ferem⁹ ad vatē? festina
nūc. hodie ē vēit in cīta
tē. Nā sacrificiū est hodi
e pl̄o in excelso. Sacrificiū
hoc loco prādiū itelligit
q̄d pparauerat samuel pl̄o
ī kalend et dimittā te
mane et oīa q̄ sūt ī corde
tuo idicabo tibi et de asi
nis quas pdidisti nu duc
tuis ne solliciti sis quia
inuente sunt. Eāt in corde
saul sicut hebrei tradūt q̄ ex
futurus esset q̄ videāt p
visū se ī vītate arboris pal
me collocari. q̄ visio signū
regale fuit Quitq; abiēs
ide et vltra trāsiēs et vene
nis ad quercū tabor. Iuue
ent te ibi tres viri ascēden
tes ad dīz ī bethel. hi bi
causa orōis ibant ī bethel
ubi iacob lapidē erexerat
Post hec vēies ad collem
dei. Colli dī loci ēat ubi
pphete hītabāt et īsiliet
in te spūs dñi et pphetā
bis cū eis. prophetasse eū
ibi uidea dicit de futuro
sēdo de gog et magog. et
de pīmis iustorū et de pe
na īpiorū. Quādo q̄ pe
nerit signa hec oīa tibi
fac q̄cūq; iuenerit man⁹
tua q̄ deus tecū est. Ac
si dicat. Hīs signis nosse
poteris q̄ deus te regē fieri
voluit. et idēo ad oīa q̄ t̄
agēda sūt regaliter age
q̄ deus tecū est et dīdeos
ante me ī galgala ego
quippe descendam ad te ut
offeras oblatōes et īmoles
victimas pacifica. Septē
diebus expectab donec veniaz
ad te et ondā t̄ que facias
Videt quibusdā īsulpabi
liter saul obtulisse holocau
stū cū samuel ab eo expec
tus iuxta placitū septem
dierū nō venerit. Vr q̄ hūc
locū bñ distīxerit iuuet eū
nō īmerito culpatū fuis
se t īobedientem redargu

tū. Loquis at hic apud
hebreos ita distīguitur
Et descendes ante me ī
galgala. Ego quippe
descendam ante te. et pos
tea īferetur ad offrendas
oblatōes et īmolandas
victimas pacificas. sep
tē diebus expectabis do
nec veniaz ad te et ondā
tē q̄ faciaz. Nō g̃ samu
el suū prestolat aduen
tū sauli septē dieū tēpe
preceptū sed ad offrendas
oblatōes et īmolandas
victīas pacificas se ab
eo eisdem septē diebus
voluit expectari. Nō il
le nequiā cp̄ erat et ideo
mito culpatur. t stulti
cie elogio denotatur. R
esponditq; alter ad alte
rum dicēs. Et quis pr̄
eorū? Ac si diceret. Et
quis maior illo ī digni
tate et sapīa? Optime
ei pt̄ unt̄ pphetas uerisi
et pater eorū id est magr
vocari q̄ tū doctus et sa
piens est. pr̄ magr vocā
tur sicut helyseus helyā
pr̄z et magistrū uocat.
Pater mu pr̄ mu aur̄ isr̄l
et auriga ei⁹. Et ī libro
iob helyu elephas pr̄z et
magīm vocat hoc mō
pater mu probetur iob us
q̄ ī finē. Explicit decimus

Helius vnus ānu erat
saul cū regere cepisset
Duobus at ānis regnauit
sup isr̄l. Non de ysbozeth
filio saul sed de eodem sau
le dictū est hoc. Sic ei erat
īnotatus qñ regnare cepit
sicut filius vnus ānu et ī ead
īnotēta duob⁹ regisse ānis
dicitur Loquitur ē autem
samuel ad pplz legē regnū
corā dnō. Hebreus. audi
au regnu. et reposuit corā
dnō id est corā archa dnī
q̄ erat ī masphat. Et mu
sit dñs ieroboal et bedan
et iepte t samuel t erui
uos de manu īmicorum
vicinorū per circuitū. Jeroba
al ipe est gedeon. et bedan
ipe est sampson Si tumu
eritis dñz t fuleritis ei et
audieritis vocē ei⁹ et nō
exasperauitis os dñi. Os
dñi dicit os pphetarū q̄
ex dñi loq̄bantur. Nō
ai audissent philistym
saul erat buana ī con
tra dicēs Audiat hebrei.
Et vnusquisq; isr̄l audiuit
hyperamoi famā. pausit sa
ul stationē philistinorū.
Dic ei ītelligendū est.
Nō ai audissent philis
tym. subaditur turbati
sunt/saul erat buana
Hec buana sig⁹ victorie
et exhortatiōis fuit. ut au

x

duēt et nossent hebrei stur
batos ⁊ supatos ee philistiim. Hterea sequitur. Et
vniuersus israel audiuit
huiusmodi famā ꝓpau
sit saul stragē philistino
tum. His rebus ꝓpis ꝑfor
tatus est isrl. Hter hoc et se
quitur. Et exeret se israel ad
uersus philisteos id ē vlti
apit agere cōtra philisteos
Quod cū vidissent filij isrl
se ī arto positos afflictus
est ei ꝓplō. absconderūt eūm
se ī spēluncas et ī abditis ī
petris ch̄ et ī antris et in
asternis. Hebrei autē trā
sierūt iordanē in trā et
gad et galaad. Di se ab
scondit isrl ī pfatis locis.
quid ē quod aut hebrei āt
trāsierūt iordanem. Ab
scōsis āt quibusdā isrlī
tis qui saul et ꝓplīm ⁊ cū
eo erant reliquerant.
qdā pars eorū ⁊ hic hebrei
vocātur tm̄ ꝑ pterriti de
fecerūt a saul et a viris
⁊ eo erāt et dūderūt ī
castris philistiim. Que
locī ad itelligendū dāi
et manifestius sequēta de
mōstrāt in eo loco ubi a
it. Sed et hebrei qui fue
rant cū philistiim ab he
ri et nudiustaus ascēde
rūtq; cū eis ī castris rūsi
sūt ut essent cū israel qui
erāt cū saul et ionatha.
eōs q̄ isrlīte q̄ se ī absconde
rāt in mōte effraim audi
tes q̄ fugissent philistiim
soāuerunt se cū suis u
prelio et vsus ad predā
tulit oues et boues et vi
tulos et mactauerūt ī tra
ꝺmeditaq; ꝓplō dī sāguīe.
Non erat ꝓplus ieiūium
uramētū quo eos saul
adiurauerat dicēs. Ma
ledictus vir q̄ comedēt
panē usq; ad vesperam
donec ulciscar me de iimi
cis meis. q; victoria iam
poluī erāt. Dz pcāsse dnō
et cū sāguine ꝺmedisse di
cītur. q; ītra legis preap
tū ātq; sacrificiū vespti
pagētur ꝺmederūt. Dic
vtiq; usus eāt ut qn hō
muadiū ab eis aut in
suis aut ī extēis ficbat
ut non ꝺmederent anīq;
sacrificiū vesptinū ꝑ eis fi
eret. Aliter pcāsse dnō ⁊
ꝺmedisse cū sāguīe dicā
tur. q; mactatis victimis
nō obtulerē ad sctūarīū
sacrdotibus iuxta legis
preaptū adipē et sanḡ
nem cū vz. sanctuarīū
scāī ihēnt. Qñ locī sāctu
arij ꝓcul erat iubetur
sāguis victimarū in ter
ram fūdi. Ex his vz. vic
timis quas ad suos usus

ꝑabāt. Qñ vero sctuarium pñs ēat sāguis hostiarū sup altare dñi iubet fundi sicut ē illud ī libro deuteronomy. sanguinē hostiarū tuarū fundes ī altarī eiusdē ait ipse vesanus. qp̄ ꝑfatus tñ nō sicut ꝑius peccasse ideo dicitur dño et cū sanguine comedisse. Edificauit aūt saul altare dño. Tūc primū cepit edificare altare dño Hebreus nō hz primum Queredū itaq; aī ātea legatur edificasse altare qñ a samuele ītrepatus est. aut hic dicatur tūc cepit edificare altare dño. Edificasse itaq; aīlegit altare qñ a samuele ꝑ qz ī obedientē illud edificauit nō dño edificasse ītelligitur. Hic aūt qz obediēter et rēte illud edificauit dominio edificasse phibetur.

Dixitq; saul. Applicate huc vniuersos āgulos ꝑpli Angulos ꝑpli. pncipes ꝑpli vocat quibus idē ꝑplus adhzebat. Capitulum xm.

NUnc g vade et pcute amalech et demolire vniuersa eius. nō pcas ei sed īterfice a viro usq; ad mlierē et puerū atq; lactētem bouē et ouē camelū et asinū hoīes atq; ipe

umēta. Ideo aūt dño umēta amalech demoliri iubet ut nec ullū umētū eius memoria fiat. Dñs ēi dixerat se deleturū memoriā amalech de sub celo. Ideo precipitur saulī ut cū penitus ab hoīe usq; ad pecus umēta deleret. Et qz eiꝰ memoria idē amalech penitꝰ deleta nō fuit saulis pcm et īobedientia ī cā extitit. De quo amalech ita in libro deuteronomij dicitur. Memento que fecit tibi amalech ī via qñ egrediebaīs ex egipto quō occurrerit t et extinxos agminis tui q̄ lassi residebāt cecidit. Lassos hic hebreus īmūdos scāndum legē extra castra manētes ītelligūt quos cecidisse amalechite dicūtur qz sicut ipi tradūt eoz āīa sionem āputuerūt et in subsānacōez deī alīū precarunt. Dixitq; saul cineo abite recedite atq; discedite ne forte te īuoluā cū eo. Tu ei fecisti mūcz cū oībus filijs isrl. cū ascenderēt de egipto. Cyneus. id est iethro cognatus moysi. de cuiꝰ gne erat cynei q̄ desciderat ad amalech et hītabita

bāt aī eo q̄ vtiq; ꝛsanguīe eoꝝ
ēat et hēditatē ī terra eius
habebant. ¶Misdiā vo dr
nu aī filios ist̄l feasse dicatur.
sic q̄ moysen fouit ī tra
madyan. sic q; ꝛsilū de
dit moysi qualit̄ mlt̄itu
dīez ꝑpl̄i gubernaret. ¶Qui
atum ē aut̄ samuel eo q;
vāsset saul ī carmelū et e
rexisset sibi fornicē tūmpha
lem. ¶Ñ victoria potiebā
tur faciebāt arcū de mu
ltis et palmis et oliuis ob
signū victorie. ¶Vult aūt
ꝑplos oues ⁊ boues ꝑmit
ab eoꝝ q̄ asa fuit. ꝑmit
at hic ea q̄ pociora et me
liora erāt intelligenda sīt
Porro tūmphator ī ist̄l ñ
pāt et penitudiē ñ flectetur
neq; ei hō est ut agat pēit
aam. In hebreo legit. por
ro tūmphator ī israel nō
mētetur. Tūmphator iste
deus ē. non menaet̄ q; ea
q̄ promittit sibi famulan
tibus largitur. penitudine
nō flectitur. q; nō penitet
aī de bonis q̄ largitus est.
Sed nē honora me eoꝝ
seruorubus ꝑpl̄i mei et eoꝝ
ist̄l. Honora me sicut regem
ut ego precedam sicut rex
et tu me sequaris ut ado
rē dnm deum tuū. Deus
aut̄ ꝑpl̄i sui suā t̄bū et eo
ram filios ist̄l atrās t̄bus
israel dicat. ¶Et ñdēs vn
de pueris aut. ¶Care vidi filiū
ii ysai bethlehēmite et cat̄.
Puer iste docti ydumeus
fuisse phibet̄ inuidus da
uid. et ōia q̄ de dauid in
laudem dixisse videtur. ī
odiū eius dixisse dicat̄ q;
volebat inuidae aī et in
uidie luore ut ad saul
veniret q̄tēs ibi q̄libet oc
casione necaretur. ¶Et di
rectus est spūs dn̄i ī dauid
a die illa et ī reliquū. Ido
directus ī aī fuisse spūs do
mini dicatur eo q; tūc psal
mos cane̊ cepit. Capt̄ xvi

ET egressus vir spu
tuus de castris phi
listinoꝝ nōie goliath.
Spurius dicatur q; pr̄e
gignit, mr̄e vero gethea
natus eat. ¶Dauid eat
filius viri ephrathei de beth
leem iuda cui nomē erat
ysai qui habebat octo filios.
Queritur cur hic octo filios
hr̄e dicatur cum ī palipo
menon ñ aplī q; septē
legūtur. ¶Quod ita solui
tur. Nathan itaq; ꝓpheta
filiū samaa filij sui quē
in loco educauerat et nu
trierat iter filios ānume
rat. Nam et eoꝝ samue
le septē eī filij legūtur ad
ducti fuisse. et octauus esse
ī pasaus. Int̄ quos na

than adductū fuisse manifestū est qz et ionathā vocatur. de quo i extrema parte samuel dicat. Peraffit autem eū ionatha filius saūl frēs dauid. Et notādū qz ubicūqz p pheta vocatur nathan scribitur ī ionathan. Et frēs tuos visitabis si rē agant et pugnoza eoz tolles et ā quibus ordinati sunt, dixit. In hebreo ita hꝫt. et frēs tuos visitabis si rē agāt et pignoza eoz tolles. Pignoza ī hoc loco hebrei libellos repudij itelligūt. Diqdem usū illius gentis fuisse ferunt ut qm ducebatur ab eo ī pugnā libellos repudij uxoribus suis darent ut si redigisset virum ī pluo capi et ī captiuitatem duca mulier eo exspectatiōnibus ānis si vir eo non redisset aliū duxisset virū. Quare dixisti q quare deliquisti paucas oues illas in deserto. Ego noui superbiā tuā et nequā cordis tui. Posse se dicat illo superbiam q nequā cordis quia putabat eū tumoe cordis elevari eo qd samuel unxisset eū ī regem. Assumēs aūt dauid philistei caput attulit illud ī hierlim armaturā eo posuit ī tabernaculo suo. Quod dicat attulisse dauid caput philistei in hierlim anticipatio ē qd postea fieret. Arma vero eius id est philistei scit intelligendum qm suo posuerit tabernaculo sed ī tabernaculo dñi de quo tabernaculo postea hꝫt ab abimelech sacerdote accepit. Viruqz abner vivit aīa tua re si nou. Dedm illud locutionis genus hoc dictū est quo dictum ē illud bñdixit nobothe deo et regi. Ac si diceret. non viuit aīa tua rex si nou. Alitur. Videam mortem tuā si nou. Post diem autē alterū inuasit spūs dei malus saul et pphetabat in medio domus sue. Mozte arreptitiozū pphetabat. et pphetasse suū in hoc loco nō est aliud itelligi dū nisi aliena retulisse. Et egrediebatur dauid et ingrediebat in spacio pli. Qñ ingrediebant in pugnam ipse pmo mozte regio egrediebat ī conspectu eozum et ingrediebat. Viruqz saul dabo eā illi ut fiat ea

ischadalū ut sit super
eū manus philistinorū.
Hyis duobus priuilis saul
dauid putauit iterum pos
se sg. aut isidyis filie sue
a qua se videbat multū
amari aut cū ꝑpuacionum
philistinorū ꝓpt̄ q̄ adi
pisanda philisteos erat
bello aggressurus dixit.
ergo saul ad dauid. In du
abus rebus genet meus ais
hodie. In duabus rbus ge
neri sibi eū futurū dicat.
Quia iā ei attulerat ꝑpu
acia philistinorꝫ p merob quā
saul dedit adriel molathi
te et postea pro micol duā
ta. Et q̄uis nō apte dicat
p merob saul ꝑpuacia philis
tinorꝫ dauid dedisse tñ q̄
precedentia et subsequen
tia plegerit & securitatis fu
erit ūeniet eū bis saulu
ꝑpuacia philistinorū dedis
se. Potest etiam et aliter in
telligi. In duabus rbus
geneī meus eis hodie qꝛ
ego q̄sum a te cētū ꝑpuacia
philistinorū et tu obtulisti
ducenta. Ego at egredies
stabo iuxta prēm meū i
agro ubi tu fueris, ego lo
quar ad prēz meum de te
et quodcumq; videro nūci
abo tibi. Desaniuit nāq;
saulē in eūdem agrū io
nathan dauid duxerat et
ut i eodem agro dauid ab
sconderet. Sed omnia ita eos fu
erat. In quē agrū archo
saul ꝺsiliendi grā uenire
solebat ubi etiam ostiu
tū fuerat ut occideret dauid
quod et ionathan indica
uerat dauid. Capl̄z xvij
Et expoliauit se etiam
saul vestimētis suis
et ꝓphetauit coram samuele.
Questio hic magis oritur
aū i precedentib⁹ legatur.
et non vidit samuel saul
lem usq; i diē mortis sue.
et hic ꝓphetasse coram samu
ele dicatur. Quā questi
onē hebrei hic duobus
modis soluūt. Aut nō vi
dit eū qꝛ qñ victus e saul
aueo ꝓphetaꝛ absconditus
se samuel ne videret ab
eo. Aut n vidit eū indutū
hītu regio quo ūdutus erat
qñ dictum est nō uidit eū
usq; i diē mortis sue sub
audit indutū hītu regio.
Expoliasse vero se n oībus
vestimētis sed regalibus tm
intelligendū est. Et sit
dñs tecū sicut fuit cū pre
meo et si vixero faciat mi
miaz dñi. Dic dñs tecū
sicut fuit cū prē meo id e
sublime faciat regnū tuū
sicut sublime fuit prīs mei
regnū. Et si vixero faciaz
mi miās dñi ut sg. sim ꝰ

i regno tuo et si mortuus fu
ero nō auferes miaz tuam
a domo mea usqz i sempi
tnū. Caplm decimū nonū
Venit aūt dauid i no
be ad achimelech
sacdotē. Achimelech ipe ē
ava filius achitop filij phi
nees filij heli. Et fuerūt
vasa puerōz scā. Achime
lech iterogat uterū dauid
et pueri sui quos i illū 7
i illū locū xduxisse se dice
rat utrū mūdi essent. Da
uid vō enigmatice pluali
ter de scipso mūdi dicens.
Et fuerūt vasa pueroz scā
sz. a xaibitu xiugali. Nz
vō aut. Pozro via her pollu
ta est. Et i hebreo legitur
pozro via her lawca est sic
est itelligendū via hec lay
ca est. Ac si diceī i lege pre
ceptū ut extraneus non
comedat qz eis et tu iter
rogas utrū imūdi sint
pueri q caā si mūdi essēt
nequaq eis vesci deberēt.
Idcirco via ē lauca qz tu
laycalis utrogas. Nō
vero sequtur. Dz et ipā hodie
sanctificabit i vas. Ipsa utiq
in vasis idē in mente sua
sctificati dicat. qz nisi nāli
tate corpis 7 pudo vite urgē
te nequaq vescetur eis. Nō
tn apte legit dauid cosdē
panes comedisse. Creditū
hebrei nequaq dauid cosdē
comedisse panes. Aliter tn do
minus i euāgelio. Erat aūt
ibi quida vir de filiis saul
i die illa itus i tabernaculo
et nomē eius doech ydume.
In hebreo dicitur obligatus
in dspāu dni. Obligatus
idē in dspāu dni doech ydu
meus erat voto quo se ob
ligauerat aliquot diebus
i tabernaculo dni immo
raturū et ozōi vacaturū.
Quitq grad ppha ad da
uid noli manere i presi
dio pfecta et vade in tra
uida. Quo mō hic introdu
citur grad ppha cū i preaden
tibus eo nulla fitā fuerit
mētio. Dic itaq hic itro
ducitur sicut helias ppha
i loco ubi dicitur. Et dixit
helias tesbites de hītatoi
bus galaad. Ex ore itaq
dni grad ppha dauid dixit
ut non moraretur iter gi
tes 7 i tra polluta sed in
tram uida rediret et ibi
iuxta uolūtatē dni pscu
tōz inimicoz fieret. Et tu
adauit doech ydumeus
i die illa lxxxv. viros vesti
tos ephot lineo. In hebreo
hētur portātes ephot lineū
Aliī hebrei nō omnes ephot
lineū portasse sed tales eos
fuisse qui utiq digni et i
donei essent ad portādum

ephot. Caplm viacſi[m] p[m]

Si tradēt me vi cole ī manus eius et si descendet saul sicut audiuit seruus tuus dñe dei[us] isrl ideā huo tuo. Et aiit dñs. dñdet. Et qd Ac si dicat. Si hic steteris dñdet. Et qd ait. si tradēt me viri cole. Et dñs ait. tradent. iste est sensus. Si dñdeat saul ī hac te uenēat. tradet. Porro eo tempe quo fugiebat abyathar filius achimelech ad dauid ī ceila ephot scam hñs descendēat. Ephot illud erat qd monstrabante dño fiebat ī quo erat doctrina et veritas in quo etiā cōsuluit sacdos dñi. Cecinisit igitur ei ioathan sc̄z. et dauid fidus coram dño. Coram dño id est coram arcā qd ꝓphia et abyathar sacerdote qui portabat ephot. Cui cū saul et socij eius ad ḡrendū. et nūciatū est dauid Statimq dñdit ad petrā et vsabatur ī deserto maon Descendisse ad petrā dī id est ad tutissimū locū. ī quo ea q̄ sibi oneri et grauia erāt ꝓposuit. Et ipse versabatur ī deserto maon quo sibi suffugium patebat. Erat autē vie quispiā ī solitudie maon. Hebreus hoc in loco nō habet ī solitudie

Cre frustra Ca[m] xvii

Quam oīa q̄ hi erāt et nō perist quicq̄ de cūctis que ad eū ptinebāt et id dixit m̄ malū ꝓ bono. Tuc quippe ei reddidit malū ꝓ bono qm̄ blasphemauit eū iuriādo et dixit. Quis est dauid et quis est filius ysai. Hodie īcreuerūt hui qui fugerēt dños suos. Et nūc fiat sicut nabal iniquitatu et q̄ quūt dño meo malū. Fiat inquit sicut nabal ut pereant sicut nabal ī stultitia sua. Cui cū fecit dñs t̄ dño meo oīa que locut⁹ ē bona de te et ostituerit te duc̄ isrl nō erit tibi hoc ī singultū ut nō effidas sāguine nabal et ꝓter hoc flendū t̄ sit et penitēdū. Saul aūt dedit filiā suā michol dauid uxorem faltihi filio lais q̄ erat de gallim. Ut hebrea tōtū nō cognouit eā id ē phaltu. qm̄ si cognouisset eā nūq̄ dauid sibi eā postea sociasset qz ī lege penitus hmōi phibet cōtus. Ide nāq̄ faltihi de gallim id est de mundacōe erat. Munda cō hoc est lex gallum itelligit. Legis aūt doctor erat de baurim id ē de clāo. Qm̄ aūt a saule michol ei datur

saltu id ē euadens ītpretatur. Nō vō ab eo eadem mycol auferē saltuel id ē euadens a do ītpretatur Euadens a deo dicitur qr custodiuit eū ne trāgeret eū ne fiēt trāsgressor legis. Secutusq est eū vir suꝰ plorās usq hauū. Plorasse dicitur pre gaudio eo qd dñs eū custodiuit ne eam trāgeret. Fuit aūt dauid ad abimelech ethneū et abisai filiū sarue frē ioab di cens. Quis dñet meū Abimelech ipse ē vnas. Vnas q ītrpretatur lux mea dñs. Abimelech ītrpretat frat meus rex. Et exsandit dauid et vi eꝰ et agebāt ꝓdas de gessuri et de gethi et de amalechitis. Hi ei vagi habitabāt ī tra ānq̄tus. Hi vagi nō erāt sub pūtate achys Habitati ī tra ānq̄tus dicūtur qr quieti et secu ritati fuerāt et nullꝰ hostis depredacōēs ꝓpe ssi.

Capitulū xxv

Samuel aūt mortuꝰ est. Fleuitq eum oēs isl et sepelierūt eū ī tamulo suo. Sup̄ nāq sat sepultus fuisse ī do mo sua ī rama. In do mo sua ī familia vg. q cognacōē sua. Queat nāq cum supius iam mortuꝰ legatur aut hic repetatur mortuꝰ? Mortuꝰ hic ut hebrei volūt īsusatacōio sue eū rpetitur. Consuluitq dñm et nō rndit ei neq p sompnia neq p sacerdotē Hebreū, neq p doctrinā neq ꝓphas. Rndebat dñs p sōp nia sicut idē hebrei asserūt eo qr ieunādo q orādo pos cebant oracula sibi fieri dnmū et deus ill p somp nia reuelabat ea que futa erāt qr ī hoc loco mu nime saul fraisse legitur. p doctrinā p ephot sc. qđ sacdos ī pectore portabat. Neq p ꝓphas qr ill īsulē tibus dñs nequaq̄ rndebat Hi ꝓphete dicūt fuisse dis samuelis quibus ꝓphetā tibus nūcit se saul et ꝓphā ut. Queritq mulr mulierem hnītem phitonē et vadam ad eam et sagatabor per illam. Nullo accepto saul dimittus rnso mittitur ad phitonē. Quāuis q saul legatur erasisse magos q ariolos de tra hāc tm mu lierem hebrei matrē fuis se abner filij ner autumāt. et ꝓpter eūdem abner ne pu nieretur eū extis phitonis sis abscōsam q rsuatā fuis

Q Audiet uos qsqꝫ de
ꝓmone hoc. Equa ē paro
cut dñdentiꝰ ad prelium
et ṁanētiꝰ ad saranas
Cū ī latinꝰ addabus legꝫ
tur lassos quosdā subtatus
se ad saranas ⁊ ī hebreo
habetur ussoꝰ fuisse ut
resideret ad saranas. Hoc
hic mōstrat hebraicā vēi
tatē in hoc loco seq debē
qu ñ lassoꝰ sed ussoꝰ re
māsisse ad saranas dic
fuisse. aut ē ita. Equa pꝰ
ēt desēdentiꝰ ad plū et
ṁanentē ad saranas. ñ
aut qu lassi remāserēt ad
saranas. ꝑ absolute ṁna
nentiꝰ ad saranas qz si
lassi remāsissent nlla eis
dan debēt de pdiꝰ pozao
Quod aī vidisset armuꝫ
eius vz. qđ mortuꝰ esset
saul. uzuit etiā ipe sup
gladiū sup suū et mortuꝰ
est aī eo. Armigerū istū
hebrei doech ydumeū di
ait fuisse qui erneꝰ saul
mortuū seipm ob metū
dauid īteremut. Mortuꝰ
ē q saul et treꝰ filij eiꝰ et
armuꝫ illius et vniuſi
via eius. vi isti pueri domes
tica eiꝰ ītelligendi sūt. Hi
treꝰ filij saul aī eo ītfecti
sūt ionathan. abynadab
qui et iesui. et meldysua
Isboset autē domi erat q
ānno quo saul rex ꝓstituꝰ
ē natuꝰ fuisse dicit. Q cꝰ
xl. ānoꝝ fuisse legit cum
rḡnare cepisset. Vñ colligit
saul xl. annos regnasse.
Quere dū aut alibi legit
iesui. ⁊ alibi abynadab.
Jesui ei ītpretat eqlis.
Eqlis ideo dicit qz equal
merita fuisse filij aī pē me
morātur. Abynadab ītpe
tatur pē meus sponte. Dpō
te etī sua pat ei saul
male acqsiuit ut talitur vagendo
vna aī filijs ꝓmeretur.

Incipit liber rḡm scd

In die aut tertia apparuit hō
venienꝰ de castris saul.
Et rliqua. Hoiem istum
amaledyte hebrea filium
doech fuisse dicit. Amale
chites ei et ydumeus vnū
est. Quia filiꝰ primogenit
esau eliphaz fuit. et hui
filius amaledy. Dyadema
autem et armillā q dauid ad
detulit a pē doech ymen
data sibi fuisse hebrei p
hibēt. Et placerēt et ieu
nauerit usq ad vesperā
sup saul et sup ionothā
filium ei et sup pl popu
lū dñi. et sup domū isl.
ꝓphetā dñi sacerdoteꝫ. et
domū isl' gulit' oēz ꝓphetā
isl' dicit. et dixit ut docet
filios iuda arcū. Ecce scꝫ
tū est ī libro iustoꝝ. Et

dixit. subaudit̃ dauid. ut
doc̃t. subād̃ deus filios
iuda arcū. Regis vg iu
da doc̃t fortitudiem sg.
ut fortes et itenti cēt in
timore dn̄i et ī p̄cepto di
ne p̄ iobedientiam regis
iuda'a fortitudō et timo
re dn̄i sicut saul rēdēt
et eo modo quo ipe p̄cat
peruēt. Quod āt ait. Cre
scēptū ē in libro iustorū.
liber iustorū. liber samuel'
est ubi narrantur gesta
iusti samuel vg. gad et
nathan ī quorū libro scp
tū esse phibetur qualiter
saul recedēs a timore dn̄i
p̄ iobedientiā suā perit
Fedita tua isr̄l' sup mōtes
tuos ītrfecti sūt. In hebr
o habetur. sup excelsa tua
Et est sensus. O saul gl'osi
isr̄l' sup excelsa tua inter
fecti sunt qr in pcto iobe
dientie tue vna trāi pierūt
Inobedientia nāq; tua pro
vdolio. i. ī excelsis reputata
est. sicut est illud ī libro sa
muelis. Melior est obedi
entia q̄ victime t āsultāe
magis q̄ offerre adipem
arietū qm q̄ pcm ariolā
di est impugnare et quasi
zelus ydolatē nolle acq̄es
cere Flue isr̄l' sup saul fle
te q̄ vestiebat vos cocc̃no
ī deliciis q̄ p̄bebat ornamē
ta aurea cultui vō. Vesti
ebat eas cocc̃no et p̄bebat
ornamenta aurea cultui
eatū de predis hostiū qō
agebat Quō ceciderūt for
tes ī plio. Subād̃ in per
cato. Jonathā ī excelsis tuis
occisus est. In hebreo non
hētur ē. Est ā sensus. O
saul ionathan ī excelsis tuis
id est ī pcīis inobediēte
tue occisus sībauditur est
Et nūc itr. Capitulū
buet quidē nobis
dnō mūdi et vitatē. Mūdi
ī pūtu sdō. vitatē in futu
ro. qr mūda q̄ in pūtu sdō
tribuitur ad sparādā eterne
mūe mēdacium est Ab
ner āt filius ner p̄ncipis
exercitus saul tulit ysboseth
filiū saul et trāsduxit eū
~~cum eo~~ per castra. In he
breo hētur trāsduxit eum
in manaim que ītrpt
castra. Trāsduxit eū in
telligēdū est ultr iordanē
et ī manaim regni sta
tuisse sup galaad et su
essum. Hebreus assur. i.
sup tribū aser. Et exclama
uit abner ad ioab et ait
Nūquid usq; ad ītemeratū tu
multo deseuet? Hebreo
nō hz tuus. An ignoras
q̄ pricalosa sit desperatio?
In hebreo itā habetur.
An ignoras q̄ amarus

cit finus. Et ē sensus. Nū quid ignoras q̄ ad amaritudinē t̄ proueniat eo q̄ ꝑlim hūc declere nutrio?

Certus q̄ Ca[pitulum] finit

Sietpaam de egla uxore dauid. Queritur aut alie uxores dauid sup̄ notate sint et nō dicātur uxores dauid aut hic sola egla uxor dicat dauid? Egla ei ipa est michol. Et ideo uxor ei⁹ hic sola uocatur eo q̄ i adolescētia primū ipāz sortitus fuerat in uxorem que etiā partu oaubuisse dicat. Egla itaq̄ iuuenca ītpretatur uel vitula. Nūquid caput canus ego sū aduersus uidā Ac si dicat. ꝓpter et ꝓ domū p̄ris tui dicor caput canus esse itra iudam eo q̄ nō reduca domū isti ad dauid q̄ sao uultum ēt ātē et regnatui fore super isti uniuersū. Caput canus se dic esse. i. uilē eo q̄ a domo iuda sic habetur sicut latratus canus et eo q̄ p̄napes essent canū. i. stultorum hoīm. Sed una tm̄ peto a te dicēs. Non uidebis faciē meam amp̄q̄ adduxeris michol filiā saul et sic uenies et uidebis me. Est ei hic defectus et nōna subaudiao qua respōdisse fert abner ad dauid et hāc rem penit⁹ non posse fieri ut ei michol reduat eo q̄ fierat eius uxor cū hret i potestate et ītsponso exclusacōnis ratione pleno abeo dauid accepto misisse pro ea ad ei⁹ frēz isboseth legitur sicut sequētia declarant.

Misit aut̄ dauid nūcios ad isboseth filiū saul dicens redde uxorē meam michol quā desponsi mihi centū ꝓpucios philistinorum. Plangensq̄ eā abner aut. Nequaq̄ ut mos solent ignauu mortuo⁹ est abner. Hoc est nō ꝓpter tua stultitia ut ignauu petur solent q̄ fraude deceptus eo manib⁹ tue nō sūt ligate et pedes ꝑpedibus non aggrauati sicut eoz manus solent et pedes uīari qui i prelio capi solent. Dolo igit̄ non uiribus uo pempt⁹ es. Duo aut̄ uiri p̄napes latronū erāt filio saul nom, unus baana et nomē alt̄ rechab filij rēmon berothi de filijs bēiamī. Duo uiri isti p̄napes erant sz expediōe isboseth. Mortuo uero abner ut hebrei tradūt ꝑsiliati sūt nup̄ phiboseth ut una ītficent isboseth et eidem mi

fibosethꝫ ꝯstituerēt regē et
cuiusdam ꝯsilij delatorem
mefiboseth extitisse. Et id
circo hic idem mefiboseth
subintroducat hoc mō. Erat
at ionathe filij saul filius
debilis pedibus quinquen
nis ea fuit qn nūtius
de saul et ionathan ex
iezrael et cetera sequēta
Videntes vo baana et re
chab a mefiboseth suum
posse ꝯsilium timore
pterrita fuga lapsi sūt
in gethaim. fuerūtq; ibi
aduene usq; ad tēpus illud
Tempus illud intelligēdum est
qn inde reuersi domū is
boseth feruente die ingressi sūt
assumētes spicas tritici et
panitentes eū in ingressu.
Spicas trita qsi ad pmia
arū tulerūt ut hoīem regi
desisse viderēt et cor dolo
nequaq; deprehenderetur

Filius Caphim xxx
tegnta annoꝝ erat da
uid cū regnare cepisset et
quadraginta annis regnat.
In ebron regnauit super
udam septem annis et
sex mēsibus. In ihrlm aut
triginta et tribus annis sup
oēs isrl et udā. Quātum
cunq; no in summa quadraginta
annoꝝ et sex mēsiū annu
merant. Nā ab hebreis du
obus solutus modo. Di
cit ei qz dauid sex mēsib⁹
absalon filiū suū fugerit
merito eosdē sex mēses a
summa regni illius esse ex
clusos. Dicit etiā alter
qz sex mēsib⁹ in hebron da
uid qdā infirmitate corpis
laborauerit et idcirco eosd⁹
sex mēses in supputatiōe re
gni ei. Ex eo nāq; tēpe
illū regnasse dicit in ebron
ex q⁹ deuicto amalechi
te de spolijs cor misit do
na seniorib⁹ iuda hijs
qui erāt in ebron et hijs
qui erant in bethel et reli
quis q erāt in hijs locis
in quibus inorat⁹ fuerat
dauid ipsi et vi ei⁹ Di
ctumq; e ad dauid ab eis
Non ingredietur huc dauid
donec nos hinc auferat.
quos iebuseos et iebuseos
sicut ceos et claudos
esse arbitratur et quos
bello aggressus sic ceos
et claudos se triumphatu
rū putat. Idcirco dicit in
publico. Ceus et claud⁹
no intrabūt templū. In
hebreo aut hēt. Cec⁹ et c
claudus non intrabūt

domū. Hoc ē cæcus et clau
dus ſubaudit dicūt nō
intrabit quilibet domū
cæcū et claudoꝝ q̄ domū
cæcus et claudus intro
ſuerit. Proposuerūt ei in
die illa dauid p̄mū q̄
pauſſiſſet iebuſeū et tan
gſſet domatū fiſtulas
et claudos et cæcos odi
entes aīāz dauid. Jnhe
breo ita habetur. Et dix
dauid i die illa. Qui
pauſſerit iebuſeū et tetige
rit fiſtulam et claudos
et cæcos odientes aīāz da
uid ſubaudit erit p̄ncps
et dux ſic liber palipo
menon declarat hoc mō
dicens. Oīs q̄ pauſſerit
iebuſeū i p̄mū erit p̄n
cps et dux. Aſcendit ig̃
noab filius ſaruie et fit
eſt p̄ncps. Qz ait dicat
Qr tetigerit phiſtulam
ita itelligendū eſt. Qr
tantæ fuerit audaciæ et
fortitudīs ut ad murū
cīuitatis uſq; ueīāt et
haſta ſua fiſtulā q̄ in
muro eſt tāgat ipſe e
p̄ncps erit. Cap̄ q̄ntū

Et eligerūt ibi ſalp
tulia ſua q̄ tulit
dauid et mur ei. Tulit
ea dauid et igne uſſit ea
ſicut liber palipomenon
declarat ita dicens deligitq;
ibi deos ſuos quos uſſit
dauid cruci. Conſuluit
ēt dauid dñz q̄ rndit. Nō
aſcendas ſed gira p tergū
illoz et ueniēs ad eos ex ad
uſo pioz. Jn hebreo non
pioꝝ ſed flentiū legitur
Et aduſo itaq; flentū eū
uenire iubet. hoc ē ex aduſo
doloꝝ ſuoꝝ. ubi ſg. dolo
la coꝝ erāt i quibus ſi
debāt. Que dola idcir
co flentū uocātur q̄ fletu
digna ſūt et eos q̄ ea colūt
ad fletū miſeiarum pduc
unt. Flentiū itaq; eorum
dola ob blaſphemiā ij
dñuſ ſmo uocat ſicut a
libi uocat dolū moab
ſtaminacoī moab. Cū
audieritis ſonitū gradi
entis i cacumīe flentū.
hoc ē cū audieris pſiti
bus ālīas coꝝ dola
i q̄bus oīs fortitudo eoꝝ
ē ſtei et ſaluādi tūc ībis
p̄lū. q̄ tūc egredietur dñs
aīe facie tuā ut pauciat
caſtra philiſtiim. Jn eoꝝ
nanq; dolis dñs iudi
cia fecit ſicut et i dñs e
gyptioꝝ Cotſtat eſt ēt
dauid eo q̄ pauſſiſſet dñs

ozā. Hebrē eo qp diuisiß
Diuisisse illū Diuisi
se illū dñō dicat qr locq
ubi cāt ozā uacuus ap
paruit. Et noluit dauid
ad se duīe archā dñi ī
ciuitatē dauid. sed diuer
tit eā in domū obededon
gethei. Q gethe ido vōt
eo qp ī getth pī eius hītauc
rit. Et bñdixit dñs obede
dom et oēz domui ei. Bñ
dixisse dñm domui eius
hebrei dicāt eo qp oēs uxo
res eius et sabinc et nu
rus et ōalle masculos pe
pererūt filios. nec nō et fe
mīe q̄drupedes gemios ei
ediderūt fetus. De quo ita
ī libro palipomenon sc̄
bitur. Mansit q archa
dei in domo obededom
tribus mēsibus et bñdixit
dñs domui ei et oībus
q̄ habebat. Et alibi ī eod
libro palipomenon dr.
Filij aut obededom semei
as p̄mogēit. iozabat
secūdus. iohaa ȝ. sachar
quart. nathanael quīt.
amiel sext. ysachar septi
mus. phallathi octauus
qr bñdixit illi deus. Igi
tur michol filie saul non
est natus filius usq in
diē mortis sue. Michol upa
e regis. hec genuit dauid
iethraam aut ptu octa

buit Capitulū sextū.

Dixitq nathan ad
regem. oe qd est ī
corde tuo fac qa
dñs tecū est. Hoc ei nathā
ex se. nō ex sp̄u dñi dixit
ad dauid. Illud aut qd se
quitur ex sp̄u oī dñi dixit.
Vade dicat dñs. Nūq tu edi
ficabis mihi domū ad hītan
dū? Ac si dicat. Nō potes
mihi domū edificare qr vir sāg
uinū es et multū sāguez ef
fudisti. Q ex ei hītauit in
domo ex die qua eduxi filio
os isr̄l de tra egipti usq ad
diē hāc sed ābulabam ī
tabernaculo et ī tētorio.
Ambulasse se dñō dicit ī
tabernaculo et ī tentorio qr
qr moysēs nec iosue potuer
ca edificare domū eo qp vir
fuerūt sāguīs sicut et dauid
Per cta loca q trāsiuit ad
filios isr̄l. Nūq loquens lo
cutus sū ad vnū de tribus
isr̄l aut pāpi ut pasceret pplm
meū isr̄l dicēs, q̄re nō edifi
casti mihi domū cedrinā?
Hec loca p q trāsisse dñs se
dicat intelligenda sūt silo
et galgala et nobe et cetera
loca ubi tabernacūlū et ar
cha dñi collocata fuit.
Nūq loquens locutus sū
aliquā udia de tribus
isr̄l aut pāpi ut pasceret po
pulū meū isr̄l, q̄re non

edificasti mi domū cedru
nam? Idco a nullo iudi
cū sibi edificāt domū cedru
nam iussit qz ab oīb9 dē
hostes pugnatū fiut & oēs
effusōes fuerūt sanguīs
luos at tu9 au nō istabūt
bella hostiū et q̄ non erit v
sanguīs ipe edificabit mi
domū. Et nūc ihet dicēs suo
meo dauid. Ihet dicit dns
exercituū. Ego tuli te de pas
cuis sequētem gregē. Et p9
pauca. Fecitq; tibi nomen
grande iuxta nomē mag
norum qui sūt i tra. Fecit
iquit t nomen dno grāde
sic fra abrahā ysaac et ia
cob et moysi et iosue quor
noīa sūt famosissima i tra
Et ponā locū plo meo
isl et plātabo eum et hītā
bit sub eo. Hoc i loco tēp9
salomonis sīmo descēdit di
luuiū quo filii isl pacem
essent hītuī per orbem et
non essent affligēdi et op
primēdi sic tēpe iudiciū fu
erūt oppressi et afflicti Qui
si iquē aliq̄d gesserit arguā
eū i virga virorū et i plagis
filioz hoīm. Virgā meoz
gladiū vocat iuxta cor. plā
ge veo filioz hoīm sūt in
cōmoditēs corpm humano
rū quibus pro peccīs suis a
dno multo hoīes flagellāt
sta ē ei lex adā dne deus.

Hoc ē. lex hoīs ē dne de9 ut
t in simplicitate cordis et
pritate suiat. Et tu faciēs
ei iuxta miaz tuā sicut m
dignat9 es faci suo tuo pp
ubū tuū et pp ubū tuum cor
feasti oīa magnalia hec.
pp ubū tuū qđ promisisti abr
ham ysaac et iacob feasti
oīa hec mi suo tuo. Qđ dic
secūdū cor tuū itelligit pp
miaz tuā qz silis tui. Neqz
ei ex est deus extra te i oīb9
q̄ audiuim9 auribus nris
~~Non est iquit de9 silis tui~~
~~qui fecit magnalia hec q̄ au~~
~~diuim9 auribus nris.~~ Non
est iquit de9 silis tui q̄ fecit
magnalia hec q̄ audiuim9
auribus nris a facie pli tui
quē redemisti ex egipto sibi
et deū ei9. Hebrei hz gentib9
et dnis earū. Et ē sensus.
A facie pli tui quē rede
misti ex egypto. de manu
regis egipcior quos i mali tu
bo premisti et de dnis earū
i quibus iudicia fecisti. Qa
tu dne exercituū de9 isl re
uelasti aurem tuā tuo dicēs
domū edificabo t pp hoc inue
nit seruus tu9 cor suū ut ora
ret te oratōe hac. Aures aūs
dns pphetam revelauerat
se illi domū edificaturū.
Idco dauid dicit inuenisse
cor suū .i. inuenit audaciā

in corde suo ut oraret eū
oroē hac Hactū est aūt p⁹
hec pcussit dauid philistīm
et humiliauit eos. et tulit
dauid frenū tributi de ma
nu philistīm. Frenū tribu
ti quūq erant ciuitates
philistinor qui frequēter
usū sibi tributariū faciebāt,
quas ab eis tulit dauid
et humiliauit eos fecitq sī
bi tributarios. Vñ et ī psal
pomenon legit. Percus
sit dauid philistīm et hu
miliauit eos. et tulit gethī
filias ei⁹ de manu eorū
Fecitq sibi dauid nomē
cū reuerteret capta syria.
Fecisse sibi nomē dicit qz
ī valle salinarū cesis de
cē et octo milib⁹ hoīm
fecit sibi formā trophalem.
Fecit etiā sibi nomen qz
victa syria damasci. et
sura soba crexisse dicit al
tarā formā trophalē. Et
si quem mouet qz ī plāsqz
latrōr codiabus iueniūtur
dauid nō decē et octo mi
lia ī valle salinarū et nō
duodecī milia cecidisse no
uerit hoc uidē septorū ī cas
dē codiabus inditū esse.
Veruntamē dauid ī eadē
valle salinarū decē et oc
to milia cecidit. Joab uō
duodecī milia sicut ī titulo

lum psalmi scribit Ca. x.
Quitqz siba ad regē
dicit ut assistā dnō
mo et huo tuo sic facit
huus tu⁹ et mifiboseth q
medet sup mēsam tuam
Notandum qz ī hebreo
sup mēsam meā legatur
qz ī hoc loco desiciūs est
et nōia subaudiao. Cūm
ā dixit siba sicut assistā dnō
mo rex seruo tuo sic facit
hu⁹ tuus subaudiendū ē
dauid dixisse. et mifiboseth
medet sup mensam me
am qī vn⁹ de filiis regis
Quitqz dauid fraam
misericordiā cū anon fi
lio naas sicut fecit pr ei⁹
meā mēoz. Cūm fugit
dauid a facie achīs regis
gethī venit ad naas regem
amō q̄ fecit cū eo mūz mi
ra ignotens ei bona. De na
as itaqz venit ī speluncam
odollam ubi venerit ad eū
pat' ei⁹ et mr et oēs dom⁹
eius. Inde venit ad moab
et demansit apud eū prīm
o matrē et oēz domū suā
Cūm vō dixit achīs rex gethī
huiusce īgdiet domū me
am. Abyt īde dauid et
fugit ī speluncam odollā
Abyt īde subaudiendū est de
domo naas et īde fugisse

illū in spelūcā odollā. Iu vō qui aut ad eū id ē ad achis dauid vdeāt aūi cui fuae fugrāt. Intelligēd9 est iste achis filio9 fuisse ul lius achis a quo fugit dauid. Unde et ī sequenti bus achis aū quo dauid ī pdiū contra saul desēde bat filius dicatur fuisse mo ab non ēi a pīe hoc no9 patronomuaī sed a mīre supsit q maacha vocaba tur, et idēo non a pīe hoc supsit nomē eo qp dauid a se abiecerit. Reliquā aūt ptem pli tradidit abisai frī suo. Notādū qp solūmō in hoc loco ī hebreo legit abisa. ī cet̄is vēo locis abi sai. Abisa iterptat pī sa fiens, et abisai pī meus sa fiaū. Ideo aūt ex noīe illius mā trāz dēptā hebrei dict. eo qp nec abner ysaus fuit Factū est aūt vtente āno eo tpe quo solent regēs ad bella pcēdē misit dauid ioab et puos suos aū eo et cetā. In hebreo ita legit Eo tpe quo regēs ad bella pcēdēbāt misit dauid ioab et cetā. Hoc regēs dicit q pcesserūt ītra dauid ī pug nam sc. regem moab et istob et soba et maacha q utiq reges simē fuerūt et pug nare uoluerūt ꝺducta mer cede a rege moab cōtra dauid a quo ꝺcumpliā esse legit.

Dixit dauid. Nō ca. viii. ne ista ē betsabee filia eliam uxor urie ethei Elyā filio9 fuit achitofel et vocauit uriam dauid ut comedēt corā se et biberet et iebriauit eū. Ideo iebriasse eū dicat ut saltē ebrio ī domui sua desandēt Verūtā qm blasphemāt fraus īmicos dnī pp ubū hoc ena filio9 q natus ē et morte moiatur. In hebreo ita legit. Verūtā qm blasphemādo blasmīs tuo īmicos dnī pp ubū hȳ ena et filio9 q nat9 et morte ē moietur. Qd p cūtplyasim dictū est. et ē sensus. salua cōz tbusta īmicos dnī qbꝰ īsurgētib9 ītra pplz dnī. pcto hȳ tuo īpedicte nō potūt eis ēsistere pplus dnī. Insup ~~et~~ ena ipi tūi victoriosi existent pp pcm tuū sup po pulū dnī. et uocauit nos ei9 amabīl dño eo qp diligit eū dnō. In hebreo ita legit Et vocauit nomē ei9 ~~ydidā~~ ydida s. dilāus dnī. pp dnm. Di lect9 dnī pp dnm dicit pp suā sc. mīaz gtuitā qua eū diligē dignat9 est. Cū utiq eius dilectōe et mīa ꝺignus existēt quē ꝺstabit manserē ēc. Sequitur.

ydida sic legit; nō ydida

Qmittam ad ipsum rabba et capiēda est urbs aq̄. Notandū q̄ in hebreo qñ ei adiectiōe nōm ponit rabath scribit. sicut et rabath filioꝝ amon. Qñ vō sine adiectione nominū. nō rabath ꝫ rabba scribit. Cuiꝰ dum casset caput eā et tulit dyadema melchon de capite eiꝰ. Melchō interpretat rex eoꝝ. Rex eoꝝ vocat ydolū eoꝝ qđ hic vocatur melchon e dyadematis aurū et gēmas ablasse et pegasse dicat dauid hꝫ legem et fecisse sibi ide dyadema q̄ hic positū sup caput eius dicat. ꝫ q̄ ei adducens serrauit et cāuegit sup eos ferrata carpenta disitq; et tribus et trāsduxit i typolateres. Serrauit ei eos ferratis carpentis et disit cultris sic lateres dici solent qui ex paleis et luto fiunt. Porro absolon fugiens abiit ad tolmai filiū amiu regē gessur. Tolmai pr fuit maacha mr absalon quā dicit hebrei a dauid i pelicatū et esaie et ungulꝰ psalis hꝫ legē ea uxorē sibi dauid sociasse et ex ea genitasse thamar et absalon. Cessauit itaq; dauid p sequi absalon. In hebreo legit. Cessauit itaq; pr ex re pꝰ absalon. Voluisse ei dauid ex ire phibet ut reduceret absalon. Sed ptractus i corde suo q̄ quātus ei videret tocies dolore mortis amon hꝫ a ad memoriā reduceret, idcirco assate dicat cessasse pꝰ absalon. subaudit ut eū ad pria vocaret. Qꝫ vō aut eo q̄ ysolatꝰ esset sup amon iterum. Intelligendū est. q̄ postq̄ nolut ire pꝰ absalon ut reduceret eū et videret ab eo cepit ysolari etiā sup morte amon. Qꝫ dum ei putabat ide absolon reduci ut uideret ab eo sp mortē amon filij sui eiꝰ occurebat. Iuue aliꝰ ysolatus fuisse sup amon iteritu dicat eo q̄ noverat eū flagitiosū et dignū mō te p meritoq; posse. Intelligens aut ioab filiꝰ sarui coꝝ regis ipsum esse ad absalon. Cor regis versū ee ad absalon vidisse dicat eo q̄ videt eū ide ioab p absalon suspirare. et eo intellexit q̄ cor eiꝰ ipsi eet ad absalon. Misit thecua et tulit inde mulierem sapientem. Thecua autē ē de q̄ fuit amos pphā putat aut eande vidua auia fuisse eiusde amos pphe. Que dixit ei. Vah mulier misera ego sū. Mortuus est ut mr meus et ualle tue

erāt duo filij q̄ rixati sūt ad
uersus se ī agro nullusq̄ eōr
q̄ eos ꝓhibere posset. Et ꝓ
sit alter alterū et ītersecat eū
Et ecce ꝛsurgēs vnus ꝓa ꝑgna
to aduersus amicū suū dicēs.
trade eū qui ꝓcussit frē
suū. ¶ In vītate aūt ut hebrei
dūt hec mlier vidua duos
filios hītit q̄ rixati sūt ī agr
sup hȳditate ꝓnō sui et al
terū ab altero ītercptū. Decep
sam tn eāde vidua ī ꝑsona
dauid posuit et duos ꝑ filios
ī ꝑsona amon et absalon.
cognatos vero q̄ ꝛsurrexit
aduersus filiū suū ī ꝑ altros
filios dauid. ¶ In me dice
mu rex iuq̄tas ī domo ꝑnō
mea. Rex aūt et thron⁹ eius
sit īnocēs. Ac si dicāt. ꝓ
eo q̄ alt⁹ filius meus ꝛsurrexit
aduersus alterū. ī me sit iuq̄
tas sibi aliq̄ debet. ¶ Intē aūt o
rex dauid nulla sit iuq̄tas
q̄ absq̄ culpa eōr. eo q̄ ab
salon amon dignū morte
ītulerat. et sic ego absq̄ dpa
tione ꝓ eo q̄ duo filij mei cū
surrexerāt aduersus se et ītersecū
t alter ab altero ita et tu abs
q̄ dpa eōs ꝓ eo q̄ absalō
amon dignū morte ītersecit
¶ Que aūt. Recordetur rex dō
dei sui ut nō mltiplicētur
ꝓcui sanguis ad ulciscendū
et neq̄q̄ īterficet filiū meū
Recordatio ꝑ ꝓ iuramēto
posita ē. Ac si dicāt. Recor
detur rex ꝓmissiōis siue ꝓmo
uramēti quo mī ꝑ dñz dm
suū pollicit⁹ est ut nō mlt
tpliant ꝓcui sanguis
ad ulciscendū. ¶ Dixitq̄ mu
lier. Quare cogitasti istiusmodi
re cōtra ꝑpl dei. Et
locut⁹ est rex verbū istud ut
pecet et nō reducat exulē
suū. Ex hoc loco demōstra
tur illud qđ ꝓ paulo supius
dictū est. Cessauit rex ire
p⁹ absalon. i. cessauit ut
non ꝑcuretur ab aliquo et
reduceret absalon. Inde aūt
mlier et locut⁹ est rex verbū
istud ut pecet et nō reducat
exulē suū. Qđ vō aut. Quare
re cogitasti istiusmōi rem
contra ꝑpl dei. Populū
dī vocat eūdem absolon
siue eos q̄ ī illo erāt. q̄ qsi
captiuū exulē erāt eo q̄ nō
reducēt ad hereditatē dei.
ne forte coacti dyo alienos
ī terra aliena ꝓuiet. ¶ Ne
mult pire dō aiaz sed ītrac
tat cogitās ne pereat ꝑ
q̄ abiectus ē. Ac si dicāt.
Deus peccatorēs q̄ a dyabo
lo captiuos detinet ut ad se
conuertāt uocat. Et tu q̄
eū imitarī debes aut non
magis eo agis? Cap xi.

Et cū tonderet capil
los sēl aūt ī anno to

debat. In hebreo ita legit Et qñ tondebat caput ei Statuto ãt tẽpe tondebat. qz grauabat eũ capillos. Pondebat capillos capitis sui ducẽtis aũcis ponde publico nõ ei sed i anno ut latini codices hñt tondebat caput ei. sed statuto tẽpore id est de tẽpora i tẽpora die bus. Post qdragita autẽ autẽ ãnos dixit absalon ad ỹgem. Vadã et reddã vota mea q uouit dño in hebron. Quadragesimus agebat ãnus et eo tempore quo saul nobe ãtatem cum sacerdotibus lxxx ꝑcussit dauid i timuit. Et idẽo hic idem quadragesimus ãnus ponitur ut mõstret dñam ulaonẽ suscitasse ꝑ dauid eo qd abimelech sacerdotem fefellerit. et ꝑ eũ tot sacerdo tũ adeo facta fuerit. Cauc leos pleroscz medos codi ces i quibus septũ uiuerit post quatuor nõ ꝑ qua dragita ãnos. In ueraa oribus uero codicibus et i hebraica ueritate nõ qtuor sed quadragita scribitur ãnis. Si uero ysbaosus qñ eosdem qtuor ãnos astruere uoluerit ab eo tpe quo ab salõ amõ regz suũ interfecit usqz ad illud tẽpus quo mi dixit. uadã et reddã uota mea q uouit dño i hebron ꝓspiciat se errare si diligẽt ꝓscrutat fuerit ueritatem. Cũ uisset absalon itaq amõ i gessur apud tolmai regẽ tbus ãnis et i hierlm ide uocat nõ uso prẽ duob mortat fuerit ãnis et sexto ãno fugiẽs pñs uidẽt et contra eũ ꝑ duellionẽ ꝓpa uerit. notũ nãqz se nouisse metiendo dixit, i. orõz fac turũ i loco quo requiescit abrahã ysaac et iacob. Et deposuerũt archã dñi Et ascendit abyathar do nec explet cett õnis ꝓpius q egressus fuerit de ãtate. Ideo archa dñi deposuisse dicit ut dñs ab abyathar sacerdote resulẽt quo iussu dauid ire debẽt. Ascẽdisse autẽ abyathar dicit. i. o tasse. Et qz oraculo dñi ñ ei rñsum est. Idẽo i se quentibus dixit dauid ut reportaret archã dñi i urbẽ Quid ñ et uob filii sarue dimittite ut maledicat. Hebre nõ hz ut maledicat mihi ꝑ tm maledicat. Absa sai soluos dicẽt. Vadã et amputabo caput eius. et dauid ad abisai et ioab rndit dicens. qd ñ et uob filii sarue Ac si dicat. Nũqd multis itaqz istũ sic interficis abner. Dñs

ꝑ̃ peccauit ei ut malediꝯ̃ dauid. Et q̃ꝫ ē q̃ dicat ꝯ̃ ſic faciꝫ. ſubaudit. quare ſic fecerit ñ dñs ſed ſemei. Dauid qui maledixit dñs dauid ipſe eſt nabath ꝑ̃ hieroboam qui filꝰ gemini dicit. et i zelo domus ſaul maledixit dauid. Nomē uero aui eius fuit gemini. et ipſe ſemei ex tribu effraim filij ioſeph erat. Vñ et idem ſemei ad dauid dicit. Virꝰ q̃ꝰ venit hodie de domu tribu ioſeph. Ad quē abſalon. Hec eſt iquit gratia ad amicū tuū: In hebreo legit. Hec ē iquit misericordia tua ad amicū tuū? Q̃d non affirmādo ſi negando, ꝓnūciādū eſt. Et ē ſenſus. Vbi fides eſt aut dilectio debet q̃ꝫ dauid amicū tuū dimiſiſti et ad eum nō iſti. Cūq; fugiēt populꝰ q̃ ad eum eſt. Patria regē deſolatū et ꝺuc̄ exercitum ꝑſequi ſolent. amici Ꝺg. ſic reuti ſolēt hij q̃ amiſſo i ꝓlio regē ꝺuertūtur. ſic vniuerſus ꝑſequ iſrl̃ reuertetur ad te.

Cap̃ duodecimū

Et cū ceciderit unuſquiſq; ꝺuc̄ audiet quicq; audierit & dicet. Facta eſt plaga i populo q̃ ſequebatur abſalon et fortiſſimꝰ q̃ſq; eius q̃ſi leonis pauore ſoluet. In hebreo ſyre, ita, Et fortiſſimus ipſe animꝰ eius q̃ſi leonis affirmādo pauore ſoluet q̃d nō negādo ſed negando ꝓmutādū eſt. Fortiſſimꝰ iſte dauid itelligendus ē q̃d et ſequētia declarāt. Dat ē oīs iſrl̃ fortem ee pr̃em tuū et robuſtos oēs q̃ cū eo ſt. Abſt cēalia et mutauit eos et illi profecta ſut. Hec cēalia q̃ſi lauādi grā cū pānis ad fontē rochel erat ut penuꝝ eos nō deprehenderet. Puer at q̃ rē indicauit abſalon filiꝰ eiuſdem cēalie puulus dicitur fuiſſe. Surgite et trāſite ato fluuiū. Hebrea i hoc loco n fluuiū ſ aquā hīt que iordanis fluuiꝰ itelligit. Dauid at uēit i caſtra que manaim hebraice legitur. i quo loco obuiꝰ fuerūt angeli dei iacob ſicut i geneſi legit. Et uocauit iacob nomē loci manaim. i. caſtra. Amaſa at erat filius uni q̃ uocabat ietra de iezrael. In hebreo at legit ietra iſmaheliten. Iſmahelites ē idem iether uocatur q̃ filius eius amaſa ogia iſmael imitatus dauid fugientem nequaq̃ nequaq̃ eſt comitatus au ducat abiſai tui ſimus o dauid et tui filii pſau. Vñ i aliꝑomeno ita legi. Abigail at genuit amaſa cui pr̃ fuit iether iſmahelites //

6 v

In libro vō samuelis idēo
iethra izrahelites vocatur
q̄ p̄tm amasse filij eius q̄d
i dauid ꝓpetrauerāt, ioabē
idem amasam ꝓauūcīe dele
tū est. Qui ingressus est ad
abigail filiā naas sororem
sarue. Naas iterptat volu
ber. Idēo voluber q̄ nullū
admisisse mortiferū ꝓhibe
tur p̄tm. nī id q̄ orrigilit
de ꝓpēte ātquo straxit. Est
etiā naas q̄ et ysai ꝑ da
uid sic et i ꝓalipo. damō
stratus. Ubi enumeratis fili
is ysai legit. q̄r sorores fue
rūt sarue et abigail. Cūq
uenisset dauid i castra. i. i
manaim. sobi filius naas
de rabbath filioz amon et
Iste sobi filius naas regis
ām quo pugnat saul. Ipē et
naas fecit mūz āi dauid
q̄n fugit a facie saul quo
mortuo dixit dauid facia
mūz ēi annon sicut fecit
pat ei naas mecū. Intēpto vō dauid ānon q̄ ei i de
caluādis hūs suis iuuīa
fecerat. sstitut est ab eodem
dauid i loco frīs. Iste sobi
qui ad dauid legit āi cetes
uenisse et stratoria et tape
cia et uasa fictilia ⁊ cetera
q̄ sequūt ei obtulisse. Fuit
autē ibi ꝓlix diluuiū supfacie
oīs tre. Et multo plures erat q̄s
saltus dsūpserat de ꝓlo q̄ hi
quos vorauerat gladius
i bello. Dalt hī q̄ plures dsūp
sisse q̄ gladius vorasse legī.
bestias feroassias q̄ i saltu
erāt hebrei autumāt a q̄b
plures dsūpti q̄ a gladio
vorati fuerūt. Porro abs
lon erat sibi āi ad hoc u
uēt titulū q̄ est i valle regis
Dicēat ēi non habeo filiū
et hī āi monumētū noīe mea
Vocauitq̄ titulū noīe suo.
et appellat man absalon
usq̄ i hūc dīē. Hic loaus
supiora loco copulandus
est ubi dicat tulit ioab tres
lāceas i manu sua et ifixit
eas i corde absalon āi ad
hoc palpitaret hereo quer
au. et hī ūigendū est. Porro
absalon erexerat sibi aiam
ad hoc uiuēt titulū q̄ ē in
valle regis et cetera q̄ sequū
tur. Traduūt hebrei q̄ depo
sit de querau petiit sibi i
duas cās q̄ timēt ut fa
cēt sibi titulū ob meoriam
sui eo q̄ nī hēret filiū. talē
qui regno dign esset. Pu
tabat ei filios nō solū reg
no idignos uerū etiā ob
p̄tm suū q̄d i prīs gesserat.
p̄ntī uita idignos. In quo
titulo manū dixit defixisse
et figuram manus sue ex
pressisse. et ob hoc titulū hoc
mō uocāt. Vocauitq̄ titu
lū noīe suo et vocat man

absalon usq; ī die hāc
Qd uō legit. Et proce
rūt eū ī saltū in foueam
grandē et ꝓportauerūt sup
eū acerū lapidū magnū
nimiō. prectū ī saltū eum
hebrea dicit eo ꝙ gladio
pempt⁹ lapidib⁹ obru-
debēt. q̄ppe q̄ scelestissim⁹
erat. et gemme nec obno
xius sz. q̄ ī prēz stra legꝫ
p̄ceptū ualde dehonora
rat et tp̄tudiēz ca⁹ ꝛuelauit
Ad quē ioab. i. adyma
as dixit nō eās nūtius ī
hac die ſ nūtiab ī alia
hodie nolo te nūtiare. Filꝰ
a regis mortu⁹ est. Ac si
dicret nolo ut mr tal' q̄lꝫ
tu es nūtiū ferās regi ꝙ ei⁹
filius mortu⁹ sit. nec enī
decet ut tale nūtiū pōtes
Ideo dixit ausi. Vade et
nūcia regi que uidisti
Notandū q̄ in hoc loco ꝙ
chusi n est ꝓnūs sed appel
latiuū. Ac si dicēt. Tu es
dign⁹ ut nūtiū flebile. nō
adymaas ponēs. Acciꝫ
unus⁹ ꝓphꝫ coꝝ regē. Fugit
at fugit ī tabernacla sua
Unus⁹ ꝓphꝫ q̄ coꝝ rege
uenisse legitur. hi sūt qui
ei dauid ꝓmāserant. Qd
at at. i. fugit ī tabernā
cula sua. hꝫ itelligēdi st
q̄ ei absalon per ductio
nēs erraūerat. Cap xix

Mifiboseth q̄ filius ionā
than descendit ī occur
sū regis illotis pedibus. Et no
tandū q̄ ī hebreo nō illotis. ſ
legit pedibus ifectis. Fecerat
nanq; sibi idē mifiboseth
lignēos pedes quibus uti
quasi ꝓ nātalibus solebat
sicut solent facē dauidi ꝙ
admodū et ille erat. Quid
ultra loquēs? Furū est qđ
ioab⁹ sū. Tu et siba dividite
possessionēs. In hebreo uti
legitur. Dixi. tu et siba di
dite agrū. Pro eo ꝙ ī hoc
loco dauid īmeōr fuit aīa
ce et fedēs. immo uerāmū
qđ habuit eū ionathā. et
tam crudele dedit iudiciū
diēs. tu et siba duuidite
agrū. Ideo roboam et re
roboam discessit aūs regē
Mifiboseth ei in samuelis
libro legitur. et iterpretatur
os vētūdie. In palipomenō
idē mifiboseth merbaal le
gitur. et iterpretatur lucrās
eū altissimo. Lucrat⁹ ei eū
altissīo. i. eū deo fuisse dicit
eo ꝙ dauid reduxisset ī pace
Et qđ aut idē mifiboseth re
gi. etiā ꝑcta accipiat postq̄
reūsus est dñs meus rex in
domū suā ꝓsperā. Non ſ
dixisse suspicat gratulāti
aīo ſ ꝑsultāti et quasi cōt
dēti murmurando eo ꝙ da
uid dñs ī pace rēdussisset.

Est autē fus tus chama
am. In hebreo. Ecce fus tus
chamaam ipse uadat tm̄
dñe mi rex. Chamaā itpre
tat suspiriū. Q̄ diu cum
pē mansit suspiriū uocat9
est. Postq̄ uero i doctrā
dauid regis trāsiit nō cha
maam s chanaam qđ in
tpretatur fidelis appellat9
est. Itaq; oēs ui isr̄l cōcur
rentes ad regē duxerūt ei.
Quare te furatu sūt frēs mi
viri iuda et trāsduxerūt
regē et domū ei9 iordanē
oēsq; uiros dauid cū eo.
Et rndit oīs uir iuda ad
uros isr̄l. qr̄ prior mihi ē
rex. Est ā hic defect9 et lī
subaudiaō. et plus amo
regem q̄ tu. Et post pau
ca. Et rndit vir isr̄l ad vi
ros iuda et aut Decē ptib9
ego sū maior apud regē
magisq; ad me ptinet da
uid q̄ ad te. In hebreo ita
legit Decē ptes mī sūt apd
regē magisq; ego i dauid
q̄ tu Decem mēō ptes isr̄l
erāt id ē decē tribus ⁊ ideo
magis i se i dauid diat
esse q̄ uros iuda Cur mi
fecisti iniuriā? Vir isr̄l sibi
fraude iniuriā q̄rebat. eo q̄
nō expectauēt eos tribus
iuda ad rducēdū regē.
Nōne frno me9 prior fuit ut
rducere regē meū? Sermo e9
prior fuit ad reducēdū regē
sicut i prēdētibus monstra
tur i eo loco ubi dicitur.
Sermo aūt oīs isr̄l pueūt ad
regem i domo eius. Hūc
audiūt ut eū rducerēt. qđ
et maioribus natu iudamā
dasse dauid p sadoch et
abyathar sacerdotes legi
tur hoc mō dicēs loquī
ad maiores natu iuda
dicētes Cur uēistis nouis
simi hebreī Cur estis no
uissimi ad reducendum
regem i domū suā? Et lī
subiūgrendū, frēs ma vos. est
os meū et caro mea. uos
aut nouissimi rducitis regē?
Et postea itelligēdū est mā
dasse ill' q̄ prīmo oīs isr̄l ad
eū ita pueīsset ita dicēs.
Sermo aūt oīs isr̄l pueūt ad
regem i domo ei9 Duros
autem respondērūt viri
iuda viros isr̄l Et hic de
fect9 est Dicūt ā rndisse
viri iuda viros isr̄l eo q̄
mentirētur et nō fuerūt lī
ob amorē regis sicut asserēbāt
p quibus verbis siba filius
boori vir gramineus erāt
buana et aut Non ē no
bis pō i dauid neq; hēdi
tās i filio ysai Ideo erāt
buana ut ei9 fonitu atto
niti tacerēt Quibus tāq;
tribus dixit Nō est nobis
pars i dauid neq; hēditās

ī filio ysai. Sermo duat ī
ueteri prouerbio q̄ introgat
iterrogēt ī abela. et sic p
fiaet In hebreo n̄ habet
puerbio Iste pmo. sermo
legis est ī qua iubetur a
dño p moysen p̄aptū ut
q̄n ingressuri terram chā
naan essent et gentes de
letura. p̄mū paā offerrent.
et si pax ab eis repetur.
paam ab eis rapientes
tributarij eor efficarētur.
et si paam nō reupent
tūc a filijs isrl̄ delerētur
Idco exclamasse mulier
sapiēs de ātate fertur Nō
ne ego sū q̄ respōdeo ve
tatem ī israel. et tu q̄rs
subuertē ātatē Quare
precipitas hereditatē dñi.
Ac si diēt. Cur iubes des
truī ātatē hanc antep̄
paam iterrogādo. offerē
siaut ī lege iubetur Cur
eaā nō eandem legem
ī nobis isrl̄itis seruas q̄ ī
alienigenis olim seruata
est. Hāc mulierē iudei
zarā filiā ezer filij iacob
itelligūt. et q̄ se mixtā
duxit. uta dicās. tu q̄s
euertere matrem ī israel
Idcirco matrem q̄ mlīor
ānorū cāt. Ira autem
iuntes erat sacerdos da
uid id est magr siaut
alibi scptū est. Filij aūt
dauid erāt sacerdotes. i. ma
gistri frm suor. Oxitus
dñs ꝓ saul et domū sāg
uinis q̄ occidit gabaoni
tas. Dom̄s sanguinis fuit
filij saul qui cū docti p
dumeo dum adhuc pu
eri essent sacerdotes et ga
baonitas occiderūt ī no
be. Hij fuit armoni et mi
fiboseth quos pepit ei res
pha filia aia. et quīq̄
filij michol filie saul quos
genuerat adrieli filio ber
zellai qui fuit de molathi
Quēritur cur filij michol di
cant cū nō michol ꝑ ei⁹ sorōr
merob uxor fuerit adrielis
filio berzellai Rñdet ita sol
uitur Merob q̄ppe eos natu
raliter genuit et michol uxor
dauid que et egla dicatur
eos loco filiorū nutriuit et
sibi ī filios adoptauit idr̄
co ei⁹ filij dicūtur filij q̄ppe
isrl̄ uxauerāt eos Et uoluit
saul eos p̄cipuē zelo. Zelo q̄
pro filijs isrl̄ et iuda diēs
iosue gratis cos gabaoni
tas iuxtā p̄miserat et filijs
isrl̄ et iuda p̄dam eorum
iniuste abstulerat. Idco eos
puniri iubet quasi pro ze
lo isrl̄ et iuda Huius ulti
nus cū ī gabaonitas achi
meleth sacerdos extitit Per
cussit eū ionathā filius som
maa frīs dauid Jonathā

ā ipe est nathan ꝑphēta
Crau qꝫ fuit bellū i
gob ꝯ philistheos 16ᵐ
i quo prauit a deo datꝰ filꝰ
saltus polumtanꝰ bethlee
mites goliath gethēi Gob
ā interpretat lacuꝰ Idcoola
cuꝰ qꝛ sic in lacu leonū qꝫ
mittitur ita sanctū pm̄ cōtra
goliath dauid misit A deo
datꝰ ipse ē dauid Idcō di
citur a deo datꝰ qꝛ a dō est
electꝰ i rēgnū filiꝰ saltꝰ qꝛ
de saltu ubi oues pascabat
est eductus polumtanusꝰ
qꝛ de genere besedech mater
eius fuit Bethleemites qꝛ
noemi et ruth tpe uberta
tis ruerse sūt i bethleem
Et qꝛ panis m̄. ruth a bo
oz nota est. et ꝑtrea idē
ioas dom̄ panis uocatꝰ
est Qd uero a deo datꝰ sit
ipse. dauid sequētia decla
rant ubi aut hȳ q̄tuor na
ti sūt de aresphā in gethꝫ
crediderūt i manꝰ dauid ꝫ
ꝓuozū ei. Dixit uir au cō
stitutū est de xpō dī iacob
In hebreo au ꝺstituta ē sca
la xpō dei iacob Scala ad
xpm̄ dei iacob. i. dauid ꝺstī
tuta ē ꝑ quā ꝺscēdēt ad deū
eo qꝛ idem sꝛ confessus fue
rit se peccasse dnō i uria
thēo. et pm̄az agens ꝑ hāc
scalam ꝺscenderat ad deū
Hec sūt ūba dauid nouis
sima Nouissima sūt qꝛ ꝑ

psalterū et cētra metra ꝯ
cōposuisse metrū dicitur i
quo ait Dixit dauid filiꝰ
ysai dixit vir au cōstitutā
est scala xpō dei iacob.
Et ꝺsccan Capᵘᵐ IXⁿᵘᵐ
derūt tres q̄ erāt pn̄
apes iter tēpta et uenerūt i
tpe messis ad dauid i spelū
cum odollā Tres isti fuer
abisai filius sarue. et sib
bachai usathites. et iōthā
filiꝰ semaa frēs dauid Hi
etiā tres irruperūt castra
philistinozū ꝫ hauserūt a
quā de cisterna bethleem.
Et de tribus istis abisai pm̄
erat qđ i sequētib⁹ declarat
Abisai q̄ fr̄ ioab filius sar
uie pn̄apes erat de tribus isth.
notat ꝰ i illis tribus et iter tō
nobiliores. cēterq; eorū pn̄ceps
ꝫ usq; ad tres nō puenerat
.i. ad tres ūtutes dauid Da
pēz vz. et humilitatē et fortī
tudinē sicut i pēdentibus di
citur Sedens i cathedra sa
pientissimꝰ Ecce sapia. Ipe est
quasi tenerrimꝰ lignū ymi
culus Ecce humilitas. Qui
octingētos iterfecit ipetu uno
Ecce fortitudo Ad has tres
uirtutes nemo fortiū dauid
puenit Idcirco aut̄ electi
tres fortes q̄ erāt
cū dauid fuisse dicitur. qꝛ
i eo plio i quo dauid iter
fecit octingentos ipetu uno

et ionathya filius ſamaa vi
rū hūtem digitos xxiiij in
terfecit In eo etiā prelio idē
electus pauſſit philiſtheos do
nec deficeret manus ei et ob
rigeſcat cū gladio Et banai
as filius ioiade filii viri for
tiſſimi magnoꝝ opm de
capſeel Notādū qꝫ ī hebreo
nō hꝫtur magnoꝝ operū
ſ mḡr opm Capſeel ei ītēr
pretat congregatio dei Mag
ei erat de congregatōe dei .i.
arethi et phelethi q̄ ītērpta
tur ocidentes et vindicātes
Ipe pauſſit duos leones mo
ab .i. duos fortiſſimos viros
moab Nā ei dauid eo ſdē
moabitas bello aggreſſus e.
et fecit tres funditōs. duos
ad mortificād et vnū ad vi
uificād iſti potētes moabi
tas tuebātur Et ipe deſcē
dit et pauſſit leonē ī media
ſterna ī diebus nimis Leo
iſte ioab fuit. ī media ſter
na .i. ī domo dñi ubi cornu
a altaris tenebat Ciſterna
ideo dicitur qꝫ ſic ſterne
mūdiciā affert. ita etiā nihi
lominus hec ſterna .i. ſcā
rium dñi petra exhibat In
diebus nimis qꝫ p mortem
expiauit peccm unde illud pe
lauabis me. qđ impletum
e. in media ſterna. et ſuper
niue dealbabor. qđ impletū
eſt ī eo qꝫ ait. diebus nimis

Ipſe qꝫ ītfecit virū egiptiū
virū digniū expectatione Vir
iſte egiptius ſemei filius ierā
fuit qui maledixit dauid.
Sciendū autē qꝫ idē ſemei
de beniamin fuit .i. electus Ido
egiptius dicit. qꝫ opa illius
egipti dei blaſphemātis
que moyſes iubente dño
ītrfecit ī heremo imitatus
fuit Ille ei blaſphemauit
deū et iſte maledixit pphe
tā et regem Digniū expec
tatione Expectabat ei ut
ſi egrederetur ihrlm ītrfice
tur hūtem ī manu haſtā
.i. legem dei quā ſi medita
tus fuiſſet ꝓmanendo ī hie
ruſalē nō timēbat Quia
q̄ preceptū regis virtū idē
fecit exeūdo foras ihrlm id
circo ī eū. a banaia ī uiga
.i. ī veritudine iuſtitie deſ
cenſū eſt. et haſtā quā ia
non tenēbat vi ab eo
extorta ē Et ītrfecit eū haſ
ta ſua Haſta ei ſua ītēr
emptus eſt. qꝫ nō cuſtodie
do legē. legis ceſuā pempſ
eſt In lege ei ita ſcriptū e
Dyſ nō detrahes et ꝓnapē
plitu ī maledicō Et
fecit banaias filius ioiade
et ipſe nobilis ītēr tres to
buſtos qui erāt ītēr tyrita
nobiliores Intelligitur qꝫ
ipſe nobilis dignus eſſet ī
tres robuſtos .i. abiſai ſib

bachi et ionathan q̄ppe q̄
ea vinbus cōpari posset hi
etiā treo erant sup xx̄ Et ne
quē moueat q̄ i sūma n̄
xx̄ ꝑ xxvon legāt. Trigita
et septē sūt hoc mō Septem
vz. fortiores hi sūt Dauid
qui nomē adeodat⁹ abisai
fibbachi. iōthan elezar se
maa filiꝰ aggē de arari.
et banaias Cet septē. Trigi
ta autē hi sūt Asahel. elch
nan Sēna de arari. elicha.
eles. hiun. habiesēr. mobunai
selmon. maharai. elepitu.
banai. cufiatonites. eddar.
bialmon. anamel. eliaba.
sēna de arari. halā. elifelet.
eliā. efrai. farai. gigaal. bō
ni. albā selech naarai. ira
iareb. vnias ethei Ideo q̄
vnias ethei ultimꝰ ponī
tur ꝑ id qđ sequt Et ad
didit furor dn̄i isrl̄ cōtra
isrl̄ Iam ē ulao frita fuit
i dauid et i domo eius.
In populo vero q̄ nolunt
rēsistē dauid i pmedo vi
ā ethei nerdū ulao dīna
facta fuerat ideo hic ultꝰ
ponitur ut ultio mortis
eiꝰ in ꝑplo mōstrētur ꝑro
quo ꝑplo legitur i sbsequē
tibus dauid dixisse vtat
manus tua obsecro cōtra
me et contra domū ꝑris
mei Et inuenti sūt de isrl̄
octingenta mulia virorū

fortiū q̄ educebāt gladiū
Et de iuda quīgenta mi
lia pugnatorum In he
breo virorꝫ legit In pali
pomenō vero legit mille
milia cētū milia De isrl̄
et de iuda cet septuagīta
milia Quos q̄dē intellige
dn̄i est a ioab numerātos esse
ꝑ sūmā eorꝫ noluisse ondē
dauid n̄ tātū q̄tū in samu
elis libro scribitur Immi
sitq; dn̄s pestilētiā in isrl̄
de mane usq; ad tēpus cō
stitutū Temp⁹ ostitu
tū dicit q̄n sacrificiū vespti
nū offerebat Amit q̄ da
uid aurea et boues argē
teos quīquagīta quod
et i palipomenon ita
legitur Dedit q̄ dauid
ornan proloco sidos
aurī iustissimi pondꝰ
sexcentos Intelligendum
namq; est. boues argen
teos sidos quīquagīta A
rea vero sexcentos aureos
emisse Explicit lib⁹ 2gus.

Incipit palipomenō
liber primus

Cap primū

Ber natus est duo
filij nomen vni
phaleth. q̄ in
diebus eius di
uisa est terra. q̄ in dieb⁹

Iste liber Alya vocabat. et cū 2 pāl. et de falsis assigna
et Theod. cū q̄ nō hī eas scīas. tū q̄ multa frīuola inser
et apposuerā a quod iudeo nāso q̄ multa fictoria inseruā

cuius fuit turris ubi
confusio linguarū facta
est Nemroth apte ē in
terra .i. potēs ⁊ ethnica ipa
est agar quod i psalmo
manifestat ai dicat Taber
nacula ydumeor et ismā
helitar moab et agarē
Ismahelitas vocans filio
s ismael q̄ utiq; agar
filius fuit. et agarenos
madianitas et ceteros tb⁹
quos de ethnica parentas
sua scptua memorat Ze
phi filius eliphaz q̄ i ge
nesi zeffo speculator In
palipomenon zeffi .i. spe
culatio debuit ei utriq;
p zade lra Zeffi filius so
bal. i palipomenō unipes
Zeffo i genesi bipes. utriq;
tn p sin lra Thamna sau
bina eliphaz mater amale
ch fuit de gene oztoz
qui an ydumeos habitaue
rūt i tra seyr Oz i palipo
menon iter eliphaz filios
computat̄ que quanq;
a⁹ fuerit saubina et ex ea
suscepit amalech ut filia
tn eam educauit Hema
filius lotha in genesi .i. p
turbans q̄ i palipomenō
scribit abhodiman .i. ptur
bat⁹ filius sobal. abian
de gene horreor. i genesi
scribit alman .i. exaltat⁹ In

palipomenon alian .i.
electus qz ozea exaltati
fuerūt anteq̄ edom terrā
illam caperet. electi postq̄
ab eo triumphati priꝰ
amiserūt. Hamaraz
filius dison filij ana In
palipomenon amaran
.i. rubricat⁹ sordid⁹ uel te
mulentus. in genesi ia
dam saphisabilis Amara
ran et iamdam uni⁹ ho
mīs nomē est Adyan fi
lius assar de gne ozeor.
i genesi tribulator In pali
pomenō iochan .i. tribula
tus Jau eructuans qui i
genesi scribit. Jau .i. eruc
tuans te In palipomenō
Jau eructuans cui⁹ prior no
cabatur methabel qđ ita
pretatur bñgna dñi filia
matret .i. dispensatoꝛis me
zaab filia auri eructans que
duos prēs hre descbit ad
significandū misteriū sub
una interptationē noīm. ut
aurifer genuerit dispēsa
tem. dispēsatr genuerit
bñgnitatem dñi Alua i
genesi interptat declinatio
Alua i palipon sup ea
Et notandū qz primi re
ges duxit de edom. poste
a duces. ei⁹ duos duces
fuerūt postea reges quoz
ducū quasdā mrēs .i. ux
oꝛes esau et thamna saubi

ua diphaz Adjar filius carmi
i iosue Achur .i. coluber is
dicitur i palipon. adjar .i. tur
bator Cabachi filius esrom
filij phares filij iuda Ipe est
caleph filius iephone Ipe
est caleph filius zenezeus de
de quo qui vocat canaz ipe
duxit uxorē azaba q̄ natus
est gerioth de qua genuit
gerioth Duxit aliam uxo
rem nōie eufratha ex qua
suscepit hur unū maie soro
rius mopsi. p̄z vii. cuiū be
beseleel In palipon djulu
bai canus meus In iosue et i
eptateuco caleph cuius. esrom
et iephone unus est Cū autē
mortuus esset esrom ingressus
ē caleph ad effrata Idcirco vo
cat caleph effrata ex caleph
fuit vir effrate Idcirco dicatur
esrom seragita annos habu
isse qn accepit uxorē filiam
machir ut monstret p̄ annos
num et de egipto illū egres
su fuisse et i tra p̄missionis
venisse ex a virgilio annus et
sup̄ ad pliadū describebatur
usq; ad annū sexagesimū ab
anno sexagesimo et leuite
ministrāt et milites pugnāt
desinebāt Hūr rōne eos emc
ritos vocat ex ia militare
desierūt Naason genuit sal
ma In palipon salma .i. pax

In ruth salmon .i. pacifici In
palipon ysai filius obed .i. sac
ficiū meū In regū grossum .i. sa
crificiū filius ysai amminadab
filius aram amminadab In
palipon simmaa In regū
samalya sāma est idem sim
maa crudibilius In palipon
abysai filius saruie .i. p̄z sa
crificij In regū abisa p̄z me
sacrificiū In palipon filius
iether ismaheliticus In regū
filius ietra ismaheliticus. ietra re
siduū. iether modicū residu
um filius ismaheliticus voca
tur p̄ mitor ēglutate Hatha
lachi filius sesan ipe ē edme
leth pater maalon et chelion
Desan ido dicit filios non
habuisse ex ista absq; filijs
mortui sūt In ieremia ismā
hel filius nathanie filius elisa
matha de gn̄e iuda egipti
Ex vō dicat illū de semine re
gio. moloch unde intelligi
ydolū moab q̄ in hebreo ex
iterpretat Iste nomē loat
a quo fuerit iephte qui vene
rit ad saul Oziel .i. filius ro
haran filij caleph ipe est na
bal carmelus Efrat ex de ef
fraim fuit. ab ea nōie beth
leem effrata vocat Jair iu
dex qui i iudicū sōbit filius
segub filij esrom Idcirco i iudi
cium galaditis putatur ex
esrom duxit filiā machir
p̄cipis galaad uxorē Maaloc
et cētatus seragita suscepit

uam in hereditate eo q̄ esset
aua ei⁹ filia machir filij
manasse Assinir filius esrom
p̄ thecue Thecua ē autē⁹
de qua sup̄sit ioab mulie
rem sapientem Onan filius
hieramuel filij esrom accepit
nomen Onan filij iuda
q̄ mortuus est Et in eo differt
q̄ filius iude in hebreo per
nun. filius vo hieramuel p̄
men scribit Mareſa p̄ris eb
ron Ebron ioab ē ubi reg
nauit dauid septē annis filij
vero ebron chore et thaffua
et rechem et samma filius sit
mareſa Dāma at genuit
rahā p̄ris hierchaā Hierchaa
am ioab est Ozaon filius
samai p̄ bethsur Bethsur
nomē loci ē et ab eode ma
on loc⁹ no⁹ accepit q̄ i egip̄
scribit moyon Iaab filius
iabadda p̄ madmena
Madmena loc⁹ est Iua p̄
machena Machena ioab
est et fuerūt hij filij chalef
p̄ris gabaha .i. ioa viri fuit
saul filij hur sobal p̄ris car
athiarim. psalma p̄ et beth
leem Haruff p̄ belzadec.
Cariathiarim et bethleem et
bethgader nomina locorum sc̄o
Cariathiarim ipsa est car
athaarbe et cariathbaal
et hebron q̄ cariathiarim
vocat .i. ciuitas siluarum
cariathbaal ciuitas maiu

Cariathaarbe ciuitas quatuor
q̄ oia intrpretatu p̄mit i priar
chas q̄ ibi sepulti sunt Io
bal p̄ cariathiarim videbat
dimidiū rechecom p̄ via
nā sepulchri priarchar
o⁹ filij fuerunt iethzechi et
futa et semethei et mase
rei Ex his egressi sunt sara
hite et eschaolite qui noia
lotor sortiti sunt .i. saraha
et estaol ubi sepult⁹ est sāp
son Rechecō sepulchr itelli
gitur filij salma filij n
bethleem et nethophati q̄
i regnor scribuntur heleamau
filij patruu ei⁹ de bethleem
et eleb filius baana netoph
tites Q̄ idarco scribūt cōe
dom⁹ iacob p̄ societate q̄
mutuo i predys utebātur
Zarar .i. saraste de q̄ sup̄
dictum est Jabet filius zobe
da de quo i sequentibus scri
tur eo q̄ erauditus eu dñs
fuit doctor i aug⁹ spūali sede
bant filij anchi q̄ i obab
ignati moysi q̄ i thoclib⁹
scribe vocāt Cantes atq
resonātes ido scribūt. eo q̄
assidue i lege di et i ps̄lis
vsabāt In tabernaculis at
eos inmoratos et regū histo
ria scribit Hi venerūt de ca
lore p̄ris dom⁹ rechab .i. de
stirpe rechab Achinoam La.m.
uxor dauid iezrahelitis.
Hic iezrahel ioab est in

quo naboth ḣ̄itauit. ī pa
lipomenon danihel ī re
gum dihaab. i. vindicat
prēz eo qp disaptās āi mi
fibosethi questionibus legis
et victor appebat et prēz
ulasa videbatur Hetra
ham filius dauid de egla
proze sua Egla īterpta
tur vitula quā nōnulli
putāt micol filiā saul
In palipō simma filius
dauid q̄ ī regū sāma no
mīat Dīmaa īterptatur
gaudi Sānia eruditus
Bathsuba mr salomōis
In palipon dicat filia a
mihel et īterptat nomē
eius bathsuba filia dep
meōis In regū bathseba
filia ḣeliā filij achitofel
et īterpretatur filia septē.
filie sanctitatis filia iura
mēti Heliā īterptat de
meo? pōpuls amihel pl̄s
meus deus. In palipon
scribit duo filij dauid no
gā et elifeleth qui ī regū
nō ḣnt filij iosie sellū io
annam et ioachaz unū
ē Que nechao rex egipti
captiuū duxit ī egiptū
vñ memit ihemias Nm
ḣer dicit dñs ad sellū fili
um iosie regem iuda qui
regnat pro iosia pre suo
Qui egressus de loco isto
nō reuertet huc ult. Joachi

q̄ et eliachim ipe est ioa
chim ductus est ī babi
lonē cū uasis tēpli dñi.
et danihel z ananiā et a
zariā et misahel cū co io
ioachim filiis ei? qui z
ieconias q̄ etiā canaias
captiu? ducit? est ī babilo
nē cū ceteris uasis domꝰ
dñi cū ezechiele et mar
dochęo ī ei? loco substitu
tus est mathanias q̄ z
zedechias filij iechonie as
sir. salathiel unū nomē
est. ipe est pedeia pr̄z zoro
babel et īterptat pedeia
redēptus dñi, assir cauce
rat? salathiel frater dñi
Heneser filius iechonie q̄ ī
esdra sesbasa nomīatur
Heneser īterptat blasphe
mat? Hesbasar ītpretat
tribulatus Hesbasar scribit
cui arus admiscuit na
sa dom? dñi Hegemias
habuit filiū semeiā unū
cui qui ḣnt q̄tuor filios
achyus. legual. baria. na
ria. z saphat. ser q̄ ai pr̄
suo semeia q̄ unicus pr̄
erat ser deputant filij iu
da quīq; qui et supius
aliis nominib? notati sūt
Hic ait mutatis nōib?
ideo repetit pharez īter
ptat diuisio. Esrom atrium
Zara ortus Charmi ipe
ē ḣer Charmi īterptat.

La. cm.

Primus

vinea mea Her vigilās.
Hur qui et onan Hur i
terpretat fenestra Onan
murmuratio Subal ipe
est sebal sela Subal ge
nuit rachya et rachya ge
nuit Iahad Iahad genuit
amuhai et laad Laad
genuit ethan Ethan ge
nuit israel a quo nos
accepit verbū i qua ia
both hītauit Sobal ipe
genuit raiya q̄ alio no
mīe her notat Idcirco ut
her et onan q̄ i pcto suo
mortui sūt Sobal īterpre
tatur spica sela missus
Qz vō p̄ alijs nōibus
et mō alijs nōibus noi
nant ad misteriū ptinz
samuel p̄ gedor et ezam
zer et husam filij fuerīt
Hur p̄ris Hur filij maie
Gedor vō et husim nōia
sūt locor Assuhur ge
nuit ethuan et mīs
eius alaiya Nethua
genuit chos Chos genu
it sebeba Sebeba genuit
iabes q̄ fuit doctor de q̄
supiꝰ dictū est Qz vō
iter chos et iabes intro
ducitur gnāconēs ab ar
bel filij harū ꝙ ītā est.
Aberbel ipe obab q̄ iter
pretat post ortū filius
harū ipe iethro Harū i
terpretatur exaltatus Qz
q̄ iabes vocabat eos hītā
tes ī tentorijs sicut supiꝰ
iā dictū est. ideo introdu
cūtur ī cuius pgenie ēssi
a maioribus eor pgrīti
sint Huic iabes ferūt nō
nulli ad huc unū ꝑ hāc
smāz q̄ orat. prestitit a dō
q̄ precatus est Caleph fī
sunbā ipe est rā Kam iter
pretatur excelsus et suba
humilis Caleph genuit
magur. magur genuit es
ton Eston genuit tegu
ma Qz vō orat p̄ urb
naiyas ītelligi p̄t. aut
bethleem aut mr ysai.
qz ysai ī alio loco naias
i. colub nōcat Abigail so
ror est dauid filia nās i. y
sai qz utroq; noīe vocaba
tur Gethra ysmahelites
habuit uxorem abigail
filiā naas Qz vero orat
isti sūt vi rechya Rechya ī
terpretat tener quē hic da
uid nōnulli ītelligi uolūt
Huic ei ipe aut Ego sū te
ner et unctus rex Et in
alio loco quasi dignu vi
mi culus tenerulus Id
circo ei vi rechya .i. dauid

diaũt. qr ꝑ aꝑm̃edam ge
nealogiã dauid ĩ hac ſnã
adnotatã ſũ Zenes genu
it othoniel z ſaraiam.
De ſaraia diat ꝓdiſſe io
ab q̃ ido diat ꝓ uallis
artificiũ qa de filijs ſuis
fuerũt architecte ad edifi
candũ domũ dn̄i Filij iez
ra iether et mareth effer
et iahalon. Ezra iterp̃ta
tur auriluũ Ipm̃ ei diaũt
amicam p̃z morſi et a
aron Jether iterp̃tat deſi
derũ ipe eſt aaron Je
reth rebellans ipe eſt mo
yſes Effer puluis ipe eſt
eldad eldad Jaalon ulcr
ipe eſt medad idem duo
qui ꝓphetabãt Tradit
ã moyſen p⁹ acceptã legẽ
ĩ hẽmo p̃ri iuriſſe ut ma
trẽ duceret eo qr illius
amita eſſet filia ei leui
poſt eo diſadiũ duxiſſe
aliam uxorem. amicam
ex q̃ ſuſcepit duos filios
hos heldad z medad Qz
vero ſequit genuitqz ma
riã z ſamai z iesba p̃z
eſtamoa. ſamaiji. moy
ſen itelligi uolũt. qui
terp̃tat celeſtis. Jesba a
aron q̃ iterp̃tat collau
dacio. p̃z eſtamoa. i. ug
ne manãtẽ eo qr filij a
aron ĩ aſſiduis ſacrifi

ignic utabãt Qz vo ſeq̃t
vroz ei⁹ iudaia genuit ia
reth iudaia ipa ẽ iocha
beth mr moyſi Nota uo
q̃ ſequit pene oia moyſi
noia itelligi uolũt. qr io
areth uocat id ẽ deſcen
dens. qr de mõte deſadeit
p̃z iedor. i. ſepiũ. eo qr q̃ gds
ſepis lege araũdedeit ꝓp̃z
Heber uictor. eo qr ꝓp̃z di
ſtucio iureit. P̃z zocho
i. ꝓphetic. eo qr ipe ſit doc
tor ꝓphariũ Hicutiel id ẽ
ſperãs ĩ deũ eo qr ſpẽ ha
buerit libeãndi ꝓp̃z de egyp
to. ſiue qr ſpe penitũ de aq̃
pticio libeat⁹ ſit. Patzia
noha. q̃ itꝑetat gubna
tor. eo qr magnã in ꝓphã
ĩ hẽmo gubnacoẽz arbu
erit. ſiue qr doctina ſua to
tidie gubernaret Qz vo di
Hi ait filij bithia filie pha
raonis quã acepit mareth
filiã phraonis ideo ĩ hẽ
loco mr̃z moyſi vocat et
iterp̃tat filia dn̄i ꝑ bonã
uolũtatẽ quã ĩ nutriendo
puerũ habuerit et
ad moyſi acepta ẽ diat
eo qr elucta ydoloz aultib⁹
ad dei aultũ dirũa ſit Cyar
mi p̃z aula et eſtamoa q̃
fuit de mathathi Cela
nomẽ loca ẽ a mathathi
ſimulit Hymo p̃z amo z

ruma filiꝰ fuit eſtamoa fi
ly odaia filia aſrael filij ia
lalehel filij dhanat filij ſela
filij iude Her ꝓ lecha idcò ly
ponit ꝙ meoria ꝑſtitu nõis
cognacois ꝯ domus opan
tũ biſſũ i domo uramelh
hi ſũt q̃ ãũ beſeleliel moſata
ſt ad expledũ opꝰ tabnadli
uramelh idcò dicit
ſic ⁊ tabnadlm fedeis q̃ i eo
fedus eſſet di qđ cũ hoibus
feat et uramelũ ꝙ uraunt
abrahã yſaac ⁊ iacob Qr
vò ſequitur Qr ſtaẽ feat ſo
lem redit ad ꝓgenie phares
de q̃ ortus eſt dauid. oportu
nũ iudicãs ꝓgenẽ iuda de
q̃ tbus regia orta ẽ i dauid
imitare Tradũt ãũ hũc fuiſ
ſe elimeleth virũ nocmi pre
maalon et chelion. i eoꝝ tpe
ſol ſteterit ꝙ ꝓuocatores le
gis ut tuto miadio uſq; ꝓ
terent ad dñm deũ ſuũ.
Qđ q̃ facẽ ꝛtẽpſerit idcò fa
mes ingruit. ⁊ ille q̃ cũ tbu
iuda iudebat panis inopia
cũ uxore et filijs ñ ſolũ pria
pellit ſ; etiã i eaꝺ pegrina
tõe cũ filijs mouet Viros
at medaꝝ ee maalon et
chelion q̃ hic ſcribuntur et ide
ꝺ̃s appellãtur. et de q̃bus
dicit ꝙ pnapes fuerit ymo
ab eo ꝙ vxores moabitidas
duxerũt. qđ i hebreo expſſiꝰ
poſit. ut ab eruditis illius
lingue diſcam? ut ñ pnapes
ſ; maiꝰ dicat Qr vò ſequitur.
q̃ ruerse ſũt i bethleem. noe
mi et ruth demõſtrat. q̃ i
bethleem .i. panẽ. ꝙ inopia
famis adita uberitate pa
nis i bethleẽ reuſe ſũt Et
q; hec hyſtoria i libro ruth
ſcribit idcò ſbſequitur Her at
ſũt vba uetera ſingulos vò
dicit hſitatas in plataeoib⁹
et ſepibus ꝓgenie q̃ de ruth
ꝓpagata eſt. q̃ i ſepibus ⁊
plataeoibus hſitaſſe legit
q̃n ad regiã dignitatẽ hec
plataea puerit ymoratꝰ
ſũt ibi. hoc ẽ i bethleem
apud regẽ i opibus eiuſ:
q̃ ex eis dauid rex ortus
eſt. cuiꝰ opa. merito ꝑconiſ
ꝑdicantur filij ſymeon i
geneſi ſic deſcribũt. hi vò
ſic tollũt eo ꝙ nulla ꝓgenies
de eo ꝓceſſit Mutãtur vò
nomina q̃da ſuis roib⁹ In ge
neſi ſcribit gemuhel Genu
hel male di In palipõ na
muhel Namuhel loquens
cũ deo Alius vò i geneſi no
mat oad In palipo" iarib.
Oad interpretat laudans ia
rib litigãs. q; de eius ꝓgenie
exiuit zari q̃ cũ ſorte ma
dianite pemnos a phineeſ
interfectꝰ eſt. Jachi i geneſi
q̃ interpretat ꝓcato In palipo"

Zara qđ ītrpīat ozi⁹ Saul vō
quē ī vtq; libro eōđ noīe īmēo
rat hic filiū amanutdis tacit
et ī ātate fīm forte noīe ex za
ra q̄ ītrpīat ozius dcozat ✓
Nō dicat hec ātatēs eoz usq;
ad rḡē dauid ꝫ ualē ītelligi
q; sicleđ ⁊ bersabee q̄ tbus
nde fuerūt. et a tbu symeon
tuase sūt. a dauid ī pſtīa
denuo inde rđierūt hēditate
Aḡiē rēmon vnu⁹ ville nomē
est q̄ ītrpīat fons malor ge
neator ⁊ vnuſq; vicaii eor
p cautū ustaz usq; baal Baal
ī hoc loco ipe est quē quē in
alio loco cariathbaal scbit
de q⁹ supi⁹ dictū est Notandū
Ca. v. de reliquis amalech Bezera
filiꝰ baal de stirpe ruben ipe
est pr̄ osee ꝓphe Notādū q; ip
sa sit cethura q̄ et agar Nā
dū dicat rubenitas et gaddi
tas et dimidiā tbū manas
se pugnasse cū agarenis se
q̄t⁹ prebuisse eis auxiliū iture
os. Nafeos et nodab q̄ utiq;
filij ismael fuerūt Jdē ī pali
pomenō nodab. ī genesi edi
na uocatur Cedina ītrpīa
tur ātiq; Nodab uter fuit
cū bellū dñi. qr dñō pugnut
cū eis Trāstulit teglatpha
lasar rubē et gad ⁊ dimidiā
tbū manasse et adduxit eos
ī hala ⁊ ī abor et hara ipā
ē ragēs In malachī vō hara

Ca. vj ✓ pīmutat Josedech sacdos ipse
est esdras di Monstrat hoc
liber cuiꝰ esdre ubi diat Et
p⁹ſ uerba ī regno artarxa
sis rḡis pſarū esdras filius
sarauie filij azarie Hz et ī libro
suo se pīmutat hīūlutatis cū
Qr vō dicat ioanas genuit
azariā. ⁊ ipe est azarias q̄
sacdocio fūctus ī domo quā
edificauit salomō ī ihrl
mōstrat cuiđ azariā īstitisse
ozie rḡi qn̄ ītrauit ī tēplum
dñi cū thuribulo et tremo
tus factus est magnus ✓
Tradit etiam eūdem esdrā
esse maladiā pphetā q̄ ī
ry pphis ultimꝰ Jpius filiꝰ
est ihesuꝰ sacdos magn⁹
de quo meminit zacharias
pphia Haedū sane qr rebro
appellacōes psonarū. et īmu
tacōes noīum et ꝛpetitōes ad
magnū misteriū ptinēt.
Filij dyaat amunadab fi
lius eius. Iste amunadab
ipe est q̄ ī nūo ysaar scbit
pr̄ dyoze. filius samuel q̄
ī rḡū iohel noīat In pa
lipōn nassem scbitur qr
abia filius samuelis in
iudicē īstitutꝰ numerū ac
ceptor erat Et qr iste iohel
q̄ et nassem saebat hȳ et ī
eū corripiebat ido dicitur
utq; fecisse In hoc vō loco
demōstrat cū separū a fr̄ē

Primus

suo qz acceptor munerum
erat Hael pr ieroam filij
tau. in regu helim sebuc Duc
a habes Et nos ei helchia
filius ieroam filij helu filij
tau Heliel interpretat deus
meus. eluth. de me ipe.
Et hic heliel dicit ide de
mans In regu vo ubi ner
dii ad templi mistarii descri
tur. sed solum genealogi
e ordo texit dicatur helu
i. deus me ipe Qz vo di
gema cator filius iobel
et apleta genealogia
dicat asaph frez eius H
frez no unus pcis a mris
dicat s eo mo quo solem
pticipios fres appellare
Qz ueo genealogia aa
ron rpetit 4 usqz ad achi
maas pueit. putat hoc
oblaude 4 memoriam
achimaas fili ee. eo qz
fidelit erga dauid i oibus
egerat Iemaan cu sburba
nis suis Iemaam i pali
pomenon pme qd intpre
tatur vidicatio populi In
iosue scbit redyhaam p
num. i. accsuo ppli hoc
vz. racde. qz q primus aut
todieda lege fuerut accsu
ao ppli pter pcia sua usi
sut i vidicta ppli Porro ex
dimidia tbu manasse
aner et suburbana eius

Aner ex uno de pncis abrahe
nome accepit q uocat est a
ner. eo qz ibi habitauit et ibi
sepl est In iosue ueo anat
uocat Aner interpretat lume
Anat rndit. i palipon Bala
am et suburbana eius In io
sue giblaam scbit Giblaa
ructeacio ppli Ramoth veo
i palipon scribit. vn dicat
ramoth sz et suburbana ei
i tbu ysachar Ramoth ueo
galaad q i regu scbit i tbu
effraim In palipo" duero de
tbu aser Masal cu urbanis sub
suis Hic masal pabola itr
ptat In libro uero iosue my
sael scbit qz interpretat interro
gatio di In palipon hucbat
et suburbana eius In iosue
elad scbit Huchat interpretat
saulpsit Elgad portio Duc
sut edes una i tribu ysachar
alteri i tbu neptalim In ga
lilea veo fuit barach filius
achimoem In palipon amo
cu suburbanis suis In iosue
amadoz Amon interpretat cale
factio Amadoz calefactio grica
cois In palipo" cariathiari
et suburbana ei In iosue ueo
scbit carthan Cariathiari
interpretat urbs maioz Carthan
urbs In palipo" de tbu gad
ramoth i galaad et subur
bana eius Ramoth gala
ad i regu unu nome est. et

Ca. vij.

est ī tbu effraym In palipon
pozro filj pfachar thola et
fua. iasub z semeron Iasub
i genesi iob notat Job ītrp
tat ululatio Iasub vnotatō.
semeron nov thōis ē p l. ubi
nomē ātatis p a filj israia
ī palipon quīq; dicūt esse
et nō sūt ñ quatuoz. ꝑ ānu
meāt cū eis pz eoz. tyfraia
q̄ vnuſ pz suo ozi erat et
fuit quīq; In palipon filj
bēiamī bela et bechar et ia
diel asbehel scbit Iadihel
ītpretatur ognoscens deū.
asbahel captiuꝰ dei Quōs
ista filj bether Ubiaīq; in
lege scribit. oēs ista filj e-
bet. aut p mītoz excellentia.
aut p mītoz detioratiōe fuit
filj ait bdan ielus et et
bēiamī z ahoth et canah
na ahoth de eꝰ pgenie fuit
iudex ahoth q̄ ī iudicali
bro scribitur Canana vero
iste ē a quo egresse sūt bēia
mite q̄ nephas ꝓtrauerūt
ꝙ qđ magne redeō ī isrl tpe
iudicū facte sūt In palipoꝰ
filj neptalim. iasihel et bu
ni z ieser et sellū In sellum
genesi sillē scribitur Sellū
ītrptat pax. sillē. vanō Qđ
vō sequit filj balaa q̄ fuit
Daubina iacob Quidam
putāt idco illā ī hoc loco
ab esdza notatā q: post

In gen ꝑ nadiel

mortē iacob legatiōe fūcta fu
erit ītr ioseph et aterōs pīar
chas q̄ ꝑcati sūt eū ne vxorda
retur pcti eoz In palipon poz
ro filj manasse asriel. quā
naq; eꝰ sua. Idē manasse
pepit machir pēs galaad q̄
rūt hāc siram filiā fuisse fi
lij laban q̄ ī egyptū famis
īopia ad venūdandū a pre
ducta. ꝙ manasse q̄ horreas
pterat mītordit' suscepta pī
abam ꝙ datus ab eodem ma
nasse ī coniugiū suscepta est
Huſim et suſſim vnū nomē
est. et ē sozoz eiꝰ maachia quā
accepit ephrom dū esset xx. an
noz ex q̄ suscepit segub Hu
ſim ītpretatur thalamꝰ suphā
vnctuꝰ Nomē aūt sedi salphaa
at z ideō sedꝰ iste notatur.
q̄ hij duo ꝓncipes erāt ī tbu
manasse .i. huphym q̄ et su
ſim et salphaad Sozoz aūt
eius regina .i. bedan filij elam
Alius est iste bedan. et alij
bedan ī regū .i. sampson.
Bedan ītrpretat iudan Ista
soz regina est delbora uxor
barach q̄ alio nōie lapidoth
uocabatur Sutela filiꝰ effra
im genuit ezer z ehelaad q̄
congregata multitudīe de isrl
ascendē nisi sūt ad terā ēpmi
sionis z ī geth philistheoz ītr
fecti sūt ſics vēo q̄ ad solā
dū effraim venerūt. a eos diꝰ

primo

q̄ de p̄ncipib⁹ supĕrāt ad
cognacōz. quā fr̄a no noīe
sepe noīatum⁹ Filij aūt beria
& sara q̄ edificauit bethoz-
ī ferioz-. vbi⁹ illi⁹ fr̄e descēdi²
Ozensara nomē est loca Elu
sama filij⁹ amiud ipse est
p̄ncipa de tribu ephraim q̄
ī libro mⁱoz scribit Istae
sudē quā pauserāt symeon
et leui Et Zera filia azer di²
pheussa fuisse & mⁱtoz p̄o
gatuus ecubeāsse Bersauth
de pgenie meldiel de filijs a
ser fuit dinissim⁹ olei & ce-
reāl opū et tulit p̄mucias
helizeo pphā In eo īpletū
fuit qđ̄ moyses de aser aut.
tingat ī oleo pedē suū Alya
ra filij⁹ beniamī ī genesi sc̄
bitur gera qđ̄ īterp̄tatur pe
grinus Aram ī palipon fr̄
odoīs Et notād⁹ q̄ hij quīq; La. viij.
de filijs beniamī p̄termiserit
de q̄bus nerdū pgenies ac-
uerat Nohaya ī palipon.
ipse qui ī genesi naaman
Nohaya rēges. naamā pl̄
dicit⁹. In palipon raphya.
ī genesi scribit̄ hay qđ̄ īterpta
tur fr̄ mens. raphya media
Hi sūt filij p̄ncipes og
nacōm hyitārū ī gabaa q̄
trāslati sūt ī manad Azanad
īterpretat̄ septēdz. In manad
trāslati sūt q̄n⁹ p̄o scelē in
uroē leuite perpetrato ī gla
dio corruerūt Os vero seq̄t
Naamā aūt et hayia et ira
ipse trāstulit eos desiḡt eos
fuisse p̄ncipes et ill' eminus
se gera. vñ et singlariū nūo
descēdūt ipse trāstulit eos De
isto gera, pessit pgenies gera
qui fuit p̄ semei Saraclim
dimisit uxores suas vsim et
bara et fugit ī terram moab
et accepit uxorē odes & qua
suscepit filios q̄ hic scribūtur
Hij fugauerūt hyitatores geth
et ula Fuerūt autem frēs suos filios
ephraim q̄ eoz gladio ceciderūt
Fuerūt autem filij vlam vi
ri fortissimi et magno zo
boze tendentes arcū. et multos
hyites filios ac nepotes arcū
quinquaginta Hij oēs qui
quaginta referunt ad filios
vlam ut iste sit sensus Fue
runt autē filij vlam c.l. per
tropū q̄ uocatur hyperba
thon Natinei. i. donati. La. x.
Dati sūt ei gabaonite eo q̄ ad
seruiendū dati sūt ad tem
plū dñi a iosue Azarias
q̄ filius hyelchie Iste est hel
chias sacerdos magnus
qui librū legis inuenit tpe
iosie et dicitur p̄ fuisse hie
remie pphete Sadyacar cui
pet̄rus idēo describitur.
q̄ arcasias suo fungebatur
ī domo dñi et erat de tribu
leui Et baradyie filius a

saph filij ydidjana q̄ ỹitauit
ī atrys nephtoſatu Nephtoſatu
nomē loca est ubi ỹitauit
ydel filius banade q̄ supiō
dcīm est qui erāt cōe dom⁹
iacob Obdia filius semeie
filij galal filij iditjm Iſte
est iditjm cantor dauid ob
ſuabat ī porta ẽgis ad orīẽ
tē de filijs leui p uias suas.
qui erant cātores ⁊ uiabus
suis ad psallendū cū dauid
uenebant Bellū vō filius
thore filij abia saph filij thore
lj prior ſ thore p aleph scribit ⁊ sonat thore. ſ⁹ uero
p e et sonat thorech Thore
thamaus. thorech calcaneus.
ipē est q̄ ī nūo sēbit Hȳ ſt
thorite sup opa mīsterij aus
todes uestibulor tabnacli
Iſti custodiebāt ostiū tab
naculi ceteruus. prēs uero
cor qui subter scribit ⁊ q̄
ī psaltrio titulos ỹit ipi cus
todiebāt ostiū iteruus tab
naculi dnī et erāt cātores
castror dnī Tabnadim di
cit ubi dnō requiescebat Ihs
quatuor exaubijs aedificus
erat oīs nūs iantor et q̄tu
or ptes q̄bus obſuabant
custodes dom⁹ dnī descripte
ī libro nuor Erāt eī ī una
q̄q parte quīquagīta et tres
qui fuerūt a. ⁊ xij finees fi
lius eleazar erat dux cor ro

ram dnō Hic mōstrat finem
ad ỹit ī eo tpe uixit et ī tab
nacl̄o uiabus suis Hec sūt
uiae xxuij q̄ ī scripturis des
būtur q̄z ī euāgelio mētio
est de uia abia In gabaon
autē ꝑmorati sūt. p̄ gabaō
iahiel. et nom̄ uroris eius ma
acha Iahiel ipē ē q̄ ī regum
abijd p̄ dns p̄ris saul A
bijel ītrp̄tatur p̄ meus dō
Iahiel deſtus dei p mūtor
distātiā Et notandū q̄ ī
filios iahiel ner et nās vocāt
frēs sicuti et sūt. et ī regū ita
ỹit In sequētibus vō dicit
ner genuit cis nō q̄ eū genu
erit ſ q̄ eū eductuerit genuis
se eī dicitur Isti ỹitauerūt e
regiōe finm suor ī ỹhlm cum
finibus suis q̄nus foris ỹit
nuros ỹitarent. Dicūtur tñ
p uicinitatē ⁊ quētū loci ī
ỹhelim ỹitasse Abinadab
filius saul ī palipor In egū
uero ubi occisus est cū p̄
aminadab uocatur. i. p̄ me
us uolū In aliis vō locis
iesbi. i. coequatus Abaal
filius saul ipē ē isboseth Es
baal ītrp̄tat ignis malus
Isboseth uir confusionis filius
ionathan meribaal q̄ et
meibabaal ipē est mirabo
seth Meribaal ītrpretatur
litigans malus Meribaba
al litigiōs ī malitia Rafaia

p̄mus

et rafa vnū nomē est filꝰ
bmaa filij mosa Rafa itp̄
tatur defluēs Rafaia medi
ana dñi Azadyāboarū vnꝰ
hoīs est nomē Boarā iter
p̄tat p̄mogēt tradiū eū Ca.x.
armigē saul doeg ydume
um fuisse Et puerū q̄ ydade
ma et armillā saul detulit
ad dauid filiū doeg ydu
mei Ipm etiā doeg ferūt
puerū saul fuisse q̄ ai eo p
rarrat ad rḡrendaō asinaꝝ
p̄ōs suꝝ Interyt q̄ saul et
treꝫ filij eiuꝫ et oīs domꝰ eiꝰ
pter dadit Domū eiꝰ pu
ōadisse dicat. nō ut ñ ēet
de q̄buꝫ fuit mardochęus.
ꝑ ut ñ vegret Et caput eiꝰ
affixerūt i tēplo dagon In
hebreo ñ caput ꝑ corpus
hētur. q̄ caput iā nuserāt
ad cāuciādū In rḡū veō
sarbit in bedsan Bedsan
ā tradiū vocitā domū da
gon q̄ iterpitat domus do
mentaō Alia ē ei bedsan
i iudicū ꝛ i iosue q̄ iterpreta
domꝰ securitatis Ioab ait r Ca.xi.
lig vrbis extruxit .i. peūtib
ebuseos gladio. si qui ex is
elit iter eos iueti fuissent.
ab eo saluabant Gesba
an filius achamoni pōit
iter trigita Gesbaan iterpre
tat sedēs i ipl'o Filius achā
moni .i. sapietissimꝰ ipe est

dauid Hoc ē q̄ in rḡū sedit
sedēs i cathedra sapietissiꝰ
et minuit de sapiā. q̄si v
micaly lig tenerrimꝰ propt
pcm q̄ dmisit i vrā Et cū
i rḡū uolumie dicat octige
tos illi vno ipetu iterfeci
se Vñ et i rḡū sedit vno ipetu
Adolyi fē fuit vsai p̄ōs dauid
cꝰ filius fuit eleazar q̄ fuit it'
treꝫ potētissiōs .i. bancaiā filiꝰ
ū ioiade Abisai filiū sarui
freꝫ ioab steterūt i medio aḡ
et eū defenderūt dauid sꝛ.
eleazar hoc i palipo. In rḡū
vō singulāt ponit ut rḡis
fortitudo mōstret. Descende
rūt aūt treꝫ de rḡita p̄ncipꝫ
ad petram i qua erat dauid
ad spelūcam odollā Tres is
t rḡi sūt quoꝫ sup meozaui
mus Desiderauit q̄ dauid aquā
qui nō desidio aque ly feat
ꝑ ad pbandū utrū tā fortes
iueīr potuissent q̄ hoc attēta
ret Dacficauit eā dnō grās
agēs q̄ tā fortes viros in
isrl' dederat Et notādū q̄ vi
nū q̄d deo i sacficiū offebat
aqua mixtū erat Banaia
filiꝰ ioiade ipe pcussit duos
ariel moab In rḡū sibiur
duos leones moab ipe pcus
sit .i. duos viros fortes de mo
ab. Idē banaias milta opa
ꝑpetrauit de capschel Cap
schel no est loa Hic opa

anus laudat. i. sapientia q̃
unus erat de septuaginta seni
oribus isrl̃ Capsehel cõgre
gatio dei In palipon sãmod
acodites ipe est q̃ i regũ scribi
tur sãma Dãma iterptatur
ibidem Samothy notia eleos fi
li⁹ falthi de lauo qd̃ i regũ sc̃
bit̃ In palipon elespõmite⁹
scribit̃ hic pganue mris design
nat plonu fuit ppiqu⁹ booz
de quo dicit̃ i ruth. e qda ppi
quor In palipon sibodjai
vfatites ipe est q̃ i scribitur
mobunnai Mobunnai i
terpretat̃ edificati meu Sibo
djai uretinus In palipon
dai adjonites ipe est q̃ i regũ
scribit̃ halmon Halmo itp
tatur sb umbra. hilai erat
tau⁹ Aothites filius adjiris
ysai Heleth i palipon qui
i regũ scribit̃ helep Heleth adepsi.
helep uca Hurai i palipon
i regũ scribitur eldai Hurai
iterpretat̃ fenestra mea Heldai
mipreta⁹ aaunẽ Habijel i
palipo. i regũ abialbon Ha
bijel pr̃ meus dõ Habialbõ
pr̃ meus dolor In regũ filio⁹
iasen ionathan ñ e putãd
q̃ filius eius sit Sigillati ei
poit̃ ionathan et est filius
sagie i palipo. Filij vo asem
gizoni Jasen iterpretat̃ dor
mitor Asem notiat⁹ Ahyha
filius sachar i palipo. et in
terpretatur mans In regũ sachar

scribit̃ et iterpretat̃ tator Eliasal
filius hur i palipo. In regum
elifadeos filius Ahasbai Elia
sal iterpretat̃ deus meus ma
bilis Hur ugo Helifadeth.
dõ meus libertabit̃ Ahasbai
pepat mi i palipon Hefer
meheratites Hefer ipe e heli
a pr̃ betsabee filius achito
phel Meherathi venãdatꝰ
Hefer fouea. Elia dei⁹ meus
miabil' Achitophel fr̃ mei⁹
ruina. i. fr̃ meus mirabilis
Esro i palipon iterpretatur
atriũ eius In regũ esrai it̃
pretatur atriũ meu In pa
lipon naathan naarathi
filius esbal. i regũ phara
hi de arabi Naarathi pu
er meus Esbaam ysopus
meus Pharathi iterpretat̃
gluto. urbi loausta In pa
lipon iohel fr̃ nathan. i
regũ scribitur gigail filius
nathan Johel iterpretatur dn̄s
deus meus Johel et iona
than et nathan ppha fr̃s
fuerũt filij samaa frs da
uid Gigal i deptus Oz
vo i palipon iohel frat̃
nathan scribit̃, hec ea est.
Illuc posit̃ pro eductione pr̃.
hic p natura frat̃ Ahiba
thar filius agarai i pali
po. i regũ bathani de gad
di Mibahar iterpatur
de electio Agigarai adue

V meũ

na meus Hathan filius
meus de gaddi hoc est de
tbu gad Huca uel hzeuo fi
lius uel her pr̄ amasc Hu
nas ethyeus ur bethsabee
a loco q̄ vocat̄ ethy. ethyeus
vocatus ē Hyj tḡta septē
fuer at̄ dauid at̄ fugēt an
saul Hadya nomē est of
fay fe[illegible] de caus mkiebrib⁹
Hadya īgenuosa Heleth
āmonitēs eo qp ī āmon
mustero fugētur Hibma
moabites eo qp ī moab mi
nustrio fugēt Attenuo beā
mute Abeth Abeldiana et Ca. xij.
uesia ⁊ alyeracl Inapuit
leuite Hz et de gaddi trāsfu
gerūt ad dauid De gaddi
i. de tbu gad Hyj p̄buer̄t at̄
lū dauid ad uersū latrūcu
los. i. ad usū amalechites
q̄ p̄data sūt uxores eius et
ox q̄ cū eo erant Usq; dum
fiēt gradus nuus q̄ execratus
di Hexentox, nus, mulus, q̄
de egipto egressi sūt Ioiada
q̄ p̄nceps de stirpe aaron
ipm tradūt fuisse fineēs
ad t⁹ cōpatres sadoch puer
vocatur Ox vo dicit p̄nci
pes at̄ eo venisse. i. sacdo
tes De filijs yslachar viri
eruditi qui nouūt singla
tepa Ipi ei erāt doctores
cōputatores ⁊ magri. sunc
ad festiuitates celebrādas
sunc ad cetā Et ido dictū est
ī bñdictione yslachar Sup
posuit hueros suos et filios
ē tbutis suis Cōgregauit Ca. xiij.
q̄ dauid actū fuit a flor egip
ti Flor egipti fluius de nilo
deriuatus In hiemia Nō
t est ad uiā egipti ut bibas
aquas flor In iosue de flor
q̄ ē sup fines egipti usq; ad
fines aaron Cū puenisset
ad arcam dydon Ctydon
interpr̄tat̄ dipeus Traditur
ei ille locus ubi iosue stetit V esse
q̄n dixit ē ei Ioua dupeū cō
tra hai urbē Heliada filius Ca. xiij.
dauid ī regū. i. palatio. i. primo
loco nōatur eode nōie, i. se
uel loco baliada Heliada
interpretat̄ deus meus cognou
Baliada maritus cognouit
Tradūt p trāsgressionē da
uid hoc nomē immutatū A
minadab interpr̄tat̄ deus mō
uotū Aminadab pl'o meo
uotū Iusserat idem amina
dab duobus filijs suis oza
et hayo ut portarent archā
dñi hymeis suis Et q̄ neq;
ipi eā portauerūt neq; ca
tus ad portād dederāt, ideo
oza mlctat̄ est morte sua
ī pcīm ī nō portando. ī sus
timedo archā ī pena pcī.
Dicit ei oza. tdit̄ q̄ timisset
brachiū suū ⁊ hueros. ubi
archa dñi portanda erat

et ī illius loco dīcio q̄dā filia
est Mutat archā dn̄ ī domo
obededon Obededon leuita
erat. & ignorabat dauid ob
quā cām ītignatio & dī vēis
set ī ozā Postq̄ vō cognouit
cām pro qua oza plaussus ē
iussit eā portari ī hymeleō
sicut sequēna demōstrāt ✓
Venit cont̄ illoō ex aduīso
flentiū Tradūt philistheos
idolū hūisse au ī ladrōis
hoīm sacrificiū pabatur hu
ic illi more suo ladrimis
sacrificabāt Et eis ex aduīso
dauid vēit ī quoz capitib⁹
ira furor dn̄i seuiebat qn̄ ad
eos uēiū est Ido timuerūt grē
tes dauid p̄ ydolū destruc
tū au hūanis ladrimis sa
crificabat Tetēditq; ei tabna
culū Aliud nomē tabnacli
erat quo illud qd̄ a moyse
factū fuerat ī hyemo uocāt
In abal' eneis cōcepātes In
hebreis hetur. ī abal' eneis
ad audiēd. ex vc. ab ipo p̄s
incipiebat qui hy ī capite Exa
di dn̄e iustiā meā q̄ ē sexto
decimo In nablis archā
cātabāt In hebreo hetur
pro unuētibus ex a p̄s xlv.
incipiebāt q̄ hoc hēt ī titulo.
pro octaua aūt q̄dā putant
p̄ceptiōe Conenias aūt p̄n
ceps leuitarū prophetie pe
rat ad panedū melodiā ex
ipe eis spū p̄phetie melodias
et vba ad meōrā ruocabat
Barachias & helchana ian
tores archē Hic ianutores por
tatores uocāt Cūq; admuis
set dō leuitas q̄ portabant
archā fedēs timētes ofn̄ ore
Ca. xvj. Obededom et iehiel sup exā
Iste iehiel et de aū⁹ progeīe
fuit azahel p̄phetes q̄ ī dieb⁹
iosaphat p̄phauit Sed iace
pauit pro eis r̄ges p̄phaonē
et abimelech Sadoch aūt sac
dotē et frēs illi⁹ sacdotes o
tū tabnaculo dn̄i ī excelso q̄
erat ī gabaon Hic gabaon
quidā locū quēdā esse arbi
trāt ī iherlm ubi a dauid
tabnaclm fedēs et archa cō
traīet dn̄i collocata sūt Ga
baon īterpretat uall' excelsā
ā p̄p' sblimitatē dīnus dim
arsimabāt Ideo est dauid
ut bndicāt domui sue Qbā
bndictionē hī p ātiphasim dic
tā putāt Domū vō michol fi
liā saul quā iterpauit da
uid. eo q̄ ītigita fuerat ei vidis
set eū subsiliente coā dn̄o
Ca. xvij. ām archā testamēti ferētē
nomē q̄ vnus maiozū q̄ cele
brāt in tra Vnus maioz. a'
abrahā. a' ysaac. a' iacob.
Ca. xviij. Vt tollēt dauid gethi & filias
eius de manu philistheoz
In r̄gū scribit tulit frenū tri
buti. Vt dilatāret ip̄ū suū

Ca. xv

usq; ad flumē eufraten Qđa
putāt de adadezer dām. Rhō
de thibaal et chym. In r̄gū
bethā etherothy Bethā iterp̄
tat̄ tatur r̄quicō. berothar
fontēō mer Tibaal marellū.
dym spauss9. Propt̄ derisi
onē ei i ih̄ loco imutatio no
minū facta ē Thou rex ema
th i palipo. In r̄gū thoi Thoi
eni: mauō Thou erat eoz.
qz filū suū i dolo ad dauid
mittebat idcō imutatio no
minū ficta est Visit ad
hyuā filū suū In regū io
ram Iozā dō excelsō. ad hyuā
eni: excelsus ferit dauid si
nomē ei reuerterētur capta
siria i ualle salinarū cesiō
xym milibus Eodē mō et i
r̄gū sēptū Vzia ei duodecī
milia hūt erat ducti eo qp
ipō scbit xij milia fugā.
Sed illuc duodecī milia ioab
itfecasse phibet. hui x q octo
milia abisai Et p̄ r̄gatiō
nōis dignitatē. dauid victo
ria assēbit Est ei i palipo.
plane sēptū qp abisai ih̄ x.
et octo milia iterfecit Cōm
tarij dmcōzatoēs q adnota
tiō rbus et causp r̄gi, eid me
moziam deferebant Achy
Abimelech filius abiathar
i palipōn. i r̄gū achimelech
scribitur Abimelech p̄ meo
ne Achimelech frat̄ meo ix

Dusa scbit in palipo. i r̄gū sa
raia Dusa gaudiū. saraia
p̄naps dn̄ Vahuel iterpta
dctoz Salthi libeat? Iaos fi
lius leonis Vēt usq; bathu
rī usq; ad loai doctoz q dcō
rū e quibus vnus cat Cere
thi exmunatoēs Feleti admi
rabiles Diat ei fuisse lxx.
udices loco eoz sōstituti qō
moyses i thēmo dn̄o papiēte
delegeat In r̄gū filij dauid
sacdotes. i palipo. p̄mu ad
manū r̄gis scbit Ad vnū
ei sensū vtrūq; docuit qz ih̄ dic
cos p̄mos. et illic sacdotes.
ppt̄ nobilitatē q poztatū Ih
ei sūt q ei i ebron nati sūt
Saaā mūz ei anon filio na
as p̄stitit ei p̄ ea m̄ graz
Naas fuit rex amon q i r̄gū
scribit ei quo p̄mū saul i
defensione rebes rabbā iabes
galaadtij pugnaunt et vinc
eū Qua q cat timic9 saulis
idcō graz p̄stabat dauid. si
qñ ad eū veiebat In r̄gū
dimudia ptē barbe p̄adit et
uestes eoz mediās usq; ad
nates In palipo deraluauit
et p̄adit tunicas eoz medi
as usq; ad genua Qđ i
vno loco derst. i alio hētur.
Vñ colligit cos deraluatos
fuisse et barbas rasas cos
hūsse et vestimēta p̄sa ām
et retro Sophat ait p̄naps

Ca. xix.

mulure cāt adadecer Sophyat
itpretat cuſacat. In regū ſcr
bit ſobar et itrpītat colūba
Ca. xx. no Tulit aūt dauid cōnam
melchon de capite ei⁹ Melc
chon idolū āmontaz de q
i regū. et i palipo. y i ſophy
nia ſcribit Melchon iterpta
ver cor De ſimulachro aūt illi⁹
idoli tulit dauid diadema
Illustrū cāt de idolis aliquid
alii appetē. a argēti udas
plagē Jz ut ipſi tdūt ethai
ethaio q de gēte philistiōz ad
dauid venēāt ipē diadema
dicipuit i capite melchon.
ut lucet hebreo de manu hoiſ
capre qđ de capite idoli ñ luc
bat Post hec ītū eſt bellū i
gazer In regū i gob Gob it
pretat locusta Gazer vō no
mē loa et itpretat ordinatio
Siaut locuſte ita filij araphe
delebāt iſrl Orpha aūt fuit mu
rus noem de ei⁹ pgenie fue
rūt gigātes goliad y frēs ei⁹
In quo pauſſit ſobochai vſa
regū titeo Saphzai Inzaff. zaff
itpretatur luminare. Saffai lu
mināre meū In palipon de
gnē saphaam In regū de ſtir
pe saphat. qr filij orphe erant
de gnē gigātū In q⁹ pauſſit
adeodatus In hebreo legitur
eliana filius Iaair leuites.
Sr Iaair vigilās. i regū ſcribitur
Ithur filius iaire qđ itpretā ſalt⁹

In regū ſcribit bethlemites In
regū leuites Sr Interfecit q⁹ go
liath gethęū frēz golie phi
liſtęi⁹ iterfecit dauid fuer
aūt de ſtirpe orphe quīq; de qb⁹
i ſequētibus dicit Et pauſſit
eū ionathā filius ſāmaa
frīs dauid Jonathan ipē
nathan pphja q̄ legit duos
frēs iozel et ionadab. Jdeo
ſi ei no⁹ prīo poīt. qr iter
pliatoēs deſcribit. Ubi vō de
pphęta ei⁹ ſcribit. nō a ad
notat pat eo qr pr ei⁹ pphja
Ca. xxj. nō fuerit Qđ i pctīn reputa
tetur iſrli. i. i mortē. p. q. prīo
vēit In palipo. l. d. l. xx. milia
In regū mille cc. milia In
palipo ſcribūt. y hi q̄ rema
ſerūt y hij q̄ iterfecti ſunt.
In regū vō vini tātūmō nu
merantur Qz vō ſcribit lxx.
milia iterfecta fuiſſe hj tātū
capita ſeruoz nr̄oz Cetez
de plebe tot milia iterfecta ſt.
qr nullenarū cc. num̄ ex
dūt De tribu leui et bēiamī.
qr ñ fuit nūerata. ñ fuit iterfe
cta. qr bēiamī ido euaſit.
qr eāt tpe fratrū gladio
pene uſq; ad itīnecōz exter
minat. Leui eo qr ñ nūerabā
tur. et qr ſacdotij dignitate
pcellebāt Gladiū dñi et
mortē. y aglīm dñi. Diat
dñs i egiptū dnouiſſe et pau
ſiſſe egiptū plagis y pemi

ꝑmus

ſc ꝑmogenitos egyptioꝝ. hȳ vō
tabule poſitū ē. ꝑmū de gla
dio dñi tpat. dū diat. et
anglm dñi. nō ī manu
homiō. ut flagellū eius
nō eſſ ī manu hoīs. ſ ī
manu dī. qz mlte muſcaō
nes eius flagellū ei hoīs. et ī
gladio eſt. et ī fame. qz ꝑnt
phibē venudacōēs hi ap̄
quos ſūt frumēta. Vidit
dñs et miſtꝰ eſt. Aūt ſa
docy ſacdotē ifulatū dñz
depcatū fuiſſe. et imutatū
fuiſſe ꝓz ſuū aaron et il
lius et deuotoꝝ ꝑcoꝝ dñz
vidiſſe et miſtum fuiſſe.
In palipo oznan. et itpreta
tur lumē nobis. In legum
vō arcuna. i. archa. Ozna
ebuſeū fuiſſe ibi pateſat.
qz nolut dauid abſq; pcu
nia aliq̄ eius offerre dñō
In lege ē eſt ꝓhibitū. Q; Ca. xxiij.
dā ideō dicit bus ſāgnem
effuſū a dauid pro ſāgne
hoſtili quē effudit. et ꝑ ſāg
ne vrē qui effuſus eſt. filij Ca. xxiij.
gerſan filij moyſi ſebuhel
ꝑmus. Ipm ferūt eſſe q; ī tu
diā ionathan ſcbit q; fuit
ſacdos ī tribu dan. Jona
than ītrpta dñi domū.
Sebuhel ꝛuertēs ad dnm
de q; ſcbit. Ipē et filius eī
fuerūt ſacdotes ī tbu dan
uſq; ī diē captiuitatis terre.
A. uſq; ad diē qñ archa dñi
ab allophil capta ē. Sebuhel
ꝛutitur deus iuxta qđ ſcbtur
ī ꝓpha. cōuertimī ad me et
ego cōuertar ad uos. Porro
filij rahabia mltiplicati ſſ
ſupra domū. Et hȳ ipletū eſt
qđ dñs dixit ad moyſen.
Dimitte me ut deleā ꝑplm
iſtū. et faciā te ī gētem que
maior iſta eſt. Nouiſſima ſup
putabit filios leui qȳ diu
tabnacli dñi mutabat
de loco ad locū. a. xx. ānis
eligebant. Poſtq; vō tēplū
dñi edificatū eſt. a. xxx. ānis
Qz vō ī q̄buſdā codicibus hē
tur ad feruētē ſimulam. et
ī q̄buſdā ad feruētē tīmō
arox ī eſt. In hebreo nō hȳt
ī hoc loco ſimulā. qz ſimula
tā paulo ſupi⁹ notata. ſ
ad torrēdū ī hebreo pōitur.
ut ſubaudias ſpicas ꝑmi
cie ei ſpicaꝝ qñ defebantur
torrebāt. et grana ꝓmedebā
tur. Qđ genꝰ alibi vulgo
granea vocāt. In q̄bꝰdā codi dā
cibus hȳt ſup oē ponduꝰ
et menſurā. ſ ī hebreo ī hoc
loco pondꝰ nō habet. ſ meſu
rā tm̄ genitato ~~nota~~ notē po
ſitā. ſiue eā q; bzachyō. aut
manibus a ſumib⁹ metitur.
ſiue eā q; vas. Phinees ſcti Ca. xxiij
arij filij ythamar. Pīnapeſ
di de filijs eleazar. Pīnapeſ

sacerdotū de electorū. Et idcō pnapes dei dicit pūapō sācuarij de ptiamar qbi mūstrabāt. Viasīa ezechiel a quo cognomē sortitus ē ezechiel pplia Salomuth de filijs ysachar Supiō gnūs fuit Salomuth vō i sequētibus gnūs masdimi filij merari iahaziahu Hic iahaziahu In viassima qē ta mahaziahu scribitur Hahaziahu ē ītrpetat de auxilio dei Jahaziahu axiliū domini Ut exaltaret cornu.i. cornu ist. sue cornū regē dauid. i sorte viassīa eliba q paulo supiō eliatha notat est Eliatha ītrpiat dō meō tu Eliba dō meō vel Obededon plaga astralis et filius eō domus cōsilij Domū Asilij pleiaq itelligi uolūt scta sctor i quo erat arcanū cōsilij Helu fi dauid pnapō iuda In regū eliab vocat. Heliab dō meō pat Helu dauō meō dnō Voluit autē dauid eos nūarc a xx. gīti annis iferius Visus ei erat ut si qn si nūabātur a xx. annis et supra nūarēt. hi q̄ poterāt ad bella, prede. ac alioq mūsterio fugi Cra vō dauid gnāliter iussit oēs nūari et ifra xx annos et supra xx annos ideo idigetes dñi captuos ē

In factis regis dauid qe supueniēte idignatōe dei. ois ille numerus cōturbatus est et nō fuerē distributi p mūsteria neq ad alioq offiia Vnis at thesaurio q erat i urbibō Thesauros i hoc loco nō solū pecūia sed oēs substātias notat Jonathan at patruus dauid cōsiliarius ipe est dauid nathan pplia Patruus vero hōris et pquitatis cā uocat Jahiel filius adiamonai erat cui filijs regis Jstrahel ē filius dauid. qui ire gū ahilab notat Adiamonai sapientissimus ipe est dauid. xxx. Tauros mille ai libamūbus. i. ai uino Unxerī sedo salomonē filiū dauid Unxerī at dnm i pnapē dicētes Qui aliq regnet, tu dō nē. tu sp sis dō nost Qui pterat sbstituere regis ai eunuchis. Quicūq pī aut hī eunuchi ad tā grande ofilium vocati sūt esse dicāt cui legis phibitio ifelitas absadi lex phiberet et alienigene fauile admitti nō pnt ad tā grāde cōsilium Tradūt hebrei i hoc loco illos vocā eunuchos q ab oībus fris sibi alienos tm et loi uacabant. et uxores nō cae libidinis sed fusa piede, plus grā habebat

quos ioseph9 sedm cor hebr̄ē
essenos vocat Audite me frēs
mei et ꝑplūs meus In hoc loco
et fraternitatē et ꝓpositū suū
demōstrat Sedit aūt salomō xxx
sup thronū dn̄i ꝑ similitudinē
leonū q̄ erāt i cherubin de
scribūtur Gesta aūt dauid ꝓ
va et nouissima. ꝓpa q̄n regē
nauit i hebron. nouissima
q̄n regnauit i hierlm Nonn
q xl̄ annos regnasse phibet
et i libro samuel 2° scribitur
vij annos et sex mēsibus i he
bron. i hierlm xxxiij

Explicit liber ꝑm9

Incipit ꝑlipomenon
liber secūd9 Cap̄ ꝑmū.

Et dixit ad me Pro
mouēs magnas
et cōstituisti me
regē ꝓ eo Nō
ꝑ legē plybitū erat me qui
de alta ingrēdi gnātus sū ut
ire i arcāz dei Et erat eos
esse i urbibus q̄drigas et
ad ingr̄ē i illas Urbes qua
drigarū dicat auctor q̄ in
hierlm erat edificate ad sta
tōz aurigū qd̄ et scriptura
mōstrat ad dicat̄ et ad ingr̄
i hierlm Et q̄ de egipto et
de choa Alij dicūt ysulam
ee vnā de ciclad̄ibus i qua
fuit esallapn9 Hebrei dicūt
et hoc nōie congregatōz sig
nificāt. In palipo. Hyram La.ij.

qd̄ interpretat̄ dn̄s excelsus In ci
gn̄ū. ira. qd̄ ꝓpria vinū
excelsū Ysisiq; i hyrā ꝓgrē
um Hic hyrā filius fuit mu
lieris de pgenie salomith de
tribu dan qui i libro nūor
scribit. ꝓgrē dn̄s eū tradidit hebr̄i
fuisse hebreū de pgenie oolab
de tribu dan q̄ i heremo cū be
seleel opat9 est Qd̄ dn̄s hic
tacit̄ eū vocat illi dicūt hoc
trāslatōe factū fuisse Loo
ri ei lingua cor plasmator
intelligit Tirus ei quā illi
cor vocāt i quibus oīs plas
mato intelligi sola Ideo no
cat ille ꝓgrē suū q̄ ad eū de
terra isrl̄ ad pgenād ꝑfatus
dorat eū timorē dn̄i et ad
duxit eū ad cognōēz dei Mo La.m.
ria ipretat̄ visio ꝑ quē est lo
cus de q̄ dictū est ad abra
hā. vade ad tria visionū.
In mesua ꝑma. i. i mesua
q̄ moyses tabnacli in ysemo
mesō e Jachim ipretatur
ꝑparor Hinc uolūt intelligi da
uid Boor ꝑ stutē castitatis
Sedm speciē quā iusserat La.mj.
fieri. sbaudit dn̄s Boues ꝑ
memoriā vituli i hemo cō
diti Basilicā grādem ubi
reges orabant Dn̄s dixit La.vj.
q̄ habitaret i caligine q̄n ad
moysen dixit Ecce ego veni
ad te i columpna nub Et ad
ꝓpitiū fuerūt i loco isto ex

audi de celo et ppiacẽ pcõ eo-
rũ et rdue eos ĩ tra quã dedi-
ti pribꝰ eor. Cũ ei eos ĩ loco ipo
oratuos dicat. aue dic. et rdue
eos. ĩ tra quã dedisti pribus
eor.ꝰ ñ forte hꝫ q ibi ad ora
dũ venerũt optinẽ ualeãt. ut
et hꝫ q ĩ captiuitate ducti sũt
rducãt Et dixi a pcis suis
audias eos Notãd q ei
ad oradũ pgitur a pcõ ex-
tendũ ẽ Dificauit salo
mon medũ atriꝫ añ tẽplũ
dñi Qa p mltitudiẽ sacꝝ
fician hostie nõ offerri ocs ĩ
altaꝛ. et ideo mediũ ptm
atriꝫ dedicauit. ut ĩ ea ita
offerret sicut ĩ altaꝛi Scitaq
die octaua collatum Hec ẽ
collecta q ĩ libro nũ scribi-
tur Dies octauus erit uob
celebarrimꝰ atq; sãctissimus
Est ei actus atq; collecte Qu-
abus ei ĩ ano hec collecte fi-
ebant. i. die octauo pasce.
et die octauo tabnaculoꝝ.
Et nõdũ q ĩ ea q in pas-
ca celebrabat. dicat celebra-
bitis collecta dns dꝰ vr̃ꝰ.
In ea vo q est ĩ solẽnitate
tabnaculoꝝ. celebrabitis col-
lecta uob Nõ aũtas facie
xpi. i. nõ irpbis depcatiõz
Dñi et dicatur. suscepi facie
tua. Letãtes atq; gãdẽtes
sup bonis q fecit dauid
et salomõi ꝛ isꝛl ppl̃o suo

Qa dauid dimisso pcõ eccl-
esie regni ꝛcessit. et isꝛl q
post mltitudiẽ pcessionũ
tẽplũ ĩ quo dñm inuocaret.
requie et si gratã meruerãt.
Ca.viij. Ciuitas q̃s dederat hyram
salomõi edificauit Eas a-
uitates q̃s dedit salomon
hyrã. et ille nolut eas rape
ꝫ vocauit tra chabul. ipas
dicat hyrã salomõi dedisse
Dia q uolut salõn atq;
disposuit edificaut ĩ hyerl
et ĩ libano Hic ĩ libano
templũ significat Iux illꝰ
ezechiel Api libane portas
tuas In solẽnitate hebdõ
darũ. i. pẽthecosten Reliq
Ca.ix. at opa salomõis pozũt
nouissiꝰ. Poꝛ añq̃ pua-
ricatꝰ esset Posteꝛ postq̃
puaricatꝰ est In visione gad
do videtis Gaddo ipe ipse
ẽ. pphetes qui ad arguẽdũ
iheroboã p altaꝛi q̃d fecit
a dño missus ẽ ĩ samaria
Pr̃tuꝰ duissimo iugo nos
Ca.x. oppssit. eo q xrim mutia p
vices mesibꝰ figlis moza
batur cũ rege ĩ hyerl Iniit
cõsiliũ cũ senibus qui stete
rut coraꝫ pr̃e eiꝰ salomone
. i. cũ banaia filio ioiade
et iahziel filio achamoni
q alio noie chilap vocaba-
tur Roboto filio senũ cũ
multis tractare cepit .i.

1 potuerat

1 viribus

adhuc q̄ i ſequēt⁹ la
pidat⁹ deſcribit⁹ Nūc at
vide domū tuā dauid Nē
at videat dō q̄ ep nos a do
mo dauid recedim⁹. ptim ē
filioz ea⁹ q̄ nos ab iauit In rḡu
de tuā In palipo. adhu
rā dehuc fluui⁹ exaltā
tus Adhuc ruina exaltā
ta Et edificauit ītatēō. La.xj.
Caſa belli edificauit ītā
teō Sacdoteō excelſoz et dēō
nū Nā ſic ubi fiebat i
mago dēones dabāt reſ
pōſa et ſtituebāt eōs ſac
doteō Durit at roboam
vroē malaad filiā geni
mut filij dauid Iſte geni
mut n ſēbat. neq; i rḡu. neq
i palipo. q̄ filijs rōaubi
neq; Accepit maachā fi
liā abeſſalon Nō ē iſte a
beſſalon filiꝰ dauid ſed
alius qđ i regū volumē
demōſtrat Decpta ſūt i li La.xij.
bro ſemeie pphete et addo
videntis Huic addo ſupi⁹
iaddo notauit Stetit abia La.xiij.
ſup mōtē ſamaraim Ml
ti putāt ihs de ſamaia di
ctū qđ h pt eſſe fuit ei mōs
i effraim hdd paul a car
melo ubi fuit helias Ipſi
et filijs ea⁹ pactū ſalis. pa
ctū ſal i q̄bꝰ loqō prole
ge ponitur. q oīm rōdime
tū eſt et i hoc loco p domo
dauid q̄ vnusq iſrl. dime
tū fuit Porro roboā erat iu
uis et corde pauido. Quia
pphe ſenec vba extimuit In
tauro et ariet⁹ ſeptē rōſerra
bāt man⁹ illi⁹ q̄ ſacdos fu
tur⁹ erat Huic ē more hiero
boam repat ad ſacdoteō ydo
loz ſcandos Et corruer⁺ ex vulnerati
iſrl. l. vnoz fortiū. hm num
rū qui an idolū curuauer
genua ſua Preceptū erat i
lege. ſi quis idolū adorare
morarētur Et erpit bethel et
filiaꝰ eius Bethel ipa ē i q̄
poſuit iheroboam vitulū
Efrom q̄ et filias ea⁹ Efrom
ipe eſt ſichem Azarias at fi La.xv.
lius odeth Odeth ipe eſt iad
do qui ad iheroboā miſſus
ē In tēpe illo nō erat⁺ egredi pax
enti et ingredienti Tradit hoc ſpn
quaginta duobus ānis p⁹
eūſionē tēpli ipletū ita ut
i hijs quinquagīta duob⁹
ānis nec anis pnolauerit.
nec beſtia ptranſiret p ihrl.
et iſrl fuerit abſq; ſpe. et oēs
gentes i contubaroē Et edi
ficauit altare dñi qđ erat an
te portā Illud ſcz. quod a ſa
lomōe cōſtructū fuerat fuerat
renouauit In oi ei corde ſuo
uraverat In corde. i tranno
et afflictione. i nolūtate. i
elemoſina Hz et maadya
nuēz rḡis aſa Idcirco nō dix⁺

mrē sua qr nō ābulabat
uiā rēas fiau filiꝰ eius Ex
augusto depositꝰ ī pio. hoc
ē de sardonio Cōmunit hu
mulatiē pncipi et cōbus
sit ī torrente cedron Aut cō
munusse dlud et clam uo
luisse pnē. qđ dnō ut pate
faceꝫ. ī torrente cedron ex
La.xvj. aqua ujō. pessit Jussit eū
ī nemo mitti eo qp publice
se argut Dolut pedes asa
qr podagro humoꝛ torrept
eāt Notandꝫ qp ignibꝰ cōsa
reuerētie cōbustiones uesti
mētoꝝ et aromatū fiebāt
Vñ dicitur Jux cōbustiones
La.xvij maiores fuerunt t. Et ābu
lauit ī uijs dauid pmiō. l.
ānq̄ peccasset dauid Post
istū qđ amasias filius za
ri cōsecutus dnō. eo qp esset de
ebu ysachar. et erat doctor.
La.xviij. Porro pe isel stabat ī cacumi
suo cōtra furos usq; ad vesprū
et mortuꝰ est occidēte sole. ac
cepto vīnō mortali. iussit se
teneꝛi ne deplēdēt ab hostibꝰ
qp vīcatꝰ esset. et illiꝰ cuncta
et hostibꝰ victoriaꝫ. et pplīm
pcaliū fuge ītuēt Occidē
te sole mortuus est. ut nos
tē prehdāt fuge fuc pplus
La.xx. hzet Jheu filꝰ anani Illiꝰ
sēr pphete q̄ ab asa rege iuda
La.xxj. ī carcē missus ē Filij moab
et filij āmō et ali eoꝝ de āmo

nitis Ammonitis pdumeos
vlt itelligi qr ob rūerētiā fra
tū nōiō nolebāt ī pstinū
habitū arma mouere cōtra
isrl. ꝫ trāsfigurabāt se ī hītu
āmonitaꝝ De hiō ioas q
trāsiō mare sē. mare salinaꝝ
ubi iordanis īfluit cū ali
nouū Alterū nouū uocat
1. qđ peccando vetꝰ fecerāt.
et pentedo ad pstinā nouī
tatē iduxerāt Nomē ei tuū
ī domo ista Dū septū erat
ī fronte pontificis. siue ī
uestimēto ephot qđ et ī sacēr
dotibus mōstrat Jde ioas
isheruhel uocatus ē ab ea
die. l. timor dnī Egressi sūt
p deptū thecue. vñ fuit the
cuites frēs Cōfitēi dnō qm
ictanū mīa eius Idcirco de
est bonus qr ī hac re nō ma
nuetudiēꝫ suā qua occīs tole
rat ꝫ iudicū exercuit Vo
cauerūt ioai vall' bndictiōis
Vall' bndictiōis ipē est the
ruhel de quo supꝰ dictū ē
Nomē matris eius azuba
filia silai Silai q̄ interpta
mussus ipē est amanuēnsis
filius iaddo de q̄ supius
dictū est Qui idcirco missꝰ
vocatus ē eo qp ad prēz io
saphat genēz suū ad pphe
tandū missus sit Prophe
tauit eliezer filiꝰ dodaue
dodamanī Dodamanitꝫ

Iugit filiuꝰ auunculi ei⁹ ioſa
phat fuiſſe Qdeō tpe filij La.xxj.
ioſaphat regis iuda q̄ imu
tabant opa regis ioſaphat
Ido duplicat cū dicat. oc̄o
iſrh filij ioſaphat Ambu
lauit ioram i uijs regū iſrl
ſicut egerat domꝰ achab
filia quippe achab erat ux
or ei⁹ Athalia erat uxor e⁹
q̄ n achab ſz auꝰ filia erat
ſz immutatōe illius filia ei⁹
uocata e Vñ et i regū di
at de ioram Erat q̄pe ge
ner domꝰ achab Inſup ex
celſa fabricatuꝰ eſt ple
riq; putat i domo dñi
illū excelſa fabricatū fuiſſe
q̄ ſcta e i mōte moria qđ
manifeſtꝰ i geſtis manaſ
ſe regis ondicitur Mer rema
ſit a filiuꝰ n̄ ioacʰ Ioacʰ
ip̄e eſt ioſias p̄ ioacʰ filiꝰ
ioram aui⁹ ſoror fuit ioſa
beth Ioſabeth uo no fuit
filia athalie ſz de alia ux
ore ſuſcepit eam ioram Qm La.xxij.
to valde pplexa ortꝰ Di
at ei ioram regnaſſe octo a
nis et uixiſſe xl. anis. et
dicat filiū eius cū regnare
cepiſſet fuiſſe xl duor anno
rum Qd ſic ita e duob⁹
anis anꝰ ip̄e natus eſt
illū genuit Qd n̄ ſolua
tur. q̄ ſit uidelicʰ etiā ſic
lectoꝛ adiuuet Ip̄e ei ioram
q̄ h̄ xl. anis uixiſſe deſcri

et octo anis regnaſſe uixit xl.
anos. et regnauit xviii Octo
ei anni q̄ i regno tenuit. ip
ſum anꝰ fres occidet cū adhuc
inoratꝰ uiuet Vigiti uo ani
quibus regnauit ido a nullo
eꝰ auferūt. qz i langore et
i tribulatōe dedixit eos Ido
filio eius tenentur. qui nō
amplius qꝫ xxij anos hinc
regnaſſe phibet ne de nul
lum ſumma imanetes. ex
ioram idagine tpm faciant
Azarias ei uixit xvi xxij
anis. Uno tm anno regnauit
Collatio ei lois libri regū
huic ſoluede queſtiones mag
nas prebet auxiliū Igit a
zarias filius ioram rex
iuda Huc azarias pālo
ſuꝑnus achazias nominatuꝰ
eſt Achazias interpretat ap
phendens dñs Azarias
adiutoꝛium dñi Et ideo
mutat ei nomen i melꝰ
i hoc loco. eo qꝫ uix̄ preceꝑ
tū dñi ad iſrahel uiſita
re deū deſcendat Et filios
ſuos azarias qui mſtrabat
ei filios ſuos dicat cōſobri
nos et cōſanguineos Et za. La.xxiij.
pe i porta q̄ appellat fi
dameth porta fidamti.
porta ſanctaꝝ Et de eli
quiis uulgus obſtruet ar
ſtodias dñi. i. q̄nus neceſ
ſarij ſint ad ipland opus
i. ad cōfirmād regē obſtruēt

tū custodias dñi. ne quis
ateroz ingrediat locū q̄ i
gredi n̄ debēt n̄ sacdotes
et leuite Jmposuerūt sup eū
diadema et testimoniū ✓
Testimoniū phylacteria eo
q̄ in illo dece verba legis esset
Unxerūq; eū ioiada pontifex
et filij eius Zacharia dicat
q̄. ppha erat quē postea io
ioiadā interfecit ut ad magnū
dignationis ei⁹ pfectū det
mentū eū interficē q̄ se in regē
unxerat Vidit regē statem
sup gradū suū sup colump
nam uz. quā solēn ppa
uerat regibus in basilica pe
pigit ioiada fed⁹ iter se. u
niuersūq; ppl̄z et regē Se ilo
co regis et di. q̄ppe q̄ nūster
di erat collocatus. et q nō
interpretat dñz cognoscēs Et
ppl̄m et regem. ut et ppl̄us
et rex obedirent do et legi
ei⁹. et ppl̄us erga deū fide
liter agēt. et rex ppl̄z ad iusti
tia regeret Sb maūb⁹ sac
dotū leuitaūq; Ne de alia
tribu sacerdotes fierēt n̄ de
leui Cōstituit q̄q; ianitores
in portis dñi domꝰ ut nō
ingredēt immūd⁹ in oni re
. ut nullaten⁹ ulla occasi
one ingredēt in domū do. alios
de sacerdotib⁹ baal Et urbs
quieuit Hinc q̄ caten⁹ ido
lor altaribus tpe athalie
iquieta erat. sine qr p⁹tumꝰ

La. xxiiij.

tū quo vr vnct⁹ est. athya
lia interfecta. singlis addo
mꝰ suas pgentibus oīb⁹ tri
multiacō conscaut Et
nomē matris ei⁹ sebia de
bersabee Idcō nomē pri
mis illius nō scribit. qr n̄
fuit tā celebre. ut scribi po
tuisset Quor ei nomina sc̄i
bunt. a celebritate. a potētia.
a gr̄ositate. fit illor ēgs
dumī ad ātates suas et
colligite de omnibus isr̄l pe
cuniaz ad sarcturā templi
di nri p singlos anos Is
ē pecunia q̄ in lege dari pcep
ta ē. quā in diuersis locis
p singlos anos dare solebāt
. singli dimidios sidos
qd ex diebꝰ ex q̄ athalia regi
nare cepat n̄ dederāt Athya
lia ei ipsi templi et filij eius
destruxerāt domū dñi filios
eius sacdotes ydolor dic
plerūq; ei in sacro eloquio.
filij n̄ nascēdo s imitādo
vocāt. Destruxerāt domū
domū di. siue spoliādo is
tud oīnictiō. siue ut ferūt
tremotu frēto. sic tpe ozie. ut
sic illo iterat ai thymbulo.
uta et athalia ydola in do
mū dñi mittē mitēt tremo
tus frēs et sit Eo q̄ fecisset
bonū in isr̄l et ai deo et ai
domo ei⁹ Cui do nāq; qr
idola q̄ ad aspnacōz dei
fiēa erāt sb̄atit. Cui domo

cuos. qz ruinas et sarturas
restauraut ī ist' qz regnū
domꝰ dauid ista'raut amo
nēs inde ydolatā q̄ pctis
illoz dnāta fuerat Postq̄
obijt ioiada ingressi sūt pn̄
apes iuda et adozauerūt regē
Adozauerūt eū ut deū Et ac
q̄aut eoz obsequijs delinuꝰ
vt se ut deū coli p̄mittēt.
Her diat dnūs dō Quare
transgredimi p̄ceptū dnī
Ac si apte diceat Quē uos
deū hz̄ destitistis ī tātū
ut ille nephas feceritis qđ
nūq̄ aīn ī uob' fctm est.
Et notād qz nō ī alio loco
iuenīt Her diat deꝰ ñ hic
mi filij ei zacharie cui eo
interfecti sūt et ideo diat fi
lioz ioiade sacdotis Insi
diati st ei zebat filius se
maa amanitidis et ioza
bat filius samaritij moa
bitidis Ideo ei eos diat
filios moabitidū et ama
nitidū ad exaggerandū
malicia ifidelitatz qz ultis
a nolucrit sacdotē dei qđ
illi fecerit qui filij alieni
generis fuerūt Porro filij
eiꝰ et militudo ꝑtinēte ſſi ꝑalipo.
lij eiꝰ q̄s ſpz interfecerūt
corā eo. facietes ī eis ig
nominiosa iudicia. sine
qz turpes ī eū res egerūt.
sine qz ifrictes filios ꝑpe ꝑalipo
rabāt ea sol' qđ ille iza
diauā ꝑtransierat Jn hebreo.
et fidamētū domꝰ dei. eo qz
sāguis zacharie usq; ad
fidamētū templi et altaris
pruerit Fertq; bonū ī ospitū Isa. xxv.
dnī verūptū nō ī corde pfo.
qz p̄ plurimos sdi dignitate ñ pro
futura p̄ta laborabat Jugu
lauit suos q̄ occiderāt regē
p̄z suū ēq̄ illi timore dei
et ī ulcione zacharie illū oc
ciderūt Ideo ab eo ocnsi st
iudicialit qz nō ore ꝑpio.
ner ꝛsultu dnī sed sua pre
sūptōe illū occiderūt Non
est deꝰ cū isr' octis; filios
effraim Ora cū alijs tribu
bus erat Cū tribu effraim vn
regis erāt. nō erat ꝑ puaī
catoz ieroboam et retoz
regū Depauit itaq; ama
sias exercitū qui venerat
ad eū ex effraim qz idola
rem habebāt Amasias pꝰ
cedē ydumeoz et illatos
deos filioz seyr statuit illos
ī deos sibi Cui ei papita
ret illa dece mullia illa
idola q̄ secū hucrūt insa
dederūt. ido illos interfectos
qz de cultu eoz negligētes
fuissent Videns q̄ illa ido
la insa dare. et a ruina
eripi. hoc errore deceptus
adozauit ea Misit ꝑphaz
ad eū Quid hic hzelizer
ē. filius dodan. i. auditi
eiꝰ de quo supiꝰ dictū ē

Cessauitq; pphia Et ~~re~~ dixit
Cessaut ad minas regis.
dixit ad ipm dnm Quia
fecisti hoc malm et nsup n
acquieuisti cosilio meo Con
silio ei meo accesisti si eos
igne obuiet. vestimeta dis
rupet aneet sup caput sp
gnet. et totm se pitetie da
ret Hoc etm illi cosiliu pphe
tes dederat Cardnos libam
q est i libano Hic cardu
um libam vocat ob gnosi
tatem illius q opus negligē
ter magnus erat a maioribus
pacatq quippe q de seculis is
rael erat Dē qs auru et ar
gentm et vnusa q repta sit
i domo dni apis obededon
Apud obededon qs eius
filij custodiebat ea et ab
eo desepta ibi pmanebat
Vixit amasias filius ioas
rex pdah mortuus est ioas fi
lius ioachas ix ista xv annis
Eo tpe i vero habebatur
ozias q postea regnauit
i hierusalem Vn et sedecim
sibi annos erat ozias cu
regnare cepisset Ex eo tpe
quo discessit amasias a
dno insurrexit sup eu cōiu
ratio i hierlm. qr ex eo tpe q
~~discessit amasias~~ pphete
cōsiliu no audiuit neq;
ad dnm cōuerti voluit ppa
cio muraciois fca e illius
fita e. et catenus dilata do

Le. xxxvj.

net ad consummacois venire
Reportantes sup equos se
pelierat eu No ei sm ta septa
diat eu sup eqs portatu.
Hz colligit ido illu portatu
sup equos qr deos eoꝝ q
i equis portabat adorauc
rit Et idcirco n portatu sup
hmeros. qr neglexit suos deo
rum sed aug mysteria sup hme
ros dignitatis portauit.
Le. xxxvj. sedat Ozias i palipon. i regu
azarias sepitur. filius ama
sie Ozias ei inuidiat vtus
di Azarias auxiliu dni.
Ideo ei vtus dei vocat qr
magna i eu vtus di offae.
pauscioe lepre z tremotu fro
Exierunt dm i diebus zacha
rie intelligetis et videtis dm
Zacharias filius zacharie
filij ioiade qui p mortem
prim natus est. prim nomē
sortat Intelliges ei et vide
dicebatur Intelliges pp sac
dociu. videns pp. pphetā
Cone arabes qui habitabāt
i gurbaal ipa est gerara
i qua pegnatus est abra
ham Edificauit ozias turres
i ihrlm sup portas angulu
et sup portam vallis por
tam circuitu a porta effraym
usq ad portā anguli qua
ioas rex isrl destruxit
ipe restauraut portā ei
effraim porta vall' noiauit
In edificādo noluit nomē

vagaret

cuꝰ ponē qđ ī deſtruēdo po
ſuerāt Non ūnito. qz q̄ ydol'
īmolabat et ptiacpō ī deſt'
endo fuerat ī edificādo. ꝓpo
nōie nō merut nūcupāi.
ſed noīe uall' tenſet. ꝓpt' hu
miliacōz ī domo ſepata
iuxta qđ ī leuitico ſcribitur
Reliqua aūt ſmonū ozie p
oꝝ et nouiſſioz ſcbit yſa
ias. ꝓpha. Yſaiaꝰ. ꝓpha ſcbt
ī āno quo moꝛtuꝰ eſt rex o
zias. vidi dīm ſedentem eo
āno illū moꝛtuū deſcbit
qꝰ lepra p̄uſſus ē Et ī mu ⸗Ca. xxvij.
ro ofel multa coſtruxit Jn
muro ofel .i. ī muro nebu
le qđ ītelligit' ſcā ſcīoz.
Dīꝰ dixit ut hiſaiaꝛ ī nebu
la filiꝰ xxv ānoꝰ eāt ioa
than cū regnare cepiſſet.
Hic et ūnuco rēḡ eiuꝰ et ī
ūnoctia deſcbit. ut moſt'
ret eū ī ūnoctia p̄ſeuerāſ
ſe q̄ capit Oſiā filiū ⸗Ca. xxvij.
molody .i. filiū ydoli cūmō
q̄ uocabat' molody .i. rex.
Jdēo ei filiuꝰ dicitur eo q̄
illi ſacra inſtituebat et d'
tus. hoc et ī ihēmia habeſ
de ſmahele q̄ deſcbit' de
gnie regio cū nī de regio gnie
fuerit ſed de gena huo egip
tio Ea tēpeſtate eāt ibi
ꝓpha noīe obeth ipe ē p̄
azare q̄ aſa regi ꝓpheta
ut Ad. ꝓphetāđ ei ī ſama
ria venerat qz deide eāt

Jdēo ſi dixit Her dicat dn̄ſ
qz nō erāt dig' hmoī ꝓphe
Jratuꝰ ei eāt deuꝰ ill' Jn ih̄ſ
ſolo loco achaz vocat' rex
iſrl'. nō q̄ ſup oēz oēz iſrl' rḡ
naueit. ſ̄ qz ſcīuꝰ ſit opa
rḡū iſrl' ī tū ut nll'ꝰ an
eū nequioꝛ fuerit Vñ dic
de eo Eo qp nudaſſet iuda
i. ꝓceptuꝰ et ārilio di ſic' de
aaꝛo ſcbit' qp nudaſſet ꝓph̄
Auxit p̄cm ipe rex achaz
qđ videt' q̄ſi ſuperfluū. qp dic'
ipe eū notacōiē h̄ facit. notat
eū aꝰ malicia. ſicut et ardzo
ī laude hoc ꝓnomē poni
ſolet Et ſepelierī eū ī ciuitate
ihrlm. qz nō ſepelierī eū ī
ſepulchzo rḡū. ſ̄ ī ihrlm ci
uitate ī alio loco Qđ vō
dicit. ñ ꝛecepit eū ī ſepl'chzo
rḡū iſrl' ſonat ī hebzeo q̄
q̄ſi ipi eū nō ꝛecepint q̄ ibi
ſepulti ſūt. ſ̄ q̄m melius
ītelligi debeat ā ab editu
ū q̄ eaꝺ ſepl'chza cuſtodi
ebant ꝓhibitū eſt ā alio
aliq̄ mō voluntate dī dei
Nomē mr̄is eiꝰ abia filia ⸗Ca. xxv.
zachariē poſtumi zachariē
ꝓphe et ſacdotis q̄ a ioaꝺ ꝛ̄
ge ītfectꝰ ē Jpe ī āno et
meſe p̄mo rḡni ſui Jn hie
bzee līgue pdecimate etiā
p̄mꝰ dies rḡni eiꝰ ī hac
deſcp̄cōe ſbaudit' Auſer
te oēz īmundicia de ſcīuā
rio .i. ydola q̄ achaz po

fuerat. q̄ i modū mlīcīs mē
struate et polluta ēant et
polluebāt Autert factos
suas a tabnaclo dñi et
pbuerūt dorsū Qđ plene
scīt i ezechl vbi dicit
xxv. vidos hītes dorsa ad
tēplū et adorātes ad ortu
solis Hurtos septē p pcto.
Cōt moxe i hoc loco factū
est In oīb9 ēt locis vn9 p
pcto hui9 offerri solebat
Dz qz mlta erat pcta ido
septē hiā offerri debuert
Idco grad videtē vocat
qz pphetia p visū ei vebe
bat Hos ēat leuitas ut il
li detrahēt pelles holo
caustor et sacdotib9. ut
qn̄ p pcto fiēt sacfiaū. sa
cerdotes detīgent. et idco
sacdotes i hoc loco detīge
bāt pelles. qz pcto sacri
aū ēat Et qz sacdotū nūs
n̄ ēat sufficies ad hoc pa
gend qz tpe ardyaz regis
dispsi. necdū reuſi erat.
ideo iuuert eos frēs cor
leute qz leuitas rectius
erat ad sacficādū qz sac
dotib9 eo q tēpe ardyas y
ipi cōsenserūt quippe qz er
emplar altaris damasce
ni vrie pōtifex missū e.
Scīpsit qz epīas ad effraim
et manasse Cū oī isrl pl̄o
luce musisset nūtios. mās
se et effraim latenter mist

ad eos qs sacebat cōuersū ut
epīas epistol Illi ē supbi
ores erāt p regia dignitate que
ēat i domo effraim Hag
p̄ p̄li comedit phase nō
iuxta qd scptū est Scptū
ē ēat ut q̄ p̄mo mese nō
poterant comedē sēdo come
dent Deīt ei plūa mlti
tudo q̄ pūficata nō ēat
mese sēdo. et qz i tpe mē
se illiatū ēat id pagē i
2° pegerūt Pro hīs orau.
exechiaś quē exaudiuit
dñs et placatus est pl̄o
suo Fuit neīz pollutū po
tuisse phase comedē. qui
statī mozeret. et i eo pla
catū dñz cognouert. qz
comedētes extūti nō sūt
Reūsus qz est i terrā suā
aī ignominia Tradūt
hebrei illu caput et bar
bam rasā ab anglo i ig
nominiā. et hoc fuisse qđ
p pphetā ysaiā dictū est
In illa die radet nouacu
la cōducta i rege assurox
caput et barbā et cetera.
Quē locū eas ignoīa
puenisse ad tēplū dei sui
narrat. quē dicūt i reli
quijs artre noc aliubi
fuisse Cū q̄ quēcūq̄ de
prectans aut se n̄ adu
uisset qui etiā filios suos
adramelech et sarasar
sibi offerret sicut ille ratū

duxit Illis audietes post
tot dades. ruinas et igno
minias timetes ab eo ifi
a itterit eū De portento
qđ acciderat supra de so
lis itu p lineas dicit. ad
ifm misterū i qrendū legati
babilonie venerāt Reliq
eū dns ut tptaret qz nō phi
bui a p phīa onde thesa
ros suos et thesauros dom
dñi Vñ postea ab eod phīa
obiurgat⁹ ē Et sepelierūt
eū sup sepulchra filioz da
uid Et hoc notand qz excel
sius sepulchr cetes filios da
uid habuit mira progatiua
Et adorauit oēz milicia celi La. xxxvi.
xy sig q i zodiaco sūt Edi
ficauit at ea cito creatui
celi .i. sub noīe stellaru de
moibz i valle ennon que
alio loco gehenn dicat
de vall filioz enon Est
a hec haud paul ab ihrl.
de q i thēnia. et i regum
libro plene scribit Ab ea ci
gine accepit nom gehene
ne loat qz e dns ad eū et
ad phīa ca. et attede nolue
rūt i mala psalite phete
Tradūt hebrei eūdem ma
nassen filiū fuisse filie ysa
ie. et ido i hoc loco q̄q̄ non
mris scribat. pris tn illis
n scribat. qz indign erat
phanus rex tanto auo. T
dūt hebrei ideo ocasu ysa
ia. eo qz eos appellauerit pnā
pes sodomoz et gomorre. et
qz dixit Vidi dnm sedentem.
dū p moysen dixerit. nō ei vi
debit me hō et vivet Et qz dix
addet dns ad dies tuos xv an
nos. eo qz p moysen dixerit.
et numā dieru tuoz iplebis.
et qz dixit Querite dnm dū
tuemini pt. invocate eū dū
prope est. ai dicat. quis eta
phīqus quo dns deus nr qn
eū invocamus Et cognit ma
nasses qz dns ipe est deus.
Dū ei i babilone esset duct
et i vase eneo pforato miss
admoto igni invocabat oia
noia ydoloz q colebat q ai
nō fuisset ab eis exaudit⁹
neqz liberat⁹ recordat⁹ fuisse
qz a pre exhibo adiecat. cum
invocab me i tribulacoe et to
usp fuerio exaudia te ut i deu
teronio scribit exaditū esse
a dno et liberatū et reductū
i regnū suū. i modū aba
cuc reductū fiant ille duct
fuerat i babilone Circūded
ofel .i. restauraut edificiū sa
lemoz qđ pro ydol destruxe
rat Ab occidēte geon .i. a tur
rente geon edificare cepit us
qz ad portā pisaru q est por
ta de pte ioppen Dcpta sūt
in pmoibus ozai Hic ozai
quda psalma intelligē volūt
Ozau interpretat vino mea
et ido imutuo noīe introdu

cat. qz manifestetur lōge isth
mūta ab illis mūtis dissidē
q̄ eū tēfeat Ab oī cs̄ iuda
et bēiamī et hīatoīb3 ihrl̄
Hīatozēs ihrl̄m dimidiā
tribū manasse dic' q̄ plerū
qz i tbu bēiamī cōputāt
Adoldan q̄ hīrabat' sōda
Adoldā uxor fuit sellū a
uūcli pīs ihemie et pīs
ananihel. Hīrabat i sōda
Locus ei cāt ihēsolimis
extra murū .l. iter muru
cānuis et cān mudale q̄ vo
cabat' sōda et ō meao fit i
sophonā pphā In palipo
filij tocmat filij asra. i regū
tcua filia araaz Tocām
iterpīat strictor. asra dimi
nutio Tcua spes. araat
negotiator Custodis vesti
um qz tēplū dñi fuabat
Ponite arcā i sctuario tēpli
qd edificauit salomō filius
dauid ix isrl' Nōndū q arca
cha dñi ablata de tēplo fu
it quā mō i tēplū vdua
iosias pcepit Tempe ei a
chaz qn̄ simulachra i tēplo
missa fuit et elata ē inde et
ducta i domū sellū vi olde
uūcli ihemie ubi pman
sit usq; ad tēpus iosie Nec
ei potuit archa dī esse in
loco ubi simulachra itro
ducta fuerant et gētilius
vsus et rit9 nephādissim9
obsuabat' Hrabāt i ordie

uxta pceptū dauid et asaph
et thyeman et iditū pphaz
regis Ido pphe regis vocā
bantur. qz cū dauid rege
cātabāt Non fuit phase
sd'e hmoi i isrl' a diebus samu
el' pphe. qz oēs q̄ bēti fuīt in
illa festiuitate ibi septē die
bus ymorati sūt. et oēs suffi
cēter de regis sba et de his
q̄ sup̄ medzata sūt epulati
sūt Cont' alia pugna domū
.l. cōtra adadzemō rex filij
tabzemon q̄ regnabat i da
mascus quē ca tēpestate qn̄
iosias rex nechao iterfecit fu
it planct9 magn9 i ma
geddo ō meminit zacharias
pphā Noluit acq̄escē hmo
nibus nechao ex ore dī. qz
p hyemē pphaz pphabat
qz ille asc̄sur9 erat i cha
naam et victoria potitur9
qz pphā nechao rege mūme
latuit Vñ et rapsaces diat
de sennacherib rege assiroz
Dñs misit nos asarde ad
tra ishāq̄ iā pphe isrl' pphe
tauerūt hoc qz ille asc̄sur9
cet. qd eū mūme latuit. usq;
ad pntē die. eo qz sept̄ est
i lamētacōe ihemie Xp̄s
oīs Dñs xp9 dñs Opa eī
pma et nouissima Nouissima
i hoc loco diat ea eo qz n
soluit dnm utiq; pgē de
bēt i nechao Reliq; vbor
wadsi. et abhominacōes eius

La. xxxiiij.

La. xxxv.

La. 36.

quas opat⁹ est. z q̄ facte
sūt i eo Int' cetera mala
q̄ gessit etiā hoc fecit i cor
pore qđ dñō placuit dū
dicit Non tondebitus ca
put vrm i rotundū. neq; su
per mortuū. neq; stigma
ta facietis i corpibus vr̄is
Que plūs mortuus est. i
corpe suo iacta sūt Na
ba ꝓphēta Est ei nomen
ydoli sui id nabo Ducēt
Chodanasar capiens pfal
ma vnū ipē cepit mihi
ut edificaret ei domū i ihe
rusalem Audiēat ei ꝓphe
tā vsue i qua dixerat.
Hec dicit dñō xpō meo c
ro cui apphēdi manū Ezē
ciba ei hoc legit. et ideo dic
ei a dño ceptū de rebus re
gibus tuis Hi duo per
ꝓphetā anīq; nascantur ꝓ
is nobis vocati. i. iosias
et cyrus Josias ut destru
eret ydola et cultū dei re
nouaret Cyrus ut ruinas
tēpli restauraret :-

Explicat secundus lib
paralipomenon

Frat̄ hier⁹ de milli

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Incipit prologus sancti Jheronimi presbiteri in ecclesiasten ymitatiū.

Prologus autē meō more exposi tionis hoc cōtinetur modo. siquis subtra calamo pauxillū annarmus. et desiderio volan tiū hoc opus habē ānuum. Demunu me ante hoc fere me quīquēnū. tāi adhuc tome essē et ecclastē sacre blesille legere vt eam ad studiū istius sedi uocarē. et ōne qđ in mūdo arcuerit putaret esse p nihilo rogatū ab ea vt in modū cō mentarioli obscura quęq; dis serere vt absq; me posset in telligere que legebat. Itaq; q̄ niā in pactu nīi operis subita morte subtracta ē. et nō meam m̄o paula et eustochiū ta lem vite nre habere sortē. tantoq; vulnere taū paussā obmutui. Nūc in bethleem positus angustiori videlicet tristitie et illius memorie et vob reddo qđ habeo hoc breui ter ānotēs q̄ nullius actori tatē secutus sū et de hebrai co trāsferēs magis me lxx m. terpūi sūetudīni coaptaui m hys dūtaxat que nō mi tū ab hebraicis discrepant Intendū q̄ aquile et symma chi et theodotionis recordatus sum. vti nec nouitate numi a lectoris ām deterream. nec rursus cōtra scām meam fonte veritatis amisso opi nū riuulos sectarer.

Explicit prologus bti Jheō. Incipit explanatio eiusdē libri ecclie.

Verba ecclastes filij da uid de gis hie rusalē. Tribus nomibus vocatū fuisse salo monē scripture manifestissime docent. Salomonē id ē pacifici. et ydida id ē dilectū. do mini. et qđ nūc dicitur coe leth. i. ecclastes. Ecclastes au tē greco sermōe appellat qui etiū id ē ecclesiam congregat. q̄ nos nūcupare possum⁹ oratorē. q̄ loquatur ad plm et sermo eius nō specialiter ad vnū sed ad vniuersos gnā liter dirigatur. Porro pacifi cus et dilectus dni ab eo q̄ in regno eius pax fuit et eī dns dilexit appellatus est. Ida et pbs q̄dragesim⁹ q̄rtus et septuagesimus primus dilecti et pacifici titulo nōiatur. pnotat. Qui tā etsi ad ppheta xpi et ecclie ptinētes felicitatē et vires salomonis excedūt tñ sōm

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

hystoriā sup̄ salomonē ꝺscrip
ta sūt. ¶ Is itaq; iuxta numez
vocabulo3 tria volumīa
ediꝺit. ꝓuerbia. eccl̃astē. cāti
cū cāticoz. ¶ In ꝓuerbys par
uulū ꝺocens. et qī ꝺe officijs
p̄ suās etuꝺiens. vnꝺe et aꝺ
filiū ei sermo crebro repe
titur. ¶ In eccl̃astē vero ma
turū virū etatis mstituēs
ne q̄q̄ in mūꝺi putet esse
p̄petuū. sed caꝺuca et breui
a vniuersa q̄ cernimus.
Aꝺ extremū iā ꝺsūmatū
virū. et calcato sēclo p̄ram
tū in cantico cāticoz spon
si iūgit āplexibz. ¶ Nisi em̄
p̄ius rēliqueim9 vicia et
pompe seculi renūciātes ex
pediti nos aꝺ aꝺuētū xp̄i
pauerim9 nō possum9 ꝺi
cē. osculetur me osculo oris
sui. ¶ Haut p̄aul ab hoc oꝛ
ꝺine ꝺoctrinā phi secta
toꝛes suos eruꝺiunt vt p̄imū
ethicā ꝺoceāt. ꝺeinꝺe physicā
mīp̄tent. et q̄ē in his p̄fec
se p̄speraūt vt logicā vsq; p
ꝺucant. ¶ Ner nō et hoc ꝺiligē
tius attenꝺēꝺū. q̄ p tres li
bꝛos auctoꝛis ꝺiuersus est ti
tulus. ¶ In ꝓuerbys eī notat
ꝓuerbia salomōis filij ꝺauid
regis ysrael. ¶ In eccl̃astē vero.
verba eccl̃astes filij ꝺauid re
gis hierusalē. sup̄fluū quippe
est hic ysr̄l. qꝺ male in gręcis
et latinis codicibz inuēitur.

¶ In cātico autē cāticoꝛū ne
filius ꝺauid ne rex ysrael
siue hierusalē p̄scribit. ꝑ tm̄
cāticā cāticoz salomonis. ꝺi
cit eī. ꝓuerbia et rudis ysi
tutio aꝺ xij tribus et aꝺ to
tū p̄tinet ysr̄l. et quō ꝛeip̄ū
mūꝺi nō nisi metropolita
nus ꝺicunt hoc ē hierusalē: ita cāticā cāticoz
aꝺ eos p̄rie facit q̄ supna
cīuitatū ꝺesiꝺerant. Aꝺ mapie
tes et p̄fectos et patrona
ꝺignitas et regni p̄ry me
to vēꝺicatur auctoritas. Aꝺ
p̄fectos vero vbi nō timoꝛe
eruꝺitur ꝺiscipulus sed amo
re p̄ruū nomē suffiat et q̄
lis mg̃r est et nosat esse se
regē. ¶ Ner mteꝛ iuxta ihm̄.
¶ Ceteꝛū iuxta mtelligētiā
spūalē. pacificus et ꝺilectus
ꝺei p̄ris et eccl̃astes nr̄. ē xp̄s.
Qui meꝺio pariete ꝺestructo
et iunctus in carne cui
ctis. fecit vtrūq; vnū ꝺi
cens. ¶ Pacē meā ꝺo vob. pa
cem relinquo vob. ꝺe quo p̄r
aꝺ ꝺiscipulos. ¶ Hic ē inquit
filius meus ꝺilectus in quo
mihi ꝓplacui: ipm̄ auꝺite.
q̄ est caput oīs eccl̃ie. ¶ Neq̄q̄
aꝺ synagogā iuꝺeoꝛ. sed aꝺ
gētiū multituꝺiē loquens
rex hierusalē. viuis lapiꝺi
bz extructe nō ullus ꝺe q̄
ipse aut. ¶ hierusalē hieruſa
lē que occiꝺis ꝓphās. et cete

relinquetur vob dom⁹ vestra
desata: sed illius p quā iura
re vetat. qa sit cātas magni
regis. Hic est filius dauid:
ad quem ceci i euāgelio cla
mabāt. Miserē nri filii dauid
et ois turba cōsona voce re
sonabat dicēs. Osāna filio
dauid. Denq nō ad eum
fit verbū dei sicut ad ieremi
am et ceteros pphas: sed qr
dues ē et rex et potēs. ipe
siquidē est verbū sapia. et
neq virtutis vba loquit
ad celie vivos. vba īsinuat
aplis de quibz cātatur i ps
In omēz tīm exiuit sonus eoz:
et i fines orbis terre verba
eoz. Male igitur qdā opi
nantur nos ex hoc libro
ad voluptatē z luxuriā p
uocari. cū econtrio oia que
i mundo cernum⁹ vana ee
doceātur. nec debere ea nos
studiose appetere que dū
tenentur itereant.

Vanitas vanitatū dixit
ecclastes. vānitas vanita
tū et oia vānitas. Si cūc
ta que fecit ds valde bona
sūt. quō oia vanitas. Et
nō solū vanitas. verūetiā
vānitas vanitatū. vt sicut
in cānico cāticoz mt omi
nia carmīa excellēs car
mē onditur. ita in vani
tate vanitatū vanitatis
magitudo mōstratur. Ta

le quid et in ps scriptū est.
Veritī vnuiersa vanitas
oīs homo viuēs. Si vniens
hō vānitas est: ergo mortu⁹
hō vānitas vānitatū. Legim⁹
in exodo glorificatū vultū
moysi: in tātū vt filii isrl
in eū aspicere nō possent. Et
gloriā paulus apls ad hebreos
euāgelice gre dicat ee nō
gloriā. Nā nec glificatū est
mat. qd glificatū fuit i hac
pte pter excellentē glām. Pos
sum⁹ igitur in hūc modū
et nos celū terrā mariā et
oīa que in hoc carnulo cōti
nētur bona qdem p se dicere
sed ad dīm hebrea esse p nihi
lo. Et quō si ignealiū lucer
ne videns eternus esse eius
lumē et postea orto sole nō
cernere qd lucebat. stellarū
eē lumīa rubare videre so
lis abscondi: ita aspiciens
elementa et rerū multiplicē
varietatē admiror qdē opū
magitudiez. retractans at
oīa ptrāsire et mundū suo
fine senescere. solūq dīm id sp
esse qd fuit. hebreor dicere
non semel sed bis vānitas va
nitatū et oia vānitas. In he
breo p vānitate vānitatū abal
abalim scptū ē. qd exceptis
lxx interpretibz oēs fere trāstu
lerūt achmos achmon sue
achmō. qd nos possumus
vaporē fumi et autā tenuē

que cito solutur appellare.
Caduci itaq; et nihil unū
sitatis ex hoc verbo oñdit.
Que ei videntur tpalia st:
que aut nō videntur eterna. Due qa vanitati oīs
creatura subiecta est. et īgemisat et pturit et pstolat
revelatiō filioz di. Et nūc
et pte ignoscim? et ex pte
pphetam? Tam diu oīa va
na st donec veniat qđ per
fectū est. Quid superest hoī
de omni labore suo quo la
borat sub sole. Post gnā
lem sniaz q vana st omīa
ab hoīb; incepit q frustra
in mūdi istius labore desi
dent gregātes diuitias e
rudietes liberos ambietes
honorē structes edificia. et
in medio opis subita mor
te subtracti audiāt. Insipi
ens hac nocte auferetur aīa
tua a te. que aut parasti
cuius erit. Maxime cū
ex omni labore suo nihil se
cū ferant: sed nudi in ter
rā redeant unde sūpti sūt.
Generatio vadit et gnātio
o aduenit: terra vero in eīm
stat. Alijs morietib; nas
cūtur alij: et cū quos vi
deras non vides. mapis vi
dere qui nō erant. Quid
hac vanius vanitate q̄
terrā manere que hominū
causa facta est. et ipm hoī
nē terre dnm in puluerem
tpente dissolui. Aliter pri
ma retedit gnātio iudeorū
et succedit generatio de gen
tib; congregata. Terra autem
tā diu stat q̄ diu synagoga
retinēte cerimonias oīs introierit.
Cū aut predicatū fuerit e
uāgeliū in toto orbe tunc
erit finis. Immunēte vero
assūmatiōe ecclī et terra trā
sibūt. Et signāter nō ait ter
ra in celis stat sed in eīm.
porro laudam? dīm non in
uno cēlo. sed in celis cēlorū.
Oritur sol et occidit sol. et
ad locū suū durat et oritur
ipe sibi. Sol ipse qui illu
cem mortib; datus est: inte
ritū mūdi ortu suo cotidie
mdicat et occasu. Qui post
q̄ ardentē rotā occeano tur
erit p incognitas nob vias
ad locū unde exierat regredi
tur. Expletoq; noctis circu
lo tursū de thalamo suo fes
tinus erūpit. Pro eo aut q̄
vulgatā editionē sequētes
posuim? ad locū suū durat
in hebreo habet̄ soeph. quod
aqla interpretatur ovetina
id ē aspirat. symach? et the
odocion reddidit. Quia viz
sol revertitur ad locū suū:
et ibi unde prius egressus
fuerat aspiret. Hoc autem
totū idcirco ut doceat mūn
omb? tpm. et ortu occasuq;

sideru humanā ꝯtatē labi et
mitere dū nesciat. Alitet
Sol iusticiæ m cui alis ē sa
nitas tamētibꝫ oritur. et pseu
do pphetis occidit meridie.
Cum autē ortus fuerit ī lo
cū suū nos trahit quo vide
licet ad preēm. Ad hoc eī vēit
vt nos de terris ad cēlū leuet
et discat. Cū exaltat⁹ fuerit
filius hominis a terra: omīa
trahet ad se. Per mirū filiū
ad se trahere credentes: cū et
pater ipē ad filiū trahat. Se
Nemo eī ait venit ad me:
nisi pater q̄ misit me addu
cat eū. Iste ergo sol quē alios
occidere. alios nasci diximus.
et iacob quōdā patriarchę
de terra sancta egredientī occid.
rursūꝫ ei de syria terram p
missionis mitaret ortus est
ei. Loth aūt q̄n egressus est de
sodomis et venit m ciuita
tē ad quā vt festinaret ei fu
erat īpatū: ascendit ī mon
tē et sol exiuit sup segor.
Vadit ad austrū et girat
ad aquilonē. girās girando
vadit spūs et in circulos su
os reuertitur spūs. Hūc pos
sum⁹ estimare hyemis tpe
solem ad meridianā plagā
cursē. et p estatē [illegible] esse vi
anū septentōnī. et nō p equi
noctiū autūm habē prīa
pū: sed p̄mū spirāte fauo
nio. q̄n tpe veris ī fetū aūt
ta rūpūtur. Qd autē aut.
Spūs girādo vadit spiritu
et in circulos suos reuertit.
Sine ipm solem spm̄ noīaut
q̄ aial sit et spirat et vige
at: et ānuos cursus orbes su
o cursu expleat vt poeta ait.
Interea magnū sol circūuolui
tur ānū. Et alibi. Atq; in se
sua p vestigia voluit ānus.
Huc q̄ et lunę lucētē globū
et astra titania spūs intus
alit totāq; infusa p artus
mens agitat molem. et mīg
no se corpe miscet. Qd autē
de ānuo solis cursu: ꝫ de co
tidianis semitis eius loqt̄.
Obliqua enī et fracta linea
p austrū pgit ad boream: et
ita ad orientē reuertit. Alli
ter. Sol q̄n p austrū viam [illegible]
or est tēp: q̄n p aq̄lonē sub
limis attollitur. Horsitā ergo
his qui hyemis et tribula
tionū frigore coartātur ab
aquilone ei exardescāt ma
la sup trā) vianor sol iste
iusticiæ est. His vero qui m
boreę pte habitāt. et calore
p̄uant estiuo medit paul.
et p suos circulos vnde p̄fec
tus est reuertitur. Cū ē trax
erit oīa ad se. et vniuersos su
os tradus illuminauit: fit resti
tutio prīcipalis. et ē dīs oīa
m oībꝫ. Symachꝰ huīc locī
ita mtpretatus ē. Vadit ad
meridiem. et circuit ad bore

am. pambulas vadit vētus.
et p̄ q̄ tnuiebat reuertit
ventus. O mēs torrētes va
dūt in mare. et mare nō im
pletur. Ad loā de quo torren
tes exeūt illuc ip̄i reuertūt
vt abeant. ¶ Putāt q̄dā aq̄s
dulces q̄ in mare influ
ūt vel ardente desup̄ sole cō
sumi. vel salsugine maris es
se pabula. Ecce ecclastes nr̄
et ip̄az aq̄rū editor dicat eas
p̄ occultas venas ad capita
fontiū regredi: et de matrice
abysso in sua semp̄ ebullire
p̄incipia. Melius autē hebrea
sub torrētū et maris noīe p̄
methaphorā de hoīb; sigīfi
cari arbitrātur q̄ in terrā
de qua sup̄ti sūt redeāt. et
torrētes volentē nō flumina
eo q̄ cito intrādo nec tñ im
pleatur terra multitudine
mortuoz. Porro si ad altio
ra ascēdim⁹ rete turbide aq̄
in mare vnde subsistentiū
reuertūtur. et nisi fallor nū
absq; additamēto nusq̄ tor
rens in bonā ptē legitur.
Nā torrēte voluptatis tue
potabis eos. cū additamēto
dicat voluptatis. Et cōtra
rio saluator ad torrētē tra
ditur cedron. Et helias p̄se
cutoīs tpe ad torrētē thoreth
latitat. qui et ipē sitīsse
Nō autē adimpletur mare
insatiabile: quō et in puer

bus filiq̄ sagittarū O ēs
sermōes graues nō poterit
vir loqui. Nō satiabitur o
culus videndo: et nō implebit
auris auditu. ¶ Non solū
de phisicis sed et de ethicis
q̄q̄ fatre difficile est. Nec ser
mo valet explicare causas
naturasq̄ rerū: nec oculus
vt possit rei dignitas intuen:
nec auris institutē doctore
ad sūmā sciam puenit. Si
enī nūc p̄ speculū videmus
in enigmate et ex p̄te cognos
cim⁹ et ex p̄te p̄phamus: cōse
quēter nec sermo p̄t explica
re q̄d nescit: nec oculus in quo
tenet aspicere. nec auris de
quo dubitat implere. Sunt
et hoc notandū. q̄ omnia vba
sint grauia. et magno labore
discantē cōtra eos q̄ putant
onosis sibi et votis sanctōrū
venire notitiā scripturarū.
Quid est q̄d fuit: Ip̄m q̄d
erit. Et q̄d est q̄d factū est:
Ip̄m q̄d fiet. Et nō est omē
tretens sub sole. ¶ Dicetur m
de his que supra enūarit
generatione et gressu. mo
le terrax. ortu solis et occa
su. cursu fluuiū. magnitu
dine oceani. omīb; quoq̄
que aut visu aut auribus
discim⁹ nūc cōiter loqui q̄
q̄ nihil sit in natura re
rū q̄d nō iā ante fuerit
Ab initio enī mūdi et hoīes

cogitatiōib; a//

nata et mortua sūt: et tra
sup aquas librata ostitit:
et sol ortus occubuit: et ne
pluia pcurrā: et nubes vo
lare et pisabz natare: et ter
restribz ingredi et serpētib⁹
labi deo artifice docuī est.
hinc quid simile snīe: et co
micus ait. Nihil est dictū
qđ non sit dictū prius. Un
de preceptor meus donat⁹
cū hūc versiculū exponeret
pereant inquit qui ante nos
nostra dixerūt. Qđ si in ser
monibz nihil nouū dica pt.
ēt omagis in āmūstratiōe
mūdi que ab initio sic pfta
est vt ēquescēt dēs ab opib⁹
suis in die septīa. Legi in
quodā libro. Di oīe quod
sub sole factū ē fiut ī pteri
tis seculis antequ fiēt. et hō
iā odito sole factus ē. fiut
ergo homo aīaq; sub sole fiēt.
Et excluditur ep hac ratione
et uimēta. cultices et munu
ta quecq; et magna aīalia
ante dicerētur esse qđ cglū.
nisi forte illud respōdeat. ex
sequētibz oīdi. nō de ceteris
aīalibz. sed de homīe ecclesi
astico esse sermonē. Aut enī.
Non est oīe tecens sub so
le qđ loquatur et dicat Ec
ce hoc nouū est. Aīalia aut
nō loqui: sed tantū hoīnē
nouimꝰ. Qđ si loquātur a
nimalia nouū esse et solu
snīaz. nihil nouū esse sub so
le. Est ne verbū de quo di
catur vide hoc nouū est. Iā
fiut in seculis que fuerunt
ante nos. Aptius hoc symā
chus trāstulit. Putas ne ē
qui possit dicere: Vide hoc
nouū est. iā factū est in se
culo qđ fuit ante nos. Cū
supioribz autē agnut ep nu
hil nouū in mūdo fiat. Ner
sit aliquis qui possit exstē
et dicere. ecce hoc nouū est.
Siquidē oīe qđ se putauit
nouū oīdē iā in prioribus
seculis fuit. Ner puteꝰ sig
na atq; pdigia et multa q̄
ex arbitrio dei noua ī mūdo
fiūt in pōribz fdis esse iam
facta. et locū inuenie epvcu
tū q̄ asserit p īmūabiles p
vodos eadem et isdē locis. ī
p eosdem fieri. Alioquī et ui
das crebro pdidit. et trīs pas
sus est p nobis sepe. et cetera
que facta sūt. et futura in
eosdem sepe pervodos revol
uentur. Sed dicendū est ep
er prescīa. et predestīatione
dei iam facta sūt que futu
ra sūt. Qui enī electi sunt
in xpō ante cōstitutionem
mūdi: in prioribz seculis
iam fuerūt. Non est meō
tia primis: et quidē nouis
simis que futura sūt non
erit eis memoria apud eos
qui futuri sunt in nouissiō.

Quō preterita ap̄ nos absco
dit obliuio. sic ea que vl nō
fiūt vel futura siūt. hi q̄ nas
ci hūt scire nō poterūt. i nul
la silentio p̄terībūt. et quasi
nō fuerint absondētur. et
oplebit illa sinā. Vanitas va
nitatū et oīa vanitas. Nā et
seraphym p̄tēa facie dei et
pedes velabāt: qā p̄ma et
extrema coopta sūt. Iuxta
lxx autē intēp̄tes qui dix
erūt. Non est mēoria p̄mis
et quidē nouissīs qui futu
ri sūt nō erit eis mēoria cū
his qui futuri sūt i nouissīo.
ille de euāgelio sensus ē. q̄
qui in isto seculo p̄mi sunt.
sint oīm nouissimi. Et quia
deus vt benignus et clemēs
mūnor q̄s et oīm retribuat
his qui p̄ter virtū suā no
uissimi esse meruerūt. non
tantū dabit glām quātā
his qui se humiliātes nouis
simi i mūdo esse voluerunt
dicatur itaq̄ et de ꝯsequētibz
Non est mēoria sapienti
cū stulto in ēternū Ego
ecclastes fui rex sup̄ isrl in
hierusalem. Huc vsq̄ p̄fato
generalit de omībz disputā
tis. Nūc ad semetip̄m redit q̄s fuit
et quō vniuersa experimēto ꝯ
nouit docet. Aiūt hebrei hūc
librū salomōis esse penitē
tiā agētis q̄ in sapiētia di
uitijs q̄ ostisus. p̄ mulieres
offendent deū Et dedi cor
meū ad inquirēdū et consi
derādū in sapiā de oīmbz
que fiūt sub sole. Hāc occu
patiōnē malā dedit deus
filijs hominū: vt occupa
rētur in ea. Verbū amā
aquila lxx et theodocion
silr trāstulerūt. penumaobon
qđ in distētione latēta lati
nus int̄pres exp̄ssit. eo q̄ i
varias sollicitudies mens
hoīs distēta lanietur.
Symach vero acroman
id est occupationē trāstulit
Quia igitur sepius i hoc vo
lumīe noiatur siue occupa
tionē siue distentiōz siue q̄d
aliud dixerim ad superiorē
sensū cūcta referūt. Dedit
ergo ecclastes p̄mo oīm mē
tē suā ad sapiētiā requen
dā. et vltra licitū se exten
dens voluit causas roēs q̄
cognoscere quare p̄uili cor
riperētur a demone. cur nau
fragia et iustos et impios
piter absorberēt. vtrū et hec
et his simulia casu eue
nīrēt. an iudicio dei. et si ca
su vbi p̄uidentia. si iudicio
vbi iustitia dei. Hec mēt
nosse desidēs intelligi sup̄
fluam curā et sollicitudi
nē p̄ diuersa cogitātē a deo
hoīmbz datā. vt scire cupi
ant qđ scire nō licitū est.
Pulchre autē causa p̄mus

ſa a deo data diſtentio ē. Quō
enī m epla ad romanos ſcri
bitur ꝓpter qđ tradidit eos
deus m paſſiones ignomīę.
et iterū. ꝓpter qđ tradidᵗ eos
dñs m ꝙprobū ſenſū. vt faci
ant ea quę nō oportet. ac
deinde ꝓpter qđ tradidit eos
dñs m deſideria cordis ſui m
īmūdiciā. et ad theſſalonicē
ſes. ꝓterea mittet eis deus
operationē erroris. et p̄ius cau
ſę oñdūt quare vl paſſionib⁹
ignominię vl ꝙprio ſenſui
vel cordis ſui deſideriis tra
dant aut qđ fecerūt vt ope
rationē erroris acciperēt: ita ꝛ
ipſentiaz ideirco dñs diſcretio⁹
malā dedit hominib⁹ vt diſtē
dant m ea. quia p̄ius ſpōte
ſua et ꝓpria voluntate hec vel
illa fecerūt. Vidi vniuerſa opa
que ſub ſole facta ſt: et ecce oīa
vanitas et preſumptio ſpiritꝰ
Neceſſitate appellum vt
crebrius qđ volumꝰ de vbis
hebraicis diſſeram? Ner enī
poſſum? ſcire ſenſū: niſi eā
p verba diſcam? Rorch aq̄
la et theodocion poiμηp. ſy
mach? βοcknem. trāſtulerūt
lxx autē mlt̄ites nō hebraī
ſermonē expreſſe ſz ſyrū dicē
tes προιλpeγn. Sive ergo po
μηp. ſive βrockenem a paſſio
ne vocabulū eſt. et προιλpe
γn. melius voluntatē qđ p
ſuptionē ſigt ſonat. Dicitur
autē q̄ agat vniuſq̄ſq̄ quod
velit et quod ſibi rectū eſſe
videtur. atq̄ m diuerſa libe
ro homies ferant arbitrio
et vana ſt vniuſa ſub ſole
dū iuuenem nob m bonorū
et malor ſimilz diſplicem?
Dicebat enī mihi hebreus.
quo ſcripturas ſcās mſtitu
ente plegi q̄ ſuꝑſcriptū ro
rih verbū in hoc loco magꝰ
afflictionē et malicā q̄ paſ
ſionē et voluptatē ſignifica
ret. et nō a malo qđ eſt cōtra
rū bono. ſed ab eo qđ i euā
gelio ſcribitur. Sufficit diei
malicia ſua. quā greci ſigni
cātius Kakoεξiaꝑ vocant.
et eſſe ſenſū. Conſideraui v
niuſa que i mūdo fūt. et ni
hil aliud deꝑhēdi q̄ vanita
tē et malicias i miſerias ſpi
tus. q̄bz aīm? adiuſis cogita
tionib⁹ afflictatur. Pcruerſ?
nō poterit adornari: et īnu
merus nō poterit numerari.
Cum puerſus eſt. niſi aīm cor
rigatur nō poteſt adornari
Recta ornatū accipiūt: cur
ua correctionē. Puerſus nō
dicitur: niſi qui deꝑuatus
a recto eſt. Hoc contra hē
reticos q̄ quaſdam naturas
introduxīt: que nō recipiūt
ſanitatē. Et quia īmunuti
o hoc eſt qđ deeſt: nō poteſt
numerari. ꝓtea tātū p̄mogeī
ta iſel numerata ſt. Femię veo

et seruu et puulu et vulgus
ex egypto. neq; ꝑ plenitudo ꝑ
inmunitio exercitus absq; nu
mero pretmissi sut. ꝑt et hic
esse sensus Tanta malicia
m mūdi huius tapacitate
versatur: vt ad integrā bo
nitatē mūd⁹ redire vix va
leat: ner possit facile recipe
ordmē et pfectionē m q̄bus suā
p̄mū oditus est. Aliter. Oī
bz ꝑ pniaz m integrū restitu
tis: solus dyabolus m suo
pmanebit errore. Cuctā eī
que facta st sub sole. illius
arbitrio et spiritu maligni
tatis euersa siūt. dū ad eius
mstētū pctis pcta cumulā
tur. Denuq; tantus ē nume
rus seductoꝝ. et eorū qui de
grege dñi ab eo tapti st. vt
suppitatioē nō queat ꝓpe
hendi Locutus sū ī cor ego
de meo dicens. Ecce ego mag
nificatus sū. et adieci sapiā
sup oēs q̄ fuerūt ante me
m hierusalē. et cor meū vi
dit multā sapiaz et scīam
Non sapiētior fuit salo
mō abrahā et moyse et ce
teris sanctis: ꝑ his q̄ fuerāt
ante se ī hierusalē. Legim⁹
et m tignorū libris multe
sapie fuisse salomonē: et hoc
a deo donū ꝓe teteris postu
lasse. Mūdi ergo cordis oc
ulus multā sapiētiā et scīaz
habuetur. q̄a nō ait multum

sapiētiā et scīam sū locut⁹
sed multā sapiaz et scīētiā
vidit cor meū. Nō em̄ pos
sum⁹ eloqui oīa que sentim⁹
Et dedi cor meū vt nosse
sapiāz et scīam. errores et
stultitiā: cognoui quia et
hoc est pastio venti siue pre
supcio spiritus. Contrarijs
cōtraria mtelligūtur: et sa
piētia p̄ma est stultitia ca
truisse. Stultitiā aūt care
nō pt: nisi qui mtellexerit
eam. Vnde et pluima sūt
m rebus noxia creata: vt
dū vitam⁹ ea ad sapiētiā
eruditam. Equalis ergo stu
dij fuit sare salomōi sapiāz
et scīam: et exegione vitare
errores et stultitiā. vt ī ap
petēdis alijs et alijs derli
nādis vera eius sapiētia
ꝓbaretur. Sed m hoc q̄ vt
m ceteris dicat pauisse se vē
tos. et nō valuisse ꝓfectam
ꝓpehendē veritatē de p̄sup
tione spiritus siue pastiōe
venti. qua sepius m hoc
libro dicitur. supra disseru
isse sufficiat. Quia ī mul
titudine sapiētie multitu
do furoris: et qui apponit
scīētiā apponit dolorem.
Quāto magis sapiētiā q̄s
fuerit ꝑsecutus. tanto plus
indignat̄ subiacē se viaz.
et procul esse a virtutibz q̄
requirit. Quia autē potē

tes potenter tormēta patien
tur. ꝙ plus creditur plus
exigetur ab eo: ꝓpterea ap
ponit dolorem q̄ appoit sāc
tā. et ꝯristatur mētore ſm
dm̄. doletq; sup delictis suis
Vnde aplꝰ ait. Et q̄s ē qui
letificat me. nisi q̄ ꝯristat
ex me? Nisi forte et hoc m
telligēdū. ꝙ sapiēs vir dole
at tātū in abdito et ꝓfun
do latere sapiām. ner ita
prebē se mētibz vt lumen
visu. ſz p tormēta quedā
et mtolerādū labore iugi
meditatione et studio puā
te. ca iij. O vxi ergo m cor
de meo. Veni nūc tentabo
te m lētiaa. et vue ī bono
Et ecce etiā hoc vanitas.
postq; ergo m multitudine
sapiētie et adiectiōe scīe
dolorem et laborē esse depre
hendi et nihil aliud nisi
cassum et sine fine certume.
trāstuli me ad lētiaā vt lux
u fluerē. cōgregarē opes. di
uicijs abūdarem. et pitu
tas voluptates caperem ā
treq; morerer: sed et m hoc
vanitatē meam ipe ꝓspexi
dum preterita voluptas p
sentē non uuiat et exhauſ
ta nō satiat. Non solū au
tē corpalis lētiaa. sed etiā
spiritalis est tentatio possi
dentī. vt mdigeā corripien
te me stimulo. et angelo sa
thane q̄ me colaphiset ne
eleuer. Vnde et salomō. Di
uitias mquit et paupiatē
ne dederis mihi. Statī sub
dit. Ne satiatus mēdax fiā.
et dicam. Quis me ꝙspicit.
Diquidē et diabolus p bono
tū abūdātiā cadit. Vnde
m aplō scriptū est. Ne ī su
pbiā elatꝰ incidā ī iudicū
diaboli. id ē m tale iudicū
m quo etiā diabolus cadit.
Sz et hoc possum? dicē. ꝓpte
rea nūc lētiaā spūalē sicut
et cēteram vānitatem pnūcia
ri. qd̄ p speculū eā videam?
et m ęnigmate. Cū autē
facie ad faciē fuerit reuela
ta. tūc neq; eā vanitatē
sed veritatem vocabi. R i
su dixi amentiā: et iocum
ditatū. qd̄ hoc facis? Vbi
nos amētiā m hebreo habe
tur molal. qd̄ aquila nnaa
noym ꝙ terrorē. symachus
soppyson hoc ē tumultū mi
pretatꝰ sūt. lxx vero et theo
docion sicut m plibz locis
ita et m hoc ꝙ cōcordant
et trāstulerūt necopopan
quā nos verbū de verbo ex
p'mētes circulatione possu
m? dicere. Quomō igit hi
qui circūferūt oīa vero dor
mire mstabiles sūt et m duer
sa fluctuāt: sic qui illo risu
cachinnāt quē dns ī euāge
lio fletu dicat esse mutādū

errore ſeculi raptant et tur
bine: non intelligẽtes tru
nã ptũz ſuoz. neq; prete
rita vitia plãgentes. ꝟ pu
tãtes breuia bona eſſe ꝑpe
tua. et in his exultãte q̃ue
magis digna ſũt plãctu.
Pt hoc et de hereticis acti
pi. qui falſis dogmatibus
acq̃eſcẽtes. leta ſibi et ꝓſpa
tꝛomittũt. Conſideraui
in corde meo vt abſtraherẽ
a vmo carnẽ meã. et coꝛ
meũ deduxit me in ſapiãz
et vt obtinerẽ iuſtinã do
nec viderẽ quid eſſ bonu fi
lijs hoim q̃d facerẽt ſb ſo
le nũo dieꝝ vite ſue. Vo
lui vitã traherc delicatã. a
carnẽ meã ab oĩbz curis li
berã quaſi vmo ſic volup
tate ſopire. Dz cogitatio mea
et ratio naturalis quã etiã
peꝛitiz deus auctoꝛ iſeruit
retraxerũt me et deduxerũt
me ad ſapiãz q̃rendã ſtulta
nãq; calcãdã vt viderem q̃d
nã eſſet illud bonu q̃d hoĩes
in vite ſue poſſũt agẽ cur
riculo. Elegãter ait volup
tatẽ ebrietatẽ ꝓpauit. Diq̃
dem in ebrietate vertit aĩe
vigoꝛẽ. quã q̃ potuit ſapiã
ꝯmutare. et vt in q̃busdam
codicibz hẽtur obtinẽ letinã
ſpualẽ. is poterit ad ſanctã
rei ſtruis puenire q̃d ĩ hac
vita appetẽdũ ſit q̃d vitã
dũ. Magnificaui opa mea
edificaui mi domos. plãtaui
mihi vineas. et cẽtera vſq;
ad eũ locũ in quo ait. Sapi
ẽtis oculi in capite. et ſtult⁹ et⁹
in tenebris ãbulat. Anteq̃
de ſingulis diſſerã videt mi
hi vtile breui aucta ſermone
ꝓpheticẽ. et q̃ in vnũ coꝛp⁹
ſenſũ redigere. vt poſſit fa
cilius intelligi que dicũtur.
Oia que putãtur in ſeculo
bona: q̃ĩ rex et potens habu
Edificaui mi in excelſis pa
lacia. vitibus colles mõtes
q; oſcau. et ne q̃d deeſſ adlu
uium hoꝛtos mihi pomeria
q; plãtaui. diuerſas arboꝛes
inſtituẽs quas colletę ĩ piſ
cinas aque deſup irrigarẽt
vt longius humoꝛe ꝓpetuo vitoꝛ
nutriret. Seruoꝛ q; ſiue ep
toꝛũ ſiue vernaculoꝛ mihi
fiut innũabilis multitudo. et
quadrupedũ greges multi
boũ ſz et ouiũ. q̃tas ante
me rex nullus habuit ĩ hie
ruſalẽ. Dz et theſauri argẽ
ti et auri inuãbiles cõdebã
tur quos mi diuerſoꝛ regũ
munera et gẽtiũ tributa cõ
tulerãt. Vnde accidit vt ce
teris opibz ad maiores
delicias ꝓuocaret. et muſi
corũ artuũ mihi chorꝰ tibi
a lyra voce demeret. et vin
ſeruis in omnibz miſtraret
Dz q̃to iſta creſcebãt. tãto

sapiēta decrat. Nā m ꝯcū
ꝙ voluptatem me cupido
trariſſet. mſtrenus ferebar et
pceps. putabāꝙ huīc ēe ſtruc
tū labor meor ſi ipē ī libi
dme luxuriaꝙ ꝺſumerer.
Tandē m memet reuerſus.
et q̄ dr̄ gīu ſomno euglās
aſperi ad manus meas. et
opa mea plena vanitatis
plena ſordiū plena ſpiritu
erroꝝ mtutus ſū. Nihil eī
qđ putabat ī mūdo bonū:
bonū potu repire. Reputās
igit quē eſſet ſapiē bō et que
ſtulticiē mala ꝺſequēt ī lau
dem illius homīs erupi qui
pꝰ vicia se refrenās virtutū
poſſit ēe ſectator. Magꝝ ꝗppe
diſtātia eſt mt ſapiāz et ſtul
ticiā. Et ꝗtū dies diſtat a
nocte. tantū virtutes a vici
is ſepant. Videtur mi itaꝙ
q̄ ſapiāz ſeq̄tur oculos ī celū
ſp erigere et m ſblime eos
habere ſbuertos. ea quę ſup
ſuū ſt vertice ꝺtēplari. Qui
veō ſtulticiae et vicijs dedit
ſit verſari m tenebris. et ī
terī ignorātia volutari.
Magnificauu opa mea. e
dificauu mi domos. plātauu mi
vineas. Magīficat opa
ſua q̄a iuxta imaginem
fondatoris m ſupna ſuſtol
litur. et edificat domos vt
veniāt pater et filius et ſpūs
ſc̄s et ihabitēt ī eis. et plā
tat vineas ad quas ihs al
liget aſinā ſuā. Hortos mihi
hortos. et pomeria plātauu
m illis lignū omē fructifer
In domo duntis nō ſo
lū aurea vaſa ſt et argētea
ſed et lignea et fictilia. Fiūt
igitur et horti ꝑt ibenillio
res q̄ſq̄ et īfirmiores. Nam
q̄ mfirmꝰ eſt oleribz veſat
plātant arbores nō omēs
fructifere vt m latinus co
dicibz hēmꝰ ſ oēs fructus
hoc ē diſarū frugū atq̄ po
moꝝ. quia diuerſe ſt gīe
m erbis. et aluus eſt oculus
aluus manꝰ aluus pes. et
que vereūdiora ſt nostra
his maiorē honorē tribuī
damꝰ Inter q̄s frugiferas
arbores eſtimo tenē pmā
tū lignū vitę qđ eſt ſapīa
Nuſi eī m medio illa plātē
tur. lignā cetera ſterilabūt.
Hortos mihi piſcinas aq̄rū
ad irrigandū ~~ſaltū~~ ex eis
ſaltū germinātē lignū
Ligna ſaltuū ligna ſilua
rū que nō ſt fructifera. q̄
poma nō afferūt. nō aluū
hymbre celeſti nō ſuppnis
aquis. ſ his que ī piſcinis
de riuulis colligūtur. Nā
et egypt huīlis et iacens
q̄ hortus olerū. terrenis i
de ethiopia venientibz aquis
irrigatur Certa vero rep
miſſionis que mōtuoſa eſt

et erecta temporanea et seroti
nã pluuiã expectat e celo
Mercatus sũ seruos et ancil
las et vnaculi fuerũt mihi.
et quidẽ possessio armẽti et
ouũ mlta fuit mi sup oẽs
qui fuerũt ante ĩ hierusalẽ me
Di volum⁹ ecclastẽ vt su
pra durim⁹ etiã ad x̃ nũc
referre psonã. possum⁹ eos
seruos dicere qui hñt spitũ
timoris m seruitute. et spi
talia magis desidereẽt q̃ te
neãt. Ancillas vero eas aias
appellare que adhuc corpoi
terreno st̃ debitę. Vernacu
los q̃z illos q̃ sũt q̃dẽ de ecclã
et seruos. et ancillas de qui
bus dixim⁹ antecedũt. nec
dũ tamẽ libertati donati st̃
nec nobilitati a dño. Sũt
autẽ et alu m familia ecclãs
tes mstar boũ et ouũ. ppẽ
opa et sĩplicitatẽ q̃ absq̃z sẽ
entia scriptuãz. et ratioẽ. la
borãt quidẽ m ecclã. ẽ ndũ
ad id puenere vt hoies esse
mérũt̃ et redeãt ad imagi
nẽ siu cõditoris. Diligẽtius
nota q̃ m seruis et ancillis
et vnaculis mlitudo non
addit̃ In bobus veò et ouib⁹
dicitur. Et possessio armẽti
et ouũ mlta fuit ni. Pluri
quippe ĩ ecclã armẽta q̃m
hoiẽs. plures oues q̃z seruu ã
cille atq̃z vnaculi. Illud veò
qd̃ m fine dicitur sup oẽs
q̃ fuerũt ante me ĩ hierusa
lẽ. nõ ad grãdem glã ptĩet
salomõis vno pẽ suo rege
ditiorẽ se fuisse. q̃a sõ saule
nerdũ rgnabat̃ m hierusa
lẽ. et a iebuzeis q̃ ipi vbi
msederũt tenebatur. Altius
itaq̃z tractãdũ quę sit hieru
salẽ et quõ ecclastes añ oẽs
qui se pẽcesserũt reges ĩ huiẽ
ditior fuerit. Congregaui
mihi argẽtũ et auru et sbstã
tias regũ et puinciaz. Fece
mi cãtatores et cãtatrices. et
delicias filioz hoim mistros
vmi et mistras. In argẽ
to et auro sp scptura dina
sup sermoẽz ponit et sensũ.
Vnde et m lxxm pb̃ colũba
que mtpretatur m spũ maĩ
festior ẽ. et visu exposita
alas deargẽtatas tz. Omul
tiorẽ vero mtrãseuns sensũ
m auri pallore. opit. Regũ
autẽ sbnias et puinciarũ
siue rgionũ. m credẽtũ con
gregauit ecclaz. Horũ regũ
de quibz psm̃ mut. Astitit
reges tir et pncipes uerũt
ĩ vnũ. Illarũq̃z rgionũ m
q̃s oculos leuari saluator
pcepit. q̃a iã candeãt ad
metendũ. Possũt regũ sone
et plorũ dicta dogmata. et
scientie sclares. q̃s ecclastes
vir diligent̃ ĩtelligẽs appẽn
dit sapiẽtes m astucia eor
et pdit sapiãz sapiẽtũ. et

prudētiā prudētiū reprobat
Cantores q̄ et cātatrices illi
vel ille ſt̄ qui pſalluīt ſpiritu
pſalluīt et mēte. Cātor: q̄ſi
vir robuſtus et ſpitalis de
alijs rebz canit. Cātatur au
tē adhuc carta materiā vo
luīt quā grēca yam- vo
cāt ner p̄t vocē ſuā i ſblie
attollē. Vbiq̄ i ſcīpturis
femīa legit et ſexus fragili
or ad materiē ītelligētiā
trāſferam? Vnde t pharao
nō vult maſculos vuuſtra
ri ꝑ tm fēmas que ſt̄ ma
terie vicinę. Et ecōtrio null?
ſactor niſi turo fēmas ge
nuiſſe narrat. Dolus q̄ ſal
phaat q̄ m pcto mortuus
ē omes filias genuit. Iacob
mitr xu patriarchas vni? filię
pat ſt̄ et ob ipſā pcipitatur
Diuīe q̄ filioz hom ſuper
ſapia ītelligēde que adinſtar
pādyſi habz poma varia et
mltiplices voluptates. et de
ipſa pāpitur. Delcāre i dño
et dabit tibi petitiōes cordi
tu. Et m alio loco. Torrēte
voluptatis tue potabis eos
Nam de vinifuſoibz et vīſi
ſitricabz. ad diſtīctionē q̄ppe
nūt maſculini i fēminino gīe
volu dcīnare qđ latinus
ſermo nō recipit aliud mlt
to q̄ m pmptuē aquila m
trāſlatur. Nō hoīes viros
vz et fēmas ꝑ vaſculoz

ſpecies noīaut tuera et tili
tia vocās qđ hebraice dicit
ſathoa et ſachooth - Deīq
ſymachꝰ licet verbū nō po
tuerit exponere de verbo. ab
hac opīnōe nō lōge ē. dicēs
mēſimā ſpēs appoſitiōes. Di
uc igitur vteos ſiue cyphos
ſiue cratheras q̄ m miſterijs
ordinātur. auro gēmiſq̄z diſ
tīctos ſalomonem habuiſſe
credēdū ē̄ſt. et q̄ ex vno cyli
no hoc ē cratherē alijs cyli
cijs minoibz ſcz vaſculis hau
riretur. et p mīſtroz manꝰ
potātuī vinū turba ſuſcip
et. Quia g̃ eccliaſtē ītpreta
mur i xp̄o et ſapiā cratherē
mixto in pueribus p̄tereun
tes ad ſe inuocat. corp? dñi
cratherē magnū debemus
accipē. in quo nō mensura di
mitis vt i celeſtibz fiunt. ſed
ꝓt nos hūanitate media tē
perata ē̄ſt. Et p aplos mīo
ra calicia cyphos paulos et
cratheras i toto orbe credē
tibz effuſa ſapia ē̄ et mag
nificatus ſū et adieci ſuper
oēs q̄ fuerūt ante me i hie
ruſalē. et quidē ſapia aſtitit
mi. Magnificatū eccliaſtem
mime dicitur dño Iuenie
niſi forte ei aliud aptemus.
ꝓficiebat ſapiā etate t grā.
Et ꝓpter qđ deus illū exalta
uit. Qui autē aut q̄ fuerūt
ante me i hierlm. de his di

cat qui ante aductū suū con
gregationē sāctorū et ecclāz
gubernarūt. Dī spūāliter m
telligim⁹ scripturas dnor ē
xp̄s oīb; Dī aūt carnaliter
nduus mtelligitur synagoga
q̄ ecclā. Tulit ergo velamē
qđ erat sup faciem moysi
it positū sup vultū moysi
et pleno lunuē facie eius vi
dere nos fcat. Porro stetisse
sapiētiā ille sensus ē qđ etiā
m carne posito sibi pmāse
rit sapientia. Qui profectū
habet m sapiētia: nō ei stat
sapientia. Qui aute nō re
cepit profectū ner p momen
ta succrescit: ℞ semp m plē
tudine est: iste dicere p̄t. et
stetit mihi sapiā. Et omē
qđ postulauerūt oculi mei
nō tuli ab eis. ner phibui
cor meū ab oni lętitiaz qa
cor meū lętatū est m omni
labore meo: et hec fuit por
tio mea ex oni labore meo.
Oculi aūt et mētis mtu
itus est: cōtēplationē deside
rans spitalem: quā pctōr
ignorās phibet a vera cō
templatione cor suū. Hunc ec
go ecclastes se totū dedit et
leue tribulationis m sclo. et
na gloria cōpēsauit. Hec
em portio nostra ē. pmiūq;
ppetuū: si hic pro vtutibz
laborem. Et respexi ego
ad oīa opa mea que fece
rūt manus mee. et in labore
quo laborauerunt frustra.
Qui cū diligentia et cautē
la vniuersa agit hec potest
dicere. Et ecce oīa vanitas.
et voluptas spūs. Cūm in
ceteris vilia cuncta reputat q̄
sub sole sūt et pro voluptatum
varietate diuersa. et nō est
abūdantia sub sole: xp̄s in
sole posuit tabnaculū suū.
Itaq; q̄ nedū ad solis clari
tatem ordinē cōstantiāq; p
uenit: in hoc xp̄s nec habi
tare poterit nec abundare
Et respexi ego vt viderem
sapiētiā et errores et stultitiam: et quis est homo q̄ pos
sit ire post regem ante fac
torem suū. Quia in supi
oribus vsq; ad eum locum
in quo scriptura ait: sapiē
tia oculi in capite eius. vno
cuncta sermone cōprehendi.
volens sensū breuit mdica
re. et ob id rursū anacbeym.
aliqua pstrixerā: nūc iuxta
id qđ repperā exponē debeo.
Multū enī a lxx̄ interpretatione
in hoc loco diuersus est ihesus.
Dicat aūt se post delicias vo
luptatesq; damnatas reuertis
se ad sapiētiā requirendam.
in qua plus erroris stultitia
eq; reperit q̄ vere rectiq;
prudentie. Non enī posse
hominē tam liquido et pu
re sapiētiā creatoris et regis

sui fiant q̄ sint ille q̄ creator ē
ītaq; et illa que nouimus
opinari nos potius q̄ scire
et estimare magis q̄ scire
qđ uerū est. ¶ Et vidi ego
quia est abūdantia sapien
tie sup stultitiam: sicut abū
dantia lucis sup tenebras.
¶ Luget mquit ipsā hominū
sapiētiam mixtā errori p
iudicem. nec tā pure ī nos
tros animos ualere posse. q̄
est in rege et conditore nro:
Tm̄ magnā etiā in eo qđ ē
differētiā inter illā et stultitia
am esse cognouit. q̄tū pti
distare dies a nocte. lumen
a tenebris. Sapiētis oculi
in capite eius. et stultus in
tenebris ambulat. Et cogno
ui ego quia eūctus unus
euenit oībz eis. ¶ Qui in
pfectū uitā puenerit et me
ruerit ut caput ipi⁹ xp̄us
sit: oculos suos semp habe
bit ad xp̄m. et eos in sublī
me elevans nūq̄ de mseri
oribus cogitabit. Cū her se
ua habeant: et inter sapiētē
et stultū tanta distantia
sit: q̄ alter diei. alter tēbris
cōparetur. ille oculos ad eū
lū leuet. iste ad terrā depri
mat: repente mihi cogita
tio ista subrepsit: quare sa
piens et stultus tomuni fi
niantur interitu. aut cur eāde
plaga idem eūctus. eadem
mors. pares utriusq̄ angustię
pmanent. ¶ Et dixi in corde
meo. si sicut eūctus stulti ita
et mihi eueniet: ut qđ sapi
ens factus sū. Et locutus sū
in corde meo: q̄m hoc q̄ va
nitas. ¶ Non enī erit memo
ria sapiētis cū stulto in eter
nū. eo q̄ etate diebus qui sup
uenīet. omnia obliuio co
operiet. Dixi. Sapiēs et stul
tus. iustus et impius. equa
li sorte morientur: et oīa
in hoc seculo mala eueniu
simili sustinebūt. Qđ mihi
ergo pdest. sap̄ sensi⁹ sum
sapientiā et plus ceteris la
borauī. Rursū cogitās et
diligenter mecū mente per
tractās: sententiā meā vanā
esse deprehendi. ¶ Nō enī sapi
ens similiter et insipiēs ha
bebunt in futuro memoriā.
q̄m ostimatio eorū uniuer
sitatis. et nequaq̄ pari eri
tu tenebūtur. quia hic ad
refugeria. ille pgit ad penā.
Aptius in hoc loco sensum
hebraicū lxx interpres trāstu
lerūt: licet verboū ordinē
nō seruti sint. Et ut qđ sa
piens factus sum ego. Cū
abūdanti⁹ locutus sū ī corde
meo. q̄m insipiēs ex abūdā
tia loquitur. q̄m hoc q̄ vani
tas. quia nō est meōria sa
piētis cū stulto in eternū ⁊c
Qđ videlicet potē opinatoēz

¶ quòd moriet sapiēs
cū stulto //

suā stultitiam esse cōuīcens
insipienter se loquutū esse testa
tus sit. et erasse q̄ ante sit se
serit. Et odiui vitā q̄a mi
hī sup me opus q̄d factū est
sub sole quia oīa vanitas. et
pastio venti. Dī mūd' ī ma
ligno positus est. et in taber
naculo isto aplius īgemiscat
dicens. miser ego homo quis
me liberabit de corpe mortis
huius recte odio habet omne
q̄d sub sole factum est. Ad
cōpationē quippe paradysi et
illius vitę beatitudinē. ī qua
spiritalibz pomis et virtutū
deliciis fruebam. nūc quasi
in ergastulo et carcere sum⁹
et valle lachrymarū in sudo
re vultus nostri comedētes
panē. Et odiui ego omē
laborem meū. quē ego labo
raui sub sole. quia dimittō
illū homini q̄ futurus ē post
me. et quis sit an sapiēs sit
an stultus. Et dīnābitur in
oīm labore meo quo laboraui
et in quo sapiens factus sū
sub sole. Dz et hoc vanitas
¶ Videtur quidē de diuiciis
et opibz retractare. q̄ sēdm
euāgeliū repētina morte sb'
tracti moriam⁹. heredē nesci
am⁹ qualē relictum vtrum
stultus an sapiens sit q̄ nrō
est labore fruitur⁹ q̄d salo
moni ip̄s accidit. Non enim
simulē sibi habuit filiū ve
boan. Ex quo intelligimus
nec filiū quidē patris heredi
tate dignū esse si stultus sit.
Dz mihi altius insinuari
de labore videtur dicē spiritali
q̄ diebus ac noctibus vir sa
piens in scripturis laboret et co
ponat libros vt memoriam
sui posteris relinquat. et in
hoīnū in manu stultoꝝ
veniāt. q̄ frequēter hīm puer
sitatem cordis sui femina in
de hereſim capiāt et alienos
labores caluīnientur. Dī enī
de corpalibz diuiciis ecclāsti
scrmo est. quid necesse fuit
de labore et opibus dicere.
Et dīnabit⁹ in omni labore
meo in quo laboraui et ī quo
sapiens factus sum sub sole.
Quę enī sapientia ē. terre
nas diuicias congregare.
At cōuersus sū ego vt inu
tilem cordi meo in omni
labore meo quo laboraui
sub sole. quia est homo cui
labor eius in sapiā et ī scia
et in virtute. et homi q̄ nō
laborauit illi dabit partē
suā. Et quidē hoc vanitas
et nequicia multa. Cōd enī
sit homi in omni labōe suo.
et in volūtate cordis sui. qua
ip̄e laborat sub sole. quia oēs
dies eius doloꝝ et tristiciaꝝ
turarūq̄. Et quidē ī nocte
non dormit cor eius. Dz et hoc
vanitas. ¶ Supra de incerto

ca. ij.

loquitur herede. qui vtrum stultus an sapiens laborum alterus futurus sit dñs iguo ratur. Hūc eadem quidem repetit. ꝛ m illo diuersum ē. q etiā si filio si ꝓpmquo si noto aliam suā sbnaz labo reſz dmittat. nihilomi⁹ tñ m eundē circulū ciuitat. vt alt laboze alterius pfru atur. et sudoz mortuu deliciꝫ sint vuētis. De vnusquiſz consideret et videbit quātos libros labore cōponat. quo sepe sibi vertat iteru quę digna legi smt sptur⁹ et ho mini q nō laborauit det ptē suā. Ad eni vt ante iam dixi opes trenas ptmet sa pietia. sctia et virtus i qbz se laborasse testatus est. cum sapiētię et sctię atq vtutis sit calcare trena. Q on est bonū homū nisi qd comedit et bibet. et ostendit bonum aiē suę m laboze suo. Et q dem hoc vidi ego qa de ma nu dei est. Quis eni comedit. et quis pcit sine illo. Quia homi bono coꝝ se dedit sa pietiā et sctiā et lętiam. Et pctōi dedit sollicitudiē vt augeat et congreget que videntur bona ante faciē dei. ꝛ et hoc vanitas et prę sūptio spiritus. ¶ Postqm vniuersa tractauu. et nihil inultus esse ꝑsperi ꝛ alteri

labore/

nis bono alterū fruu. tūc mi hi visum est. hoc m rebus ce iustissim. et quasi donū dei vt suo quis laboze frueretur bibens et comedēs et p tpe ptens opibus ogregatis. Si quidē dei munꝰ ē tale iusto viro dari mentē vt ea q cuncis vigilusz quesiuit ipe cōsumat. Dicit ecclīa ira dei est m pctōe. vt diebus ac noctibz opes ogregans. et nequaq eis vtens his relinquat qui m ospectu dei iusti sūt. ꝛ hoc q dili genter mspiciens et videns omnia morte finiri vanissi mū iudicauu. Iter iteri iux ta lram ne videam simpli cem penitus pcepisse sensū: et dum spiritales deliciꝫ seqmur. hystorię cōtemnere pāptatem. Ad eni boni est aut quale dei munꝰ suis opi bus mhiaut. et quasi fugi entē precipē voluptatē vel alienū laborē m ꝓpias deli cias vertē. Et hoc putaue do mū dei esse. si alienis miseri is et laboribz pfruam. Bo nū est utiq vetos cibos et veraꝫ fumē potionē. q6 de agni carne et sanguē i di uinis voluminibz inuenim⁹ Quis eni vel comedē vl cū opus est parcē pōt absq dō. qui precepit sanctū canibz nō esse mittendū. et dorcet

quō sint m tpe conseruus dā
da cubacula. et iuxta aliam
sensū iuuentū mel tātū come
dē q̄tū sufficit: pulchre āt
homī bono deus dat sapien
tiā scientiā et lētiā. Nisi ei
bonus fuerit et mores suos
p̄uo labore ante correxerit:
sapiētiā et scientiā et letiā
nō meretur. ℔m illud qđ ali
bi dicit: Demuāte vobis m
iustitia: vindemiate i fruc
tū vite: illuminate vob lu
mē scientie. Demunāda quip
pe ante iustitia. et vite fruc
tus est demetend⁹: et postea
scientie lumē poterit apparē.
Ut ergo bono cōtrā se deus
dedit sapiētiā et cetera. sic p
tatorē suo arbitrio deredim
quēs fecit cōgregare diuitia
as. et hmōdē puersorum
dogmatū cōsuere tentacula
Quę cū vir sanctus et placēs
deo viderit. mtelligit q: va
na st' et spūs p̄sumptione cō
posita. Nec nuriādū qđ dix
erit. deus dedit peccatori sollici
tudinē ētī. Ad illū enī sensū
de quo sepius tractum hoc
referendū. Ppterea ei datum
esse sollicitudinē. siue distensi
onē. quia pecc̄or fuit. et non
esse causā distensionis m deo.
ſ m illa qui sponte sua aīa
peccauit. Cap. iiii. Omni
bus tempus est. et tempus
omni rei sub cēlo. Intertū

et fluctuantē statū cōditionis
humanę m supioribus docuit:
nūc vult ostendē oīa sibi m
mūdo esse cōtraria. et nihil sta
re ꝑpetuū. eorū dūtaxat quę
sb celoſt' et mtra temp⁹ qua
cetera sbne spūalia. nec cēlo
nec tpe continentur. Tempus
pariendi et temp⁹ moriendi.
temp⁹ plantandi et tempus
euellendi qđ plantatū est.
Nulli dubiū q̄ et ortus et
mteritus homīs deo not⁹ sit.
et finitus. et idipsū esse pa
rere qđ plātare. mori quod
plantatū est euellē. Dz qua
m esaya legim⁹. a timore
tuo dnē cōcepim⁹ et partu
ui⁹ et peperim⁹ hoc dicēdū
est. q̄ ꝑfecto viro ꝑfecto natus est de timore. natus est. cū deum
amare cꝑerit moritur. Pfec
ta quippe dilectio foras mit
tit timorē. Hebrea omē hoc
qđ de contrarietate tpm scrip
tū est. usq; ad illū locū i quo
ait: tempus belli et tēpus pa
cis. sup vbrīm mtelligūt. Et
quia nō necesse est p singlos
versus ponere quid mtpretan
tur et sentiant. pstringā bre
uiter si lectorē sup hoc disce
nerem. lectoris mgenio dere
linquēs. Tempus fiut gene
randi et plātandi hierusalē.
temp⁹ moriendi et ducendi
m captiuitate. Temp⁹ occi
dendi eos m egypto. et tēpus

de egypto liberandi. Tempus destruendi templū sub nabu godonosor. et tempꝰ edificādi sub dario. Tempus plangendi euersionē vrbis. et tempus ridendi atq; saltandi sub zoro babel et esdra et neemia. Tempus dispgendi hierusalē. et tempꝰm vnū congregandi. Tēpus quasi angulo vel balthe o tribūdari deo pplm iudeorū. et tempꝰ ducendi eos m babiloniam captiuitatem. et ibi computrēsce trans eufra ten. lege prīoma ieremie. Tempus querendi illos ꝫ seruādi. tempus pdendi illos ꝫ pijandi. Tempꝰ scindendi isrl' et tempus iteri ſ cōsuēdi. Tempus tacendi pphas nūc m captīte thomana. et tempꝰ loquēdi eos tūc qñ eram m hostili terra. dei consolatione et eloquio nō tacebant. Tempꝰ dilcois q̄ eos sub prīb; ante dilexit. et tempus odij qñ m xpm̄ mtulerūt manꝰ. Tempꝰ preij mō non eis agētibz pēitentiam. et tempus pacis m futuro. qñ mīrāte plenitudine gentiū. oīs isrl' saluus erit. Tēpus occidendi et tempꝰ sanādi. Et occidendi tempꝰ ē et sanādi qui ait. Ego occidā et ego viuificabo. Sanat ad penitētiā puocans. occidit iuxta illā sensū. In matuti no mūficebā oēs priores terre. Tempus destruendi. et tempꝰ edificandi. Nō possumꝰ edificare bona nisi prius destruerimus mala. Dicit ieremie ꝺ bū datū est a deo vt ante eā diceret. et suffoderet. et pderet. et postea edificaret et plātaret. Tempus plāgendi. et tēpus ridendi. Nūc flēdi tempus est. et m futuro ridendi. Beati enī flentes qm̄ ipi ridebūt. Tempus plangēdi. et tempus saltandi. Dare ꝺ ripuīt m euāgelio quibz dns ait. Lamētauimꝰ vobis et nō planxistis. cātauimꝰ et nō saltastis. plāgēdū est mpsentiarū vt postea saltare valeamꝰ illā saltationem quā dauid saltauit ante archam testamenti. et saulis filię displicens. magis placuit deo. Tempus spargendi lapides. et tempꝰ cōligendi lapides. Miror quō vir disertus rem ridiculam i hoc loco dixerit. De destructioē mūdi et edificatioē domoꝝ salomonis sermo est. ꝙ hoīes nūc destruāt nūc edificent. Alij congregent lapides ad edificia cōstruēda. alij que extructa sūt destruant ſm illud oratij. Dirut edificat mutat quadratū rotundis. estuat et vite disōcient ordiē toto. Iſte vterū recte an ꝑpera dixerit

lectoris arbitrio derelĩquo. nos
priorũ explanationes sequam
ordinẽ. tempus spargẽdorũ
et congregandorũ lapidũ ee
dicentes iuxta illud. qđ in euã
gelio scptũ est. Potens est deus
de lapidibz istis suscitare filios
abrahe. Qđ temp⁹ fuerit gen
tiles pplos dispgendi. et temp⁹
rursũ in ecclĩaz congregãdi
legi in quodã libro. iuxta lxx
tũ interpres. qui dixerũt. Tem
pus mittendi lapides et tem
pus colligendi. scientiam le
gis antiquę euãgelij gratia
supa tempata. Lex quippe
rigida ibenigna nõ parcẽs
peccantẽ nr̃fecit. Euãgelij
gratia miseretur et ad pen
tentiã puocat. Et hoc ee tem
pus mittendorũ lapidũ siue
congregandorũ. qp lapides
mittãtur in lege. colligant
in euãgelio. Hoc vtr̃ vere
ner ne dictũ sit suo imputẽ
tur actori. Tempus ãplex
andi et temp⁹ longe fieri ab
ãplexibz. Iuxta simplicem
intelligẽtiam manifestus est
sensus. aplo in vba eadẽ con
gruente. nolite fraudare inui
cem. nisi forte ex cõsensu ad
temp⁹ vt vacetis orationi. li
beris dandã opã. et rursum
conuenitę. Vel qp temp⁹ fuit
amplexandi qñdo vigebat
illa sentẽtia. Crescite et mlti
plicamini et replete terram.
Et temp⁹ prohibendi a cõplexu fi
ei. qñ fuerit temp⁹ in au
gusto. scilicet vt et qui habẽt
vxores. sic sint qñ nõ habeãt.
Si autem volucim⁹ ad alti
ora ascendẽ. videbim⁹ sapiãz
amplexari amatores suos.
Honora quippe eã ait. et am
plexabitur te. nitraq; vlnas
suas et gremiũ structioꝝ eoꝝ
tenẽ complexu. Porro qua
nõ pt̃ human⁹ aim⁹ semp
in sublime tendi. et de diui
nis et altioribz cogitare ne
cessariũ esse in cõtemplatione
rerũ celestiũ. ꝯ interdũ neces
sitatibz corpis indulgẽdũ. ppte
rea temp⁹ est amplexandi
sapiẽtiã. et eam structius cõ
tinendi. et temp⁹ dilatandi
mentẽ ab mutuo cõplexu
sapientię. vt cure corpis. et
his quibz vita nrã absq; p
cato indiget seruiam⁹. Tẽ
pus querendi et temp⁹ pdẽ
di. tempus custodiẽdi et tem
pus proiiciendi. Sub duor
sis sermonibz idem nũc q̃ su
pra et infra sensus ẽ in eo
qđ ait. temp⁹ destruẽdi et
temp⁹ edificandi. Ac deinde
temp⁹ scindendi et temp⁹
cõsuendi. Quo cũ synago
ga destruitur vt edificetur
ecclia. et a lege fit cessio vt
euãgelia cõsuant. Qđ euãge
liste singuli ppetrauit de
lege et pphetis aductus dñi

a. tij.

a testimonia consuētes. ita et tempus fiut quęrēdi et custodiendi ifrl. temp⁹ pdendi et pugnandi illū. vel certe temp⁹ querendi pplm ex gentibz. et temp⁹ pdendi pplm iudęorū. temp⁹ custodiendi credentes ex nationibz. et tēpus odiendi incredulos ex isrl. ¶ Tempus tacēdi et tps loquēdi. pytagoreus reor. q̄z disciplina est tacē p quīquēnū. et postea eruditos loquēdi origine siu traxisse de crēta. Discam⁹ itaq; et nos prius tacē. vt postea ad loquēdū ora referem⁹. Discam⁹ certo tpe. et ad pceptorus eloquia pendeam⁹. ¶ Nichil nob videatur certū esse nisi qđ discim⁹: vt p⁹ multū silētiū de discipulis efficiam⁹ magū. Nūc vero pro seculoz cotidie in peius labentiū vitio docem⁹ in ecclis qđ nescim⁹ et si compositioē vboz vel mistictu diaboli q̄ fautor ei⁹ est plausus pplī excitauerim⁹ cōtra sanctā nrām. sane nos arbitram⁹ de quo alios potuim⁹ psuadē. Deūs artes absq; pceptore non discim⁹. sola hęc tam vilis est et facilis. vt nō indigeat pceptore. ¶ Temp⁹ amādi et temp⁹ odiendi. Temp⁹ amādi post dnm liberos vxores et pīquos. et temp⁹ odiendi eos in martyrio. cū pro xpi confessione rigidos pietatis oppugnat inimica. vel certe temp⁹ amādi legē. et ea quę a lege fuerūt inpata. circūcisionē hostias sabbatū. neomenias. et temp⁹ odiēdi ea euāgelij gratia sucrescēte. ¶ Ver nō et hoc dicā pt. q̄nā nūc p speculū videm⁹ et in enigmate. temp⁹ esse psentia diligendi. et ~~tempus~~ in futuz temp⁹ aduenict. qñ cernētes facie ad faciē. et in melius pficiētes incipiem⁹ odisse et despicē. qđ amauim⁹. ¶ Tempus belli et temp⁹ pacis. Qñ diu in prīti seculo sum⁹ tps est belli. cū migrauerim⁹ ā seculo. temp⁹ pacis aduenict. In pace enī locus ē dei. et ciuitas hierusalē nr̄a. de pace sortita vocabulū est. Nemo ergo se nūc putet esse securum. In tpe belli agēdū est. et aplīca arma tractanda. vt victores quōdā requescam⁹ in pace. ¶ Que abundantia est facienti in quibz ipse laborat. Vidi occupationē quā dedit deus filijs hoīm vt occupent i ea. Omnia fecit deus bona i tpe suo. Et quidē seculū dedit ~~in~~ tpe in corda eorū. vt nō inueniat homo opus qđ fecit deus ab initio vsq; ad finē. Nō me fugit qđ a plerisq; hoc

ecclesiastes

low dictū sit. q; ꝓpterea deus m
pūtu seculo etiam pūsorū dog
matū mgrīs cōtulerit occupa
tionē. ne mens hoīs otiosa tor
pesceret. et hoc esse bonū qđ fe
cit deus m tpe suo: Et nihilo
min⁹ nequire eos nature rez
seriem cōprehēdere. Mihi vero
ab hebreo q̄ me m scripturis
eruditū ita exposituꝫ e. Cum
oia suo labantur tpe. et sit tē
p⁹ destruēdi vl̄ edificādi. flen
di et ridendi. tacēdi et loquē
di. et cetera que dicta de tem
pibz sunt. qđ frustra conam⁹
et contēdim⁹ et breuis vite la
bores putam⁹ esse ꝓpetuos ner
cōtenti sum⁹ sēm euāgelū
malicia dī. nihilq; m crastī
nū cogitam⁹. Siquidē habē
plus possum⁹ m hoc seculo.
amplius laborādo. i quo tm
hoībz a deo datū est. vt alius
alia habeat m quibz eruditre
et exercē se posset. Deus enim
omē qđ fecit bonū est ꝫ bonū
m tpe suo. Bonū e vigilare.
atq; dormire. ner tm vigilare
et dormire bonū est. quia vi
cissim. iuxta dispositiōz dei.
bonū est vnumq; qđ opus e.
Dedit q; deus mūdū ad habi
tandū hoīnbz. vt fruātur va
rietate tpm. et nō querāt de
causis rerū naturaliū quō e
cta sūt ōnia. quare hoc vel
hoc vel illud ab initio mūdi
vsq; ad cōsūmationē fieri nec
sere manē. mutari. Cognō
scu qm̄ nō est bonū hoīnū nisi
letari et facere bonū in vita
sua. Et quidē oīs homo q̄ co
medit et bibit et ostendit bo
nū in ōni labore suo ex dono
dei est. Ꝓpterea colonus et
hospes mūdi homo mūdo da
tus est. vt breui vite suę fruā
tur tpe et spe pluriorū etatis
absisa. cuncta quę possidet
quasi ad alia ꝓfecturus as
piciat. et qđ p̄t bene faciat
in vita sua. ner frustra ad
congregādas opes cogitatio
nibz torqueatur. neq; se pu
tet plus de labore suo lucra
ri posse. q; habū et potū. et si
quid de opibz suis in bonis
opibus expenderit. hoc solū
donū dei est. Ex quibz non
vt quida estimāt ad luxuri
am et ad delicias et ad des
perationē sēm illud esaie. mā
ducem⁹ et bibam⁹ cras enī
moriem⁹. nistar auālū puo
tam⁹ ꝫ sēm apl̄m. habē
tes victū et vestitū his cōte
ti sim⁹ et q̄ q̄d supra habē
possum⁹ in paupibz nuten
dis. et egentiū largitione cō
sumam⁹. Porro qua ratio do
mini verus ē cibus et sanguis
eius verus ē potus iuxta a
nagogen hoc solū habemus
in p̄senti seculo bonū. si ves
camur carne eius et sanguē
eius potemur. Non solū in

mīsterio. ꝟ etiam m ſcīpturarū lectione. Uerus enī cibus et potus ꝙ ex vbo dei ſumuntur. ſcīa ſcīpturarū ē. Non putet aliquis illud qđ a balaā pphetatur. Non erit labor m iacob neq; dolor m iſrl. huic eſſe cōtrariū qđ muneris dei eſſe dicatur. ſi quis comedat et bibat et oſtendat bonū m ōni labore ſuo. Multe qdem tribulationes iuſtorū. et de his aplius queritur m labore et dolore ſuſtaſſe ſe dicens. Dz cū his nos m futuro dīs liberaūt. nō erit labor ī iacob neq; dolor m iſrl. Et quō legim⁹ illud. beati flentes qm ipſi ridebūt. et riſus noſt⁹ iob pphetantis vba ſertūtur. vita uī autē ob mplebitur gaudio. ſi nūc frum² labore nrō m bonis opibz p quē coāguſtam⁹ et pīmum² vt poſtea laborare ceſſemus. Et cognoui quia oīa quę fecit deus. ipſa erūt m eternū. Sup illa nō pt addi. et ab illis nō pt auferri. et deus fecit vt timeāt a facie eius. Nihil ē ī mūdo qđ nouū ſit. ſolis curſus et lunę vices. et terre arborū q ſiccitas vel viror. cū ipſo mūdo nata ſūt. atq; cōtexta. Et idcirco deus certa ratioē cuncta moderatus eſt. et iuſſit humanis vſibz clemēta ſeruire. vt homēs hec videntes mtelligant eſſe prouidentiā et timeant a facie dei. dū ex rez equalitate curſu ordine atq; cōſtantia mtelligūt creatorē ſuum. Inuiſibilia enī mūdi p ea quę facta ſūt mtellecta conſpiciuntur. ſempitina q̄ eius vīus et diuīnitas. Q; ſi volucimus pīore ſenſu mutato quaſi a capite legere. et deus fecit vt timeāt a facie eius: hic ſenſus ē Deus fecit hec oīa vt timeāt homines ab eo qđ ſemel deus diſpoſuit m aliud detinare. Pulchre autē tempauit dicēs vt timeant a facie eius. vultus quippe dīm ſup facientes mala. Quid eſt qđ fiunt. Ipſi ū qđ eſt. Et quę futura ſunt iā fuerūt. et deus querit eū. qui pſecutionē patitur. Uel preterita vel preſentia vl̄ futura. ipſa et fuerūt quę ſunt. et erunt vniuſa que eternum⁹ Sol q̄ nūc oritur. et aliq; eſſemus ī mūdo fuit. et poſtq; mortui fuerim⁹ orituri eſt. Solē autē notanum⁹ vt ex hoc loco mtelligam⁹ eternū eē eadem quę fuerūt. Qđ ſi videntur p conditioē mortis pire. nō pereunt. quia rurſū reditura ſuccreſcūt. et nihil m p petuū mterit. ꝟ renaſcitur. Et quaſi cū quodā ſenore reuiuſcat. Hoc eſt enī qđ ait. et deus querit eum qui pſecutionē patitur. qđ medius grece

dicitur id
est hoc quod preterit. qđ expul
sum est. qđ esse cessauit. Di
autē istud de iustis que ī mū
do fiunt dicitur. de hoīe nul
la dubitatio est quin mortuꝰ
resurgat. Dicau autē pla
cet quasi a ꝓpria legē prīcipi
o. et deus querat eū qui pse cu
tionē patitur. vlatur hoc tes
timonio in psecutiōe gentiliū
ad consolandū eū q̄ in mar
tyrio pseuerat. Et quia oēs
iuxta aplm qui pie vuere
volūt in hoc seculo psecutio
nē patiūtur. habeant cōso
lationem. qua deus querit
psecutionē patientē sicut re
quirit sāguinē interfecti. et
venit querere qđ perierat. et erro
neam ouē ad gregē suus hu
meris reportauit. Et adhuc
vidi locum sub sole iudicij ibi
impietas. et locū iustitie ibi
nequitas. Dixi ego in corde
meo iustū et impiū iudica
bit deus. quia tempꝰ omni
volūtati. et sup oīe factum
est ibi. Manifestus ē sen
sus. ꝑ nubilo miꝑationis
obuoluti. Sub sole inquit
isto veritatem et iudicij re
quisiui. et vidi etiā mē iu
dicū ipsa subsellia nō veri
tatē valē ꝑ munera. Dixę
alit. Arbitratus sū aliquid
iustiꝫ cū prīcipi seculo geri.
et vel pui pro suo nūc me
rito. reꝑpē. vel impiū pro
suo scelere puniri. et econtra
rio reperi qđ putabā. Vidi
enī et iustū multa mala
hic ꝑpeti. et impiū regnāē
pro scelere. Postea vero cū
corde meo colloquēs. et repu
tans. intellexi nō ꝑ ptes nūc
deum et ꝑ singulos nūc iu
dicare. ꝑ in futurū tempꝰ
reseruare iudicij. et omēs
pariter iudicent. et sēdm
volūtatem et opa sua re
cipiant. Hoc ē enī qđ aut.
et tempꝰ omī volūtati. et
sup oē factū est ibi. id est
in iudicio. qđ dīs reperit
iudicare. Tūc futura ē ve
ritas. nūc iniustitia dnātur
in mūdo. Tale quid et in
sapiā quę fyrach insaribit
legim⁹. Ne dixeris qđ ē hoc
aut quid est istud. quia enī
tpe suo requirentur. Dixi
ergo in corde meo de loque
la filiorū hoīm. qua sepa
rat illos deus. vt ostenderet
qua ipi iumenta sūt sibi.
Hinc qua eūctus filiorū
hoīm. et eventus pecorū.
eūctus vnus eis. Sic mors
huiꝰ ita et mors illius. et
spūs vnꝰ oībus. Et āplius
homī a pecore nihil est. qꝑ
oia vanitas. Oia vadunt
in locū suū. Oia facta sūt
de humo. et oia reuertūt
ad humū. Et quis sat spi

ca tcii

rtus filiorū hom̄. si ascen
dat ipse sursum. et spūs
petrus si descendat ipe deor
sū in terram. ℣ Nō est mi
randū ni pnti vita inter
ussū et mpū nullā ee dis
tantiā. nec aliquid valere
virtutes. ꝙ m̄to euentu
oiā volutari. aī etiā inter
petudes et homīes sedm cor
poris vilitatem nihil differ
re videatur. ꝙ eadem nasc̄
di conditio. sors vna mori
endi. silit predm̄ ad lu
tem eque dissoluim̄ in pul
uerem. ℣ autē videtur hec
esse distantia q spūs hois
ascendit in cēlū. et spiritus
petrus descendat in terrā.
quo ishid certo auctore cog
noum̄. ℣ Quis possit noste
vtrū falsū an verū sit quod
spatur. ℣ Hoc autē dicat nō
quo aiām pire aī corpore
vel vnū bestijs et hoī ppam
ri locū. ꝙ q aī aduētu xpi
omnia ad mferos piter du
cerētur. Vnde et iacob ad
mferos descensurū se esse di
cit. et iob pios et impios ī
mferno queritur retentū.
et euāgelū rubos magno
mō posito apud mferos. et
abrahā aī lazaro. et diuitē
in supplicijs esse testatur.
Et reuera antreq̄ flāmeā
illā volā et ignitam rum
pheam. et padysi fores
aī latrone reseraret clausa
erant cēlestia. et spiritū petri
nis hom̄ib; q̄ equalis vilitas
uartabat. Et licet aliud vi
deretur dissolui aliud reseua
ri. tm̄ nō multū intererat
pire aī corpe. vel mferni te
nebris pire. detineri. Reuer
ramus ad singula et coma
tim gre dicendi uxta ordi
nem suū breuit disseramus
Dixi ergo in corde meo de elo
quio filiorū hom̄. vt dignet
eos deus. hoc solū mquit in
ter homīes et umēta ds esse
voluit. quia nos loq̄mur illa
sūt muta. nos voluntate ser
monē pferimus illa corpē
silentio. Et aī tm̄ in sermoe
differam̄ a bestijs. tm̄ ostēn
ditur nobis q uxta corpis
fragilitatē pcora sum̄. Sic
umētū moritur. ita et homo
moritur. et vn̄ oīb; flatus
est. et aer iste quo alim̄. Hoc
enī aut et spūs vn̄ oīb;. et
amplius homī a pcore nī
hil est. Qd̄ ne putarem̄ dix
de aiām mutuit. Quia facta sūt
de terra. et reuertent in ter
ram. De terra autē nihil a
liud nisi corpus factū est.
Et signant de corpe dicitur.
terra es et in terrā reuerteris
Qd̄ autē videtur esse blasphe
mū. quis cognoscat. spūs fili
orū hom̄ si ascēdat ipe sursū.
et spūs umēti si descēdat de

ozſum m terrā. nō mīt pecu
des et hominē ſcdm aīę digni
tatē nihil mtereſſe contēdit.
ß aduacndo. quis. difficultā
tem rei voluit demōſtrare.
Pnomē enī quis m ſcpturis
ſactis non p mpoſſibili. ß pro
difficili ſemp accipitur. vt ibi.
Generationē eius qs enarrab.
Et m ps. Dnē quis aſcendet
m tabnaculū tuū. et ī mōtē
ſactū tuū. et cętera quę ſequūt.
Et m ieremia. licet m hebreo
aliter ſit. homo eſt et quis cog
noſcet eum. Inter hoies igit
et beſtias hęc ſola eſt differen
tia. q ſpūs hois aſcendit m
cęlū. et ſpūs iumēti deſcēdit
m terram et cū carne diſſolu
tur. ſi cū hui⁹ rei vr aliquis
erūdītus. et diſciplīs cęleſtib;
eruditus et rei quaſi dubię cer
tus aſſertor ſit. Hęc interim
iuxta hanc. Quātū aut ad
mtelligētiā ptinet ſpālē. qm
homines et iumēta ſaluos fcīs
et dns. et m alio loco. vt iumē
ta ſum mḡt ego apl te. et m
oīb; pphetis homies et pecora
m hierusalē ſaluāda dicūtur
et mpleri terā pmissionis
pecoribz et armētis: quis ſcit
vtrū ſpūs qui hois appellati
one dignū eſt aſcendat m cęlū
et vtrū petōr q iumētū vom
tus deſcendat m terrā. Fieri
enī pt mcerto vite hui⁹ et li
bero ſtatu: vt et iuſtus coro
dat et petōr reſurgat. Et nō
nūq; euenit vt rationabilior
et eruditus m ſcpturis id eſt
homo. nō arcuſpectet vt ſcā
ſua dignū eſt viuat. et de
ducatur ad miſeros. et ſipli
cior quiq; et ruſticior q iu
mētū homīb; cōpatione me
lius viuat et martyrio coro
netur et padyſi ſit colonus.
Et vidi qd nō eſt bonum
niſi q lętabitur homo ī ope
ſuo. quia hęc eſt ps eius. Qs
enī adducet eū vt videat id
qd futurū ſit poſt ipm. Aper
tius mtpmatus ē ſymachus
dicens. vt videat ea quę fu
tura ſunt poſt hęc. Nihil eſt
ergo bonū m vita iſta. niſi
q lętatur homo m ope ſuo.
faciens elemoſinas. et futu
ros ſibi theſauros m regno
cęlorū pparans. Hęc ſolam
habem⁹ portionē quā nec
fur nec latro nec tyrannus
valet auferre. et quę nos p
mortē ſequatur. Nec ei poſ
ſum⁹ cū hęc vita fuerit diſſolu
ta rurſū laboribz nris pfru.
aut ſcire quę m mundo futu
ra ſint poſtera. Aliter. Dupi
ci errore turbatus. q puta
tem mt homines et beſtias
nihil mtereſſe. m hāc ſerēni
am pūa opmone deductus
ſū. vt nihil aliud bonū dice
rem. niſi pntē carpę volup
tatem. Neq enī cū ſcī nos

p//

ca. mj.

dissoluss interitus posse his
pfrui a quibz ipsi rapiñ mgta-
Alij de hoc qđ ait. quis enī
adduret eū vt videat ea que
futura sūt post se. ad aliā in
telligēnā retulerūt. vt dice
rent melius esse homiēs suis
laboibz pfrui. quia hoc solū
de sūa possit auferri. Cū
eni mors venerit. nec scire
quali sit herede moriturus
utrū dignū an īdignus suis
opibz pfruatur. mj. Et cōsi
sus sum ego et vidi vniu
sas calūnias que fiūt sub
sole. Et ecce lachrymę eoū
qui calūniā sustinēt et nō
est qui eos cōsoletur. et i ma
nibz calūniātū eos fortitu
do. et non ē eis cōsolator
Post hāc cogitationē illuc
mentē meā oculosq; cōuerti.
vt viderē calūniatores et
calūniā sustinētes. Et ecce
lux qui miq; a potētioribz
oppimūtur. lachrymis qs so
lū habēt in calamitatibz luctū
in iudicā protestātes cōsola
torē nequeūt repire. et quo
maior miseria sit et īcōsola
bilis dolor. calūniatores vi
dent in suis iniquitatibz for
tiores. et hec ē causa qr non
valeāt cōsolari. Plenū huc
locū in libro pō dauid. et re
tinuas in suo volumiē exe
quutus. Et laudaui ego
mortuos. quia iā mortui sūt

sup viuētes. qui adhuc uiuūt
usq; nūc. Et melior sup hos
duos q nondū natus est. qui
nō vidit opus malū qđ sub
sole factū est. Ad cōpationē
miseriarū que in hoc seculo
mortales pmūt. felicitores iu
dicauit mortuos ad̄ viuētes.
Sm illud iob de miseris dispu
tantis. Ibi requieuerūt lassi
corpe. cū his qui uītā fuerāt
ita securi. nō audiētes vocem
exactoris. Melior autē est his
duobz. viuēte uidduz et mor
tuo. q necdū natus est. Aluus
enī adhuc mala patitur. ali
us qui de naufragio nud' eua
sit. Porro q necdū natus est.
m eo felicior est. q necdū ma
la mūdi exptus est. Hoc aūt
dicit. nō quo q necdū est. aī
sit ad̄ nascatur. et m eo felicior
sit qua necdū corpe pgraua
tus ē. sz quo melior sit oīō nō
esse. nec sensū habē sūe. ad̄ m
felicior vel esse vel viuē. quō
et de iuda dns loquit. futura
eius tormēta significās. medi
crat nō nasci homi illi. q me
lius fuerit ei aīō nō esse ad̄ et
nos cruciatus pcti. Alij ve
ro huc locū ita intelligūt. me
liores esse dicentes eos q mor
tui sūt ab his q viuūt. licet ā
te fuerūt peiores. viuētes aūt
adhuc esse in prelio. et quasi
clausos corpis retentari ergas
tulo. qui vero morte obierūt

iam esse securos et pacare de
fisse. Fuit et iohānes q̄ maior
non fuit in natis mulierum
minor est eo q̄ nūm? est i regno
celorū. Et corpis onere libera
tus nesat dicere cū aplō. Miser
ego homo quis me liberabit
de corpe mortis huius? Melio
rem autē his duobz esse eum
q̄ nerdū natus est nec vidit
mala quibz in mūdo homiēs
depimūtur. Quās enī nostros
anteq̄ ad corpa ista descēdāt
versāri apud supos et tam
diu beatos esse q̄mdiu celesti
hierusalē et choro teneantur
angelorū. Et vidi ego vni
uersū laborē et simul omnē
virtutē operis. quia emulatio
viri ad sodalem eius. et q̄dem
hoc vanitas et pspūctio spūs
Conuerti me rursus ad alia
et vidi oīmē fortitudinē. et
gloriā laborātuū. et deprehendi
bonū alterius esse alteri? ma
lū. dū inuidus aliena felicita
te torquetur et patet insidijs
gloriosius. Quid enī vani? et
quid instar spūs et sic nihil
q̄ homiēs non suas flere mi
serias. vel ppā lugere pfecta.
si melioribz inuidere. Stultus
cōplexus est manu? suas. et co
medit carnes suas. Hinc est
qui et in pueribz piger de
scribit. cōmedēs manibz pectus
suū. cui tanq̄ cibus cursor ve
nit inopia. Quia ppt' manuā fa
mē. hyperbolice autē dictum
sit) comedit carnes suas.
Qui melius putat esse ha
bere vnū pugillū quietis. et
otiosū torpentēq̄ viuere. q̄ la
borātē manū vtrāq̄ cōplere.
Totū autē qd' differt hoc est.
vt ostendat et eū qui laborat
et aliquid habz in mūdo pa
tere iudicij. Et rursū cum q̄
vnde vult quere sibi. inopia
oppimi. et esse vtriq̄ misera
bile. dū alius ppt' opes pdu
catur. alius ppt' inopiā eges
tate conficitur. Vel certe sic
Cum alienę felicitati inuidet
et quasi spūs furore tpta
tur. et inuidia sit in spūs sui
recepit nutrientq̄ eā in pc
tore: iste comedit animā et
carnes suas. Quāto enī
cum cui inuidet felicioren
viderit. tanto ipe amplius
cōtabescit et deperit. et pau
latim zelo et liuore distillat
Aliter. Manus rebro p opib;
reprimitur. sicut ibi. verbū
dni qd' factū est in manu
aggei. siue illius vel huius
pphetę. q̄ talia opa gesserit
vt dignus existēt in cui? ope
ficret sermo dei. Huic cōgru
it et illud dauid. q̄ dicit ma
nus meas ad pliū. Stulti
igitur amplexus ē manus
suas. id est contraxit et extē
dere noluit. Unde nō come
dit labores manuū suarū

quos nec habet. ꝯ carnes su
as. vnūs iuxta sapiētiā tur
nus. et carnis opibꝫ vesciatūr
Vel melior est plenus pugil
lus cū requie. q̄ pleitudo ma
nui laboris et p̄sumptionis
spūs. Melius ē modicū ha
bē iustū. q̄ diuicias plorū
multas. Et in ꝓuerbijs. me
lior est pua acceptio cū iusti
cia. q̄ multa genimā cū
mq̄tate Elegant iusticia
requiem habet. mq̄tas labo
rem. Et qua singulais nūs
m bono sp accipitur dupler
in malo. ꝓterea vn⁹ pugil
lus ibꝫ requiē. duę man⁹ la
bore sūt plēę Et cōuersus su
ego. et vidi vanitatē sub so
le. Est vnus et nō secūs Et qui
dem filius et frater nō ē ei.
et nō finis oī labori eius. et
quidem oculus eius nō satia
tur diuicijs Et cui ego labo
ro et defraudo aiam meā
a bonitate. Ꝟ et hoc vani
tas et distentio pessima est
Cōuersus sū ad alios et vi
di eos plus q̄ necesse est la
borare. et congregare p fas
et nefas opes. et nō vti con
gregatis. habē omnia. īmu
bare diuicijs seruare alteri
et suo labore nō ꝓfrui. max
ime cū nec filiū nec fratrē
habeat nec ꝓ mortuū. et vi
deatur pius labori necessa
rius reseruātis. Nihil itaq̄

vanius deprehendi q̄ eum
homunē qui diuicias cōgre
gat. cui eas relinquat igno
rans. Qd quidē possumus
sēm supiorē mīp̄tationē
et de his intelligē qui libros
conscribūt et eos fastidiosis
lectoribꝫ delinquūt. Quidā
hūr locū ab eo qd ait. est
vnus et nō est secūs. sup sal
uatorē mīp̄tātur. q̄ solus et
absq̄ vllo comite ad saluā
dū mundū descendit. et q̄q̄
multi filij dei sint. et ei⁹ frēs
adoptione dicant. tī nullus
dign⁹ extiterit q̄ in hoc ei o
pere iūgeretur. Cui⁹ laboris
nō est finis. portātis nostra
vitia atq̄ pcta. et pro nobis
dolentis. Et oculus ei⁹ non
satiabitur diuicijs sēp nos
trā cupientis salutē. et q̄to
plus peccare nos vidit. tan
to magis ad pēitētiā cohor
tātis. Duo meliores sūt duo q̄m
vnus. quibꝫ est merces bona
m labore suo. quia si ceciderit
vnus erigit ꝓximū suū.
et ve uni cui cadenti et non ē
secūs qui erigat eū. Et qui
dem si dormiāt duo. etiam
calor erit illis. et vnus quō
calefiet. Et si īualuerit sup
eū vnus. duo stabūt aduer
sus eum. et funiculꝰ triplex
nō facile rūpitur. Post sol
licitudiēs et miserias ī quibꝫ
correptus est ille qui ī opibꝫ

conquirēdis absq; certo here
de se cruciat nūc ad sodali
tatem sermo cōuertitur et di
citur quid boni habeat ami
corū cōtuberniū et m cē so
latiū. qua et alterius ruina
alterius auxilio subleuetur.
et curas domesticas ipsius
quesq; noctis requiē melius
exigat ille qui fidū amici
habeat q̄s qui solus opibz m
cubet requisitus. Q et si ro
bustior quis ī umeris contra
unū surrexerit mbecillitatē
alterius amici solatio susten
tari. et q̄nto duo uno differāt
si amore uicti sūt. tāto etiā
trū cōtubniū plus valere
Eternū vera charitas et nullo
liuore violata q̄nto augetur
nūo tāto crescit et robore. Et
hec mteri simplicit dicta sint
Ceterū quia m superiori loco
sup xpm quoruda ītelligen
tiam posuim? etiā reliqua
eodem ordine disserēda sūt.
Melius est duos pitet q̄s unū
melius ē enī habitātē, se ha m
bere xpm. q̄s solū patē msidi
is aduersantis. Merces quip
pe contuberny. statim ī ipa
societatis utilitate mōstrat.
Vi enī rendit unī erigit xps
phapē suū. Ve quippe ei qui
nō corruit xpm m se nō ha
beat erigentē. Q si etiā dor
mierit unꝰ. hoc ē. si morte fu
erit dissolutus. et xpm sequ
habuerit. collactaneus et unus
tatus citius reuniscet. Et si
aduersus homiez robustior
m oppugnādo diabolū assi
terit. stabit homo. stabit et
xps p homiē suo pro sodali
suo. nō q̄ solus xpi aduersū
diabolū virtus mfirma sit.
s̄ q̄ liberū homī reliquatur adiu-
et admittentibz nobis ipē m
plendo fortior fiat. Q si eti
am pr̄ et filius et spūs sūs
aduenerit nō cito rūpetur
ista sodalitas. Q uō autē nō
cito rūpetur m aliqn rum
pitur. Et m nda enī aplo
rum triplex iste funiculꝰ. Ez
qua post buccellā mtrouit
m eum sathanas. fūiculus
iste disruptus est. Porro q̄d
supius ait. et quidē si dormi
ant duo etiā calor est illis.
et unus quō calefiet. de hu
iꝰ eo simumꝰ exēplū. q̄ et ipe
cōtraxerit se. cū puero et dor
mierit et calefecerit corpusca
lū eius. et ita unificauerit
resurgēte. Nisi ei xps nobis
cū dormierit. et m morte re
queuit calorē eterne vite
accipe nō valem? Melior
est puer pauper et sapiēs. q̄m
rex senex et stultus q̄ nesciat
prudēr m posterū. q̄m de do
mo victorū egreditur ī regē.
qua etiā m regno eius na
tus est pauper. Vidi unuer
sos uiuentes qui ābulāt sub

sole cū adolescente scdō. qui
consurget pro illo. ¶ Nō est si
nus ōni ppō. vniuersis q̄ fue
rūt ante illos. Et quidē no
uissimi nō lętabūtur in eo.
Ꝛ et hoc vanitas et p̄sumptio
spūs. ¶ Symach⁹ huic locū
ita trāstulit. Melior ē pau
per cū sapiētia rege sene. et
insipiēte qui nescit prouidē
vitare insidias. Alter eī de car
cere exit ad regnādū. alter
vero cū esset rex natus pau
pertate oppressus est. Vidi oēs
viuētes qui gradiuntur sub
sole cū adolescētē secdō q̄ sur
rexit pro eo. ¶ Infinitus ōnis
ppō qui fuit ante vtrunq;
et posteri nō lętabūtur in eo.
Ꝛ et hoc aurā et pastio vē
ti. ¶ Hebreus me⁹ cū sępe
facio mēsionē. cū ecclastem
cū legeret hec barachibā
quē vnū vel maxime admi
rātur sup̄ p̄ncipia loco tradidis
se testatus est. Melior ē mise
ror homo qui p⁹ q̄rit̄ideni
tū pubertatis ānū i nob⁹
exoritur ab exteriori homiē
qui de matris alno natus
est qui nescit recedē a vicio.
Et qui de domo victoriā. de
utero videlicet matris ad
hoc exiuit vt regnaret in vi
cijs. qui etiā in potestate su
a paup effectus mala ōnia
p̄petrando. Vidi eos q̄ in pri
ori homiē vixerūt et cū scdō
homiē postea cōuersati sūt eo
videlicet qui p̄ pōre decessu re
generatus ē. Intelleri q̄ oēs
in homiē pōre peccasse. aīq̄
scdō nascente duo homines
fierent. Qui vero ad melio
ra cōuersi nō et post y tram
philosophoriū ministro tramu
te dēlicto ad dextrā apiē cō
tenderūt. scdm idē nouissim
homiēs sūt secuti. nō lętabūtur
in eo id ē in pōre. ¶ Hos duos
hoies et aplūs cōtestatur et le
uiticū nō tacet. homo si vo
uerit illud vel illud. Vnde scs
gregorius pōt. epūs origeis
auditor. i metaphrasi ecclesi
astes huic locū ita intellexit.
Ego vero p̄fero adolescentē
pauperem et sapientē senu rēgi
et stulto. cui nūq̄ venit i me
tem q̄ possibile sit quēpiā de
his quos vīderat ad regnum
exire de carcere. et senex de mi
qua demceps p̄cipite corruere
Euenit enī mundi vt hi qui
sub adolescentulo sapiēte fue
rint absq; męrore sint. ita tri
ut sub sene rege ante versati
sint. Qui ei postea nati sūt.
quia mala p̄teita nescierūt
nec adolescentulū laudare pos
sunt q̄ postea cōsurrexit. ad
ducti opinione puerili et ipe
ti spūs aduersārijs. ¶ Laodicen⁹
multōres res magnas viu ser
mone exp̄mere conatus est
more sibi solito. Etiā hic lo

tutus est. de cõmutatiõe iḡes
honorũ m mala nũc ecclias
ti sermo est nisipiẽtẽ homiẽ
tẽnãtis expimẽ. qui futura
nõ cogitans pñtibꝫ et mdu
cis quasi magnus et ꝑpetuꝰ
delectatur. Et post diuersa q̃
solent hoibꝫ accidẽ m vita
sua atq; mutari q̃ gñalem
infert de morte sñiã q̃ inũ
bris mlitudo pereat et pau
latim cõsumatur et trãseat
unoq; m sio loco aluꝰ relinq̃
te. et tursũ successorẽ alio suc
cessore morientẽ. Origenes ꝫ
victorinꝰ nõ multũ inter se
diuersa senserũt. Post gñalẽ
cñ illã sniã que oĩbꝫ patet
q̃ melior sit adolescẽtul⁹ pau
p et sapiẽs q̃ rex senex et in
sipiens. et q̃ frequẽt cueiat
vt ille p sapiẽtiã suã etiam
de carcere regis egrediẽs m
peret pro dnãtore puerꝰ ꝫ
rex insipiens pdat inpũ
qd̃ tenebat. sup xpõ et dia
bolo huĩ loci intpati st. Q
puerũ pauperẽ et sapientẽ
xpm velmtesse. puerũ iuxta
illud. Magnũ tibi ẽ vocari
te puerũ meũ. Paupẽ vero.
quia paup factus ẽ. cũ duces
esset. Et sapientẽ. qa ꝓficie
bat etate sapiẽtia et gratia
apd̃ deũ et apud hoies. Iste
natus est m regno suus et
idarco dixit. Si ess̃ de hoc
mũdo regnũ meũ. miñri
uiq; nisi certarẽt pro me
vt nõ traderer uideis. nũc
autem non est de hoc mũ
do regnũ meũ. In illꝰ itaq;
senus stulti regno q̃ ostẽdit
ei õnia regna mũdi ꝫ glo
riã eius. natus est optimꝰ
puer. et m domo viulatoꝝ
de quibꝫ iẽmias m lame
tationibꝫ loq̃tur dicẽs. vt hu
miliaret sub pedibꝫ eiꝰ oẽs
victos terre. ꝓcessit ad reg
nũ. et abijt m regiõ lon
ginquã. et cõtra eos qui se
regnare nolebãt post aliq̃
tũ tpis rex reuersus est.
Prefago itaq; spũ vidit ec
clesiastes oẽs vuletos qui
possũt adolescẽtis ꝓhapes
esse dicentis. ego sũ vita. ve
teri rege stulto dimisso xm
sequ. et miãq; volo et non
sacrificiũ. Similiq; duo ex
israhele ꝑsõ sigñicãt. ꝓuo:
qui ante aduẽtũ dñi fuer:
et sedius qui anxpm pro
xpõ susceptur⁹ est. qd̃ ꝓuo:
penitus nõ sit abiect⁹ ꝓmia
quippe ecclia ex iudeis et a
postolis ogregata ẽ. et ĩ fine
mũdi iudei qui ãtxpm ꝑ
xpõ suscepturi st. nõ lẽtent
in xpõ. Custodi pedẽ tuũ
cũ vadis in domũ dei. ꝫ ap
propiqua vt audias. Do
mũ enĩ insipiẽtiũ sacrifi
ciũ quia nescuit qd̃ faciũt
maliũ. Preceptu dat vite

et nō vult nos offendē ēūtes
ad ecclīaz. ℣ Non enī domū dī ꝑgred
ſſ ſine offenſione mgdī lau
dis eſt. Et ſi eſſ oīm qui ſt
m ecclā dei audire ſermoēz
nūſſ addidiſſ. et appropiq
vt audias. Deniq ſol? mo
ſes ꝑpe accedebat ad audiē
dū deī. ceteri accedē nō va
lebāt. ℣ Quidā ſtulti neſciē
tes remediū eſſe petī eſtimāt
oblatione muneriū deo ſatiſ
facere ſe poſſe. et ignorāt hō
ſſ malū eſſe atq petīm non
obīa. et bonus opibz. ſſ dmus
et vitiimus emēdare velle
qd' fecerūt. ℣ Huic cōgruit il
lud qd' alibi dicitur Obedi
entia ſup ſacrificiū. et miſeī
cordiā volo et nō ſacrificiū.
℣ Noli feſtinare in ore tuo.
et cor tuū nō feſtinet ad ꝓfe
rendū ſermonē in cōſpectu di
qua deus in cēlo. et tu ſup
terrā. ℣ Propter hoc ſint vba
tua pauca. qua veniet ſo
mnium in multitudine ſollicitu
dinis. et vox inſipiētis in
multiplicatioē ſermonū.
℣ Plenaq arbitrātur hoc in
pīti loco prēcepi. ne cora
deo facile aliquid ꝓmitta
mus. et ſine cōſideratione
virtū voueam? ea que explē
nō poſſum?. adeſſe quippe p
ſentē deū. Et licet ille i cēlo.
nos eſſe videam? in terra. tm
audiri que loqm?. et inſipiē
tiam nrām ex multiplicatioē ſermonū. argūi
℣ Alij vero melius
intelligētes. hoc prēcepi affir
māt ne aut loquētes aut cogi
tātes. plus de deo qꝫ poſſum?
opinem?. ſſ ſciam? imbecilli
tatē nrāz qꝫ qntū cēlū diſtat
a terra. tm nrā opinatio a
natura illius ſeparat. et id
circo debere vba nrā eſſe mo
derata. ℣ Sicut ei q i multis co
gitatiōibz eſt ea frequēt' ſō
niat de quibz cogitat. ita q
plura voluit de diuīnitate diſ
ſerē. incidet in ſtultitiā. ℣ Vel
certe ſic. ℣ Verba nrā pauca
ideo eſſe debē. qꝫ etiā ea que
noſſe nos arbitrām? ꝑ ſpeculū
videm? in ęnigmate. et vidē
ſōniū tes cōſphēdim? qd' terē nos ar
bitram?. Cūq plura vt nob
viſū fuit dixerim? finē diſpu
tationis nrē eſſe ſtulticiam.
ex multiloquio enī nos non
effugē petīm. Cum votum
feceris deo ne moreris redde
illud. qua nō eſt voluptas i
inſipiētibz. Qd' cūq voues
reddē. melius ē enī nō voue
qꝫ voue et nō reddē. ℣ Duplex
intelligētia mīpīatioē nō m
digeti melius eſſe nō ꝓmittē
qꝫ ꝓmiſſa nō facē. quia diſ
plicēt deo. Et mīt inſipiētes
cōputātur qui vota non ex
pleant. Qui autē ait nō eſt
voluptas in īſipiētibz. ſubau
ditur dei. iuxta illud apli.

Et vtiq; nō fiunt voluntas. vt
nūc veniē ad vos. Q; si vo
lum⁹ et numq̄ aliq̄d dicē.
p̄cipitur xp̄iāno vt fidē ope
cōpleat. et no sit similis qui videor
spondēs atq; dicēs. oīa q̄cū
q; p̄cepit nobis fac̄iem⁹ ado
rauerūt idola. et post vbera
tos seuos et lapidibz oppssos
nouissiē q; ipm p̄ssaūlias
filiū trucidauerūt. Melius
est ergo anticipē diu librare
suāz q; m verbis facilē i ope
esse difficilem. Verum enī qui
scit voluntatē dñi sui et nō fa
cit. plagis vapulabit multis
Non des os tuū vt peccare
faciat carnē tuā. et ne dicerīs
m ospūi angelo. qa ignorātia
est ne imputetur deus sup vot
tua. et dissipet opa manuū
tuarū. Hebreus ita sensit
Qđ nō potes facē nō ꝓmut
tas. Non enī m vētū dicta
trāseūt. q; a p̄nti āgelo q̄ vni
cuiq; adhēt comes. statī pfe
rūtur ad dñm. Et tu q̄ pulvis
ignorare deū qđ pollutus es.
puoms eī ad tractidiā vt
oīa opa tua dissipētur. Sz m
eo qđ aut vt faciat p̄cē car
nē tuā. nō diligēt cūctulans
ita ītelligit. q̄i dixisset. Nō des
os tuū vt pcctes. Nobis vero
alt sensus videtur. q; arguā
tur hi qui de vi carnis que
rūtur. et aūt se corpis necessi
tate cōpulsos ea facē que no
lmt. sed im illud apli. Nō eī
qđ volo hoc ago. q; qđ nolo ill
Nolī itaq; aut vanas occasi
nēs carni tuę ad peccādū. et
dicē. Nō ego pcco. q; qđ habi
tat ī mē ꝑcm. Denīq; ī eo carne
loco vbi aut. et ne dixeris w
rā angelo quia ignorātia
est. aquila mtptans verbū
hebraicū sacaca. p ignoo
rātia akoycion. trāstulit
id ē nō spōtaneū. Si eī mqt
hoc dixeris deū puoms q̄i
auctorē mali atq; pcti. et
iratus si quid videris boni
habē auferat. de maūz tuis
vel certe te talia sentiētē tra
dat m reprobū sensū vt fac
ab ea que nō cōuenīūt. Qua
m mltitudīne somnoz et va
nas et vba plurima. q; deum
time. Et huīc loāi hebrei
ita edisserūt. Nec supiora sa
nas de quibz iam dictū est
nec futale sōnys credas. Cū
enī diuisa videris. et p noctē
nō quietē varijs aiā exagi
tata terroribz siue īcātata p
missis. tu ea cōtēne que som
nij st. et solū deū time. Qui
enī sōnys crediderit vanita
tibz se et meptijs tradet. Alii
ter. Quia ꝑcpi et dixi. nō
des os tuū vt peccare faciat
carnē tuā. et quēmb vanas
occasiones: hoc nūc misere.
Dñm m sōno vtq; ista? et m

imagine. umbra. nube q̄ nūq̄
uium? multa possum? inuenī
re. quę nobis uerisimilia ui
dantur. et nrā excusaē petā.
ptēa āmoneo ut id solum
caueas. ne putes absentē dim
ſ cum timeas et suas cūctis
opibz tuis pñtē adesse. tez
libero arbitrio conditū non
cogi. ſ uelle qđ facias. ¶ Si ca
lūniā pauris et rapinā iudi
ci et iustitiae uideris in rgiōe
ne mireris sup negotio hoc
qua excelsus sup excelsū cus
todit et excelsiores sup eos et
amplius terrę. In ōnibz est
rex. in agro culto. Christa
tunica cōtexta desup a cruci
figentibz scindi nō potuit. i
ai a quo demonia saluator
eiecerat aplōrū indutū ues
timētis abire pcepit. Imagi
nam et nos ecclāstas nrī
uestimenta nō scindē. nec pro
uolūtate nrā opiātionū pā
nos hmānde cōsuere. ſ unū
disputationib seruare textū
et eidem sensū et ordinē se
qui. sup̄ dixerat. Ne dixeris
in ordē ospectū angeli qm ig
norantia est. ne trasferatur
deus sup uoce tua ꝛ reliqua.
et aduersū eos fuerat locutꝰ
qui negarēt prouidētia res hu
manas regi. Quia ergo ad
uersus hoc pceptū suboriebā
tur questio. et quare iusti ca
lūniā sustinēt. et quare im
qua toto orbe fiāt iudicia. i
nō uidet deus. nūc infert et sol
uit qđ opponi poterat dicēs.
Si uideris calūniā pauris
qui beatus in euāgelio predi
catur. et trsitu grā nō iustifica
ne mireris. et tibi nouū
aliquid esse uideatur. Excel
sus quippe sup excelsos. hec
respicit deus. qui angelos
suos sup iudices et reges tēr
pposuit. qui possūt utiq̄ pro
hibē iniustitiā. et magis in
terra ualere. ſ quęuis hoīm
potestates. Ez qui seruat i fine
iudicii et in cōsummatiōz mū
di. qui matura segetes fuerint
et messores uenerīt. iussuꝰ
est ut separetur triticū. et loliū
tradatur incendio. Ideo nūc
expectat et differt sniās qm
diu ager mūdi istius pleni?
exolatur. Qz autē ager mū
pūtatur mūdi? dns in pabo
la zizaniorū et tritici exposi
it. Qui diligit argentū nō
implebitur argēto. et qui di
ligit diuicias nō fructū ex
hz et hoc uanitas. In multitu
dine enī bonoꝝ multi sunt
q̄ comedunt ea. Et quę est
fortitudo habenti illa. nisi
ut uideat oculis suis. ¶ Ubi
cūq̄ argentū ponunt? sēm
greci sermois ambiguitatē
pt et pecunia trāsferri. ap
ꝟuplon quippe utrūq̄ signifi
cat. Porro tullius pecuniosos

m.v

pmutus eos dictos refert qui plura habuissent pecunia id est pecora. Ita enī ea et ātiquitus appellabāt. Paulatī autē p abusionē nomen ad aliud denolutū est. Auarꝰ ergo describitur qꝫ nūqꝫ opibꝫ expleatur. et quāto plus habuerit tāto plus cupiat. Flacta qꝫ sup hoc cōcordante sīa. qui ait. Hemp auarus eget. et nobilis historicus. qꝫ auaritia neqꝫ copia neqꝫ inopia minuat. Nihil ergo ī quit ecclāstes prosūt diuitē possidenti nisi hoc solū vt videat qđ possidet. Quāto enī maior fuerit substantia. tāto plures mīstros habebit qui opes deuorent cōgregatas. ille autē videat tātum qđ bꝫ et plusqꝫ vnus hoīs cibū capere nō possit. Vtilis sōnꝰ operantis siue paululū siue plus comedit. Et saturitas diuitis nō sinit eum dormire. Adhuc de diuite et auaro sermo est. et cōpatur opāti et absqꝫ sollicitudiē dormienti. siue parū siue multū comederit. qꝫ ille labore opis et sudore qualēcūs cibū digerat et dulci sōno pfruat. Diues autē distentus dapibꝫ et cogitatiōibꝫ in diuisa lacerat⁹ dormire nō valeat re diūdante crapula et indigesto cibo in stomachi āgustijs ēt

tuante. Porro qua sōnꝰ et cōis de hac vita exitus appellatur. melior erit requies eiꝰ qui operatur in pītu. et sēm vires suas in bonis opibus cōuersatur. qꝫ eorū diuine de quibꝫ scribitur Ve vobis diuites quia recepistis cōsolationes vrās Est laguor pessimꝰ quē vidi sub sole diuitias custodiri a dnō ī malū eius. et pierūt diuitie ille in distensione pessima. et genuit filiū. et nō est in manibꝫ eius quicqꝫ. Sicut egressus ē de vtero matris suę nudus ita et reuertet vt venit. et nihil tollet laboris sui vt vadat ī manibꝫ eius. Ēt et hoc laguor pessimꝰ quia sicut venit sic et vadit. Qđ ergo habebit amplius qꝫ laborauit ī vē tō. et oībꝫ suis in tēbris comedit et in indignatiōe plurima et in īfirmitate et in tristitia. Cū supiore uīge qđ sequitur ecclīaste diuite describente. qui nec ipē possit suis diuitijs pfrui. et arbitro pter eas in discrimē veīat nec heredi qđ cōgregauit relinquat. Ēt et ipē et filiꝰ suꝰ sicut venerūt nudi. ita nudi reuertent in terrā et nihil eos suorū comitetur laborū Rōne enī laguor est pessimꝰ pro diuitijs cogitatiōe torqri. et pituitas opes nec qđ nobis

cū possum⁹ auferre morien
tes. m tristicia m gemitu ī
mdignatione m lubz cassō
labore cōquirē. Et hęr ſm
simplicē sensū. Cęterū vt
alnus eleuemur de plīs mī
videtur vel hęticis dicē. qui
cōgurgant diuicias dogma
tū m malū suū. et nec rep
tores vtilitatē pūt aliq̄ con
sequi nec sectatoribz suis fruc
tū reliquę ꝑpetuū. Dz et ipi
et discipuli reuertūtur ī ter
ram. et pdūt diuicias ab eo
qui dixit. Pdā sapiētiā sapi
entū. et prudētiā prudētū
reprobabo. Vere quippe sic
egressi st de vtero mris suę
de puersa sęz ecclia eusq̄ cō
traria de qua sęptū ē: Quę
sursū autē est hierusalē li
bera est. quę est mater oīm
nām: sic nudi vadūt ī vētū
et m nihilū laborātes q̄ de
fecerūt scrutātes scrutinio.
et feruntur ōni vento doctinę
nec hīt lucē ſz in tēbris sua
comedūt saīa. et semp m
mfirmitate sp m iracūdia
sūt thesaurizātes sibi iram
m die irę nec habētes ꝑpi
um deum. Ecce qđ vidi e
go bonū qđ est optimū. cōe
dere et bibere et cerne ioca
ditatē m oī labore suo quo
laborauit sub sole nūo dier
vitę suę quos dedit ei deus.
Hęc quippe est ꝑs eius. Dz et
oīs homo cui dedit deus di
uicias et sbāz et cōtulit ei
vt vescātur ex eis et tollat et
ptem suā. et lętetur de labo
re suo. hoc donū dei est. Non
enī multū recordabitur dier
vitę suę. quia deus occupat
m lętitia cor eius. Ad com
patiōnē eius q̄ opibz suis m
auratū tenebris vesātur. et
cū grandi vitę tedio pitura
cōpat. meliorē dicit esse eum
qui pūtibz fruitur. Hic enī
vel pua voluptas est m fruc
do. ibi vero sollicitudīm tm
magnitudo. Et reddit causā
quare dei donū sit. suus fruc
posse diuicijs. qm nō multū
recordabitur dierū vitę suę.
Adducit quippe eū deus ī lę
titia cordis sui. Nō enit m
tristicia nō cogitatiōe vexabi
tur abductus lętitia cordis
sui. et voluptate pūti. Dz me
lius est nutria aplm spuālē
eſtam et spuālem potū a deo
datū intelligi. et videt boīta
tē m ōni labore suo. quia m
genti labore et studio vera
possum⁹ cōtēplari bona. et
hęr est ꝑs nostra vt m nrō
studio et labore lętem. Qđ
licet bonū sit. tm dnec xp̄us
manifestetur vita nra nerdū
plenissime bonū est. et ideo
nō multū recordabit deus
dierū vitę nrę. Notandū q̄
q̄ hic neyctacmoe ī meliori

c.vi.

pte accipitur pro occupatione
spiritalis vereq; lętitię. Est
malū qđ vidi sub sole. et freqs
apud homies. Vir cui dedit
deus diuicias sbnaz et gloriā
et nihil deest aię eius ex oībz
que desiderauit. Et nō dedit ei
ptātē deus vt mādūcaret ex
eo. ß vir alien comedit illud
Hec vanitas et lāguor pessi
mus est. Si genuerit vir filios centū. et ānis multis vixe
rit. et plures fuerint dies an
norū eius. et aīa eius nō re
pleatur bonis & sepulchrū
nō fuerit ei. dixi melius ab
eo esse abortiuū. In vanita
te quippe venit. et in tenebris
vadit. et in tenebris nomen
eius abscondetur. Et quidē
solem nō vidit nec cognouit
Requies huic magis q̄ illi
Et si vixerit mille ānos du
plices et bonitatem nō vidit
Nōne ad locū vnū oīa ꝓpe
rant. Describit auarum
diuitē. et hoc malū frequēs
in hominibz esse asserit. q̄ nihil
eorū que in mūdo putātur
bona ei desint. et nihilomiꝰ
stultissima pnitate se cruciet
alios deuorāda cōseruās. Nec
non et illud ypbolice adiungit
q̄ etiā si centū liberos pcrea
ret. et nō vt adam ꝓpe mille
ß etiam duobz milibz annis
vixerit. et aīa eius cupiditā
te et auaritia cōtabescat. nil
to deterioris cōditionis sit ab
ortiuo. qui statim vt natus
videtur interijt. Ille enī nec
mala vidit nec bona. Iste
vero cui bona possedit. et vi
dent. semp in tristicijs et co
gitatione cruciatur. Magis
q̄ requiē habeat abortiuꝰ
q̄ auarus ille longeuꝰ. et
tamē ambo ęquali fine ter
mīātur. dū et hic et ille mor
te simul sbtrahātur. pōt
hoc et de isti accipi q̄ dede
rit ei deus legem et ꝓphas
et testamētū et ꝓmissioz
saluatoꝛe dicēte. Auferetur
a vobis regnū dei. et dabit
genti facienti fructū eius. Hec
oīa ad alienū et pegnū de
gentibz trasiata sunt ꝓpter
vt viderent illi bona sua et
nō fruātur. Multoq; nos
cōditionis esse melioris qui
quasi abortiua et nouelli pu
tabam ab eis qui sibi in
antiquitate applaudebant
de pribz gloriantes atq; di
centes. pater nr abraham.
et tu ad vnū locū et nos et
illos ꝓperare id ē ad indica
tum dei. Qđ autē i medio
ait. et quidē sepulchrū nō
fiunt eis. siue hoc sigt q̄ di
ues ille de sua morte non
cogitat. et cui ōnia possidē
at. etiam in extructioē se
pulchri auarus sit. siue q̄
sepe ꝓpter ipsas diuicias

ocasus msidijs msepultus
abjnatur. sine qđ melius
puto nihil boni ꝫ factmois
egerit ex quo sibi queat ap̄
posteros memoriā cōparare
et non vitā silentio trāsire
vdit petudes cum habue
rit materiē p quā potuerit
apparē qđ vixerit. Omnis
labor hoīs m ore eius et
quidē aiā eius nō mplebi
tur. Quid enī est āplius
sapienti a stulto? quid ve
ro paupi nisi scire vt va
dat vbi est vita. Oē qđ
laborant homiēs ī hoc mu
do ore cōsumit̄ et attritū
dentibz vētri traditur ad di
gerendū. Cuīꝫ paululū
gulā delectauit: tā diu vi
detur tribuē voluptatē q̄ꝫ
dū gutture cōmetur. Cū
vero m aluū transierit de
smit mter tabos esse distan
tia. et p̄ hec ōnia nō ꝑple
tur aiā comedentis. sine q̄
tursū desideret qđ comedat.
et tam sapiēs q̄ꝫ stult⁹ absq̄
labo nequeat vuē. et pau
p̄ nihil aliud querat nisi
quō possit orgunū sue re
pusatu sustentare. nec mti
re media. sine q̄ nullam
vtilitatē aiā ex refectione
corpusculi capiat. et ābos
tam sapiēti q̄ꝫ stulto cōis
sit. et illuc vadat pauper
vbi opes esse ꝑsperit. Me
lius est autē hoc mtelligi
de ecclāstico viro qui ī scrip
turis celestibz eruditus oēm
laborem suū hꝫ m ore suo.
et aiā eius nō mplebitur
dū semp cupit discē. Est m
eo plus habet sapiens qm̄
mſipiens. qui nū paupertē
esse se sentiat: paupē aut̄
illū qui m euāgelio btūs
dicitur. ꝑperat ad ea cōphē
denda que vite sūt. et ambu
lat artam et angustā viā
que ducit ad vitam. Est pau
p̄ est a malis opibz. et stat
vbi xp̄us qui vita est cōmo
retur. Melior est aspectus
oculoꝝ sup ambulatē in
aiā. hoc et hoc vanitas et
p̄sumptio spūs. Diluciđ
hoc mtp̄tatus ē symachꝰ
dicens. Melius ē prouidē
q̄ꝫ ambulare vt libet. Id ē
melius est iuxta sensū suū
ita agere qui aīe est oculꝰ
q̄ꝫ voluntatē sequi cordis. hꝰ
est ambulare m aiā. sicut
ezechiel ait. Qui ambulāt
m voluntate cordis sui. Vel
certe superbū et sibi placētē
arguit. et meliorē dicit esse
eum qui cuncta sensu agit.
q̄ꝫ illū qui nihil placet. nisi
qđ ipē ferrit quo nihil est
deterius et omni vēto ma
nius. Rursū et hic p̄sumpti
ones spūs aquila et theodo
tion passionē ventri mtpre

tan ſũt ſymach/ vero affluctio
nem ſpũs. Porro ſciendũ q
apud hebreos et ſpũs et vent⁹
ſimilit appellentur id ẽ truha
Quid eſt qđ futuri ẽ et iã
vocatũ eſt nomẽ eius et cog
nitũ qua eſt homo et nõ po
terit iudicare cũ fortiore ſe.
Apte de ſaluatoris ꝑdicat
aduẽtu. q qui futurus ãnãꝫ
m corpe naſcetur terrenũ
iam m ſcripturis vocatũ eſt
nomẽ eius. et cognitũ ꝓphe
tis et ſanctis dei. qua homo
ſit et iuxta hoc q homo eſt
nõ poſſit ſe conformare cũ
patre. Et m euãgelio dicit
pater q me miſit maior
me eſt. Vnde et m cõſequẽti
bus ꝓcipitur. ne vltra qđ no
bis de eo ſcriptũ eſt requiram⁹
net velit homo plus ſcire qđ
ſcriptura teſtata eſt. Cũ enĩ
de ſtatu nr̃õ ignorem⁹ q vi
ta nr̃a q̃ſi vmbra ꝓtrãſeat.
et futura incerta ſint. non
nobis expedit vt maiora qđ
poſſum⁹ inquirã⁹. Nõnulli
m hoc loco illud ſignificari
putãt. q omĩ qui futuri ſt
et hoĩ corpe carnũdãdi. iã
deus vocabulũ nouit. net
poſſit hõ reſpondẽ cõtra ar
tificem ſuũ quare ita vel
ita factus ſit. quãto eĩ ampli
us quæſierim⁹ tãto magis oſ
tendi vanitatẽ nr̃ã q verba ſuperflua. et nõ ex ꝓſcien
tia dei liberũ tolli arbitriũ
ſi cauſas ante ꝓuidẽ quare
vnũqđq; ſit factũ ſit. qua
ſint verba multa multipli
cantia vanitatẽ. Quid ẽ m.v
homĩ amplius. Cuius ei
cognouit quid ſit bonũ hoĩ
in vita. nũm dierũ vitę
vanitatis eius. et faciet eos
quaſi vmbrã. qua qs ãnũ
habit homĩ quid ſit poſt
illũ ſub ſole. Cũ inquit
ignoret homo de ſtatu ſuo
et quæcũq; videtur ſcire et
tenere. nõ vt ſe rei veritas
habet. ſi p ſpeculũ et vm
brã et imagine videat nec
futura cognoſcat. et ĩ mlĩ
loquio nõ effugiat pcim.
ſilentiũ ponat ori ſuo. et re
dat eum veniſſe q ſcriptus
eſt. quõ et quãtus et qualis
venerit nõ requirẽs Bonũ
eſt nomẽ ſup oleũ bonum
et dies mortis ſup diem na
tiuitatis eius. Conſidẽa
inquit o homo dies tuos
breues. et qua cito eſſe ſolu
ta carne ceſſabis. fac tibi
famã lõgiorem vt quomõ
vngẽtũ nares odore delect.
ſit ad tuũ vocabulũ cuncta
poſteritas delectetur. Cõ
ꝓſpicue mꝓpatus ẽ ſyma
chus dicẽs. Melius ẽ nomẽ
bonũ qđ vngẽtũ bene olẽs.
Quippe mortis ẽ hebreorũ
vngẽtũ bonũ oleũ nũcupa

re. Quod autē ait et dies mortis sup diem natiuitatis eius. vel hoc ostendit medi? esse exire de seculo et carere tribulationibz atqz merito vite statu q̄z ingredientem mūdū het ōnia sustinē. vl' certe q̄ in morte q̄les sim? noti sit: in exordio vero nas cendi quales futuri sim? ig noretur. aut q̄ natiuitas alliget corpi libertatē aīe mors resoluat. ¶ Melius est ire ad domū luctus q̄ ire ad domū cōuiuij in quo finis est ōnis hois. Et q̄ viuit da bit ad cor suū. ¶ Vtilius ē ad exequias funeris q̄z ad domū ire cōuiuij. q̄a ibi cō ditionis nr̄e et fragilitatis huāne ex p̄ti admonem? in cōuiuij aūt lę tiaa etiā si quid timoris habē videbim? amittimus. Nouissim̄ versū aptius mit? pretatus ē symach? dicēs. Et qui viuit respiciet ad mētē. Ex quibz appbatur in eo q̄ supius scribit et potū visus ē appbare. nō eū volup tatē rebus p̄ferre cūctis. vt plerisqz male estimāt. si ad cōpationē auaricie et numię pritatis licet breue sit plus esse si vel ad momētū quis suis opibz p̄fruatur. Nūqz enī tristiciam luctus festiui tati cōuiuij p̄tulisse. si bibē et vesti alicui? putasse ēe mo mēti. ¶ Melior ē ira q̄z risus qua i mente vult? emēdā bitur cor. ¶ Risus dissoluit i uidentē. ira corripit et emen dat. ¶ rasum? et nobis ipis si q̄n pertum? irasum? et a lys. p̄ tristiciā quippe vult? melior fiet aīm? vt mētā tus ē symach?. Et idcirco ve nit̄ ridentibz: quia ipi lugē būt. ¶ Cor sapientiū in domo luctus: et cor insipientis in domo lętitię. ¶ Beati inquit saluator lugentes: q̄m ipi cōsolabūtur. lugebat enim samuel regē saul oibz diebz vitę sue. et paul? sup eos qui post pctā varia noluerūt a gere penitētiā lugē se dicit. Cor igitur sapientis vadat ad domū talis viri. q̄ se corripi at delinquētē et adducat ad lachrymas. q̄ priores p̄ria flere pctā et nō eat ad domū lętitię vbi adulatur delen cor et decipit. vbi nō ad cōuersio nē audientiū. sed plaus? quęrit et laudē. Talis p̄ceptor plā gitur diues i sermone. diues i verbis. qui q̄a saturatus est. ppter̄a recepit cōsolationē suā. Denięz huic expositioi etiā sequētes versiculi cōcordāt. Ait enī. ¶ Melius ē audire correptionē sapientis. sup viri audientē carmē stultoz. q̄a sicut vox spinarū sub olla

sic risus stulti. Hz et hoc vanitas. ¶ Melius ē em̄ a sapiente corripi q̄ adulatione decipi blandiente. Siu simule ē illud Meliora sūt vulnera amici q̄ fraudulenta oscula inimici. Dicit em̄ vox spmarū ardentiū sub olla strepitū reddit ignis ita uē. sic et palpātis nigri vba nō pdērūt. vel ad curas seculi quę spne mūptūtur discipulos suos exhortātis. vel futuro eos medio pparātis. Symmachus pro eo qđ nos posuim⁹ quia sicut vox spmarū sb olla sic risus stulti. huic sēiū mūptans quē sup̄ posuim⁹ aut. P vocem em̄ impiorū vinculis quispiā colligatur hoc ē ad vocē talium pceptorū magis auditor inectitur. diu vinculis peccatorū suorū vnus quisq; cōstringitur. Calūnia cōturbat sapiētē. et pdit cor fortitudinis eius. ¶ Huic sapienti m̄ pfectu positū atque uxta illud. Argue sapiētem et diliget te. Sapiens quippe pfectus nulla argutioē indiget. nulla calūnia cōturbat. Otam⁹ hoc versiculo si quādo iustū virū et sapientē vidim⁹ calūniā sustinē. et turbari de iniquitate iudicij. nec deū statim subuenire pstēte pro eo vero q̄ lxx. et aquila et theodocion mūptati sūt. et pdit cor ex sompacā p[illegible] id ē fortitudinis siue vigoris eius. symachus aut. et pdit cor vastitatis domū tā verbū hebraicū q̄ mūptationē eius copulans et sanciens illū sensū qui alibi scriptus est. Extrait munera etiam sapiētū oculos

Melius est nouissim sermonis q̄ principiū eius. ¶ Meliores sūt m dicendo epilogi q̄ exordiū. In his em̄ dictis sollicitudo finitur. in illo incipit. Vel certe si qs incipit audire sermonē et ad pceptorē vadit m principio est. qui vero extrema audit cōsūmatus ē atq; pfīs. Hz et hoc mō intelligi pōt. Diū m isto seculo sum⁹ qđ sum⁹ ōne principiū est. tū autē venerit qđ pfectū est m nouissimis. cōsūmati em̄ m⁹. Hebreus ita huic locū cū sequēti versiculo disserit. Melius ē finē te cōsiderare negotij q̄ principiū. et patientē esse q̄ impatientie furore rapiari. Disim⁹ q̄ ex hac sēntiola nil lā in hominibz ee sapiētiā cū melius sit finē q̄ principiū. et quia q̄ finitū fuit certo finitū semetipm̄ recogitat auditor qđ dictū sit. cum autē expeim⁹ loq̄ nec diu quid vilitatis accepit.

Melior est patiēs sup ex

ca. vij.

celsum spiritu. Quia supi/
ram cōcesserat dicēs melior
est ira qꝫ risus. ne putare
m/ iram quę est m passioē
laudari. nūc p̄cepit irā pe
nitus tollendā esse. Ibi enī
p correptione m peccātes
eruditione qꝫ m mīores irā
posuit: hic vero mpatiēti
am refrenauit. Patientia
autē nō solū m angustijs
sed et m lętioribz necessaia
est. ne plus qꝫ oporteret exal
temur. Videtur mi ei q̄ nūc
excelsus appellatur spū. m
euāgelio paup spū ee cōtra
rius qui et m beatitudine
ponitur. Ne festines i spū
tuo vt irascaris quia ira
m sinu stultoꝝ requiescit
Nō qp̄ cōcedat tardi/ irasc
endū. idcirco nūc dicit ne
festines irasci i spū tuo. Ez
si furēs et rapiens fuit ira
dilata facilius dilatatior
possit auferri. Et quia sēp
ira uicta superbię est. desi
derans vltioēz. meliorē vt sup
patiētē dixit esse qꝫ eū qui
excelsus est spū. Et nūc sig
nū mspiętię dedit. q̄a qua
nis aliquis potēs existimet
et sapiens. si iracūdus sit
mspiēs arguatur. Ira qp̄
pe m sinu stultoꝝ requie
scit. Ne dixeris quid factū
est quia dies p̄iores melio
res erant qꝫ isti. Nō ei sapi
enter mitrogasti de hoc. Ne
vetus seculū p̄iti p̄ferras.
quia vn/ vtriusqꝫ ē conditor
deus. Virtutes bonos dies vi
uenti faciūt: vicia malos.
Ne dicas ergo meliores dies
fuisse sub moyse et sub xp̄o
qꝫ modo sint. Nā et illo tpe
plures fuerūt incredulu. i di
es eoꝝ mali facti sī. et nūc
credentes multi reperiūtur
de quibz saluator ait. beati
ores q̄ nō viderūt et crediderūt. Aliter. sic debes viuere
vt semp p̄sentes dies meliores
tibi sint qꝫ p̄teriti. ne cū pau
latim decrescē experis dicat
tibi. Currebatis bene. Quis
vos impediuit vitati nō obe
dire. Et iterū. Insipiētes spū
nūc carne cōsummamī. Aliter
Ne dicas meliora tpa olim
qꝫ nunc. moysi qꝫ xp̄o. legis
fuisse qꝫ gratię. Ibi enī hoc vo
luerit quere imprudēter fa
cis. nō videns qꝫtū distat e
uāgeliū a veteri testamēto
Bona est sapia cū hēditate. et āplius videntibz solem.
quia quo vmbra sapię. sic
vmbra argēti. Et qd̄ plus ē.
scientia sapiētię vnusquisq
habētem se. Maiorus est
gle sapiens cū diuicijs. qm
tm sapiēs. Aliq ei sapia īdi
gent: aliq opibz. et q̄ sapiēs
est et nō diues. p̄t quidē do
cere qd̄ bonū est: ꝫ interdū

non pt prestare qđ petitur. Id
circo ait. quia quo umbra sa
pientie. sic umbra pecunie. Id
est quo protegit sapia sic mtdu
protegit et pecunia. Et ne vide
tur sapientie detraxisse du eam
fortuito bono subiecit. no enim
m nra e ptate habe diuicias
quas iusta sepe plus possidet.
Ptea maiorem ee sapiam
demostrauit. dicens. Et apli
fictia sapie et viuificauit ha
bentem se. In eo miquit ma
ior est sapia diuicijs. q absq
vllis opib; viuificauit eu qui
se habuit. Quida huc loca
ita mtpretantur. Hereditatem
mqut p conuersatione bona
posiut. p qua hedes sum dei.
cohedes aute xpi. Vult igit
ecclastes doce quatu differat
hi qui solem meetur videre
iustie. et hnt sapiam ai co
uersatioe bona. ab his q absq
sapiam vite tm et conuersati
onis bone studiu commodarit.
Qd quide et daniel ondit di
cens. Intelligetes sermones
meos fulgebut ut luminaria
celi. Hinc vt theodoo mtp
tatus e quasi splendor firma
meti. Qui vero fecit sermoes
meos qi stelle celi. Umbram
aute argeti siue pecunie illa
sdm anagogen debemus ac
cipe. equa talenta ut mne m
pabolis euageliq colligitur
vt ai fucim sub umbra sapi
entie et sub umbra talis ar
genti. p diem sol no uret
nos neq luna p nocte. Hz
et hoc dicit pt q umbra est
vita nra sup terra. et spus
vultus nri xpus dns cui
dicim In umbra eius vive
mus m gentibz. Dis nra i
hac vita ptertio dicit um
bra est. siue sapiam siue p
dicta argenti donet aspiret
dies et admoneantur umbre
Symachus more suo eam m
hoc loco manifestius mtpm
tus est dicens. Quo ptegit
sapientia similit protegit
pecunia. Sequus aute versi
culus pspicue ad studiu sa
pientie cohortat. Vidi opa
dei. qm quis potent adorna
re que deus puertit. Et m
hoc loco ita symachus trastu
lit. Disce opa dei. quia nemo
pt corrigere qđ ille immutat
Id est sufficiat tibi de septuus
sactis siue ex ipa cotemplatioe
elemetoru sive et mtelligere
que facta st no tu rationes
causasq pquire. quae vnu
quodq sic factu sit. vel aliter
fieri debuisse q factu e. Ver
bi gratia. Si quis vult que
re cur moysi ita loquebatur
deus. quis fecit surdu et mutu
videte et cetu. none ego do
minus ds. et dicatur Cetus et
surdus et mutus ita creati
sut. et cetera his similia. Du

mendū est in hoc loco testiō
nū de xpo pō in quo ad
deū dicitur. Cum sācto sācto
sācto eris. et cū puerso puer
teris. et dicendū sācto deum
esse cū eo qui sācto ē. et puer
ti apud eum. qui sua volūta
te fuit ante puersus. iuxta
illud qđ in leuitico scriptū ē.
Si ambulauerīt ad me puersi
et ego ābulabo ad eos in fu
rore meo puersus. Qđ quidem
et illud potuit exponi. quare
indurauit deus cor pharaonis
Quō enī una atq; eadē sol
opatio liquefacit cerā et sic
cat lutū. ꝛ spīna sua et liquef
cit cera et siccatur lutū. sic
una dei in egypto signorū
opatio molliebat corda credē
tiū. et incredulos indurabat.
quia iuxta duriciā suā ꝛ co
mpenitēs thesaurizabāt sibi
iram in die ire. ex his mira
bilibz que cū viderēt fieri.
non credebāt. In die bon
tatis esto in bono. et in die
mala vide. Et quidē istud
congruū huic fecit ds ad lo
quēdū ut nō inueiat homo
post eū q̄q̄z. Dao me au
disse in cella ab eo q̄ putaba
tur habē sacām scripturaz. ita
hos vsiculos edissertos. Dii
in pīn seculo es. et bonū qđ
opis potens facere. labora
ut postea ipse securus in die
malo hoc est in die iudicij
torqueri alios videas. Sicut
enī prīs seculū fecit deus. in
quo nobis fructū bonorū opū
possum⁹ ꝑparāe. ita et futuz
in quo nulla boni opis datur
facultas. Visus ē quidē sua
dere cū diceret audiētes. sed
mihi videtur alius sensus ee
quē et symmach⁹ trāstulit dicēs
In die bono esto in bono. die
vero malū intuere. Siquidē
hoc simile huic fecit ds. ut nō
inueīret homo quid cōtra eum
quereretur. Et bona mēt ꝛ ma
la pro ut tibi euenerīt sustine
Ne putes vel bonorū tm vl
malorū in mūdo ee naturā
cū ex cōtrarijs mūd⁹ ipē sub
sistat. calidis et frigidis. siccis
et humētibz. duris et mollibz
tenebrosis et lucidis. malis ꝛ
bonis. Hoc autē fecit ds ut
habeat locū sapientia. et in
eligendo bonū et vitādo ma
lū liberū homī relīquat arbi
trīū. ne se dicat insensibilem
et stolidū a deo creatū ee ge
neratū. ꝛ eū ideo fecisse diver
sa ut homo queri de sua con
ditione nō possit. Omnīq; hoc
testiōnū consequēt supioribz
copulabitur in quibz ait.
Cunus potent adornāe quē
puerterit deus. Omnia vi
di in diebz vanitatis mee. Est
iustus piens in iustīa sua.
et est impius longanus in ma
licia sua. Huic quid sīle

saluator in euãgelio ait. Q̃
diligit animã suã pdet eam.
et qui pdidit aiã suã ꝓpter
me iuenet eam. Mathabei
pro lege dei atq; iustitia visi
sũt in sua iustitia pire. et
martyres q̃ sanguinẽ fuderũt
ꝓ xpõ. Econtrario qui et illo
tpe siullã carnẽ comederũt. et
post aduẽtũ dñi sacrificauerũt
idolis visi sẽ in hoc sẽlo viuẽ.
et ꝓpt malitiã suã ꝓsenerãẽ
longeuu. Vz dei in occultu sa
pientiq est et tribulãe nuc
sanctos vt recipiant mala in
vita sua. et pctores nõ visita
re pro sẽlẽ. et q̃ ad victimã
reseruãe. vt et illis possit et
na bona restituẽ. vel his
mala infere ꝓpetua. Hebrei
iustos peũtes in sua iustiaa
filios aaron suspicãtur. qu
dũ se putant iuste agẽ. alie
nũ ignẽ obtulerũt. et impiũ
lõgeuũ in malitia sua ma
nasse dicũt. qui post captiu
tatem restitutus in regnũ.
longo demceps tpe vixerit.
Noli esse iustus multũ. et ne
quetas amplius ne obstupes
cas. Vi quẽ rigidũ et truẽ
ad oiã frin petã cõspexeim?
vt ner in sermõe peccanti.
ner ꝓpter nãlem interdũ pi
gritiam orãti det veniã. huic
stulto plus iustũ esse q̃ iustũ
esse optrat. Cui enĩ saluator
pcipiat dicens. nolite iudi
care vt nõ iudicemĩ. et nullꝰ
sit absq; petõ. ner si vnius diei
diei fuerit vita eius. inhuã
na iustitia est fragilitati cõ
ditionis humanę nõ ignoscẽs.
Noli ergo esse iustus multũ
qua põdus grãde et pondꝰ
puũ abhominatio cra dnõ.
Vnde et apud phos virtu
tes in meditullio posite sẽ
et omẽ qd nimis ẽ siue sur
siũ siue deorsũ reputat in
vitio. Qd autẽ ait. et noli
queree amplius ne cõturbe
ris. siue ne obstupescas. mẽ
tẽ nram scit pfecte cõprehẽ
dere nõ posse sapiẽtiã. et mẽ
surã fragilitatis nr̃q iubet
nos scire debere. Deniq; et
paulus ei q̃ plus q̃ homo
scire poterat reprehendit dicẽs.
Quid adhuc queritur. Vo
luntati eius dei quis resistet.
Rndit. O homo tu quis es
qui respõdeas deo. et cetera.
Vi enĩ causas questiõis ille
qui introgãs introducatur
audisse ab aplo stupore for
sitan torpuisse. et grãm se
disset mutile. qua ẽ et domi
nixta eũdẽ aplm qd nõ ꝓ
sit ei eius datũ est. Hebrei hõ
mãdatũ id ẽ noli esse iust9
multũ. sup saul intpitat qui
agag misertus est. q̃ dns i
pauerat occidi. Vz et ille de
euãgelio seruus cui ignoue
rat dns et ipe cõsemo nolu

ut ignoscē. hunc pt̄ vsculo to
aptari q̄ fuerit iustus mlt̄ū.
Ne impie agas multū. et
noli esse stultus ne moriaris
in tpe nō tuo. Cū deus di
cat. nolo mortē morientis. tm̄
vt reuertatur et viuat. semel
peccasse sufficiat. debem⁹ nos
ergē poste cumā. Di ei nūc
eos qui physicis disputant
nouit hyrūdo pullos suos de
sua oculare celidonia et dip
tāmū caprec̄ appetūt vulne
tatē tur nos ignorem⁹ medi
cinā pnc̄ ꝓpositā esse pecca
tibz: Qđ autē aut. ne mori
aris in tpe nō tuo. scim⁹ cho
re et dathan et abyron ꝓpter
seditionē aduſū moysen et
aaron repētino tūr̄ hiatu de
uoratos. et in emēdationē
aliorū ante diem iudicij etiā
in hac vita plurimos iudica
tos. Qđ dicit ergo tale ē. No
li peccatis adijcē peccū. ne pro
uoces deū etiam hinc tibi īfer
re supplicū. Bonū est te cōti
nere iustū. Et quidē ab hoc
ne dimittas manū tuā: qm̄
qui timet deum egredietur
ad ōnia. Bonū te bonū ē sustēta
re iustū. ſ. et ab illo ne sūtra
has manū tuā. quia q̄ timet
deum nihil negligit. Bonū
est iustis bñfacē. ſ. et pecca
toribz bñfacē nō īiustū est.
Bonū ē domesticos fidei sustē
tare. ſ. et ōni petēti tribuere

peccati.

precepti est. Timēs quippe de
um et imitator cōditoris sui
qui pluit sup̄ iustos et īiustos
absq̄ respectu pſonarū. oīb⁹
bñfacē festimat. Aliter. etia
vita hec miserabilis diuisis
cotidie variatur euētibz. tā
ad aduersa q̄ ad pſpa iusti
aīm⁹ ꝓpetur et postmodū di mi
sericordiā vt qđcūq̄ euenit
libera mēte sustētet. Qui ei
timet deū nec pſpis eleuatur.
nec oppimitur aduersis. Sa
pientia cōfortauit sapientē.
sup̄ decē prūtē hītes. qui sūt
in ciuitate. Quia nō ē homo
iustus in tra qui faciat bonū
et nō peccet. Ꝓpterea sapietia
cōfortat iustū et oīm pncipū
ciuitatis sup̄ eo excedit auxi
liū. quia q̄nus aliq⁹ iust⁹ sit
tm̄ dū in hac carne est cōstitu
tus subiectus est viciis atq̄
peccatis. et maiori pſidio
indiget. Aliter. Determ q̄ po
testatem hīnt et in vrbe con
sistūt. angeli sūt. qui ad per
fectū nūm ꝓuenē denarū.
et auxiliātur humano generi.
Sed si quis cōsiderat oīa auxi
lia. manus ē auxilij sapiē
ti. est dñi nr̄i ihu xpi. Post
q̄ eni dixerūt angeli ciuitati
m⁹ babilonē et nō ē curatu.
relinq̄m⁹ eam. et abeat vnus
quisq̄ in terrā suā. tūc ma
gister medicorū ipse descēdit.
et respsos nos sanguē et per

catorū madentes cruore qui omnē
neam ſbnaz expenderamus
m medios. tactu fimbruę ſuę
ſanauit. Sanauit aūt m ta
mitate hoc ē m mūdo iſto.
et cōfortauit ſapiētem ſine
vt lex trāſtulerit. adiuuit.
Omni ei dabitur q̄ habet. et
adyicietur ei. Qui aūt mdi
guit maiori auxilio homo
eſt poſitus m petis mfixus
m limo profūdi. Et idcirco
venit ipa ſapientia. Aliter.
Supza dixerat et domeſticas
et alienis bn̄ eſſe faciēdū. po
terat ergo aliquis rndē. Si
oīb; bn̄facē voluero. nō habeo
vnde faciam. Ner pt̄ iuſtus
tātus habē diuicias q̄ ſolēt
ſemp magis peccatoribz abun
dare. Ppterea nūc aut. q̄s non
potes rebus ſ. iuuare cōſilio
adiuua. ſolatio ſoue. ſolus ei
pt̄ m angustia cōſtituto preſta
re ſapiētia. q̄ quibz maxime
ptātes. Et hoc ipm̄ ei prudētia
fiunt. Grandis quippe libra
iuſticię eſt. et cui et quātū. q̄ q̄
dū et quale vel m re vl̄ i cōſi
lio tribuē. Et quidē m ōnes
ſermones quos loquūt homiēs
ne dederis cor tuū. qua non
audies ſeruū tuū maledicen
tem tibi. Etenī frequēter ſcit
cor tuū qua et tu maledixiſ
ti alios. Hec q̄ p̄cepta ſt̄ et
ſapientię auxilio cōfortat⁹ vel
ad mala vel ad bona ꝓpatu

cor tuū. et non cures q̄d de te
loquātur mimici. qualis fo
ris opmio ſit. Quō enī pru
dentis viri eſt murmurātē
famulū nō audire. nec tuti
oſam aurē apponē. quid de
ſe loquātur absente. ſi enī h̄
fecerit ſemp̄ in tribulatiōe
erit et ad muſitationē ſeru
tracidia cōmouebit. ſic et
ſapiētis hoīs eſt ſapiaz p̄ma
ſequi. et vanos nō curare tu
mores. Dz et alio exēplo do
cet penitus nō eſſe curādū
iuſto homi quid homiēs lo
quātur dicens. Qm̄ nouit
ſpiētia tua q̄ tu de multis
loquut⁹ es et ſepe alios de
traxiſti. ſic et alios debes ig
noſcē detrahētibz. Et ſimul
docet nō facile iudicādū. et
habēti trabē in oculo. de feſtu
ci alterius nō loquēdū. Oīa
hec tentaui m ſapiā. Dixi.
Sapiens effician. Et ipa lon
gius facta eſt a me. magis
q̄ erat. et altu profūditas.
quis iuenet eam. Dicit
ſe vt regnorū q̄ teſtātur li
bri vltra oēs hoiēs queſiſſe
ſapiētiā. et tentaſſe ad finē
illius puenire. ſ. q̄ plr̄ que
rent. tanto min⁹ reperiſſe. i
m media mersū caligie tene
bris ignorātie circūdatum.
Alias aūt qui erudit⁹ fuit
in ſcripturis. q̄ plus ſcire q̄
perit. tanto ei in his cotidie

oritur maior obscuritas. Aliter. Contemplato sapientię in hac vita in speculo videtur et in enigme. Cum ergo cogitauero in futuro facie ad faciem eius noticiā veue landā. tuę liquido cognoscā longe me nūc ab eius notitia dissidē. Circuiui ego et cor meū vt scirē et vt considerarē et quirerē sapiāz et rationē. et vt cognoscerē impietatē stulti. et imprudētiā erroremi. et iuueni ego amariorē morte mulierē. qā est laqueus et sagena cor eius vincula st'manꝰ eius. bonus coram deo eruetur ab ea. et peccator capietur in ea. Pro eo qđ lxx posuerūt. circuiui ego et cor meū vt cognoscerem. symachꝰ mitratus est dicens. ptransiui vniuersa sensu meo stare et discere et inuestigare. Quia igitur sup̄ eccle siastes duxerat oiā se in sapientia ptentasse. et q̄ plus eam requisierit. tāto illā lōgiꝰ refugisse nūc ait. etiā aliud in sua se quesisse sapiā. qđ in rebus humanis maliū vniuersa accedat mala. et que res in impietate stultitia erroreꝝ et vecordia teneat prīa patrū. et dicit se oīm malorū caput mulierē repperisse. qa et p illā mors in orbē terrarū introiuit. et prosas aīmas uiroꝝ capit. Hēs quippe ad ulterandos qui dubiaꝰ corda eorū et quę facit adolescētiū corda euolare. Et cū in mētē muscā amatorius imadat trahit eū in precipiti. nec ante pedes suos respicē patitur. Et quasi laqueus et sagena cor adolescentis inicit. vincula ei sūt manꝰ illius. p quo aquila mitratus ē. vincte st'manꝰ eius. qđ hebrea lingua dicitur yses kyal. Suadē enī pōt vim facere nō pōt nec ad se trahē nolentes. Iustus q̄ fuerit et bonꝰ coram deo eruetur ab ea. peccator vero captus deducetur ad mortē. Non putemꝰ temere hanc salomonem de genere mulierū p tulisse sniāz qđ exceptus ē loquit. Deo q̄ppe offendit deū. quia captus est a mulieribz. Et hoc secm̄ literā. Ceterū secm̄ intelligētiā spiritalem aut oē generaliter pccm. mulierē noiāmꝰ. et iniquitatē sub spē mulieris. sed m zacharia sup̄ plūbi talētū aut diabolū trōtkeuc mulierem accipim̄ ꝓpter effēinatas vires. aut certe idolatriā. et vt ꝓprius accedam̄ hēticorū erdiāz. q̄ mīsipiētē sensū ad se vocat vt panes furtiuos. et aquas furtiuas hoc ē falsū sacrīmētū et pollutum baptisma indoctus accipiat.

Ecce hoc iuueni dicit ecclastes

vnā ad vnā vt inuenire rō̄ quem adhuc quesiuit aīa mea. et nō inueni hoīez bonū Vnū de mille inueni. et mulierem i oībus his nō inueni Volumō hoc inueni qā fecit deus hoiem rectū et ipse se infinitis miscuit questionibus. et ipsi quesierūt cogitationes multas. ¶ Hoc mḡt reppen vniuersa diligenter euētilans. ꝙ paulatī p̄cipiendo et ad vnū delectū aliud apponēdo grandē nobis sūmā efficiam⁹ peroꝝ. Et sebon quippe qđ omēs voce cōsona ad se mosi trastulerūt. sedm hebrei sermois ambiguitatem et nūm possum⁹ et sūmā rationēz et cogitatiōz dicē. Dz et hoc ait. Quesiuit aīa mea an recta mulier inuenīatur. ¶ aī vir de viris paucos bonos inuenerī ita vt de mille potuerit vn⁹ inuenīri. mulierē bonā oīo nō inuenire nō potui. Oēs enī me nō ad virtutem sed ad luxuriā deduxerūt Et quia appositū est cor hominis diligēter ad malitiam ab adolescētia. et pene ōnes offenderūt deū in hac ruina generis hūani facilior ad casū mulier est. De qua ¶ poeta. Varium et mutabile semp. femina pertus habet. Et aplūs. semp aut discētes. et nūq ad scīaz veritatis pueientes. Et ne videatur de hom̄ damnare naturā. et deū auctorem facere mali. dū talū condidit qui malū vitare nō possint. arguite pcauant et aut bonos nos a deo creatos. ꝑ quia libero sum⁹ arbitrio delecti. viao nō ad peiora labi dū maiora querimus et ultra vires nras varia cogitamus. Aliter. Cotidie mecū vnuscuiꝰ rei rationēz ponēs. nullā inuenire potui cogitatū qui nō cogitatiōe puersa extrīsecus turbaretur. In mille autē viris inueni vnū hoiez q̄ ad ymaginem creatoris e conditus. Et in mille nō quibuslibz. sed in mille viris. q̄z nūm mulier implē nō potuit. In mille q̄ nō appropīquauit ad mulierē. et ꝓpterea puritatem pmāserit. Hec autē ōnia tropice accipienda. In mltis quippe studiosis. et cotidiana meditatiōe sudātibz vix inuenitur cogitatus purus et viri dignus vocabulo. Possum⁹ et cogitatus p viris accipe. mulieres pro opibz et dicē. q̄ difficile cogitatū alicuius puri inuenīri queat. Opa vero quia p corpus āmīstrētur aliquo semp errore cōmixti sunt. Pro eo q̄ sup hebreum sermonē mīptātes dixim⁹

vnā ad vnā vt ūueīatur nu
meruſ ſiue ratio aut cogita
tio. aptus mīſtratus eſt ſy
machus. vnū ad vnū ūuem
re rationē. Qđ cū nos ſole
mꝰ absolute et neutraliter
appellare id ē hoc quęſiuu.
ſiue iſtud voluu ūucīre hebi
ſemīno gnē pnūciāt ſicut
et m pſ. Vnā petij a dnō
hanc requirā. pro eo qđ ē vnū.

Quus vt ſapiēs. et qs no
iut ſolutionē verbi. Sapiā
hoīs illuīnabit vultū eius.
et fortis faciē ſuā cōmutab

Cuꝰ docuerat difficile
bonū hominē reperiri. et ve
nientē cōtra eiſcent queſtio
nem. a deo bonos hoies cōdi
tos. ꝙ ſponte ſua ad pcia
dilapſos. Nūc quid boni
dederit hoī deus qī gloriabū
dus enuāt. ſapiētiā ſcz atq;
rationē et pudētiā et occul
ta dei noſſe miſteria. m ar
chana eius ſenſu cordis m
trare. Oblique autē de ſe
loquitur qꝫ nemo fuit tam
ſapiens vt ipſe. et nullꝰ ſit
ſacrit pbleumatū ſolutioēs.
et ſapiā eius a cūcto lauda
ta ſit pplō. quę nō ſolū mīti
ſecus latuit. ꝙ et m ſuperficie
corpis et ſpeculo vultꝰ duxe
rit vltra qꝫ ōnes homies
prudētiā mētis m facie ſua
pmxerit. Ixx pro eo quod
nos poſuimꝰ. quis ita vt ſa

m viij.

piens. trāſtulerit quis nouit
ſapientes. Et pro qđ nos dix
imꝰ et fortis faciem ſuā cōmu
tabit. poſuerit et impudens
vultu ſuo odietur. Et reuera
cū multi ſint qui ſapientiā
rpromittāt difficile ūenitur.
qui diſcerne queat virū ſa
pientē ab his qui videntur ē
ſapientes. Et cū ſint pluimi
q ſcripturarū occulta dicūt poſ
ſe ſe ſoluē. rarus ē q verā in
ueniat ſolutionē. Qđ autem
ſequitur. ſapiā hoīs illuīnab
vultū eius. et impudens facie
ſua odietur. ita poſſumꝰ ex
planare vt pauli verba po
namꝰ. nos autē ōnes reuela
ta facie gloriā dei cōtēplan
tes. et pſalmiſtę ſanctis. sig
natū eſt ſup nos lumē vultꝰ
tui domine. Sapiētiā aūt hic
hominis nō aliā dicit qꝫ ſapi
entiā dei. Quę cū ſapiā dei
ſit iuxta poſſibilitatē capaci
tatis hoīs. eius cē mapit qui
ſe habē meruerit. Oīs here
ticus et falſi dogmatis defēdēs
impudēti vultu eſt. Deniq;
martiō et valētinꝰ melioꝛē di
cūt cāturā eſſe qꝫ creatorē. et
hoc poſſe aliā ex pte ferri ſi ſpē
ſe huiꝰ rei habē cōtenderēt. et
iā nō poſſidere naturā. Ego
os regis cuſtodio. et loquelā
iuramenti dei. Ne feſtines a
facie eius abire. et ne ſtes in
verbo malo. qm oē qđ voluit

fiunt: sicut dixerit rex potestatem his. Et quis dicit ei qd facis? Videtur quippe pape iuxta aplm regibz et ptibz obsequendu maxime lex iter ptibz impatio mo dicentibz. Os regis custodi. Ego puto de illo rege nunc dia de q dauid ait. Dne in virtute tua letabitur rex. Et alio loco vt p patris et filij vnu regnu significetur septum comeo rat. Dne iudicium tuum regi da et iustitiam tuam filio regis. No enim iudicat pater quemq sed omne iudicium dedit filio. quia rex filius dei patris regis est filius. Huius itaq custodiendi da precepta sc huius voluntas parada. et hoc qd in thobie libro scribitur. misterium regis abscondere bonum est. Et precipue monet ne retractem? quare deus vnumqdq precipit. et qd aliq vidit esse madatu hoc pia mes homis impleri festinet: et sit in lege dni voluntas eius. Qua vero lex aliter trastulerit dicetes. et de iuramento et de verbo dei ne festimes a facie dei ambulare: faciendu iuramentu di in duobus voluminibz esse consciu. Hoc itaq iuramentu de dei verbo sacru et arthanu no debem? quibusq narrare et proferre in medium. et aliam de eo ferre sma. Neq vt moyses festines vide faciem dei. si tam diu sustine donec ipe ptranseat. et tm eius posteriora conspiciam. Nec no et illud qd sequitur. ne stes in vbo malo ne sup eo intelligam? qui in hereseos errores punctus e. vel sup illo q in eccle fidem habeat tm pcis vindicatur. vt sit illud. Ne pseueres in detractione. ne in turpiloquio luxuria auaricia libidine. Qui si pseuerauis rex vitioru atq pcti diabolus opabitur mte pditione et faciet qdcaq voluit. Qui custodit mandatu no cognoscet vbu malu. et temp? et iudiciu cognoscat cor sapientis. Nota du qz cognoscet vbu positu est pro eo qd est no patiet aut no erit in eo. Siquidem et de saluatore sic septu est. Cum eu no cognouissi petim deus p nobis petim fiat. p verbo qz symach? rem interpretatus est dicens. Cum custodit madatu no experietur re mala. Precipit aute regis impiu conseruadu. et scire qd et quare et quo tpe ubeat. Quia omi negotio e temp? et iudiciu. Afflictio quippe homis multa sup eu. quia nescit quid futuru est. Dic enim erit quis anunciabit ei. licet diuerse vemat et non possit iustus scire quid a fu

tuū sit nec singulariū veriū causas rationesq; cognoscē nemo est eni cōscius futuro rū, tri sit a deo cuncta ī vtilitatē hoīm fieri. et nō absq; eius volūtate dispon. Est autē magna afflictio huāni gnis. quia vt poeta ait nescia mēs hoīs fati sortisq; futuree, aliud sperat et aliud cuenit. de altero low expectat hostem. et alterius iactulo vulneratur. ¶ Io eo autē q; lxx mlt̄p̄tes et theodocō dixerūt. quia sācta hoīs multa sup eū. hebreus mahūā habet nō sciām. Sed qua res dicty lxx hebraice excepto puo apice silēs sunt. pro raach legerūt dach id ē pro malicia scientiam hoc meliꝰ sciet q; eusdem līgue habuerit notitiam. Illud q̄ qd̄ m fine horum versuū scripti ē quia nescit quid factū sit. et qd̄ futurū sit post eū q̄s āmūciabit ei. de verbo ad vbū nūc ex hebreo sermoē trāstulim⁹ vt esse sensū alterū nouerim⁹. Qz scitz nec ea que p̄terierūt scire possim⁹ nec ea que futura sūt ita vt sit futura cognoscē. Non est homo potestatē hns m spū vt phibeat spm. et nō est potens m die mortis. et nō ē emissio m bello. et nō saluabit impietas habentē sc. Nō est m ptāte aiā nrā ne auferatur a nobis. et egrediēte ad mpiū deꝰ spū nihil p̄dest ora cōcludē. et vitā vetāmē fugientē Cui⁹ miteri⁹ inimicus vite nre et hostis aduenit. mdacias accipē non possum⁹. Nec reges quōdā m seculo. et oīa nra mpietate vastantes obuias morti ferre man⁹ q̄ m emere tāti⁹ soluem. Nō est ergo lugēdū si futura scire nō possum⁹ et sepe ab mgis potētionib⁹ oppimam. cū morte oīa finiantur. et supbus et potēs q̄ cuncta populat⁹ est. nō vale at aiaz suā retinē cū rapit. Aliter. Ipūs q̄ omnia dispensat. nō pt a quoq; hoīm phiberi et leges atrpe sperandi. de quo et sup dictū ē. Gitans gitūdo vadit spūs. In die mortis nō sum⁹ potētes. m die eni vite facile vincitur inimic⁹. Omulit qui m bello est et nō habet patientia que supat oem sensū. nō habebit emissioz de qua ad sponsā dicitur. Emissiones tue paradysus cū fructu pomorū. Et quia impietas non saluabit habētem se. pietas eripiōne saluabit. Pt impietas diabolus appellat. pietas dns nr ihs xpūs. Oīa hec vidi et dedi cor meum

m omne opus qđ factū est
sub cęlo. et dnātus est homo
homini vt affligęt eū. Et
tūc vidi impios sepultos.
et venerūt et de loco sancto
egressi sūt. et laudati sūt in
ciuitate qua sic fecerūt.
Sz et hoc vanitas. Quia cū
non est cōtradictio sententię
malū. cito ideo repletū est
cor filioꝝ hoīm in eis vt
faciāt malū. Dedi īquit
cor meū vt ōne qđ sub sole
geritur intuerer. et hoc vi
niarē q homo acquirit in
homicēs ptātē vt ąffligat
atq cōdēnet. Cum
itaq mētē meā ad hęc intu
enda dirigerē vidi impios
cū tali opinione mortuos
et sic sepultos vt sā estima
rētur in terra qua et cū vi
uerēt putabātur digni esse
eccl̄e et templo dei. Insuper
ābulātes iumidi laudabā
tur in malis suis. Laudat
enī pctōr in desideriis aīe
suę. et qui iniqua gerit be
nedicitur. Hoc autē ꝓpterea
euenit quia nemo pcmuti
bz audet cōtradicē. nec statim
celus vltionatur deus. Sz dif
fert pnā dū expectat pen
tētiā. Pctōres autē quia nō
statī arguti atq correpti sūt
putātes neq ąd futurū ce iu
diciū in celere ꝓseuerāt. pos
sum hoc testimonio vti aduer
sus eos qui accipientes in ec
clesia ptātē. et scandalizat
eos magis quos docē z ad
meliora debuerūt extimare.
Hi frequēter laudātur in
ecclā post mortē. et beati
m his quę nō ꝓbabiliter fer
rant publice siue a sucs
soribz siue a pplis pdicant.
Et hoc itaq vanū est. Qui
enī nō vt egerūt sic audiūt.
nec statim corripiūtur in
pctō suo (neq; quippe audet
accusare maiorē. ꝓpterea
quasi sancti et beati et in
ceptis dū ambulātes au
gent pctā pctis. Difficilis
est accusatio in epm. Etsi
enī peccauit nō credit. etsi
cōuictus fuerit nō punit.
Quia pctōr fiat malū
centies et elongatur ei. Et
hoc cognosco ego q erit bo
nū timētibz deū. qui time
bāt a facie eius. Et eo q
peccāti pluimū. hoc quippe
sigt centies dat deus locum
penitētię. et nō eī statī pu
nit in celere. sz expectat vt con
uertat ab iniq̄tate sua. ego
intelligo. q̄ benignus et miseri
cors sup eos futurus sit deus
q timōrē ei et ad vocē
illius cōtremuerūt. Hymna
eus huc locū ita trāstulit.
Peccās ei malo mortuo ē lon
gęua nimietate cōcessa. ei por
ro ego seo quia erit bn timē

tibz a facie deum q timuerit
a facie eius. Bonū vero nō
erit impio/ siquidem tempe.
quia nō timuit faciē dei.
Et qua manifestū ē qd iste
trāstulit. hoc dicēdū ē q ver
bū hebraicū maach qd lxx
ex tuē trāstulerūt et nos cen
nes possum? aquila z symma
chus et theodocion mortuus
est mpīatus sc̄. vel sic. q pēsa
uit et scīat malū mortu? ē.
In eo enī q peccauit mortu?
statim est. Di autē uīx lxx
mpīes p eo q mortuus est
legerim? ex tuē uīx quosdā
hic erit sensus. Pctōr nō tuē
pmū peccat qñ videtur fi
re pēm. s iā ante peccauit.
Alienati sūt enī pctōres a vul
va erruerūt a ventre. Et
querūt hoc qd sequit. loqui
sūt falsa quo possit expon
Simplex ei intelligētia habē
consequētia nō videtur pmu
los pctōres statī vt de vulva
erti sc̄ medacui loqui. Et
bonū nō sit impio. et nō pro
loget dies. s quasi vmbra q
nō timet a facie dei. Impū
tatur male his q nō habent
timorē dei. et optat ne diu
differātur a pena. s statim
morte sūbtracti crucient? rea
piant quos merētur. Sile
qd et apls loquit. Otinam
pūdātur q vos cōturbāt. Et
alibi. Alexāder eramus mul

ta mala mihi ondit. reddet
illi dns scdm opa eius. Que
quō clemēter dicta sc̄ inquirē
dū est. Hec iuxta sensus he
braicū veritatē. Di vero qb
lxx mpīes sequutur. q qsi
ab alio sensu incipiētes dixe
rūt. et ego cognosco qa erit
bonū timētibz dm vt timeāt
a facie eius. et bonū nō erit
impio. et nō plōgauit dies
in vmbra. q nō est timens
a facie dei. hoc potuit dicere.
fiant quidē et illa de quibz
paulo ante tractauit. ego
tñ manifestissime cognosco. qa
erit bn hīs q timet a facie
dei. hoc potuit dici. fient quidem
et illa. vult? autē dns simp
fingētes mala. et impio nō
erit bn. nō erit enī timet a
facie dei. et nō plōgabit dies
in vmbra. hoc ē dies vite sue.
qui quasi vmbra vanēbz
sūt. nō qp hi q multo vanūt
tpe plōgāt dies suos. s qui
grandes eos faciāt bonorū
opū magnitudine. Unde et
iacob qī pctōrē se confitens
ait. Pauci et mali dies mei.
Et in ps cōfitens. dies mēt
mei sicut vmbra declinati
sūt et ego sicut fenū aruī. nō
qp lōgam vitā quesierit in
pēnti in quo ōne qd vanum?
breue et vmbra ē. et magis:
In imagine enī pābulat
homo. s qp de futuro timeat

ne longitudo vite ipsius vbi
est vera vita inuenitur. Est
vanitas que fit sup terram.
quia sunt iusti ad quos perue
niunt quasi facta impiorum.
et sunt impii ad quos perueniunt
quasi facta iustorum. Dixi q
et hoc vanitas est. Intuere
tas vanitates que in mundo va
cuo semitur euentu et hoc ita
deprehendi q iustis ea frequen
aduenunt que impios aduenire
debuerant. et impij tam sedulat
in hoc mundo degunt vt eos pu
tes esse iustissimos. Dabit euã
gelium exemplum diuitis purpu
rati et pauperis lazari. Septu
agesimus ps de hac re
disputat. cur iustis interdum
mala et impijs eueniat bona
pro eo aut q nos possumus
est vanitas que fit sup terrã.
symmachus absolute transtulit di
cens. Est difficile cognitu qd
fit sup terrã. Hebraica iustos
quibz eueniat mala et impios
quibz accidat opa iustorum. filu
os aaron murmurant et manas
sen. q illi sacrificantes pierit.
et iste pro tanta mala et impie
tate in ipsorum restituit sit.
Et laudaui ego letitiam.
quia non est bonum homi sub
sole nisi comedere et bibere. et le
tari. et ipm egredietur cum
eo de labore suo. diebz vite sue
quos dedit ei deus sub sole.
Hoc plenius sup murmu

ra sum. et nunc scriptum
luceat breue et cito finiendã pre
ferre eum vestendi et bibendi
voluptate angustijs seculi.
et in his que inque fieri vi
dentur in mundo q solum hoc
homo de suo labore habere
videatur. si vel modico fruã
tur refrigerio. Veruntamen
plurimo iejunantes esurientes si
tientes atqz lugentes qbus bonis
dns in euangelio vocat. si sic
accipitur vt septem epulis
epbanut. Et nbis vtaqz et
potui spualiter accipiam.
et sup eos letitiam qua in la
bore vite nre vix possimus
inuenire. Cum autem hec ita
sentienda sint vt diximus.
demonstrat sequens versiculus
in quo ait. Dedi cor meum
vt viderem sapientiam et occu
pationes. q occupantur filij homis
sup terram diebz et diebz ac
noctibz in scripturarum medi
tatione versentur. ita vt ple
rumqz p inuestigatione veri ab
oculis somnus aufugiat. Qua
propter dedi cor meum vt cognos
cerem sapientiam et videre occu
pationem que facta est super
terram. quia et in die et in
nocte somnus in oculis suis
non est. Videns et vidi opa
dei quia non poterat homo
inuenire opus qd factum est sub
sole in quo laborauit homo
vt quereret et non inueniret

potestates de quo scptum est
Sānitate bellū. Iuret robust⁹
ppīs tū viribz vincē non
valebit. Pfectus aūt m filijs
hom̄ et sapiēs viuētē panē
atq; cēlestem habē nō potūt
nisi p sapiāz cohortātē. venu
te comedite panes meos. Et
qm̄ st̄ diuitię de quibz aplūs
ait. diuites fieri m opibz bo
nis. et alibi. diuites facti es
tis m ōnī sermōe et ī omni
scīa: scīedū prudentē virū
has nō posse diuicias cōgre
gare. nisi eas a deo acceperit
cui⁹ ipse diuitię st̄. de quibz
et alibi scptū est. Redēptio
viri aīe ppē diuitię. Gratię
aūt nisi scīa cōmutata fuūt
et concessa a deo ēius etiā
tus vir eam nō potūt īuēīre.
Cōd et paulus scīs plus ī
quit oībz laborauu. nō aūt
ego. s gratia dī quę ē mecū.
Et iterū. Gratia eius ī me
nō fuit vacua. Et ad extre
mū nascitur ab homiē qm̄
temp⁹ aduēīet m quo vari
us cuētus et finis om̄ sub
sequat. Hęc f^m anagogen
Cętera vt simplici⁹ dissera
m⁹ epla ad tōnos huic lo
co cōgruit. quia nō volētis
neq; currētis. s miserētis dei
sit. Cōd aūt ait. Nō est sa
pientibz panis multorū co
tidie probatur exēplo. qui
nā sapiētissimus sit̄ necessarijs
indigent. Et nō est scīentibus
gratia. Videas enī m cūlia
impiissimos quosq; florē. et
quia nutrierūt frōtis auda
ciā. et volubilitatē līguę con
sentiū st̄. dū nō cogitāt quid
loquātur. prudētes se et eru
ditos arbitrātur. maxīē si
fauorē vulgi habuerīt q̄ ma
gis dictis leuorubz cōmouet².
et cōtrario eruditū virū la
tere m obscuro. pscutiones
pati. et nō solū m pplō grāz
nō habē. s inopia et egestate
tabescē. Hęc autē fiūt q̄ ītem
po statu feriūtur ōnia. et nō
est m pnīa meritorū vītribu
tio s m futuro. Et quidē nes
cit homo tempus suū. q̄si pis
ces q̄ retinētur m captione
pessima. sicut volucres quę
colligātur laqueo. simili⁹ co
rruēt filij hom̄i m tpe malo.
cū cecidit sup eos extimplo
Ja vt sup̄ dixim⁹ q̄ dum
nescīāt homiēs ita cis ā an
gustię veniāt ā meritis. Poe
ta secūm allegoriā scīedū reg
nū cēlorū simile eē sagenę
missę m mare. et cōtrario
habē sagenā hęreticos p quā
pisces capiāt ad meritū. Sa
gena eorū est sermo affabil⁹
blādū eloquiū. simulata ā
tractu leuitia. vestis hūilis
vītutū mutatio. Q̄z si cęperīt
de supioribz disputare. et in
sublime leuare os suū. et dei

altitudines quere. laqueū po
nūt in excelsis. ¶ Duō igitur vo
luures et pisces cito capiūt. sic
a talu sagena et ab istiusmōi
laqueo hēuri quoq; fraude deri
puūt: qñ multiplicata fiūt iniq
tas et refriguerit charitas mul
torū et signa facta fuerīt atq;
portēta. ita vt seducātur etiā
si fieri pt; electi. seducāt etiam
ecclāsticos quosq; viros. Et q̄
tomagis credis eos q̄ filij hom
appellant et st modicę fidei post
se cornue. ¶ Notādū etiā q̄ per
totū librū vbiūq; dicitur filij
hom in hebreo habet filij ho
mūs hoc est filij adā. et pene
oēs scīptura hoc idiomate plē
na. vniuersū genꝰ humanū a
dam filios vocās. Sed et hāc
vidi sapiētiā sub sole et mag
na est apud me. Ciuitas pua
et viri in ea pauci et venit
ad eam rex magnꝰ et circūde
dit eam. et edificauit aduſꝰ
eam machinā magnā. et i
ueuit in ea virū paupē et
sapiētem. et saluauit hic ci
uitatē sapiā sua. et homo nō
recordatus ē hoīs pauperis illi
us. ¶ Ego oēa mihi dicēti
bz et usui ab iuuēto amplꝰ
nihil habē. ego sapiētiā etiā
in hoc maximā cōprobaui.
q̄ crebro euenit vt pua sit ami
tas. et hīmatores in ea pauci
et inuabili hostiū cingātur
exercitu et obsidione et fame

plius mitius necetur et repē
te cōtra oīm suspitioz inimi
ci virū humilē. et paupē.
qui hz sapiētiā. et cuētis di
uitibz magnis potētibz et
supbis in periculo positis et
ad obsidionē pauētibz cogi
tat et inquirit et iuenit quō
de malis eruat cīuitatē. Et ē
ingratus hoīm obliuio. postq;
fuerīt liberata et soluta cap
tiuitas et reddita patrię li
bertas nemo memīt sapiē
tis illius pauperis nemo refert
grās pro salute. ꝟ ōnes ho
norāt diuites q̄ in periculo
nihil subuenīre potuerūt. ¶
Liter. Hebręus ita huīc locō
interpretatus est. Ciuitas pua
homo ē q̄ etiā apd phos mi
nor inūd vocatur. et viri i
ea pauci mēbra de quibz ho
mo ipse cōtexitur. Cui autē
venerit adiusus eam rex nig
nus diabol⁹ et quęsierit locū
p quē possit irrūpē. inuēitur
in ea humilis et sapiēs et q̄
ta cogitatio interioris hoīs
et seruat vrbē quę obsessa
ab hostibz angebatur. Cuiq;
homo de periculo siue pscuti
onis siue angustiarū siue
tumultuūq; aduersę rei. atq;
peti sint ereptus. homo ille
exterioz qui inimicus ē illius
pauperis hoīs et sapiētis non
recordatur interioris homi
nis subdit se cōsiliis eius. sed

ursus sua fruitur libertate
aliter. Qua cunctas et viri
m ea pauci ad cōpationē
totus mūdi ecclā est aduer
sus quā sepe cōsurgit rex
magn⁹ diabolus nō q̄ mag
nus sit ꝙ quo magnū se esse
iactitet. et circūdat eā obsidi
one sine psecutoīb. sine alio
angustiarū gn̄e. et inuēit ī ea
virū paupem et sapiētem
dn̄m nr̄m ih̄m xp̄m. qui p
nobis paup factus est et est
ipse sapiā. et ille vir paup
liberat vrbē m sapiā sua.
Quonēs vidm⁹ sedētē leonē
m msidijs cū duūtibz. hoc ē
cū senatorubz et pncipib⁹ hu
ius seculi et aduersū ecclāz
molientē paupis istius sa
piēcia cotruisse. Cunq̄ pau
p hic venerit et vrbs pca fu
erit reddita vir aliq̄s ei⁹ me
mīt vir aliq̄s illius māda
ta cōsiderat. sed totos se luxu
rie et voluptatibz tradētes
quērūt diuitias que ī neces
sitate nō liberāt. Et dixi ego.
melior sapiā sup fortitudīe
et sapia paupis que despta
est. et vba eius q̄ nō st audi
ta. Quāq̄ null⁹ memine
rit sapiētis illi⁹ paupis cū
leta st oīa. ꝙ vnūsq̄sq̄ potentiā
et diuitias admiretur. ego
tn̄ sedm ōnes sup̄ mīpīatio
nes magis honoro cōtēptam
sapiētiā et verba que nullus
audire dignatur. Verba sapi
entiū m q̄ete plus audiūtur
q̄ clamor pncipum habētis m
stultis. Quēadmodū m ecclīs
videris clamatorē et cū quo
dā leuitate ac venustate v̄
borū. exultare plausus. risum
exutē audiētes m affectum
letitie cōmutare. sīc ato signū ee
msipiētie tam eius q̄ loquit
q̄ eorū qui audiūt. Verba
quippe sapiētie m quiete et
moderato audiūtur silentio
Cui vero msipies ē q̄ius sit
potens et clamore sine suę
vocis sine ppli habeat atrla
mātes mt msipiētes loquit
Melior sapiētia sup vasa
belli. et peccans vn⁹ pdet bo
nitatē multā. Scit q̄ sa
piēcia pefert fortitudī et di
cit plus eam valē m prelijs
q̄ arma pugnātiū. Q si v
n⁹ msipiens fuit. q̄ pius et
nihil sit crebro tn̄ p illi⁹ stul
ticiā. opes magnas diuitias
q̄ subuerti. Cuia vero m
hebreo pt legi. et qui peccat
m vno pdet bonitatē multā
etiā sit sūdū ē q̄ ppt vnū
pctm multe iustitie retro pe
reant. et iuuē se virtutes se
qu. et qui vnā habuit ha
bē ōnes. et qui m vno pecca
uit cū oīb⁹ vicijs subiacē.
Muscē mortis polluūt oleū ca. x
cōpositoīb. Pciosa ē super
sapiētiā et gloriā stultica p

ua. Exemplū sapiens sen
sus dedit in quo aut q̄ unū
stultū multa bona posse sb̄
uerti. q̄ si malus mixtus sit
bonis cōtaminet pluimos
quō musce si moriātur in un
gēto pdant et odorē illius et
colorem. Et quia sepe talli
ditas est mixta sapiā et ha
bet malitia prudētiā preuplt
vt sapiētiā simplicē reqram⁹
mixtaq̄ sit cū inocētia colūba
rū. prudētes sim⁹ ad bonū sī
plices ad malū. Et est sens⁹
Cōuenit uso parū habere
simplicitatis et ꝓpt̄ numiā
patiētiā dū vltionē t̄ seruat
deo stultū videri q̄ statū se vi
dicātem sub velamēto prudē
cie et exercere malicā. Alit
Muscę que iuxta esaiā pin
cipatur ꝓ flumūs egypti p
duūt olei suauitatē in vnoq̄
credētū relinquētes īmūdiaq̄
sue odorē atq̄ vestigia. Ab
his muscis etiā princeps ap
pellatus ē demon beelzebub
q̄ mitꝑtat ad idolū muscarū
aut vix muscarū. a hīs mus
cas. ¶ Cor sapiētis in dexte
ra eius. et cor stulti in sinis
tra eius. q̄ et in via cū stul
tus ābulat cor eius mutat
et dicat oīb̄ insipiēs est. ¶ Et
in euāgelio pcipitur. vt nes
ciat sinistra qd̄ faciat dexte
ra sapiētis. et qñ prudēs
nō habem⁹ sinistrā genā pa
tiēti prebē q̄ alterā. Justus ei
sinistrā nō habz. q̄ totū i eo
dextrū est. Et cū ad iudican
dū dns venit agnū stabūt
a dextris. hedi vero a sinis
tris. Et in ꝓpha scribitur.
Dextemus vias nouit dns
que aut a sinistris st̄ pise
st̄. Qui ergo sapiēs est semp
de futuro seculo cogitat qd̄
ducit ad dexterā. q̄ vero insi
piens de pīti qd̄ positū est
in sinistra. Quę q̄dē secut⁹
idē phs et poeta ait Dexte
ra que magnū ditis sb̄ me
nia ducit. ac iter elisū nob
ac leua malorū. exercet pe
nas. et ad impia tartara
ducit. Firmiau⁹ q̄q̄ nr̄ in p̄
claro institutionū suarum
ope. y littere menūt. et de
dexteris ac sinistris. hoc est
de virtutibz ac viciis plenis
sime disputant. Per pute
m⁹ hunc sentētiole illud ei
cōtrariū in quo dicat. Ne de
clines in dextra neq̄ i sinis
tra. Hic enī dextra ps ꝓ bo
no accipitur. ibi vero nō tā
dextera q̄q̄ declinatio dextre
accusatur. Ne plus sapia
in⁹ q̄q̄ sapē nos necesse ē qā
virtutes in medio st̄ et nimi
etas ōnis in vicio est. Sequūs
aūt vsicul⁹ in quo aut. q̄ et
in via qua stultus ābulat
cor eius indiget et dicat oīb̄
insipiētia ē siue insipiens.

Siquidē etsi dixerit sapiēs se cognoscē nō poterit inuenire.
¶ Qui querit causas rationesq; rerū quare hoc vel illud factū sit et quare mūdus variis gubnetur euētibz. cur alius ceteris debilis alius videns nascatur et sanus hic pauptatem habeat ille diuitias. iste sit nobil' ille mgloriosus. nichil aliud pficit nisi in sua tm questiōe torqueri. et disputationē pro tormēto habē ner tm inuēire qd' querit. et cū se dixit cognouisse tūc ignorationis habere principiū. et m pfūdo errore versari. Subostendit tm esse causas rerū omnū et iusticiā. quare vnūqdq; sic fiat. sed m occulto eas latē et nō posse ab hominibz cōprehendi. Omē hoc dedi i cor de meo vt considerarē vnum
m.ix. sa. quia iusti et sapientes et opa eorū m manu domini Et quidē charitatē et quidē odiū non est cognoscēs homo. oia m facie eorū. Etiā huic loci symachꝰ manifeste mit ptatus est dicens. Oia hec statui m corde meo vt euē tilarē vniuersa. quia et iusti et sapientes et opa eorū i manu dei sūt. Et mslup nec; amicitias nec; inimicitias sit hō sed oīa corā eis incerta. ptrea q; oīb' eueniāt silia iusto et iniusto. porro hic sensus est. et ria dedi m hoc cor meū. et scire volui qō deus diligeret quos odisset. et inueniustorū quidē opa i manu di esse. et tamē vtrū amātur a deo an nō nūc eos scire nō posse. et ambiguū fluctuare vtrū ad pbationē sustineant que sustentant an ad supplicium. ¶ In futuro igitur scient et m vultu eorū st oīa id ē anīcredit eos tū de hac vita re cessarint noticia istius rei qr tūc est iudicū nūc certamē. Et quecūq; aduersa sustinet vtrū p amorē dei sustineat vt iob. an p odiū vt pluimi ptōres. nūc habetur incertū ¶ In ōnibz euētus vni⁹ iusto et impio bono et malo. mūdo et polluto sacrificāti et nō sacrificāti. Sic bonꝰ vt pcator. sic iurāb sicut iuramētū ti mēs. ¶ Ea que p se ner bona ner mala st. ꝙ a sapientibz se cula media nūcupātur quia equaliter et iustis euenūt et iniustis. simplices ꝙsq; con turbāt aut ita eueniant. et ppterea nō putāt esse iudicū cū oīm rerū in futuro discē mē sit. et hic confusa sit oia Qui autē aut euētus vnus iusto et impio. siue angus tiarū siue mortis significat euentū. et idcirco ner charitatē dei eos m se nosse. ner

odiū. Sacrificans ꝫ et nō sacri
ficans ita q̄ cōtrario enūata
sūt spūaliter accipieda sc̄ sīdm
illud. Sacrificiū deo spūs contri
bulatus. ¶ Hoc est pessimū in
oīe quod factū est sub sole. q̄
eūctus vnus oīb; et cor filioꝝ
hoīm repletū est malicia. et
erroꝛes in corde eoꝝ in vita
sua. et post hec ad mortuos de
ducūtur. Quis quis ē q̄ cōtra
in ōnes viuētes. ¶ Et hoc ap
tius more suo mīp̄tatus est sy
mach⁹ dicens. Ꝫ et cor filioꝝ
hoīm repletur malicia et pua
tate. iuxta cor eoꝝ vita sua.
nouissima aūt eoꝝ venūt
ad mortem. Quis ei p̄t m se
ipsemū pseuerare viues. Eū
dem aūt sensū scptura repetit.
de quo paulo ante tractauim⁹
q̄ nō oīa ęqualit̄ veniāt vni
uersis. et nullo sit m bonis
sustinendis malisue discretio
vel certe ęquali morte de hac
seculo sb̄trahaī. nihilomi⁹
erroꝛibz et pūcitate et malicia
repleaī. et p⁹ hec ōnia subi
to rapiaī mterritu. nec vltra
possim⁹ cū viuētibz habe cō
sortiū. Vel certe sic. Cū tōes
angustię et iustos et iūstos p
muī. idcirco ad pcta homies
puocātur. Et mī p⁹ ōnes cona
tus quibz frustra nisi sc̄ dum
ignorāt ad mferna descēdūt
Est cōfidēcia qm̄ cūctis vi
uēs melior ē a leone mortuo
quia viuētes sciūt q̄ moriāt.
et mortui nesciūt aliq̄d ꝫ. et
non est eis āplius mercēs. In
oblionē enī venit memoria eoꝝ
Ꝫ et dilectio eoꝝ et odiū eoꝝ
et zelus eoꝝ iā periit. et ps
nō est eis adhuc m sclō m oī
qd̄ fit sub sole. ¶ Quia sup̄
dixerat cor filioꝝ hoīm iple
ri malicia et pūcitate et p⁹
hec ōnia morte finiri. nunc
cadē cōplet et repetit dones
viuūt homes posse eos iustos
fieri. post mortē vero nullā
boni opis occasionē dari. p⁹
cutor enī viues p̄t melior
esse iusto mortuo si voluerit
ad eius trāsire virtutes. Vel
certe ab eo q̄ se nūc m mali
cia potētia pūcitate iactā
bat et mortu⁹ fuit. melior
p̄t q̄uis paup esse vilissim⁹
Quare. Quia viuētes me
tu mortis possūt bona opa
pperare. mortui vero nihil
valent ad hoc adipiscē. qd̄ semd
seculū tulere de vita. et oblui
one inuoluta sūt oīa. iuxta
illud qd̄ m ps̄ scptū est. Ob
liuioni datus sū tanq̄ mor
tuus a corde. Ꝫ et dilectio
eoꝝ et odiū et emulatio et
ōne qd̄ in seculo habe potue
rūt hoc mortis finitur adue
tu. Nec iuste quippe iā pnt
agere nec penire nec virtu
tes adipiscē nec vicia. licet qui
dā cōtradicāt huic expositioī

assérentes etiã post mteitũ et trestẽ nos posse et detrestẽ: ¶ Et m eo qđ mũr aut. et pars non erit eis adhuc m seculo m õnu qđ fructũ est sub sole ita mtelligãt vt dicant cos m hoc seculo et sub hoc sole quẽ nos tetnum⁹ mullã habẽ cõioz. habẽ vero sub alio seculo de quo saluator ait: ¶ Ego nõ sũ de hoc mũdo. et sub sole iustitie et nõ excludi opinionẽ quẽ cõtendit, postq̃ de hoc seculo migrauerit⁹ et offendẽ posse creaturas rationales et pmẽtes. ¶ Aliter trestrebat hebreus vsiculũ istũ m quo dicitur melior ẽ canis viuẽs sup leone mortuo. ita ap̃ suos exponi. melior ẽ ẽ q̃ius mdoctũ et eum qui adhuc viuat et doceat. a pceptore pfecto q̃ iã mortuus sit. ¶ Verbi causa. vt canẽ mtelligẽt vnũquẽlibz de pluribz pceptorẽ. et leonẽ moyse ã aliũ quẽlibz ꝓphãtũ. ¶ Quia nob̃ hec ep expositio nõ placet ad maiora tẽdam⁹ et chananeã illã tu dictũ est. fides tua te saluam fecit canẽ uxẽ euãgeliũ esse dicam⁹. leonẽ veo mortuũ ar rationis ꝓtm. sicut balaam ꝓphãta dicit. ¶ Cur ꝓpls vt catulus leonis cõsurget et vt leo exultans. ¶ Canis ergo viuẽs nos sum⁹ ex nationibz. leo aũt mortuus uideorũ ꝓpls a dño delectus. ¶ Et melior ẽ ap̃ deũ iste canis viuẽs q̃ ille leo mortuus. ¶ Nos aũt viuentes agnoscam⁹ patrẽ et filiũ et spm scm. illi vero mortui nihil sciunt neq̃ expectãt aliq̃ promissionẽ atq̃ meretrẽ. ꝙ cõpleta est eorũ medua. neq̃ ipi meminerũt que scire debuerũt nec illorũ iã dns recordat. ¶ Dilexi quoq̃ qua aliqũ dm diligebãt perisse. et oduũ de quo aut dicter loq̃bãtur. nõne odientes te dñe odiui et sup ũimicos tuos tabescebã. ¶ Zelus eorũ quẽ phinees zelatus est et mathatie ire muerũt populares. ꝓspiauũ aũt et q̃ ps eorũ non ẽ ĩ seculo. ¶ Nõ enũ pnt dicẽ ps mea dns. ¶ Vade et m lętitia pane tuo comede et bibe ĩ corde bono vinũ tuũ qm̃ iam deo placuerũt opa tua. ¶ In õni tpe sint vestimenta tua mũda et oleũ de capite tuo non deficiat. vsq̃ ad eũ locũ ĩ quo aut sicut pisces q̃ tenẽtur m captioẽ pessimã. sicut volucres q̃ capiũtur m laqueo siliter capient filij homm̃ m tẽpore pessimo. cũ cecidit sup eos sbitus horror. ¶ Alĩq̃ de singul disputem⁹ breuit cõstrigẽda sũt õnia. vt appareat quo simil sensu dicant. ¶ Quia m supioi capitulo fuerat plo

cutū. q̄ postq̄ mortuu fuerīt
hoīes a corde vuētuū exīdāt
et ner dilōz m eo6 q̄s habe
at ner oduū sēm poetę. Nul
lū aī vutis certamē et aere
cassis. et quia sub sole nihil
vltra possint: nuc q̄ errore
huānū et cōsuetudmē qua
se ad fruēda huiꝰ seculi bona
īuitē hortātur mducit. Illpo
cutyatio estai fant more retho
rū et poetarū dicens. O homo
qua post mortē nihil est. et
mors ipa nihil est audi con
siluū meū. et dū vuus m hac
breui vita fruere voluptate
utere dapibz vmo. curas op
prime et intelligę q̄m a deo
tibi dnata sīt ad vtēdū. Cā
didis vestibz ornatus īcede.
vngēto spiret caput tuū. et
quęcūq̄ tibi placuīt fęmiā
rū. cuus grande cōplexu. et
vanā hanc et breuē vitā. va
na et breui volūtate pauire.
Nihil enī extra hęc habebis
āplius quo fruaris. et qd tū
q̄ te delectare pt festinꝰ car
pe ne pęat. Neq̄ ei fiuola
debes formidare tormēta: q̄
singulorū opū l' bonorū vl'
malorū apud īferos tibi red
dēda sit ratio. Nō ei est alı
qua m morte sapīa: nullꝰ
pꝰ dissolutiōz vitę huiꝰ sensꝰ
Et hęc mąt aliquis loquat
epicurus et aristippꝰ et stre
naici et cętere pecudes phōz

Ego autē meū diligēt ptrac
tans uenio nō vt qdā male
estimāt ōnia fortuitu gen.
et variā m rebz humanis
fortunā ludē. q̄ cūcta m udi
cio dei fieri. Neq̄ enī velox
pedibz suū habet cursū puta
re si currat ner fortis m suo
cōfidat robore. ner sapiēs di
uicias et opes estimet pru
dentia congregari. ner elo
quens et doctus p eloquētiā
et doctinā apꝰ pplm īuenire
posse gratiā. q̄ ōnia fiei deo
disponēte. et nisi ille cūcta
suo arbitrio regerent et edifi
cauit domū. m vanū labo
rāt qui edificant eā. Nisi
ille custodiret ciuitatē m
vanū vigilāt qui custodiūt
eam. Non est itaq̄ vt illi
putāt vnus euētus a meer
tus vitę huāne status. qa
qn nō estimāt rpētina mor
te sbducti. ad udiciū dei ve
nient. Et quō pisces hamo
capiūtur et retibz. et aues
p aerē libere laqueo dum
nescīt alligātur: sic hoīes
pro merito suo ad etna sup
plicia deducētur aī repēte
mors venit et udiciū ī eos
qui putabāt oīa meerto sta
tu volutari. Hęc iuxta eū
sensū quo breuiter volum
vnuisa cōphendē. Nuc āsi
nō ex alterius. q̄ ex sua pso
na loquat. mterpretāda sē

singula. ¶ Vade comede in letitia panē tuū. et bibe in corde bono vinū. quia opla cuerūt deo opa tua. ¶ Qua didicisti q̄ morte oīa finiū tur. et in iferno nō sit pūia ner aliqu ad vītutes tetur sus. dū ifto seculo es festina contende age pniāz. dū ha bes tempꝰ labora. libenter enī deus suscipit penitentē. Aliter et simpliciꝰ intellectuī pdest iuxta illud. Siue māducatis siue bibitis siue q̄d facitis. in noīe dnī facite. Et in alio loco. Cuī cōsilio vinū bibe. Nō enī habet veram letitiaī et cor bonū q̄ creaturis supꝫ modū abutit. Melius ē autē sic sentire. Cuiꝰ q̄ placuerūt opa coram deo neq̄q̄ potit mōdigē vero pane et vino qđ calcatuī ē de vinea soreth. Dato itaq̄ nobis p̄cepto qđ dicit desiderasti sapiāz. serua māda ta et dns tibi mīstrabit eā: seruenꝰ māndata et panē et vinū spitale īuenire poteri mꝰ. Qui autē māndata nō seruat. et in panis et vini abūdātia gloriat. dicit ei p̄ esaiā. Ne dicas etiā cog nosco eam. Neq̄ cognouisti neq̄ scis neq̄ a pncipio a pertut tibi aures. scio enī quia cōtēnēs cōtēnis. Porro qđ in lxx mīp̄ibz dicitur. Veni comede in letitia panē tuū. eius ecclāstis vox ē qui et in euāgelio loquit. Qui si tit veniat ad me et bibat. et in ꝓuerbijs. Venite q̄ come dite panes meos et bibite vi nū. In ōni tpe sint vestimē ta tua candida: et oleū de ca pite tuo nō desit. ¶ Habeto inquit corpꝰ mūdū et esto mu sericors. Vel ita. Non sit tps in quo cādida vestimēta nō habeas. Caue neq̄ pollutis vestibz mduaris. Plius quip pe pītor in vestibz fusas lux isse describitur. Tu autē idu ere lucē. et nō maledictionē quę sup uidā scripta ē. mdua tur maledicz sicut vestimēto Induē viscera mīę benigni tatis humilitatis. māsuetudis patiētię. et ai despoliatꝰ suis vetere homiz ai actibz suis. induē nouo q̄ renouatur de die in diem. Qđ autē ait. et oleū nō de capite tuo nō de sit. scīēdū naturā hāt ee ola. vt et lumē alat et fessoruī sol uat labore. Est oleū spitale oleū exultationis de quo scribi tur. Propterea unxit te dꝰ deus tuus oleo exultationis pre pti cipibz tuis. Hoc oleo vultus noster hilarādus est. hoc ieiu nātis ungendū caput. quod petores habe nō pnt quibz dicitur. Nō est malagma i ponē neq̄ oleū neq̄ alligatu

tas. ¶habent enī oleū cōtrīū
qđ vir iustus detestatur dias
Oleū pctōris nō īpīguet ca
put meū. ¶hoc oleū hereticī
habent.et eo capuū deceptō
rū capita pfūdē. ¶ Vide vitā
cū muliere quā dilexisti oīb;
diebz vanitatis tuę quę dat;
st tibi sub sole.oīb; diebz va
nitatis tuę. quia hęc est pō
tua in vita et in labore q̄
tu laboras sub sole. ¶Sapi
entiā sequē et scīaz et hanc
tibi in cōiugiū copula. de
qua in puerbijs dicitur. A
ma illā et seruabit te. āplex
are eam et circūdabit te. Di
es autē vanitatis dies huiꝰ
seculi neq̄ signū. de quo et
aplūs non tacet. Qđ āt ait:
vide vitā cū muliere quā
dilexisti ambigue dictū est.
Huic vide vitā et cōtēplare
vitā. et ipse et vxor tua teni.
Nō enī potūs sine tali vxore
solus vidē vitā. Huic utriq;
considera. et vide. et vitā et
mulierē diebz vanitatis tuę.
Et pulchre prempit vt ī diebz
vanitatis nīę. veā vitā cū
sapiā vxore quęramꝰ. Hęc ei
pō nra est. et hic laborus fruc
tus. si in hac vita vmbratili
et veā vitā iuenire valea
mus. ¶ O mina quę īuēit ma
nꝰ tua vt facias virtute tua
fac. quia nō est opus et cogi
tatio et scīa et sapiā in īfer
no. quo tu vadis illuc. ¶ Hęc
qđcūq; nūc potes. et labora.
quia cū ad inferna descende
ris. locus nō erit pnię. Hinc
qđ simule et a saluatore pā
pitur. ¶ Opamū dū dies ē. ve
niet nox qū nemo pt opa
ri. Qđ aūt ait. in inferno
quo tu vadis illuc. nota vt
samuelē q̄ vere ī inferno
credas fuisse. et ante aduētū
xpī q̄ūs sanctos ōnes īferni
lege detentos. Porro q̄ sancti
post rsurrctiōz xpī nequaq̄
teneātur in īferno testatur
aplūs dicēs. ¶ Melius ē dissol
ui et esse cū xpō. Qui aūt
cū xpō est vtiq; nō tenetur
in īferno. ¶ Conuerti me et
vidi sub sole qm̄ nō est ve
locū cursus nec fortiū plū.
nec sapiētiū panis. nec pru
dentiū diuitię nec scientiū
gratia. Qm̄ tēpꝰ et casus
occurrit oīb; his. ¶ Qui vī
tus est cōpedib; ferreis et ḡ
uib; plūbi nexib; pgrauā
tur. nūqtis enī sedet super
talētū plūbeū. et ī pō logit
quasi onꝰ graue ḡuatę sur
sup me. nō est aptus ad cur
sum illū de quo dicit. Cur
sū cōsūmaui: fidē seruaui.
Qui aūt leuis ē et aīa eiꝰ
nō aggūatur. et nubilomꝰ
et ipe absq̄ aduitore dō ad
talēa nō pt puenīe. si et cū
plūs fuit aduersus cōtrias

et quedã verboꝝ mãſtãtia
dñi nõ manet m ſmã ſ̃ pu
tat m multiplicatiõe ſymo
nĩ effugẽ ſe poſſe petratũ
Cũ enĩ nec p̃itoꝝ memi
nerit nec futura cognoſcat
et m ignorãtia et tenebris
voluetur falſã ſibi ſciam
ip̃romittes. m eo doctũ. m
eo ſe putat eſſe ſapiẽtẽ. ſi
verba multiplicet. p̃ hoc
et de hereticis accipi q̃ pru
dentũ virorũ dicta nõ cõ
puĩt. ſ̃ ſe ad diſputatiões
võtarias p̃parãtes. et im
tuĩ et fimẽ loquẽdi vani
tate ⁊ tumultu errore cõ
uoluũt. et cũ nihil ſciant
loquũt plura q̃ nõ no
uĩt. Labor ſtultoꝝ affli
get eos q̃ neſciũt ire m
ciuitatẽ. ¶ Cũ ſupioribꝫ
etiã hos iunge verſiculos.
aut gñaliter de omnibꝫ ſtul
tis q̃ ignorãt deũ. ã ſpecia
liter de hereticis diſputãtes
lege platonẽ. ariſtotelis e
nolue vſuras. zenonẽ et
carneadem diligẽtius itu
ere: et p̃babis verũ eſſe q̃d
dicitur. Labor ſtultoꝝ affli
get eos. Veritatẽ quidẽ illi
õni ſtudio q̃ſierũt. ſ̃ q̃a
nõ habuerũt ducẽ et p̃ceu
ũ itineris. et humanis ſenſi
bꝫ rati ſũt cõp̃hendẽ ſe poſſe
ſapiãz. ad ciuitatẽ mãne
puenerũt. De qua in p̃ō
dicitur. Dñe m ciuitate tua
magnificẽ ip̃oꝝ ad nihilũ
diſſipabis. Oẽs ei vmbras
et diuerſas imagines atq;
p̃ſonas quas ſibi m variis
dogmatibꝫ induerũt. m vi
be ſua dñs diſſipabit. De
qua et alibi ſcribit. ¶ Fluuius
impet⁹ lętificat ciuitatẽ dei
Et m ecclãgelio. ¶ Nõ p̃t ab
ſcondi ciuitas ſup montẽ
poſita. Et m eſaia. Ego ci
uitas firma. ciuitas q̃e
oppugnat. Diquidẽ hanc
veritatis et ſapiẽ ciuitatẽ
cũ firma ſit et robuſta. oẽs
et ſapiẽtes ſeculi et hereti
ci impugnare conãtur. Et q̃d
de p̃phis diximꝰ. hoc idem
etiã de hereticis ſentiendũ.
q̃ fruſtra laborẽt et affli
gãtur m ſtudio ſc̃ipturarũ
cũ ambulẽt m deſerto et ci
uitatẽ inuenire nõ valeant
De quoꝝ errore et pſalmiſ
ta cõmeõrat dicẽs. Erraue
runt m deſerto et maquoſa.
viã ciuitatis et habitatiõis
eius nõ inuenerũt. ¶ Ve tibi
terra cuiꝰ rex adoleſcẽs. et
p̃ncipes tui mane comedũt. Beata tra cuiꝰ rex fi
luus ingenuoꝝ. et p̃ncipes
in tpe comedũt: i fortitudi
ne et nõ in cõfuſione. ¶ Vi
detur quidẽ ip̃robare inue
nũ p̃ncipatũ. et luxurio
ſos iudices cõdẽnare. q̃ i al

tero ꝑ etatem sit ifirma sa
pcia. m alijs etiã matu
ra ętas deluijs eneruetur
et cõtrario probare pña
pẽ bonis moribz et liberã
liter mstitutiõ et eos iudi
ces pdicare. q nequaq̃ vo
luptatẽ negocijs ciuilib pfe
rant. ꝫ post multũ laborẽ
et admistratiõz rei publicę
cibũ capẽ q̃ necessitate co
guntur. Verũ mihi sancta
tuus quid latẽ videtur m
lrã q̃ iuuenes dicãtur m
scptura q̃ a veteri auctẽ
desistũt et cana pntiũ pre
cepta cõtẽnũt. qui neglẽ
mãdato dei cupiũt statu
ere traditiões hom̃. De
quibz et m eade esaia ista
hdi dns cõminatur eo q̃
noluit aquas siloe que
vadũt cũ silentio. et vetẽs
pisinas euertit. eligẽs sibi
fluẽta samarię i gurgites
damasci. Et dabo inquit
iuuenes pncipes eoz. et il
lusores dnãbũtur eis. Lege
daniel et vetustũ dierũ m
uenies deũ. Lege apocalipsi
iohãnis. et caput saluato
ris cãdidũ vt nive et quasi
lanã albã reperies. Jeremi
as ꝫ q̃ sapiẽs erat. i cunc
eius i sapia ꝑputabãt ꝓphi
beri iuuenẽ esse se dicẽ. De
ergo trę cui rex ẽ diabolus.
q̃ semp rerũ nouarũ cupid
etiam absalõ adiũsũ pntẽ
rebellat qui iudices et pn
cipes eos hz q̃ amãt hui
seculi voluptates. q̃ añę
dies mortis adueniat dicũt
Mãducem et bibamus
cras enim moriem. Contra.
beata terra cuius rex
xpũs est filius ingenuorũ
de abraha et isaac et iacob
ꝓphaz ꝫ et sanctorũ omm sur
pe descendẽs quibz petri nõ
fuit dnãtiõ. et ob id vere
fuerũt liberi. ex quibz na
ta est vgo liberior sca ma
ria nullũ hmõi fructẽ nul
lũ germẽ ex latẽ. ꝫ totus
fructus eius erupit i florẽ
loquẽte dnõ m cãtico cãti
corũ. Ego flos cãpi et liliũ
cõvalliũ. Pncipes ꝫ eius
st' apli et sancti qui regem
hñt filiũ ingenuoz filiũ
libere. nõ de ancilla agnr
ꝫ de sanę libertate gñatiõ.
Rex comedũt mane n[r] ve
lociter nõ cũ querũt i pñti
scło voluptatẽ. ꝫ tpe suo mã
ducabũt cũ ꝛtributiois tps
aduenit. et mãducabũt i
fortitudiẽ et nõ m cõfusioẽ
Dẽ bonũ pñtis seculi cõfu
sio est. futuri ꝓpetua fortitudo. Tale quid et i esaia
dicitur. Ecce qui seruiunt
mihi mãducabũt vos aũt
esurietis. Et iterũ. Ecce q̃
seruiũt mihi letabũtur.

vos aut̃ pudebitis In
pigritia hũiliabit̃ contig
natio. et m ifirmitate ma
nuũ stillabit dom̃ // Do
m̃ q nr̃a q̃ c̃ statu ho
mĩs erecta est. et habitatio
qua habem̃ m celis. si pi
gri sum̃ et ad bona opa
tardiores hũiliabit̃. et oĩs
cõtignatio q̃ debet cul
mẽ portare sublime. ad ter
ra corruẽs hĩtatorẽ suum
oppimet. Cuiꝰ auxiliũ ma
nuũ vtutũq torpuerit õ
nes desup tẽpestates q nõ
nymboꝝ ad nos turbo p
tũpet. Porro qd̃ m vno
homĩe mĩptati sum̃ me
lius pt̃ sup ecclaz accipi.
q p negligentiã pnãpiũ
oĩs eius corruat altitudo.
et ibi vitiorũ illecebre sit
vbi tegmẽ putabat esse
vtutũ. In risu fractũ pa
nẽ et vmũ vt epulẽtur vi
uentes. et argẽto obedient
õnia. // Estimo ex superio
bz pendẽ qd̃ sequitur. In
pigritia eni et sedes ma
gistroꝝ hũiliari ecclaz et
culmẽ eius cõcidẽ. et tigna
pplu sup̃ exposium̃. Nunc
ergo de eisdẽ mgrĩs loqu
tur. Et quia iussus fuit ac
cusare eos aut tacerẽt q nõ
vterent mgrõꝝ offitio. et
epi et pbri m ecclã consti
tuti nõ laborarẽt i sermõe
et doctrina qd̃ et tytus cõmo
netur facẽ vt faciat et thi
motheo pcipitur ne gratiã
negligat quã p ipositionẽ
manũ accepat. ß m eo se q̃
timaret pbros et epos vt
salutaria accipnt et mul
tũ mlti
ptores honorẽ duplicẽ
quererẽt q laborãtbz i doc
trina et sermõe debetur.
Nunc ecõtrario accusat eos
qui loquũt quidẽ in ecclã
et docẽt pplos. ß ea docent
que pplm audire delectet
q petorẽ palpet m vitio.
et strepitus cõcitet audien
tiũ. Done qñ m ecclã las
ciuit oratio. et bñtudinẽ q
regna celoꝝ mlitudi pol
licetur videtur tibi i risũ
panẽ facẽ. et vmũ ad leti
tiã mistẽ vinẽtiũ. Due q
ipi qui docent diuicias et
cibos et opes p delectabilia
promissa cõquirãt. sine q et
clerici panẽ q̃ panis lugẽtiũ
est et nõ tridentiũ. bti quip
pe lugẽtes qm ipi ridebũt.
m letitia gaudioq cõsti
tũt. Qd̃ aut sequit. pecu
nie vel argento obedict oĩa.
dupliciter est accipiẽdũ. vel
ipos doctores postq adula
tioe ditati st̃ regnũ i pplos
exercẽ vel certe q̃a argẽtũ
p sermone semp accipitur.
eloquia ei dñi eloq̃a casta
argentũ igne examinatum

ꝓbatū terrę purgatū ſeptu
plū. hoc aſſeuerat q̄ doc̄ꝫ
tię et vborū ſit fronde cōpo
ſita facile vulgus ꝛedat ig
nobile. Aliter. Qui habēt
apud ſe ſponſū et ꝓterea
lugē et ieunaē ꝓhibent
m riſū facuīt panē. a quo
riſu et iſaac nomē accepit
et m letitia vuctuū vmū
ꝓparāt. Omnis iſta q̄ vir
factus. qui vt xp̄us p̄cepit
mḡr eccl̄ę ſt m riſu et m lę
tiaa panē facit et vmi po
tula mīſtrat m gaudio. Ar
gentū q̄ cui obeduīt omnia
quīq̄ illa de euāgelio et du
o et vnū p̄ſſamulię ſt ta
lenta et decē minas que ſer
uis m negociatioē ꝛeddīt.
In mēte tua regi ne de
trahas et in ſecreto cubicu
li tui ne maledixeris diui
ti. quia volucres cęli porta
būt vocē et habētes pēnas
āuūciaabūt verbū. Et ſim
plex p̄cepti edificat audiē
tes ne m ira et furore ſupata
m maledēm et m detractio
nē regū et pīncipū p̄uīpa
m?. qua cōtra ſpē miterdū
cuenit vt his quibz male
dixm? nūciet̄ et īnutilem
piculū īmodēatione lingę
Ad aūt aut aues cęli auſe
rēt vocē et hūtas pēnas ad
nūciaabūt verbū hypbolice
intelligēdū. quō ſolem? dice

etiā ipōs pietes quibz con
ſtys loquim̄. quę audierit
nō ꝛelaturos. ꝛz melius eſt
ſic audire p̄cepti vt ſua
m? nobis eſſe mādati nō
ſolū cōtra xp̄m nihil tenē
loquēdū. veruīetiā m ar
chanis cordis q̄n varijs
tribulatioibz coartam nihil
blaſphemū nihilq̄ impiū
ſentiēdū ſit. Et quia dilēdę
quā xp̄o exhibem? debem?
et p̄rimo. diligēs quippe do
minū deū tuū. et p̄rimum
tuū ſicut teipm. etiā hor
uibetur ne poſt regē de fac
tis q̄ facile detraham? et
eos quos videm? ſuā ſapi
entia vīutibusq̄ ditatos
lingue mordacitate vdam?
quia āgeli qui tibi aſſiſtūt
et ſt āmīſtratorij ſpūs. et i
zacharia loquūt. circuim?
terrā. et ecce oīs tra habita
tur et ſilet. admīſtat auui
tuā vba et cogitatioēs ad
cęlū ꝓferāt. et qd̄ clā cogi
tamus dei ſciam nō latē.
Mitte panē tuū ſup fa
ciem aque. quia i multi
tudiē dierū īuenies eum.
Ad elemoſinā exhorta
tur. q̄ oīi petenti dandū
ſit. et indiſcrete faciēdū bn̄
Duo enī qui ſup irrigua
ſeminat fructū ſemetis ꝙ
pectat. ita qui largit egen
tibz nō granū ſemis ſz ip

ca. xj.

sium panem ferit. Senore q̄
dam multiplicatiõ illi⁹ pre
volans et tã dies iudicij ve
nerit multo ampli⁹ q̄ dede
rit reputatis. Aliter. In q̄
cũq; homiẽ aquã illã vi
deris de qua dicitur. Fluũa
de ventre eius fluẽt aque
viue. ne te pigeat panẽ ſa
pientie panẽ rationabilẽ
panẽ prestare sermoib⁹. Si
enĩ hoc frequẽter feceris m
uenies te nõ cassũ detinax
ieasse semẽte. Tale q̄d et m
ysaia dictũ puto: Beatus
q̄ seminãt sup aquã vbi
bos et asin⁹ calcãt. q̄ ille
mgr̃ beatitudiẽ dign⁹ ha
beatur q̄ sup utriguũ per
tuis seminãt audientiũ tã
de iudeis q̄ ex gentib⁹ pplo
congregato. Da ptes septẽ
equidẽ et octo. quia nõ scis
quid futurũ sit malũ sup
terrã. Et m ezechiele sep
te gradus ad templi legit
octo
ascensus. Et pt hic tonore
dare aĩ illo p6 exõ
quidẽ graduũ qui psalmi
st̃ p quos pmuĩ erudim̃ m
lege. et septenario nũo ex
pleto postea p octoadẽ ad
euãgelii ascendam⁹. Preci
pitur ergo vt m vtriusq; tes
tamẽtũ mstrumẽtũ viddi
cet tã veteris q̄ nouũ pari
veneratiõe credam⁹. Iudei
dederũt ptes septẽ credentes
m salbato. Q nõ dederũt octo
resurrectionẽ diei dnĩce dene
gantes. Contrario heretici
marcion et manichẽus et
ones qui veterẽ legem rabi
do ore laniãt dant ptes octo
suscipiẽtes euãgeliũ. Q eandẽ
septenario nũo nõ tribuũt
legem veterẽ respuẽtes. Nos
igitur vtriusq; mstrumẽto cre
dam⁹. Nõ enĩ possum⁹ dig
nos cruciatus dignãq; pe
nã tã nũt mẽte cõphendere
que reposita ẽ his q̄ versan
tur m terra iudeis atq; he
retics e duobz altera dene
gãtibz. Hebrei ita huĩ lo
cũ intelligũt. et salbatũ
et circũcisionẽ scinia ne for
te si hoc nõ feceris mopiã
tũ tibi supueniat malum.
Si repletẽ fuerit nubes:
hymbres sup terrã effident
et si ceciderit lignũ ad austrũ
aut ad aquilonẽ: in loco v
bi ceciderit lignũ ibi erit.
Hec ita mãdata que tibi
supius st̃ p̃cepta. vt nubes
sup te effundat hymbrẽ suũ.
obuiãq; enĩ tibi loci ppara
ueris futuraq; sedẽ siue ad
austrũ siue ad boream. ibi aĩ
morituus fueris pmanebis
Aliter. Ppter supra dixim⁹
mitte panẽ tuũ sup facie
aquaꝝ et õni petenti te tribu
e. quia et nubes aĩ pleng
fuerũt diuicias suas morta

ubz largũtur. Et tu quasi lignũ q̃nus longeu⁹ sis non eris m̃ petuũ. ℔ subita vt ventorũ ita mortis tẽpestate subuersus vbiũq; tendis ibi mãnebis. ligit p̃manebis. siue rigidũ et truc̃ siue clemẽtẽ et mseworde vltm tempꝰ ĩuenit. Aliter. Dicit m psalmo ad dm. Veritas tua vsq; ad nubes. et m esaia petenti deus vmeq; cõminatur. Mãdabo nubibz ne pluãt sup eam hȳbrem Nubes igitur sc̃ pphetę et oĩs vir sanctus. q̃ ai plures m corde suo cõgregauit discaplmas. tuũ valebit p̃cepta pluere doctrinarũ et dice Expectetur sicut pluuia sermo meus. et effudãt sup terrã hymbrẽ ad quã dictũ est. Audiat tra verba oris mei. Qđ aũt sequit et si ceciderit lignũ ad austrũ aut ad aquilonẽ. m loco vbi ceciderit ibi erit. illud de abacuk sumamꝰ exẽplũ ĩ quo scribitur. deus de theman veniet qđ alij mtp̃tes ediderũt. deus ab austro veniet. Quãtũ ergo estimo sẽp m bonã ptem auster accipitur. Vnde et m cãtico cãticorũ dicitur. Exurge aq̃lo. hoc ẽ recede et abi. et veni auster. Lignũ igitur qđ m hac vita corruerit et cõ ditione mõlitatis fuit ĩ ĩ tri sui. aut perrauit ante dum staret et m horez ptę postea ponitur. aut si dignꝰ austro fructus attulit. m plagã tacebit australi. nc est aliqđ lignũ qđ nõ aut ad aquilonẽ sit ã ad austrũ. Hoc idem sigt et illud qđ scriptũ est. Dicã aq̃loi addur. et affricũ noli phibere. Nũq; enĩ austro ab orientali vento p̃cipitur vt adducãt. quia apꝰ alias plagas esse eos oportet. et ep ad orientem et ad austrũ postea deducãtur. Aquilo igitur ad austrũ ducit ad ducit et affricus ad orientem hȳitatores suos. Nec eĩ possiũt proficere. si m pusillis sedibz pseuerẽt Qui obseruat ventũ nõ seminat. et q̃ aspicit nubes nõ metet. Qui cõsiderat ciu bene faciat et nõ õi petenti se trabut. sepe pretexit cum q̃ metetur actu pere. Aliter. Qui tm̃ eo tpe verbũ dei pdicat. quo ꝑplius libenter auscultat et serẽda aspirat aura tranquilus. sator negligẽs ignauꝰ agricola est. Istis enĩ psperis dũ nescimus aduersa consurgũt. ℔ opportune importune suo tenore dei sermo est pdicandꝰ

hic sensus est. Stultus ut
ipse peccat sperat oēs pec
tos similit: atq; ex suo mge
nio vniuſos iudicat. Denu
q; symachꝰ ita mīpīat ꝰ est.
Sedet in via stultus cū ā
bulat ipē mſipies suspican
tur de oībz quia stulti sūt.
lxx vero aliꝰ fece sensū q;
dicerent ōnia quę mſipi
ens cogitat esse vanissima.
Si spūs pōtātē hītis as
cenderit sup te. locū tuū ne
dimiseris. quia sanitas re
quiescere facit pcā magna
Primapē mūdi istius
et rectorē tēbraꝝ. et opā
tē in filys diffidētię cuꝰ et
aplis meminit. nūc scīptura
sigt. Si mi cor nostrum
ascēdit. et animꝰ malę co
gitationis vulnꝰ accepit. nō
debemꝰ locū vltra tribuē.
ſ pugnare cōtra cogitatiōz
pessimā et liberare nos a
pcō maxiō. ne scilicz cogi
tationē ope cōpleamꝰ. Aliud
aliud ē cogitatioē aliud ope
rare. De quo grādi pec
cato et in pō scribit. Si mei
nō fuerīt dnātes tui imatu
ratus eo et emūdabor a
delicto maxiō. Symachus
vbū hebraicū mareth. qđ
oēs locmor —— hoc ē sani
tatē vel curatiōz similiter
trāstulerūt mīpīatus ad
sensū ē et ait. Si spūs pō
tapis ascendit tibi de loco tuo
ne descendas. quia pudicicia
cōpīmit pcā magna. Id ē
si titillauit diabolꝰ mentē
tuā. et te ad libidinē conci
tauit. ne sequaris cogitati
onē pessimā et blādientē
voluptatē. ſ sta fortis ꝛ ri
gidus et frigore castitatis
flāmā voluptatis extingue
Hebreus in hoc loco tale nes
cio quid suspicatus ē. Si
aliquā in mūdo acceperis
dignitatē et ordinātus fuis
maior in pplis. noli rdim
quę pōra opa tua. et anti
quarū vtutū ne memineris
obliuiſci. laboręq; pristinū
nō habē. quia pcōrū tuoꝝ
remediū ex cōuersatioē bona
nascitur et nō ex supflua et
tumēti dignitate Est ma
lū qđ vidi sub sole quasi ig
norātia egredięs a facie po
tentis. dari stultū in subli
mitatibz magnis. et diuites
in humili sedentes. Vidi ser
uos in equis et prīcipes ā
bulātes qi seruos sup terrā.
Pro eo qđ nos posuimꝰ
quasi ignorātia egrediens
a facie potētis. aquila et
theodocion et lxx mīpīati st
quasi nō spōtaneū. id est
acatoycion a facie pncipis.
Cui subnectēs symachꝰ ait.
positū stultū in sublimita
te magna. diuites aūt sedē

huiles. Et hac ergo miscta
tem se in seculo pspexisse cō
meōrat qp videtur iustū dei i
esse inditū siue p ignoratiā
am siue absq; eius fieri vo
lūtate. vt vel ī mūdi istius
ptātibz vel in eccle pnapa
tu sepe hi q; diuites ī sermōe
st' atq; sapietia diuites etiā
in actibz bonis sedeāt ignobi
les. et imprudēs quisq; ī ec
clesia teneat pnapatū. hoc
autē fieri a vultu ei' q; in sēcu
lo habeat ptātē dū potentes
quosq; et doctos viros pīmat
ner eos in pplis appare pmut
tat. illos vero q; sut ee im
prudentes in cūctis faciat
esse maiores. vt eni a eis
ducātur in foueā. In hūc
sensū facit et illud qđ sequi
tur Vidi seruos sup equos
et pīncipes ābulātes qī ser
uos sup terrā. qp hi q; seru
st' viciosq; atq; pcti. siue tam
hūiles vt ceteri ab oībz com
putētur subita a diabolo
dignitate pflati vias pub
licas mūstrent et nobil' quis
q; vel prudēs pauptate op
pressus gradiatur timē of
ficiosq; seruos. Hebetus po
tentē et pīnapē a cui' facie
ignoratio videtur egredi. de
um exposuit. qp putēt hoīes
in hac equalitate rerū illū
nō iuste et vt equū ē iudi
care. Porro alij cū sapien

bus estimāt uīgendū vt ip
se sit potēs de quo ante hoc
versus dicitur. Si spūs pīn
tē hūius ascēdit sup te loci
tuū ne deseras. Nō simus
itaq; tristes in hoc seculo. si
humiles esse videam. Sanctes
a facie diaboli et stultos sub
leuari et diuites deiici. ser
uos insignia habē dominoz.
et pīncipes seruoru ingredi
vilitate. Notandū aut qp
et hic equi in bonā ptem
accipitur vt ibi. et equita
to tua salus. Qui fodit
foueā incidit in eā et qui
dissipat sepē mordebit eum
serpens. Ex pte simplex
ex pte mysticus ītellīs est.
Siquidē et alibi ipe salomō
ait. Qui statuit laqueū im
pietur in eo. Et in ps septio.
laqueū aperuit et effodit eum
et incidit in foueā quā fe
cit. Sepis aut macerieq; cō
uulsio. ecclastica dogmata
st' et institutio ab aplis p
phetisq; fūdata. quę qui dis
soluit et voluit pterire in eo
ipso qđ negligit a serpente
mordetur. De quo serpente
et in amos septū est. Si des
cendit in infernū mādabo
serpenti et mordebit eum.
Qui subtrahit lapides do
lebit in eis. et qui scindit
ligna periclitabitur in eis
Voluit et in esaia sacti

lapides sup terrā. ¶ Nō enī sir
mā statione m ea cōstituit
ꝙ pterit et semp ad altio
ra nitentes hymc abire festi
nāt. De his vnus lapidibz
et m apocalypsi vbs salua
tous extruitur et ecclaz edi
ficari aplus nō tacet. Di
quis igitur heretim arte per
uersus de ecclastica edifica
tione istos abstulerit lapides
vnde et signāter aqla et sy
mach? pro eo qd nos posu
imus. q subtrahit lapides de
bent m eis. dixerit. q transf
fert lapides dilacerabitur i
eis. postea tormēta patiet.
Quia vero absolute sptum
ait. q sbtrahit lapides siue
q trāsfert lapides. et nō ob
serit bonos siue malos. ppte
ra et cōtrario mtelligen
dū q ecclasticus vir. cpūs
vidit et prbri uīx māda
tū leuitici de leprosa domo
lapidē abstulit m puluere
et cinere cōterendū. dolebit
m corpō q de ecclia xpi la
pidē auferre cogitur dicēs
ſm aplm. flere cū flentibz
lugē cū lugentibz. et qs ifir
matur et ego nō mfirmor?
Ligna qꝫ smdēs pcidetur
m eis. ¶ hētici ligna mfirm
tuosa st et saltus absq vti
litate pomor. Vnde et m
templo dei phibetur plan
tare nemus. et vana folio

cū id est vbouī tm sonātū sp
nūtur vmbracula. Quis i
gitur sit prudēs et doctus vir
qui m glapio sermonis siu
hec lignā cōcidat pcidetur
m eis nisi diligēter attendat.
maxiē si ea hoc qd sequitur
audierit. ¶ i retusiū fuit fer
rū et facē eius turbauit id
est. si disputatio eius ifirmu
ꝛ fuit inuenta. nec acumen
habuit quo cōtraria queꝫ
seret. ꝫ pnapale tordis siu he
betetur m ptem trāsibit ad
uersā. et cōfirbit eū fortiu
do puersa. ¶ hoc ē enī qd lxx
mīptes trāstulerūt et fortitu
dē cōfortabitur. et supflua
robusta sapiā mapiet iquit
fortitudiez. mapiet habē sapiāz
que supflua est et nō adiu
uat possidētē. Di retusiū fuit
ferrū. et hoc nō vt pius ꝫ con
turbatū erit vtuntz cōtrobo
rabitur et reliquū fortitudis
sapiā est. Di se mqt aliquis
vidit p negligētiā amusisse
sciam sptuatū. et acumē
ingenij eius fuit obtusum.
et turbatus neqꝫ māserit
qualis esse iā cpserat. cuīt
quippe mtdū vt cū modicū
scē quis habet. elatus i sup
biā discē desistat et legē. et
paulatī ex eo q ei nihil ad
ditur subtrahatur et vacuū
disciplinis pectus ymaneat.
ferrūꝫ qd acutū fuerat he

l'sapiē

bertur. Cauī enī et desidia quasi quedā mētis rubigo est. Si igitur quis hoc pass⁹ fuit. nō despet remediū sanitatis ꝫ vadat ad nigrīm et rutsiū mstruat ab eo. et post labore et mdustria sudoreq; numiū valebit sapiaz rape quā amiserat. Et hoc ē qđ m hebreo signatius dicitur. fortitudīb; corroborabit id ē labore et sudore et idustria. et cotidiana lōne. sapiaz cōsequetiu et fortitudo eius habebit hūī finē vt acquirat sapiaz. Si momorderit serpēs m silētio. et nō amplius habēti līguā. Duplex hic sensus ē. Et serpēs et detractor eqles sūt. Quō ei ille occulte mordēs venenū mserit: sic et iste clam detrahēs vitus pertois suu effūdit m fratrē et nihil hz aplius a serpēte. Cū enī līgua hoīs ad bndicēdū et ad edificatiōnē pxmi sit creata. ille eā serpēti equale facit. dum morsibz eius m pueritiū abutitur. Aliter. Si quē serpēs diabolus occulte momordit et nullo cōscio eī pctī venenō mserit. si tacuit q̄ passus ē. et nō egit pniaz. nec vulnus suū fr̄ vl mgro voluit cōfiteri. magist⁹ et finit q̄ līguā hūit ad curādū. facile ei prodesse nō poterūt. Si ei erubescat egrotus vulnus medico cōfiteri. qđ ignorat medicina nō curat. Verba oris sapientis ḡratia. et labia insipientis precipitabūt eū. Stultitia si sua esse rusticitate cōtenta mīnus habēt mali. Nūc vero cōtra sapiaz bellū gerit. et q̄cqđ prudentem doctū virū vidit. zelo simulata nō recipit. Loquitur eū vir sapiēs vba scīe verba grē. quę vtilitatē possint pbē sapiētibz. et labia stulti nō ita sūt sapiūt quę dicūtur vt dicta sūt. ꝫ econtrario virū prudētē supplātare conātur et sua simulē facē. et reuera precipitatur vir sapiēs q̄n m aurem loquitur ipsius prudētē. et verba eius m pfido vt ita dicā gutture pereūt. Unde beatus q̄n m aurē loquit audientem. Initiū vborū eius insipientia. et nouissimū oris eius error pessimus. et stultus multiplicat verba. Ignorat hō qđ sit qđ factū est. et qđ futurū est post eū q̄s annūciabit ei. Adhuc ei de stulto disputatio ē cui labia precipitāt sapiētē. sine ut aliam mcipiatoz stultitiam cōmisit. et initiū sermonis eius et finis stultitia ē et error pessimus. Sine vt symachus trāstulit. tumultus

nar fidei tpe aduersarii nu
bui cōsiderāda tempestas.
de qua in ꝓuerbijs dicit.
Sicut pluuia vehemēs et
mutilis sic qui dēlinquit
sapiētiā et impietatē lau
dant absq; cōsideratiōe. Er
go nubiū et timore vētoꝝ
in medijs tempestatibꝫ se
minādū est. nec dicendū
illud temp⁹ cōmodū. hoc
mutile. nā ignorem⁹ quę
via et quę volūtas sit om
nipotētis spūs dispēsantis.
Quomodo nō cognoscis tu
que sit via spūs et sicut
ossa in vtero pregnātis sic
nescis opa dei qui facit o
ma. Sicut nescis viam
spūs et aīe ingrediētis in
pmulū. et ignorabis ossiū et
venarū varietates in vē
tre pregnātis. quō ex vili
demēto corp⁹ homīb⁹ ī di
uersas effigies artusq; va
rietur. et de eodē semine
aliud molleſcat in carni
bꝫ. aliud duretur in ossibꝫ
aliud in venis palpitet
aliud lugetur in neruis:
ita qui dei opa scire nō po
teris qui factor est omn.
Ex quo decet cōtraria nō
timēda nec temē de ven
tis et nubibꝫ quas supdix
imꝰ iudicādū. cū suo teno
re et cursu debeat sator p
gere. et cuctū dnū sine re
seruare. Nō est enī volēti
neq; curretis: ꝑ miserētis di.
In matutino semiā se
mē tuū et ad vesp̄am ne
dimittas manū tuā. qm
nescis quid placeat hoc an
illud. et si vtriusq; quasi v
nū bonū est et dulce lumē.
et bonū oculis videre solē.
Quia si ānis multis vix
erit homo in oībꝫ his lete
tur. et meminerit dies tene
brarū quia plurimę erūt.
Omne qd̄ vēturū est vani
tas. Ne eligas tu bene
facias. ꝑ et cū beneferis
nūq; a bono ope desistas.
Matutinā iustitiā semp
inueniat et vesperi miseri
cordiā sol ortus accumulet.
Incertū est enī qd̄ op⁹ ma
gis placeat deo. ex quo tibi
fructus iustitię ꝓparetur.
pōt autē accidere vt nō v
nū. ꝑ vtriusq; placeat deo.
Aliter. Et in adolescētia et
in senecta ęquus tibi labor
sit. Ner dimas cū potui labo
rauī: debeo in senectute q̄es
cere. Nescis enī vtrū ī iu
uētute an in ętate longę
ua placeas deo. Ner pdest
adolescentię frugalitas. si
senecta ducatur in luxu. In
qua enī die iustus erraue
rit. veteres cū iustitię a mor
te liberāe nō potuīt. Q si
iuxta vtrāq; imꝑitatiōꝫ ſp

beneficiis et in omni etate qq̃
lem cursu habuis videbis
deū videbis patrē lucē dul
cissimā. videbis xpm̃ solem
iustitie. Porro et si multis
ānis vixeris et omnia bene
habuis vel bona opa ꝑpe
trauis et scieris te semp ee
moriturū et ante oculos tu
os tenebras semp vsetur
aduentus. pnīa q̃ fluxa
fragilia et caduca cotidies
dymach⁹ finē huj⁹ suj ita
mitigatus est. Et ānis mil
tis vixit homo et in oibus
letus fuit recordari debet
et dies tenebrarū qa multe
erūt in quibz oibz eueniet
esse desinē. Aliter. Reprimit
tit in alio scripture loco dī
dicens. Dabo vobis pluuiā
tēporaneā et serotinā. vet⁹
scilicz testamētū et nouū.
et in utroq hymbre vos
rigabo. Unde et nūc āmo
nem⁹ vt sic legam⁹ veterē
legē ne euāgelio cotidiana
nus. sic quēram⁹ spualē
in veteri testamēto intelli
gentiā ne in euāgelistis
et aplis hoc tm̄ putem⁹ so
nare qd̄ legitur. Ignora
m⁹ enī nos in quo magis
scia nobis a deo tribuat.
et gratia. feliterq eū ee q̃
utrūq in cē sociarit et qī
vnū corp⁹ effecerit. qd̄ qui
fuit cōsecutus videbit lucē
videbit xpm̃ solē iustitie. et
si ānis pluribus vixit in
sūma lētitia et delectatiōe
versabitur hīs sanctis scrip
turarū. et magis ad huc
laborē recordatiōe scripture
futuri iudicij cōpelletur.
qua ꝑpetuū tribuaz tēp⁹
aduenuet et eterne pene
ꝑparabūtur eis q̃ nō sem
nauerūt mane et ad ves
perā. et nequaq utrunq
sociarūt nec viderūt lucē
neq solē vnde ipm̃ lumē
egreditur. Memorare iuuenis
in adolescentia tua et in
bono sit cor tuū in diebz
iuuētutis tue. et ābula in
vijs cordis tui et in intu
tu oculorū tuorū. et scito
hoc quia sup oibus
his adducet te deus in iu
diciū. Et repelle iram a cor
de tuo. et aufer malicia
a carne tua. quia adoles
centia et stultitia vanitas
est. Et memēto creatoris
tui in diebz iuuētutis tue
anaz veniat dies malicie
et appiquet ānus in quibz
dices. Non est mihi in illis
volūtas. In hoc capitu
lo diuersa oīm explana
tio fuit. et tot sūe pene
sūt homiēs. quia vīs lōgū
est opiationes oīm recense
et argumēta quibz sūias
suas approbare voluerint.

ca. xj

explicare. Et ppterea ad hu
ius voluminis finē. Suffi
at prudētibz signīfiasse qd
senserit. et quasi in quadā
breui tabella situs premisse
terrarū totiusq orbis vastitatē
et ambitū oceani an
gusta mōstrasse cōpēdio.
Hebrei ad israēl estimāt pti
nē mādatū. aut prāpitur
vt fruatur duobus filiis.
et annis ei temporis captiui
tatis adueniat. et adoles
centiā senectute cōmutet
quod delectabile vel iocūdū
tā cordi q oculis appareat
eo dū in promptu est abu
tantur ita mī vt se noceāt
in oībz iudicandū. et tam
cogitationes malas q libi
dines fugiat. stultam
que adolescentie copulā
tam retrudetur q spūs
tuus suu. annis dies babilo
nie ac romane captiuitatis
aduenīāt in quibz habe
nō poterit voluptatē. Et
tota hui⁹ loci ab eo qd aut
annis tenebrescat sol z lu
na et stelle usq ad eū lo
cū in quo sepultura cōmen
rat. et cōuertetur pulvis
in terrā vt erat. et spūs
reuertetur ad deū qui dedit
illū sup statu suę cōditi
onis explanāt. que quia
vt sup dixim⁹ lacrimosa
est et plura. strictī a nob
breuiter tangentur. Letare
ergo in iuuētute tua o israēl
et fac illa vel illa de quibz
ibi dictū est. annis captiui
tatis veniat. et a te tuus ho
nor recedat et gloria et ui
dices et sancti tui qs in sole
et stellis et luna intelligi
uolūt auferātur. annis ve
niat nabugodonosor siue ty
tus vespasiani filius. acri
tus a pphetis. et eorū vati
cinia cōpleantur. in die
qua angeli qui tēpli st pre
sides recedent et turbabūn
tur robustissimi quiq in
exercitu tuo et otiosa erūt
eloquia magistrorū et pphete
qui de stellis solebāt visionū
suarū lumē accipere. cōtene
brescant. qui claudētur tem
pli ianuę et humiliabitur
hierusalem et caldeus ve
et quasi cinis⁹ volucris.
ita ieremię vocibz puoru
tus. et cōticescent filię cātā
in templo psallētiū chori.
illo tpe qui venientes hiero
solimā ipsi q hostes di mag
nitudine ptimescēt. et i via
dubij senacherib interitum
formidabūt. Thor eni dictū
putāt. et ab excelso timebūt
et formidabūt in via. In
illis diebz florebit amigda
lū ille baculus et vīga qua
ieremias in pphetię sue vi
dit exordio. et impiguabitur

ionista nabugodonosor rex
suo exercitu. et dissipabit
cappadis amicitia dei cum
israhel. Quod autem sibi cappa
dis velit qui de singulis exper
tum? dicet explicabit plenius
Hoc autem totum eiecit israhel
qua abitur? est homo in do
mum eternitatis suę. et a psi
dio cuius deus ad celestia re
uertitur? Quo abeunte in ta
bernaculum suum carnubuit in
platea flentes atque plangen
tes hostium obsidione valla
ti. Letare ergo israhel in mune
tute tua anteque rutilatur
funiculus argenteus. hoc en
dem gloria vra vobiscum
est. anteque reuertat tuca
aurea. id est anima artha tes
tamenti auferatur prunisque
conteratur hydria ad fontem
et conuoluatur rota super la
cum. id est donec in sua sanctorum
precepta legis et spus sancti
gratia sit. Et anima reuerta
tis in babilonem unde lu
bis egressus es abrahe. et
mapias in mesopotamia
conteri. unde quondam pfert
es. oibus gra pphetie qua
quondam fueras inspiratus
reuertatur ad datorem suum
hec iudei adusque hodie edis
serunt. et ad psonam suam in
telligentiam huius capituli tra
hunt. Nos autem ad supiois
disputationis ordinem reuerte

tes singula conabimur ex
plicare. Letare iuuenis in
adolescentia tua et in bo
no sit cor tuum in diebus iu
uentutis tuę. et ambula
in uijs cordis tui et in as
pectu oculorum tuorum. et sa
to sup oibus hijs quia adducet
te deus in iudicium. Dixe
rat lucem mundi huius esse
dulcissimam et letari debe
homines in diebus vitę suę.
oibus studio carpe voluntа
tem. et migruere nocte mor
tis eternam alis paretum. qm
no luceat pfectu congregatis
et quasi umbram umbrosa
que habuum? ptransisse
fruce ergo homines cohorta
tur et dicat. O adolescens
anique tibi senecta et mors
migruat letare in iuuentu
te tua. et quod tibi corde
bonum aspectu iocundum vi
detur assume frucre ut
libet mundi rebus. Ne fu
ne putaretur hec dicens
homines ad luxuriam puo
catre et in epicuri dogma
corruce. suspicatus hec abs
tulit miseres. Et sciat qm
sup oibus his adducet te
deus in iudicium. Hic mgt
abute mundi rebus ut sci
as te in ultimo iudican
dum. Et repelle iram a corde
tuo. et aufer malicium a
carne tua quia adolescen

cia et ſtultitia vanitas. In
ira ones pturbationes ai
oppehendit: in carnis ma
licia vnuſquiſq; ſigt corpis
voluptates. Dic ergo mgt.
Bonis hui? ſeculi fruē ne
aut deſidio aut carne de
linquas. Relinque anti
qua vicia quibz in ado
leſcentia tua vanitati ſtul
titieq; ſeruiſti. quia iuuē
tus miſipietiq; copulata ē.
Et memēto eius q̄ creauit
te in diebz iuuentutis tuę
añq; veniāt dies malicię
et appiquēt āni in quibz
dices. nō eſt mihi volun
tas in eis. Demp memto
conditoris tui. et ſic ado
leſcentię viā gradē vt mor
tis vltimę recordeis. añq;
tibi tēp? eueniat quo triſ
tia queq; ſuccedāt. An
teq; tenebreſcat ſol et lu
mē luna et ſtellę. et reuer
tātur nubes poſt pluuia
am. Di de gnāli conſu
matioē mūdi accipim?
verbis dnī hoc capitulū
ogruit in quibz ait. Erit
tribulatio et anguſtia q̄
lis nō fuit a pncipio cre
aturę ſ neq; fiet. Dol ei
otenebreſcet et luna nō
dabit lucē ſuā. et ſtellę ca
dent de celo. et virtutes ce
lorū mouebūt. quę ſt' auſ
trodes domi. ita vt domus
intelligatur hic mūd?: vi
ri vero fortes errore decepti
et diſſipandi. cōtrariq; forti
tudines. Qui ſi ſpecialis v
nuſquiſq; cōſūmatio ad hu
ius vitę fmē referatur et ſol
et luna et ſtellę et nubes
et pluuię ei ceſſabūt ee q̄
mortui? ſiūt. Alter. Lęta
re adoleſcens o pplē xpiā
ne. et fruere bonis quę a
deo tibi conceſſa: et in his
oibz ſcito te a deo iudican
dū. Ner putes qua pōres
tanu fracti ſt. et tu miſeri?
es in radice bonę oliuę id
circo te eſſe ſecurū. ſ auſer
imā a corde tuo. et corpe vo
luptates. et cęteris vicijs
derelictis memēto creatoris
tui añq; tibi dies malicię
dies veniāt inſanabiles
in quo pcmūbz pęnę ſiū
pparatę. Ner cū permaneis
otridat tibi ſol iuſticię me
ridie et ſpūalis lumē mitte
at et ſplēdor lunę id ē eccle
ſiaſtrahatur et ſtellę occi
dant de quibz ſcriptū ē. In
quibz lucetis quaſi lumi
naria i mūdo rationē vi
tę habētes. Et alibi. Stel
la a ſtella differt in gloia
Anteq; reuertāt nubes p?
pluuiā. ne ꝓphete q̄ corda
credentiū ſuo ſermone ſuis
pluuijs irrigauerūt. poſtq;
te hymbre ſuo indignū ee

pſperexerint reuertãtur ad ſe
dam ſuã ad deũ ſcm̃ a quo
miſſi ſũt. ¶ In die quo mo
ti fuerint cuſtodes dom̃i pe
rierint viri fortitudĩs. ¶ Cuſ
todes dom̃i aut ſol intelligũ
tur ã luna et reliqui aſtro
rũ chorus. aut ãgeli q̃ huic
mũdo preſident. viri vero
fortitudĩs ſiue fortes vt int
pretatus ẽ ſymachꝰ qui pibũt
ã vt aquila trãſtulit qui et
rabũt demones ſentiũtur a
forti diabolo etiã ipi fortes
ſortiti vocabulũ quẽ dñs
ſupans et ligans uix euã
gelij parabolã vaſtat domũ
eius. Aliter. Cuſtodes domꝰ
qui ad corpꝰ homis referũt
cũcta que ſepta ſt̃ coſtas ſig
nificari putãt. qd̃ ab ipis
inteſtina vallentur et tota
ventris mollitudo ſeruetur
Viros vero fortes cura eſſi
mãt. ſolẽ et lunã et ſtellas
ad oculos nares et aures
totos capitis ſenſus coaptãt
¶ hoc autẽ ideo quia infirꝰ
neceſſitate cogũtur. nõ de ã
gelis et demonibz ſole et lu
na et ſtellis. ſz de homis mẽ
bris intelligẽ que ſequũtur
Et ceſſabũt molẽtes quia
imminutæ ſt̃. et cõtenebreſcẽt
que vident in foramĩbz ¶ In
conſũmatiõe mũdi cũ refriget
multorũ charitas et imminu
tæ fuerit aie ~~infirmitas~~ ingẽz
que poſſũt celeſtẽ cibũ pre
bere credentibz. traſlatæq̃
in celeſtia. tũc intelligent hi
qui ex pte in hoc mũdo in
tuebãtur lumẽ ſũctæ inol
lu tenebris. ¶ Vñ cũ moyſi
dicitur ponã te in foramine
petre et ſic poſteriora
mea videbis. q̃ magis vnaquæq̃ aiã p foramẽ q̃ſ
dam tenebroſas cauernas
aſpicit veritẽ. Aliter.
Due molentes ſt̃ e quibus
vnã rapi altera derelinqui
no ea ãgelui nõ tacet. que
cũ imminutæ fuerint atq̃
ceſſauerit neceſſe ẽ vt omẽ
lumẽ ſcæ auferatur ex ocu
lis. Aliter. Ceſſare molẽtes
quia imminutæ ſũt de denti
bz quidã dictũ putãt. q̃
cũ extrema ſenectꝰ aduene
rit dentes q̃ aut attriti
aut deciſi quibz pmoli
tus ibi in aluũ trãſmittã
tur. Tenebreſcẽ aũt vidẽ
tes in foramĩbz oculos ar
bitrãtur. q̃ etate cõfectis
caliget acies et intuitus
obſcuretur. Et claudent
oſtia in platea in humilita
te vocis molẽtis. et cõſur
gent ad vocẽ volucris. et
obmuteſcẽt ões filie can
tus. ¶ Cũ vox molentis
fuerit infirmata et ingẽ
rũ dortina ceſſauit cõſequẽ
ter ceſſabũt oiã. Inter que

ca. xij.

et ostia claudent in platea
vt iuxta fratuas euāgelij
virgines vnusq̄sq; clau
sas habeat platęę tamu
as et illę oleū emere nō pos
sint. Vel certe fatuus vgi
nibz artificibz in platea
tur claudent cubiculū spō
si q̄ cum eo mansurū. Di
cit arta est via et āgusta
quę ducit ad vitā. et lata
et spaciosa quę ducit ad
mortē. recte refrigerata
charitate multoz. ostium
doctrinarū clauditur i pla
teis. Sequēti aūt versicu
lo in eo qđ ait. et cōsurget
ad vocē voluerit siue pas
seris vtem in tpe si quādo
viderim petōrē ad vocem
epi vel presbiteri ad peitē
tia cōsurgentē. pt q̄ hoc
extra ordinari. tri et si con
textū capituli nō sequam.
et de legittia resurrectioe
accipi. qm ad vocē archā
geli resurgent mortui. Nec
mutādū si angeli tubam
passeri cōpem. cui oīs vox
ad xpm cōparata sit tenuis
et q̄si cū meo possit vox
dari aio nūq̄ passerē in
mala pte legisse me nou
loquitur i decio ps iustus
In dno confido. quo dicitis
aię meę trāsmigra i mō
tem sicut passer. Et alibi
Vigilauī. et factus sū sicut
passer solitarius in tecto. Nec
nō et in alio loco. Etenim pas
ser inuenit sibi domū. Aliter
Clausas in plateis infirmos
sensus gressus accipi volūt
q̄ semp sedeat et ambula
re nō possit. Humilitatē aūt
vocis molestis de mādibulis
imprimatur qđ cibū terē ne
queat. et vix spiritu coarcta
to vox eius tenuis audiat.
Porro cōsurgē cū ad vocem
volucris audit q̄ frigescēte
iā sāguīe et humore siccato
quibz materijs sopor alitur
ad leuē sonitū euigilet. noc
tisq̄ medio cū gallus ceci
nerit festinā exurgat neq̄
q̄ valens strato sepius me
bra cōuertē. obmutescē q̄
siue vt melius habet in he
breo surdescē. filias carmiū
aures significat q̄ grauior
senū auditus fiat. et nulla
mī voces valeāt sane discer
nina nec carminibz delectari
Ad quidē et berzellai loq̄
tur ad dauid noles trāsire
iordanē. Sed et ab excelsis
timebūt et formidabūt in
via. Id est. ardua ingredi
nō valebūt et lassis popli
tibz ac tremēte vestigio etiā
in plano itinē fluctuātes
offensa gressuī formidabūt
Et florebit amigdalū et
impīguabit locusta et dis
sipabitur capparis. qm ibit

homo in domū ęternitatis
suę. et circuibūt in platea
plangętes. ¶ p methapho
tā etiā nūc de mēbris hois
ecclīastī sermo est. q̄ cū senec
tus aduenit capillus ītu
muerit tumuerit pedes li
bido refrixerit et hō morte
fuit dissolutus tūc reuerta
tur in terrā suā et ī domū
eternitatis suę. sepulchrū.
exequijsq; rite celebratis.
plangētiū fiūt turba præ
dat. Florē aūt amigdalū
quē nos p carnis posiūm⁹
quādā serā spmā mīpre
tātur q̄ decrescētibz natiū
carnibz spma sucrescat et
floreat. Porro in eo qđ aūt
impīguabit locusta. scien
dū vbi in nris codicibz le
gitur locusta in hebreo sep
tūagīta est haagab qđ vbū ap̄
eos ambiguū est. pt̄ enī et
ad aliud locusta trāsferri.
Quō igitur in ictemue pn
cipio verbū socęd. si varie
tur actētus et sigt nucē et
vigilias et dicitur ad eum
qđ tu vides ieremia. vīdit
nucē. et ait dns ad eū. bñ
vidisti. qua vigilabo ego
sup pplm meū vt faciā illd
vel illud. et habeto ethimo
logiā nucis q̄ vigilatur⁹
sit deus et retribuitur⁹ ppło
qđ meretur. sermois occasio
est: ita et nūc ambiguitas
verbi p ethimologiā eius ī
dicat senū crura tumētia
et podagre humoribz pgra
uata. ¶ō quo oībz senibz
hoc fiat. ꝛ quo accidat ple
rūq; et crinehorhyc cue- a pte
id qđ totū est appellatur.
¶ In eo vero vbi nos habem⁹
cappari in hebreo habet
habiona qđ et ipm ābiguū
est. mīpūtaturq; amor desi
derū cōcupiscētia vl̄ ap
paris. Et sigtur vt supra
dixim⁹ q̄ senū libido rfri
gescat et organa cit⁹ dis
sipentur. ¶hoc aūt ideo qa
hęc vba ambigua cū ī vo
cabulis suis et amigdalū
et locustā et cappari sonēt
aliud diuersa sigūt et p
figurā ad sensus q̄ seni cō
uenīūt diuersātur. Scīēdū
ꝛ q̄ vbi nūc lxx mīpētes
posuerūt amigdalū. ipm
verbū sit socęd. qđ m ie
remię pncipio est. ¶z vbi
in nucē versū est hic in a
migdalū. ¶ymach⁹ nescio
quid in hoc loco sentiens
multo aliter mīpūtatus est.
Aut enī. Et sup hęc etiā de
excelso videbūt et erūt
in via et obdormiēs vigila
bit et dissoluetur spūs fortī
tudo. ¶bit enī homo ī domū
eternitatis suę et circuibūt
in platea plangētes. Cui⁹
mīpūtatiōz laodicen⁹ scaut⁹

nec iudeis pt placē nr̄ ppīa
mis. dñi et ab hebreis proul
est et sequi lxx̄ mīpātes de
dignatur. Antēq̄ trīpatur
funicul⁹ argenti et reuertat
vitta aurea et cōteratur
hydria sup̄ fontē. et cōfrā
gatur rota sup̄ lacū et re
uertatur pulus in terrā
suā sicut erat. et spūs red
at ad dnm̄ qui dedit illū
Vanitas vanitatū dixit ec
clesiastes. vnuīsa vanitas
Reuertitur ad superiora
et post grande hyperbatō
qđ ab eo loco mutauerat in
quo ait. et memēto creato
ris tui in die iuuētutis tuę
ant̄q̄ veniant dies mali. et
ant̄q̄ tenebrescāt sol et luna
et in die qua mouebūtur
custodes domꝰ. Quē cœptum
suāq̄ simili fine cōcludit
dicens. Antēq̄ trīpatur fu
niculus argēti. et illud vl
illud fiat. Funiculus aūt
argenti candidā hāt vitā
et spiramē qđ nobis e celo
tribuit⁹ cōdit. Reuersū q̄
vittę aureę aliq̄ significat
quę illuc reuertat vnde des
cenderat. Porro duo aliqua
quę sequūtur cōtritio hydę
sup̄ fontē et cōfractio rotę
sup̄ lacū p methaphoram
mortis enygmata sūt. Duo
enī hydria quę cōteritꝰ ces
sat haurire. et rota p quā
de lacu et puteus leuātur
aquę si cōfracta fuit. ā vt
lxx̄ mīpātes voluerit in suo
funiculo cōuoluta aquę vsq̄
mittitur: ita et cū funicu
lus argenti mīruptꝰ fuerit
et aīe truꝰ reuerteit ad fon
tem miterbit homo. et vt
manifestius aquit. reuertet
pulus in terrā vñ suptus
est. et spūs cōuertetur ad
deū qui dedit illū. Ex quo
satis videndi st̄ qui putant
aiās aī corpibz seri. et non
a deo ꝑ a cōporū parente
gnāri. Cū enī caro reuer
tatur in terrā et spūs red
at ad deū qui dedit illum
manifestū est deū patrē
esse aiaꝝ nō homies. Post
descripsionē miserꝰ humāi
pulcre exordiū libri sui re
petēs ait. Vanitas vanitatū
dixit ecclāstes. cūa vanitas.
Cū enī victus morbi la
bor de quo in toto volumi
ne disputatū est huc pueī
at vt reuertatur pulus in
terrā suā et aiā illuc red
at vnde sumpta est. magnę
vanitatis ē in hoc sēlo labo
rare. et nihil pro futuro cō
quirē. Et amplius qa sa
pies ē ecclāstes sapiēs adh⁹
docuit ppli scām et audi
re eos fecit et scrutās cōpo
suit proverbia. Multū quęsi
uit ecclāstes vt inueniret ver

ba voluntatis et scribere recte verba veritatis. ¶ Sapientiã quã prefert salomõ oẽ gẽr hoñm. nũc q̃ in fine suu o pusculi pfitetur q̃ nõ fuerit veteris legis institutioẽ cõ tentus. ꝙ in pfundas se vltro demerserit quæstiones. et ad docendũ pplm̃ parabolas cõposuit. aliud ha bentes in medulla aliud in superficie pollicentes. Parabola quippe nõ hoc sonare qd̃ scriptũ est etiam in euãgelio edocem̃. q̃ dñs pplõ in pabo lis et parabolis sit locutus. secreto aũt aplis dissoluebat ea. Ex quo manifestũ ẽ parabolarũ libroꝝ nõ vt simplices arbitrãtur patẽtia habẽ præcepta. ꝙ quasi in tria nucũ in nuce nucleus in hirsu tis castaneaꝝ optaũt ab scõditus fructus mgrit̃. ita in eis diuinũ sensũ altius pscrutãdũ. Sup hæc addit etiã causas naturasq̃ rerũ se voluisse cognoscẽ. et dei dispositionẽ et prudẽtiã q̃re vnũqd̃q̃ vel quõ factũ sit fuisse voluisse. vt q̃ dauid p̃ dissolutionẽ corpis i aiẽ ad cælos reuersũ se sperat eẽ visurũ dicẽs. videbo cælos tu os opa digitoꝝ tuoꝝ. hoc nũc in pnti salomõ nisus fuit inuenire vt veritatẽ soli deo cognitã. corpis vallatu septo mẽs humana cõprehẽ derit. Verba sapiẽtiũ vt stimuli et quasi claui in al tũ defixi habentibꝫ ex tus da ta sũt a pastore vno. ¶ Ne videãtur post legem dei te meratus subito præceptor erũpẽ. et sibi vendicãe doc trinã quã moyses nõ tã sua sponte q̃ deo reuelãte pmũ. deinde inspirãte sus cepérat. dicat verba sua. verba esse sapientiũ quę in simul tudinẽ stimulorũ corrigãt delinquẽtes. et pigros mor talium gressus aculeo pũgẽ te cõmoneãt sic q̃ sint fir ma quasi claui in altum solidũq̃ defixi. nec aũctc vnius ꝙ consilio atq̃ cõsẽ su magrorũ omn̄ pferãtur Et ne cõtẽneretur humana sapiã aut eam ab vno pas tore cõcessã. Id ẽ. licet plu rimi doceant tñ doctrinę vn̄ auctor est deus. Facat hic locus aduersus eos qui aliũ legis veteris. aliũ euã gelij estimãt deũ. Q vn̄ pastor cõsiliũ prudentiũ i struxerit. prudẽtes aũt tã pphetę st̃ q̃ aplí. Simil et hoc notãdũ q̃ dicãtur ver ba sapiẽtiũ pũgẽ nõ pal pare nec mollu manu at trectare lasciuiã. ꝙ errãtibꝫ et vt supdixim̄ tardis pe nitẽtię dolorẽ z vuln̄ infigẽ

Si aut igitur sermo non pungit et oblectationi audientis est. iste nō est sermo sapientis. Verba quippe sapientiū ut stimuli. q̄ qm̄ ad cōuersionē p̄uocāt deū quidem et firma sūt et a consilio sanctorū data. atq; ab uno pastore cōcessa et solida radice fidata sunt hoc stimulo necdū paulū seu adhuc saulū puto in via confossū erroris audisse. durū tibi ē aduersus stimulos calcitrare Et amplius ab his fili mi caue. Faciēdi libros multos nō est finis. et meditatio pluima labor ē carnis

¶ Exceptis ūbis q̄ ab uno pastore sūt data et a cōsilio atq; consensu prolata sapientū nihil facies nihil dīces. Maiorū sequē uestigia. et ab eorū auctate nō discrepes. Alioquī quē renta multa īfinit̄ libroꝝ nūs occurret qui te p̄trahat ad errorē et legēdē frustra faciet laborare. Vel certe doret breuitati studēdū et sensū magis sectādus q̄ uerba aduersus phōs et cēteros mūdi huius doctores qui suorū dogmatū falsitates conātur asserē. varietate ac mltiplicatiōe sermonū. contra. scīpturā diuina breui cumulo coartata est. Et q̄tū dilatatur in sentētijs tm̄ ī sermone cōstrīgitur. Quia cōsummatū breuiatūq; sermoēz fert dns sup terrā. et ūbū eius uxē est in ore nrō et in corde nrō. Aliter. freq̄s lectio et cotidiana meditatio solet magis aīe labor esse q̄m carnis. Quō ergo q̄q̄d manu et corpe fit manu et corpis labore cōplet̄ur. ita q̄d ad laōnē p̄tinz magis mētis est labor. Ex quo mihi uidentur supra de multitudīe librorum aliter sentiēda q̄ plerisq; existimāt. Moris est scīptura rū q̄uis plures libros si inter se nō discrepēt et eadem describāt unū uolumē dicē. Denique euāgeliū ī lex dnī īmaculata cōuītēs auās singulare appellāt rū plura euāgelia et mlta mādata sint legis. Sic et uolumē in esaia sermone signatū oīs scīptura diuina est. et uno capitulo ezechiel iohānesq; nesciūtur. saluator q̄q̄ omm̄ retro sanctoꝝ uocabz p̄phetatus est. in capite libri scīptū est de me. Iuxta hūc igitur sensū arbitror nūc p̄ceptū ne plures libri fiant. Quod enī dixerit si ad eū referat qui

ri principio erat apud deū deus verbū vnū volumē ē. et īmutabiles libri vna lex vnū euāgeliū nomiātur Qđ si diuersa et discrepantia disputatus et curiositate nimia hūc atq illuc animū adduxis. etiā ī vno libro multi libri sūt. Unde dictū. Ex multiloquio nō effugies peccm. Talibz enī libris nō est finis. Bonū enī ōne et veritas certo fine cōcluditur. Mala vēō atq mēdacia sine fine st. Et q̄ to plus requiritur. tāto maior eorū series nascitur. Cui p hac re studiū atq meditatio labor earnis ē. Carnis māq non spūs. Habet siq dem et spūs laborē suū iuxta illud qđ apls ait. plus autē oībz illis laborauī. nō āt ego sz gratia dei quę mē cū est. Et saluator. Laborate clamās. Finis sermonis vniuersi auditu pfectus est. Deū time et māda ta eius custodi. Hoc est enī ōnis homo. Quia ōne factū deus adducet ī iudicīū de ōni abscondito sīue bonū sīue malū sit. Habet hebrea cū mī cętera scripta salomonis quę antiquata sūt ner m memoriā dura uerūt et hic liber oblitterā dus videtur eo q vanas di assereret creaturas et totū putaret esse pro nihilo. et abū et potū et delicias trā seūtes preferret oībus. ex hoc uno capitulo meruisse aūt ueritatem vt m duoz voluminū nūo ponetur. q to tam disputationē suā. et ōnem catholicū m hac q̄ ἀνακεφαλαίωσι cohortatur et duxerit finē sermonū suoz auditū esse pmptissim. nē aliquid habe difficile ī se. vt sltz timeam deū et eā pcepta faciam. ad hoc natū esse homiēz vt creatorē suū mtelligēs venētur eum metu et ope mādato rum. Siquidē cūctū iudicū tps aduenerit q̄cq̄d a nobis gestū est stare sub iudice. et anxiē dū expectare sententiā et vnūquēq̄ reapte pro ope suo. sīue mali q̄dā egerit sīue boni. Pro eo āt q̄ nos possum. de oī abscondito sīue malū sīue bonū sit symachus et lxx mīpīta st. de ōni cōcepto vl certe de ōni ignorato. Qui etiā de occulto verbo et nō volūtate sz ignorātia plato redditurī sum rationē m die iudicū. Aliter. Quia timor seruorū est et pfecta dilectio forās mittit timorē. et m scriptura diuīa tā mandatū q̄ pfectorū duplex

appellatus metus. nūc de
cōsūmato m virtutibus
metu dici puto sēm illud
Nihil deest timētibz cum
Vel certe qui adhuc homo
est et nerdū dei nomē acce
pit hāc habet traditionē
sbīę sue vt m corpe posit
deū timeat. quia omne fac
tū id est ōnes homiēs ad
ducat deus m iudiciū su
p vniuersis que alit' qm
ab eo dispositu sūt et dictu
senserūt siue m hāc ptem
siue m illam. Ve quippe
his qui dicūt malū bonū
et bonū malū

Cōmētarii gloriosi
doctoris hieronymi
manibz elaborati
fris Otti de gladbac
uxta vetū orthogm
phię tenorē feliciter
finit. In festo eusdē
bti hieronymi āno
incarnatois dnicę ab
hoc 1498. Deo grās

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Incipit prefatio in libru[m] Iurisdictionis.

Opus subditū ppt quos dā q̄ anteq̄ pfectū et exq̄situ[m] esset p̄mas ptes eiꝰ me nesciente sibi trāscribebāt estimāsq̄ m̄ oportunū eēt. ac ideo breuius q̄m vellē. suū coactꝰ vt potui cōsūmare. Nā plura q̄ tacui reseruasse et addidisse si in q̄eto et cōgruo spacio illud mihi dare licuisset. In magna em̄ tribulatione. qua vnde et cur passus sim nouit dñs. illud i anglia rogatꝰ ire pi[us]. et i capuana p̄uincia pegrinꝰ p̄ fecī: q̄d sedm̄ materiā de qua editū e. cur dñs hō nominauī. et in duos libros distinxi. Quoꝝ p̄or q̄dē infidelū. xp̄iana fidē qua rōne putat. illā repugnare respuēdū cōtinet obiectiones. et fidelū responsiones. ac tandē remoto xpō q̄ mihi q̄d fiat de illo. p̄bat rōnibꝫ necessāriis ee impossibile vllū hōmē saluū sine illo. In sedo at libro similit̄ q̄si nichil sciat de xpō. mōstrat̄ non minꝰ apta rōne et vitate naturā humanā ad hoc institutā esse. vt aliq̄n i mortalitate vita tota homo. id ē in corpe et aīa fruere. ac ne esse ee. vt hoc fiat de homine. ꝓpter q̄d factꝰ est. ꝑ nō nisi p̄ hoiez deū: atq̄ ex nāte oīa que de xpō redimꝰ fieri oportē. Hac p̄fatiuncula cū capitulis totꝰ opis. ōnes q̄ libru[m] hunc trāscribē volent ante eius p̄napiū p̄figāt postulo: q̄tinꝰ i cuiuscūq̄ manꝰ venit. q̄si in eiꝰ fronte aspiciat si q̄d sit in toto corpe q̄d nō despiciat. Cāla p̄ lib. p̄m.

Questio de q̄ totū opꝰ pēdet. 2m.
Quomō accipienda sit q̄ dicenda sit. 2m
Obiectiones i fideliū et responsiones fideliū. 3m.
Quare rōnes videāt m̄ fidelibꝫ sm̄ nāte et q̄ q̄dā picture. 4m.
Cur redēptio hoīs nō potuit p aliā q̄ṁ p dei p̄sonā. 5m.
Qualit̄ reprehendāt i fideles q̄ dicūt deū morte sua nos redemisse. et sic dilexꝰ sua erga nos ōn disse. et pro nob̄ expugnare dyabolū venisse. 6m
Quare illā dyabolꝰ habeat ustuā adhuc sub hoiez. q̄ q̄e videat habuisse. cur dñs hoc mō hoiez liberet. 7m
Quo hec humilia q̄ de xpō dicūt nō pertineāt ad dignitatē. cū motiuēnē videat m̄ fidelibꝫ ea de illo dici sm̄ hominē. et vt̄ ill̄ videat de hō nō sponte mortuꝰ ee. 8m
Qua spōte mortuꝰ sit. et q̄d sit. factꝰ e obediēs vsq̄ ad mortē. et ꝓpt̄ q̄d et dñs illū exaltauit. et nō vt̄ meā voluntatē facē. et ꝓpo filio nō pepercit dñs. et nō sd ego volo. ꝑ sd tu. 9m.
Itē de eisdē quomō alit̄ recte intelligi p̄t. Decim. Undecimū
Q̄ sit peccatē. et p̄ peccō satisfactē. 12m
Utq̄ sola mia sine oī debita soluacē deceat deū petm dimittē. 13m
Q̄ nil mius sit tolerādū in rep̄ dme. q̄ vt creatura creatori debitū honorē auferat et nō soluat q̄d auferit. 14m
Cui hōr dei sit pena peccati. 15m.
An dñs vel ad modicū peccat honorē sui violans. Decim sextū.

LANDES-UND STADT-BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Racio q nūs angelor q̄ ceciderūt ifta tuēdus sit de hōib⁹ xvij.

Q̄ alij āgeli p illū nō pnt ifrauj 18 ptq plures fuā sint hoīes q̄m sit angeli mali. xix.

Q̄ hō nō possit saluari sn̄ pāi sa tisfactione vicesim⁹.

Q̄ sm̄ mēsurā pāi optear ee satisfactiōn hō eā p se facē possit. xxj

Q̄ntū ponder⁹ sit pcm̄. xxij.

Quā dūeliā fecat hō deo cū se pmittit vna a dya lo p̄o qua satisfacē nō potest. xxiij.

Q̄d abstulit deo cū peccauit. qd̄ redde neq̄t. xxiiij

Q̄ q̄ diu nō reddit deo qd debet nō possit ee beāt⁹ nec exaltat⁹ in potētia. xxv.

Q̄ ex nēcitate p xp̄m saluet hō.

Incipit capl̄a scdi lib. p̄m c

Hominē factū ee iustū ut bēt ee. xxvj.

Q̄ nō moret⁹ si nō pccasset. xxvij.

Q̄ cū corpe i quo vixit in hac vita resurgat. xxviij.

Q̄ de humana nā pficiet deus qd̄ cepit. xxix.

Q̄ q̄us hoc nēcē sit fier. cū nō hoc fier cogēte nēcitate. et q̄ sit nēcitas q̄ auferet gr̄az a imminuit. et sit nēcitas que auget. xxx.

Q̄ satisfōnē p quā saluat⁹ hō nō possit fac̄ ni deus hō. xxxj.

Q̄ nēcē sit eūdē ipm esse p̄fm deū et p̄fectū hoīnē. xxxij.

Q̄ ex gr̄ie dd̄ q de vgīe feīa deū oportuit assumē hoīnē. xxxiij.

Q̄ nēcē sit vbū solū et hoiez i vna q̄ueīre psonā. xxxiiij.

Q̄ idē hō nō ex debito moriat⁹ et quo possit vel nō possit peccāre. et cur ille vl angls de sua iusti⁹ laudā dus sit cū pcāre nō possit. xxxv.

Q̄ moriat⁹ ex sua pcāte z q̄ moz⁹ nō pcāt ad puā hoīs nāz. xxxvj.

Q̄ q̄us igmodo nēcē pceps sit. miser tamē nō sit. xxxvij.

Q̄ cū alijs ifīmitatib⁹ mīs ignorantia nō habeat. xxxviij.

Quomō mors ei⁹ p̄ualet / nuo et magtudm pcōr oīm. / xxxix.

Quō deleat mors eadē cā pcā cū pcimentū. xxxx.

Cur ds de massa pcātr assūpsit hoīnē sine pcō et de saluandis ade et eue xxxxj.

Q̄ in deo nō sit nēcitas ul ipossibilitas. et q̄ sit nēcitas cogēs z nēcitas nō cogens xxxxij.

Quō vita x̄ soluat⁹ deo p̄o pcīs hoīm. et quomō debuit xp̄s et nō debuit pati xxxxiij.

Finita iōne de morte ei⁹ sequat⁹ humana saluatio. xxxxiiij.

Q̄ mag̃ et q̄ iusta st̄ mia dei. xxxxv.

Q̄ ipāle sit dya lī redēptiam. xxxxvj.

Q̄ i hijs q̄ dicta st̄ veris et nouū testamēti vitas p̄bata sit.

Incipit lib. Anselmi epi cantuarien. Cur ds homo.

Spe et studiosiſ
ſme a mīltis ro
gatus ſū. et ver
bis et litteris:
q̄tmꝰ de fide nr̄a
cuīdā q̄ſtiomb
ōnes. q̄s ſoleo
reſpondē q̄rentibꝫ. meōre ſarbēdo
mendē. Dicūt enī eas ſibi placē.
et arbitrantꝰ ſatisfacē qđ petūt: nō
vt p rōnē ad fidē accedāt. ſ vt eoꝝ
que credūt ītellectu et dēplacōe
delectent. Et vt ſint q̄ntū possūt
pati ad ſatisfactiōz ōmi poſcēti ſe
rōnē de ea q̄ in nob̄ est ſpe. Quā
q̄ſtionē ſolēt et īfideles nob̄ ſim
plicitatē xp̄ianā q̄ſi factuā deri
dēs obicē. et fideles mīlti īcōde ver
ſare: qua ſēz rōne vel nēcitate dē
hō frūs ſit. et morte ſua ſic credi?
et ōfitem. mūdo vitā reddidit? cū
hoc aut p aliā p̄sonā angelicā ſi
ue hūanā. a ſola volūtate facere
potuiſſet? De qua queſtiōe nō ſolū
rāti. ſ eaā illitteratꝰ mīlti q̄rūt:
et rōnem eiꝰ deſiderāt. Quoma g̃
mīlti de hac tractare voluerūt vel
poſtulāt: et liz inq̄rendo valde
videat difficilis? ī ſolūēdo tamē
ōibz est ītelligibilis: et ꝓpt̄ vtili
tatē et rōnis pulchritudinē amā
bilis. Quāuis a ſēs p̄ribz inde
qđ ſufficē debeat dictū ſit: tamē de
illa tractabo qđ dē dignabī michi
aplre petētibz oīdē. ¶ Et qm̄ ea
que p interrogationē et reſpōſiōz
īueſtigarē mīltis z maxīē tardio
ribz īgenijs magis patent: z ideo
plus placēt: vnū ex illis qui hoc
flagitāt. q̄ inter alios īſtanabꝰ ad hoc
me ſolliciat. accipiā meaī diſputa
tē: vt baſo q̄ar et ānſelmꝰ reſpon
deat hoc modo. Baſo. Dicat rec
ordo exigit. vt p ſtīda xp̄iane fidei
pius credam. q̄ ea p̄ſumam rōne
diſcernē ūl diſcutē: ita negligēda
n̄ videt. ſi poſtq̄ confirmati ſum? i
fide. nō ſtudem? qđ credim? ītelli
gē. Quappē quoniā grā dei p̄uē
ente. fidē nr̄ē redēptōis ſic puto
me tenē. vt eaā ſi nulla poſſū qđ
credo rōne cōphendē. nichil tñ ſic
qđ ab eius firmitate me valeat a
uellē: a te peto m̄ aperi. qđ ut ſcio
mīlta meaī petiē. qua nēcitate ſcz
et rōne dē oī omīps ſit. hūilitatē
et īfirmitatē hūane nat̄e pro ei? re
ſtauracōe aſſūpſerit. Anſelmus.
Quod q̄ris a me ſup me est. et id
circo alioqn me tractare timeo:
ne forte cū tractauī. aut eaā vide
rit aliq̄s me nō ſibi ſatisfacē. plꝰ
eſtimet rei vitatē m̄ deficē. q̄m in
telligēa meaī ad eā capiendā nō ſuf
ficē. Baſo. Nō hoc tantū timē
debes. q̄ntū et remiſſa. q̄ ſepe cō
tingit. vt ī colloquēdo de aliqua
q̄ōne dē aperiat. qđ p̄ius latebāt:
et ſpare de dei grā: q̄ ſi ea q̄ gra
tis accepiſti. libent̄ īpartiris. al
ioqn ad que nōdū attigiſti. me
lius accipe. Anſelmꝰ. Est et ali
ud ꝓpter qđ video aut vix aut nul
latenꝰ posse ad plenū inter nos

de hac re nūc tractari: qm̄ ad hoc est mīma notitia ptātis. et necessitatis et volūtatis. et ārūdā aliarū rerū. q̄ sic se hūnt. vt earū nulla possit plene sine alijs ꝺsiderari: et ideo tractatū earū opus suū postulat. nō multū vt puto fastidiose. nec oīno iutile: nā earū ignorātia q̄dā facit difficilia. que p earū notitiā fūt facilia. Boso. Dic breuiter de ijs suis locis dicē potūs. vt et q̄d sufficiat ad pīns opus habeam⁹: et q̄d plus dicendū est. ī aliud tēp⁹ differam⁹. Anselm⁹. Hoc q̄q; mihi retrahit a petitione tua. q̄ materia nō solū p̄uosa. sī sicut ē de speciosa forma p̄ filijs hōim: sic etiā est speciosa rōne sup̄ intellectū hōim. Vñ timeo ne q̄madmodū ego soleo indignari p̄uis pictoribus. cū ipm̄ dñm ꝺformi figura pingi video: ita mihi ꝺtingat. si tā deformē materiā meo pto et rōnabili dictamine exarare p̄sumo. Boso. Nec hoc te debet retrahere. q̄a sicut p̄mittis. vt q̄ potest melius dictat: sic nulli p̄stituis. vt au dictamē tuū nō placeat. pulchrius nō scribat. Veruī vt ōnes excusationes tuas excludā: q̄d postulo nō facies dōctis. sed mihi. et hoc p̄cipiō meā petitionē.

Cap̄ ij. Quomō accipienda sit. q̄

Quoniā video dicendi tēp⁹ tuū. et oportunitatē tuā. et illoꝝ qui hoc tecū ex caritate et religioso studio petiūt. tēptabo p̄ mea possibilitate. deo adiuuāte. et vīs ostendere. q̄s hoc postulātes sepe mihi petendi adhoc p̄cipiū p̄mittas q̄ q̄ritis. nō tā ostendere q̄ tecū querere. sed eo pacto. quo oīa que dicto volo accipi. videlicet vt si q̄d dixero. q̄d maiori nō ꝺfirmet auctoritas. q̄uis illud p̄bare videar rōne. nō aliter retinendū accipiat. nisi q̄a mihi ita midi videt. donec ds̄ mihi melius aliquo mō reuelet: q̄d si aliquē q̄stioni tue satisfacere potero. certū esse debebit. q̄a et sapiētiorē me plenus hoc facere potūt. Imo sciendū est. q̄d ~~de homine~~ de hō dicī possit. alioꝝ tāte rei adhuc latere rōnes. Cap̄ scd̄m. Obiectiones ī fideliū et ī nō fideliū. Boso.

Patere igit̄ vt vbis vtar ī fideliū. equū est enī vt cū intē fidei rōnē studem⁹ inīre. ponā eoꝝ obiectiones. qui illatenus ad fidē eandē sme rōne volūtate credē. Quānis enī illi rōnē queraī qui nō credūt. nos vēo q̄ credim⁹ vnū idēq; tamē est q̄d querim⁹: et si quid respōderis. au auctoritas sacra obsistere videat. licēt illā mihi obtendere. q̄tm⁹ quomō nō obsistat apias. Anselm⁹. Dic quod tibi videt. Boso. Obiecūt nobis deridētes simplicitatē nrā. mīfideles: q̄a deo faciam⁹ iniuriā. et rōni meliā. cū eū asserim⁹ in vterū mīlieris descendisse. natū esse de femīa. lacte et alimētis humānis nutritū creuisse: et vt mīlta alia tacēā. que deo nō videntur decere

lassitudinē. famē. sitim. vbera. et
mē. latrones cruc̄. mortēq; sustu
nusse. Anselm⁹ Nos nō scam⁹
dei iuriā vllā aut cōtumeliā: sz
toto corde grās agētes laudam⁹
et p̄dicam⁹ ineffabilē altitudinē
mie illi⁹. qz cūcto nos mutabilia.
z p̄ter opinionē de tātis et tā debi
tis malis iquibz eram⁹. ad tanta
et tā indebita bona q̄ p̄dixeram⁹
restituit: tāto maiorē dilectiōz
erga nos et pietatē mōstrauit.
Si enī diligent⁹ cōsideraret. qm
ducient⁹ hoc mō p̄parata sit re
stauratio⁹: nō dicerent nimiz sim
plicitatē: sed dei nobiscū lau
daret sapientē benignitatē. Opor
tebat nāq. vt sicut p hoīs inobe
dientiā mors i hūanū gen⁹ in
trauerat: ita p hoīs obedientiā
vita restitueret⁹. Et q̄admodū
p̄cm q̄ fuit causa dāpnatoīs.
ita fuit habuit a femina: sic mīe
iustitie et salutis auctor nascē
tur de femina. Et vt p diabolū qui
p gustū ligni. quē psuasit. hoī
nē vicerat⁹: p passionē ligni.
quā intulit. ab homīe vinceret⁹.
Dūt q̄z mīta alia. que studiose
cōsiderata. ineffabilē q̄ndā mīe
redēptionis hoc mō p̄parate pl'
citudinē ostendūt. Cap̄ q̄rtū.
Q̄ hec mīsiones videāt⁹ infideli
bz sine mīte. et q̄ quedā pictu

Omnia hec ic. Boso.
Opulchra. et q̄ quedā pic
ture suspienda sūt. Dz si nō est
aliq̄d solidū sup q̄d sedeāt⁹. nō
vident⁹ infidelibz sufficē: aut dei
ea que dicam⁹ pati voluisse nedē
debeam⁹. Nā qui vult pictura
facē. aliq̄d solidū eligit sup quod
pingat: vt maneat q̄d pingit.
Nemo enī pingit i aqua uel i aere:
qz nulla ibi manēt picture vestī
gia. Quappt⁹ cū has cōueniētias
quas dicis. infidelibz q̄ q̄sdā pic
turas rei geste obtendim⁹⁹: q̄m nō
rem gestā. sed figmentū ee arbi
trant⁹ q̄d credim⁹: q̄si sup nubē
pinge nos existimāt. q̄ostranda
ergo est p̄ vitatis solidtas rō
nalis. id ē nītas: que probet.
deū ad ea que p̄dicam⁹ debuisse
aut potuisse humiliari. Deinde vt
ipm̄ q̄i corpus vitatis plus nite
at. iste ducēnae q̄si picture cor
poris exponēde sūt. Anselmus.
Nōne satis nītia nano videt⁹.
cur ea q̄ dicam⁹ facē debuerit⁹. qz
genus hūanū tam sz p̄nosū op⁹
eius ōino p̄cat. nec decebat.
vt q̄d de homīe p̄posuerat. penit⁹
anichilaret⁹. Nec idē eius p̄posi
tū ad effectū duci poterat: n̄ ge
nus hūanū ab ipso creatore suo
liberaret⁹. Cap̄l' v. Q̄ redemp
cio hoīs nō potuit fieri p aliā.
q̄m p dei psonā. Boso.
Nec ipa libāno si p aliā q̄
p dei psonā. siue p āgelū
siue p hōinem ee fīā quolibz mō
diceret: mēs hūana mīto tollē
bilius acciperet. Potuit enī ds ho

minē aliq̄ factē sine ptō: non de massa peccatte. nec de alio hōie: sed sicut scat adā. p quē hoc pm opus fieri potuisse videt. Ancel. In nō mtelligis. q̄ quecūq; alia psona hominē a morte eterna redimēt. eius seruus hō idē recte iudicaret. Nā si cēt. nullatenꝰ restauratꝰ esset in illā dignitatē quā habituꝰ erat si nō peccassi: cū ipse q̄ nisi dei seruus et equalis angelis bonis p quā fiūs erat. seruus cēt eius. qui deus nō cēt. et cuiꝰ angeli serui nō esset. Cap. xxvii. Quid reprehendat infideles. p diuinā deī morte sua nos redēisse a dilectōe sua erga nos ondisse. et p nob̄ diabolū expugnare uenisse.

Hoc ē q̄d ual Boso.

mirat

de mōstratur: q̄ liberatiōnē hanc redēptionē uocamus. In qua nāq; auit nob̄ rapaone. aut in quo emēdē. q̄ in auꝰ ptāte tenebamī: vnde vos deus potuit liberare. nī vos tot laboribꝫ. et ad vltimū sanguīe suo redimēt. Quibꝫ cū diamꝰ. redemit nos a ptās. et ab ira sua. et de iferno. et de ptāte diaboli: quē q̄ nos nō poteramꝰ. ipse pro nob̄ uolt expugnare. et redemit nobis regnū celoꝝ. Et q̄a hec oīa hoc mō fecit: ondit q̄ntū nos diligeret respondēt. Si diatis. q̄ facē ds hec oīa nō potuit solo nutu. quē cūcta creasse iubendo diatis. te pugnatis vobmetipsis: q̄a ipo tentē illū facatis. Aut si fatemī. q̄ potuit. sed nō uoluit nisi hoc mō: quomō sapientē illū potestis ostendē. quē sine vlla rōne tā indecētia uelle pati asseritis. Nā cūi hec que ostenditis in eius volūtate cōsistūt. Ira nāq; dei nō ē aliud q̄ volūtas puniendi. Si ergo nō uult punire ppa hoīm. liber est hō a ptās. et ab ira dei. et ab iferno. et a ptāte diaboli: q̄ oīa ppter ppa patit. et recepit ea q̄bus ppē eadē ppa peccat. Nā aut ptāte est iferni aut diaboli: nī cui ē regnū celoꝝ. ni eius qui fecit oīa? Quicūq; itaq; timetis. aut desideratis. eius volūtati pbatent: aut nichil pt resistē. Quapter si hūanū genus saluāe uoluit. nisi quomō diatis. cui sola ptāte uel volūtate potuit. vt mihi eius dicā. videte quomō ei sapiē repugnatis. Nā si hō q̄d facile posset. cū graui labore sine rōne facēt: nō utiq; sapiēs ab illo iudicaret. Quippe q̄d diatis deū taliē ostendisse q̄ntū vos diligat. nulla rōne defendit: si nullatenus aliē hōinē potuisse saluare nō mōstrat. Nā si aliē nō potuisse tuē forsitan nēe esset. vt hoc mō dilectionē suā ondēt. Aut uero cū aliē posset saluāe hominē. que iō est. vt ppē ostendendā dilectionē suā. ea que diatis et facat et sustineat. In cui nō ostendit bonus angelis q̄ntū eos

uligat. pro qbz talia non sustinet. Qz veo diabolus eu venisse expugnare pro vob diabolu: quo sensu audetis pferre. Nonne dei potentia regnat vbiq: Quomo ergo indigebat ds. vt ad vincendu diablm de celo descenderet. Per nob infideles obtinere posse videnter. Caplm septim. Qz nulla hebuit diabls aduss homine ustm. a qre videat huusse. aut ds li mo ed et hoc libarz.

Illud qd dicit solem. deu sz debuisse pus p iustiaa contra diabolu agere. qz p fortitudine. vt cu diabls eu in quo nulla mortis erat causa. et qui deus erat occidet. iuste ptate qua sup pcores hebat amittet. Aliqn ei ius ta violencia fensset illi. qm iuste possidebat hoiem. que no ipe violenter attraxerat. sed ide homo ad illu se sponte cotulerat: no video qua vim habeat. Naq si diabls aut ho sius eet aut alterius qz dei. a in alia qz dei pte manet: forsitan hoc recte dicetur. Cu aute diabls a ho no sit nisi dei. et neut extra ptate dei cosistat. qua causa debuit agere ds cu suo. de suo. in suo. n ut seruu suu puniret. q suo coseruo comune dnm desere et ad se tanquam psuasisset. ac traditor fugitiuu. fur furem. cu furto dm sui suspendisset. Vterq naq fur erat: cu alter alteru psuadet seruz dno suo furabat. Quid em iustius fieri posset. si hoc deus faceret. Aut si iudex oim ds hominem sic possessu de pte ta iuste possidentes vel ad puniendu illu aut qz p diabolu. vel ad prendu illu emptet. q hec iustiaa eet. Cua ius cu homo iuste a diablo torqueret: ipe tame iuste eu torquebat. Homo naq merebat. vt puniret: nec ab ullo coueiena aq ab illo cui offenderat ut peteret. Diaboli veo meritu nullu erat. vt puniret: imo tanto hoc faciebat iustius. quanto non ad hoc amore iustiae trahebat. set instictu malitiae ipellebat. Nam hoc no faciebat deo iubente. sed incomprehensibili sapia sua: qua mala etia bene ordinat permittente. Et puto illos q diabolu aliqua opmant in possidendo hoiem hanc iustiaa. ad hoc inde addua. q videnter hoiez diaboli vexationi iuste subiacere. et deu hoc iuste permittere: et idcirco putant diabolu illu iuste iferire. Contigit em ide aliqd duersis offendentibz ee iustu et iniustu. q ob hoc a no diligenter intuentibz totu iustu et iniustu iudicant. Et uenit em vt aliqs innocente iniuste patiat. vnde ipe iuste persecuti mereat. si tm passus videtur se no debet. et putat patiente se. iuste hoc fiat. Per q passio ex parte patientis est iniq

ta: q; nō debuit se vindicare: exp te veō potuit iuste pcu tiens: iuste pcutū meruit. Diuso ītuitu iusta et iniusta ē cadē actio: quā ōtingē potest ab alio vidi tari iusta tm ab alio iniusta. Hoc itaq; mō dyabolus dicat iuste vexare hoīnē. q; ds p̄mittit: t hō iuste patit. Dz et hoc q; homo iuste dicat pati. nō sua iustitia pati iuste dz: sed q; iusto dei iu dicio punit. Ac si obtendit cy rographū illud dicens. q; adā sū nos dicat aplis fixisse. et per mortē xpi deletū esse: et putat aliqs p illū figuram. q; dyabolo q̄ sub annisdā pacti cyrogpho ab homīe iuste ātē xpi passiōz pcm velut vsuā p̄mi pcī q; p̄suasit hoī. et pena peccati exigeret: et hoc p iustitiā suā sup hominē pbare videat: nequaq; ita ītelligendū puto. Quippe cy rographū illud nō est dyaboli: qa dicat cyrogpho decreti. Decretū enī nō erat illud dyabli: sed dei. Iusto nāq; dei iudicio decretū erat. et q̄ cyrogpho cō firmatū: ut hō qui sponte pc̄a uerat. nec pcm nec penā pec cata vitare p se posset. Est enī spūs vadēs et nō videns: et q; facat pcm. seruus ē pcī. Nec q; peccat ipunitus debet dimitti: n mūa peccatoz patrat. et eū libe ret et reducat. Nobiē p hoc cy rographū nullā posse īuenīn dyabli iustitiā in hoīs vera ne credē debem. Deniq; sicut ho no āgelo nulla ōino est iniustitia: ita i malo nulla pēta ē iustitia. Nichil igit erat in dyablo. cur deus cōtra illū ad liberandū ho minē vti fortitudie sua deberet. Caplm vm. Quō liz hūilia de xpo diam nō ptineat ad dnitatē. tñ īcōuenies videat ifidelibz ea de eo dici f hōi: a vñ ill' videat idē hō nō spōte mortu ee.

Anscl. Sufficē nobis debet ad iz volūtas dei. cū aliq̄d fa cat: licet nō videam cur velit. Volūtas nāq; dei: nūq; est nō nabilis. Boso. Vez est: sed cō stat deū id velle vnde agit. Ne quaq; enī acquiescit mīti deū ali qd velle: si ratio repugnare vide at. Anselm. Quid tibi repugnare videt rōni. cū deū ea voluisse fatem. que de eius īcarnatōe ar dimus. Boso. Vt breuit dicā. altissim ad tā hūilia īclinari: ōipotentē aliq̄d facē cū tanto la bore. Anselm. Qui hoc dicit nō ītelligit q̄d credim. Diuina ei natura absq; dubio asserim impassibilē: nec vllatenus possea sua celsitudie hūiliari. nec īeo q̄d vult facē laborare. Dz dñs ihs sū xpm dicamus vez deū et vez hoīnē: vnā psonā in duabz na turis: et duas naturas īvna p sona. Quapter cū diam deū a liqd hūile aut īfirmū pati. hoc

nō mtelligim⁹ sēdm ſbl̄imitatē quā gerebat: et sic nīl fidei nīlla mao obuiare ignoſat. Hic enī nullā dīne ſbſtāae signficam⁹ hūlitatē: sed vnā et dei z hōis mōſtramus eē pſonā. Nō ergo mcarnatione dei vlla eī⁹ hūlitas ītelligīt facta: sed natū hominis credīt exaltata. Boſo. Ita sic nīhil īputet dīne natē: q sēd⁹ ſfirmitatē hōis de xpō dī. Dez qm̄ uſtū aut rōnale pbam pō tent. q deus hominē illū. quē pater filiū suū dilectū. īquo sī bi bene cōplacuit votauit. et quē filius ſepm̄ feat. sic tract tauit. aut tractan pmiſit? Que autē uſtiaa ē homine ōim uſ tiſſim̄ morti tradē pro pctōre? Quis hō si īnocentē dāpnaret vt nocentē lib'aret dāpnādus nō iudicaret? Ad idē enī res de dua videt īcōueniēs qd̄ ſupra dictū est. Nā si alit' pctōres sal uare nō potuit. q uſtū dāpnā do? vbi est oīpotēna eī⁹? Si vero potuit. sed nō voluit? quō defendem⁹ sapiena eius ac uſ tiaā? Anſelm⁹. Deus pī nō q admodū videns ītelligē hoīes illū tractauit: aut īnocentē p nocētē morti tradidit. Non enī eū iuitū ad mortē illū coegit. aut occidi pmiſit: sed idem ipſe ſponte ſua mortē ſuſtinuit. vt homīes saluaret. Boſo. Etiā si non iuitū. q̄m̄ volūtatē prīs consensit. quodā tamē mō illū coegiſſe videt. p̄cipiendo. Dicit enī q xp̄s hūliauit semp̄ ſtūs obe diens pī vſq ad mortē: mortē aūt crucis. Propter qd̄ et ds illū ex altauit. Et qa dicit obedīēa ex his q passus ē. Et qa pro fi luo suo nō pepat: sed pro nob ōnib⁹ tradidit illū. Et idē filiꝰ dicit. Nō veni volūtatē meā fa cere: ſ voluntatē eius q̄ miſit me. Et iturus ad passioꝫ dicit. Dicit mādatū dedit mī pī: sic facio. Item. Calicē quē dedit mī pī: nō bibā illū? Et alibi. Pater si possibile ē. trāſeat a me calix iſ te: verūptm̄ non sic ego volo. ſ ſicut tu. Et. pī si nō pt hic calix trāſire nisi bibā illū: fiat volūn tas tua. In his oīb⁹ plus vidi xp̄s obedīēa cogente. q̄ ſponta nea volūtate dispōēte mortē ſuſtinuiſſe. Cap̄ nonū. Quō ſpōte mortū ſit. et q̄d ſit. ſtūs obediēs uſq ad mor. īc. que īlis cap'lo enumerāt. Anſelm⁹.

Ut michi videt nō bn̄ diſ cernis int hoc qd̄ feat ex gente obdiēa. et qd̄ sibi factū q ſeruauit obedīēa. ſuſtinuit: nō exigēte obīa. Boſo. Necesse habes. vt hoc apius exponas. Anſelm⁹. Cur pſeuta ſt eū uide. vſq ad mortē? Boſo. Non ob aliud. nisi q̄a veritatē et iuſtiaā viuendo et loquēdo īdelmabili ter tenebat. Anſelm⁹. Hoc puto

qđ ds ab ōni rōnali creatā exigit: et hoc illa p obedientiā deo debet. **Boso.** Dic fatear nos oportet. **Anselm.** Hanc g obedientiā debebat hō ille deo pri: et hūanitas dīnitati: et hanc ab illo exigebat pater. **Boso.** Hoc nl li dubiū. **Anselm.** Fac illis qđ fecit exigēte obīa. **Boso.** Vere. et iā video qđ sibi illatū. quia obediendo pseuerauit. sustanuit. Sz quomō hoc obīa non exigit. nō itelligo. **Anselm.** Si hō nūqđ peccasset deberet pati mortē: aut deus debet hoc ab illo exigere? **Boso.** Quēadmodū credim. nec homo moreret. nō hoc ab illo exigeret. Sz hui ita te volo audire rōnē. **Anselm.** Rationalē creaturā iustā factā esse: et hoc vt deo seruiendo bta eēt nō negas. **Boso.** Non. **Anselm.** Deo autē nequaqđ existimabis euenire: ut quā fecit iustā ad btitudinē. miserā eē sine culpa cogat. Hominē enī iniustū mori: miserū est. **Boso.** Patet. si nō peccasset hō. nō debet ab eo ds mortē exigere. **Anselm.** Non g cogit ds xpm mori: in quo nullū fuit peccm: sz ipe spōte sustinuit mortē. nō p obedientiā deserendi vitā. sed ppt obedientiā seruādi iustitiā. In qua tā fortit pseuerauit: ut unde mortē incureret. ¶ Potest enā dici. qđ precepit illi pri mori. aī hoc p cepit unde īiuste moritē. Ita ergo sic mandatū dedit illi pri mori. sic fecit: et taliter quē dedit bibit. Et frūs est obediens pri vsqđ ad mortē. Et sic didicit ex his q passus e obedientiā: id e quousqđ seruare debeat obīa. Verbū aūt qđ positū est. didicit. duobz modis potest itelligi. Aut enī didicit dictū est. q p alios fecit dicte: aut qđ qđ p seipm nō ignorabat. experimento didicit. Qz aūt aplus aī dixisset. hūiliauit semetipm fctus obediens vsqđ ad mortē. mortē aūt crucis. subdidit. propt'qđ et ds exaltauit illū. et donauit illi nomē qđ est sup oē nomē: an simile e qđ dauid dixit. de torrente i via bibit. propterea exaltauit caput: nō ita dictū est. qī illum tem potuisset puenire ad hāc exaltationē. nisi p hāc mortis obedientiā. et hec exaltatio. nō ni retributione huius obīe collocata sit. Verus enī qī pateret ip se dixit. oīa sibi ee tradita a pre. et oīa pris ee sua. Sz qm ipse aī pre. fro qz spū disposuerat se nō aliter qī p mortē celsitudinē oī potentie sue mūdo ostensuru. Quippe qđ nō nisi p mortē illā fieri disposita est. nī p illā fieri nō incōgruē dr ppt illā fieri. Si enī itendim facē aliquid sed ponim nos aliud pius factu ros. p qđ illud fiat. aī iā facti est qđ volum. Deīde si fit qđ in

tendim⁹. ītē dīat ꝓpterea fiēi. qm factū est ꝓpt quod differebat: qa nō nisi p illud fieri dispositū erat. Nā si fluuiū quē equo et nauī trāsire possū ꝓpono me nō ñ nauī trāsitur. et ideo differo trāsmeare. qr nauis abest: cū ia presto est nauis si trāseo. Sic me recte dr. nauis ꝑata fuit ꝓptēa trāsiuit. Et nō solū ita loqmur qn p illud qd precedē volum. ꝙ etiā qndo nō per illd. sed etiā p illud facē aliqd aliud statuim⁹. Hi qs differt cibū sumē. ꝓptera qua nondū ea die misse celebrationi affuit. ꝑacto qd ꝓius facē solebat. nō mōgrue illi dr: iam sume cibū ꝓptēa qr ia festa. ꝓpt qd sumē differebas. Multo igit⁹ mīa⁹ īustitata ē locutio. cū xp̄us dīat exaltatus. ꝓptēa qa morte sustinuit: per quā et post quā illā exaltatiōz facē deberet. Vt hoc et eo mō ītelligi. quo idē dīs legit ꝓfessse sapīa et grā apud deū: nō qr ita erat. sed qa ille sc̄ se habebat. ac si ita cēt. Nā sic post mortē exaltatus est: qi ꝓpt illā hoc fiet. Qd aūt ipse ait. nō veni voluntatē meā facē. sed eius q̄ misit me. tale ē quale ē et illud: mea doctrina nō est mea. Nā qd qs nō habet ex se. sed a deo: hoc nō tam suū q̄ dei dicere debet. Nullus em hō habet a se veritatē quā doceat qm iustā iustā voluntatē. sed a deo. Nō g̃ venit xp̄us voluntatē suā facere. sed p̄is: qr iusta voluntas quā habebat. nō erat ex humanitate. ꝙ ex diuinitate. ꝓpterea vō filio suo nō pepcit ds: sed pro nob⁹ oīb⁹ tradidit illū. nō est aliud q̄ nō libeat ut eū. Nā in sacra scīptura huiusmodi inueniūt locutiones. Vbi aūt dīat. p̄r si possibile ē trāseat a me calix iste: veruptn nō sicut ego volo sed sicut tu: et si nō ꝑt hic calix trāsire. ñ bibā illū. fiat voluntas tua: naturalē salutis p voluntatē suā significat appetitū: quo humana caro dolorē mortis fugiebat. Voluntatē vero p̄is dīat. nō quonīa ma luerit p̄r filij mortē q̄ vitā: ꝙ qa humanū genus restaurari nolebat p̄r. ñ faceret homo aliquid tā magnū. sicut erat mors illa: qr nō poscebat rō qd aliud facē nō poterat. ideo dīat filius illū velle mortē suā: quā ipe maluit pati: q̄ ut genus humanū nō saluet. Ac si dicēt. Quonīa non vis aliter reōsiliatiōz mūdi fieri: dico te hoc mō velle mortē meā. fiat igit hec voluntas tua: id ē fiat mors mea. ut mūdus tibi reōsilietur. Nā aliquē sepe hoiem velle diam⁹ aliqd. qr nō vult aliud: q̄ si vellet. nō fiet illud qd dīat velle. Vt cū dīam⁹ illū velle luternā extinguē: quia nō vult claudē fenestrā. p quā ventus īrrat. qui luternā extinguit.

Dic ꝙ voluit pater mortē filij: qā nō aliꝫ voluit mūdū saluari nisi homo tā magnū aliqd faceret vt dixi. qd filio volēti saluare hoīnū tantūdē valuit. qd alius hoc facē nō valebat. qntū si illi mōi ꝓpet. Vñ ille. Sicut mādatū dedit mihi pr̄ sic feci: et ualitē quē dedit ei pater bibit obediens usq; ad mortē. Capl'm x. Itē de eisdē quō aliꝫ intelligi possunt.

Potest etiā itē intelligi. qā p illā piā voluntatē. q̄ voluit filius pro salute mūdi mori dedit illi pr̄ nō tamē cogendo mandatū. et ualitē passiōis: et nō pepat illi. sed pro nob tradidit illū. et mortē illius voluit. Et qr ipē filius obediēs fuit usq; ad mortē? et didicit ab hijs que passus ē obedientiā: qādmodū eni sēm humanitatē nō hēbat voluntatē viuēdi. sed a pr̄e: ita et volūtatē illā vt tantū bonū faceret mori voluit nō potuit habē nisi a pr̄e luminū: a quo est oē datū optim. et oīne donū pfectū. Et sicut pr̄ trahē dando voluntatē dicit: ita nō incōgrue fit. si ipelle asserit. Sicut eni filius dicit de pr̄e. nemo venit ad me. nisi pr̄ traxerit illū: ita dicē potuit. nisi ipulerit eū. Similiꝫ quoq; ꝓfite potuit. neō currit ad mortē ꝓpter nomē meū: nisi pr̄ ipulerit a traxerit eū. Nam nūq; voluntate q̄sq; ad id quod indeclinabiliꝫ vult trahit̄ vel ipellit̄: nō inconuenienter trahē. a ipellē deus. cū talē dat voluntatē affirmat̄. In quo tractu. vel pulsu nulla itelligit̄ violētie necessitas: sed accepte bone voluntatis spontanea et amata tenacitas. Si ergo hoc modo negauerit pat̄ voluntatē illā dando ad mortē filiū traxisse uel ipulisse? q̄s nō videat eadē rōne mādatū illi. ut mortē sponte sustineret. et ualitē quē non iniustus haberet. dedisse. Et si filius sibi nō pepasse. sed pro nob spontanea voluntate semp̄ tradidisse recte dicat? q̄s neget recte dicat. qr pr̄ a quo talē voluntatē habuit ut nō pepat. si pro nob tradidit illū. et mortē ipius voluit? Hoc etiā mō indeclinabiliꝫ et spōte seruādo. acceptā a pr̄e filius voluntatē. suus est illi obediēs usq; ad mortē? et didicit ex hijsq; passus ē obedientiā: id est qm̄ magna res faciēda sit p obediētiā. Nā recte est simpler et vera obiā: cū rōnalis natā non necessitate. sed sponte seruat voluntatē a deo acceptā. Alijs q̄q; modis recte possum⁹ patrē voluisse mortē filij itelligē: q̄uis isti pnt̄ sufficē. Nā sicut velle diam⁹ eū. qui facit vt alius velit. ita diam⁹ etiā illū velle q̄ nō facit vt alius velit. Et appārebat q̄ vult. Vt cū videm⁹ aliquē fortu

tate pati velle molestiā. vt pfi
ciat qđ bene vult: q̄uis fateam
nos velle vt illā penā sustineat
nō tamē volum⁹ aut amam⁹
penā eius ꝑ voluntatē. Illū q̄đ
á phibē pt. et nō phibet. sole
mus dicē. q vult. q nō phibz:
Cū ergo pr̄i filij voluntas pla
cuit. nec phibuit eū ipl̄e qđ
volebat: nē voluisse vt filius mor
tē tam pie. tā valit⁹ sustineret:
quāuis penā eius nō amaret.
affirmat. Nō autē potuisse ca
liē tñsire ñ bibēt illū dicit:
nō q nō posset vitare si vellet.
sed q̄m sicut dictū est. mūdū e
rat alit⁹ impossibile saluari. et
ipse īdefinabiliter volebat pro
mortē pati: q̄ ut mūdus non
saluaret. Ideo ait illa verba
dixit: vt doceret humanū genus
aliter saluari nō potuisse q̄ p
mortē. nō vt ostenderet se morte
nequaq̄ valuisse vitare. Nam
quecūq; de illo dicunt hys que
dicta sūt similia. sic sūt exponē
da: vt nīlla necessitate. sed libera
voluntate mortuus credat. ¶ Et
erat nāq; omib⁹: et de illo legit
q: oblatus ē q ipe voluit. Et
ipse dixit. Ego pono aiaz meā:
et iterꝝ sumā eā. Nemo tollit eā
a me: sed ego ponā eā a meipo.
Potestatē habeo ponendi eā: et
ptatē heō iterꝝ sumēdi eā. Nō
ergo idē ipse sua ptate q sua vo
luntate fecit: nīllatenus ad hoc
cogi recte dicit. Boso. Hoc solū
q: pmittit illū deus sic tractari
q̄uis volentē: nō videt tali pr̄i
de tali filio cōuenire. Anselm⁹.
Immo maxīe decet talē patrē ta
lis filio cōsentire. sq q vult lau
dabilit⁹ ad honorē dei. et vtilit⁹
ad salutē hoīm. q̄ alit⁹ fieri nō
potuit. Boso. In hoc adhuc v
sanā qualit⁹ mors illa rōnalis
et nāta mōstrari possit. Alit⁹
nāq; nec ipe filius eā velle. nec
pr̄i cogē a⁹ pmittē debuisse vid⁹.
Quezit⁹ enī aut⁹ dē hominē alit⁹
saluare non potuit? Aut si po
tuit? aut hoc mō voluit? Nā
rōnabiliē videt ee. deo hoc mō
saluasse. Nec apparet qđ mors
ista valeat ad saluadū hoīem.
Omnī enī est si dē sic delectat⁹ a⁹
eger sanguīe innocētis: vt nō ñ
eo interfecto patrē velit a⁹ possit
nocēti. Anselm⁹. Cū accipis i
hac q̄stione psonā eoꝝ q̄ audere
nichil volūt. ñ premōstrata rō
ne? volo tecū pausa. vt nullū
vel mīmū inconuenīs in deo a
nob⁹ accipiat. et nīlla vel mīma
ratio si maior nō repugnat re
cipiat. Dicit enī in deo q̄uis pia
tionē. si maiori nō vincat commit
nētas. Boso. Nichil i hac re
accipio libēnius: q̄ ut hoc pactū
init nos cōit⁹ seruet. Anselm⁹.
De incarnatiōe tuī dei. et de hys
que de illo assūpto homīe audi
q̄stio est. Boso. Ita est. Ancel.

Donam⁹ g̃ deꝰ ĩcarnaꝯ: et quẽ de illo hoīe diam⁹ nũq̃ fuisse. Ad cõ stet nos hoīẽ esse factũ ad bti tudinẽ. que in hac vita haberi nõ potest: nec ad illã posse puenire quãq̃. nisi dimissis pcīs: nec vl lũ hominẽ hanc vitã tãsire sine pcõ. et alia quox fides ad salutẽ eternã nãra ẽ. Boso. Ita fiat: qr nichil ĩpossibile in hijs aurĩ cõuenies deo videtur. Anselm⁹. Necessaria ẽ ergo hoīi pcõrũ re missio: ut ad bãtudinẽ puẽiat. Boso. Dic õnes tenem⁹. Caplm. xi. Qd sit peccãe. et p pcãs sa tisfacẽ. Anselm⁹.

Quero ergo est qua rõne deus di mittat pcã hoīibꝰ: et ut hoc faciam⁹ apt⁹. pius — videam⁹ qd sit peccãe: et quid pro pcīs sanisfacẽ. Boso. Tuũ est ostẽdẽ: et meũ ĩtendere. Anselm⁹. Si an gelus et hõ semp redderet hoc deo qd debet: nũq̃ peccaret. Boso. Nequeo cõtradicẽ. Anselm⁹. Nõ est itaq̃ aliud peccãe: q̃ nõ red dere deo debitũ. Boso. Quod ẽ debitũ. qd deo debem⁹? Anselm⁹. Oĩs volũtas rõnalis creatẽ sub iecta debet eẽ volũtati dei. Boso. Nichil verius. Anselm⁹. Hoc est debitũ qd debet anglꝰ r hõ deo. Qd solũdo nullus peccat: et qd õnis qui nõ solut peccat. Hec est iustica siue rectitudo vo lũtatis: que facit iustos siue re ctos corde. id est voluntate. Hic est solus et totus honor quẽ debe mus deo: et a nobis exigit deus. Sola nãq̃ talis volũtas opa fa cit placita deo. cũ pr̃ opari et cẽ nõ potest. ipa sola p se placet: qa nullũ opus sine illa placet. Huic honorẽ debitũ qui non red dit deo. aufert deo qd suũ est. et deũ exhonorat: et hoc ẽ peccãe. Quidni autẽ nõ solut qd rapu it: manet in culpa. Nec suffiat solũmõ reddẽ qd ablatũ est: sed pro cõtumelia illata plus debet reddẽ q̃ abstulit. Dicat em quis dit salutẽ alterius: nõ suffiat si salutẽ restituit. n pro illata do lorꝰ ĩiuria rependet aliqd. Ita qui honorẽ alicui⁹ violat: non suffiat honorẽ reddẽ. si nõ studi exhonoracõis facte molestiã a liquid qd placeat illi quẽ exho norauit restituit. Hoc q̃ atten dendũ. qr cũ aliqs ĩuste abstu lit solut: hoc debet dare. qd ab illo non possit exigi. si alienũ non rapuisset. Dic ergo debz oĩs q̃ peccat honorẽ deo quẽ rapuit solue. Et hec satisfactio quã oĩs pcõr debet deo facẽ. Boso. In hijs õnibz. qm̃ rationẽ seq̃ proposuim⁹ q̃uis aliq̃ntulũ me teneas: ni chil habeo. qd dicẽ possiũ contra.

Cap xiij. Vtrũ sola mia sine ol debiti solucõe detent dei pcm

Rdeam⁹ dicẽ. Anselm⁹. Et videam⁹. vtrũ sola mia sine õni solutione ablati sibi ho

nonꝰ decet deū ꝓm̄ dimittere.
Boso. Nō video aut non decere.
Anselmꝰ. Dic dimittē ꝓm̄. non est aliud q̄ nō punire. Et q̄m tē ordinare ꝓm̄ sine satisfactione nō est ñ nō punire: si nō punit ꝯordinatū dimittit. **Boso.** Rac nabile est quod dicis. **Anselmꝰ.** Deū vō nō decet aliq̄d ꝯordinatū in suo regno dimittere. **Boso.** Ita seq̄tur. **Anselmꝰ.** Est et aliud q̄d sequit. si sic ꝓm̄ ꝯpunitū dimittitur: q̄a similit erit apd deū peccatū et nō peccatū: quod deo nō cōuenit. **Boso.** Nō possū negare. **Anselmꝰ.** Vide et hoc. Iustiaā hōim nemo nesat ee sub lege: vt sedm eius q̄ntatē mēsura retribuēdis a deo retō pensēt. **Boso.** Ita credim. **Anselmꝰ.** Si aut ꝓm̄ nec soluit nec punit: nulli legi subiacet. **Boso.** Nō possū aliter ītelligē. **Anselmꝰ.** Liberior igit est Iustiaa. si sola mia dimittit. q̄m iustiaa: q̄d valde inconueniēs videt. Ad hoc etiā extendit hec ītuemēta vt iustiaa deo similē faaat: q̄a sicut deus nūllius legi subiacet. ita et iustiaa. **Boso.** Resistē nequeo rōni tue. sed cū ꝓcipiat nobis ōino dimittē peccātibꝫ in nos. videt repugnare. vt hoc nob ꝓcipiat. q̄d ipm facē nō decet. **Anselmꝰ.** Nulla in hoc est repugnaāa: q̄a de hoc nob ꝓcipit vt nō ꝓsumam. q̄d solius dei est. Ad nullū enī ptinet vindictā facē: nisi ad illū qui dns est oīm. Hā aī tiene ptātes hoc recte faciūt: ipē faat. a quo ad ipm sūt ordiāte. **Boso.** Remouisti repugnaāa quā putabā inesse. Dz est aliud aliq̄ vnde tuī hec responsū volo. Nā cū deus sic sit liber. vt nulli legi. nūllius subiaceat iudicio. et ita sit benignus. vt nichil benignius excogitari queat. et nichil sit rectū aut decens nisi quod ipē vult: mirū videt si dicim. q̄ nil latenus velit. aut non licet ei suā iuriā dimittē. a quo eiā de hijs q̄s alijs faam. solem indulgeriā petē. **Anselmꝰ.** Vez est quod dicis de libertate et voluntate et benigtate illius. sed sic ea de bem rōnabiliter intelligē: vt dignitate eius nō videamur repugnare. Libertas enī nō est ad hoc q̄d expedit. aut q̄d decet: nec benignitas dicēda est. q̄a liq̄d deo indecēs opat. Nō aī dicit. q̄a quod vult iustū est. et q̄d nō vult. nō est iustū. nō ita ītelligendū est: ut si deus velit q̄libet inconueniēs iustū sit q̄ ipse vult. Non enī seq̄tur. si deus mentit. iustū est mētiri: sed potius illū deū non ee. Nā ne quaq̄ potest velle mētiri voluntas. in qua corrupta est veritas. ymo deserendo veritatem corrupta est. Cū ergo dicat. si vult mētiri. nō est aliud q̄ si

deus est talis natura que velit mētiri. et ideo nō sequit̄ iustū mendacium. nisi ita intelligat̄: sicut̄ de duobus impossibilibus dicam⁹. si hoc ē illud est: q̄ net hoc est. net illud est. Vt si quis dicat: si aqua est sicca. et ignis est humidus. Neutrū enī verū ē. Itaq; de illis tm̄ verū ē dicē. si ds hoc vult. iustū est. q̄d deū nō est inconueniēs. Si enī ds vult ut pluat: iustū est vt pluat. Et si vult vt homo aliq̄s occidat̄: iustū ē ut occidat̄. Quapter si nō decet deū aliq̄d iuste aut inordinate facē. nō pmittat ad eius libtatē aut dignitatē. aut voluntatē. peccantē qui nō soluit deo q̄d̄ abstulit impunitū dimittere. boso Omnia mi auferes que putabāt obia posse. Anselm⁹. Vide adhuc aut deū hoc facē nō deceat. Boso. Libenter auscultato q̄dq̄ dias. Capl'm xm. Q̄ nichil min⁹ sit tolerandū in rerū ordine q̄ ut creatura creatori debitū honorē. et q̄ non soluat q̄d̄ aufert. Anselm⁹

Nichil min⁹ tolerandū in rerū ordine: q̄ ut creatura creatori debitū honorē auferat: et nō soluat q̄d̄ aufert. Boso. Hoc nichil dubito. Anselm⁹. Nichil aūt iniustius tolleratur: q̄ quo nichil ē min⁹ tolerandū. Boso. Ne hoc est obstinatū. Anselm⁹. Puto ergo q̄ nō dices deū debē tolerare quo nichil tolleratur iniustius: vt creatura nō reddat deo q̄d̄ aufert. Boso. Imo penitus negādū video. Anselm⁹. Tē si deo nichil maius aut melius: nichil iustius q̄ honorē illius seruat in rerū dispositiōe summa iustitia. quē nō est alius q̄ ipse ds. Boso. Hoc q̄ nichil aptius. Anselm⁹. Nichil g̃ seruat ds iustius q̄ sue dignitatis honorē. Boso. Concedē me oportet. Anselm⁹. Videt tibi. q̄ eū integre seruet. si sic auferri sibi pmittit. ne solui. nec auferentē puniat. boso Nō audeo dicē. Anselm⁹ Nec ē ergo ut aut ablatus honor solua tur. a pena seqtur. Alioq̄n aut sibi deus ipi iustus nō erit. aut ad vtrūq; impotens erit: q̄d̄ nefas est aut cogitare. Boso. Nichil rōnabilius dia posse intelligo.

Cap̄ xm. Cuiusmōi sit hōr sit pena peccātis. Anselm⁹.

Sed volo a te audire si pena peccātis sit illi hōr: aut cuiusmōi honor sit. Si enī pēa peccātis nō est eius hōr. cui peccator nō soluit q̄d̄ abstulit. sed punit. sic pdidit honorē suū. vt nō recuperet: q̄d̄ hys q̄ dicta sūt repugnare videt. Anselm⁹. Deū impossibile est honorē suū perdere. Aut enī peccātor sponte soluit q̄d̄ debet: a deus ab iuuito accipit. Nā aut hō debitā subiectionē deo sine nō peccādo. sine

qđ peccat solūēdo volūtate spon
tanea ethibet: aut đs eī iniuriā
sibi torquēdo sibiat. et sic se dnm
eius ostendit. qđ ipse hō volūta
te renisat fateri. In quo consi de
randū. qz sicut hō peccādo rapit
qđ dei est: ita đs puniēdo homi
nē aufert qđ hōis est. Quippe nō
solū id suū alicui esse đz qđ iā
possidet: sed quod ī eius ptāte ē
q habeat. Quoniā ergo ita fīs
est. ut bītudinē hīre posset. si nō
peccasset: cū ꝓpter peccm bītudie
et ōni bono prīuet: de suo q̄nus
iniustus soluit qđ rapuit. Qđ luc
deus hoc ad usū siu cōmodi nō
trāsferat qđ aufert. sic̄ homo pe
cuniā quā alij aufert. ī suā con
ferr utilitatē: hoc tamē quod ra
puit vel auferr utat ad suū hōrē.
q hoc q auferr. Auferēdo enī. per
mittīt et que illius sīt sibi subiec
ta eē probat. Boso. placet qđ
dicis: sed est et aliud ad qđ tuā
rōnsionē postulo. Capl'm xv.
Si đs nīl ad modū pdāt hō
norē suū violari.

Quam si deus sicut pbas suū
debet honorē seruare. aut
admodū patī illū violari. &
eni eū aliquo mō ledi sinit: nō
integre nec pfecte audit. Ansel
Dei honor neq̄t aliq̄d q̄ntū ad
illū ptinet addi uel minui. Dē
nāq̄ ipse sibi est hōr incorruptibi
lis: et nullo modo mutabilis.
Nec q̄ndo vnaq̄q creatura suū
et q̄ sibi p̄ceptū ordinē. sine nā
lit sine rōnabilit seruat. deo o
bedire. et eū hōrare diat: q hoc
maxīe rōnal' natā. tm datū ē
itelligē qđ debeat. Que aī vult
quod debet. deū honorat: nō q
illi aliq̄d confert. sed q̄ sponte
se eius volūtati et dispositioni
subdit: et ī rerū vnīsitate ordi
nē suū. et eiusdē vnīsitatis pl
chritudinē q̄ntū in ipā ē seruat.
Cū vero nō vult qđ debet. deū q̄
tū ad illā ptinet ī honorat: qm
nō se sponte subdit illius dispo
sitioni: et vnīsitatis ordinē
q̄ntū in se est pturbat. licet ptā
tē aut dignitatē dei nullatenꝰ le
dat aut decolorat. Si em ea que
celi ambitu cōtinent vellēt nō
eē sub celo. a' elongari a celo:
nullatenꝰ possent nisi sub celo
esse nec fugē celū. nisi appropī
do celo. Nā et vnde et quo. et
qua irent. sub celo essent: et q̄
to magis a qualibz celi pte elō
garent: tanto magis oppositē
parti ꝓpinquarent. Ita q̄nus hō
vel malus angelus dine volū
tati et ordinātōi subiacē no
lit: nō tm eā fugē valet. Nā
si vult fugē de sub volūtate iu
bente: incurrit sub volūtatē pu
nientē. Et si quaris qua trāsit:
nō n̄ sub volūtate ꝓmittente.
Et hoc apsū qđ pucesse vult ad
vnīsitatis pfīte ordinē a pl'
chritudīē sūma sapiā conūtat.

ipā nāq; pūctus spōtanea sa
tisfactio. uel a nō fuerē pene ex
actio. excepto hoc. q̄ dō de mal'
mūtis modis bona fuit. in eadē
vniuersitate suū tenēt locū. ꝛor
dinis pulchitudinē: quas si di
uina sapīa. ubi pūsitas rectū
ordinē pturbare nitit. nō adde
ret. fieret in ipsa vniuersitate
quā deus debet ordinare quedā
ex violēta ordīs plchitudine de
formitas: et deus in sua dispo
sitione videret defice. Nec duo
quoniā sicut sē inconuenīa. i
ta sē ipossibilia: nec̄ est vt oē
pcm̄ satisfactio aut penā sequt.
Boso. Satisfecisti obiectiōi mee.
Anselm. Valā igit̄ est q̄ deū
q̄tū in ipō est nullus pt hono
rare nō exhonorare: sed q̄ntū in
se est hoc alius facē videt. aī vo
lūtatē suā voluntati eius subiat
aut p̄ualeat. Boso. Nescio q̄d
dicta queā dicē. Capit. xvj.
Quod q; numerus angelor
q̄ cecidit restituēd' sit de hōib.
Adhuc addā ali
quid. boso. Tā diu dic: do
nec me tedeat audire. Anselm.
Deū cōstat ꝓposuisse. vt de hūa
na natura quā fecit sine pcō.
numerū angelor q̄ ceciderāt re
stitueret. Boso. Hoc credimus:
sed vellē aliquā huius rei rōnē
habē. Anselm. Fallis me. Nō
enī ꝓposuim⁹ tractare. nisi de
sola icarnatione dei. et tu in
terseris alias q̄ones. boso. Ne
uratcaris. hilarē datorē diligit ds.
Nā nemo pbat se hilarē dare q̄d
promittit: q̄m qui plus dat q̄m
promittit. Dic ergo libenē q̄d
q̄ro. Anselm. Rōnalē naturā
que dei cōtēplatione bta est uel
futura ē in quodā rōnabili ꝛ p
fecto numero pfectā esse a deo.
ita ut nec maiorē nec minorē
illū esse deceat nō est dubitan
dū. Aut enī nescit ds quo nūo
melius ea decerat cōstitui. quod
falsū: aut si scit i eo illā consti
tuer. quē ad hoc decenciorē in
telliget. Quappt aut angeli qui
ceciderūt facti erāt ad hoc. ut
essēt intra illū numer: aut q
certa illā pmane nō potuerūt
ex nātate ceciderūt. q̄d absurdū
est opinari. Boso. Veritas ē a
pcta: q̄d dicas. Anselm. Am
q̄ de illo nūo eē debuerūt. aut
restaurādus est ex nātate nūs
eor. aut in ipfecto remanebit
numero rōnal' natā que in nūo
pfecto pfecta est: q̄d eē nō pt.
Boso. Restaurādi pculdubio
sūt. Anselm. Necesse ē ergo eos
de hūana: q̄m ~~dēnitia~~ nō esta
lia de qua possit natā restau
rari. Caplm xvij. Quali
angeli pro illis nō possūt
restitui. Boso.
Cur autē nō ipi aut alij a
geli pro illis nō pnt re
stitui. Anselm. Tu videbis nos

tre ōnis difficultatē. ītelliges
eoꝝ reōsiliatōis īpossibilita
tē. Alij aūt angeli p illius resti
tui nō pūt. Ideo ut taceā quō
hoc repugnare videat prime
creatiōis pfectioni qr nō debeāt
ñ tales esse possint. quales illi
fuissēt si nō peccassēt: cū illi nīl
la visa vindicta pcti pseueras
sent. qđ post illoꝝ casū alijs q̄
pro illis restituerent eēt īpossi
bile. Nō enī puter laudabiles
sūt si stant īuerītate: et q̄ nul
lā nouit penā pcti: et q̄ sempi
eā aspiat eternā. Nā nequaq̄
putandū est bonos angl̄os eē
cōfirmatos casu malorꝝ: ꝫ suo
merito. ℣ Dicit nāq̄ si boni
cū malis peccassēt simul dam
nati eēnt: ita ut iuste si aīm
iustus stetissent puter cōfirmati
essent. Quippe si aliq̄ eoꝝ non
nisi aliorꝝ casu cōfirmādi erāt
aut nūllus vnq̄ cōfirmaret: aut nec
erat aliquē casum. q̄ ad alios con
firmādos punīret: que vtraq̄ ab
surda sūt. Illo itaq̄ mō cōfirma
ti sūt illi qui stetērūt: quo pacto
cōfirmati sitssent omēs si stetissēt.
Quē modū ostendi sicut potui:
vbi tractaui. cur dyabl̄s pseuerā
tiā non dedit. Capl̄m xvm.
Vtrū plures fuīt st̄ homines
q̄ sint mali angeli.

Probasti malos an
gelos de hūana natura
staurādos. Et patet ex hac rōne

Boso

qa nō in minori numero erunt
homīes electi: q̄ sūt angeli rep
bati. Vtrū plures futuri sūt
si potes ostende. Anselm. Di an
geli antequ quādā illoꝝ caderēt.
erant in illo pfecto de quo dici
mus numero: nō sūt homīes
facti. nisi pro restauratione an
gelorꝝ pditorꝝ: et palā est. qa
nō erūt plures illis. Si aūt ille
nūs nō erat in illis cōtrꝫ ange
lis. cōplendū est de hōibꝫ. q qđ
perīt. et quod prius deerat: et
erūt homīes electi plures repro
bis angelis. Et sic dicem⁹. qua
nō fuerūt facti tm ad restauran
dū numerū īminutū: sed etiā ad
pficiendū nondū pfectū. Boso.
Quid potius tenendū est. an an
geli pius facti sūt in nūo. an nō.
Ro mi videtur dicam. Anselm.
Boso. nō possū plus a te exi
gere. Anselm. Di hō factus est
post casū malorꝝ angelorꝝ. sicut
quidā intelligūt. in genesi: non
video posse me per hoc probare
alterꝝ eoꝝ determīare. Potest ei
vr pius esse q̄ angeli pius fuerūt
īnumero pfecto: et postea fāis
sit homo propt restaurandū m
minutū eoꝝ numerū: et pt esse
q̄ nō fuerint īnūo pfecto. qr dif
ferebat deus. sicut adhuc differt.
illū implē numerū. factura humā
nā naturā suo tpe: vñ aut solū
modo numerū nondū integrū p
ficeret. aut si minueret restitueret

Di aūt tota creatura simūl fāc̄ et dies illi in quib⁹ moyses is tū mūdū non simūl ee factū vi det dicē. aliē sūt ītelligēdi. q̄ sicut videm⁹ istos dies in q̄bus viuim⁹: intelligē neq̄ quomō facti sūt angeli ī illo ītegro nūo. Quippe si ita esset videt inchoa re nātate aut aliq̄ angeli uel hoīes casuri erāt. aut plures essent in illa celesti ciuitate. q̄ illa pfectū numeri cōuenīecia exigēt. Dig⁹ oīa ista simul fāc̄ sūt. sic videnē angeli. et duo p̄ mi hoīes ī nūo ipfecto fuisse: ut de hoīb⁹. si nullus āgelus caderet. q̄d decerat solū pficeret. et si aliq̄s periret. hoc quoq⁹ q̄d cadēt restitueret. et hoīs natū que īfirmior erat q̄ deū exaltaret. atq⁹ dyabolū cōfundēt. si ille casū suū infirmitatis sue īputaret. cū ipsa īfirmior stauet. Ac si eadē ipsa cadēt. mīto magis deū defendēt cōtē dyabolū et ētra seipsā: cū ipsa facta valde īfirmior et mortal'. in electis de tanta īfinitate tāto altius a scendēt. q̄ vnde dyabolus ceadisset? q̄nto boni angeli quor eq̄ litas ei debet pfectiūt post ru nā malor: qr pseueraueit. Et hīs rōnib⁹ pcaus m̄ videt: qā ī angelis nō fuit ille pfectus nu merus. quo aiunt illa superna pficeret? q̄m si hō simūl cū ange lis factus nō est. sic īpossibile ē esse: et si simul facta sunt. quod magis putāt mīti. q̄m legit: q̄ vnū methū. creauit oīa simūl. videt necesse ee. Sed et si pfecto mūdane creatē non tantū est in telligenda ī nūo individuor. q̄n tū in numero naturar. nāe est humanā naturā aut ad cōple mentū eiusdē pfectionis ee factū. aut illi suphabūdare: q̄d de mi nimo vermiculi natura dicē nō audem⁹. Quare pro seipsa ibi facta ē: et nō solū pro restauratiōe dis īndiuiduis alterius nature. Vnde palā est. qr etiā si angelus nullus periisset: hoīes tamē in celesti ciuitate suū locū habuisset. Restatur itaq⁹ q̄a ī angelis ātiq̄ quidā illor caderēt. nō erat ille pfectus nūs. Alioq̄n nāe erat vt aut hoīes. aut aliq̄ angeli ca derēt: q̄m extra numer ibi nul lus manē poterat. Boso. Non nichil effecisti. Caplm xix. Et hō nō possit saluari sn̄ pēa satis

Est et alia ratio fīde. Ancel vt m̄ videt. que nō parū suffragat illi sentēe: que āgelos nō esse factos ī pfecto nūo exīsti mat. Boso. Dic illā. Ancelm⁹. Di angeli ī numero pfecto facti sūt. et ex illa ten⁹ facti sūt hoīes. ī pro restauratiōe pditor angelor: pa lā est q̄ nisi ab illa bātitudīe an geli ceadissēt. hoīes ad illā non ascendēt. Boso. Hoc constat. Ancelm⁹. Di q̄s ergo dixit. qua

tantū letabūt electi homines de angelorū ꝓdictione. qñtū gaudebūt de eorū assūptione: qm absq dubio hec non esset. nisi illa fuisset. Quō potuerūt ab hac puersa gītulatione defendi. aut quō dicemus āgelos q̄ ceciderūt in hōibz restaurandos? si illi sine hoc vitio ꝓmāsum erāt. si nō tendidisset. id est sine gratulatione de casu illorū. Isti vō sine illo eē potuerūt: ꝓmo q̄liter cū hoc vitio beati eē debebūt? Deinde qua audacia dicem⁹. deū nō velle aut nō posse hanc restauratione sine vitio fieri? Boso. Nōne similiter est in gentibz. que ad fidē vocate sūt. q̄ illā iudei repulerūt? Anselmus. Non. Nā si iudei eēs credidissent. gētes tamē vocarentur: q̄ in ōni gente q̄ timet deū et operatur iustitiā acceptus est illi. Sed quoniā iudei apl̄os ꝑsequebant: ea tūc fuit occasio. vt ad gentes illi cōuerterent. Boso. Nullo mō video. quid cōtra hec dicere possit. Anselmus. Vīn tibi videt actū de singlis illa letitia de alieno casu? Boso. Vnde? Nā n certus esset vnusq̄sq; q̄m vbi esset nullatenus eēt. nisi alius inde credidisset. Anselmus. Si q̄ nullus hac certitudine hēret: nō eēt vnde ullus de alieno dāpno gauderet. Boso. Ita videt. Anselmus. Putas ne illoꝝ aliquē habituꝝ et tutū de hinc. si mīto plures erūt q̄ ceciderūt. Boso. Nequaq̄ possū opinari. q̄ habeat aut habē debeat. Quomō nāq; poterit q̄s sine vtrū pro restaurando q̄ imminutū erat. aut pro oplēdo q̄ nondū erat ꝓfertū de illo numero cōstituēde cuitatis sit frūs. Sed oēs certi erūt se factos eē ad ꝓficiendū illā ciuitatē. Anselmus. Nō igit habebit aliq̄s. Ergo si plures erūt q̄ reprobi angeli nullus potuit aut debebit scire se nō esse ibi assūptū nisi ꝓ alieno casu. Boso. Verū ē. Anselmus. Non igit habebit aliq̄s aut gaudere debeat de alterius ꝓdictione. Boso. Ita sequitur. Anselmus. Cū itaq; videam⁹ q̄ plures erūt hōines electi q̄ sūt reprobi angeli? illa nō sequitur inconueniēcia. quā sequi est necesse. si plures nō erūt: et cū impossibile si vllū in alia ciuitate futuꝝ inconueniēs? videat nūc eē. ut angeli nō sint factī illo ꝓfecto nūo: et si plures fuit sūt beati homines. q̄ sint miseri angeli. Boso. Nō video qua ratione hoc negari queat.

Anselmus. Aliā adhuc eiusdē sētie posse dia puto rōnē. Boso. Hāc quoq; ꝓfer debes. Anselmus. Credim⁹ hāc mūdi molē corporeā in melius renouādā: nec hoc futuꝝ eē. donec impleat nūs electoꝝ hoim. et illa btā ꝓficiat ciuitas. nec post eius ꝓfectionē differendā. Vnde colligi pt. deū ab initio ꝓposuisse. vt vtrūq; si

mul ꝓficeꝫ. quatinꝰ et minor
idē insensibilis que deū nō sen
tiret natura ante maiorē que
deo frui debet nequaq̄ ꝓficeret.
et i maioris ꝓfectione mutata i
melius. suo quodāmō gr̄i con
tularet: ꝯmo oīs creatura. de
tā gloriosa et tā āmirabili su
ōsummatiōe. ipsi creatori. et sibi
iuuē queꝝ suo mō etne cōgau
dendo laudaret. Quatinꝰ qđ
voluntas in rōnabili creatura
sponte faat: hoc eā insensibi
lis creatura p dei dispositionē
natalit exhibet. Volem⁹ nāq;
i maiori mōꝝ exaltatiōe gau
dere: ut cū in natalicijs sōrū
festiua exultatione iocunda m
de glā cōz letātes. Quā senten
tiā illud adiuuare videret. qā
si qđā nō permisset. differret dō
ti illā auitatē ꝓficē. donec cō
pleto ex hoīb⁹ quē expecta
bat nūō. Ipsi quoq; homines
i corpoꝝ ut ita dicā imortali
tatē trāsmutarent imortalita
tē. Habebāt enī in padiso qr̄i
dā imortalitatē. id est ptātem
nō moriendi. Dz nō erat imor
talis hec potestas: qr̄ poterat
mori. ut scz ipsi nō posset nō
mori. Qđ si ita est. vt videlicet
rōnalē illā et beatā auitatē. et
hāt mūdanā insensibilē ex na
tiuā ds ab initio ꝓposuerit fīt
ꝓficē videret. et qr̄ aut illa auitas
nō erat cōpleta i nūō angelōꝝ
ante trunā maloꝝ: sed expecta
bat ds. ut eā de hoīb⁹ cōpleret.
ēndo corporeā mūdi naturā in
melius mutaret. aut si ꝓfecta
erat numero. nō erat ꝓfecta in
ōfirmatione. et differenda erat eī
ōfirmatio. eā si illius pegrasset
ieu usq; ad candē mūdi quā ex
pectam⁹ renouationē. aut si nō
diuinus illa cōfirmatio differēda
erat et acceleranda erat mūda
na renouatio. ut cū eadē confir
matione fieret. Dz qr̄ mūdū no
uum fa tū deus renouare. et ea
dē res que post renouatiōz illā
nō erūt in ipō initio antequ ap
pareāt aut facte eēnt. destinē ifti
tueret. ōni ratiōne. Sequit
ur qr̄ angeli nō ita fuerūt in
nūō ꝓfecti. vt eoꝝ cōfirmatio
dū nō differret. ꝓpter qr̄ mū
di noui renouationē mor opor
tēt fieri: qđ nō cōuenit. Dz aut
eandē cōfirmatiōz usq; ad mūdi
futuri renouatiōz differre deus
voluit ꝛconuenies videt. Posita
cū illā in aliqbus tā alto ꝓfecit.
et cū intelligi possit. qr̄ i ꝑmus
hoīb⁹ qr̄ permanerūt illā sensi
si nō pertassent. sicut fecit in p
seuerātib⁹ angelis. Quāuis ei
mundi ꝓuehi⁹ret ad illā equa
litatē angelōꝝ. ad quā ventu
ri erāt hoīnes. cū ꝓfectus est
nūs ds illis assumēdus. i illa
tamē nāturā in qua erat videt
qā si maluissent vt reptatu nō per

petrauerit ita cōfirmarent aīa
ōm pgenie sua. vt ultra pec
care nō possent: quēadmodū
q; victi peccauerūt sic īfirmati
sūt. vt q̄n tū in ipis est sine p̄
cato esse nō pnt. Ds enī aude
at dicē plus valē iustitia ad
alligandū in seruitute hominē
īprima suasione sibi cōsentiē
tē: q̄ valēt iustiaa ad confir
mandū eū in libertate sibi in
eadē p̄ma tēptatione adherēti
tē. Nā quēadmodū quoniā
hūana natā tota erat īpmis
paretibz. tota īillis victa ē ut
peccaret. extepto illo solo homi
ne. quē deus sicut sine semine
viri de sūgine facē. sic sanaut a
pcō ade seternē: ita īeisdē to
ta viasset. si nō peccasset. Rest
tat q̄ vt nō cōpleta īillo p̄mo
angelox nuō supna ciuitas:
sed de hoīb; cōplenda fuisse di
cat. Nec si rata sūt: plures e
rūt homines electi. q̄ sūt āgeli
rpbi. Boso. Rationabilia
michi valde videntq̄ dicis.
que dicis. Sed quid dicem⁹
qā legit de deo. cōstituit termi
nos pplox iux numerū filioz
isrl? Ds quidā. q; pro filioz
inuenit angelox dei. sic expo
nūt. vt sdm numerū beatox
angelox assumēdus itelligat
numerus electox hoīm. Anselm⁹.
Hoc nō repugnat dicte sentē
tie. si certū nō est q̄ totidē ā
geli cecidisset. q̄t remanserūt.
Nā si plures sūt electi angeli
q̄ reprobi. et necesse est vt ip̄
bos electi homines restauret: et
potest fieri. vt btox numeo eq
equent. et sic plures erūt hoī
nes iusti. q̄ angeli iusti. Sed
memēto quo pacto tepi respō
dere q̄stioni tue. videlicz vt si
quid dicto quod maior confir
met auctoritas. cui illud tō
ne probare videar. nō alia cer
titudiē acquiat. nisi qā intei
ta m̄ videt. donec ds michi
melius aliquo modo reueleť.
Certus enī sū si qd dico. qd sa
cre scripture absq; dubio contra
dicat. qā falsū est: nec illud te
nere volo si cognouero. Sed in
illis rebus de quibz diuisa sen
tiri pnt sine piculo. sicut est
istud. vnde nūc agim⁹: si enī
nesciam. vtr plures homines
eligendi sūt. q̄ sit angeli pdi
ti an nō. et alterū eox estima
mus q̄ alterū: nullū puto aīe
ē piculū. Di mq̄ hmōi rebz
sic exponim⁹ dīna dicta. vt diu
sis sentētijs facere videant. nec
aliubi inuenit. ubi qd indubi
tāter tenendū sit determinet:
nō arbitror reprehendi debē. Ills
autē qd diuisti. cōstituit termīos
pplox seu genaū uirta numeū
angelox dei. qd in alia tranſla
tione legit. iux numerū filioz is
rahel. qm ambe trāslatiōes aut

idē signficant. aut diuīsa siue repugnāna. ita ītelligendū ē ut et p angelos dei. et p filios isrl' significent boni angeli tantūmodo. aut soli homīes electi. aut simul angeli et homines electi. tota scilicet illa cuitas supna: aut per angelos dei sā angeli tm. et p filios isrl' soli iusti homīes. aut soli angeli p filios israhel. et iusti homīes per angelos dei. Si boni angeli designant p vtrūq idem est q si solū p angelos dei. Si vo tota celestis cuitas. hic sensus est. qā tā diu assument ppli. id est mltitudiēs electoꝝ hoīm. aut tā diu erūt in hoc sc̄lo populi. donec de homibz p̄destinatus nūs illius cuitatis nō dū pfectus cōpleat. Sed non video nūc quomō soli angeli aut simul et angeli et homīes sā. p filios isrl' intelligātur. Hos aut homīes filios isrl' sicut filios abrahe vocari: nō est alienū. Nui angeli quoq dei per hoc recte possūt vocāi. qā angelicā vitā imitant. at q̄ silitudo et equalitas illis angelorꝝ pmittat in celo. et q̄ omēs iuste viuētes angeli sūt dei: vñ ipsi cōfessores et martires angeli dicūt. Nui eū cōfitet et testat veritatē dei: nūquis id ē angls eius ē. Et si malus hō dicat dyabls sicut de iuda dixit dīns. ppt' simlitudinē malicie. cur nō et bonus homo dicetur angelus. ppt' imitationē iustice. Quare possum⁹ vt puto deū dicē cōstituss̄e termīos ppl'oꝝ iuxta numeꝝ electoꝝ hoīm. Qā tā diu erunt ppli. et erit hoīm ī hoc mūdo p̄ceptio. donec nūs electoꝝ hoīm cōpleat. et eo cōpleto cessabit ē hoīm gen'atio. que fit ī hac vita. Ar si per angelos dei intelligim⁹ scōs angl̄os tm. et p filios isrl' solūmō iustos homīes. duobz modis ītelligi pt. q̄ cōstituit tm̄inos ppl'oꝝ iuxta numeꝝ āgelorꝝ dei: aut qā tātus ppls. id est tot homīes assumēt. quot sūt angeli dei. aut quia tam diu erūt ppli: donec nūs angelorꝝ dei cōpleat ex hoīb. Et vnō solo mō exponi posse video. cōstituit tm̄inos ppl'oꝝ iuxta numꝝ filioꝝ isrl': id est q̄ sicut sup̄ dictū est tā diu erūt ppli in hoc sc̄lo. donec numeꝝ scōꝝ hoīm assumat. Et colligetur ex vtraq; tīslatione. q̄ tot assumūt homīes quot remā serūt angeli. Vñ tamē nō sequitur q̄ nus pditi angeli ex hoīb⁹ restaurādi sint. tot angelos ceadisse quot pseueraueit. Nō tamē si dicat īuemendū erit quomō rate nō sint iōnes supra posite: que vident ostendere. nō fuisse ī angel' prius q̄

quidā illoꝝ cadent. illū ꝓfectū numerū quē supra dixi. et plēs hoīes electos fuisse q̄ sit angeli mali. Boso. Nō me pentet q̄ cogitē. ut de angelis dicebā. Nā nō frustra factū est. Nunc redeo ad id unde digressus sum. Anselmꝰ Constat deū ꝓposuisse. ut de hoībus angelos qui ceciderāt restauraret. Boso. Certū est. Anselmꝰ. Tales ḡ oportet ee hoīes in illa ciuitate supna. q̄ pro āgelis in illā assumūt. quales ibi futuri erāt pro q̄bus ibidē erūt: id est ālēs nūc sūt boni angeli. Alio q̄n nō erūt restaurati qui ceciderūt. Et sequitur q̄d deus aī nō poterit ꝓficere bonū q̄d incepit: aut penitebit eū tantū bonū inchoasse: quę duo absurda sunt. Boso. Vere oportet ut equales sint hoīes bonis angelis. Anselmꝰ Angeli boni unq̄ ne peccauerūt? Boso. Non. Anselmꝰ. Potesne cogitare q̄ hō qui aliq̄ peccauit. nec unq̄ deo pro pcō satisfecit. ꝑ tm̄ impunitus dimittit. equalis sit angelo. q̄ nūq̄m peccauit? Boso Verba ista cogitare et dicere possū: sed sensū eoꝝ cogitare nequeo: sicut falsitatē nō possū intelligere veritatē esse. Anselmꝰ. Non ḡ decet deū hominē peccantē sine satisfactione ad restauracionē angelorū assumere ꝓditorū: q̄n veritas nō patit eū leuare ad eqlitatē beatorū.

Boso. Hic ostendit rō. Anselmꝰ. Considera etiā in solo homine sme hoc quia debet angelis eq̄ri. utrū eū talit deus ad beatitudinē villā. vel talē qualē haberet antea q̄ peccauit debeat producere. Boso. Dic tu quod cogitas: et ego cogitabo q̄d potero. Anselmꝰ. Ponam aliq̄ unū tē in manu tenere ꝑciosā margaritā. quā nulla unq̄ pollutio tetigit. et quē nullus alius possit amouere a manu ei nisi ipso ꝓmittēte. et ea disponat reddere in thesauro suū. ubi sunt hazissima et ꝑciosa que possidet. Boso. Cogito hoc velut ante nos sit. Anselmus. Quid si ipse ꝓmittat eandē margaritā ab aliquo iudo extuti de manu sua tenū. cū phibē possit. ac postea eā de ceno sumēs pollutā et nō lotā. in aliquē suū mūdū et cazū lotū. deinceps illā sic seruaturū reddat: putabis ne illū sapientē. Boso. Nō mō possū hoc. Nā nō melius ect satis vt margaritā tuā mūdā teneat et seruaret q̄ pollutā? Anselmus. Nōne similit facet deus. qui hominē angelis socia dū sine pcō q̄ in manu sua tenebat i paradiso: et ꝓmisit vt ascensus iudicia dyabolo eū in luto pcī q̄ius cōsentiente deiceret. Si em̄ phibē vellet dyabolū. nō posset tēptare hominē: q̄

mo mḡ ſiliter facꝛet. ſi hominē ſorde pcā maculatū. ſine oī lauatione. id eſt abſq; ōm ſatiſfactione talē ſemp māſuꝝ. ſal tē in paꝺiſo de quo electus fuerat reducꝛet. Boſo. Dilitudinē ſi deus hoc facꝛet. negare nō au deo: et idcirco eū hoc facꝛe poſſe nō annuo. Videt enī aut qꝺ ꝓpoſuerat pagē nō potuiſſe: aꝺ boni ꝓpoſiti eū pemtuſſe: quem deū eaꝺē nequeūt. Anſelmꝰ. Tene igit certiſſimē. qꝛ ſine ſatiſfactione. id eſt ſine debita ſolutiōe ſpōtanea. nec poteſt pcātū i pumtū dimittꝛ: nec pcātor ad bītuꝺinē. vel talē qualē habebat āteqū peccaꝛet puenire. Nō enī hoc mō reparaꝛet homo. vel talis qualis fuit ante pcātū. Boſo. Racionabi tuus ōīno cōtraꝺicꝛe nō poſſū. Sed quid eſt qꝺ diam⁹ deo: dimitte nobis debita nꝛa. et ōīs gens oratꝺeū quē credit vt dimittat ſibi pcā. Si enī ſolum⁹: aurōramus vt dimittat: Nūq; deus iniuſtus ē. ut itez exigat qꝺ ſolutū eſt. Si aūt nō ſoluim⁹: aut fruſtra oram⁹. ut faciat. qꝺ qꝛ nō cōuenit. facꝛe nō poteſt. Anſelmꝰ. Qui non ſoluit: fruſtra diat dimitte. Qui autē ſoluit ſupplicat: qꝛ hoc pīn ptinet ad ſolutiōē ut ſupplicet. Nā deus nulli q̄q; debet: ſed oīs creatura illi debet. Et ideo non expedit homini ut agat cū deo. quēadmodū par cū pare: ſed de hoc opus nō eſt tibi nūc reſpondē. Cū enī ignoſces aut ds ipſe mortuus eſt: forſitan videbis per te quod q̄ris. Boſo. Dufficiat ergo nūc michi. qꝺ de hac q̄ſtione iſpō des. Ex aūt nullus hō ad bītuꝺinē puenire queat cū pcātō aut ſolui a pcāto. niſi ſoluat qꝺ inquit pcātō ſic apte mōſtraſti: vt eaā ſi velim nō poſſim dubitare. Caplm xx. Et ſed̄m menſuraꝫ pcā oꝑteat eē ſatiſfactō. nec hō p ſe eā facꝛe poſſit.

Hoc Anſelmus. quoq; nō dubitabis ut puto. qā ſm mēſuraꝫ pcāti oꝑtet ſatiſfactionē eē. Boſo. Aliq̄ aliq̄tenus ī ordinatū manēt pcātū: qꝺ eſſe nō poteſt. ſi ds nichil relinq̄t ī ordinatū in rḡno ſuo. Sed hoc eſt p̄ſtituū. qua q̄libet pars cōueniēs ī poſſibile eſt in deo. Anſelmꝰ. Dic ergo quid ſolues deo ꝓ pcāto tuo. Boſo. Pēitenaā. cor contritū et hūiliatū. abſtinenaā et multimodos labores corporis. et veniā dandi et dimittendi inobedienaā. Anſelmus. Quid in oībus hīs deo das. Boſo. An nō honoro deū: q̄ndo ꝓp timorē eius et amorē in cordis cōtritione letaā tēpalē abnego. in abſtinēcijs et laboribꝫ delectatio

nes et quietē huius vite calco?
in dando et dimittendo que me
a sūt largior. ī obediēcia meip
sū illi subiao? Anselmus. Cū
reddis qđ debes deo. eā si non
peccasti? nō debes hoc cōputare
pro debito: quod debes pro pec
cato. Omia autē ista debes deo
que dias. Tantus nāq; debet ee
ī hac mortali vita amor. et ad
qđ ptinet oīo desideriū puenē
di ad id ad quod factus est. et
dolor qā nondū ibi es. et timor
ne nō puēias: vt nullā letiaā
sentire debeas. nisi de hīs que tibi
aut auxiliū aut spē dant puēi
endi. Non em̄ mereris hīē: qđ
nō sēm q est amas et desideras?
et de quo q nōdū habes: et ad
huc vtrū habitura sis an nō in
tanto es pīdo. nō doles. Ad qđ
eā ptinet quietē et delectaciōes
mūdanas que animū ab illa q
ete et vera delectatione reuocāt
fugē. nisi q̄ntū ad ītemptionē il
lue puēiendi cognoscas sufficē.
Orationē vero ita debes consi
derare te facere ex debito. siaut in
telligis: q qđ das nō a te habes
sed ab illo cuius seruus es tu. et
ille cui das: et natura te docet.
ut cū seruo tuo id homo hōi faa
as. qđ tibi ab illo vis fieri? et q
qui nō vult dare qđ habet: nō
debet accipe qđ nō habet. De di
missione vō breuit dico. qā nī
latens ptinet ad te vīdicta. siaut
supra diximꝰ? q ner tuus es. nī
ille tuus aut suus qui tibi fecit
iuriā: sed vmꝰ dñi seruꝰ facti
ab illo de nichilo sumꝰ estus. Et
si de cō seruo tuo te vīdicas: uidi
aū qđ ꝓpriū dñi est et uidias ō
niū est. sup illū supbe p̄sumis.
In obediencia vero quid das de
o qđ nō debes? aut ubēti totū
quod es. et qđ habes. et qđ po
tes debeas? Boso. Nichil iam
audeo in ōnibꝫ hīs dicē me dare
deo qđ nō debeo. Anselmus.
Quid ergo solus deo pro pecca
to tuo? Boso. Di meipm q qđ
quid possū. etā q̄n nō pecco
illi. deo debeo ne peccē: nichil
habeo qđ pro pcō reddā. An
selmꝰ. Quid gō erit de te? Quo
mō potis saluus eē? Boso. Di
tōnes tuas cōsidero: nō video
quomō. Di aūt ad fidē meā re
curriā: in fide xp̄iana que p di
lectionē operatur. spero me posse
saluari. Qua legimꝰ. si iustꝰ
uersus fuit ab iustiaa. et fecit
iustiaā: oēs iustiaas eius tra
dī obliuioni. Anselmꝰ. Hoc
nō dicē nisi de illis. qui aut sp
tauerūt xp̄m anteq̄ veniret?
aut credūt in eū postq̄ venit.
Dz xp̄iaā fidē q̄ nāq̄ fuisset
posiumꝰ. q̄n sola tōne vtq ad
uētus eius ad saluaciōz hōim
eē necessarius querē ꝓposuimꝰ?
Boso. Ita fecimꝰ. Anselmꝰ.
Sola igit tōne p̄edamꝰ? Boso

Quãuis me ãgustias quasdã
duco: desidero tamẽ multũ. ut
sicut ĩcepisti progrediamur. Ca
plm xxj. Quãti põderis sit
Dona sũm. Anselmꝰ.
Mnus oĩa illa quo modo
posiusti te pro pcõ tuo soluere
posse te nõ debẽ: et videamꝰ u
trũ possint sufficẽ ad satisfactio
nẽ vmꝰ tã pauꝛi pcõ: sicut est
vnus aspectꝰ contra volũtatẽ de
Boso. Nisi qꝛ audio te hoc m
ponẽ q̃stionẽ putarẽ me hoc p
tatũ vna solo ꝓpũctione delẽ.
Anselmꝰ. Nondũ considerasti
q̃nta ponderis sit pcõ. Boso.
Nichil ĩuenio Nũc ostendisti ĩ.
Anselmꝰ. Si vidẽs te in con
spectu dei. et aliq̃s dicẽt tibi.
aspice illuc. et dẽs econtrẽ. nillate
nus volo vt aspiciãs: quere tu
ipse in corde tuo. quid sit in om
nibus que sũt. pro quo contẽ vo
luntatẽ dei debẽs illũ aspectũ
facẽ. Boso. Nichil ĩuenio ꝓpt
q̃ hoc debeã. ñ forte ĩ ea neces
sitate me aut hoc aut maius
facẽ pcõm. Anselmꝰ. Remoue
hanc necessitatẽ: et de solo hoc
pcõ cõsidera. si possis illud facẽ
pro teipso redimendo. Boso A
pte video. qꝛ nõ possũ. Anselmꝰ.
Ne te diucius ptrahã. quia si
necesse eẽt. aut totũ mũdũ. et
quicq̃d deus nõ est pecit. et in
nichilũ redigi. aut te facere tũ
puã rem cõtra volũtatẽ dei. Bo.
so. Jũ considero actionẽ ipsã.
leuissim̃ quidã video eẽ: ꝫ aũ
tueor. qꝛ fit cõtra volũtatẽ dei
gũuissim̃ q̃dã. et nulli dãpno cõ
parabile ĩtelligo. Dz solemꝰ ali
q̃n facẽ contrẽ volũtatẽ alicuꝰ
nõ rreprehensibiliꝫ. ut res eius ser
uentẽ. q̃d postea illi placeat con
tra eius volũtatẽ factumꝰ. An
selmꝰ. Hoc fit hominũ qui aliq̃n
nõ intelligit q̃d sibi vtile sit. aũ
nõ potest q̃d pdit restaurarẽ: ꝫ
deus nullo indiget: et oĩa si pe
rirẽt posset sicut ea fecit restituere.
Boso. Fatere me necesse est: qꝛ
pro cõseruãda tota creatura. ni
chil debereẽ facẽ contrẽ volũtatẽ
dei. Anselmꝰ. Quid si plures
ceẽnt mũdi pleni creaturis sic
ut iste est? Boso. Di infinito nu
mero multiplicarentẽ. et similiꝫ
in ostendentẽ: idipm respõderẽ.
Anselmꝰ. Nichil certius po
tes. Sed considera. etiã si contin
geꝛ. vt contrẽ volũtatẽ dei illũ
aspectũ facẽs q̃d posses pro illo
pcõ solue? Boso. Non habeo
aliq̃d mauis: qꝛ q̃d supra dixi.
Anselmꝰ. Si ginuꝫ peccamꝰ
quotiensq̃ facimꝰ aliq̃d quãli
bet pauꝛi contrẽ volũtatẽ dei fa
ciamꝰ: q̃m semp sumꝰ in conspectu
eius. et sepe ipse ꝓcepit nobis
ne peccemꝰ. Boso. Vr audio
nimis pculose viuimꝰ. Anselmus.
Patet. qꝛa sedm q̃ntitatẽ pc
cati exigit satisfactionẽ. Boso.

Non possū negare. Anselmꝰ. Non ergo satisfacis: si nō reddis aliq̄d maius. q̄ sit id pro quo pcm̄ facē nō debueras. Boso. Et ratiōē video sic exigē: et ōnia esse ipossibile. Anselmꝰ. Nec deus vllū obligatū aliq̄ tenē debito pcī assumē p̄t ad bēitudinē: ar nō debet. Boso. Nimis grauis est hec sentēcia. Cap̄ xiij. Quā otuelū fecit hō deo cū se pmisit vna a dyablō. pro qua satisfacē nō potest. Ancel

Audi adhuc aliud mus. Aur nō minꝰ sit difficile hominē deo reconciliari. Boso. Nisi fides me reconciliauerit. hoc solū me cogēt desperare. Anselmus Audi tamē. Boso Dic. Ancel. Homo i paradiso sine pcō factus q̄ positus ē pro deo int deū et dyabolū: vt vinceē dyablm nō cōsentiendo suadēti pcm̄ ad cultū honorē dei. et ad confusionē dyaboli: cū ille ifirmior in tua nō peccauerit eode dyabolo suadente. qui forsan peccauit i celo nullo suadēte. Et cū hoc fieri posset effice. nulla vi coacta sola suasione se sponte vina pmisit. ad voluntatē dyaboli. cōtra voluntatē et honorē dei. Boso. Ad aliq̄d vis tendē. Anselmꝰ. Judica tuipse. si nō est contra honorē dei. vt homo reconciliet illi cū cuius pnia huius cōtumelie deo rogate. n̄ prius honorauerit deū vincendo dyabolū. sicut illū ihonorauit victus a dyabolo. Victoria vero talis debet esse. vt sit fortis ac pfāte īmortalis cōsentiat fatale dyabolo vt peccauit: vnde iuste iacuit pena mortalitatis. vt ifirmꝰ et mortal' qualē ipse se fecit. p̄ mortis difficultatē vincat dyabolū. vt nullo mō peccet. Qd facē nō p̄t q̄ndiu ex vulnē primi pcī cōcipit et nascit in pcō. Boso. Iterū dico. q̄ et ratio probat quod dicis: et ipossibile est. Anselmꝰ. Adhuc atrape vnū. sine quo iuste non reconciliat homo: nec minus ipossibile. Capl'm xiiij. Quid abstulit deo cū peccauit. qd reddat nequit. Boso.

Tua pposuisti nob̄ que fateri debemꝰ: vt quidq̄d tua sup addas. nō me tā terrere possit. Anselmꝰ. Audi tamē. Boso Audio. Anselmꝰ. Qd abstulit homo deo: cū se vina pmisit a dyablō. Boso. Dic tu ut incepisti: q̄ ego nescio qd sup mala q̄ ostendisti potuit addē. Anselmꝰ. Non me abstulit deo. q̄d dē de humana natā facē pposuerat. Boso. Non p̄t negari. Ancel. Intende industriā tuā: et iudicā secdm illā. vtrū ad equalitatē peccati hō satisfaciat deo. n̄ ipm̄ qd pmittendo se vina dyablō deo abstulit. dyabolū vincendo restituiat: vt quēadmo

dū p hoc q victus ē rapuit dya bolus qđ dei erat. et dō pdi dit: ita per hoc q vincat pdat dyabls. et dō recuperet. **Boso.** Nec dispūctus nec iustus potest ali qđ cogitari. **Anselmus.** Putasne sūmā iustiaā hāc iustiaā posse violare? **Boso.** Nō audeo cogi tare. **Anselmus.** Nullatenus ergo debet aut potest accipere homo a deo qđ deus illi dare pposuit: si nō reddit deo totū qđ illi abstu lit: ut sicut p illū deus pdidit: ita p illū recuperet. Sđ nō aliter fieri valet nisi vt quēadmodū p victū tota tota humāna natā cor rupta. et qđ fermētata est pmō. cū quo deus nullū assumit ad pficiendā illā cuitatē: ita q per vicentē iustificent a peccato tot homies. quot illū numerus ple tum erat: ad quē cōplendū fūs est homo. Sed hoc facere nulla tenus pt pcōr homo: q pcōr p catorē iustificare neqt. **Boso.** Et nichil iustius: et nichil im possibilius. Sed ex hys ōnibus videt misdia dei et spes hois penite. qntū ad bātitudinē spec tat: ad quā fūs est hō. **Anselmus.** Expecta adhuc parū. **Boso.** Sđ habes āplius? **Anselmus.** Di hō videt iniustus. q homi non reddit quod debet: multoma gis iniustus est. qui qđ debet deo nō reddit. **Boso.** Di potest et non reddit vē iniustus ē: si vō nō potest. quō iniustus? **Anselmus.** Forsitan si nulla est in illo causa i potēne. aliqtenus excusari pt: sed si in ipō ipotenaa culpa est: sicut nō leuigat pcm. ita nō ex cusat nō reddentē debitū. Nā si qs iniungat opus aliqđ seruo suo. et ppiat illi. ne se deiciat in fo uea. quā illi mōstrat vñ nulla tenus exire possit: et seruus il le contēpnēs mādatū et monitionē dñi sui. sponte se in mōstra tā mittat foueā. ut nullatenus possit opus iniunctū perficere: putasne illi aliqtenus ipotenaā istā ad excusationē valere. aut opus iniunctū nō fieri? **Boso.** Nullo modo. sed potius ad aug mentū culpe: qm ipse ipotenaā illā sibi fecit. Duplicat nāq; pec catum: quia quod iussus est non fecit: et qđ pceptū ē ne faceret fecit. **Anselmus.** Ita hō q se spō te obligauit illi debito qđ solue nō potest: et sua culpa deiecit se in hanc ipotenaā. ut nec illud possit solue qđ debebat ante pec catū. id ē ne peccaret: nec hoc qđ debet qā peccauit. Ecce rationabi lis homo est. Ipā nāq; ipotena a culpa ē: q nō debet eā habe. Dicat igit culpa est hoi nō ha bere potestatē illā quā accepit vt possit cauē pcm: sic culpa ē illi hāc ipotenaā: q nec iusti aā tenē. et pcm cauere. nec qđ pro pcō debet. reddē pt. Spōte

nag fcat. vñ pdidit illā ptātē. et deuēit in hanc īpotentiā. Idē enī est nō hnē potestatē. quā habē debet: qī et hnē īpotentiā quā debz nō habē. Quappē īpotētia reddendi deo qđ debet. q̄ fiat ut non reddat. nō excusat hominē. si nō reddit: quoniā effectū peccati nō excusat pcām qđ fiat. Boso. Graue nimis est: et ita eē nttē est. Anselm. Iniustus ergo homo est qui non reddit quod debet. Boso. Nimis vez. Nā īiustus ē qui nō reddit: et īiustus ē qui reddē negt. Anselm. Nullus autē īiustū admittet ad bātitudinē. Quoniā q̄ad modū bātitudo ē iustitiæ in qua nulla ē indigētia: sic nulli cōuenit nisi in quo est pura iustitia: vt nulla in eo sit hīc īiustitia. Boso. Non audeo aliē arbē. Anselm. Nī g̃ nō soluit deo qđ debet: non pt esse bātus. Boso. Nec hoc cō sequi negare possū. Anselm. Nz si vis dicē. misericors ds dimittet supplicāti qđ debet. Idcō quia reddere nequit nō pt dia dimittē. n aut hoc qđ hō sponte reddē debz. nō pt. id est qđ recōpensari possit pcām. qđ fieri nō debet pro cōseruatione oīs rei. que deus nō est: a hoc qđ puniendo ablatum erat īiusto. sicut supra dixi. id est beatitudinē. Nz si dimittit qđ spōte reddē debet hō. idcoq; reddē nō potest. quid est aliud q̄ dimittere deus qđ hīe nō pt? Nz decisio est vt talis misericordia deo attribuat. Nec si dimittat qđ īiusto erat ablatum. ppē īpotentiā reddendi qđ sponte reddē debz. relaxat dē penā. et fiat beatū hominē ppter pcām: qz habet qđ debz nō hnē. Nā ipsa īpotentia dz nō habē: et idcō q̄ deū habet illā sine satisfactione. pcām est illi. Vez hmōi mia dei nimis ē ab ira iustitiæ illius. que non nisi pena ēmittit reddi ppter pcām. Quapropē quēadmodū deū sibi ē contrariū. ita hoc mō illū esse misericordē. īpossibile est. Boso. Aliā misericordiā dei video ee q̄ tendā. q̄ istā. Anselm. Verū esto. dimittat ei deus q̄ nō soluit qđ debet: idcō quoniā nō pt. Boso. Ita vellē. Anselm. At q̄ deū nō reddet aut volet reddē. aut nō volet. Nz si volet qđ nō potuit. indigēs erit: si vero nō voler. īiustus erit. Boso. Hoc nichil clarius. Anselm. Siue aūt īdigens. siue īiustus sit: beatus nō erit. Boso. Et hoc capere tū. Anselm. Quādiu g̃ non reddet: bātus ee non pt. Boso. Di rationē sequitur ds iustitiæ. nō est qua euadet miser homō. et mia dei pure videt. Anselm. Rationē postulasti: īnē ampe. misericordē deū esse non nego:

qui hoīes et uīmēta saluat. q̄dmodū mīltiplicauit mīaz suā. Nos aūt loq̄mur de illa ultima mīa. qua post hanc vitā beatū fiant homīnē. Hāc būtudinē nulli debē dari ñ illi aui penitus dimissa sunt peccata: nec hāt dimissionē fieri. nisi debito reddito. qđ debet pro pcō sdm magtudinē pcī. suppositis iaz omnibz puto sufficienē me ostendisse. Nunc si qđ tibi videt posse rōnibz obiici: dicē debes. Boso. Ego utiq; nullā tuaz rationū aliq̄tenꝰ īfirmari posse video. Anselmꝰ. Neq; ego si bene cōsidēt existimo. Verūtī si vel vna de oībus quas posui īexpugnabili veritate roborat: sufficē debet. Hinc nāq; vno siue pluribz argumētis veritas īexpugnabiliter mōstrat: eāliter ab oībz dubitatione defendit. Boso. Fac ita est.

Caplm xxv. Q ex necessitate p xpm saluet.

Quemō ergo saluus hō. Sicut homo. si ipse nec solui qđ debet: nec saluari. si nō soluit qđ debet. Aut qua fide asserimꝰ deū in mīa diuīte supa ītellectū hāt misericordiā facē nō posse. Anselmꝰ. Hoc debet ab illis nūc exigē. qui xpm nō credūt esse necessariū ad illā salutē hoīnis. quoz vice loq̄ris: vt dicāt āliter hō saluari possit sine xpō. Qđ si nō possūt ullo mō. desināt nos urgē. et accedāt et rūgant se nob: qui non dubitamꝰ hōinē p xpm posse saluari. aut despent hoc ullo modo fieri posse: qđ si horent credāt nobiscū in xpm. ut possint saluari. Boso. Arguem sicut īcepi: ut ostendas in qua rōne saluat homo per xpm. Anselmꝰ. Nōne sufficienē probat p xpm hominē posse saluari: cui cuā infideles nō negēt hominē ullo mō posse fieri beatū: et satis ostensū sit. Qđ si ponim xpm nō esse: nullo mō potest inueniri salus hoīnis. Aut enī p xpm. aut alio aliquo. aut nullo mō potuit hō saluus ee. Quapter si falsū est qđ nullo. aut alio aliquo mō pt hoc ee: necesse est fieri p xpm. Boso. Bene dicis. qđ videns rationē. qđ aliquo modo nō potest ee. et non ītelligens qua rōne p xpm ee valeat assentire velit. qđ nec p xpm. nec ullo modo queat hoc esse. quid huic respōdebimꝰ? Anselmꝰ. Nō respōdendū est illi qui idcirco astruit ee īpossibile qđ nūe est esse. qđ nescit quō sit. Boso. Nō insipiens est. Anselmꝰ. Ergo ostendendū est qđ dicat. Boso. Verū est. Sed hoc pm est illi ostendendū. qua rōne sit. qđ putat īpossibile. Anselmꝰ. Annō intelligis ex hīs que supius diximꝰ: qđ nūe est aliquos ad būtudi

nẽ puenire. Nã si deo inconue
niens est hominẽ aĩ aliq̃ ma
cula pduce ad hoc. ad qd illũ
sine omni macula feat: ne aut
boni ĩcepti penitẽ. aut ꝓpositũ
iplẽ nõ posse videat: mltomgs
pter eandẽ inconuenienã im
possibile ẽ. nullũ hoiez ad hoc
puehi. ad qd fr̃s est. Quappẽ
aut certa fidẽ xp̃ianã ĩuemen
da ẽ satisfõ pr̃ã. quale sup̃ eẽ
debẽ oñdim. qd nõ nulla pr̃
ostendẽ: aut indubitanter ĩilla
esse credenda est. Qd eẽ nr̃a
rõne verace esse colligit. id in
nullã debet duã dubitationẽ:
eã si rõne quomõ sit nõ pa
pit. Boso. Verꝫ est qd dicis.
Anselmus. Quid q̃queris am
plius. Boso. Nõ ad hoc veni
ut auferas michi fidei dubitatio
nẽ: sed ut oñdas mi rationabilẽ
esse rõnem. Quapropt sic me
rõnabilit deduxisti ad hoc. vt vi
deã patrẽ hominẽ hoc debẽ deo
pro peccato. qd et reddẽ nequit.
et nisi reddiderit saluari non
valet: ita me pduxisti illuc. vt
rõnali ntãtate ĩtelligã esse op
tere oĩa illa que nobis fides ca
tholica de xp̃o credẽ p̃cipit. si
saluari volum. et quõ valeãt
ad salutẽ hoĩs. et q̃liter deꝰ mia
saluet hominẽ. aĩ pcm nõ di
mittat illi. nisi reddiderit illi
qd propt illud debet. Et vt rea
ones sint argumẽtationes tue:
sic alonge ĩape. ut eas sup fir
mũ fidamentũ cõstituas. An
selmꝰ. Adiuuet me nũc deus.
qã tu nllatenꝰ mi paras: nec cõ
sideras ĩbeallitatẽ sue mee. au
tã magnũ opus ĩuigis. Cepta
bo tamẽ. qm quod ĩcepi nõ ĩme
sed in deo cõfidens: et facã quod
xp̃o adiuuãte potero. Dz ne fas
tidiũ her volenti legẽ ni mis lõ
ga cõtinuatione generet. a dic
tis dicenda alio exordio distin
guam. Explicat liꝫ p̃mꝰ. Incꝑ
Rationa 2ꝰ. ca. ꝑ
lem naturã a de
o factã esse iustã.
vt illo fruendo
bt̃ eẽt. dubita
ri nõ debet. Ideo nãq rõnalẽ
vt discernat intr̃ iustũ et iniustũ:
et intr̃ bonũ et malũ. et maius
bonũ et minꝰ bonũ. Alioqui
frustra facta eẽt rõnalis: sed deꝰ
nõ fecit eã rationalẽ frustra: q̃
re ad hoc eã factã rõnalẽ eẽ nõ
dubũ est. Similr rõne ꝓbat.
qr ad hoc accepit discernendi
potestatẽ. vt odisset et vitaret
malũ. ac amaret et eligẽt bonũ:
atq maius bonũ magis ama
ret et eligẽt. Aliter nãq deꝰ frustr
illi dedisset ptãtẽ istã discernẽ
di: q̃a ĩuanũ discernẽt. si nõ
secm discretionẽ amaret et vi
taret. Dz nõ cõuenit ut deꝰ tan
tã ptãtẽ frustra dederit. Ad hoc
itaq factũ esse rõnalẽ creaturã

certū est. ut sūmū bonū superoīa amaret et eligēt: nō propt aliud. sed ꝓpter ipm. Dī ei ꝓpt aliud. nō ipsū. ꝫ aliud amaet ar hoc nisi iusta facēt nequit Vt g frustra nō sit rōnalis simul ad hoc rōnal' et iusta facta est. Q si ad sūmū bonū eligendū et amādū iusta fta e. aut talis ad hoc facta vt aliq̄ assēqret qđ amaret et eligēt. aut nō. Dc si ad hoc iusta nō est. ut qđ sic amat eligit assequat. frustra fta est talis. ut qđ sic amat illū aut eligat: ner vlla ent rōnō. aut illđ assēq debeat aliq̄. Q̄ndu g amando et eligendo sūmū bonū iusta facet ad qđ facta est, misera erit: q indigēs erit de volūtatē non habendo qđ desiderat. qđ nimis absurdū est. Quappt' rōnal' natā iusta facta est: vt sūmo bono. id ēdo fruendo beata esset. Homo ergo qui rōnalis natā est. iustus factus est. ad hoc vt deo fruendo beatus esset. Capī. Q nō moreret si non peccasset.

Quod aūt talis fās sit vt nātate nō moret hīc facile probat. Nā ut iā dictum sapiētie et ētie dei repugnat. vt cogeret mortē pati sine aliq̄ pa: quē iustū ad eternā bītudinē feat. Dicitur ergo: q si nūq̄ peccasset. nūq̄ moreret.

Capl' m. Q cū corpe quo viuit hac vita. resurgat.

Unde apte q̄q̄ futura resurrectio mortuoꝝ probat. Q̄ppe si homo pfecte restaurādus est. talis debet restitui. qualis futurus erat si non peccasset. Boso. Aliter ee nō pt. Anſel. Qđ eadmodū igit si nō peccasset. hō cū eodē quidē gerebat corpe incorruptibilitate īmutādus erat: ita optet. ut cū restaurabit cū suo quo viuit in hac vita corpe restauret. Boso. Qđ respondebim⁹? si qs dicat q hoc fieri oportet de illis in q̄bus humānū genus restaurabit. de reprobis vō non est necesse. Anſelm⁹. Nichil iustius aut ꝓueniēcius itelligit. q̄ ut sicut homo si peccasset iustitia. totus. id est anima et corpore etne beatus eēt: ita si peccat in iustitia. totus simil' eterne miser sit. Boso. Breuit dctus m satisfecisti. Capī m. Q dehūana nā pficiet dūs qđ cēpit.

Erbus est fīa Anſelm⁹. le cognoscē. qm author pficiet deus de humana natā qđ incepit: aut humanū feat tā sūblimē naturā ad tantū bonū. Ac si nichil preciosius cognoscat deus fecisse q̄ rōnalē naturā ad cōgaudendū de se: val de alienū est ab eo. vt villā rōnalē naturā pēitus pire sinat.

Boso. Nō potest aliq̄ putare ro
nāle. Anselmꝰ. Necesse est
ḡ ut de hūana natā qđ īcepit
pficiat. Hoc autē fieri sicut dix
mus nequit. nisi p̄ integrū penā
satisfactionē: quā nullus prēter
facē potest. Boso. Intelligo iā
esse necesse. ut deus faciat quod
īcepit: ne aliq̄ mō deceat vide
atur a suo īcepto deficē. Capi;
quitū. Q̄ mus hoc nāe sit fie
tū hoc nō faciet nātē cogēte.
et sit nātas que auferat grā
aut mmuat. et sit necessitas
que cuiget. Item Bo
Sed et si ita est. videt so.
q̄ cogi deus de nātate
vitandi indecentiā: aut saluti
pauet hūanā. Quomō ḡ ne
gari poterit plus hoc propt̄ se
facē. q̄ ꝓpter nos? Aut si ita est
quā gratiā illi debem⁹ pro eo
qđ ꝓpt̄ se. Quomō eriā īputa
bim⁹ nostrā salutē eius gratie?
si nos saluat nātate? Anselmꝰ.
Est necessitas que beneficiendi
gratiā aufert aut minuit: et est
nātas. qua maior bñficio grā
debet. Cū enī aliq̄s ea nātate
qua subiacet īmutus bene faciat:
aut nulla aut minor illi gratia
debet. Cū vero ipse sponte se
necessitati bñ faciendi subdit.
nec īmutꝫ eā sustinet. tuc vtiq̄
maiorē bñficijs gratiā meretꝫ.
Non enī hoc dicenda ē nātas.
sed gratia: quia nullo cogente
suscepit aut seruat. sed gratis.
Nā qđ hodie spōte ꝑmittis mas
te daturū. eadē mas voluntate
das: quāius nāe sit te mas red
dere ꝑmissū si potes. aut mētiꝫ?
Nō tamē minꝰ tibi debꝫ ille ꝑ ī
penso beneficio cui das. q̄ si nō
ꝑmisisses: q̄m te debitorē ante
tēpus dationis illi facē nō es aūc
tatus. Tale est: cui q̄s sēe tenuer
satisfacis spōte voluet ꝓpositū. Q̄
uis nāq̄ seruare illud ex nātate
te post votū debeat. ne apostā
te dāpnationē incurrat: et licet
cogi possit seruare si nolit? si tñ
nō īmutus seruat qđ vouit. non
minꝰ. sed magis gratis est deo
q̄ si nō vouisset. Quoniā non
solū ōmunē vitū. sed eriā cuius
letiaū sibi ꝓpter deū abnegauit.
nec sēe viue dicēdus ē nātate.
sed eadē qua vouit libertate.
Quare mltomagis si dē facit
bonū homi qđ īcepit. licet nō
deceat eū a bono īcepto deficere?
totū gratie debem⁹ īputare: q̄
hoc propt̄ nos. nō ꝓpter se. nul
lius egens īcepit. Nō enī illū
latuit quid homo facturus erat.
cū illū fecit: et tamē bonitate
sua illū creando sponte se ut p
ficeret īceptū bonū q̄si obligauit.
Deniq̄ dē nichil faciat nātate:
q̄a nullo mō cogit̄ aut phibet̄ ali
qđ facē. Et cū diam⁹ deū aliq̄d
facē q̄ nātate vitandi īhones
tatē. quā utiq̄ nō timet: pos

ītellegendū est. q̄ hoc faat nā
tate seruādo honestatis: q̄ sal
nātas nō est aliud q̄ ī mutā
bilitas honestatis eius. quā a
seipso. et nō ab alio habet. Et
ideo ī p̄prio dī nātas. Dica
mus tamē q̄ necesse ē. ut bōi
tas dei ꝑp̄t̄ īmutabilitatē suā
ꝓfiaat de homīe q̄d ī cepit. q̄
ius totū sit faaa. bonū quod
faat. Boso. Concedo. Capt̄
vj. Q̄ satisfactiō ꝑ quā saluat
hō nō possit fact̄ ñ deus hō.

Hoc autē fieri ne Ancel.
quit. nisi sit q̄ soluat
deo p̄ peccato aliq̄d maius
q̄ omē q̄d p̄ter deū est. Boso.
Ita constat. Ancelm⁹. Illū q̄p
qui de suo poterit dare deo ali
quid q̄d superet omē q̄d sub de
o est. maiorē esse nec̄ est. q̄ oē
q̄d nō est deus. Boso. Nequeo
negare. Ancelm⁹. Nisi autē
Nichil aut̄ est sup̄ omē q̄d de
nō est: nisi deus. Boso. Verū
est. Ancelm⁹. Nō ergo p̄t hāt
satisfactionē fact̄ ñ deus. Boso.
Die sequitur. Ancelm⁹. Sed nec
hāt fact̄ illā debet: nisi homo.
Alioq̄n nō satisfaat hō. Boso.
Nō video aliq̄d iustius. Ancel.
Di ergo sicut constat necesse est
ut de hominib⁹ ꝓfiaat illa sup
na ciuitas: nec hoc esse valet
nisi fiat predicta satisfactio:
quā nec p̄t fact̄ ñ deus. nec
debet nisi homo. nec̄ est vt eā
faaat deus homo. Boso. Bene
dictus deus. Iā magnū q̄dā
īuenim⁹ ex hoc q̄d querim⁹. Q
sequit igit̄ ut ī cepisti. Ꝓpter eī
q̄d deus nos adiuuabit. Capt̄.
vij. Q̄ nec̄ sit eīdē ipm̄ ee ꝑ
fectū deū. et ꝑfectū hominē.

Inuestigandū nuc̄ Ancelm⁹.
est. quomō ee possit deus hō.
Diuina eīm natā et hūana nō
p̄nt īuicē mutari. vt dīna fiat
hūana. a' hūana dīna: nec ita
misceri. ut quedā tīa sit ex du
abz. que nec diuina sit oīno nec
hūana. Denuq̄ si fieri posset. vt
altera in alterā cuteret: a' eet
tm̄ deus et nō homo. aut solū
homo et non deus. aut si misce
rent. ita ut fiet ex duabz corrup
tis quedā terīa: quēadmodū
de duobz īdiuidus aīalibz dui
sax speciē masculo et femina
nasat terīaū. q̄d nec p̄sīs inte
grā nec matis seruat naturā:
sed ex oīb⁹ vtraq̄ terīaā mixtū
nec homo esset nec deus. Non
igit̄ potest fieri deus hō. quē q̄
rim⁹ ex dīna et hūana natā.
aut cuersione alterius ī alterā
aut corruptiua cōmixtione vt
usq̄ in terīaā: q̄ hec fieī nequeūt.
aut si fieri valeret. nichil ad q̄d
querim⁹ valeret. Di ārita quo
libet modo cōuenīgi dicat̄ hec
due nature integre vt tamē alī
sit hō. alius deus. et nō idē sit
deus qui et homo. īpossibile ē.

vt ambo faciat. qd fieri nqt̃ e-
ā deus nō faciet. qz no debe
bit: et homo nō faciet. qz nō
potent. Vt ergo hoc faciat dis
hō. nāt̃ est eundē ipsū esse p
fectū deū. et pfectū hominē. q
hāt satisfactionē facturū ē: q
niā eā facē nō potest n̄ verus
deus. nec debebit n̄ verus hō.
Quoniā ergo seruata vtriusq;
integritate nature. nāt̃ est iueni
ri deū hominē. nō mirū ē ne
cesse has duas naturas inte
gras cōuenire in vnā psonā: q̄
admodū corpus et aīa rōna
lis cōueniūt in vnū hominē.
qm̄ aliter fieri nequit. ut idē ipē
sit pfectus deus et pfectus hō.
Boso. Totū m̄ placet qd dias.
Capl'm. Qz ex gnē ade et de
vgīne feā deū opt̄z assumē hoī
Requirat quē nē. Anselm⁹.
Requirē vnde et quomō
assumet deus hūanā naturā.
Aut enī assumet eā de adamo.
aut faciet nouū hominē. que
admodū fecit adā de nullo alio
homine. Vtrū si nouū hoīem faciat nō
ex ade genē nō ptinebit ad ge
nus hūanū. qd natū est de a
dā: qre nō debebit satisfacē
pro eo. qz nō erit de illo. Decet
enī rectū est vt pro culpa hōis
hō satisfaciat. ita nāt̃ est. ut
satisfaciēs idē sit qui peccator.
aut eiusdē generis. Aliter nāq; nec
adā nec genus eius satisfaceret
pro se. Qz sicut de adā ena pec
catū in oēs homines ppagatū ē.
ita nullus n̄ vel ipsi. vel qui de
illis nasci pro pcō hōim satis
facē debet. Quoniā ergo illi ne
queūt. nāt̃ est vt de illis sit q̄
hoc faciat. Amplius sicut adā
et totū genus eius p se stetisset si
ne sustētatione alterius creature
si nō peccasset: ita oportet vt
si idē genus resurgit post casū.
p se resurgat et releuet. Nā p
quēcūq; in statū suū restaurat.
p illū utiq; stabit. p quē statū
suū recuperabit. restaurabit. De
us enā q̄n hūanā naturā pmi
tus fecit in illo solo adā. nec fe
minā vt de vtroq; sexu multi
plicarent homines facē voluit
n̄ de ipso. aptē mōstrauit: se nō
nisi de adā voluisse facē. qd de
natā humana factura erat. Ne
quis ergo si genus ade p aliquē hoī
nē qui nō sit de eodē genē pro
illā dignitatē quā habituri e
rāt. si nō peccasset adā. et ideo
nō integre restaurabit. et dei p
positū defice videbī: que duo i
cōueniēta sūt. Ergo nāt̃ est vt
de adā assumat homo: p quē
restaurandū est genus ade. Boso
Di rationē sequimur sicut ppositu
mus: hoc tamē obscurē opter ee
Anselmus. Inuestigem⁹ nūc
vtrū assumēda sit a deo natā
hōis de prē et mrē sicut alii ho
mines: aut de vno sexu fcē.

aut de femina sine viro. Nā quoniq̄ modo ex his tribꝰ modis sit de adam et de eua erit. de q̄bus est omnis homo vtrusq̄ sexus: nec aliq̄s modus ex istis tribꝰ facilior est deo q̄ alij. vt eo modo poꝰ debeat assumi. Boso. Bene p̄cedit. Anselmꝰ. Dep. nō est opus multo labore. ut ostendat q̄ mundus et honestus patebit de solo viro vel femina: q̄ de omixtione vtrusq̄. sicut oēs filij hoim. Boso. Suffiat. Anselmꝰ. Aut ergo de solo viro. aut de sola femina assumēdꝰ est. Boso. Aliūde nō p̄t. Anselmꝰ. Quatuor modis p̄t ds facere hominē. videlicet aut de viro et femina: sicut assiduus monstrat vsus: aut nec de viro nec de femina. sicut creauit adā: aut de viro sine femina. sicut fecit euā. aut de femina sine viro. quod nondū fecit. Vt igit̄ hucusq̄ quoq̄ modū probet sic sibi facta p̄cepta. et ad rpm dilatū hoc ee opꝰ. nichil conuenientius. q̄ vt de femina sine viro assumat illi hoi nē quē querim⁹. Vtrū aut de virgine aut de nō vgine dignius hoc fiat: nō est opus disputare. Hz sine oīu disputatione asserendū est: q̄ de vgine deū et hominē nasci optet. Boso. Ordīm placuit cordis mei loqueris. Anselmꝰ. Est ne hoc solidū q̄ dicim⁹. aut vanū aliq̄d sicut nubes q̄ diuisa nob infideles obiciē. Boso. Nichil solidius. Anselmꝰ. Pinge igit̄ nō supficiē vanitatē. sed supficiē solidā veritatē: et dic q̄a valde conuenit ut quēadmodū hoīs p̄cm et causa nēe dāpnationis p̄napiū sumpsit a femina: ita mediana pietatis et causa nostre salutis siue saluationis nascat de femina. Ut ne mulieres desperēt se pertinere ad sortē bton. q̄m de femina tantū malū p̄cessit: oportet vt ad reformādā spem earū. de muliere tantū bonū procedat. Pinge et hoc. Si virgo erat que causa fuit huāno generi tot⁹ mali: multo magis decet vt virgo sit que causa erit totius boni. Hoc q̄q pinge. Si mulier quā fecit ds de viro sine femina. facta ē de virgine: conuenit valde. ut vir q̄q qui fiet de femina sine viro fiat de virgine. Sed de picturis que pīgi p̄t supp hoc q̄ ds hō de virgine mulierē nasci debet: ista nūc sufficiat. Boso. Valde pulchre et rōnabiles sunt iste picture. Cap. xv. Q̄ nēe sit verbū solū i hoīe vnā psonā

Nunc q̄q que nat. Anselmꝰ. Videndū est. in qua psona deus q̄ est tres psone homine assumat. Plures enī psone nequit vnū eundēq̄ hominē assumere in vnitatē psone. Nec in vna tm psona hoc fieri nēe ē. Si de hac vnitate psone dei et hoīs. et in q̄

persona dei hoc magis fieri oportuit. in epla de incarnatione ubi ad dñm papā urbanū directa. quātū ad psentē inuestigationē sufficere puto. locutus fui. Boso. Breuiter tamē tange hic. aut potuit filij psona debeat incarnari. quāmuis & spūs sc̄i. Anselmus. Dicat libet alia psona incarnet. erunt duo filij in trinitate: filius scilicet dei. qui et ante incarnatiōē filius. et ille q̄ per incarnationē filius erit virginis. et erunt in psonis que semp equales ee debent in equalitas sedm dignitatē natiuitatū. Dignioē nāq; natiuitatē habebit natus ex deo: q̄ natus ex virgine. Item si pater fuit incarnatus erunt duo ne potes in trinitate: quia pater erit nepos parentū virginis per hominē assūptū. et vbū cū nichil habeat de homīe. nepos eius erit virginis: q̄ filij eius erit filius: q̄ oīa inconuenientia sunt. nec incarnatione vbi cōfingūt. Est et aliud. aut magis conueniat incarnari filio q̄ aliis psonis: q̄ inimicus sonat filiū supplicare patri. q̄ aliā psonā alij. Ite homo pro quo erat oratum. et diabolus que erat expugnatus. ambo falsa filiationē dei p̄ma voluntate pusuerunt. Vñ qui speculus adilla psonā filij peccauerat: q̄ vera p̄ filiationis credit. Illi unaq; rui speculus fit iniuria. Inconuenientius attribuitur culpe vindicta aut indulgentia. Quapropt̄ cū nos ratio inuitabilis pduxerit ad hoc. vt necesse sit duinā et humanā natūrā in vnā conuenie psonā. nec hoc fieri possit. in pluribus dei psonis. hoc inconuenientius fieri pateat in psona vbi q̄ in alijs: necesse e verbū dni et hominē in vnā conuenie psonā. Boso. Hic est via qua me ducis vndiq; munita tene: ut neq; ad dexteram neq; ad sinistrā videā me posse declinare. Anselmus. Non ego te duco. sed ille de quo loquim. sine quo nichil possumus. nos duat vbicūq; viā veritatis tenemus. Caplm deam. Quō dē hō nō ex debito moriat a quo possit l' nō possit pcari. aut ille anglis de sua ustia laudādus sit

Quī peccare nō possit

Qui autē Ite Anselmus. Ille homo moriturus sit ex debito. sicut oēs alij homines ex debito moriūt: nūc inuestigare debemus. Si si adā moriturus nō erat. si nō peccasset: multomagis iste mortē pati nō debebat. in quo ptm̄ ee non poterat. q̄ ds erat. Boso. In hoc volo aliquantū te morari. Hoc enī diat posse. siue non posse peccare: in vtroq; nō parua natat questio. Nā si peccare non posse diat: difficile credi debet. Vt enī aliquantulū loquar nō q̄ de illo qui nūq; fuerit. sicut hattenus feci: sed velut de

eo quē et aūt facta nouim⁹: qⁿ
neget illū mīta potuisse facē. que
peccata diam⁹? Nuppe ut alia
taceā. quomō eū dicem⁹ nō po
tuisse mentiri. qđ semp pcm ē?
Si eū diat uideris de prē. si dixe
ro qđ nesciō eī. ero similis vob
mēdax. et int verba diat: non
scio eū. Nūs eū diat easdē tres
nequisse pferē dictiones sine alijs
verbis. vt sic diceret. nō scio eū.
Nđ si facēt vt ipē aūt ecē men
dax: qđ est ee prādē. Quaē qđ
hoc potuit: peccare potuit. An
celm⁹. Et hoc dicē potuit: et p
care non potuit. Boso. Hoc ostē
de. Ancelm⁹. Omūs potestas
sequitur volūtatē. Si eī dico. qđ
possū loqui vel ambulare subau
dit si volo. Si eū nō subintelligi
volūtas: nō est ptās sed necessi
tas. Nā aī dico qr volens possū
trahi aut vinci: nō est hec mea
potestas. sed necessitas. et potes
tas alterius. Nuppe non est alī
ud possū trahi uel vinci: qī alī
me trahē vel vincē pt. Possum⁹
itaq dicē de xpō. qr potuit mē
tiri: subaudit si vellet. Et qm
mētiri nō potuit velle⁹: nec po
tuit velle mentiri: non minus
dia pt nequisse mētiri. Dic itaq
potuit et nō potuit mēti. Boso.
Nūc rideam⁹ ad iuestigandū de
illo qī nondū sit sicut icepim⁹.
Dico igit si peccare nō potuit
qr sicut dicis nō potuit velle ex

nītate seruabit iustaā: qīe nō ex
libertate arbitrij iusti erit. Nue g
grataa illi pro iustaa sua debebit.
Dolem⁹ naq dicē deū idarco fecisse
angelū et homiē tales q peccare
possēt: quatem⁹ aī posset deserere
iustaā. et ex libertate seruaret
arbitrij. grataā et laudē mererent:
que illis si ex necessitate iusti essēt
nō debēnt. Ancelm⁹. Nonne an
geli qui nō peccare nequiunt lau
dandi sūt? Boso. Dunt vtiq.
Qa hoc qđ modo nō pūt mere
rūt per hoc q potuerūt et nolue
runt. Ancelm⁹. Quid dicis de
deo qui peccare non potest: nec
hoc meruit per ptātē peccādi. q
nō peccauit. īmmo laudādus ē
pro iustaa sua? Boso. Hic vo
lo vt rīdeas pro me. Nā si dico
eū non ēe laudandū. scio me mē
tiri: si aūt dico laudandū. time
o īfirmare rationē. quā dixi de
angelis. Ancelm⁹. Angeli nō
sūt laudandi de iustaa sua. qa
peccare potuerūt: sed qa p hoc
quodāmō a se habēt q peccare
nequeūt. In quo aliqtenus simi
les sūt deo: qui a se habet quic
quid habet. Dicat eū dare aliqđ qui
nō auferre qn potest: et facē esse
aliqđ. qui tū possit idipm facere
nō esse facē. Dic itaq aī angls
potuit auferre sibi iustaā et nō
abstulit. et facē se nō esse iustū
et nō fecit: recte asserit ipē sibi
iustaā dedisse. et semp iustū se

esse. Deo

esse. Hoc igit̃ mō habz a se iusti
ciã: qã creatum aliũ a se hr̃e ne
quit. Et idarco laudandus est
de iustitia: ner necessitate sed li
bertate iustus est. Nã ipr̃e dict̃
ntãtas: vbi ner coactio vlla est
ner prohibitio. Quappt̃ qm̃ deus
pfecte habet a se q̃cquid habz ille
maxĩe laudãdus ẽ de bonis que
habz et seruat: nō vlla nãtate.
sed sicut supra dixi ꝑpria et etia
ĩmutabilitate. Dic g̃ hō ille qui
idẽ ipse deus erit. qm̃ ōne bonũ
qd ipẽ habebit. a se hẽbit. nō ne
cessitate. sed libertate: et a seipo
iustus. et idarco laudandus erit.
Quãuis enĩ natã hũana et dui
na habeat quod habebit. idem
tamẽ ipse a seipo. qm̃ due natẽ
vna ꝑsona erit hẽbit. Boso Da
tus sensi m̃ ex hoc. et apte video.
q̃ et peccare nō potest: et tamẽ
laudãdus erit de iustitia. Hz nũc
q̃rendũ estimo. cũ deus talẽ possit
facẽ hominẽ. cur nō tales fecit ã
gelos. et duos p̃mos homies. ut
similit̃ et peccare nō possent. et
de iustitia sua laudãdi ecĩt. An
celmꝰ. Intelligis q̃d dicas. Boso.
Video: me ĩtelligẽ: et idarco q̃o.
cur eos tales nō fecit. Ancelmꝰ
Qm̃ nec debuit nec potuit fieri?
vt vnusq̃sq̃ illoꝝ eẽt idẽ ipse. q̃
deus: sicut de hoĩe isto diam? Et
si quaeris cur nō. nel de tot quot
sũt ꝑsone dei. vel saltẽ de vno hoc
fecit. Respondeo q̃ ratio tũc fieri
nullatenꝰ hoc exigebat: sed oĩo
q̃ deus nichil sine fecit rõne. pro
hibebat. Boso. Erubesco. quia
hoc quesiui. Dic q̃d dictumus eras.
Ancelmꝰ. Dicamꝰ ꝙ. q̃ non de
bebit mori: qm̃ nō erat peccator.
Boso. Concedo oportet. Capi
tulũ. Q̃ moriat̃ ex sua potes
tate. et q̃ mortalitas nō ꝑti
net ad puritatẽ hoĩis naturã.
Nunc autẽ restat. Ancelmꝰ
indagare. vtrũ possit moi
sedin hũanã naturã. Nã sedin di
uinã semꝑ ĩcorruptibil' erit. Bo
so. De hoc aut dubitare debemus.
cũ ipse verus homo futurus sit: et
oĩs hō nãliter mortal' sit. Ancel
mus. Non puto mortalitatẽ ad
puritatẽ. sed ad corruptã hoĩs natu
rã ꝑtinẽ. Nãpe si nũq̃ peccasset hō
et ĩmortalitas ipius ĩmutabilit̃
firmata eẽt. nō tamẽ minus hō
esset verus: et q̃n mortales in ĩ
corruptibilitatẽ resurgẽt. nō mi
nus erũt veri homines. Nã si ꝑti
neret ad veritatẽ hũane nãe mor
talitas. nequaq̃ posset hō eẽ. q̃
eẽt ĩmortalis. Nō ergo ꝑtinet ad
integritatẽ humane natẽ corrup
tibilitas siue ĩcorruptibilitas? q̃
nã neutra sanat aut destruit ho
minẽ: sed altera valet ad eius
miseriã. altera ad bẽatudinẽ. Di
q̃n nullus est qui nō moriatur.
dicto mortale ponit in homie
diffinitiõe a philosophis. qui
nō ardidertũt totũ hominẽ ali

qñ potuisse aut posse cē īmortalē. Nīe nō sufficiat ad monstrandū illū hominē debē mortalē esse hoc qd verus hō erit. Boso. Nīe ergo aliā rationē: qr ego illā ne scio si tu nescis qua ille pbet posse mori. Anselmus. Dubiū non est: qr sicut deus erit: ita omps erit. Boso. Deū est. Ansel. Si ergo volet: potēt aiaz suā ponē. et iterq sumē. Boso. Si hoc non potest: nō vidē qd sit ops. Anselmus. Potēt iterq nūqd mori si volet. et potuit mori et resurgē. siue aiaz suā ponat illo alio faciēte: siue alius faciat vt eā ponat ipō pmittēte. qđū ad potestatē nichil differt. bo. Non est dubiū. Anselmus. Si g noluerit pmittē. potēt occidi: et si noluerit nō potuit. boso. Ad hoc indeclinabilit pduci nō. Anselmus. Ratio quoqđ nos docuit. qr oportet eū manus alicuius hoīs qđ quicqđ sub deo est: qđ spōte dat et nō ex debito deo. Boso. Ita ē. Anselmus. Hoc aūt sub illo ē nec extra illū īuenīri pt. boso. Verū est. Anselmus. In ipō igit inueniendū est. Boso. Dic sequit. Anselmus. Aut igit semp: aut aliqđ de se dabit. Boso. Nō possū aliter intelligē. Anselmus. Q tendū est nūc: cuiusmodi esse debebit hec dānō. Dare nāqđ se nō potēt deo. aut aliqđ de se qđ nō habēt vt suus sit: qm oīs creatura dei est.. Boso. Dicē. Anselmus. Dic g intelligēda ē hec dānō: qr aliquo mō ponet se ad honorē dei. aut aliqđ de se. quo mō debitor nō erit. Boso. Ita sequit ex supdīs. Ansel. Si diam qđ dabit semp mō obediendū deo. vt pseuerāt seruādo iustitiā subdat se voluntati eius. non erit hoc dare. qđ deus ab illo nō exigat ex debito. oīs enī rōnālis creatura debet hāc obedientiā deo. Boso. Hoc negare neqt. Anselmus. Alio itaqđ mō optet vt det semp deo: aut aliqđ de se. Boso. Ad hoc nos īpellit ratio. Anselmus. Videam si forte hoc sit dāre vitā suā. siue ponē aiaz suā. sū trādē semetipsū ad honorē dei. hoc enī ex debito nō exigit ds abūllo. Nīm nāqđ nō erit pcm īullo: nō debebit mori sicut dixim. Boso. Aliter nego itelligē. Anselmus. Considerem adhuc vtrū sic rōnabilit cōueniat. Boso Dic tu: et ego libenter audiam. Anselmus. Si hō p suā iniquitatē peccauit. an nō debeāt ut pietatē satisfaciat. et sicut fuit victus ē a diabolo. vt deū peccando exhōrauerit. ut facultās nō possessū: nōne iustū est. ut homo satisfaciēs pro pcō. tāta difficultate vincat diabolū ad honorē dei. vt maiori nō possit dare? Boso. Nō est aliqđ rōna

hilius. Anselmus. Nichil aut asperius aut difficilius potest hō ad hōrē dei spōte et nō ex debito pati q̄ morte: et nullatenꝰ seipsū pt̄ hō dare magis deo. q̄ cū se morti tradit ad honorē illi. Boso. Vera st̄ oīa hec. Anselmus. Tale igit̄ optet eū ee q̄ p̄ peccō hōis satisfacē volet: vt mori possit si velit. Boso. Video plane illū hominē quē q̄rim talē ee optere. q̄ nec ex nēcitate moriat: q̄ omps erit: nec ex debito. q̄a nūq̄ peccō erit: et mori possit ex libera voluntate quia nēcitū erit. Anselmus. Hunc et alia mlta aut eū valde decent hōim silitudine et dignitatē absq̄ peccō hrē: que facilius et clarius p se patēt in eius vita et opib. q̄ velut ante expimē tū sola rōne mōstrari possent. Nō enī explicet. q̄ nēcitate q̄ sapient factū est. vt ille q̄ hōies erat redēptur. et de via mortis et pdnōib. ad viā vite et būtudinis ethice docēdo redēptur aī hōibz dignaret. et ipsa cōuersatione eadē eos docēt ībo. q̄liter viuē debēnt seipm exēplū prebēt. Exēplū aut seipm quō daret ifirmus et mortalibz vl ppt iurias aut dolores a morte ut a ultiaa nō recedēret. seipsū hec oīa sentire nō agnoscēnt. Caplm vij. Quōmodo incōmodoꝝ nullū ptulerit sit. miser tamē non sit.

Hec oīa patent. Boso ostendūt eū mortalē et tōmodoꝝ nullū ee ptulisse oportere: sed hec oīa miserie nichil sūt. nullūq̄ miser erit. Anselmus. Nequaq̄. Nā sicut ad būtudinē nō ptinet tōmodū q̄d habz q̄s cōtra voluntatē: ita nō est miseria apphendē sapient. nulla nēcitate aliq̄d intōmodū sēdm voluntatē. Boso. Concedendū est. Caplz viij. Quō tū cū alijs ifirmitatibz nre ignorāaā nō habet.

Querū in hac silitudine qua hrē debet cū hōibz. dic utrū ignorāaā quoq̄ sicut alias ifirmitates nās habuisse sit. Anselmus. Quid dubitas de deo? vtrū sit oīa saēs. Boso. Nā q̄nus sit imortalis futurus. et dīna natā: mortal' tamē et exhūana. Nā aut nō siliter potuit hō ille ee vē ignorās: sicut vere mortalis erat. Anselmus. Illa hōis assūpcō ī vnitatē p̄sone dei. nō nisi sapientia sūma sapiēaa fiet: et ideo nō assumet ī hōie. q̄d nullo mō vale ē. q̄ valde noxiū est ad opus q̄d ide hō faturus est. Ignorāaa nāq̄ ad nichil illi valus eet: sed ad mlta noxia. Quomō eū tot et tāta opa que finē est sanct. sme imensa sapia. aut quō decet illi homies: si eū sciant nescire.

Si aūt nesciat: ad qđ erit illi vtilis illa ignorātia? Deinde si nichi amat nisi qđ ignorat: sicut nichil erit boni. qđ nō amet. ita nullū bonū erit qđ ignoret. Bonū aūt nēo pfectē nouit: ñ qui illū a malo sat discernē. Hāc q̄ distinctionē nullq̄ sat facē: q̄ malū ignorat. Siē igit̄ ille de quo loq̄m̄ oē pfectē nouit. et facet bonū: ita nullū ignorabit malū. Omnē q̄ habebit scientiā: q̄ius eā pbliē hōim cōuersatiōe nō ondat.

Boso. Hoc īmaiori etate ita videt. sicut dias: sed in īfantia sicut nō erit tēpus cōgruū. ut īillo appareat sapia: ita nō erit opus. et ideo nec cōgruū vt illā habeat.

Anselm. Nonne dixi. qđ sapient fiet illa mutatio. Sapientē nāq̄ assumet ds mōrtalitatē: qua sapiēter. qđ valde vtilē vidt. Ignorantiā vō nō potit assumē sapiēt: q nūq̄ est vtilis. sed semp noxia. ñ forte cui p eā mala voluntas q̄ nūq̄ in illo erit ab effectu refrigit. eiā si aliq̄n nō noceat ad aliqđ. hoc solo tamē nocet qđ sciētie bonū aufert. Et ut breuit absoluā qđ q̄ris. ex quo ille hō erit plen deo. semp erit. vñ nūq̄ erit sine eius potētia et fortitudiē et sapiā.

Boso. Cū ius hec īrepō sēp fuisse nō dubitatē: ideo tñ q̄sui. ut de hoc q̄ rationē audiē. Depe nūq̄ aliqđ ee certi sum: tñ hoc rōne pbare nesciam.

Cap. vm. Quō mors eius pūaleat nūo & magis

Quīē rogo tudiē pat̄ oīm. vt doceas me quō mors eius pūaleat nūo et magnitudini pat̄ oīm. cui vnū quod putam leuissim pcm. tā infinitū mōstres. vt si nūs obtendat infinita mūdor. q̄ sic plei sint creaturis. sicut est iste nec possiē seruum q̄n redigant in nichilū: ñ faciat aliq̄s aspectū vnū cont volūtatē dei: nō tamē fieri debeat.

Anselm. Si eēt pūs hō ille. et qs eēt saluus. et diceret tibi. ñ ondēs hōiē hūc pibit mūdus iste totus. et qđ qđ deus nō est. facēs hoc pro oseruādo oīa alia cta.

Boso. Nō facerē: eiā si īfinita nūs m mūdor obtenderet.

Anselm. Qđ si iterq̄ tibi dicēt. aut eū occides: aut oīa pcā mūdi veniēt sup te.

Boso. Respōderē me potius oīa alia velle pcā fusape: nō huiꝰ mūdi q̄ fierē et que futa fuē: ꝑ quecūq̄ sup hoc cogitari pōt. q̄ istud solū. qđ nō solū de occisiōe eius. sed de q̄libet pua lesione q̄ illi tā gēt. respondē me estimo debere.

Anselm. Rē existimas. Dic m. cur ita cor tuū iudicat. vt plus horreat vnū pcm in lesione hōis. q̄ oīa alia que

gitaū pñt. cū oīa quecūq; fuūt
pcā cont ipm sint. Boso. Am
pcm qđ in psona eius fit inco
pabilit supat oīa illa que ert
psonā illius cogitau pñt. An
celm. Quid dias ad hoc qua
sepe libent aliqs patit quasdā
in sua psona molestias: ne ma
iores patiat in rebz suis. Boso.
Nā ds nō egit hāc pacēnā. aut
ptāu cūcta subiacēt: sicut tu su
pra audā mee īdignacōi indista.
Ancelm. Bene mdes. Videm
q; violacōi vite corpal huius
hōis nlla imensitas uel multitu
do pcōz ert psonā dei cōpari
valet. Boso. Aptissm ē. Ancel
mus. Nñ tūlibet bonū videt. qm
aut itez tā mala ē? Boso.
Vi omē bonū tā bonū est. q; ma
la ē eius destructio. plus ē bonū
incōpabilit. q; sit ea pcā mala
q; sine estiacōe supat eis itemp
tio. Ancelm. Vez dias. Cogita
eaā q; pcā tantū st odibilia q;
tū st mala: et vita ista tantū a
mabil. q̄ntū est bona. Vñ sequt
q; vita her plus est amabilis.
q; sint pcā odibilia. Boso. Nō
possū hoc nō itelligē. Ancelm.
Putasne tātū bonū amabile pos
se sufficē ad soluēdū qđ debet
p pcīs toīs mdi. Boso. Ymo
plus pt in ifinitū. Ancelm.
Vides i quō vita her vitat oīa
pcā. si pro ill' det. Boso. Apte.
Ancelm. Dig dare vitā ē mor
tē atpe. sicut dano hui vite pre
ualet oībz hōim pcīs: ita et atpa
no mortis. Boso. Ita de oībz per
catis q; psonā dei tangūt constat.
Cap xv. Quō deleat mors eadē
eaā pcā eū pezimentaū.
Sed nūc video aliqđ qrēdū.
Nā si tā malū est eū occi
dē. q; bona ē vita eius? quō pt
mors eis supare et delē pcā eoz
q; eū occiderūt? Aut si alicuius eoz
pcm delet? quō pt alioz quoq;
hōim aliqđ delē? Credim eōs q;
et mlta ex ill' saluati st. et īnume
rabiles alij saluāt. Ancelm.
Hāc qstiōz soluit apls: qui dixit.
Nā si cognouissēt: nūq; dnm glē
cifixissēt. Tantū nāq; differt sa
ent' factū pcm. et qđ p ignoraāaā
fit: ut malū qđ nūq; facēt posset
pre nimietate sua si cognoscēt
veniale sit. q; ignorant' factū ē.
Deū ei occidē nullus hō vnq; facēt
saltē velle posset. et is q; illū occi
dūt ignorāt. nō in illud ifinitū pcm. aut nlla alia cōpan pec
cata pñt p̄uerūt. Nā nō consi
deraum eis magtudmē ad vi
dendū q; bona eēt vita sēd hoc
qđ ignorant' fum est: ꝑ q; scient fiet
qđ nec vnq; faat aliqđ nec facē
potuit. Boso. Rōnabilit inter
emptores x ad venā pcā siu p
tangē potuisse mōstrasti. Ancel.
Quid iā ōtra aplus. Ecce vides
quomō iōnabil' nēcitas oftēdat
ex hōibz pfiaendā cē supnā aut

tatē. nec hoc posse fm̄ n̄ p remiſ
sionē pcōz: quā nullus hō hr̄e
pt. n̄ p hominē. q̄ idē ipe sit ds.
atq; morte sua hoīes pcōres de
o cōsiliet. Apte g̃ iuenim⁹ xp̄m: q̄
deū et hominē ꝯfitem̄. a mortuū
ppt̄ nos. Hoc aūt absq; oī dubie
tate cogmto: cūcta q̄ ipse dixit
ꝛta ee. qm̄ ds mētiri nō nequit.
Et ſi sapient ee frā q̄ sciat dubi
tandū nō est: q̄uis nō eoꝝ rō i-
telligat a nob̄. Boso. Vez ē qd̄
dicis. nec aliq̄n⁹ qd̄ dixit ee
vez. a qd̄ sciat rōnabilit ee fm̄
dubito. Dz hoc postulo. vt qd̄
q̄ nō debe. aut nō posse fieri vi
det infidelibz̄ i fide xp̄iana. hoc
m̄ qua rōne fieri debeat a possit
apias. Nō enim vt meī fide cōfir
mes: ſ vt ꝯfinatā vitatis ip̄i⁹
itellectū letifices. Capl̄m xvj.
Qualit ds de massa pditte
assūpſit hoīnē ſn̄ pcm̄. et de
ſaluatione ade et eue.

Quagpt sciat eoꝝ q̄ ſup̄ dicā
ſt rōnē aperuiſſe: ſic pe
to ut eoꝝ q̄ sū adhuc q̄situm rō
nē oīndas. Pmū ſit qualit de
massa pditte. id est de huma
ne gene qd̄ totū i ſertū eāt pcm̄
q̄ ſimū de fermētato ds assūp
ſit. Nā lic ipā hoīs eius dē ꝛcep
tio hec mūda ſit. et absq; ꝛtamā
lis delectatiōis pcō. vbo tñ ipſa
vnde assūpto ē in iniquitatibz̄ cō
cepta ē. et i pcīs ꝛcepit mr̄ eius.
et cū originali pcō nata ē: qm̄
et ipa in ada peccauit iquo oēs
peccauerūt. Anselm⁹. Postq; cō
stat hominē illū deū. et pcōrem
rcōsiliatorē: dubiū nō est eū oī
no ſine pcō ee. Hoc aūt ee nō va
let ſi absq; pcō de massa peccat
te ſit assūpta. Qua vo rōne sapiē
cia dei hoc fecit. si nō possumus in
telligē. nō debemus mirari: ſ cū
veniatur ee tollendae aliq̄d ee in ſecu
tus tūte rei qd̄ ignoramus. Quippe
mirabilius ds restauraut hūa
nā naturā: q̄ instituit. Equalit
enī vtrūq; deo facile ē. Dz hō aīa
q̄ eet nō peccauit vt fieri nō de
bet; postq; vo fuis ē peccādo me
ruit. ut qd̄ et frō esterat pdet. q̄
uis nō pderet oīno qd̄ frō erat.
vt eet qui puniret. a cui ds mise
reret. Neutrū enī hoc fieri posſit
ſi i nichilū redacta eet. Tāto g̃
mirabilis ds illā restituit. q̄ in
stituit: q̄nto hoc de pcōre contra
meritū. illud nō de pcōre nec cōt
meritū fecit. Qntū enā est deū
et hominē sic i vnū ducere. ut
ſeruata integritate vtrūq; nate. id
ſit hō iqd̄ vel qd̄ ē ds. Qs g̃ pre
ſumat vel cogitne q̄ huānā itel
lectus valeat penetre: q̄ sapiet.
q̄ mirabilit tā inſcrutabile op
factū ſit. Boso. Assentio. q̄ nullus
hō pt in hac vita ſecretū penitꝰ
apire. Nec peto vt faciās. qd̄ nul⁹
homo facē pt: ſ tantū q̄tū po
tes. plus ei psuadebis altioꝝ
res i hac re rōnes latē. si aliquā

te vidē mōſtueris: q̄ ſi nullā in
ea rōne ītelligē nichil dicēdo p
baueris. Anſelm⁹. Video me ab
īportūitate tua nō posse ſubtrahi:
ſ̄ ſi aliq̄tenꝰ potō q̄d postulas oſ
tendē. gr̄ās agam⁹ deo? ſi vō nō
poteris: ſufficiat ea q̄ ſup̄ pbata
ſūt. Cū enī oſtat deū hoīez ſ̄ op
tere. dubiū nō eſt. ſapiāz ꝫ potē
tiā illi nō deeſſe: vt hoc ſme per
cato fiat. Boſo. Dic libent' acci
pio. Anſelm⁹. Opaut vtiq; ut il
la redēpcio quā xp̄s fecit pdeſſet
nō ſolū illis q̄ eo tpe fuerūt: ſ̄
etiā alijs. Dic ei rei alicſs. cuius
tota pōls ſue cuiuſdā ciuitatis ſ
pecta ut. excepto vno ſolo. q̄ tm̄
de illoꝝ ē genē: vt nullus eoꝝ fieri
poſſit vī mortis dapnacōz euā
dat. Ille aūt q̄ ſolus eſt īnocēs tā
tā apd̄ regē hab; gr̄āz. ut poſſit.
et tantā dilectiōz ergo reos. vt ve
lit reos oēs q̄ ſuo cedēt cōſilio re
cōſiliare quodā ſeruilio valde ip̄i
regi placituo: q̄d fr̄ūq; ē die ſm
voluntatē regis ſtatuto. Et q̄m nō
oēs p̄nt q̄ recōſiliādi ſt. ad die il
lā cōuenie. cōcedit rex ꝓpt̄ mag
nitudinē illi⁹ ſeruiti. vt q̄cūq; uel
ante ūl poſt diē illā cōfeſſi fuerūt
ſe velle p illd opus q̄d ea die fiet
veniā īpetre. et ad pactū ibi cō
ſtituti ī credē. ab oī culpa ſit ab
ſoluti p̄ tēpa. Et ſi cōtigerit vt p̄
hāc veniā iterū peccēt. ſi digne
ſatisfacē et cōtigi dēt ceps volue
rit. p eiuſdē pacti efficaciā iterū
veniā recipiāt: ſic tm̄ vt nullo pa
lacii eius īgrediat. donec factū ſit
vñ culpe relaxant. Hūm hāc ſili
tudinē. q̄m nō potuerūt oēs qui
ſaluādi erāt p̄ntes ee. q̄n recōſilii
redēpcōz illā xp̄s fecit: tāta fuit
vis ī eius morte. ut etiā ī abſentes
vel loco vī tpe eiꝰ ptendat effectꝰ.
Quāt nō ſolū p̄ntib; pdeſſe debe
at. hīc facile ꝯnoſcit: q̄ nō tot
p̄ntes eiꝰ morti ee potuerūt: q̄t
ad ſupne cōtatis ꝯſtructiōz nichil
ſit. etiā ſi oēs q̄ eiuſdē mortis tpe
vbiq; erāt ad illā redēpcionē
admittent. Pluries ei ſt' dōnes
q̄ de q̄bz reſtauradis ē nūs eoꝝ
ea die vuerēt hoīes. Nec credi
dū eſt ex quo frūs eſt hō. vllū tp̄s
fuiſſe. quo mūdus iſte eū creatuꝝ
que facte ſt ad vſus hoīm ſic va
cuus fuiſſet: vt nullus eēt in illo
ex hūano genē. ad hoc p̄tinēs ꝓpt̄
q̄d frūs ē homo. Videt enī incō
uenies. q̄ dꝰ vel vno momento
p̄miſerit hūanū genꝰ et ea q̄ fecit
ꝓpt̄ vſū eoꝝ. de q̄bz ſupna pfiacen
da ē ītas. q̄ frūſtra extitiſſe. Nā
aliq̄tenꝰ iuanū ee vidēt. q̄d nō
ad hoc ꝓpt̄ q̄d marie ſtā cent
vident ſubſiſtē. Boſo. Cōgruen
rōne. et nil nichil repugnare vi
det mōſtras. nullū vnq̄ fuiſſe
tp̄s ex quo frūs ē hō. abſq; aliq̄
q̄ ad eā p̄tinēt. ſme q̄ vane frūs
eēt oīs homo recōſiliandōz. quod
nō ſolū inconueniēs. ſ̄ etiā neceſſa
riū eſſe poſſumꝰ cōcludē. Vi enī

ōuēiens et rōnabile ē hoc q̄ aliq̄n nullū fuisse de quo ītō dei qua hoīes fecat pficet. nec ē aliq̄d quod obuiet huic rōni; nrē ē sp aliq̄ ad p̄dictā reōnalitatē ptinentē fuisse vñ adā et eiā ad illā ptinuisse re dēpnōz dubitādū nō est. q̄ uis hoc auctoritas diuina apte nō p̄nūciat. Anselm⁹. Incredibile q̄ vidi. q̄n ds illos fecat. et ꝓposuit īmutabilit facē de ill' oēs hoīes. q̄s ad celestē ui tatē assūptum erat. q̄ illos duos ab hoc excluserit ꝓposito. Boso. Imo illos mauīe ad hoc fecisse credi debz: vt ceēt de illis ꝓpt' q̄s fūt. Anselm⁹. bñ dis'as. Nulla tñ aīa añ mortē ē paradisū celestē īgredi potuit: sic sup̄ dixi de regis palacio. Boso. Bic tenem⁹. Anselm⁹. Ego aūt illa de q̄ hō ille assūptus ē de q̄ loq̄m fuit de illis q̄ añ natūtatē eis ꝓ ceū mūdi ti st' a pcīs. et īeius ipā mūdicia de illa assūptus ē. Boso. placet m nūltū q̄d dicis. n̄ aūt ipē debeat a se ipō hāc mūdiciā a pcō. videret eā hāc a mīe: et nō p se mūd q ee ꝑ illā. Anselm⁹. Nō ita ē. Q̄z q̄n mīs mūdiciā p quā mūdus ē nō fuit n̄ ab illo: ipē q̄ p seipm q a se mūdus fuit. Boso. Bene ē de hoc. Vez adhuc aliud m̄ vidi q̄rendū. Diximus ei sup̄ q̄ nō nātate mor tuus erat. et nē videm⁹ q mīr eis p mortē futurā mūda fuit: q̄ n illa fuisset. ipē de illa, nō ee potuis set. Nuō g̃ nō nātate mortuus ē. q̄ nō n̄ q mortuus eāt potuiss. ill potuit ee. Nā si mortuus nō eet. vīgo de q̄ assūptus ē mūda nō fuis set. q̄n hoc neq̄q̄ valuit n̄ vera eius mortē tradēdo. nec ille de illa potuit aliū assumi. Quāc si nō mortuus ex nātate postq̄ ē assūptus de ūgine potuit nō esse de vīgine assūptus postq̄ est assūptus: q̄d nō est possibile. Anselm⁹. bi bñ q̄ sup̄ dicta sē ꝓsideraisses. hāc āsthōz īillis vt puto sōlutā īuel exisses. Boso. Nō video q̄mō. Anselm⁹. Nōne q̄n q̄suum⁹ vtr ille mētiri potuit mōstrauim⁹ mēriendo duas ee ptātes. vnā videlicet volēdi mētiri. alteā mē dēdi: et q̄n mēriēdi ptātē hīet hoc a seipō habuit. vt nō posset velle mētiri: id eo de sua ustica q̄ vitatē sīlauit eū laudandū ee. Boso. Ita ē. Anselm⁹. Bili est i seruādo vitā: ptās volēdi suare. et ptās seruādi. Cū g̃ queret uti dē ds hō potuit seruare vitā suā vt nūq̄ moret. dubitādū non ē. q̄ sp̄ hīuit ptātē seruādi. qua uis nequeuit velle seruare. vt nū q̄ moreret. Et q̄n hoc a seipso habuit. vt sēz velle nō posset. no nātate. ē liba ptāte aiaz suā posuit. Boso. Nō oīno silis fuerūt īillo iste ptātes mēriēdi biz et seruādi vitā. Ibi cū sequ q̄ si vellet posse mētiri: hic ved videt. q̄ si nō mori vellet. nō magis hoc posset q̄ posset. nō eet q̄d erat. Nā ad hoc erat hō

vt moꝛ̃ꝛ: et ꝓpt̃ hui⁹ fuit̃ mort̃
fidē de ugiē potu assumi. sic⁹
sup̄ dixi. Anselm⁹. Quadmod⁹
putas illū nō potuisse nō moꝛi
a nātate mortuū ee. q nō po
tuit nō ee qđ erat. ita potes a
ſeꝛe illū nō potuisse velle non
moꝛi. a nātate nō voluisse:
qm̄ qđ erat nō ee nō potuit. Nō
ei magis ipe fās est hō ad hoc
vt moꝛ̃ꝛ: q̄ vt vellet moꝛi. Q̄
ꝓpt̃ sicut nō debes dicꝛe. qa nō
potuit velle nō moꝛi. a nātate
voluit moꝛi: sic ē dicēdū q nō
potuit nō moꝛi. a nātate mortu⁹
ē. Boso. ꝑmo. qm̄ ei dē ſbiacet
iōni. ſc̄z et moꝛi z velle moꝛi: vtz
q̄ vidi ī illo nātate fuisse. An
selm⁹. Q̄ se ſpōte voluit hoiēz
facꝛe ut eadē īmutabili volūta
te moꝛ̃ꝛ. et ꝓ hui⁹ fidē ēt tui dīs
ugo mūda fiēt de q̄ hō ille assu
meꝛ̃ꝛ. Boso. Ds filius dei. An
selm⁹. Nōne sup̄ mōstratū est
q̄ dei volūtas nulla cogit̃ nātate.
ſ ipā se ſpōtanea sua seruat ī
mutabilitate. qm̄ aliq̄d dꝛ nā
tate facꝛe. Boso. Vē mōstratū ē.
ſ videm⁹ eoꝝ. q q̄d ds īmūbilit̃
uult nō ꝑt nō ee: ſ nātē est esse.
Q̄ ꝓpt̃ si ds voluit. vt hō ille mo
ꝛi ꝛ̃ꝛ: nō potuit nō moꝛi. Ancel.
Ex eo q̄ filius dei assūpsit hominē
ea volūtate vt moꝛ̃ꝛ. ꝓbas eū
hoiēz nō potuisse nō moꝛi. boso.
Ita itelligo. Anselm⁹. An nō si
milit̃ apparuit ex hijs q̄ dicta st̃
filiū dei et assūptū hominē vnā
ee ꝑsonā: ut idē sit et hō et filius
dei. et filius ugis. Boso. Hic est.
Anselm⁹. Idē g̃ hō sua volūtate
nō potuit nō moꝛi. et mortuus ē.
Boso. Negaꝛe neqo. Anselm⁹.
Qm̄ g̃ volūtas dei nulla nātate
fuit aliq̄d. sed sua ꝓpātate. et volū
tas illius fuit voluntas dei. nul
la nātate mortuꝛ̃: sed sua sola po
testate. Boso. Argumēta oīb⁹
tuis obuiaꝛe neqo. Nā nec ꝓpositi
ones q̄s ꝓmittis. nec ꝯsequētias
q̄s īferis. nullatenꝰ īfirmaꝛe valeo.
Dz tñ hoc m̄ sp oꝛ̃ꝛ. q̄d dixi. qa
si vellet nō moꝛi. nō magis hoc
possit: q̄ nō ee qđ erat. Vere nāq
moꝛiturꝰ erat: qm̄ si vē nō fuisset
moꝛitꝰ. nō fuisset vēa fides fuit̃
mortis eius. ꝓ quā et illa virgo
de q̄ natꝰ ē. et mlti alij mūdati st̃
a ꝑcō. Nā si vera nō fuiſſ: nichil
ꝓdee potuiſſ. Quapt̃ si potuit
nō moꝛi. potuit facꝛe nō ee ver.
qđ verū erat. Anselm⁹. Nec ver.
erat anteqū moꝛ̃ꝛ. q moꝛiturꝰ
erat. Boso. Qm̄ hoc ipē ſponte
voluit: et īmutabili voluntate.
Anselm⁹. Dī g̃ dias id ꝯo non
potuit nō moꝛi. q vē moꝛiturꝰ
erat. et ideo vere moꝛiturꝰ erat.
q hoc ipſe ſponte et īmūbiliter
voluit. ſequit̃ illū nō ob aliud
nō potuisse nō moꝛi. n q īmu
tabili volūtate voluit moꝛi.
Boso. Ita ē. Dz q̄ūq fuit causa. ver est tñ q nō potuit nō

mozi. et nrē fiat illū moi. Anselmꝰ. Minus heres ī nichilo: et vr dicī solet. q̄rīs nodū in scirpo. Boso An es oblitus q̄d exaīsaacōi bz tuis obiecīī in hui⁹ dispūtacōis p̄napio? Nā videlicz q̄d postulaba nō facēs doctus. ꝑ m̄: et hoīp sū meaī petēti bz. Dignme ḡ ut p tarditate et hebetudiē nīi queā īgeny: q̄stiōa m̄. et illis eaā in puerilibz q̄stiōibz sicut īcepista satisfacias. Capl'm xvij. Qz ī deo nō sit nr̄itas ul īpossibilitas. et q̄ sit nr̄itas cogens et necessitas non cogens.

Iam dixim⁹. q̄ ds q̄ppne di aliq̄d nō posse: a' nr̄itate fa cere. Dis q̄ppe nr̄itas et īpossibilitas. eius ꝓbiacet voluntati. Illius āt voluntas nilli ꝓbdit ne cessitati aut īpossibilitati. Nichil ēi est necessariū aut īpossibile nisi qua ipse ita vult: ipsū vēs a' velle aut nolle aliq̄d ꝓp̄ necessitatē aut īpossibilitatē alienū est a veritate. Nīe? Nā oīa q̄ vult. et nō n̄ q̄ vult facit. Dicut nilla nr̄itas siue īpossibilitas p̄cedit eius velle. aut nolle. ita nec eius facē: quā uis multa velit īmutabilit et faciat. Et sicut aī ds fecit aliq̄d postq̄ factū est. uā nō p̄t nō ee factū. sed sp vez ē. fm esse: nec tm nr̄ē dicī⁹ īpossibile deo ee. vt faciat q̄d pretitū est nō esse p̄t tū. Nichil eī opat⁹ ibi nr̄itas nō faciendi. a' īpossibilitas faciendi: sed dei sola voluntas: q̄ vitatē sp q̄m veritas ē īmutabilē sicut ē. vult ee. Ita si ꝓponit se aliq̄d mutabilit factuꝝ. q̄ius q̄d ꝓpoīt āteq̄ fiat nō possit esse nō futuꝝ: nō tamē villa est ī ea faciēdi nr̄itas. aut non faciendi īpossibilitas: q̄ sola operat⁹ in eo volūtas. Quocīēs nāq; dicī⁹ nō posse. nō negat⁹ ī illo ptās. sed īsup̄abilis significat potēna et fortitudo. Non eni ītelligit⁹ aliud nisi q̄ nilla res p̄t efficē vt ille agat q̄d negat⁹ posse. Nā vsitata est hmōi multū locutio. vt dicatur res aliqua posse. non quia in illa. sed q̄m ī alia re est ptās. et nō posse: nō q̄m illa. sed est potēna. q̄ ī alia re est īpotēna. Dicam⁹ nāq;. iste hō p̄t vna pro ut aliq̄s p̄t eū vincē; et ille nō p̄t vina. put nillus eū vincere potest. Nō eni est ptās posse via. ꝑ īpotēna: nec via nō posse īpotenaa ē. sed ptās. Nec diam⁹ deū necessitate facē aliq̄d. eo q̄ ī illo sit villa nr̄itas: sed q̄m est ī alio sicut dixi de īpotēna. q̄ di nō posse. Dis q̄ppe necessitas ē aut coactio aut phibitio: q̄ due necessitates oūtunt⁹ iuicē contrarie. sicut nr̄ē est ēt īpossibile. Nī q̄d nāq; cogit⁹ esse. phibet⁹ non ee: et q̄d cogit⁹ nō esse. phibet⁹ ee esse. Quēadmodū q̄d nr̄ē

eſt eſſe. ipoſſibile eſt nō eſſe: et
qđ nāē eſt nō ēē. impoſſibile ē
ēē. et cōuerſim. Cū autē dicim⁹
aliq̄d. nāē eſt. aut nō ēē in deo.
nō ītelligīt⁹ q̄ ſit in illo nātas
a' cogens aut ꝓhibēs: ſed ſignifi
cat⁹ q̄ in oīb⁹ aliis rebus eſt nā
tas prohibēs eas facē. et cogens
nō facē cōtr hoc qđ de deo dicit⁹.
Nā cū dicim⁹. q̄ nāē eſt deū ſēp
verū dicē. et neceſſe ē eū nūq̄ mē
tiri: nō d⁹ aliud. ñ q̄ tanta eſt ī
illo cōſtātia ſeruādi veritatē. vt
nāē ſit nullā rem facē poſſe ut
verū nō dicat. aut vt mentiat.
Propt⁹ cū dicim⁹ q̄ hō ille qui
ſcdm vnitatē ꝑſone ſic ſuꝑ dcm
eſt idē ipſe ē qui filius dei d⁹ nō
potuit nō mori. poſtq̄ de virgīe
natus eſt: nō ſignificat⁹ in illo vl
la ītentia ſeruādi aut volēdi
ſeruare vitā ſuā īmortalē: ſed
īmutabilitas voluītatis eius. q̄
ſe ſponte fecit ad hoc hominē: vt
ī eadē voluītate ꝑſeueras moꝛet⁹:
et q̄a nulla res potuit illā volun
tatē mutare. Plus eēt ītentia
q̄m potētia. ſi poſſet velle men
tiri: aut fallē. a' mutāe voluīta
tē. quā ꝑfus īmutabilē ēē volu
it. Et ſi. q̄admodū ſuꝑ dixi. cū
aliq̄s ſe ſponte ſe ꝓpoſit factu⁹ ū
bonū aliq̄d. et eadē voluītate poſ
tea ꝑfiat qđ ꝓpoſuit. q̄uis cogi
poſſit. ſi nolit ꝑmiſſū ſoluē: nō
tamē eſt dicēdus nātate facē.
qđ faciat. ꝑ ea q̄ ꝓpoſuit libā vo
luītate. Nō enī nātate aut īpo
tētia fieri vel nō fieī dia debet
aliq̄d: ubi neq̄ nātas neq̄ ī
potētia quitq̄ opat⁹ ꝑ voluītas.
Dī inq̄ ita eſt in hoīe? multo
magis nātas aut īpotētia neq̄
q̄ nomināde ſt in deo! q̄ nichil
ñ qđ vult faciat. et cui voluītatē
nulla vis cogē a' ꝓhibē valet.
Ad hoc enī valuit īcarnatio diuerſi
tas natūr et vnitas ꝑſone. vt
qđ opus erat fieri ad hōm rſtau
rationē. ſi hūana nō poſſit na
tura. faceī dīna: et ſi dīne mini
me ſufficeret exhibēt hūana: et
nō alius atq̄ alius. ſꝫ idē ipē eēt.
q̄ vtiq̄ ꝑfīē exiſtēs. ꝑ hūanā ſol
uēt qđ illa debebat. et ꝑ diuinā
poſſet quod expediebat. Denīq̄
ūgo que ꝑ fidē mūda fīā eſt. ut
de illa poſſet aſſumi. nequaq̄
ardidit illū moritur⁹ ñ q̄ vellet.
q̄admodū ꝑ ꝓphetā qui de illo
dixit. oblatus eſt quia ipſe vo
luit. dixerat. Propter q̄a vera
fuit fides eius: nāē erat ita futu
rū eſſe. ſicut ardidit. Qđ ſi iterq̄
ꝑturbat q̄ dico. nāē erat. me
mēto. q̄a vitas fidei ūginis nō
fuit mutsa. vt ille ſpōte moꝛeret:
ſed q̄ hoc futur⁹ erat. vera fuit
fides ſiue ꝓphetia. que de hoc ꝑ
cesserāt. nō eſt aliud. q̄ ſi dicas.
neceſſe fuiſſe ita futur⁹ ēē. quia
ſic futur⁹ erat. Hmōi aūt neceſ
ſitas nō cogit rē eſſe: ſed eſſe rei
ſaltē nātate eſſe. Eſt nāq̄ neceſ

sitas p̄decēs que causa ē vt sit res: et est nēcitas sequēs. quā res fuit. Precedens et effines nēcitas ē. cū dicat celū voluī: q nātē ē vt voluat. Sequēs vo et q nichil efficiat. sed fit cū dico te ex nēcitate loq. q loquus. Cū ēm hoc dico. sig fico nichil facē posse. vt dū loq̄ris nō loq̄ris: nō q aliq̄d te cogat ad loquēdū. Nā violēta nā lis cōdicōis cogit celū voluī: te vo nulla nēcitas fūr loq̄. Sed vbicūq; est p̄decēs nēcitas. et sequēs: nō aūt vbi sequēs. ibi statim et p̄decens. Possum⁹ naq; dicē. nātē est celū voluī. q voluit: sed nō siliter est vez idco te loq. q nātē est ut loq̄ris. Ista sequēs necessitas currit p oīa tpa hoc modo. Q̄d fuit. nātē est fuisse. q̄d est. nātē est esse. q: nātē est futuꝝ esse fuisse: q̄d q futuꝝ est nātē est futū cē. Hec ē illa nēcitas. que vbi tractat aristoteles de ꝓpositōibz singlārībz et futis videt vtrūlibet destruē: et oīa cē ex nēcitate astruē. Hac et sequēte et nichil efficiēte nēcitate. q̄m vera fuit fides vl' ꝓphena de ꝓpō: q: ex voluītate nō ex necessitate moriturus erat: nātē fuit vt sic eet. Hac hō fūs est. Hac fecit et passus ē: q̄d q fecit et passus est. Hac voluit. q̄cūq; voluit. Ideo ei nēcitate fuerūt. q: fuīa. futura fuerūt. et fuīa futura sūt q: fuerūt. et fuerūt q̄a fuerūt. Et si vis ōm q̄ fecit et que passus ē vera fuisse necessitate. fuīo oīa ex nēcitate fiusse. q: ipse voluit. Voluntatē vo eius. nulla p̄cessit nēcitas. Cū si nō fuerūt. n̄ q: ipe voluit: si nō voluisset. nō fecisset. fiusset. Hic itaq; neō tulit aliq; ei ab illo. sed ipē posuit eā. et utq; sup̄ posit eā: q: p̄tātē habuit ponēdi aliq; suā. et iterū sumēdi eā sicut ipse dicat. Boso. Satisfecisti mihi illū nō posse ꝓbari illa nēcitate mortē subisse: nec me penitet vt hoc fateres īportunū tibi extitisse. Anselm⁹. Ostendim⁹ ut puto certā rationē. quomō ds assūpserit hominē sine pcō de massa peccatrice. Dz nequaq; negandū existimo aliā esse p̄tātē quā diximus: excepto hoc. q̄d ds facē p̄t. q̄d hoīes iuno ꝓhendē nō potest. Vez q̄m et ista in vident posse sufficē. et si alia nūc inq̄rē velle. necesse eēt īuestigare. q̄d sit originale pcm. et quō a p̄mis parētibz īvmisū genus humanū p̄ter illū de quo agim⁹ hominē diffundat. et īnodē in quasdā alias q̄ones. que suū postulāt tractatū: ea quā diximus rōne oīeti. que de īcepto ope restāt. p̄sequmur. Boso. Vt vis. Dz eo pacto vt tu aliq̄n aut liante deo. illā aliā rōnē quā nūc inq̄rē vitas q̄ debitū exsoluas. Anselm⁹. Q̄m voluītatē hanc sino me gerē: q̄d petis nō denego. Dz q̄a de futis īcertus sū: ꝓmitte

nō audeo. sēd dei dispōsitiōni cō
mitto. Capīm xvm. Quo
mō vita xpi solūat deo p pcīs
hoīm. et quomō debuit xps
pati et nō debuit pati.

Sed dic nūc qđ de qstione
quā in pncipio ꝓposuisti.
ꝓpter quā alie mīte se īgesserūt.
ꝓsoluēdū videat. Boso. Dūma
qstiōis fuit. cur ds homo frūs
sit. vt p mortē suā saluaret hoī
nē: aī hoc alio mō facē potuisse
videret. Ad qđ tu mītus ⁊ neces
sarijs rōnibz respōdens ondisti
stauratōz hūane natē nō debu
isse remanē. nec potuisse fieri. n
soluēt hō qđ deo p pcō debebat.
Qđ debitū tantū erat. vt illud
soluē. aī nō debēt nisi homo. nō
posset n ds: ita ut idē eēt hō ⁊
deus. Vñ necē erat vt ds hominē
assumēt īvnitatē ꝓsone: qui
qui ī natā soluē debebat A nō po
terat. īpsona eēt q posset. Deide
qr de ugīē et a ꝓsona filij dei eēt
assumēdus hō ille q ds eēt. et quō
sine pcō de massa peccatrīce as
sumi potuit mōstrasti. vitā hui
hoīs tā sūblimē. tā pfectā aptis
sime ꝓbasti: vt sufficē possit ad
soluendū qđ pro pcīs totius mūdi
debet. et plus īfinitū. Restatq
nūc ostendē quō illa soluat deo
pro pcīs hoīm. Anselm. Dic ꝓpt
usticiā se pmisit occidi: nōne
ad hōnē dei vitā suā dedit. Bo
so. Dī possū intelligē qđ nō du
bito q̄ius nō videā quō rōnabil
hoc fuit: aī et iusticiā īverecūdiā
et vitā suā etnalit seruāe potuit.
fatebor illū tale quid sponte dedis
se deo ad honorē illius. aī qđ
dō nō est cōpar nō pt. et qđ oī
bz oīm hoīm debitus rēpensari
pt. Anselm. An nō ītelligis
q̄ aī iniurias et ꝯtūelias et mortē
cruas aī latronibz. fiunt sup dimi
mus. ꝓpt iusticiā quā obediens
obseruabat illatas benigna pa
tiēcia sustinuit. exēplū dedit hoī
bus: qtinꝯ ꝓpt illa īcōmoda
que sentire pōt a iusticiā quā deo
debēt derelinqē. Qđ mīme dedisse
si sēm potenciā suā mortē pu
li causa illatā dereliquisset. Boso.
Videt q nulla hoc exēplū ipse
nūcitate dederit: qm mīti ante
aduentū eius. et Iohes baptis
ta post aduentū aī mortē eiꝰ.
mortē pro vitate sustinētes il
lud sufficiēt dedisse nosciūt.
Anselmus. Nullus unq̄ homo
moriendo pret illū deo dedit. qđ
aliqm nūcitate ꝓditurꝰ nō erat:
aut soluit qđ non debebat. Qm
ꝓpt ille mīto magis dedit exē
plū. vt unusqsq qđ aliqm in
aictate amissurꝰ est. p seipsū
redde deo: aī imo postulat nō
dubitet. q aī nullatenꝰ aut p se
indigēt. aī cogeret pro alijs. q
bus nichil n pena debebat.
tā pfectā vitā. pmo seipm. tan
tā sēz ꝓsonā tāta voluitate dedit.

Boso. multū ꝓp mꝫs desidꝛo me o: ꝫ sustine vt queā q̄dā. qđ q̄nus forsitan putes q̄rē. nō tm̄ ꝓ beptu m̄ ē quid m̄deā. sia me q̄rat. Dias q: qm̄ mortuꝰ ē. dedit qđ nō debebat. ꝫ neō negabit melius illū fecisse. qm̄ hoc erem plū talē dedit. et magis placē deo hoc deo. q̄ si hoc nō fecisset. aut dr̄ret eū nō debuisse facē qđ melꝰ esset. et qđ magis deo placē ītel lexit. Quō ergo assereꝝ eum nō debuisse deo qđ fecit. id ē qđ melius ēē. et magis placē deo cognouit. p̄sertī cū ī creatā debeat deo totū qđ est. et qđ sat. et pt̄. Anselm⁹. Quis creatura ni chil habeat a se. qm̄ tū contēdit illi ds aliq̄ liare facē i nō facē. dat ita illi suū esse vtrūq̄. ut liq̄ alterꝫ sit melꝰ. neutrꝫ tm̄ exigat determiate: si siue faāt qđ me lius ē. siue alterū. debē facē dicat qđ faat. Et si fāt qđ melius est. premiū habeat: q: spōte dat qđ suū est. Nā cū virginitas melior sit cōiugio: neutrū tm̄ ab hoīe determiate exigit. Dz q̄ cōiugio vti. et ūginitatē seruare mauult. qđ faat debē facē dicat. Nemo ēi virginitatē siue iugū dicat eli gi nō debē: sed dicā. q̄a quod mauult hō anteꝙ aliqđ horū statuat. hoc facē debet. Et si vir ginitatē suāt ꝓ spōtaneo mu nere qđ offert deo p̄mū exptāt sūḡ dias creatum debē deo qđ melius faceret pt̄: si itelligis ex debito. ꝫ nō gaudis si ds iubet. nō ē sp̄ ver. Diqđē vt dixi nō debz ūginitatē ex debito. ꝫ si mauult dz vti cōiugio. Qz ste mouet verbū qđ est debē. nec potes illd ītelligē sine aliq̄ debito. sato q̄ siaut con gruū posse et non posse. et necessi tatē aliqn̄ dia nō q: fuit in rebz vbi dicāt. ꝫ qm̄ st in alio: ita et debē. Nepe cū diam⁹ debē paupe res a diuitibz eleōsinā accipe. nō est aliud q̄ diuites debē pauperib; eleōsinā ipendē. Hoc nāq; debi tū nō est exigendū a paupe: ꝫ a diuite. Deus q̄q̄ dr̄ oībz debē ipendē p̄esse. nō q: ille ī hoc alio mō sit debitor: sed qm̄ oīa debēt illi subeē: et debē facē qđ vult. qm̄ qđ vult debz eē. Ita qm̄ vult aliqua ̄catura facē qđ suū est fa cē et nō facē: qđ faāt dī debē facē. q: qđ ipā vult debz eē. Dns itaq; ihs cū morte sicut diximus sustinē voluit. qm̄ suū erat pati et non pati. debuit facē qđ sent: q̄a qđ voluit fieri debuit. et nō debuit facē. q: nō ex debito. Nepe qm̄ ip se ide ds et hō. sedm humanā q̄dē natā ex quo hō fuit sic accepit a diuina natura que alia est ab humana ēē suū quicqđ hebat. vt nichil debēt dare n qđ volebat: sedm p̄sonā veō sic a seipso hu bebat qđ hebat. et sic ꝓfecte sibi sufficiēs erat. ut nec alicui quicqđ retribuē debēt. nec ut sibi retribuē

retr̄ dare indigēt. **Boso** Apte nō
video. q nulla rōne semp̄ morta
ex debito siaut rō mea videbat de
mōstrare dedit ad honorē dei. a tm̄
facere qđ debuit. qđ sciat.
Anselm⁹ Hor̄ vtiq; ille totus est
tm̄tatis. Nīe. Nam idē ipe est ds
filius dei ad honorē suū semp̄ sibi
siaut p̄ī et spūi sc̄o obtulit. id est
huānitatē suā dīmitata sue. q̄ vna
eadēq; trīū psonaꝝ ē. Vt tamē ī
eadē ipsa vītate manētes aptius
loq̄m. qđ volum⁹ dicam⁹ siaut v
sus habz: qđ filius spōte semp̄ ob
tulit. Hoc nāq; mō aptissīe dīat
q; in vna psona totīus. aut sc̄dm
hominē se obtulit ītelligīt: et p
nomē p̄īs et filij īmensa quedā
ītroitibz audientiū. cū patē filiꝰ
hoc modo postulare p nob dīat.
pietas senat. **Boso.** Hoc libē
tissime accipio. **Cap. xx.** Qm̄
ta rōne de morte eius sequat
humāna saluacio. **Anselm⁹.**
Intueam̄ nūc put possum⁹ q̄nta
ī rōne seq̄tur humāna saluacio.
Boso. Ad hoc tendit cor meū.
nā q̄nus hoc m̄ videar ītelligē
ipsā tm̄ rōms cōtēplatiōnē a te vo
lo fieī. **Ansel.** Quātū aūt sit
qđ filius spōte dedit: nō est op⁹
exponē. **Boso.** Sufficiant patz.
Anselm⁹. Cū aūt qui tantū do
nū spōte dat deo. sine retributiōe
debē ee nō iudicabis. **Boso.** Imo
natē esse video: vt p̄ filio retribu
at. Alioq̄n aūt iustus esse videret
ee si nollet. aut īpotēs si nō pos
set: que a deo aliena sūt. **Ansel.**
Nūi retribuit aliqui. aut dat qđ
ille nō habet: a dīttur qđ ab illo
pē exigi. Nous aūt q; filius tanti
pē facet. o sā que p̄īs erant. sua
erāt: nec vnq; debuit. qđ illi di
mitti possit. Qđ g retribuet. nī
lius rei egenti. et qui nō est quod
dari aut dimitti possit. **Boso.**
Ex vna pte video retribuēdi nāi
tatē. et ex altera īpossibilitatē:
et nātē est deū reddē qđ debz. et
nō est qđ reddat. **Anselm⁹.** Di
tāta et tā debita meritis nec illi
nec alij reddit⁹ ī manū filij tan
tā rē fecisse videbī. **Boso.** Nephas
ē existimare. **Anselm⁹.** Nātē est
ergo ut aliqui alij reddat: qui illi
nō pt. **Boso.** Ineffabiliter sapit.
Anselm⁹. Si voluit filius qđ si
bi debet alij dare: potuit ne pater
mire illū phibē. aut illi cui dabit
negare. **Boso.** Imo. et iustū et
necessariū ītelligo. ut cui voluit
dare filius a p̄īe reddat: q; et fi
lio qđ suū est dare licet. et pater
qđ debz nō n alij reddē pt. **Ansel
m⁹.** Quibz diēbus firmū et retr
buatiōnē sue mortis attribuet. q;
illis ꝓpt quos saluādos sicut rō
vītatis nos docuit. hominē se fe
cit: et qbz ut dixim⁹ moriendo
exēplū moriēdi ꝓpt iustitiā de
dit. Iustitia q̄ppe imitatores eius
erūt. si meritū eius ꝓpriū nō
erūt. Aut qs iustus fiet here

des debita. quo ipē nō eget. et habūdantiae sue pleitudīs q̄ parētes et fīes suos. q̄s aspiat tot et tāta debita obligatos. egestate tabescē in p̄fūdo miseriaꝝ. ut eis dimittat. q̄d pro p̄cīs debēt. et detur quo ꝑpt̄ p̄cā cuncti. Boso. Nichil rōnabilius. nichil dulcius. nichil desiderabilius mūdus audiē pt̄. Ego q̄dē tantā fiduciā ex hoc cōpio: ut tā dicē nō possū. q̄nto gaudio exultet cor meū. Videt enī m̄ q̄ nullū hominē reciat d̄s a se ꝓb hoc noīe accedentē. Anselm⁹. Ita ē si accedat sic oꝑtet. Quadmodū aūt sit ad tāte grē p̄paracōr accedēdū. et quō sub illa vuiēdū. nos vbiq; sacra scīptura docet. que sup solidā veritatē. quā deo adiuuante aliq̄tenꝰ pspexim⁹. velut sup firmū fundamētū fūdata. Boso. Vē q̄dq̄d sup fidamentū hoc edificat: sup sūmā petrā fundatur. Anselm⁹. Puto tā me aliquā tulā tue satisfeasse q̄stioni. quā uis hoc melior me plenius facē. possit: et maiores atq; plures q̄ meū et mortale īgeniū ꝑprehēdere valeat hui⁹ rei sint rōnes. Nulā est enī q̄ deus ut hoc faceret q̄d diuinꝰ nullatenꝰ īdigebat: sed ita vitas īmutabil' exigebat. Licz enī hoc q̄ hō ille fecit deus dicat fensse ꝓpt̄ vnitatē ꝑsone: d̄s tamē nō egebat. ut de celo descendēt ad vincendum dyabolū. neq; ut p uisionā ageret contr illū ad liberādū hoiez; sed ab hoīe deus exigebat. ut dyabolū vinceret: et qui per p̄cūm deū offendēt. p uisionā satisfaceret. Vi quid dyabolo⁹. nec deus aliq̄d debebat n̄ penā. nec hō nisi vitē: ut ab illo victus illū reuīceret. Sed q̄cquid ab illo exigebat. hoc deo debebat: nō dyabolo. Cap. xx. Q̄m magna et q̄m iusta sit miserdia dei.

Miserecordiā vero dei que tibi videbat pene. cū iustitiā dei. et p̄cūm hoīs considerabam⁹ tā magnā. tā conuenientē iustitie iuenim⁹: ut nec maior nec iustior cogitari possit. Nempe q̄d musico: dius intelligi valet. q̄ cū p̄cōr tormētis eternis dāpnato. et vnde se redimat nō habēti. d̄s pcās dicat. accipe vnigenitū meū. et da p te: et ipse filius. tolle me et redime te. Si enī hoc dicat: q̄n nos ad xp̄ianā fidē vocant et trahūt. Nud eā iustus. q̄ vt ille cui dat precū manus oī debito. si debito datur affectu: dimittat omē debitū. Cap. xxi. Q̄ impossibile sit domino reconciliari dyaboli vel reconciliationē. de qua requisiuisti īpossibilē intelliges: si diligent humanā cōsidēs. Si aut enī homo nō potuit reco

silhan nisi p hominē deū. qui mori posset. p aūustinā deo restitueret. qđ per pām hois pdiderat: ita angeli vapinati nō pūt saluari. nisi p angelū deū qui mori posset. et q̄ p suā ustinā deo reparet qđ alio ptā abstulerūt. Et sicut hō p alū hominē. q̄ nō cēt eiō dē genis. q̄nus eusdē cēt natue nō debuit releuari. ita nūl lus āgelus p alū angelū saluari debet. q̄nus oēs sint eusdē natē: q̄m nō st' eusdē genis. sicut hoiēs. Nō enī sic sūt oēs angeli de vno angelo q̄admodō oēs hoiēs de vno hoīe. Hoc q̄q̄ remouet cōa restauracōi. q̄ si aut rendērūt nūllo alio nocēte vt rendent: ita nullo alio adiuuāte surgē debēt. qđ illis est īpossibile. Alit' enī in dignitatē qua habitum erāt nō pūt restitui. q̄m sine auxilio p ptātē quā aterpant stetissent īueritate si nō peccassēt. Quapter si quis opinat saluatoris nī redēpcō vsq; ad alios aligd debē extendi. rōnabilit' diuicat: qr irrōnabilit' decipit. Qđ nō dico. q̄i pau mortis eius ōib; hoīm et angelorū pēis sua magtudie nō pualeat: sed q̄m pditoū āgelorū releuacōi īmutabilis ratio repugnat. Capxvij. Qr in hijs q̄ dā st' vet'is et noui testamēti veritas probata sit.

Rationabilia. et q̄b; nichil otendia possit. que dias oiā mī vident: et p vnuq̄q; quā pposiū solutionē. quicq̄d i nouo vet'iq; testamēto otinet pbatū intelligo. Cū enī sic pbes deū fiā hominē ex nātate. ut eā si remouean pauca que de nīs libris posuisti. utq; de mb; psonis. et de adā tetigisti. nō solū iudeis. sed t paganis sola rō ne satisfaaas. Et ipe idē ds hō nouū condat testamentū. t vet' approbet. sicut ipm veracē esse nāe ē. confitī: ita nichil qđ in ill' otinet vet' cē pt aliq̄s diffiteri. Anselmus. Vi q̄d dixim; quod corrigendū sit. nō tenuo orep aonē. si rōnabilit' fit: si aut vi tatis testīonio roborat. qđ nos rōnablr̄ īuenisse existimam; de o nō nb attribuē debem;. Et est p̄ndēs in sēa Amē.

Explicat lib' bī Anselmi sēdō Iur dis hō. p manū frīs henrici de w denborch. alīs de broichursen ad laudē x̄. Anno īc. cc. lxx. in pfesto sī bartholomei apli.

Qr sacrm altāris et figā ē q̄ntū ad pāis spēs. et vmi: et res st' q̄ntū ad corpis x̄ vitatē. De sacro eu.

Sicut q̄ ex scīptā; quib; dā locis. muniminū et rōis duce putauerūt. dicētes in sacmēto altaris vitatē corpis et sāguis x̄ nō cē. s̄ pānis illius tm et spēi et figuā: ppter

ꝑ ſcīptā aliq̄ens dicat id qđ i eu
charistia altāris sumit ꝑ ꝑginē ee illi
qđ in ꝓnapatōe ihu ꝓpiet. Nō
ꝓfecto i hoc errois laqueū nō in
cidēt. si vel saīm̄ta dei recta et
hūili fide ſuſcipent: a ſcīptās mā
enti itelligēa tētaīet. Nūc aūt
q̄ i ſacīs dei ſensū ſuū fidei ꝓfe
rūt. i ſcīptīs ſacīs ſanā intꝑtacōis
formā tenē ꝛtēpnūt. Et fit vt ipē
ſmo vitatis āplius eos caligari
faāt: dū nō ire itellectū errorē ꝑ
vitate miſtat. Qđ tm̄ ſcīptē vitaū
nō ē. ſ legēaū. et nō itelligēaū
ceatas: neq̄ ſacīoꝝ dei ꝛfuſio. ſed
ꝑſumēaū ꝑuitas. Hinc aūt pcōſe
quūt. tot māifeſtis ſentēcijs. et aſ
ſercōibz nō dubijs q̄dā ambigua
ꝑferētes: et magis mēdaū q̄ ve
ritē eligētes. nō q̄ hoc ibi magis
dicebat. ſ q̄ hoc ab ill' magis ex
debat. Qđ eni. Nūq̄ ideo ſacīm
altāris vitas nō ē. q̄ figūa. Ergo
mors x̄ vitas nō ē. q̄ figura: et re
ſurrectio xpi vitas nō eſt. q̄ figūa ē.
Nā et morte x̄ et rſurrectiōz et figūa
ee et ꝑginē et ſilitudinē et ſacīm
et exēplū apls māifeſte declāt. dē
ps mortuꝰ ē ꝑ delās nās. et re
ſurrexit ꝓpt iuſtificatiōz nāz: ut per
catis mortui. iuſti viuam⁹. Et a
pls petꝰ dicat. ps paſſꝰ ē ꝑ nob
nob relinquēs exēplū ut ſequamī
veſtigia ei. Ergo mors x̄ exemplū
fiut: ut pcō moriam̄: et rſurrectio
exēplū fiut: ut iuſte viuam⁹. Nū
qđ ideo vitas nō fiut. Ergo xps
vē mortuꝰ nō ē. et vē nō ſumeret:
ſi mors eius vel rſurrectio vera nō
fiut. Absit. Nā de ipō ſcīptū ē. Vē
lāguores nōs ipe tulit: et dolores
nōs ipe pōrtauit. Ergo mors x̄ vera
fiut. et rſurrectio x̄ vēa et exīa fiut.
Nec ꝙ ſacīm altāris ſilitudo ee nō
pt. et vitas. In alio q̄dē ſilitudo:
in alio vitas. Tā ee in ſacō altāris
pānis et vini ſpēs. corpis x̄ vitatē.
et grātiz ſpūalē. Nā aī ſit ſ vnū ſac̄
mentū: tā ibi diſtincta ꝓponunt.
ſpēs vz viſibil'. et vitas corpis
et vīs grē ſpūal'. Aliud ei eſt vi
ſibilis ſpēs q̄ viſibil' cernit: aliu
d ē veritas corpis et ſanguīs. q̄
ſub viſibili ſpē īuiſibiliter agit:
atq̄ aliud grā ſpūal'. q̄ aī corpe
et ſanguīe et īuiſibil' et ſpūalit'
ꝓcrē. Qđ eni videm⁹. ſpēs ē pa
nis et vini: qđ aūt ſub ſpē illa
credim⁹ verū corpus et verus ſan
guis x̄ qđ pepēdit in cruce. et qđ
fluxit de latē: nec ꝑ panē et vi
nū. corpus et ſanguīn tm̄ ſignificari cre
dim⁹. Sed ſub ſpē paīs et vini ve
rūs corpus et verū ſanguīn credim⁹
ꝙſentari: et ſpēz q̄dē viſibile ſac̄
mentū ee veri corpis et veri ſan
guīs. corpus aūt et ſanguīs ſacīm ee
grē ſpūal'. Et q̄admod' ſpēs illic
cernit. cui⁹ res vī ſbſtaī ibi eſſe
nō credi: ſic res veraī et ſbſtā
tialit' pānis credi. cui⁹ ſpēs non
cernit. Vidi ei ſpēs paīs i vini.
et ſbīa paīs et vini nō credit:
credi ſbīa corpis et ſanguīs xpi.

et tñ ſpēs nō remit. nō g̃ vidi
ſcdm ſpeāē ſacm ē. ⁊ ꝟgo illuſ
qđ credi ſcdm corpis vitatē ſacm
ē illiꝰ qđ papa fm gīaz ſpūalē.
Sacm g̃ altaris et eukariſtia di
uina ī veō corpe et ſanḡe dñi nr̄i
ihū x̄ ymago ē fm ſpēz paīs et
vini īqua remit. ⁊ et res ē ſcdz
ſbīe vitatē ſue. īqua credi illic
atp papi. Et rurſū qđ nō viſi
bilit ſcdm ſacmēti ſpēz ⁊ corpa
lit fm caīs ⁊ ſāgūis x̄ vitatē. et
xp̄m ī altari ſumim⁹ ſacm eſt
et ꝟgo. q ipm cūdē īuiſibilit et
ſpūalit ſcdz gr̄ē infuſionē ⁊ ſpūs
ſui ptapacoz ī corde ſume debe.
Ergo diuiniſſiā eukariſtia q̄ in al
tari et ſcdm et ſcdz panis ⁊ vini
ſpēz. et ſcdz corpis et ſanḡis vi
tatē viſibilē et corpalit tractat
ſacm eſt et ſignū. et ymago in
uiſibil et ſpūal ptapacois ihū:
que ītus ī corde p fidē et dilcoz
pfiat. ¶ Nec ī ſpē paīs ⁊ vini
ꝛps ſacm corpis et ſāgūis ſui
inſtituit. Voluit ei ſapia dei que
ſe p viſibilia mānifestat. oſtēdē
qm ipē aīaz abus et refectio ē:
et ꝓptēa carnē aſſūptā in eduliū
ꝓpoit. vt p abū carnis ad guſtū
īuitaret diuitas. Vt ne rurſū
huāna īfinitas ōtactū carnis ī
aſſūpaē horret. cōſueta et pn
apal eduln ſpē illā velauit. et
ſic ſumēdā ꝓpoſuit: vt ſenſꝰ ī
vno foueret: et fides ī altero edi
ficaret. Fouet in vno. dū ſolita
tm et cōſueta ꝓpit: edificat aī
fides ī altero. dū in eo qđ videt.
q̄le ſit illđ qđ nō videt agnoſcat.
Ꝓponit g̃ ſpēs paīs et vini. ut
doceat plena et pfīa refectio ēe ī
ſūpaōe corpis et ſāgūis x̄. ⁊ dīm
tate xp̄i. Plena āt refcō abz et
potus ibi ē. Sibi aī pota paīs ⁊
vinū pnapal ſbīa ē. Et ꝓponit
ſpēs et pnapali ſbīa refcōis.
vt ī ea ſumat. et p eā veritas cor
pis et ſanḡis x̄ ſanctificet: ſicut
ipē teſtat dicēs. Caro mea vē ē
abz: et ſangs mꝰ vere eſt potus.
Nec tñ corpis et ſangs ſūptio
q̄ ſola ſine ſpūali effcū ſalutē
nō cōferat: ipē idē ſaluator ma
nifestat dicēs. Caro nichil pdeſt:
ſpūs eſt q̄ vuuificat. Vnitq ergo ⁊
plēitudo ſpūalis refcōis pfiat:
que ī corpe et ſanḡe xp̄i per
ſpeāē panis et vini ſignificat.
In ptapacone aūt gr̄ē et infuſi
one ītrne et etne refectionis p
fiat. Dic q̄dē aī tra ibi invenī
ſit. ī primo q̄dē ſignū inuenit
ſcdī: ī ſcdō aūt cā terci: in tercio
vō vnitus ſcdi et vīs p̄mi. Et hec
tria ī vno ſt: et vnū ſacamētū.
Claret itaq; q dimiſſīē eukariſ
tie aſſūptio ſacm eſt. et ymago
ptapacois ihū. Qđ hoc q̄ eius
ſacmentū eſt. papimꝰ ſignū eſt
q ei ſpūalit vnim debem⁹. Ipa
aūt eukariſtia. id ē bona gr̄a.
ipſa ſca hoſtia ſacā dimiſſīū vo
cat: q̄m diuinos fūt et ptapes

dimtans. eos q̄ sedigne ꝓsant. Et
q: ipā signū et vitas ē. q: vēā mo
x̄ sub spē pānis sumit. et īmne ei
digne sūpta. ipius eīā dimitans
sustanā et ꝓtapatio et cōsoratiō
cōdonat: ꝓptēa dimissiā et sūssiā.
et sanctas sānctificatio oīa et sēā. Sī
lis ītelligēda ē mutatio panis et
vini īt corpus x̄. ℣ vba sānctificatio
nis vera panis et vera vinu sub
stātia ī vey corpus et sanḡ x̄ con
ulat: sola spē panis et vini re
manēte. et ꝑsona ī ꝑstātiā trā
seūte. Cōuersio āt ipa nō sdm
vnionē. ℔ sdm tūsmutationē accēda
est. Nam nequaq̄ eēntia īeēntiae
augmētū accedit: vt p id qd̄ acce
dit id qd̄ accedit maiꝰ fiat. ℔ nā
sūmutatione: vt id qd̄ accedit cū illo
ad quod accedit vnū fiat. Nec sic
ī pane corpus x̄ ꝛsecūdā diam. vt
de pane corpus xpī ēē accipiat.
ne qī nouū corpꝰ ꝑbito factū. de
mutata eēntia sub in idm corpꝰ
verū eēntiā. nec ipsā ꝑstantiā
panis et vini ī nichilū redactā.
q: desinit ēē qd̄ fuit. sed mutatio
panis cepit esse aliud quod non
fuit. Et ipm qd̄ cepit ēē. q: ea ēē
nō accepit. q: panis fuit. sed ipā
eius esse accepit. qm̄ desīt esse qd̄
fuit. Hoc expressius distīnm. ꝓp
ter eos qui ex sua cōmone fidei pū
ctū fecūt: et sensu suo īcreden
tes asserē nitūtur. vel hoc ēē solū
qd̄ accidē. vel tale ēē qd̄ accidē: hoc
est. qā sola panis et vini spēcies
accidē. solā ibi ēē panis et vini
ꝑstantiā. vel q: ibi ꝑsona corpis
et sanguīs xpī accidit passibilit
et īesse spēcē et qualitatē panis
et vini que accidit: q: nō possit
spēs apparē nisi nō sit ꝑstan
tia. vel substātiā latere cui nō
appareat forma. ¶ Explicat co
dē die quo sup̄ ad laudē x̄ ihū.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

TIFFEN Gray Scale
© The Tiffen Company, 2007
A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19
R G B W G K C Y M

Inches
Centimetres
TIFFEN Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black